VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg: **Formannskapet**
Møtestad: **Voldsfjorden, Volda rådhus**
Dato: **16.08.2016**
Tid: **14:00 – Merk tida**

Medlemar som er ugilde i ei sak vert bedne om å gje melding, slik at varamedlemar kan bli kalla inn. Jf. § 8, 3. ledd i forvaltningslova.

Vi ber om at forfall vert meldt til servicekontoret/utvalssekretær på telefon 700 58 700.

Varamedlemar får saksdokumenta førebels berre til orientering. Dei får særskilt melding når dei skal møte.

B- saker er underlagt teieplikt og er unnatekne offentleg innsyn.

Møtet er ope for publikum, med unnatak når b-saker vert handsama. Saksdokumenta er lagt ut til gjennomsyn på servicekontoret og på folkebiblioteket til møtet vert halde.

Jørgen Amdam
ordførar

VOLDA KOMMUNE

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 130/16	**Godkjenning av innkalling og sakliste**
PS 131/16	**Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte**
PS 132/16	**Busetjing av flyktningar og einslege mindreårige i 2016 og 2017**
PS 133/16	**Utviklingsmidlar til kommunale kvalifiseringstiltak**
PS 134/16	**Månadsrapport juni 2016**
PS 135/16	**Nye oppgåver til større kommunar – høyring**
PS 136/16	**Voldsfjordkryssing AS**
PS 137/16	**Strategiske grep for å hindre svart økonomi ved innkjøp.**
PS 138/16	**Grendautvala 2016**
PS 139/16	**Politisk organisering – Driftsstsyre**
PS 140/16	**TV-aksjonen 2016 - oppretting av kommunekomitè**
PS 141/16	**Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS - Godkjenning av selskapsavtale - justering av eigardel**
PS 142/16	**Kvinnepolitisk tiltak - løyving av midlar**
PS 143/16	**Orienteringssaker**
OS 106/16	**Hornindal kommune - Melding om vedtak - endra kommunestruktur**
OS 107/16	**Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020- Høyring**
OS 108/16	**Utgreiing av fylkesmannen sin framtidige struktur – høyring**
OS 109/16	**Referat frå møte med Møre og Romsdal politidistrikt 13.06.16**

VOLDA KOMMUNE

OS 110/16	**Tilsyn - Volda kommune Brannvesenet**
OS 111/16	**Lokale for NAV Ørsta/Volda**
OS 112/16	**Oversending av rapport frå tilsyn/etterkontroll av Volda mottak og Volda mottak, avdeling for einslege mindreårige**
OS 113/16	**Invitasjon til Nasjonal veterankonferanse 2016**

PS 130/16 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 131/16 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Nina Kvalen	Arkivsak nr.:	2015/2566
		Arkivkode:	F30

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
132/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	28.06.2016

BUSETJING AV FLYKTNINGAR OG EINSLEGE MINDREÅRIGE I 2016 OG 2017

Administrasjonen si tilråding:

1. ***Kommunestyret er positiv til å busetje inntil 40 flyktningar, derav inntil 8-11 einslege mindreårige, kvart av åra 2016 og 2017. Familiesameiningar kjem i tillegg. Unytta plassar kan overførast frå eit år til eit anna.***
    a. ***6-7 av plassane for einslege mindreårige skal busetjast av EM-tenesta i barnevernet.***
    b. ***2-4 av plassane for einslege mindreårige skal busetjast av Volda læringssenter.***

2. ***Rådmannen disponerer plassane innafor busetjingsvedtaket ut i frå busetjingsbehov, kapasitet i tenesteapparatet og innafor ramma av den statlege finansieringsordninga for busetjing og integrering av flyktningar og einslege mindreårige.***

3. ***Som vertskommune for asylmottak for vaksne, familiar og einslege mindreårige ber kommunestyret i Volda om at det i størst mogleg grad vart lagt til rette for busetjing av flyktningar og einslege mindreårige frå mottaka i Volda. Det vil lette integreringa for den einskilde som allereie har etablerte tenester frå kommunen. Dei slepp oppbrot og flytting til anna kommune når dei alt har starta integreringsprosessen på fleire område i Voldasamfunnet. Vidare vil dette avlaste fleire tenester i kommunen og vere god ressursbruk for samfunnet samla sett.***

4. ***Kommunestyret tek rapporten «Busetjing av einslege mindreårige flyktningar» med tilhøyrande vedlegg til vitande, og legg til grunn at dei skisserte bu- og omsorgstiltaka best mogleg vert lagt til rette for at målgruppa får rett teneste på rett nivå. Dette for å sikre eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid innafor ramma av den statlege finansieringsordninga for busetjing og integrering av flyktningar og einslege mindreårige.***

5. ***Rådmannen kjem attende med ny sak til formannskapet om godkjenning av ev. behov for styrking av kommunale sektorar som følgje av auka busetjing av flyktningar og einslege mindreårige.***

Vedleggsliste:

1. Brev frå IMDi av 24.11.15: Oppmoding om busetting av flyktningar i 2016.
2. Pressemelding frå IMDi av 07.07.16: Nytt bosettingsbehov for 2016 og 2017.
3. Rapporten: Busetjing av einslege mindreårige flyktningar. Juli 2016.
4. PowerPoint-presentasjon om: Arbeidet med einslege mindreårige flyktningar i Volda. Noverande organisering. Mogleg framtidig organisering. Juli 2016.
5. Uttale frå minoritetshelseteamet av 17.06.16 om einslege mindreårige flyktningar.
6. Mandat av 06.01.16 for arbeidsgruppe i høve busetjing av einslege mindreårige flyktningar i kommunane Hareid, Ulstein, Volda, Ørsta
7. Informasjonsbrev frå IMDi av 18.06.16: Om bosettingsarbeidet. 2. kvartal 2016.

Uprenta saksvedlegg:

- K-sak 4/16 handsama i møte 28.01.16, om oppmoding av auka busetjing av flyktningar i 2016 og 2017.
- Orienteringssak 96/16 i formannsskapet 21.06.16 om utgreiinga av ev. auka busetjing av einslege mindreårige flyktningar.

Samandrag av saka:

Volda kommune, og fleire andre kommunar, har lagt seg på same line og handsama busetjing av flyktningar og einslege mindreårige (EM) i to saker. Volda kommunestyre tok i januar 2016 stilling til busetjing av vaksne flyktningar og familiar. Når tenestebehov er grundig utgreidd og staten endeleg har avklart finansieringsordninga for kommunane for busetjing av EM, var intensjonen å leggje fram eiga sak om busetjing av denne målgruppa. Ei arbeidsgruppe har no ferdigstilt utgreiingsarbeidet og i vedlegg 3 til saka ligg *Rapport om arbeidet med busetjing av einslege mindreårige flyktningar*, med tilhøyrande PowerPoint-presentasjon i vedlegg 4, som vart presentert for formannskapet i Volda i juni 2016.

Som følgje av auka tilstrøyming av flyktningar oppmoda Integrerings- og mangfolds-direktoratet (IMDi) i november 2015, kommunane om å ta imot fleire flyktningar i perioden 2016-2019. I kommunestyremøte 28.01.16, sak 4/16, vart det fatta følgjande vedtak:

1. *Kommunestyret er positiv til å busetje 28 vaksne flyktningar og familiar kvart av åra 2016 og 2017. Einslege mindreårige og familiesameiningar kjem i tillegg.*

2. *Kommunestyret vil ta stilling til oppmoding frå IMDi om å busetje 12 einslege mindreårige flyktningar i 2016 og 17 i 2017 i eiga sak i februar/mars. Kommunestyret vil da sjå dette i samanheng med organisering, kapasitet i tenestetilbodet, samt staten si finansieringsordning av kommunen sine utgifter. Desse vil ev. kome i tillegg til tal flyktningar som skal busetjast i pkt. 1.*

Grunna færre asylsøkjarar til Noreg nedjusterte *Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger* i juni 2016, busetjingsbehovet for 2016 og 2017. Første halvår 2016 kom det 1678 asylsøkjarar til Noreg, ei nedgang på 64% samanlikna med same periode i fjor.

På bakgrunn av dette legg rådmannen fram ny sak med nedjustert oppmoding om busetjing av flyktningar og EM for 2016 og 2017, og meir fleksibilitet i vedtaket.

Saksopplysningar:
Nytt nasjonalt busetjingsbehov for 2016 og 2017
Busetjingsbehovet for 2016 var i november 2015 stipulert til minst 18 000, ei auke på 30% samanlikna med tidlegare oppmoding. For 2017 var busetjingsbehovet minst 21 000, ei auke på nær 60% samanlikna med tidlegare plantal. Det vart særleg vist til auka busetjingsbehov av EM: 4 400 i 2016 og 7 000 i 2017. På bakgrunn av dette vart Volda oppmoda om å busetje 40, inkl. 12 EM i 2016, og 45, inkl. 17 EM i 2017. Sjå vedlegg 1.

No er situasjonen endra. Det kjem færre asylsøkjarar til Noreg og i juni 2016 vart busetjingsbehovet nedjustert for 2016 og 2017. Det er varsla at endelege måltal for 2017 kjem i nytt oppmodingsbrev til kommunane i september 2016. Nytt busetjingsbehov kjem fram av pressemelding frå IMDi. Sjå vedlegg 2.

2016: Busetjingsbehovet er nedjustert med 2 000, frå 18 000 til 16 000 flyktningar.
For EM er behovet nedjustert med 2 590, frå 4 400 til 1 810.
2017: Busetjingsbehovet er nedjustert med 6 000-8 000, frå 21 000 til 13 000-15 000.
For EM er behovet nedjustert med 4 440, frå 7 000 til 2 560.

Sjølv om det skal busetjast færre enn tidlegare prognose, skal kommunane likevel busetje fleire flyktningar enn nokon gong. Særleg er det auka behov for busetjing av EM, og spesielt EM u/15. For 2016 har kommunane vedteke å busetje 1 000 fleire EM enn behovet på 1 810. For 2017 har kommunane vedteke å busetje 800 av 2 560 EM. IMDi ventar svar frå mange kommunar, som ikkje har teke stilling til kor mange EM dei vil busetje. Med bakgrunn i fleire vedtekne plassar enn busetjingsklare EM i 2016, samstundes som ein manglar plassar i 2017, vil IMDi be kommunane overføre plassane til neste år. Ved å overføre 1 000 plassar som er for mange i 2016, manglar IMDi kring 750 plassar før samla behov er dekt i 2017.

IMDi oppmodar kommunane om fleksibilitet i vedtaket både ift. busetjingsbehov og disponering av plassane mellom flyktningar og EM, og overføring av plassar frå eit år til eit anna. For kommunen er det også viktig å ha fleksibilitet m.a. i høve kapasiteten i tenesteapparatet, tilgang på bustader og uavklart finansieringsordning for busetjing av EM.

Nye nedjusterte oppmodingstal for Volda
I samband med nedjusterte busetjingsbehov og saksførebuinga, vart det avhalde telefonmøte 12.07.16 mellom regiondirektøren i IMDi Midt-Norge og Volda kommune. Regiondirektøren gav klarsignal om at IMDi nedjusterar oppmodinga til Volda for 2016 og 2017. IMDi ber Volda om å oppretthalde busetjing av 40 i 2016, derav inntil 10-12 EM. For 2017 er oppmodinga nedjustert med fem, frå 45 til 40, derav inntil 10-12 EM. Dvs. 5-7 færre EM enn tidlegare oppmoding frå november 2015. I tabellen under er ei samanstilling av oppmodinga frå IMDi i november 2015, og ny avtale med IMDi Midt-Norge i juli 2016 om nedjustert oppmoding til Volda for 2016 og 2017.

	Oppmoding November 2015			**Ny oppmoding Juli 2016**		
År	Vaksne / familiar	Einslege mindreårige (EM)	Totalt	Vaksne / familiar	Einslege mindreårige (EM)	**Totalt**
2016	28	12	40	**28-30**	**10-12**	**40**

2017	28	17	45	**28-30**	**10-12**	**40**

Grunna usikre prognosar for busetjingsbehov er det semje med IMDi om at det er fornuftig om Volda har eit meir fleksibilitet i busetjingsvedtaket. Ved å justere vedtaket til *å busetje inntil 40 flyktningar, derav inntil 10-12 EM kvart av åra 2016 og 2017*, og tilføye *Unytta plassar kan overførast frå eit år til eit anna*, vil ein sikre meir fleksibilitet.

Fleksibiliteten vil vere nyttig for kommunen for å kunne busetje ved ledig kapasitet i tenestene, gi rett teneste på rett nivå m.a. knytt til val av bu- og omsorgsløysing for EM, tilgang på bustader og tilgjengelege rammevilkår for busetjing av flyktningar og EM. I nemnde telefonmøte vart det frå kommunen si side peika på uro knytt til den usikre framtidige finansieringsordninga for EM, som følgje av at Regjeringa i statsbudsjettet for 2017 skal vurdere å innføre *stykkprisfinansiering*. Kommunane har ikkje informasjon om kva dette vil innebere, og bør ha fleksibilitet i vedtaket for busetjing av EM som følgje av dette.

Organisering av flyktningarbeidet i Volda
Ansvaret for busetjing og oppfølging av EM i Volda vart lagt under det regionale barnevernssamarbeidet til Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta frå 01.01.14, med Volda som vertskommune. Tidlegare låg EM-tenesta under seksjon innvandring, i samordnings- og utviklingsstaben. Staben vart lagt ned i omorganiseringsprosessen, og ansvaret for busetjing av vaksne flyktningar og familiar, og kvalifiseringsopplegg for desse, vart lagt til Volda læringssenter i sektor for opplæring og oppvekst. Tidlegare leiar for seksjon innvandring arbeidar i dag som spesialrådgjevar på innvandrings- og integreringsfeltet i rådmannens fagstab.

Busetjing av flyktningar og EM i Volda
I perioden 2010-2015 har Volda busett i snitt 6,7 EM kvart år, og totalt 40 EM. Hittil i år er det busett 23 flyktningar i Volda, derav tre EM. Majoriteten er busett frå Volda mottak og har skaffa seg bustad sjølve. Nokre få har fått formidla bustaden av tilsette på Volda læringssenter. Det er ikkje nytta kommunale gjennomgangsbustader til busetjing av flyktningar i år. Som følgje av at flyktningane skaffar seg privat bustad sjølve medan dei bur på asylmottak, går mykje av busetjingsarbeidet av seg sjølve. To EM o/18 år er busett gjennom Volda læringssenter, og skaffa seg bustad sjølve. Ein vart sambuar og flytta inn i eit privat leigd bufellesskap med ein tidlegare busett EM i Volda. Den andre flytta inn i eit privat leigd bufellesskap saman med to andre vaksne flyktningar, som vart busett tidlegare i år. Begge har bak seg ei tid i Volda: Først på Volda EMA-mottak (asylmottak for 40 einslege mindreårige flyktningar) då dei var under 18 år. Etter fylte 18 år flytta dei til Volda mottak. Den tredje er busett gjennom barnevernet og bur i Smiebakken bufellesskap. Det er soleis aktuelt både å busetje EM både gjennom EM-tenesta i barnevernet og gjennom Volda læringssenter.

Utgreiing av tenestebehov for auka busetjing av EM
Som følgje av oppmoding om auka busetjing av EM i kommunane vart det i møte mellom rådmennene og barnevernet den 11.12.15, sett ned ei arbeidsgruppe med representantar frå kommunane i barnevernssamarbeidet og barnevernet. Gruppa har vore leia av fagteamleiar for EM-tenesta i barnevernet og spesialrådgjevar innvandring og integrering i rådmannens fagstab. Gruppa fekk i mandat å sjå på *bu- og omsorgsløysingar*, *bemanning og turnus*, *organisering, ansvar og samarbeid, finansiering og tilskot, kvalifisering og helse.* Utgreiinga skal også ta omsyn til *god fagleg tilrettelegging* og *kostnadseffektivitet.* Mandatet byggjer på målsettinga om integrering, som tek utgangspunkt i den enkelte sine ressursar og sikrar

optimal gjennomstrøyming mot utdanning og arbeid. Utgreiingsarbeidet er ferdigstilt, sjå vedlegg 3 og 4.

Auka busetjing av EM gjennom EM-tenesta i barnevernet
Konklusjonar frå utgreiingsarbeidet er at EM-tenesta i barnevernet har kapasitet til auka busetjing av EM i 2016 og 2017. For 2016 kan dei busetje ytterlegare 7-9 i Smiebakken bufellesskap, utover den eine som allereie er busett i år. Ein rår til å byggje vidare på og styrke eksisterande tiltak; *Smiebakken bufellesskap* og oppfølgingsteneste (OPP), og iverksetje nye tiltak ved behov som *vertsfamilie/husvert* og *gruppefosterheim.* Desse nye tiltaka vil vere enklare å justere ut frå dei svingingane i busetjingstalet, som ein alltid må ta høgde for når det gjeld flyktningar.

Smiebakken bufellesskap: Har plass til 10 EM og må vere grunnbasen i det vidare arbeidet med busetjing av EM i Volda. Ved å styrke bufellesskapet med to årsverk, vil ein vere rusta til å ta i mot og jobbe intensivt med ungdomane, og etablere ein døgnbemanna kartleggings-bustad (B) og langtidsbustad (C/D) med åtskilt personalgruppe. Kartleggingsbustaden vil ha plass til fire EM, som vil bu der i om lag 3-4 mnd. Nokre vil bli vurdert som klare for å flytte direkte på hybel/i mindre bufellesskap, med oppfølging frå OPP. Andre vil flytte inn i langtidsbustaden med døgnbemanna oppfølging. I langtidsbustaden er det plass til inntil seks EM. Ein ser at med den bemanninga ein har i dag, der heile personalgruppa har kontakt med alle 10 ungdomane på huset, gir for lite stabilitet og tryggleik for ungdomane. Det må difor med jamne mellomrom bli sett inn forsterka bemanning. Å skilje butiltaket slik at ungdomane får halvert talet på vaksne dei må forhale seg, vil gjere ein stor skilnad. Ved auke i busetjingstalet vil det vere dei ungdomane som treng mest tryggleik og tettast oppfølging, som skal bu i bufellesskap utover kartleggingsperioden. Ein ser difor denne ressursauken som naudsynt for å lukkast. Skal ein lukkast med kartlegging i løpet av 3-4 mnd., er ein avhengig av å jobbe intensivt med få ungdomar. Det er også på grunn av dette naudsynt med auke i bemanningsnorm. Ein kan kartlegge inntil 10 ungdomar i året. Ungdomar som ikkje har behov for bufellesskap etter kartleggingsperioden, vil flytte vidare til hybel/mindre bufellesskap utan døgnbemanning. Dette vil korte ned tida ein del av ungdomane har behov for det mest kostbare tiltaket. Alle ungdomane som flyttar ut av bufellesskapet har behov for oppfølging på hybel.

Oppfølgingstenesta (OPP): Er interkommunal og felles med Ørsta. OPP har i dag fem årsverk (Volda 2,86 og Ørsta 2,14). Kor mykje OPP må styrkast, kjem ann på tal EM ein skal busetje, samt butid i bufellesskapet. Ein tilrår å auke tenesta med 0,36 årsverk for Volda i 2016, dersom 10 skal busetjast i 2016. Vidare auke med opp til 3,28 nye årsverk for Volda i 2017 ved busetjing av inntil 17 EM. Dersom busetjingstalet for 2017 vert justert ned frå 17 til 10-12, vil behovet for auke i 2017 bli redusert tilsvarande.

Vertsfamilie/Husvert: Opprettast etter modell frå Trondheim kommune. Denne er utprøvd over mange år, og ei ordning ein har gode erfaringar med. Ein ser det som realistisk å kunne rekruttere 1-2 husvertar i 2016, med plass til ein ungdom i kvar, dersom det vert behov for dette. Vertsfamilien og ungdomen får oppfølging frå oppfølgingstenesta. Trondheim vektlegg at god og tilstrekkeleg oppfølging frå oppfølgingstenesta er viktig for å lukkast med tiltaket.

Gruppefosterheim: Dersom det ut frå busetjingstalet i 2017 syner seg å vere behov, tek ein sikte på å prøve ut tiltaket gjennom å opprette ein gruppefosterheim med plass til to ungdomar. Skal ein busetje 17 i 2017, må minimum sju av desse flytte til vertsfamilie eller i gruppefosterheim. Ein er svært usikker på om ein får rekruttert nok vertsfamiliar og gruppefosterheimar på så kort tid. Vert talet justert ned til 10-12, vil det vere behov for berre 1-2 husvertar og gruppefosterheimar. Det vil vere behov for 0,5 årsverk knytt til rekruttering og oppfølging av vertsfamiliar/husvertar og gruppefosterheimar.

Auka busetjing av EM gjennom Volda læringssenter
VLS har god erfaring frå busetjing av unge, einslege vaksne flyktningar på 18-19 år, og har som nemnd over allereie busett to EM o/18 år i 2016, som utløyser EM-tilskot og ekstra EM-tilskot. Konklusjonar frå utgreiingsarbeidet er at Volda læringssenter (VLS) har kapasitet til busetjing av 2-4 EM kvart av åra 2016 og 2017.

Ein vil nytte modellen Sunndal kommune nyttar for busetjing av EM u/18 år og eksisterande modell for busetjing av EM o/18 år, som ved busetjing av andre vaksne flyktningar, men ha ei tettare oppfølging av miljøarbeidar og programrådgjevar. Ved fylte 18 år startar vedkommande i introduksjonsprogrammet, seinast innan 3 mnd. etter busetjing. EM som blir busett gjennom VLS har ikkje barnevernsvedtak, og er ikkje omfatta av refusjonsordninga til Bufetat.

EM som skal busetjast gjennom VLS bør vere minst 17 ½ år på busetjingstidspunktet, og vere klare til å bli busett på hybel/i bufellesskap, gjerne i lag med andre unge vaksne/vaksne frå same etniske gruppe. VLS lang og god erfaring med å busetje flyktningar som allereie har bak seg ei tid i kommunen. I tillegg er desse allereie: Elevar ved VLS (grunnskule / norskopplæring), er kartlagt av lærarar og helsestasjonen i Volda, har etablerte nettverk og fritidsaktivitetar i Voldasamfunnet før dei blir busett, og ikkje minst ønskjer dei å halde fram med å bu i Volda. VLS meiner det særleg er aktuelt å busetje EM frå eit av mottaka i Volda: EMA-mottaket el. Volda mottak, og vil gjerne etablere eit like tett og godt samarbeid med Volda EMA-mottak, slik dei har med Volda mottak.

VLS vil bruke EM-tilskotet og ekstra EM-tilskot som følgjer med aktuelle EM dei buset til å dekkje utgifter til livsopphald og etablering fram til EM får utbetalt introduksjonsstønad, samt til aktivitetar og oppfølging av miljøarbeidar ifm. busetjing og oppfølging på ettermiddag/kveld.

Busetjing frå Volda mottak
Opp mot ¾-del av flyktningane som er busett i Volda dei siste åra er busett frå Volda mottak. No er Volda vertskommune for to asylmottak; eitt for vaksne og familiar og eitt for einslege mindreårige. Fleire tenester har svært gode erfaringar med å busetje frå Volda mottak. Mange av bebuarane skaffar seg bustad sjølve medan dei bur i mottak, og busetjingsarbeidet går difor i stor gra av seg sjølve. Hittil i år er det busett 24 flyktningar, og berre ein kommunal gjennomgangsbustad er nytta til ein familie på fem personar. Ein er busett i bufellesskap for EM, medan dei andre har flytta inn i private bustader. Barn i mottak går i barnehage og grunnskule i Volda. Dei vaksne går på norskopplæring på Volda læringssenter, og alle bebuarane har vore til helsekontroll og får oppfølging av helsesøster og lege i Volda. Det er difor frå fleire sektorar i tenesteapparatet ønskje om at det også for framtida vert lagt til rette for busetjing av flyktningar og einslege mindreårige frå mottaka i Volda. Dette vil avlaste fleire tenester i kommunen. For den einskilde vil vere fordelar ved at dei allereie har fleire etablerte tenester frå kommunen og andre linetenesta, dei slepp ny flytting til anna kommune og har alt starta integreringsprosessen på fleire område i Voldasamfunnet. Sjå også under helseretta tiltak i vedlagde rapport om arbeidet med busetjing av einslege mindreårige flyktningar.

Vurdering og konklusjon:
Kommunane har fått oppmoding om vesentleg auke i busetjing av flyktningar og einslege mindreårige. Dette er ei svært viktig oppgåve som kommunen ønskjer å ta på alvor. Det er behov for grundig utgreiing av hjelpebehov for einslege mindreårige og tiltak sett i eit heilskapsperspektiv. Det er behov for kapasitet og kompetanse til å kartleggje hjelpebehov, og kommunane må ha fleksibilitet og kapasitet til å tilby gode tenester for å sikre stabilitet

hos den einskilde når det gjeld gode og trygge bu- og omsorgstilbod, fysisk og psykisk helse, og kvalifiseringsopplegg.

Rådmannen er positivt innstilt til at Volda kommune skal ta i mot flyktningar til busetjing, men må vurdere dette opp mot den statlege finansieringsordninga. Staten utgreier i dag endringar i finansieringsordninga til kommunane for busetjing av einslege mindreårige flyktningar. Dette skaper stor usikkerheit hos kommunane. Rådmannen vil vere trygg på at vi kjenner dei økonomiske vilkåra når vi skal gi innstilling til kommunestyret om kor mange flyktningar og einslege mindreårige kommunen kan ta i mot. Rådmannen tilrår at ramma for vedtaket vert justert til busetjing av *inntil 40 flyktningar kvart av åra 2016 og 2017, derav inntil 8-11 einslege mindreårige.* Kvart av åra skal 6-7 einslege mindreårige busetjast av EM-tenesta i barnevernet, og 2-4 av Volda læringssenter. Tilrådinga er noko lågare knytt til tal einslege mindreårige, enn oppmodinga frå IMDi Midt-Norge frå juli 2016. Samstundes aukar Volda kommune busetjingskapasiteten i høve tidlegare års vedtak, både i høve tal flyktningar og einslege mindreårige som skal busetjast i 2016 og 2017.

Fleksibiliteten i vedtaket er knytt til busetjingsbehov med eit «inntil-vedtak», overføring av plassar frå eit år til eit anna og disponering av plassane mellom vaksne flyktningar, familiar og einslege mindreårige og busetjing i ulike tenester (EM-tenesta/læringssenteret). Rådmannen vil disponere plassane ut i frå kapasitet i kommunale tenester, tilgang på bustader, og innafor rammevilkåra frå staten for busetjing av flyktningar og einslege mindreårige, derav finansieringsordninga for busetjing av einslege mindreårige.

Gjeldande busetjingsvedtak for 2016 er sett til 28 vaksne flyktningar og familiar. Familiesameiningar og ev. busetjing av einslege mindreårige kjem i tillegg. Hittil i år er det busett 24 flyktningar, derav tre EM i Volda. For å kunne busetje inntil 40 flyktningar, derav inntil 8-11 EM, må ein busetje ytterlegare inntil 16 flyktningar, derav inntil 5-8 EM. Det er kapasitet til å busetje desse gjennom EM-tenesta i barnevernet og Volda læringssenter. Smiebakken bufellesskap vil allereie frå august gå med underbelegg. Begge tenestene melder også om kapasitet til å busetje tilsvarande busetjingstal i 2017. Rådmannen meiner det særleg er aktuelt å busetje flyktningar frå mottaka i Volda. Dette vil avlaste fleire tenester i kommunen, og for den einskilde vil vere fordelar ved at dei allereie har fleire etablerte tenester frå kommunen og andre linetenesta i Volda, dei slepp ny flytting til anna kommune og har alt starta integreringsprosessen på fleire område i Voldasamfunnet.

Rådmannen meiner det er viktig med ein stabil base til arbeidet med flyktningar og asylsøkjarar i kommunale tenester, og unngå minst mogleg opp- og nedbygging av tenesteapparatet i takt med auka og nedjusterte busetjingsbehov. Det er busett mange einslege vaksne flyktningar siste åra, og nokre har ektefelle og barn i heimlandet. Ein må forvente noko familieinnvandring til desse, sjølv med nye innstrammingskrav for familiesameining. I april vart kommunale tenester sist styrka til arbeidet med flyktningar og asylsøkjarar. Minoritetshelsearbeidet, Volda læringssenter og biblioteket, fekk styrka sine tenester, og det vart oppretta fleire lærlingstillingar i kommunen.

I den vedlagde rapporten om arbeidet med einslege mindreårige ber EM-tenesta i barnevernet om auka driftsbudsjett, auka ressursar til å etablere kartleggingsbustad for å handtere auka busetjing og sikre meir stabilitet og tryggleik for ungdomane, og auka ressursar til oppfølging av auka tal EM på hybel/i mindre bufellesskap. Volda læringssenter ber om å få nytte tilskota som følgjer med EM dei buset til å dekkje utgifter til livsopphald, etablering, aktivitetar og oppfølging av EM på ettermiddag/kveld. Rådmannen meiner det er staten ved UDI sitt ansvar å sørgje for god kartlegging av flyktningar og einslege mindreårige før dei vert busett i kommunane. Rådmannen kan ikkje tilrå å bruke mykje ressursar på å byggje opp ein kartleggingsbustad i ein liten kommune som Volda, for å auke busetjingskapasiteten og ta i

mot fleire einslege mindreårige. Det er auka behov for å busetje flyktningar i år og neste år. Om 2-3 år kan situasjonen vere ein annan, og ein må ev. bygge ned att tiltaka ein byggjer opp no. Rådmannen meiner ressursane må brukast mest mogleg kostnadseffektivt, både i stat og kommune. Om flyktningane vert godt kartlagt i mottaka kan ressursane lokalt brukast til å byggje opp eit solid busetjings- og integreringsapparat, som gir tett og god oppfølging i dei ulike bu- og omsorgstiltaka. Det er dei større kommunane som i større grad må dimensjonere opp for betydeleg auka busetjing av einslege mindreårige. Små kommunar som Volda vil vere for sårbare i slike opp- og nedbyggingar, og bør sikte mot meir stabilitet i busetjings- og integreringsarbeidet. Rådmannen vil følgje opp denne saka nærare med UDI og KS.

Som følgje av dette og tilråding om busetjing av færre einslege mindreårige i EM-tenesta enn det er teke høgde for i rapporten om arbeidet med einslege mindreårige, vil rådmannen at EM-tenesta i barnevernet ser nærare på behovet for dimensjonering og sjå på behovet for styrking av tenesta på nytt. Rådmannen vil kome attende med sak til formannskapet om å nytte auka tilskot frå staten som følgje av auka busetjing, til styrking av driftsbudsjettet og tiltak for flyktninggruppa. Grunna usikre prognosar for busetjingsbehov og sidan staten ikkje endeleg har avklart korleis finansieringsordninga for busetjing av EM vil vere frå 2017, meiner rådmannen at det er for mange usikre faktorar til å kunne byggje opp drifta på noverande tidspunkt, for så å måtte byggje ned att når busetjingsbehovet går ned.

Flyktningintegreringa skal skje innafor tilskotsramma kommunane får frå staten. Det er eit nasjonalt ansvar å leggje til rette for at kommunane blir sett i stand til å byggje opp eit apparat som kan handtere dei utfordringane ein står overfor i arbeidet med busetjing og integrering av flyktningar og einslege mindreårige.

Kommuneplanen sin samfunnsdel:
Busetjing av flyktningar og einslege mindreårige, og gode bu-, omsorgs- og kvalifiseringstiltak for desse, er i samsvar med strategiar som er valt for å nå måla innafor ulike temaområde i kommuneplanen sin samfunnsdel:

TEMAOMRÅDE:	*MÅL:*	*STRATEGI:*
Attraktivitet	Vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda.	Prioritere førebyggjande tiltak og tidleg innsats overfor barn og unge. Tidleg innsats for å førebygge fråfall frå vidaregåande skule.
Busetting	Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet. Fleire unge skal flytte til og bli verande i Volda, og nettoinnflytting i alderen 18–30 år skal vere positivt.	Styrke Volda sitt omdøme som attraktiv bukommune i regionen. Legge til rette for auka innvandring og sjå på innvandring som ein positiv ressurs. Kunne tilby sunne og inkluderande oppvekst- og bumiljø. Vidareutvikle Volda som ein attraktiv bukommune, i ein mangfaldig arbeidsregion.
Folkehelse	Barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motverkar psykiske vanskar og andre livstilssjukdommar.	Styrke helsestasjon- og skulehelsetenesta, og satse på tidleg innsats, førebyggande og helsefremjande arbeid i barnehage og skule. Tilby sunne og inkluderande oppvekstmiljø som gir barn og unge høve til å oppleve meistring, og utvikle sine

	Volda skal ha eit inkluderande samfunn og motverke sosiale helseforskjellar.	eigne evner, interesser og sjølvbilete. Motverke utanforskap gjennom aktivitet og arbeid.
Tenester	Tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet. Volda kommune skal ha ein økonomi i balanse og driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Volda kommune skal ha eit godt omdøme. Volda kommune skal arbeide for å førebygge utanforskap og inkludere i fellesskapen.	Satse på tidleg oppdaging og tidleg innsats. Samarbeide godt på tvers av sektorar i organisasjonen, samordne tenester og kontinuerleg evaluere organisasjonen. Arbeide for samsvar mellom oppgåver og ressursar. Legge til rette for at administrasjonen, politikarane og innbyggjarane skal ha felles kunnskap om situasjon og utfordringar. Tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sine behov. Arbeide på tvers av organisasjonen for å sikre samordning av tenester.

Helse og miljøkonsekvensar:
Eit godt busetjings- og integreringsarbeid i ei tidleg kvalifiseringsfase vil gi helse-, miljø- og samfunnsmessige innsparingar i åra framover.

Økonomiske konsekvensar:
Integreringstilskotet vert utløyst for flyktningar og familiesameinte dei fem første åra dei er busett i kommunen. For einslege vaksne utgjer tilskotet kr 234 000 i busetjingsåret, og kr 767 000 over fem år. For EM utgjer tilskotet kr 184 000 i busetjingsåret, og totalt kr 717 400 over fem år. Integreringstilskotet vart auka i korrigert budsjettsak i kommunestyremøte i juni 2016 med kr 140 000, frå 25 825 000 til 25 965 000. Ved busetjing av 40 flyktningar i 2016 vil tilskotet auke med ytterlegare om lag kr 3 mill., til kr 28 968 500, for 172 flyktningar og familiesameinte. I tillegg vil kommunen få eit *ekstra integreringstilskot* på kr 50 000 pr. busett person utover opphavleg oppmoding på 30 i 2015. Ved busetjing av 40, vil kommunen få kr 500 000 i ekstratilskot integreringstilskot i 2016. Samla utgjer integreringstilskota ei inntekt for kommunen på kr 29,5 mill. i 2016.

EM-tilskotet vart auka i korrigert budsjettsak med kr 897 500, frå kr 3 312 000 til kr 4 191 500 i 2016. Dette inkl. 16 busette tidlegare år og busetjing av fem i 2016, samt ekstra EM-tilskot for desse. Ytterlegare busetjing av 3-6 (til totalt 8-11) EM i 2016 vil utgjere ei auke i tilskotet på mellom kr 155 250 - 310 500 i 2016. *Ekstra EM-tilskot* på kr 100 000 er eit eingongstilskot som vert utløyst pr. person som vert busett i 2016. Det er varsla at tilskotet også vil utløysast for EM som vert busett i 2017. Skal Volda busetje 8-11 EM vil ekstratilskotet utgjere mellom kr 800 000 - 1 100 000 i 2016. Samla vil EM-tilskota utgjere mellom kr 5 146 750 – 5 602 000 i 2016. Det er vanskeleg å lage eit eksakt budsjett på tilskotet, då dette vert utløyst frå og med busetjingsmånaden. Sjå også vedlegg 4 for oversikt over tilskota for busetjing av EM.

For bu- og omsorgstiltak til EM som har barnevernsvedtak, vert det søkt refusjon til Bufetat dersom utgifter til tiltak for den einskilde overstiger kommunal eigendel. Refusjonen dekker 80% av driftsutgiftene, etter fråtrekk av kommunal månadleg eigendel på kr 17 100 pr.

person. Rekneskapen for 2015 viser at Volda hadde kr 4,3 mill. i utgifter til EM-tenesta. EM-tilskotet utgjorde i underkant av kr 3.3 mill. Kommunen måtte bruke kr 1,1 mill. av integreringstilskotet til å dekke opp utgiftene. Inkludert i rekneskapen er også om lag kr 1,4 mill. inntekt frå særskild ekstratilskot for busetjing av personar med særskilde behov. Rekneskapen for 2015 viser at EM-tenesta i Volda kjem betre ut enn EM-tenesta i Ørsta rekneskapsmessig. Dette forklarast med at Volda hadde inntekter frå det særskilde ekstratilskotet, noko Ørsta ikkje hadde. Ørsta måtte difor bruke 2,5 mill. av integrerings-tilskotet til å dekke utgiftene til sin EM-teneste, medan Volda måtte bruke kr 1,1 mill. Sjå også vedlegg 4.

Volda kommune sin kapasitet i tenesteytinga er tilpassa busetjing av 140 flyktningar som utløyser integreringstilskot over ei femårs periode. Auka busetjing krev at ein styrker kommunale tenester i flyktningarbeidet.

Det er ein risiko for auka busetjing av einslege mindreårige, knytt til usikkerheit kring finansieringsordninga frå staten til arbeidet med målgruppa. Det er også ein risiko om kommunen får ekstratilskot i åra framover som kan vere med på å finansiere drifta av EM-tenesta. Før fråtrekk av særskild ekstratilskot for busetjing av ressurskrevjande brukarar i 2015, og etter fråtrekk av refusjonen frå Bufetat og EM-tilskotet, hadde kommunen ein utgift på EM-tenesta på kr 2,5 mill. Grunna ekstratilskot på kr 1,4 mill., måtte kommunen bruke kr 1,1 mill. av integreringstilskotet til å finansiere underskotet. Sjå rekneskap for EM-tenesta i Volda i rapporten om arbeidet med einslege mindreårige flyktningar.

Vidare er det ein risiko om ein ikkje lukkast med å få flyktningane over i ordinær utdanning og arbeid, og bli økonomisk sjølvhjulpen, innafor tilskotsperioden på fem år. Rådmannen vil difor vurdere at det vert avsett noko av tilskotsmidlane på fond for å møte ev. utfordringar seinare år.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen utover det som går fram av saka.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
IMDi Midt-Norge, imdimidtnorge@imdi.no
IMDi, post@imdi.no
KS v/Nina Gran, nina.gran@ks.no
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, fmmrpostmottak@fylkesmannen.no
Sektor Opplæring og oppvekst, her.
Volda læringssenter, her.
Barnevernstenesta, her.
Helsestasjonen, her.
Sektor Helse og omsorg, her.
Rus- og psykisk helseteneste, her.
NAV Ørsta/Volda, her.
Eigedomsavdelinga, her.

Spesialrådgjevar innvandring og integrering v/Nina Kvalen, her.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Postadresse:
Postboks 8059
Dep.
0031 OSLO

Besøksadresse:
Kjøpmannsgata
ved nr 32,
Trondheim

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

VOLDA KOMMUNE
RÅDHUSET
6100 VOLDA

Komm.nr.: 1519

Ber om at brevet vert distribuert til:
Ordførar
Rådmann

DYKKAR REF	VÅR REF	DATO
	06-01920	24.11.2015

Oppmoding om busetting av flyktningar i 2016

Flyktningkrisa og det store talet asylsøkarar som kjem til Noreg, førar til eit auka behov for busetting av flyktningar generelt og einslege barn og unge flyktningar spesielt. Difor må kommunane busette langt fleire flyktningar enn det talet IMDi tidlegare samla har oppmoda kommunane om.

Nasjonalt utval, som er samansett av representantar frå kommune og stat, har oppjustert tidlegare busettingsbehov og fastsatt at det vil være behov for å busette minst 18 000 flyktningar i 2016. Det er ein auke på nær 30 prosent samanlikna med tidlegare oppmoding på 14 000 for 2016. Førebels plantal for 2017 er oppjustert til minst 21 000 flyktningar, som er ein auke på nær 60 prosent samanlikna med tidlegare plantal på 13 200. For meir informasjon om behovet for busetting av flyktningar, sjå IMDi sine heimesider www.imdi.no/bosettingsbehov.

Det er ein særs stor auke i talet på einslege barn og unge under 18 år (einslege mindreårige) som skal busettast i 2016. Oppdaterte prognosar viser at det er behov for å busette minst 4 400 einslege mindreårige i 2016. Førebels plantal for 2017 er oppjustert til minst 7 000 einslege mindreårige. Om lag 20 prosent av de einslege mindreårige er under 15 år. I 2014 vart det busett 536 einslege mindreårige (EM) i Noreg. Berre nokre av kommunane vart oppmoda om å busette EM. Behovet i 2016 er meir enn åttedobla frå fjoråret. IMDi må difor oppmode dei fleste kommunane om å busette einslege mindreårige. Og dei som har busett EM tidligare, må verte oppmoda om å busette mange fleire.

IMDi ber kommunar som ikkje blir bede om å busette dei yngste EM – og likeins kommunar som ikkje i det heile teke er oppmoda om å busette EM – om å vise god vilje til samarbeid når Bufetat skaffar fosterheim i kommunen. Alle kommunar kan også gjere ein aktiv innsats ved å vere formidlar av kontakt mellom moglege fosterfamiliar for EM og Bufetat.

Med bakgrunn i det auka behovet for busettingsplasser, ber IMDi kommunen om å ta imot 40 flyktningar i 2016, kor av 12 er einslege barn og unge.

IMDi ber ikkje kommunen om særskilt å ta imot EM under 15 år. Men behovet er stort og denne gruppa burde raskt få eit tilbod i ein kommune. Om kommunen ser det som mogleg også å busette nokre einslege mindreårige under 15 år, ta kontakt med IMDi om dette.

Med bakgrunn i det auka behovet for busettingsplasser, ber IMDi kommunen om å leggje til grunn følgjande førebels plantal for 2017:

- **Minst 45 flyktningar i 2017, kor av minst 17 er einslege barn og unge.**

Det er stor uvisse knytt til kor mange asylsøkarar som kjem til Noreg i 2016 og 2017. IMDi vil i løpet av 2016 oppdatere kommunen på busettingsbehovet for 2017 i det årlege oppmodingsbrevet, og så langt som mogleg gje førebels plantal for 2018 og 2019.

IMDi understreker betydinga av presise vedtak for det talet flyktningar som kommunen skal busette. Vedtak må fattast utan atterhald. Vi ber om at det ikkje fattast vedtak som inkluderer familiesameinte eller som ikkje gjer det mogleg å gjennomføre busettingsarbeidet. Skulle det av ulike grunnar ikkje la seg gjere å realisere alle busettingsplassane, skal plassar som ikkje er vorte brukt overføras til kommande års busetting.

Økonomi og rammevilkår
I statsbudsjettet for 2016 og i tilleggsnummer om auka asyltilstrøyming føreslår regjeringa å auke det særskilde tilskotet med 100 000 kroner per einsleg mindreårige flyktning som vert busett i 2016, og eit ekstratilskot på kr. 50 000 per flyktning som kommunen busett i 2016 utover det talet kommunen ble oppmoda om for 2015. For meir informasjon om dei ulike tilskotsordningane som følgjer med busetting av flyktningar, sjå IMDi sine heimesider (www.imdi.no).

Kommunar som busett einslege mindreårige, vil få vanleg integreringstilskot for kvar EM som vert busett. Og i tillegg det særskilde tilskotet ved busetting av EM som i 2015 var kr 191.300 per born. Det særskilde tilskotet får kommunen frem til og med 20 års alder for kvar EM. For komande år føreslår regjeringa altså også å auke dette tilskotet med kr 100.000 for kvar EM i busettingsåret 2016. Busette einslege mindreårige vil også telle med i det samla talet som kan gje ekstratilskot på kr 50.000; sjå over.

Kontakt med IMDi om oppmodinga
Kommunen kan ta kontakt med IMDi i tida fram mot vedtak. Om kommunen ønskjer meir informasjon om oppmodinga eller om busetting av flyktningar generelt, ta gjerne kontakt med IMDi Midt-Norge ved Fiffi Namugunga; e-post fina@imdi.no eller telefon 902 88 531.

For å leggje til rette for ei mest mogleg føreseieleg busetting i 2016, ber vi om tilbakemelding frå kommunen innan 31.12.2015. Vi ber dykk sende vedtaket skriftleg og på e-post til IMDi post@imdi.no med kopi til KS v/Nina Gran nina.gran@ks.no.

Vi ser fram til fortsatt godt samarbeid!

Venleg helsing
for Intergrerings- og mangfaldsdirektoratet

Rune S Foss
regiondirektør IMDi Midt-Norge

Fiffi Namugunga
sakshandsamar

Kopi:
Fylkesmannen

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Nytt bosettingsbehov for 2016 og 2017

Både i år og neste år vil det være behov for å bosette færre flyktninger enn først antatt. Likevel skal kommunene de to årene ta imot flere enn noen gang. Utfordringen framover gjelder særlig bosetting av enslige mindreårige flyktninger under 15 år.

Sist oppdatert: 7. juli 2016

Det er Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting som fastslo det nye behovet på møtet sitt 24. juni.

Når målet i år

Utvalget har justert ned antallet flyktninger som skal bosettes i år fra 18 000 til 16 000. Til tross for at få flyktninger var klare til å bli bosatte ved starten av året, regner IMDi med å bosette alle 16 000 i år. Det blir ny rekord i antall bosatte på ett år.

– Kommunene fortjener stor takk for viljen og evnen til å bosette alle det er behov for, sier IMDis direktør Geir Barvik som også leder Nasjonalt utvalg.

Endelig tall for 2017 kommer i september

Utvalget reduserer også behovet for hvor mange som må bosettes i neste år, fra 21 000 til 13 000–15 000. Endelig måltall for 2017 vil bli presisert i anmodningsbrevet til kommunene som sendes ut i september.

– Slik det ser ut nå, vil også behovet for å bosette flyktninger i 2018 og framover, ligge lavere enn i år og neste år, men det er knyttet stor usikkerhet til en slik vurdering, sier Barvik.

Det lavere behovet har sammenheng med det lave antallet asylsøkere som nå kommer til Norge og antallet asylsøknader UDI rekker å behandle.

Samtidig er behovet for integrering for de mange som blir bosatt stort og økende.

– Å bli bosatt er bare første ledd i kjeden for å bli integrert. Kvalifisering, utdanning, arbeid og deltagelse i lokalsamfunnet blant annet gjennom frivillige organisasjoner, er helt nødvendige videre skritt. Når rekordmange blir bosatt, ligger det i kortene at flere krefter må settes inn på integreringsarbeidet, sier Barvik.

Færre enslige mindreårige nå, flere neste år

Også behovet for å bosette enslige mindreårige flyktninger i år er mindre enn først antatt. Det nye tallet er 1 810. Kommunene har vedtatt plasser for 1 000 flere.

Neste år trenges adskillig flere hjem til unge under 18 år: Det vil være behov for å bosette 2 560 enslige mindreårige flyktninger. Så langt er kommunene klare til å ta imot drøyt 800 neste år, men mange kommuner har ennå ikke tatt stilling til hvor mange enslige mindreårige de vil bosette.

Ber kommunene overføre plasser til neste år

– Mange kommuner har vist imponerende vilje til å bosette enslige mindreårige flyktninger. I år vil de ta imot flere enn det nå er behov for. Samtidig mangler plasser for de som skal bosettes i 2017. Vi ber derfor kommunene om å overføre plasser som er for mange, til neste år, sier IMDis direktør Geir Barvik.

Ved å «overføre» tusen plasser til neste år, mangler bare rundt 750 plasser før det samlede behovet er dekket.

– IMDi har stor tro både på kommunenes evne til å være fleksible og til å ville dekke behovet for bosetting av enslige mindreårige flyktninger i år og neste år, sier Barvik.

De minste den største utfordringen

Det er særlig krevende å finne nok plasser til enslige mindreårige flyktninger under 15 år. 430 barn skal bosettes i år, og det mangler ennå rundt 60 plasser til disse. Neste år skal 770 under 15 år bosettes.

– IMDi vil i dialog med kommunene spesielt ta opp hvor viktig det er å skape nye hjem for de yngste av flyktningene, sier IMDis direktør Geir Barvik.

Nyhetsbrev

Få de viktigste oppdateringene fra IMDi direkte i innboksen din. Vi informerer om endringer i lovverk, kurs og arrangementer, nyheter og nye rapporter.

Din e-post

Få nyhetsbrev

BUSETJING AV EINSLEGE

MINDREÅRIGE FLYKTNINGAR

JULI 2016

VOLDA KOMMUNE

BARNEVERNSTENESTA
HAREID-ULSTEIN-VOLDA-ØRSTA

Innhald

Bakgrunn 4
Nasjonale busetjingsbehov 5
Nytt nasjonalt busetjingsbehov for 2016 og 2017 pr. juni 2016 5
Fleksibilitet i busetjingsvedtaket 5
Busetjing av EM i kommunane/oppmoding om auka busetjing 5
Busetjing av EM gjennom EM-tenesta i barnevernet 6
Noverande organisering av EM-tenesta i Volda og Ørsta 6
Noverande bu- og omsorgstilbod for EM i Volda og Ørsta 6
Heildøgns bemanning i bufellesskap 6
Oppfølging på hybel av oppfølgingstenesta (OPP) 8
Alternative ordningar ved auka busetjing i 2016 og 2017 8
Busetjing direkte på hybel/bufellesskap u/døgnbemanna oppfølging 8
Vertsfamilie/husvert 9
Fosterheim 10
Gruppefosterheim 11
Heildøgns bemanna kartleggingsbustad 11
Bufellesskap u/heildøgns bemanning 12
Val av bu- og omsorgsløysing for busetjing av EM u/15 år 13
Busetjing av EM på folkehøgskule 13
Busetjing av EM gjennom Volda læringssenter 14
Busetjing av EM o/18 år 14
Introduksjonsprogram for EM o/18 år busett gjennom VLS 14
Busetjing av EM u/18 år 14
Busetjing av EM frå Volda EMA-mottak/Volda mottak 15
Finansiering 15
Individstønad til EM m/barnevernsvedtak 15
Bidragsforskot/barnetrygd 15
Stipend/lån 15
Bustønad 15
Faglege utgreiingar 16
Kartlegging og miljøterapeutisk arbeid 16
Planarbeid 17
Administrative/økonomiske utgreiingar 17

Kostnadsoverslag 2016 i Volda: Noverande og mogleg ny organisering 18
Kostnader døgnbemanna bufellesskap for fire EM (Ørsta) 18
Kostnader døgnbemanna bufellesskap for 4+4+2 EM (Volda) 18
Detaljert kostnadsoverslag ulike tiltak i Volda og Ørsta 19
Turnusmodellar i EM-tenesta 20
Faglege og økonomiske konsekvensar knytt til ulike turnusmodellar 20
Samanstilling av 3-delt turnus og medlevarturnus m/støtteturnus i bufellesskap for 4 EM 21
Finansiering og tilskot 22
Oversikt over tilskot for busetjing av EM i 2016 22
Integreringstilskot: 22
EM-tilskot: 22
Ekstra EM-tilskot i 2016 og 2017: 22
Særskild ekstratilskot for busetjing av personar med særskilde behov 23
Refusjon for bu- og omsorgstiltak for EM gjennom Bufetat 23
Rekneskap EM-tenesta i Volda og Ørsta i 2014 og 2015 24
Kvalifiseringstiltak for EM i Volda og Ørsta 26
Skulegang 26
Arbeid/praksisplass 27
Fritidsretta tiltak og aktivitetar 27
Helseretta tiltak 28
Oppsummering - Barnevernstenesta sitt framlegg til organisering 29
Framlegg til bu- og omsorgsløysingar ved auka busetjing i Volda 30
Bufellesskap: 30
Oppfølgingstenesta: 30
Vertsfamilie/Husvert: 30
Gruppefosterheim: 30
Framlegg til bu- og omsorgsløysingar ved auka busetjing av EM i Ørsta 31
Bufellesskap: 31
Oppfølgingstenesta: 31
Vertsfamilie/Husvert: 31
Fosterheim: 31
Felles for Volda og Ørsta 32
Framlegg til busetjing av auka tal EM gjennom Volda læringssenter 32
Vedlegg og referansar 33

Bakgrunn

Dei fire kommunane i det regionale barnevernssamarbeidet; Hareid, Ulstein, Volda, Ørsta, har fått førespurnad frå Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om auka busetjing av einslege mindreårige flyktningar (EM) i 2016 og 2017. Ørsta og Volda kommunar har busett EM sidan 2009/2010. Frå 01.01.14 vart ansvaret for bu- og omsorgstenester for EM lagt under det regionale barnevernssamarbeidet, med Volda som vertskommune. Dei tilsette i EM-tenesta i Ørsta vart overført til vertskommunen Volda.

Som følgje av oppmodinga om auka busetjing av EM vart det sett ned ei arbeidsgruppe med representantar frå alle fire kommunane og barnevernet, i møte 11.12.15. Gruppa har vore leia av fagteamleiar for EM-tenesta i barnevernet og spesialrådgjevar innvandring og integrering i rådmannens fagstab i Volda. Gruppa fekk i mandat å sjå på *bu- og omsorgsløysingar*, *bemanning og turnus*, *organisering, ansvar og samarbeid, finansiering og tilskot, kvalifisering og helse.* Utgreiinga skal også ta omsyn til *god fagleg tilrettelegging* og *kostnadseffektivitet.* Mandatet byggjer på målsettinga om integrering, som tek utgangspunkt i den enkelte sine ressursar og sikrar optimal gjennomstrøyming mot utdanning og arbeid.

I barnevernet er arbeidet organisert i eige EM-hjelpetiltaksteam. Bu- og omsorgsløysingar som i dag er tilgjengeleg for EM med barnevernsvedtak er: *1) Bufellesskap med heildøgns bemanning* og *2) oppfølging på hybel/i mindre bufellesskap* når EM flyttar ut av bufellesskapa. Det har også vore tilfelle av *3) slektsplassering* med oppfølging av personale i EM-tenesta og plassering i *4) fosterheim*. Ørsta har i dag to bufellesskap med heildøgns bemanning, med plass til fire EM i kvar. Volda har eit bufellesskap med heildøgns bemanning, med plass til inntil 10 EM. Begge kommunane har hatt eiga oppfølgingsteneste, som frå oktober 2015 vart slått saman og driftast i dag på tvers av kommunane.

Ulstein og Hareid kommunar har signalisert at dei ikkje planlegg å busetje EM gjennom barnevernet, slik Volda og Ørsta gjer. Hareid ser på løysingar innafor anna kommunal tenesteyting, og Ulstein har meldt frå om at dei vurdere busetjing av EM på Sunnmøre folkehøgskule i Ulstein kommune. Det har difor vore naturleg at arbeidet i Volda og Ørsta vert hovudfokus i denne rapporten.

Då Ørsta/Volda starta arbeidet med busetjing av EM i 2010/2011 fekk kommunane 100% fullfinansiering gjennom refusjon frå Bufetat for EM med barnevernsvedtak, etter fråtrekk av månadleg eigendel pr. person. Frå 2014 innførte staten i tillegg ein kommunal medfinansiering på 20% av kostnadene, utover månadleg kommunal eigendel. Dvs. at staten dekker 80% av driftskostnadene for EM med barnevernsvedtak, med unntak av kostnader som fell utanfor refusjonsgrunnlaget etter gjeldande rundskriv. Det særskilde tilskotet for busetjing av EM vart auka for å kompensere for kommunane sine utgifter, men dekker på langt nær alle kommunale kostnader. For 2016 får kommunane eit ekstra EM-tilskot (eingongstilskot) på kr 100.000 for kvar EM som blir busett i 2016. I revidert nasjonalbudsjett for 2016 er det varsla at tilskotet blir vidareført i 2017. Finansieringsordninga for EM er i dag under utgreiing sentralt, og ein kan forvente endringar i ordninga som følgje av dette. I den nye integreringsmeldinga (St.meld. 30 (2015-2016)) signaliserer regjeringa at dei i statsbudsjettet for 2017, vil ta stilling til om refusjonsordninga for kommunale barnevernstiltak for EM skal leggjast om til *stykkprisordning*. Korleis dette vil slå ut for kommunane er uavklart, og det er uråd å stipulere kva statleg finansiering kommunane kan forvente å få til EM-arbeidet frå 2017.

Nasjonale busetjingsbehov

Som følgje av auka tilstrøyming av flyktningar til landet sendte IMDi brev til landets kommunar i november 2015, med oppmoding om å auke busetjingskapasiteten og ta imot fleire flyktningar i perioden 2016 - 2019. Dei varsla om auka behov for busetjing av flyktningar generelt, og EM spesielt. I 2016 varsla dei om behov for å busetje minst 18 000 flyktningar, ei auke på nær 30 prosent samanlikna med tidlegare oppmoding for 2016. Førebelse plantal for 2017 viste eit busetjingsbehov på minst 21 000 flyktningar, ei auke på nær 60 prosent samanlikna med tidlegare plantal. Det vart vist til særleg stor auke i talet EM som skal busetjast. Prognosar viste at 4 400 EM skal busetjast i 2016 og 7 000 i 2017.

Nytt nasjonalt busetjingsbehov for 2016 og 2017 pr. juni 2016

No er situasjonen endra. Det kjem færre asylsøkjarar til Noreg og i juni 2016 vart busetjingsbehovet nedjustert av *Nasjonalt utval for bosetting av flyktninger* for 2016 og 2017. Det er varsla at endelege måltal for 2017 kjem i nytt oppmodingsbrev til kommunane i september 2016. Nytt busetjingsbehov kjem fram av pressemelding frå IMDi på www.imdi.no 7. juli 07.07.16: *Nytt bosettingsbehov for 2016 og 2017.*

2016: Busetjingsbehovet er nedjustert med 2 000, frå 18 000 til 16 000 flyktningar. For EM er behovet nedjustert med 2 590, frå 4 400 til 1 810.

2017: Busetjingsbehovet er nedjustert med 6 000-8 000, frå 21 000 til 13 000-15 000. For EM er behovet nedjustert med 4 440, frå 7 000 til 2 560.

Sjølv om det skal busetjast færre enn tidlegare prognose, skal kommunane likevel busetje fleire flyktningar enn nokon gong. Særleg er det auka behov for busetjing av EM, og spesielt EM u/15. For 2016 har kommunane vedteke å busetje 1 000 fleire EM enn behovet på 1 810. For 2017 har kommunane vedteke å busetje 800 av 2 560 EM. IMDi ventar tilbakemelding frå mange kommunar, som ikkje har teke stilling til kor mange EM dei vil busetje. Med bakgrunn i fleire vedtekne plassar enn busetjingsklare EM i 2016, samstundes som ein manglar plassar i 2017, vil IMDi be kommunane overføre plassane til neste år. Ved å overføre 1 000 plassar som er for mange i 2016, manglar IMDi kring 750 plassar før samla behov er dekt i 2017.

Fleksibilitet i busetjingsvedtaket

IMDi oppmodar kommunane om fleksibilitet i vedtaket både ift. busetjingsbehov og disponering av plassane mellom flyktningar og EM, og overføring av plassar frå eit år til eit anna. For kommunen er det også viktig å ha fleksibilitet m.a. i høve kapasiteten i tenesteapparatet, tilgang på bustader og uavklart finansieringsordning for busetjing av EM.

Busetjing av EM i kommunane/oppmoding om auka busetjing

Volda: Har i perioden 2010-2015 busett 40 EM, dvs. eit snitt på 6,7 kvart år. Tidlegare vedtak om å busetje kring fem EM kvart år. Er i brev frå IMDi 24.11.15 oppmoda om å busetje 12 i 2016 og 17 i 2017. I telefonmøte 12.07.16 med regiondirektøren i IMDi Midt-Norge fekk Volda munnleg nedjustert oppmodingstala for busetjing av EM i 2016 og 2017, som følgje av at nedjusterte nasjonale busetjingsbehov. Nye oppmodingstal frå IMDi er busetjing av inntil 10-12 kvart av åra 2016 og 2017.

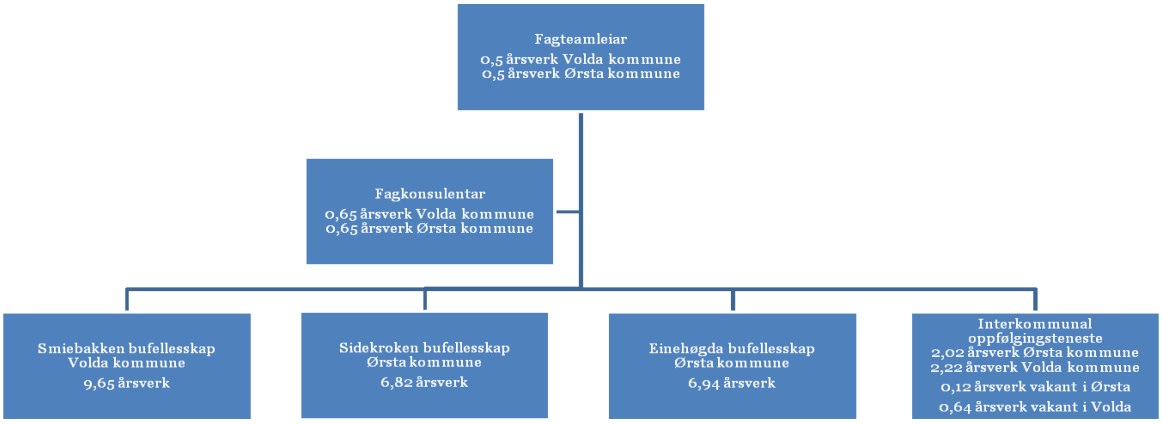
Ørsta: Har i perioden 2009 -2015 busett 31 EM, dvs. eit snitt på 4,4 kvart år. Tidlegare vedtak om å busetje fire EM kvart år. Er oppmoda om å busetje 12 i 2016, derav 4 u/15 år og 16 i 2017, derav 6 u/15 år.

Ulstein: Har tidlegare år ikkje hatt eige vedtak om busetje EM, men har busett einskildpersonar. Har eit busetjingsvedtak frå desember 2015 om å busetje inntil åtte EM i 2016 og inntil 14 i 2017.

Hareid: Har tidlegare år ikkje hatt eige vedtak om busetje EM, men har busett einskilde m.a. knytt til familie/slekt i kommunen. Har også erfaring frå busetjing av nokre få EM i bufellesskap u/heildøgns bemanning. Har eit busetjingsvedtak frå desember 2015 om å busetje inntil fem EM i 2016 og inntil åtte i 2017.

Busetjing av EM gjennom EM-tenesta i barnevernet

Noverande organisering av EM-tenesta i Volda og Ørsta

Noverande bu- og omsorgstilbod for EM i Volda og Ørsta

Heildøgns bemanning i bufellesskap

Volda: Har eit bufellesskap med plass til 10 EM. Bufellesskapet er ein firemannsbustad, og det bur EM i tre av bustadene. Den fjerde bustaden er personalbase. Det bur fire EM i to av bustadene. Den tredje vert nytta som treningsbustad med plass til to EM, ev. til einetiltak når det er behov for dette. Volda har 13,66 årsverk til EM-arbeidet. Oppfølgingstenesta (OPP) utgjer 2,86 årsverk av dette.

Ørsta: Har to separate bufellesskap i einebustadar i to ulike byggefelt i Ørsta kommune. Den eine bustaden var ved oppstart i 2011 eit bufellesskap for EM u/15 år. Her var det tre plassar. I tillegg hadde ein eit avlastningstilbod for fosterheimar som tok i mot EM. Då ein ikkje har busett EM u/15 år dei to siste åra, har ein no hatt fire EM i bufellesskapa. Ved nokre høve har ein hatt overbelegg med ein EM. Ørsta har sidan 2011 hatt EM i to ulike fosterheimar. Ørsta har 17,05 årsverk til EM-arbeidet. Oppfølgingstenesta (OPP) utgjer 2,14 årsverk av dette.

Felles for Volda og Ørsta: Alle EM u/18 år som til no har blitt busett i kommunane har vedtak etter Lov om barnevernstenester §4-4,2.ledd. Når dei fyller 18 år får alle tilbod om ettervern etter same lovverk.

EM bur som hovudregel alltid ei periode i bufellesskap når dei vert busett i kommunen, slik at ein får kartlagt fungering og behov. Når dei vert vurdert som klare til å meistre kvardagen utanfor heildøgns bemanna bustad, flyttar dei ut av bufellesskapet. Tiltaket er frivillig, og ungdomen kan sjølv velje å flytte ut tidlegare enn tilrådd. Etter utflytting får EM alltid tilbod om timebasert oppfølging på hybel. Ei eiga oppfølgingsteneste (OPP) står for denne.

Frå ein starta opp drift av heildøgns bemanna bustader i 2010 (Volda) og 2011 (Ørsta), har 68 EM hatt tilbod om oppfølging i bufellesskap og på hybel (41 i Volda og 27 i Ørsta).

Resultat så langt: Korleis det går med ungdomane, kan ein til ein viss grad vite gjennom å sjå på måleparameter som: Kontakt med NAV, kriminalitet, rus, kontakt med psykisk helsevern, bustad etc. Ungdomane er ved avslutning av tiltaket i stor grad økonomisk sjølvhjelpte. Under tre prosent er avhengig av økonomisk sosialhjelp frå NAV på avslutningstidspunktet for barnevernsvedtaket. Dei fleste er i utdanning eller i arbeid og leiger bustad på den private bustadmarknaden. Under tre prosent har kontakt med kriminelle miljø, har vanskar knytt til rus, har kontakt med psykisk helsevern i første- eller andre linetenesta.

Familiesameiningar: Av dei 68 ungdomane har fem fått innvilga familiesameining. Tre har søkt og fått avslag.

Bustad: Dei fleste ungdommane bur i dag i privat leigde bustader. Dei har enten funne denne sjølve, eller fått bistand av miljøpersonale til å skaffe bustad. Til tider kan det vere vanskeleg å skaffe private bustader. Dette kan føre til at EM bur lenger i bufellesskapet enn ønskjeleg, og tek opp plassar som kan frigjerast til å busetje nye.

Volda: Etter opphald i døgnbemanna bufellesskap kan EM bu ilag i mindre bufellesskap utan heildøgns bemanning. Volda har fire slike plassar til rådvelde: To bustader med plass til to ungdomar er kjøpt inn med gunstig finansieringsordning frå Husbanken. Ei utfordring knytt til at ungdomane må bu saman to og to, er at det i periodar kan vere vanskeleg å finne ungdom som er klare for å bu på hybel og som passer til å bu ilag med kvarandre. For fleksibiliteten i tiltaket sin del, er det behov for å disponere kommunale bustader/hyblar til ein person. Tidlegare har kommunen hatt private bustader på framleige, men dette har ein ikkje lenger tilbod om. EM-tenesta samarbeider med tildelingskontoret i Volda og Volda læringssenter, som har ansvar for busetjing av vaksne og familiar, ved behov for bustader.

Ørsta: Har ikkje "øyremerka" kommunale bustader til einsleg mindreårige som flyttar ut av døgnbemanna bufellesskap, slik Volda har. EM disponerer ingen kommunale bustader, og har pr. i dag ikkje private bustader til EM på framleige. EM-tenesta samarbeider med eigedomsavdelinga og flyktningtenesta ved behov for bustader.

Flytting: I Ørsta har 6 av 27 flytta ut av kommunen. I Volda har 10 av 41 flytta, men ein av desse har no flytta tilbake til Volda. Ungdomane flyttar i hovudsak grunna skulegang eller arbeid.

Oppfølging på hybel av oppfølgingstenesta (OPP)

Frå 1.oktober 2015 vart oppfølgingstenesta (OPP) i Volda og Ørsta slått saman til ei teneste med felles koordinator. Dette vart gjort for å utnytte ressursane betre og gi større fleksibilitet i tiltaket. Erfaringane er at dette fungerer godt, men at det er behov for større differensiering. I tillegg til å følgje opp EM, kan øvrig barnevern i Ørsta og Volda kjøpe timebaserte tenester frå OPP dersom ein har ledig kapasitet. Dette har vore gjort ved fleire høve, og det ordinære barnevernet har på denne måten unngått å kjøpe kostbare tenester frå private tilbydarar. Nokre EM har behov for oppfølging også etter fylte 20 år. OPP følgjer då opp ungdomen etter avtale med barnevernstenesta.

Bemanning i OPP:

- 5 årsverk (Volda: 2,86, Ørsta: 2,14) fordelt på 7 tilsette:
    - 1 årsverk teamkoordinator
    - 2,44 årsverk miljøterapeut
    - 0,8 årsverk miljøarbeidar
    - 0,76 årsverk som står vakant (Volda: 0,64, Ørsta: 0,12)
- Alle har oppmøtestad og base i bufellesskapet til EM i Volda
- Alle tilsette i OPP har i tillegg delar av stillinga si knytt til arbeid inne i eit av dei tre bufellesskapa
- Kan følgje opp inntil 20 ungdom
- Oppfølgingstidspunkt: Mån-fre kl 09.00-23.00

EM som har flytta ut av bufellesskapa får oppfølging ut frå behov, som skal kome fram av den einskilde sin individuelle tiltaksplan. Per i dag får EM som har flytta ut av bufellesskap og inn i eigen hybel, i snitt fire timar oppfølging av OPP pr. veke, fordelt på to dagar. Oppfølgingstida vert fylt med alt i frå lekselesing til anna kvalifiseringsarbeid. Treng ungdom meir enn fire timar oppfølging pr. veke, vert kapasiteten redusert.

Alternative ordningar ved auka busetjing i 2016 og 2017

I samband med utgreiinga av alternative ordningar for bu- og omsorgsløysing ved auka busetjing av EM, har arbeidsgruppa sett på korleis andre kommunar løyser oppgåva. M.a. har vi vore i kontakt med Trondheim, Grimstad, Arendal, Larvik, Levanger, Molde, Sunndal, Eid og Sandane. Under følgjer oversikt over tiltaka ein har sett nærare på.

Busetjing direkte på hybel/bufellesskap u/døgnbemanna oppfølging

Tiltaket inneber direktebusetjing på hybel, dvs. at EM ikkje først vert busett i døgnbemanna bufellesskap, slik ein gjer det i Volda og Ørsta i dag. Ungdomane leiger privat eller kommunal bustad og får timebasert oppfølging av miljøpersonale.

Trondheim kommune: Dei fleste ungdomane flyttar først i døgnbemanna bufellesskap eller til hybelvert. Dersom ungdomen er nær 18 år, samt har ei kartlegging frå mottak som seier at ungdomen er sjølvstendig og ikkje har behov for heildøgns oppfølging, kan ein i nokre tilfelle flytte ungdomen i eit mindre kommunalt bufellesskap utan døgnbemanning. Bufellesskapa har i hovudsak plass til to ungdomar (eit med plass til tre). Ungdomane har vedtak om 50 timar oppfølging av

miljøterapeut kvar månad. I tillegg kan dei ha vedtak om m.a. leksehjelp, då dette ikkje er primæroppgåve for miljøterapeutane.

Sandane: Ingen ungdomar på hybel rett frå mottak.

Molde: Ingen flyttar rett på hybel frå mottak. Deira vurdering er at dette ikkje er barnevernsfagleg forsvarleg.

Grimstad: Har døgnbemanna bufellesskap. I tillegg er dei i gang med å starte opp tiltaket "gruppefosterheim", som vært nærare skildra seinare i rapporten.

Levanger: Har hatt ungdom på hyblar. Skal i desse dagar etablere døgnbemanna bufellesskap, då dei over tid har sett at ein ikkje får gitt god nok hjelp til ungdom som flyttar rett på hybel utan døgnbemanning.

Ørsta: I 2009/2010 vart det busett ungdom direkte på hybel u/døgnbemanning oppfølging. Ein opplevde då at dei ubemanna bufellesskapa vart samlingsplassar for mange ungdom og det var ofte politi innom i helgane. Barnevernstenesta brukte mykje tid og ressursar på å følgje opp ungdomen i etterkant av ulike hendingar. Ein vurderte det som barnevernsfagleg uforsvarleg å halde fram med tilbodet slik det var organisert. Ungdomane sjølve ga også klåre tilbakemeldingar om at dei ikkje vart godt nok ivaretekne. Med bakgrunn i dei negative erfaringane, samt vurderingar kring ungdomane sine behov for oppfølging etter busetting, har ein ikkje busett ungdom direkte på hybel etter 2010.

Vertsfamilie/husvert

Husvert er eit tiltak som mellom anna Trondheim kommune (ca. 180 000 innbyggarar) i stor grad nyttar ved busetjing av EM. Dei har hatt gode erfaringar med tiltaket, som vart starta i 2007. I 2015 hadde dei 24 vertsfamiliar/husvertar. Ungdom som får tilbod om å bu hos vertsfamilie nærmar seg 18 år på busetjingstidspunktet, og vert vurdert som relativt sjølvstendige. Dei bur som regel ikkje i bufellesskap først. I kartlegginga frå asylmottaket vert desse ungdomane skildra som sjølvstendige i høve det å stå opp, kome seg på skule, sjølvstendige i høve "å bu" etc.

Ungdomen flyttar inn på hybel hos vertsfamilien/husverten, som har ansvar for delar av oppfølginga av ungdomen. Husverten bidreg med nærleik, vekentleg kontakt, inkludering og tilsyn (min. 4 timar kontakt mellom husvert og ungdom kvar veke), og har fortløpande dialog med ungdomen sin miljøterapeut. Kvar ungdom har i tillegg til husverten, oppfølging av miljøterapeutar som kartlegg behov og følgjer opp ungdomen i kvardagen. Husverten får i tillegg oppfølging frå ein husvertkoordinator. Husvertkoordinatoren og miljøterapeutane er knytt til ein eigen aktivitetsbase. Ungdomane får tett oppfølging: Alle har vedtak på 70 timar oppfølging kvar månad. Timane er fordelt mellom oppfølging av husvert og miljøterapeutar. Ungdomen kan i tillegg ha tilbod om leksehjelp, og få økonomisk supplering frå barnevernstenesta.

Erfaringar frå Trondheim er at skal tiltaket fungere, må ein ha tilstrekkeleg ressursar til rekruttering og oppfølging av vertsfamiliane/husvertane. Trondheim skal i samband med auka busetjing, utvide staben av miljøterapeutar og talet på vertsfamiliar. Dei har valt å utvide ordninga dei i dag har, då denne har fungert godt over fleire år.

Kostnader: Husverten har i tillegg til å få dekt husleige for hybelen, godtgjering for oppfølging tilsvarande 0,5 KS (kr 3 800 pr. mnd.) samt 0,2 KS utgiftsdekning (kr 1 400 pr. mnd.). Alle ungdomane

som har vertsfamilie/husvert har barnevernsvedtak, og kostnader til tiltaket vert omfatta av refusjonsordninga til Bufetat.

Fosterheim

Fosterheim er først og fremst aktuelt for barn som er u/15 år ved busetjing. Ørsta har, som einaste av dei fire kommunane i barnevernssamarbeidet, fått førespurnad om å ta imot fire EM u/15 år i 2016 og seks u/15 år i 2017.

Ved oppstart av EM-tiltaket i Ørsta i 2011, vart det gjort avtale med Bufetat om at to av dei fire ein skulle busetje kvart år, skulle vere u/15 år. Ein oppretta eit bufellesskap der dei yngste skulle bu. Ein hadde i tillegg planar om å knyte til seg fosterheimar. Rekrutteringsarbeidet for å få fosterheimar var krevjande, og det var vanskeleg å kombinere med ansvaret for drift av bufellesskapa. Ein av tre som var u/15 år på busetjingstidspunktet, vart plassert i fosterheim. Dei to andre vart buande i bufellesskap. Ved jamne mellomrom har ein vore i kontakt med Bufetat kring rekruttering av fosterheimar for EM, og Bufetat har hatt to rekrutteringsmøter i Volda/Ørsta våren 2016. Til no har ein ikkje fått tilbod om konkrete fosterfamiliar. Skal ein busetje så mange som 10 EM u/15 år i løpet av to år, vil det vere avgjerande at det vert sett av tilstrekkelege ressursar til å drive rekrutterings- og oppfølgingsarbeid. Med bakgrunn i at dei økonomiske støtteordningar frå staten er knytt til busetjingskommunen, samt moglegheit for oppfølging, er det i utgangspunktet ein stor fordel om fosterheimen er i busetjingskommunen.

Ut frå barnevernstenesta lokalt sine erfaringar med rekruttering av fosterheimar, ser ein det som lite realistisk å rekruttere 10 fosterheimar i 2016/2017 i Ørsta. Dette inneber at ein må opprette nye heildøgns bufellesskap dersom ein skal busetje 10 barn u/15 år.

Formelle krav til fosterheimsarbeidet: Fosterheimen må godkjennast av barnevernstenesta i den kommunen der heimen ligg. Barn som bur i fosterheim har i følgje Lov om barnevernstenester krav på minimum fire besøk av sin kontaktperson i barnevernet pr. år. Dei skal i tillegg ha eigen tilsynsførar som også skal på besøk minimum fire gongar i året. I våre fire kommunar er det lagt til barnevernstenesta å sørgje for oppnemning og oppfølging av tilsynsførar. Det skal utarbeidast omsorgsplan og tiltaksplan ut frå barna sine behov for oppfølging. Det må i tillegg opprettast samarbeid med skule og andre hjelpeinstansar. Erfaringa tilseier at det er behov for fleire enn fire besøk første året. Skal ein få fosterheimar til å stå i oppgåva si som omsorgsgivarar, er tett oppfølging i heimen og tilbod om avlastning avgjerande.

Kostnader: Fosterheimar har pr. månad minimum 1 KS løn (kr 7 800 pr. mnd. i inntekt som skal skattast av) og 1 KS utgiftsdekning (kr 7 405 pr. mnd.). Dersom ungdomen har særskilde utfordringar kan ein setje inn forsterkingstiltak, til dømes frikjøp frå arbeid, ekstra løn, avlastning, ekstra utgiftsdekning o.l. Då vil kostnadene for kommunen auke i den aktuelle perioden. Alle barn/ungdom som bur i fosterheim har barnevernsvedtak, og kostnader til tiltaket vert omfatta av refusjonsordninga til Bufetat.

Ressursbehov: Dersom ein opprettar fleire nye fosterheimar for EM, vil det vere behov for auka stillingsressurs til rekruttering, oppfølging og rettleiing, på minimum eitt årsverk. Ein må gjere ei vurdering av om ein skal knyte denne til ein del av omsorgsteamet i barnevernstenesta, eller om ein skal opprette eiga EM-fosterheimsteneste. Saksbehandlingsressurs får ein ikkje knytt til refusjonsordninga. Stillingsressursar knytt til rettleiing til fosterheimar, kan omfattast av refusjonen.

Gruppefosterheim

Oslo kommune har over fleire år hatt tiltaket "gruppefosterheim" for busetjing av EM. Fleire kommunar, m.a. Grimstad og Arendal, er i gang med å prøve ut tiltaket. Dei formelle krava til ein gruppefosterheim er tilsvarande som ein ordinær fosterheim. Det som skil gruppefosterheim frå ordinære fosterheimar, er at også fosterforeldra flyttar inn i ein ny heim i lag med ungdomen. I tillegg er det andre økonomiske ordningar.

Kommunen eig/leiger bustaden som fosterforeldre flyttar inn i saman med ungdomen. Det er i hovudsak tidlegare busette flyktningar som rekrutterast til denne typen fosterheim. Tiltaket er i utgangspunktet mest aktuelt for ungdom o/16 år. I Oslo får ungdom i slike tiltak nytte seg av eit kveldstilbod med aktivitetar og leksehjelp. Våre kommunar har pr. i dag ikkje tilsvarande tilbod. Ein ser føre seg at ungdom i tiltaket i staden kan få tilbod om leksehjelp og oppfølging frå miljøpersonale i OPP. Fosterfar/-mor pliktar seg til å ta imot opplæring og rettleiing frå barnevernstenesta, og får tilbod om avlastning i helgar/ferie. Ein ser føre seg avlastningstilbod ei helg i månaden, samt fem veker ferie. Fosterfar/-mor kan arbeide/studer inntil 50% i tillegg til fosterheimsengasjementet.

Kostnader: Fosterheimen får tre KS-satsar (kr 23 400 pr. mnd.) når fosterheimen tek i mot 2-3 ungdom. Ungdomen får utgiftsdekning etter KS sine satsar (kr 7 405 pr. mnd), som setjast inn på eigen konto og disponerast av fosterfar/-mor. Delar av utgiftsdekninga skal gå til mat for ungdomen, som også får tilskot til to aktivitetar og lommepengar av utgiftsdekninga. Fosterfar/-mor må skrive rekneskap på kva utgiftsdekninga vert nytta til. Både fosterfar/-mor og ungdomane må betale eit fast beløp til husleige kvar månad. Døgnprisen i Oslo er om lag kr 2 000 for ein ungdom i tiltaket.

Heildøgns bemanna kartleggingsbustad

Barnevernstenesta er interkommunal, og ein kan difor sjå føre seg at ein har ein eller to bustadar som tek imot ungdomar på tvers av kommunegrensene. Ungdom kan bu i kartleggingsbustaden i om lag tre månadar, og ein skal i denne perioden kartleggje ungdomen si fungering og behov. Ut frå kartlegginga vert det bestemt kva tilbod ungdomen skal få vidare t.d. bufellesskap m/heildøgns bemanning, bufellesskap u/heildøgns bemanning, vertsfamilie/husvert eller hybel med oppfølging.

Ungdomen startar på skule så fort som råd etter busetjing. Det er viktig at ungdomen tek til på den skulen han skal høyre til i heimkommunen, slik at det ikkje vert brot i høve skule og heim i samband med utflytting. Det tyder i praksis at ungdom som bur i kartleggingsbustad i ei anna kommune enn eiga busetjingskommune, må pendle mellom kommunar for å gå på skule. Erfaringar andre kommunar har gjort er at når ungdom må flytte frå eitt hus til eit anna, er at flyttinga er krevjande for ungdomane. Det skaper utryggleik, og ein må jobbe mykje med trygging. Ungdomane har behov for å høyre til ein stad, og flytting gjer dette vanskeleg. Å bu t.d. tre månadar i ein kartleggingsbustad, der ein veit at ein må flytte frå huset og personalet etter kort tid, vil forsinke prosessen med "å lande" og kome i gang med sitt nye liv i ei kommune. Dette vil også kunne gjere kartleggingsarbeidet vanskelegare. I NTNU-rapporten *Mot en ny bosettingsmodell*, vert erfaringar frå kommunar med kartleggingsbustad skildra. Her vert nettopp dette med flytting peika på som negativt for ungdomane.

Ei anna utfordring med interkommunal kartleggingsbustad er knytt til økonomiske overføringar av statstilskot til busetjingskommunen, for flyktningar/EM som har bu- og omsorgstiltak i anna kommune enn busetjingskommunen. Det er ein regel om at ein skal vere folkeregistrert i opphaldskommunen, altså i den kommunen flyktningane/EM oppheld seg i. Tilskotssystemet for

flyktningar er lagt opp slik at alle statlege overføringar blir overført til den kommunen personen er folkeregistrert i. Difor må ein i dag lage skriftlege avtalar mellom busetjingskommunen og opphaldskommunen, der ein er folkeregistrert, om at tilskota skal overførast til busetjingskommunen. Dette må ein gjere for kvar einskild person. Arbeidet er tidkrevjande, og fører til at tilskota kjem seint til utbetaling til busetjingskommunen, som har alle kostnader med tiltaket. Eit alternativ er å ha ein kommunal kartleggingsbustad i kvar kommune.

Volda: Kan nytte eine bustaden i Smiebakken som kartleggingsbustad. Ungdomane vil då få lite endringar dersom dei har behov for vidare oppfølging i bufellesskap.

Ørsta: Ungdomane har tidlegare opplevd bytte av bustad i samband med at kommunen endra leigeforhold. Erfaringar frå dette var at det var vanskeleg for ungdomane å flytte, sjølv om personalet flytta ilag med dei. Kartlegginga bør ut frå denne erfaringa, skje i begge bufellesskapa.

Bufellesskap u/heildøgns bemanning

Sandane: Har eit bufellesskap med tre ungdomar, som er eit tilbod i etterkant av utflytting frå heildøgns bemanna bufellesskap. Ungdomane vart kartlagt i bufellesskapet og vurdert som godt fungerande. Kommunen har ei 100% stilling knytt til oppfølging av ungdomane. Sandane ønskjer ikkje å plassere ungdom rett frå mottak til bufellesskap u/heildøgns bemanning. Alle ungdomane som er busett har barnevernsvedtak og er knytt til refusjonsordninga frå Bufetat.

Trondheim: Har bufellesskap u/heildøgns bemanning i hovudsak som eit tilbod i etterkant av utflytting frå døgnbemanna bufellesskap. Ungdomane har barnevernsvedtak på 50 timar miljøterapeutisk oppfølging pr. mnd. og får økonomisk stønad frå barnevernstenesta. Storleiken på tiltaket gjer at dei kjem under refusjonsordninga til Bufetat.

Nordfjordeid: 4-5 ungdom bur i bufellesskap u/heildøgns bemanning. Ein miljøarbeidarar arbeidar i bufellesskapet kvar kveld, og har bakvakt på natt som ungdomane kan ringe til. Ungdomane greier ikkje å nyttiggjere seg dette tilbodet, og miljøarbeidaren med bakvakt vert lite nytta. Bufellesskapet fungerer godt, men dei har nokre utfordringar: Ungdomane kan vere utrygge og sove dårleg. Dei opplever til tider at bufellesskapet kan vere ein samlingsplass for mange ungdomar på kveldstid. Ungdomane har barnevernsvedtak og er i refusjonsordninga til Bufetat.

Sunndal: Sunndal kommune driftar kommunalt asylmottak for einslege mindreårige asylsøkjarar (EMA-mottak), og har kombinert dette med busetjing av EM i kommunen. EM flyttar inn i bufellesskap etter dei har fått opphaldsløyve. Bufellesskapet er u/heildøgns bemanning, og har plass til 2-4 ungdom. Dei har tilbod om oppfølging i bufellesskapet på ettermiddagane etter skuletid. I tillegg er døgnbemanninga på det kommunale EMA-mottaket tilgjengelege på natt ved behov. Ingen av ungdomane har barnevernsvedtak, og kommunen finansierer tenesta utan å nytte refusjonsordninga til Bufetat. Sunndal har gode erfaringar med å busetje EM etter denne modellen. Volda læringssenter (VLS), vil busetje EM som er oppunder 18 år, ev. nettopp har fylt 18 år, direkte på hybel/i mindre bufellesskap saman med andre unge vaksne, etter modellen frå Sunndal kommune. Sjå meir om dette under.

Volda/Ørsta: Har og har hatt bufellesskap u/heildøgns bemanning. Ørsta hadde to slike bufellesskap i 2009/2010. Desse vart avvikla. Som tidlegare nemnd såg ein at bufellesskapa vart samlingsplassar for mange ungdomar. Det var ofte politi innom i helgane, og barnevernstenesta måtte bruke mykje tid

og ressursar på å følgje opp ungdomen i etterkant av ulike hendingar. Nokre av ungdomane i Ørsta og Volda har flytta ilag i bufellesskap i etterkant av opphald i døgnbemanna bufellesskap. Ein har blanda erfaringar frå dette. Korleis bufellesskapa fungerer, er avhengige av ungdomane som bur der og korleis dei fungerer i lag. Det vil også vere avgjerande kor mykje ressursar ein har tilgjengeleg til oppfølging.

Val av bu- og omsorgsløysing for busetjing av EM u/15 år

Dersom kommunane skal busetje born u/15 år, slik Ørsta har fått førespurnad om, vil dette krevje særskilde tiltak. Ørsta oppretta eit bufellesskap med tettare bemanningsnorm då dei gjorde vedtak om busetjing av EM u/15 år. Dei som har vore u/15 år på busetjingstidspunktet, har budd i bufellesskap i tre år eller meir. Skal ein halde fram med å busetje så unge barn, krev det at ein har fosterheimar i tillegg dersom ein skal få gjennomstrøyming i bufellesskapa. Vel ein å busetje i bufellesskap må ein opprette nye heildøgns bemanna bufellesskap. Det er ikkje fagleg tilrådeleg å plassere t.d. ein 13-åring i eit bufellesskap der det elles berre bur 16-17-åringar.

Det fordelar og ulemper knytt til å ha barn i fosterheimar. Dersom det er god "match" mellom familien og barna, og barna får dekt sine behov der, er fosterheim eit godt alternativ. Barnevernstenesta ser at det er krevjande å rekruttere fosterheimar. I tillegg ser ein at fosterheimar for ungdomar avsluttar sitt oppdrag og ungdomen må flyttast til ny plass. Eit bufellesskap vil i større grad vere ein stabil omsorgsbase. Dersom Ørsta skal busetje barn u/15 år, vil det vere å føretrekke å ha både fosterheim og bufellesskap som tiltak for denne gruppa.

Busetjing av EM på folkehøgskule

Staten har lansert busetjing av EM på folkehøgskule som eit mogleg bu- og omsorgstiltak kommunane kan nytte seg av ved auka busetjing av EM. Ørsta og Ulstein er vertskommune for folkehøgskule, og har signalisert at dei vil vurdere dette tiltaket. Folkehøgskulane har teke initiativ til å ta i mot minst 280 EM i 2016.

Vi ser både fordelar og ulemper knytt til å bruke folkehøgskule til busetjing av EM. Folkehøgskulen vil gi eit bu- og omsorgstilbod dei første månadene, samt skuletilbod. Bruk av folkehøgskular til busetjing av EM krev at blir inngått konkrete avtalar mellom den einskilde kommune og folkehøgskule, før EM vert busett direkte frå asylmottak på folkehøgskulen. Folkehøgskulane tilbyr ikkje formell opplæring etter opplæringslova. For EM som har rett til grunnskuleopplæring, må det særskilt leggjast til rette for at kommunen kan tilby dette i samarbeid med folkehøgskulen. I tillegg må kommunen sørgje for at EM o/16 år får dei rettane dei har krav på etter introduksjonslova.

Folkehøgskuleåret varer om lag ni månader og i høgtider skal ungdomen heim. Dersom folkehøgskulen ikkje tilbyr alternative ordningar i høgtider/ferier, må busetjingskommunen ha butilbod i desse periodane. Erfaringar frå arbeidet med EM viser at relasjon mellom ungdomen og dei vaksne er svært sentral for utviklinga til ungdomen. Eit folkehøgskuleår varer 8-9 mnd., og ungdomen må då flytte. Dersom folkehøgskulen ikkje ligg i busetjingskommunen, vil ungdomen på nytt måtte bli kjend med nye vaksne i tillegg til eit nytt lokalmiljø. Erfaringar viser at tilbodet fungerer best for ungdom o/17 år.

Kostnader: Departementet og Folkehøgskulerådet har utarbeidd rettleiande satsar for kostnader ved ein elevplass for EM, inkl. undervisning (medrekna norskopplæring), kost og losji, lommepengar og

naudsynt utstyr til opphaldet på folkehøgskulen på kr 34 040 pr. mnd. Ev. reiser til utlandet kjem i tillegg. Tiltaket gir rett til refusjon frå Bufetat om ungdomen har barnevernsvedtak.

Busetjing av EM gjennom Volda læringssenter

Volda læringssenter (VLS) har ansvar for å busetje vaksne flyktningar og familiar, tiltak etter introduksjonsordninga som introduksjonsprogram (INTRO) og norskopplæring og samfunnskunnskap, samt grunnskule for vaksne. Hausten 2015 etablerte Link AS eit EMA-mottak med 40 plassar i Volda. Dette førte til at VLS oppretta to nye grupper/klasser, der også busette EM vart inkluderte. Dei får grunnleggjande norskopplæring i kombinasjon med grunnskulefag.

I einskilde høve har VLS busett fleire unge, einslege vaksne flyktningar på 18-19 år, som byrjar i INTRO innan tre mnd. etter busetjing. Så langt har dette fungert godt. VLS vurderer at dei kan gi eit godt tilbod til EM som er kring 18 år på busetjingstidspunktet, og har kapasitet til å busetje 2-4 EM i året.

Busetjing av EM o/18 år

Bruke eksisterande modell for busetjing som ved busetjing av andre vaksne flyktningar, men ha ei tettare oppfølging av miljøarbeidar og programrådgjevar. Vedkomande startar i introduksjonsprogrammet innan 3 mnd. etter busetjing, og får stønad frå NAV fram til utbetaling av første introduksjonsstønad.

Introduksjonsprogram for EM o/18 år busett gjennom VLS

Målgruppe for introduksjonsprogrammet (INTRO) er nykomne innvandrarar mellom 18-55 år med behov for grunnleggjande kvalifisering. Programmet skal minst innehalde norskopplæring og samfunnskunnskap, og tiltak som førebur til vidare utdanning eller arbeid. Programmet kan vare i inntil to år, og skal vere heilårleg og på full tid. Deltaking utløyser rett til INTRO-stønad lik 2G (kr 185.152 pr. år). Personar u/25 år får 2/3-stønad (kr 123 435 pr. år). Stønaden er skattepliktig. I dag har ingen EM i Volda og Ørsta INTRO når dei har barnevernsvedtak og er omfatta av refusjonsordninga til Bufetat. EM som blir busett gjennom VLS, vil ha overgang til INTRO når dei fyller 18 år.

Busetjing av EM u/18 år

VLS vil bruke modellen Sunndal kommune nyttar for busetjing av EM u/18 år:

- Bør vere minst 17 ½ år på busetjingstidspunktet
- EM må vere klare til å bli busett på hybel/i bufellesskap, gjerne med andre unge vaksne/vaksne frå same etniske gruppe
- EM har ikkje barnevernsvedtak og er ikkje omfatta av refusjonsordninga til Bufetat
- Det vert søkt barnetrygd og bidragsforskot, som til saman utgjer kr 4 690 pr. mnd (får 2 x bidragsforskot). Ungdomen har rett på ytingane fram til dei fyller 18 år
- Ungdomen får supplert opp til norm for livsopphald etter NAV sine satsar for einsleg vaksen, samt utbetalt utgiftsdekking for husleige og straum. Dette vert tett følgt opp av miljøarbeidar
- Oppfølging av miljøarbeidar på ettermiddag/kveld, samt av programrådgjevar
- Ev. supplering i forhold til utgifter knytt til eigendel lege eller andre uføresette utgifter
- Kommunen dekkjer etableringspakken etter same modell som ved busetjing av vaksne
- Overgang til INTRO når ungdomen fyller 18 år

Busetjing av EM frå Volda EMA-mottak/Volda mottak

VLS meiner det særleg er aktuelt å busetje EM frå Volda eit av mottaka i Volda; EMA-mottaket el. Volda mottak, og vil gjerne etablere eit like tett og godt samarbeid med Volda EMA-mottak, slik dei har med Volda mottak. Sidan Volda mottak vart etablert for 7-8 år sidan, har meir enn halvparten av flyktningane i Volda blitt busett frå Volda mottak. VLS og helsestasjonen har lang og god erfaring med å busetje flyktningar som allereie har bak seg ei tid i kommunen. Desse er allereie: Elevar ved VLS (grunnskule/norskopplæring), er kartlagt av lærarar og helsestasjonen i Volda, har etablerte nettverk og fritidsaktivitetar i Voldasamfunnet før dei blir busett, og ikkje minst ønskjer dei å halde fram med å bu i Volda.

Finansiering

VLS vil bruke EM-tilskotet og ekstra EM-tilskot som følgjer med aktuelle EM dei buset til å dekkje utgifter til livsopphald og etablering fram til EM får utbetalt introduksjonsstønad, samt til aktivitetar og oppfølging av miljøarbeidar ifm. busetjing og oppfølging på ettermiddag/kveld.

Individstønad til EM m/barnevernsvedtak

Ungdomane som bur i bufellesskapa i Volda og Ørsta får alle måltid der. Dei får kr 350 til lommepengar pr. veke, som m.a. skal dekke hygieneartiklar, telefon etc. I tillegg får dei kr 1 000 pr. mnd. til klede, utstyr, reiser etc. Etter utflytting på hybel kan ungdomane få økonomisk supplering etter staten sine satsar for økonomisk sosialhjelp (kr 5 850 pr. mnd.) av barnevernstenesta. I tillegg får dei stønad til dekking av husleige og straum. Alle ungdomane må nytte seg av statlege finansieringsordningar som t.d. flyktningstipend, bustønad etc., før ein ev. får økonomisk supplering frå kommunen. Individstønaden er ein del av driftsutgiftene til EM-tenesta i barnevernet.

Bidragsforskot/barnetrygd

Det blir ikkje søkt om bidragsforskot for ungdom som bur i døgnbemanna bufellesskap i Volda og Ørsta, då dei ikkje fyller vilkåra for dette. Barn som bur i fosterheim, barnevernsinstitusjon eller som på anna måte blir forsørgja av det offentlege har heller ikkje slike rettar. Det vert søkt om barnetrygd for alle ungdom som vert busett. Det er verje til den einskilde som må søke. Når ungdom vert forsørgja av kommunen, går barnetrygda til kommunen og nyttast som del av utgiftsdekninga knytt til ungdomen. Barnetrygda (kr 970 pr. mnd.) vert utløyst til ungdomen fyller 18 år.

Stipend/lån

Barnevernstenesta lokalt har bestemt at ungdomane må søke flyktningstipend frå lånekassa frå dei går andre året på grunnskule opplæring. Dei aller fleste har rett på eit slikt flyktningstipend. Unnataket er dei som har opphald på humanitært grunnlag. For skuleåret 2015/2016 utgjer dette kr 101 770. For dei som mottar ordinært stipend utgjer dette kr 71 770 pr. skuleår. I tillegg kjem utstyrsstipend som varierer mellom kr 2-3 000 per skuleår. For skuleåret 2016/2017 bistår OPP 19-20 ungdom med å søke stipend/lån.

Bustønad

I dag mottek 2-3 ungdom i Volda/Ørsta bustønad (om lag kr 1 200 pr. mnd.). Beløpet er avhengig av storleiken på husvære, husleige etc. I 2015 kom det nye reglar for kven som har rett på bustønad. Dei nye reglane har gjort at svært få av våre ungdom har rett på bustønad. M.a. har ein ikkje rett til bustønad dersom ein er student.

Faglege utgreiingar

Kartlegging og miljøterapeutisk arbeid

Målet til EM-tenesta i Volda og Ørsta er å gjere ungdomane til sjølvstendige borgarar. Vi ønskjer å legge til rette for at dei kan vere ein ressurs for lokalsamfunnet dei er ein del av. Mange av ungdomane våre har traumatiske livserfaringar. Alle har reist frå familie, nettverk og alt som er kjend. Dette er i seg sjølv ein stor risikofaktor for psykiske utfordringar. Dei traumatiske, sosiale og kulturelle faktorane i lag, eller kvar for seg, gjer at det er avgjerande med god kartlegging utført av kompetente fagpersonar for å vurdere tiltaksbehov. Dette for å kunne gi gode nok oppvekstvilkår for ungdomane. Den barnefaglige kartlegginga i asylfasen er ut frå tenesta si erfaring mangelfull og har dårleg kvalitet. Dette gir lite eller ingen grunnlag for vurdering av tiltak. Kartlegginga bør difor utførast av fagpersonar med erfaring og kompetanse til å vurdere utviklingpsykologiske, traumefaglege og psykososiale faktorar før ein gjer val av vidare bu- og omsorgstiltak. Det er viktig at denne kartlegginga blir gjort med grunnlag i heile mennesket, ikkje berre basert på skuleprestasjon eller arrangerte kartleggingsmøter.

Eksisterande kunnskap og forsking om EM viser at denne ungdomsgruppa er særleg utsett for psykiske plagar (Eide og Broch 2010). Dette gjeld i hovudsak depresjon, angst og traumatiske stressreaksjonar. Denne forskinga støttar tenesta i Volda og Ørsta sine erfaringar, etter å ha busett EM i seks år. Folkehelseinstituttet har gjort fleire undersøkingar om dei aktuelle barna og ungdomane når det kjem til busetjing og psykisk helse. Folkehelseinstituttet viser til at 76% av EM har opplevd krig på nært hald. 61% har posttraumatiske plager knytt til opplevingane. I tillegg har 52% av gutane og 60% av jentene depresjonssymptom over klinisk grenseverdi, 39% av EM opplever at dei er einsame til ei kvar tid. Ungdomane sine eigne ønskjer er tett vaksenkontakt, mulegheiter for skule og jobb, samt å bli behandla som vanlige ungdomar. Forsking viser at busetjingsmodellar der ungdommane ikkje har tett kontinuerlig oppfølging i tidlig fase av busetjinga gir ungdommane større utfordringar både her og no og på sikt.

Etter sju års drift av EM-tenesta i Volda og seks års drift av EM-tenesta i Ørsta, ser vi at ungdomane har eit stort potensiale for å klare seg sjølve og bidra i samfunnet vårt. Føresetnaden er at dei har tett kontakt med vaksne, som kan bidra til å stabilisere og å trygge ungdomane på ein måte som rustar dei til å gjennomføre kvalifiseringskrava vi set til dei både i skule og heimen. I tenesta nyttar vi relasjonar til å hele relasjonsskadar. Når ungdomane kjem frå asylmottak ser vi klart at dei mentalt framleis er på flukt. Denne flukta slepp ikkje taket før dei er trygge på at dei er framme og at faren er over. Først etter busetjing kan ungdomane ta til med å bygge livet sitt på nytt. Dette tek tid. Dette er bakgrunnen for at ein har heildøgnstenester, der vaksne bur tett ilag med ungdomane over tid. Effekten av flukt viser seg i t.d. åtferd, evna til sosialisering, oppmøte på skule, samt evne til å lære. Det er sentralt at omsorgspersonane er tett på og viser ungdomane i praksis at vi er der for dei. Dette både i eit omsorgs- og relasjonsperspektiv, men og i eit oppdragarperspektiv, der omsorgspersonane set grenser og regulerer ungdomane i forhold til normer og forventningar i samfunnet vårt. Dette synet blir støtta av forsking i at ein ser at ungdomar med lite støtte og oppfølging har større tendens til fråfall i skule og sosial isolasjon. Dette vil kunne føre til utanforskap.

Tenesta har erfaring med at mange klarer seg godt på eiga hand fordi dei i utgangspunktet har gode strategiar for å overleve. Utfordringa då er at dei framleis er i krise og fungerer fordi dei må. Konsekvensen på sikt er ofte at problema vil kome fram på eit seinare tidspunkt, både fysisk og psykisk. Tenesta er difor opptatt av å ta tak i desse problema så snart som dei er busett: Ein tenkjer førebygging.

Med bakgrunn i erfaringar med arbeid med målgruppa, arbeidar tenesta etter ein traumebevisst modell (TBO). Modellen er utvikla av RVTS sør (Regionalt ressurssenter for vold og traumatisk stress). Tilsette i statlege barnevernstiltak får no opplæring etter denne forståingsmodellen. Mission Possible, som tre av våre fire kommunar deltek i, hadde hausten 2015 storsamling i Loen med innføring i TBO-modellen. Det er naturleg for oss å nytte denne modellen også i arbeidet med våre ungdomar.

Ut frå TBO- modellen ser ein ungdomen si åtferd og utfordringar i lys av erfaringane dei har så langt i livet. Tenesta både kartlegg og arbeidar terapeutisk med ungdomane ut frå eit tilknytings- og traumeteoretisk perspektiv. Ungdomane vert behandla gjennom emosjonsregulering- og relasjonar. Barnevernstenesta sin faglege vurdering, er at dette er ein føresetnad for at ungdomane skal fungere godt på lang sikt utan å bli ei belastning for samfunnet. Tenesta vår er i kontinuerlig utvikling. Pr. i dag er vi i sluttfasen av eit utviklingsarbeid for å nyttiggjere ressursane våre betre og jobbe endå meir differensiert enn vi gjer i dag. Tenesta meiner dette er faglege gode løysingar som svarar på behovet kommune og stat har for å busetje fleire EM utan at det på lang sikt skal koste meir.

Mange i personalgruppa har ART-kompetanse (agression replacement training). Denne vert nytta i det miljøterapeutiske arbeidet med ungdomane. Bufellesskapa nyttar ART som eit verktøy for å lære ungdomane både om sosiale ferdigheiter, sinnekontroll og moralsk resonnering. Ein ser at ungdomane tek nytte av denne opplæringa. Dei er engasjerte og meistrar å knytte dette opp i mot eigne erfaringar. Bufellesskapa har "husmøte" med ungdomane, der ulike tema knytt til kvalifiseringsplanen kan leggast inn. Kvalifiseringstema kan vere alt frå undervisning kring tema som søvnproblem, til korleis nytte ei oppvaskmaskin.

Planarbeid

Etter busetjing nyttar ein dei tre første månadane til kartlegging. Kartlegginga legg grunnlaget for individuelle tiltaksplanar, som miljøterapeutane utarbeidar i lag med ungdomen. Den interkommunale barnevernstenesta deltek i «Mitt Liv»-prosjektet, som Forandringsfabrikken og barnevernsproffane i landet har sett i gang. Målsettinga med prosjektet er at ein i arbeidet med barn og ungdom skal la desse få større medverknad og bli hovudaktør i eige liv. Å samarbeide med ungdomane om planarbeid, samt evaluere og få tilbakemelding frå ungdomane, er difor sentralt i arbeidet.

Administrative/økonomiske utgreiingar

Volda har i dag bufellesskap med plass til 10 EM, i eit husvære med tre bueiningar, samt oppfølgingsteneste (OPP), som i dag følgjer opp 12 EM på hybel/i mindre bufellesskap. Tabellen under viser kostnadsoverslag for 2016 i noverande bufellesskap og OPP i Volda, samt kostnadsauke i framlegg til ny organisering av EM-tenesta i Volda i samband med ev. auka busetjing av EM.

Kostnadsoverslag 2016 i Volda: Noverande og mogleg ny organisering

	Noverande **Bufellesskap** (9,65 miljø-personale, 1,15 fagstillingar	Noverande **Oppfølgings-teneste**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Bufellesskap**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Oppfølgings-tenesta**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Gruppefoster-heim (2) Vertsfamilie (1)**
Årsverk	10,80	2,86	12,80 (2 nye årsverk)	3,22 (0,36 nytt årsverk)	0,5 (nytt årsverk knytt til rekruttering/ oppfølging)
Fastløn	7.560.000	2.000.000	8.960.000	2.250.000	350.000
Variabel løn inkl. ref. sj.løn	1.096.000	274.000	1.200.000	274.000	
Drift	2.300.000	150.000	2.800.000	300.000	1.500.000
Totalt	10.956.000	2.424.000	12.960.000	2.824.000	1.850.000
Kostnads-auke årsverknad			2.004.000 (400.800*)	400.000	1.850.000 (370.000*)
Kostnadsauke 3 mnd. (okt-des.16)			501.000 (100.200*)	100.000	462.500 (92.500*)

* Kostnadsauke etter fråtrekk av statleg refusjon frå Bufetat.

Kommunane har ytra ønskje om oversikt over kostnader for drift av døgnbemanna bufellesskap for 4-5 EM og åtte EM. Vi tek utgangspunkt i erfaringar i Ørsta og Volda. Når det gjeld bemanningsnorm har ein tatt utgangspunkt i erfaringane frå seks års drift i Volda og Ørsta, samt faglege vurderingar.

Kostnader døgnbemanna bufellesskap for fire EM (Ørsta)

Ørsta har bufellesskap for fire EM, og vi tek utgangspunkt i deira erfaringar. Tal årsverk er 6,82. I tillegg kjem fagstillingar som er på tvers av alle EM-tiltaka. Ein har difor teke utgangspunkt i 7,3 årsverk for eit bufellesskap på fire EM. Årlege driftskostnadar i 2016 er om lag kr 6 800 000. Døgnpris pr. ungdom er kr 4 650.

Kostnader døgnbemanna bufellesskap for 4+4+2 EM (Volda)

Volda har i dag eit bufellesskap med plass til 10 EM, i eit husvære med tre bueiningar. Sidan bustadene er i same husvære, er det mogleg å ha ein bustadleiarstilling, samt noko lågare bemanning på helg enn i Ørsta. Ein ønskjer å nytte den eine delen til kartleggingsbustad, med plass til 4 EM. Tal årsverk ein vurderer det er behov for er 6,4 inkl. fagstillingane som er på tvers av alle EM-tiltaka. Totalkostnaden vil vere om lag kr 6 180 000. Døgnpris pr. ungdom er kr 4 230.

I tillegg vil ein ha ei personalgruppe som skal vere knytt til dei to andre bustadane, med plass til 4+2 ungdomar, altså totalt seks EM. Tal årsverk ein vurderer det er behov for er 6,4 inkl. fagstillingane som er på tvers av alle EM-tiltaka. Totalkostnaden vil vere om lag kr 6 730 000. Døgnpris pr. ungdom er kr 3.070.

Ein vil ut frå erfaringar, i dei periodane Ørsta har hatt overbelegg og hatt fem ungdomar i eit bufellesskap med 6,4 årsverk, ikkje tilrå å ha seks ungdomar i ein og same bustad. Dei periodane ein

har hatt overbelegg ser ein at det er krevjande å møte kvar ungdom på sine behov. Det vert lettare meir uro i bufellesskapet og dermed mindre trygt og føreseieleg. Årsak til at ein kan tilrå seks EM knytt til same personalgruppe i Volda, er at ein her har to separate bueiningar, og at desse er i same husvære.

Samla kostnad for bufellesskapet med plass til 10 EM i Volda er: 6 180 000+6 730 000 =**Kr 12 910 000**, sjå tabellen under lina «totalt» for Volda.

For detaljert oversikt over tal årsverk, tal EM i tiltaka og kostnadsoverslag for ulike tiltak med døgnpris, sjå tabellen under.

Detaljert kostnadsoverslag ulike tiltak i Volda og Ørsta

(Kostnader til fag-stillingar er ikkje medrekna)	**Bufellesskap** Kostnader m/inntil 4 ungdomar	**Bufellesskap** Kostnader m/inntil 6 ungdomar	**Vertsfamilie** Kostnader ein familie med eitt barn	**Fosterheim** Kostnader ein familie med eitt barn	**Oppfølging på hybel ein ungdom** (snittpris)	**Gruppefoster-heim med to ungdom**
Årsverk	Ørsta: 7,3 Volda: 6,4	Volda: 6,4	0,3		0,3	
Løn	Ørsta: 5.100.000 Volda: 4.480.00 (kr 700.000 pr. årsverk)	4.480.000	45.600 (vertsfam.) 210.000 (personale) 65.000 (rekr./oppf./veil: 1,5 årsverk fordelt på 16 EM)	91.200 (fosterheim*) 65.000 (rekr./oppf./veil)	210.000 (personale)	130.000 (rekr./oppf.) 273.000 (fosterheim) 310.000 (Avl. kvar 4. helg + 5 v. ferie) 100.000 (personale 4,5 t/v)
Variabel løn	600.000	600.000				
Drift	1.100.000	1.650.000	17.200 (utg.dekn.) 90.000 (livsopph./etabl.) 72.000 (husl., straum)	86.100*	130.000 (suppl. til EM, bil, husleige, tiltak)	172.200 (utgiftsdekn.) 30.000 (etabl.) 12.000 (husl., straum)
Totalt	Ørsta: 6.800.000 Volda: 6.180.000	Volda: 6.730.000	499.800	242.300 *avlastning og ev. andre forsterkingar ikkje medrekna	340.000	1.027.200
Døgnpris	Ørsta: 4.650 Volda: 4.230	Volda: 3.070	1.369	664	932 / 600 u/suppl.	1.407 pr ungd. (Oslo: 2.000)

Behov for oppfølging på hybel etter utflytting av bufellesskap

Erfaringar frå drift i Volda og Ørsta, er at det er eit stort behov for oppfølging på hybel etter kvart som ungdomane flyttar ut. Skal ein etablere bufellesskap må ein difor også rekne med stillingar knytt til oppfølging av ungdom på hybel. Den interkommunale oppfølgingstenesta i Volda og Ørsta har i dag 5 årsverk, som følgjer opp om lag 20 ungdomar. Ungdomane som bur i bufellesskap, samt nokre av dei som bur på hybel og har mange timar oppfølging, er det knytt kostnader til utover kommunen sin eigendel til Bufetat. Det vert difor søkt refusjon frå Bufetat for desse.

Driftskostnader vil variere frå år til år, då ungdomar har ulike behov for oppfølging. Nokre har vanskar som gjer at ein må sette inn forsterkingstiltak i form av ekstra bemanning, skjerming / einetiltak, aktivitet, samarbeidsmøte etc. Dette kan ein søke særskild ekstratilskot frå IMDI til.

Turnusmodellar i EM-tenesta

Faglege og økonomiske konsekvensar knytt til ulike turnusmodellar

I alle dei tre bufellesskapa i Volda og Ørsta har ein medlevarturnus i kombinasjon med støtteturnus (kvelds-/helgevakter). Ein har valt denne modellen då det vert vurdert at denne gir rom for best miljøterapeutisk arbeid med ungdomane, og for at medlevarturnusen gir større rom for relasjonsbygging. Ungdomane får færre vaksne å forhale seg til, færre vaktskifte og betre informasjonsflyt. Turnusen gjer det mogleg å gjere noko ilag med ein vaksen over tid. Dei fleste statlege barnevernsinstitusjonar har gått tilbake til medlevarturnus eller langturnus, etter å ha hatt tredelt turnus nokre år. Erfaringane med tredelt turnus er at dagane vert meir oppstykka og gir lite ro, og ungdomane må forhale seg til mange fleire vaksne pr. døgn.

Fafo ga i 2015 ut ein rapport om "Arbeidstid i barnevernsinstitusjonene". Kort oppsummert viser analysen at både leiinga og tilsette ser at kva turnus ein vel har stor betyding for stabilitet og kontinuitet i tenestetilbodet til ungdomen: "Langturnus underbygger institusjonen som et hjem for ungdommen, og det gir ansatte muligheter til å bygge relasjoner til ungdommen på andre måter enn det ordinær turnus gjør. Medleverne i studien legger stor vekt på at turnusen legger rammer for å gjøre et godt miljøterapeutisk arbeid" (s.83). Vidare seier rapporten at ungdomane rapporterer slik: "Vurderingene var oftest at medleverordninger førte til forutsigbarhet og stabilitet. De vurderte det som positivt at de ikke hadde så mange voksne å forholde seg til… de vurderte også ordinær turnus som mindre gunstig når de sammenliknet denne med medleverordningen" (s. 96).

Tredelt turnus "stel" tid frå direktekontakt med ungdomane også fordi ein må ha overlapping tre gongar per døgn, framfor tre gongar pr. veke som i medlevarturnus. Dersom ein skal endre grunnturnusen i bustadane, vil dette vere eit omfattande arbeid, som ein ikkje kan kome inn på i ein slik rapport. Ved ei eventuell utviding av tiltaket, må ein sjå på ulike måtar å organisere turnusen på. Ein må også gjere vurderingar knytt til kompetansekrav hjå dei som skal tilsetjast. Tabellen under viser oversikt over bemanning i 3-delt turnus og medlevarturnus m/støtteturnus i eit bufellesskap med plass til fire ungdomar, slik dei har i Ørsta kommune.

Samanstilling av 3-delt turnus og medlevarturnus m/støtteturnus i bufellesskap for 4 EM

	3-delt turnus	**Medlevarturnus m/støtteturnus**
Tal årsverk	7,9	6,8
Tal stillingar	16	9
Tal vaktbytte pr. veke	21	3 medlevarar +7 kveldsvakter
Tal personar pr. døgn	5	3
Ubekvemstillegg pr. år: Kveld/natt	6 289 timar	7 177 timar
Helg	3 943 timar	3 638 timar
Totalkostnader:	**Kr 5 530 000**	**Kr 4 760 000**

Kommentarar til tabellen:

Medlevarturnus: Ei medlevarline er samansett av fire årsverk fordelt på fire tilsette. Årsaka til at medlevarturnus utløyser fleire timar på kveld/natt pr. år enn tredelt turnus, er at dei har 1:1-betaling på natt. Ved uro på natt utløyser ein ikkje utrykking på kvilande vakt. Dei som arbeidar i medlevarturnus er soleis tilgjengelege for arbeidsgjevar tilsvarande ei 122% stilling.

Støtteturnus til medlevarturnus: Består av 1,8 årsverk, fordelt på 3 tilsette. Ein har kveldsvakt mån-tor kl 15.30-23.00 og fredag 15.30-23.30. I helgane har ein vakt på laurdag kl 14.00-00.00 og søndag kl 13.00-23.00. Dette gir arbeid kvar fjerde helg.

3-delt turnus: Her er timane fordelt slik: Kl 22.30 – 08.00: Aktiv teneste i tidsrommet kl 22.30-00.00 og kl 07.00-08.00. Kvilande tid (betaling 1:3) i tidsrommet kl 00.00-07.00. Ved uro på natt som fører til at nattevakt må rykke ut, medfører dette utrykking på kvilande vakt, jf. lov- og avtaleverk.

I medlevarturnusen er det lagt opp til at ein skal ha personale på dagtid. Medlevarane har krav på to timar kviletid i løpet av eit døgn. Desse vert tekne medan EM er på skulen. I tillegg vert tida nytta til overlapping, journalføring/lesing, planarbeid, kartleggingsrapportar, samarbeidsmøte med andre instansar, personalmøte, rettleiing, innkjøp, førebuing av busetjing, førebuing til utflytting av bufellesskap, kontakt med/besøk på EMA-mottak, framskaffing av hyblar, planlegging av ettermiddag/kveld etc. Ein har også i samband med busetjing av nye EM ein periode der dei ikkje har skuletilbod, og er heime på dagtid. Ved høgare gjennomstrøyming i bufellesskapa vil det verte fleire slike periodar med ungdom heime i løpet av året. Høg grad av inn-/utflytting gjer at ein har kontinuerleg arbeid med kartlegging og førebuing av inn-/utflyttingar. Om ein samanliknar med bufellesskap der det er lite gjennomstrøyming av bebuarar, som til dømes i omsorgsavdelingane, ser ein at EM-bufellesskapa har fleire arbeidsoppgåver som må handterast på dagtid. Dersom ein ikkje har bemanning på dagtid, vil dei oppgåvene som no løysast på dagtid måtte gjerast på kveldstid medan ungdomane er heime. Dette vil føre til mindre tid til oppfølging, kvalifisering, leksehjelp, miljøterapeutisk arbeid etc.

Tabellen viser at det ikkje er noko å spare på ein tredelt turnus framfor dagens turnus med medlevar m/støtteturnus. Der er fleire ulike turnusar ein kan nytte. Til dømes nyttar Larvik og Molde ei løysing som ligg mellom 3-delt turnus og medlevarturnus. Dei har lange vakter, der ein går eit døgn eller kveld/natt. Dette gir ikkje lågare døgnpris.

Finansiering og tilskot

Oversikt over tilskot for busetjing av EM i 2016

	Integrerings-tilskot EM	EM-tilskot	Ekstra EM-tilskot 2016/2017
Sats	År1: 184.000 År2: 220.000 År3: 160.000 År4: 83.400 År5: 70.000 **Sum: 717.400**	**207.000** pr år Busetjingsåret frå månaden EM vert busett	**100.000** pr EM første busetjingsår 2016/2017
16 busette EM + **5** i 2016 = **21**	2.700.000 + 920.000 **3.620.000**	3.312.000 + 379.500 **3.691.500**	**500.000**
16 busette EM + **12** i 2016 = **28**	2.700.000 + 2.208.000 **4.908.000**	3.312.000 + 672.750 **3.984.750**	**1.200.000**

Forklaring til tabellen:

I tabellen er det teke utgangspunkt i tilskot for 16 allereie busette EM. Vidare er teke høgde for to alternative døme ved busetjing av 5 EM og 12 EM i løpet av dei siste månadene i 2016. Satsane på tilskota blir regulert kvart år.

Integreringstilskot: Kommunen mottek integreringstilskot for busetjing av flyktningar dei fem første åra dei er busett i kommunen. I 2016 utgjer tilskotet for EM kr 184 000 i busetjingsåret. Over femårsperioden utgjer tilskotet kr 717 400. Ved ev. fråflytting må tilskotet delast med tilflyttingskommunen. Tilskotet skal dekke kommunane sine gjennomsnittlege utgifter til busetjing og integrering av flyktningar dei fem første åra dei er busett.

EM-tilskot: I tillegg til integreringstilskotet mottek kommunen eit særskilt tilskot for busetjing av EM, til og med det året dei fyller 20 år. For 2016 utgjer tilskotet kr 207 000 pr. person pr. år, dvs. kr 17 250 per månad. Tilskotet blir utbetalt frå og med busetjingsmånaden. Dvs. buset ein i september vil tilskotet utløysast i fire månader busetjingsåret.

Ekstra EM-tilskot i 2016 og 2017: For kvar EM som vert busett i 2016 mottek kommunane i tillegg eit ekstratilskot eingongstilskot på kr 100 000. I revidert nasjonalbudsjett for 2016 vart det varsla at ekstratilskotet også vil løysast ut for EM som vert busett i 2017.

Særskild ekstratilskot for busetjing av personar med særskilde behov

Som nemnd over vil nokre ha behov for særskilde tiltak som følgje av særskilde behov. Til dette kan kommunane søke IMDi om eit særskild ekstratilskot for busetjing av personar med funksjonshemming/åtferdsvanskar. Tilskotet skal dekke kommunane sine ekstraordinære utgifter til busetjing og oppfølging av den einskilde person. Tilskotsordninga er todelt: Tilskot 1 er eit eingongstilskot på kr 181 000 for dei som vert busett i 2016, og tildelast 1. el. 2. busetjingsår. Tilskot 2 kan tildelast i kvart år i integreringstilskotsperioden, dvs. kvart år i inntil fem år. Tilskot 2 er på inntil kr 1 111 000 pr. år for dei som vert busett i 2016. Satsane blir regulert kvart år.

Det er omfattande krav til søknaden om tilskot knytt til dokumentasjon, kostnadsberekning av tiltak, rekneskapsrapportering til IMDi, og intern forvaltning/refusjon til kommunale sektorar. Volda kommune har opparbeid lang erfaring og har gode rutinar og system for å søke slike tilskot og forvalte desse, og er mellom dei få kommunane i Midt-Norge som i stor grad søkjer og får innvilga det særskilde ekstratilskotet. Pr. juli 2016 har Volda kommune søkt/fått innvilga tilskot for 16 personar, inkludert seks EM, derav to EM i Ørsta. Når det gjeld EM kan det særskilde ekstratilskotet dekkje kommunen sin eigendel til Bufetat når EM har barnevernsvedtak, som for nokre er på kring kr 500 000 pr. år. Tilskotet vert også ofte nytta til å iverksetje særskilde helse-, skule- og arbeidsretta tiltak. Det er ei utfording at det tek tid før IMDi gir tilbakemelding på søknaden og utbetalar tilskota. Tiltaka ein set i verk må kommunen difor ofte forskottere, før ein veit om ein får dei innvilga. Vår erfaring er at når vi grunngjev og dokumenterer godt, får vi i all hovudsak innvilga det som blir omsøkt. Inntektene vert difor ikkje alltid ført same år som utgiftene i rekneskapen. Grunna ekstratilskota brukar ein lite av integreringstilskotet til finansiering av kostnader til drift av EM-tenesta i Volda.

Refusjon for bu- og omsorgstiltak for EM gjennom Bufetat

T.o.m. 2013 fekk kommunane refundert 100% av driftsutgiftene for bu- og omsorgstiltak for EM med barnevernsvedtak gjennom refusjonsordninga til Bufetat, etter fråtrekk av kommunale månadleg eigendel pr. person. For 2016 er månadleg kommunal eigendel på kr 17 100. I 2014 innførte staten ei ytterlegare kommunal medfinansiering på 20% av driftsutgiftene. Dvs. at staten i dag dekker 80% av dei kommunale driftsutgiftene, etter fråtrekk av den kommunale månadlege eigendelen pr. person. For å kompensere kommunane for meirkostnadene auka regjeringa EM-tilskotet med kr 54 500 frå 2013 til 2014, frå kr 130 900 til kr 185 400 pr. person pr. år. Både KS og kommunane har peika på at auken ikkje har dekt opp kommunane sine meirutgifter, og fleire kommunar har vegra seg for å busetje EM som følgje av dette. For 2016 auka Regjeringa EM-tilskotet til kr 207 000. I tillegg mottek kommunane som nemnd over, eit ekstra eingongstilskot for EM i busetjingsåret på kr 100 000, for å sikre rask og god busetjing av målgruppa i 2016. I revidert nasjonalbudsjett frå mai 2016 får kommunane signal om at ekstratilskotet også vil utløysast pr. busett EM i 2017.

Refusjonsordninga er regulert i rundskriv, og refusjonskrav vert sendt Bufetat kvart halvår. Det er først i samband med innsending av krava ein har reell oversikt over kostnadene knytt til EM-tiltaket, og kva ein får inn i refusjon det aktuelle halvåret. Etter gjeldande rundskriv får ein ikkje refundert alle utgifter ein har i EM-tiltaket. M.a. får ein ikkje dekt kostnader til tolk, helsetenester, møblar, kvitevarer, administrasjon etc.

I den nye integreringsmeldinga (St.meld. 30 (2015-2016)) kjem det fram at Regjeringa i statsbudsjettet for 2017, vil ta stilling til om refusjonsordninga for kommunale barnevernstiltak for

EM skal leggjast om til *stykkprisordning*. Korleis dette vil slå ut for kommunane er uavklart, og det er uråd å stipulere kva statleg finansiering kommunane kan forvente å få til EM-arbeidet frå 2017.

Rekneskap EM-tenesta i Volda og Ørsta i 2014 og 2015

Tabellen under viser driftsutgifter i EM-tiltaka for Volda og Ørsta i 2014 og 2015, før refusjon til Bufetat.

	Volda	Ørsta
1. halvår 2015	4 245 576,71	6 884 599,62
2. halvår 2015	7 087 621,57	8 002 516,65
SUM 2015	**11 333 198,28**	**14 887 116,27**
1. halvår 2014	4 959 027,64	5 996 929,19
2. halvår 2014	6 494 754,58	7 746 901,97
SUM 2014	**11 453 782,22**	**13 743 831,16**

Tabellen under viser oversikt over tal EM i og utanfor refusjonsordninga, døgnpris, kommunale eigendeler, kostnader som ikkje gir rett til refusjon, sum kommunale kostnader og tilskot til finansiering av kostnader til drift av EM-tenesta i Volda og Ørsta i 2014 og 2015.

Rekneskap 2014/2015	Volda	Ørsta	Volda	Ørsta
ÅR	2015	2015	2014	2014
Tal EM	11 (22)	9	10 (23)	11
Døgnpris ref. Bufetat	3.928	5.020	3.807	4.491
Eigendel månadssats	1.610.200	1.494.000	1.701.300	1.749.450
Eigendel 20%	1.944.599	2.449.966	195.495	2.627.533
Sum kommunal eigendel	3.554.799	3.943.966	3.651.795	4.376.983
Kostnader u/refusjon	777.483	1.572.554	806.825	440.791
Som kommunale kostnader	4.332.282	5.516.520	4.458.620	4.817.774
EM-tilskot	3.251.649	3.124.566	4.078.800	2.858.250
Kostnader som må dekkjast av integreringstilskot / ekstratilskot	(ET EM: 778.549) (ET Buf: 596.100) 1.080.633	2.499.487	(ET EM: 844.000) 379.820	1.984.057

Forklaring til tabellen:

Tal EM: *Første talet utan parantes er tal EM i barnevernstiltak som er med i refusjonsgrunnlaget til Bufetat. Dvs. tal EM det er knytt høgare kostnader til enn summen av kommunal eigendel (månadssats + 20%). Talet i parantes for Volda er tal EM som utløyser EM-tilskot.*

Døgnpris*: Kostnader pr. døgn pr. EM som er med i refusjonsgrunnlaget til Bufetat, dvs. det tal EM som står utan parantes på lina over.*

Eigendel månadssats*: Kommunal månadleg eigendel for EM som er med i refusjonsgrunnlaget til Bufetat. For 2014 var kommunal månadleg eigendel pr. EM kr 16 050. For 2015 kr 16 600.*

Eigendel 20%*: Bufetat refunderer 80% av dei kommunale driftskostnadene. Kommunen har dermed 20% eigendel i tillegg til eigendel månadssats pr. person.*

Sum kommunal eigendel: *Sum av kommunal eigendel månadssats + kommunal eigendel 20%.*

Kostnader u/refusjon: *Er driftskostnader både for EM som er innafor og utanfor refusjonsordninga til Bufetat. Ikkje alle driftskostnader for EM innafor refusjonsordninga til Bufetat vert dekt. Dette er regulert i eige rundskriv og gjeld m.a. medisinar, møblar, PC etc. EM-tenesta har også utgifter for EM som er utanfor refusjonsordninga, men desse er lågare enn kommunen sin samla eigendel, og vert difor ikkje med i refusjonsordninga.*

Sum kommunale kostnader*: Viser samla kommunale kostnader til drift av EM-tenesta etter fråtrekk av refusjonen frå Bufetat.*

EM-tilskot: *Tilskot frå staten/IMDi som skal finansiere kommunen sine kostnader til bu- og omsorgstiltak for EM utover refusjonen for barnevernstiltak frå Bufetat.*

Kostnader som må dekkjast av integreringstilskot/ekstratilskot: *Viser differansen mellom inntekter og utgifter til drift av EM-tenesta etter fråtrekk av refusjonen til Bufetat, dvs. EM-tilskot minus sum kommunale kostnader. Kostnaden må finansierast av andre kommunale inntekter frå staten til busetjing av EM: Integreringstilskot og særskild ekstratilskot for busetjing av personar med særskilde behov. ET EM er ekstratilskot som m.a. har finansiert kommunal eigendel, einetiltak etc. ET Buf er ekstratilskot som går til refusjon for kostnader til tiltak som ikkje er trekt ut av refusjonsgrunnlaget til Bufetat el. som tidlegare er forskottert gjennom refusjonen til Bufetat.*

Kommentarar til tabellen: Det kan variere frå år til år kva ein har av inntekter og utgifter i EM-tiltaka. Der det har vore grunnlag har ein nytta seg av IMDi si ordning om å søke ekstratilskot for EM med særskilde behov. Grunna ekstratilskot på kr 1,4 mill. i 2015, brukar Volda lite av integreringstilskotet til finansiering av kostnader til drift av EM-tenesta dette året. Dersom det er behov for å setje inn ekstratiltak for ungdom (t.d. auka bemanning, helse-, skule-, arbeidsretta tiltak etc.) har ein søkt ekstratilskot. Ei utfordring med ordninga er at kommunane må forskottere utgiftene til ein får innvilga søknaden. Dette gjer at inntektene frå ekstratilskotet ikkje kjem til syne i rekneskapen før i beste fall påfølgande år. For Volda sin del førte dette til at kostnader ein hadde til ekstratiltak i 2014, først vart ført som inntekt i rekneskapen for 2015. Også Ørsta ventar ekstratilskot for EM for 2014 og

2015. Desse vart først innvilga og utbetalt i 2016. Slik vil tilskotet først kome til syne i rekneskapen til Ørsta for 1. halvår 2016.

Ørsta: I 2014 hadde Ørsta berre ein ungdom som ikkje var med i refusjonsordninga til Bufetat. Dette skuldast at Ørsta har busett mange unge, som bur lang tid i bufellesskapet. I 2015 og dei komande åra vil Ørsta få fleire ungdomar utanfor refusjonsordninga, i takt med at fleire flyttar ut av bufellesskapa og inn på hybel. Dei kommunale kostnadane vil då verte lågare enn tidlegare år.

Kvalifiseringstiltak for EM i Volda og Ørsta

Skulegang

Volda: Volda læringssenter (VLS) gir tilbod om grunnleggjande norskopplæring og samfunnskunnskap, samt grunnskule for vaksne (over 16 år). Når det gjeld aldersgruppa 15-16 år, er det eit tett samarbeid mellom Volda ungdomskule og Volda læringssenter for å vurdere kva tilbod som er best for den einskilde. Det er tre ulike val når ein einsleg mindreårig skal starte på VLS:

1. Starte i ei klasse med grunnleggjande norskopplæring der det går vaksne flyktningar og innvandrarar. Då kan ein også få matematikk og engelsk, for førebuing til grunnskule eller vidaregåande skule (vgs.). Denne løysinga vert vurdert dersom ungdomen er nærare 18 år. Så kan vedkomande ha overgang til ordinær grunnskuleklasse ved inntak i august, eller søkje seg direkte til vgs. dersom dette er mest tenleg.
2. Starte i ei klasse med kombinert norskopplæring og grunnskulefag, der alle dei einsleg mindreårige frå EMA-mottaket går. Overgang til ordinær grunnskuleklasse eller vgs. ved inntak i august. Vert vurdert dersom vedkomande er 15-16 år gamal.
3. Starte direkte i ei ordinær grunnskuleklasse. Vert vurdert når vedkomande har gode norskkunnskapar og vert busett like før ordinær skulestart i august.

Status for EM i Volda: Pr. i dag er 31 ungdomar under utdanning (7 på norskopplæring, 5 i grunnskule, 19 på vidaregåande skule).

I Volda har ein berre busett ungdom o/15 år. Det er stor skilnad på skuleløpet om ungdomen er i grunnskulealder eller ikkje på busetjingstidspunktet. Dersom ein kjem i grunnskulealder, t.d. i slutten av 10.klasse, må ungdomen starte rett i vidaregåande opplæring berre nokre månader etter busetjing. Ein ser at desse ungdomane som går på vidaregåande skule har stort behov for oppfølging i høve skulegang og skulearbeid. Ein ungdom som er over grunnskulealder på busetjingstidspunktet, vil først gå eit løp på Volda læringssenter i om lag tre år (norskopplæring og grunnskuleopplæring), før han byrjar på vidaregåande skule.

Ørsta: Opplæringssenteret i Ørsta har tilsvarande ansvar som Volda læringssenter knytt til norskopplæring og samfunnskunnskap, samt grunnskuleopplæring for vaksne. Fleire EM i Ørsta går i ordinær grunnskule i lag med norske ungdom på Ørsta ungdomsskule.

Status for EM i Ørsta: 26 er under utdanning (norskopplæring, grunnskule, vidaregåande skule inkl. lærlingtid) og ein i jobb.

Ein ser at ungdommane følgjer skuleløpet slik det er tenkt. Det er avhengig av alder om dei startar på ungdomsskulen eller på opplæringssenteret i Ørsta. Barnevernstenesta, har i samarbeid med verje og skule, fått innvilga at sju av ungdomane har fått utvida tilbod på ungdomsskulen, eller blir sett ned eit klassetrinn ved oppstart. Årsakene til dette er faglege, som mangel på skulegong, generelle kunnskapar eller norskferdigheiter ved busetting. Denne ordninga er no avvikla. Alle må starte på det trinnet dei aldersmessig høyrer til.

Arbeid/praksisplass

Praksisplass er eit tiltak med målsetting å få kjennskap til arbeidslivet. Ungdomen får ei symbolsk løn, i samband med at dei har arbeid i ulike bedrifter ut frå eige ønskje. Praksisplassordninga er ein del av kvalifiseringsarbeidet kring ungdomen, der dei lærer seg å stå i eit arbeidsgivarforhold, må forhale seg til oppgåver og instruksar frå arbeidsgivar på arbeidsplassen, dei opplever kor viktig det er å være ryddig kring fråvær, avtalar m.v. Ungdomane får tilbod om 100 timar praksis i bedrift. I hovudsak er praksisen 1-2 ettermiddagar i veka over eit visst tidsrom.

Praksisplassen kan vere inngangsporten til å kome seg inn på arbeidsmarknaden, og der ein utvidar nettverket, lærer språk og utviklar gode ferdigheiter. Fleire av ungdomane har fått ekstrajobb i etterkant av avslutta oppdrag, med ordinær arbeidsavtale hjå arbeidsgivar**.** Det er miljøpersonalet i tiltaket som rekrutterer praksisplassar til ungdomane, gjennom å kontakte ulike bedrifter i kommunane. Før ungdomane får tilbod om praksisplass må norskferdigheitene vere på eit visst nivå.

Volda: Ni ungdomar er i ordinært arbeid, ein er arbeidssøkande. Om lag 30 av 41 har nytta seg av praksisplasstilbodet. Grunnen til at ikkje alle har nytta seg av tilbodet er at mange er nybusett og treng lengre butid og språkleg kvalifisering før dei er klare for praksistilbodet. Nokre få har ikkje tilbodet egna seg for.

Ørsta: Ein ungdom som har vore i tiltaket er i ordinært arbeid. Til no har 19 av 27 nytta seg av praksisplasstilbodet.

Fritidsretta tiltak og aktivitetar

Som ein del av integreringsarbeidet nyttar ein tiltak og aktivitetar i lokalmiljøet til å få ungdomane aktive i ulike fritidsaktivitetar. Ofte er alder og erfaringar knytt til den einskilde aktiviteten ein utfordring. Det er ikkje lett for ein 17-åring å kome inn i organisert aktivitet, då det ofte er manglar på ferdigheiter. Mange av ungdomane trener også på lokale treningssenter. Ein ser at dei nyttar tilboda dei får, og har positiv utvikling både kring fysisk helse og bygging av nettverk. I tillegg er trening viktig for å meistre stress, tankar og kjensler knytt til tidligare opplevingar i heimlandet og på flukt.

Bufellesskapa oppmodar ungdomen til å nytte seg av aktivitetar i nærmiljøet, delta på ulike arrangement, og bygge nettverk gjennom å bruke tid på klassekameratar eller fotballvener. Ein kan sjå at det er fleire utfordringar knytt til dette, som går på vegring av å danne relasjonar grunna usikkerheit på dei sosiale kodene, eller utfordringar i høve språk.

Bufellesskapa i Volda og Ørsta leigar fast symjehallen i Volda saman, med mål om å tryggje ungdomane i vatn og drive symjeopplæring.

Helseretta tiltak

Fysisk og psykisk helse

Fysisk helse: Fleire ungdomar har fysiske helseplager, og dei er i kontakt med helsetenestene både i 1. og 2. linje i høve dette. Ein opplever å få god hjelp til fysiske helseplager.

Psykisk helse: Mange ungdomar ein buset har diagnose PTSD eller andre psykiske helseplagar. Tiltaka i Ørsta og Volda opplever samarbeidet med både 1. og 2. line i psykiatrien som god. Ein har tilvist fleire ungdomar til behandling, og opplever å ha ein god dialog. Ein kjem raskt til.

Erfaringane er at det er vanskeleg for ungdomane å nytte seg av tilbodet. Ein ser at den viktigaste jobben er den som vert gjort i kvardagen i bufellesskapa. Ein har lagt vekt på å styrke kompetansen i personalgruppa til å handtere psykiske vanskar. Ungdomane er i utgangspunktet friske, dei har normale reaksjonar på unormale livserfaringar. BUP og DPS vert i hovudsak eit supplement til det daglege miljøterapeutiske arbeidet som vert gjort i bustadene. Den kommunale psykiatritenesta er i liten grad nytta.

Volda: I Volda har ein faste samarbeidsmøte med helsesøster og kommunepsykolog, i tillegg til kontakt på individnivå.

Minoritetshelseteam: Volda oppretta våren 2016 eit minoritetshelseteam, i samsvar med tilrådingar frå Helsedirektoratet. EM-tenesta i Volda er representert i teamet saman med helsestasjonen, tenesta for rus- og psykisk helseteneste, barnevernet og lege. Kommunepsykologen, kommuneoverlegen, flyktningtenesta, 2. lineteneste, skular, mottak m.v. møter ved behov.

Busetjing i Volda kommune frå asylmottaka i Volda: Helsestasjonen i Volda meier det er mange fordelar ved å busetje flyktningar frå asylmottaka i Volda, då dei særleg opplever at det er tidssparande i oppfølgingsarbeidet. Dei ser fleire fordelar ved at bebuarane får halde fram med å bu i den kommunen der dei er kjent og har relasjonar. Dei som kjem frå mottaka i Volda har alt hatt mottakssamtale med helsesøster og fastlege i Volda. Dei er kjent ved både ved helsestasjonen og legesenteret, og dei slepp å skifte fastlege. Dei som er henvist til oppfølging på sjukehuset får vidareført denne oppfølginga der, t.d. i forhold til tuberkuloseundersøking ved medisinsk poliklinikk eller psykisk helse med samtalar hos BUP/ DPS.

Alle nye får informasjon om helseoppfølginga i Volda. Nokre har allereie vore med på helseinformasjon i grupper/prevensjonsundervisning medan dei var bebuarar på mottak i Volda. Dette lettar dermed informasjonsarbeidet etter busetjing.

Når helsestasjonen får melding om flyktningar som er busett i kommunen frå mottaka i Volda, er helseoppfølginga ved helsestasjonen alt i gang. Alle notat om personen ligg i fagprogrammet til helsestasjonen og ein slepp å legge inn desse på nytt etter busetjing i Volda. Det blir dermed mindre merkantilt arbeid, eit arbeid som i stor grad utført av helsesøster. Blir flyktningane busett i ei anna kommune, må helsesøster skrive ut journal og sende den i posten. Tilsvarande må dei registrere ny person og scanne inn helsepapir når flyktningar blir busett frå mottak i andre kommunar. Ein må og sende over helsepapira til legesenteret som må registrere personen og scanne inn helsepapira. Dette slepp helsestasjonen med flyktningar som kjem frå mottaka i Volda. Dermed er mykje kontorarbeid spart både på helsestasjonen og legesenteret i Volda.

For flyktningen er det ein fordel å sleppe ei ny flytting til ny kommune så tett etter ankomst Noreg. Dei er kjent her og finn lettare fram, samtidig får dei oppfølging på helsestasjonen der dei er kjent, hos fastlegen dei kjenner osv.

Ørsta: I Ørsta er kontakten med helsestasjonen og kommunepsykologen berre på individnivå ved behov. Helsestasjonen i Ørsta opplever at dei ikkje har kapasitet til å følgje opp dei einslege mindreårige ungdomane slik dei bør. Ved ei auke frå å busetje fire i året til 12-17 i 2016 og 2017, melder helsestasjonen i Ørsta frå om at dei vil ha behov for auka stillingsressurs med minimum 0,4 årsverk til oppfølging av ungdomane.

Oppsummering - Barnevernstenesta sitt framlegg til organisering

Viser til det som står i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet si handbok "Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flykninger – en håndbok for kommunene" frå 2011: "*Barnas behov er de samme som for norske barn uten foresatte. De trenger gode, forutsigbare og trygge omsorgsløsninger, voksenpersoner de kan stole på, sosialt nettverk m.m. Samtidig har de spesielle behov knyttet til kulturelle, religiøse og sosiale forhold i hjemlandet og til opplevelser fra væpnete konflikter og flukt. Det er derfor barnets situasjon og behov som må ligge til grunn for hvilke tiltak kommunen iverksetter".*

Barnevernstenesta si grunnhaldning er at alle barn u/18 år som ikkje har nære omsorgspersonar, bør ha omfattande tiltak frå barnevernstenesta. Dette er barn, som har reist frå familie, nærmiljø og det som fram til avreisa har vore kjent for dei. Majoriteten har vore eksponert for svært store belastningar og traumatiske hendingar i sine fødeland. Under flukta har dei, i større og mindre grad hatt voldsame opplevingar, påkjenningar og utfordringar. Nokre av dei har blitt grovt utnytta under flukta – på ulike måtar. Når dei etter kvart har fått opphald og vert busett i ei kommune i Noreg, skal dei lære eit heilt nytt språk, tileigne seg og forstå nye sosiale kodar, tilpasse seg ein heilt ny kultur og handtere tidlegare vanskelege livshendingar. Alt dette skal skje medan dei i tenåra – ein fase som for alle barn kan vere krevjande og sårbar. Dette må dei meistre utan å ha foreldre i nærleiken. Vi snakkar altså om *ein kritisk overgangsfase* i desse barna sine liv.

Vi kjenner til og har erfaring med at flyktningar kjem i reaksjons- og bearbeidingsfasa først etter at livet deira har blitt nokolunde føreseieleg, altså etter busetjing. Det er difor viktig at dei har ein omsorgssituasjon som kan ivareta dei i denne fasen. Vi veit også at dei einslege mindreårige ungdomane er ei målgruppe for rekruttering til ulike typar kriminell verksemd (forsvinningar, rusmisbruk, pedofili, terrorverksemd etc.).

EM treng etter barnevernstenesta si vurdering døgnkontinuerleg omsorg og oppfølging av trygge vaksne, som kan førebyggje og handtere ulike vanskar både på individ- og gruppenivå. Å sikre ei døgnkontinuerleg ivaretaking av desse ungdomane vil difor vere avgjerande for at dei skal oppleve tryggleik og ha eit stabilt grunnlag for å få ei positiv utvikling og integrering i det norske samfunnet og førebyggje utanforskap.

Barnevernet kan ikkje sjå at ungdomar ein har busett til no, ikkje har hatt behov for dei tiltaka og det vernet som tenester etter Lov om barnevernstenester gir.

Framlegg til bu- og omsorgsløysingar ved auka busetjing i Volda

Bufellesskap: Ein har i dag Smiebakken bufellesskap med plass til 10 ungdomar. Dette bufellesskapet må vere grunnbasen i arbeidet også vidare. Ved å styrke bufellesskapet med to årsverk, vil ein vere rusta til å ta i mot og jobbe intensivt med ungdomane som kjem dit. Ein får då mulegheit til å ha ein kartleggingsbustad og ein langtidsbustad, med åtskilt personalgruppe. Ein ser at med den bemanninga ein har i dag, der heile personalgruppa har kontakt med alle 10 ungdomane på huset, gir for lite stabilitet og tryggleik for ungdomane. Det vert difor med jamne mellomrom sett inn forsterka bemanning på grunn av dette. Å skilje delane slik at ungdomane får halvert talet på vaksne dei må forhale seg, vil gjere ein stor skilnad. Ved auke i busetjingstal vil det vere dei ungdomane som treng mest tryggleik og tettast oppfølging, som skal bu i bufellesskap utover kartleggingsperioden. Ein ser difor denne ressursauken som naudsynt for å lukkast. Ungdomane skal kartleggast i løpet av 3-4 mnd. Skal ein lukkast med dette, er ein avhengig av å jobbe intensivt med få ungdomar. Det er også på grunn av dette naudsynt med auke i bemanningsnorm. Ein kan kartlegge inntil 10 ungdomar i året, dei vil då ha butid på 3-4 mnd. i kartleggingsbustaden. Dei to andre bustadane kan nyttast til bufellesskap med heildøgns oppfølging for dei som treng lenger butid (6 plassar). Volda har busett ein ungdom så langt i år, og vil i Smiebakken bufellesskap ha kapasitet til å busetje ytterlegare 7-9 ungdomar i løpet av hausten 2016.

Dei ungdomane som ikkje har behov for bufellesskap etter kartleggingsperioden, vil flytte vidare til hybel eller bufellesskap utan døgnbemanning. Dette vil korte ned tida ein del av ungdomane har behov for det mest kostbare tiltaket.

Alle ungdomane som flyttar ut av bufellesskapet har behov for oppfølging på hybel. Det ein tilrår vidare, er å bygge ut den eksisterande oppfølgingstenesta (OPP) og setje i verk nye tiltak som husvertordning og gruppefosterheim. Desse nye tiltaka vil vere enklare å justere ut frå dei svingingane i busetjingstalet som ein alltid må ta høgde for når det gjeld flyktningar.

Oppfølgingstenesta: Denne har i dag fem årsverk totalt (Volda 2,86 og Ørsta 2,14). Kor mykje oppfølgingstenesta skal styrkast, kjem ann på tal EM ein skal busetje framover, samt butid inne i bufellesskapet. Ein tilrår å auke tenesta med 0,36 årsverk for Volda i 2016, dersom 10 skal busetjast i 2016. Vidare auke med 3,28 nye årsverk for Volda i 2017. Dersom busetjingstalet for 2017 vert justert ned frå 17 til 10-12, vil behovet for auke i 2017 bli redusert tilsvarande.

Vertsfamilie/Husvert: Opprettast etter modell frå Trondheim kommune. Denne er utprøvd over mange år, og er ei ordning ein har gode erfaringar med. Ein ser det som realistisk å kunne rekruttere 1-2 husvertar i 2016, med plass til ein ungdom i kvar, dersom det vert behov for dette. Vertsfamilien og ungdomen får oppfølging frå oppfølgingstenesta. Trondheim kommune legg vekt på at god og tilstrekkeleg oppfølging frå oppfølgingstenesta er viktig for å lukkast med tiltaket.

Gruppefosterheim: Ein må sjå nærare på om den tidlegare omtala ordninga med gruppefosterheim er noko ein kan få til også i Volda. Dersom det ut frå busetjingstalet i 2017 syner seg å vere behov, tek ein sikte på å prøve ut ordninga gjennom å opprette ein gruppefosterheim med plass til to ungdomar i løpet av 2017.

Skal ein busetje 17 i 2017, må minimum sju av desse flytte til vertsfamilie eller i gruppefosterheim. Ein er svært usikker på om ein får rekruttert nok vertsfamiliar og gruppefosterheimar på så kort tid. Vert talet justert ned til 10-12, vil det vere behov for berre 1-2 husvertar og gruppefosterheimar.

Det vil vere behov for 0,5 årsverk knytt til rekruttering og oppfølging av husvertar og gruppefosterheimar.

Framlegg til bu- og omsorgsløysingar ved auka busetjing av EM i Ørsta

Bufellesskap: Ein har i dag to bufellesskap med plass til totalt åtte ungdomar. Desse bufellesskapa må vere grunnbasen i arbeidet også vidare. Begge bufellesskapa er i dag rusta til å ta imot og kartlegge ungdomane som kjem, utan styrking av bemanning. Med bakgrunn i dei negative erfaringane knytt til flytting av ungdomane frå eit bufellesskap til eit anna, bør kartlegging skje i begge bufellesskapa. Det vil kunne vere to kartleggingsplassar og to langtidsplassar i kvart bufellesskap. Ørsta har busett to så langt i 2016, og har kapasitet til å busetje ytterlegare 4-6 einslege mindreårige i bufellesskapa i 2016.

Dei ungdomane som ikkje har behov for heildøgns bemanna bufellesskap etter kartleggingsperioden, vil flytte vidare til hybel eller bufellesskap utan døgnbemanning. Dette vil korte ned tida ein del av ungdomane har behov for det mest kostbare tiltaket.

Alle ungdomane som flyttar ut av bufellesskapet har behov for oppfølging på hybel. Det ein tilrår vidare, er å bygge ut den eksisterande oppfølgingstenesta (OPP), samt setje i verk nye tiltak som husvertordning og fosterheimar. Desse nye tiltaka vil vere enklare å justere ut frå dei svingingane i busetjingstalet som ein alltid må ta høgde for når det gjeld flyktningar.

Ørsta har også fått førespurnad om å ta imot EM u/15 år. Det er framleis stort behov i landet for å busetje EM i denne aldersgruppa. Dersom ein skal kunne ta imot fire u/15 år i 2016 slik ein har fått førespunad om, må det opprettast eit nytt bufellesskap med plass til tre barn. I 2017 har ein fått førespurnad om å ta imot seks u/15 år. Ein vil då ha behov for å opprette ytterlegare eit nytt bufellesskap med plass til tre barn. Ein ser det ikkje som realistisk å rekruttere fire fosterheimar i 2016 og ytterlegare seks i 2017.

Oppfølgingstenesta: Denne har i dag totalt fem årsverk (Volda 2,86 og Ørsta 2,14). Kor mykje oppfølgingstenesta skal styrkast, kjem ann på tal EM ein skal busetje framover, samt butid inne i bufellesskapet. I snitt reknar ein 10 timar oppfølging pr. veke for ungdomar som har flytta ut på hybel.

Vertsfamilie/Husvert: Opprettast etter modell frå Trondheim kommune. Denne er utprøvd over mange år, og er ei ordning ein har gode erfaringar med. Ein ser det som realistisk å kunne rekruttere 1-2 husvertar i 2016, med plass til ein ungdom i kvar, og ytterlegare 2-3 i 2017. Vertsfamilien og ungdomen får oppfølging frå oppfølgingstenesta. Trondheim kommune legg vekt på at god og tilstrekkeleg oppfølging frå oppfølgingstenesta er viktig for at ein skal lukkast med tiltaket.

Fosterheim: Dersom ein skal busetje 10 EM u/15 år i løpet av 2016 og 2017, må ein rekruttere fosterheimar i tillegg til å opprette nye bufellesskap. Det vil i tillegg til to nye bufellesskapa vere behov for fire fosterheimar, eitt i 2016 og ytterlegare tre i 2017.

Det vil vere behov for eitt årsverk knytt til rekruttering og oppfølging av husvertar og fosterheimar.

Felles for Volda og Ørsta

- Oppfølgingstenesta (OPP) bør skiljast frå drifta i bufellesskapet, ha gradvis opptrapping av bemanning ut i frå busetjingstal/tal ungdom som treng oppfølging.
- Ein har behov for ny kontor- og ungdomsbase for OPP. Basen i Smiebakken der personalet i dag deler kontor, og der ungdom kan kome innom, er pr. i dag ikkje stor nok.
- Fleire disponible kommunale bustadar, ev. framleigebustadar både i Ørsta og i Volda
- Auka budsjettramme i høve drift
- Ungdomane har vedtak om oppfølging etter Lov om barnevernstenester. Ein føresetnad for at ein skal kunne busetje det talet ein ønskjer, er at det er fagleg forsvarleg å flytte aktuelt tal ungdomar ut på hybel/bufellesskap utan personale i direkte tilknyting til bustaden. Kartleggingane ein får frå asylmottaka er svært lite grundige. Ein har ved gjentekne høve gjennom alle år i busetjingsarbeidet sett at ungdom som vert skildra som "utan særskilde behov" syner seg å ha omfattande oppfølgingsbehov. Unntaket her er dei barna som er u/15 år og som har vore på omsorgssenter. Kartleggingane frå desse er i hovudsak grundige og gode.

Framlegg til busetjing av auka tal EM gjennom Volda læringssenter

Volda læringssenter (VLS) vurderer det er kapasitet til å busetje 2-4 EM kvart av åra 2016 og 2017. Tidlegare erfaring frå busetjing av unge, einslege vaksne flyktningar på 18-19 år, er gode. Hittil i 2016 har VLS allereie busett to EM o/18 år, som utløyser EM-tilskot og ekstra EM-tilskot. Begge skaffa seg privat bustad sjølve i Volda før flytting til kommunen, og har bak seg ei tid i Voldasamfunnet før busetjing. Først på Volda EMA-mottak, seinare på Volda mottak.

Læringssenteret vil nytte modellen Sunndal kommune nyttar for busetjing av EM u/18 år og eksisterande modell for busetjing av EM o/18 år, som ved busetjing av andre vaksne flyktningar, men ha ei tettare oppfølging av miljøarbeidar og programrådgjevar. Ved fylte 18 år startar vedkommande i introduksjonsprogrammet, innan 3 mnd. etter busetjing. EM som blir busett gjennom VLS har ikkje barnevernsvedtak, og er ikkje omfatta av refusjonsordninga til Bufetat.

EM som skal busetjast gjennom VLS bør vere minst 17 ½ år på busetjingstidspunktet, og vere klare til å bli busett på hybel/i bufellesskap, gjerne i lag med andre unge vaksne/vaksne frå same etniske gruppe. VLS lang og god erfaring med å busetje flyktningar som allereie har bak seg ei tid i kommunen. I tillegg er desse allereie elevar ved VLS (grunnskule/norskopplæring), er kartlagt av lærarar og helsestasjonen i Volda, har etablerte nettverk og fritidsaktivitetar i Voldasamfunnet før dei blir busett, og ikkje minst ønskjer dei å halde fram med å bu i Volda. VLS meiner det særleg er aktuelt å busetje EM frå eit av mottaka i Volda: EMA-mottaket el. Volda mottak, og ser fram til å etablere eit like tett og godt samarbeid med Volda EMA-mottaket, slik dei har med Volda mottak.

VLS vil bruke EM-tilskotet og ekstra EM-tilskot som følgjer med aktuelle EM dei buset, til å dekkje utgifter til livsopphald og etablering fram til EM får utbetalt introduksjonsstønad, samt til aktivitetar og oppfølging av miljøarbeidar ifm. busetjing og oppfølging på ettermiddag/kveld.

Vedlegg og referansar

Vedlegg

1. Mandat av 06.01.16 for arbeidsgruppe i høve busetjing av einslege mindreårige flyktningar i kommunane Hareid, Ulstein, Volda, Ørsta
2. PowerPoint-presentasjon om Arbeidet med einslege mindreårige flyktningar. Noverande organisering. Mogleg framtidig organisering. Volda kommune. Juli 2016.

Referansar

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2011): *Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flykninger – en håndbok for kommunene.*
- Eide og Broch (2010): *Enslige mindreårige flyktninger, kunnskapsstatus og forskningsmessige utfordringer.*
- Fafo (2015): Rapporten *Arbeidstid i barnevernsinstitusjonene.*
- Thorshaug, Paulsen, Røe og Berg (2013): Rapporten *Mot en ny bosettingsmodell*.
- Pressemelding frå IMDi på www.imdi.no 7. juli 07.07.16: *Nytt bosettingsbehov for 2016 og 2017.* http://www.imdi.no/om-imdi/aktuelt-na/nytt-bosettingsbehov-for-2016-og-2017/

Busetjing av einslege mindreårige flyktningar

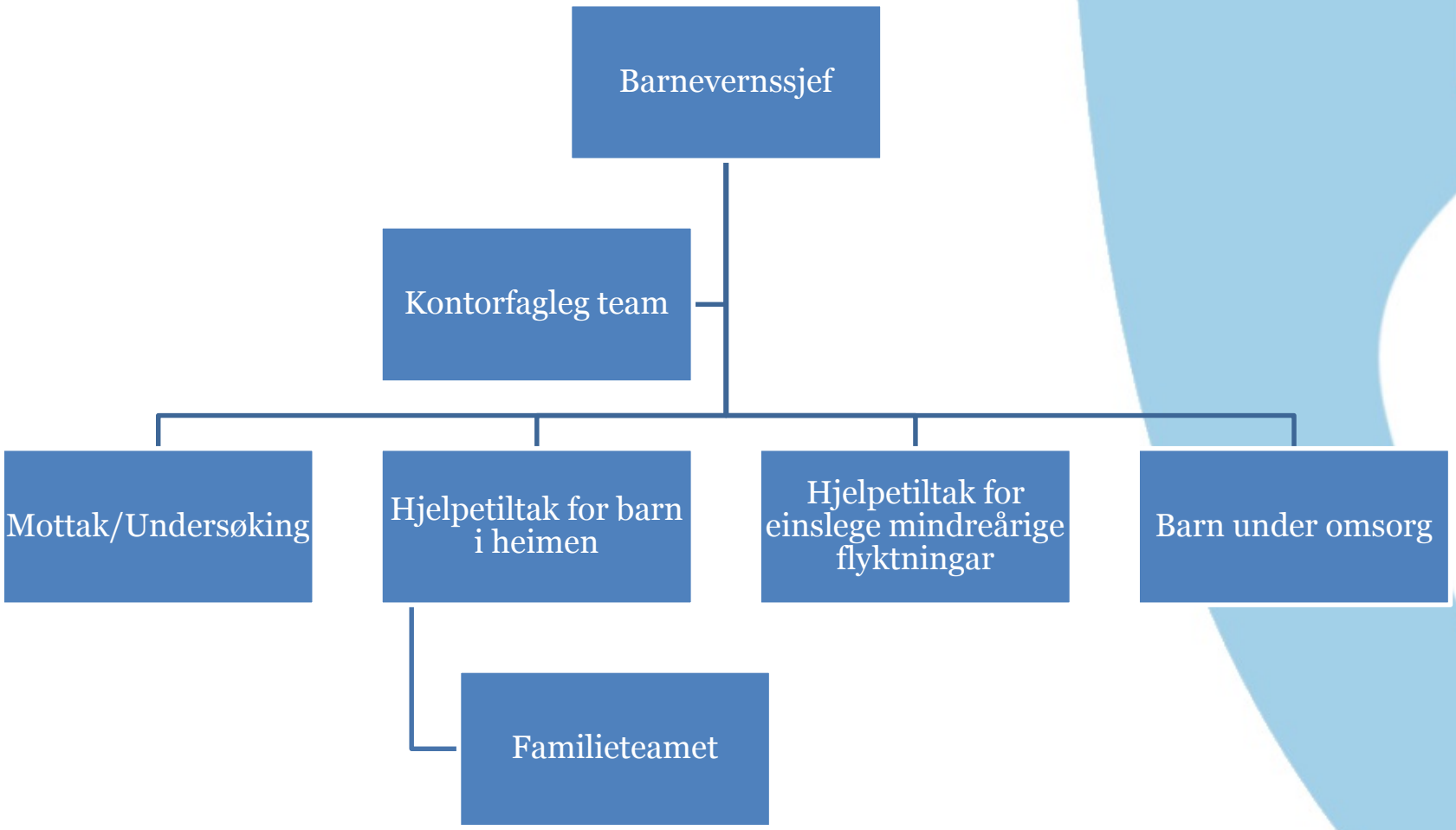
Volda kommune

Noverande organisering

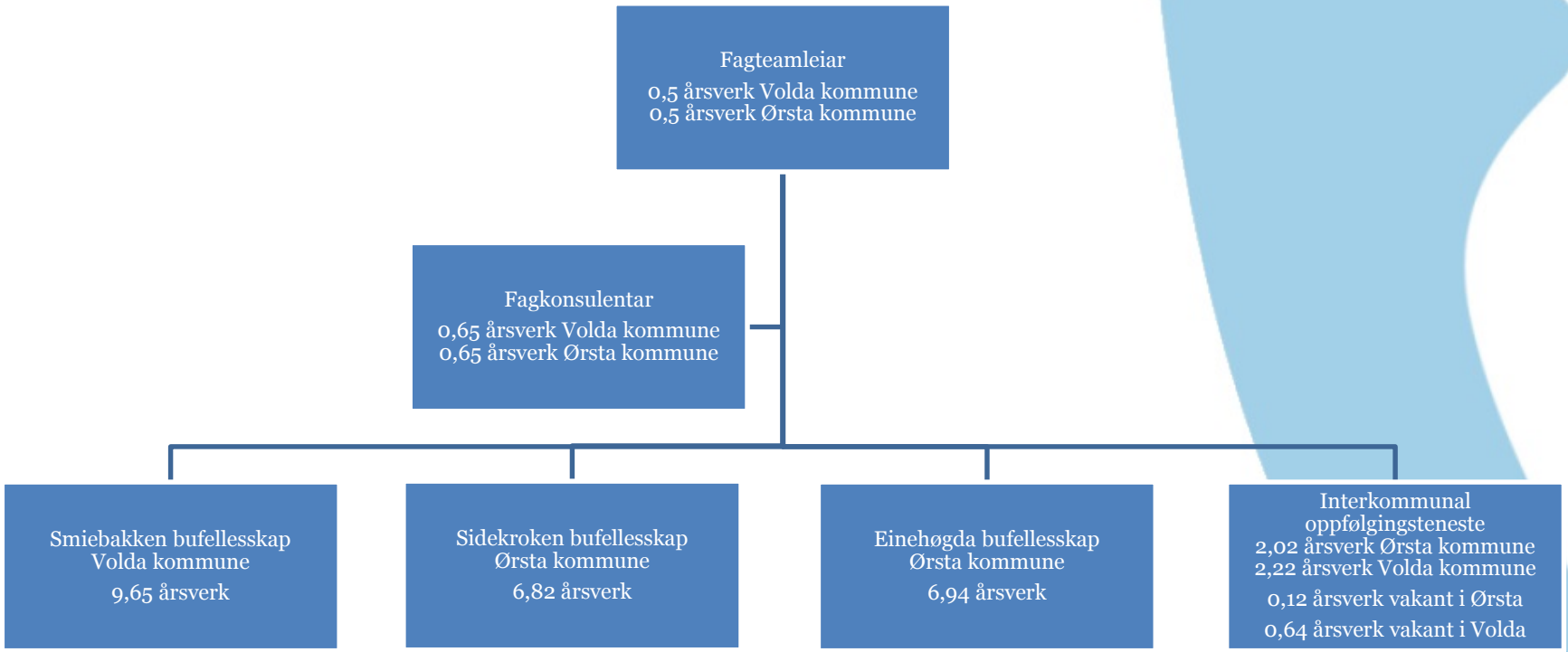
Mogleg framtidig organisering

Juli 2016

Organisering av barnevernstenesta

Dagens organisering av EM-tenesta

Busetjingsutvikling i Volda

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SUM
Tal	10	6	6	5	5	8	3	40+3=43
Land	Afgh. Somalia Eritrea Etiopia	Afgh. Eritrea Somalia Zimbabwe	Afgh. Somalia Kongo	Afgh. Somalia	Afgh. Somalia	Afgh. Eritrea	Eritrea	

- Frå 2010-2015 vart det busett 40 einslege mindreårige (EM) i Volda
  - Dvs. eit snitt på busetjing av 6,7 EM kvart år
  - 10 av 40 har flytta frå Volda, dvs. eit snitt på 1,7 kvart år
  - 17 av 31 som framleis bur i Volda er under 20 år, og utløyser EM-tilskot i 2016

- I nov. 2015 oppmoda IMDi Volda om busetjing av 12 EM i 2016 og 17 i 2017
- I juli 2016 vart oppmodinga nedjustert til **inntil 10-12** kvart av åra 2016 og 2017

- I 2016 er det busett **3 EM**:
  - 1 EM u/18 år gjennom EM-tenesta i barnevernet
  - 2 EM o/18 år gjennom Volda læringssenter

Kven er ungdomane?

- Ungdom 15-17 år, hovudsakleg frå Afghanistan, Eritrea og Somalia
  - Nokre få har fylt 18 år på busetjingstidspunktet og blir busett av Volda læringssenter
- Ulik oppvekst og familiebakgrunn
- Ungdomane har vore gjennom ei flukt. Effekten av flukt viser seg t.d. i åtferd, evne til sosialisering, oppmøte på skule og evne til å lære.
- Alle som vert busett u/18 år har vedtak etter Lov om barnevernstenester
- Personalet nyttar traumebevisst omsorg (TBO) som forståingsmodell for det miljøterapeutiske arbeidet med ungdomane. Ein arbeidar terapeutisk ut frå eit tilknytings- og traumeteoretisk perspektiv. Behandling gjennom emosjonsregulering og relasjonar.
- Tett samarbeid om traumebehandling av einskildungdomar med BUP/DPS.

Forts. kven er ungdomane?

- Folkehelseinstituttet:
  - 76% opplevd krig på nært hald, 61% har PTSD
  - 52% gutar og 60% jenter har depresjonssymptom
  - 39% opplever at dei er einsame til ei kvar tid
  - Ungdomane sine ønskjer: Tett vaksenkontakt, muligheiter for skule og arbeid. Bli behandla som andre ungdomar.

- Forsking viser at dei som ikkje får kontinuerleg oppfølging i tidleg fase av busetjinga, får større utfordringar på sikt (Eide/Broch 2010)

- Erfaringar og forsking er bakgrunn for busetjing i heildøgns bufellesskap, der ein nyttar relasjonar for å hele relasjonsskadar. Ein har også eit oppdragarperspektiv i arbeidet:
  - Omsorgspersonane set grenser og regulerar ungdomane ift normer og forventningar i samfunnet

Noverande status i Smiebakken bufellesskap

- 4 bueiningar i ein firemannsbustad i Volda
- 10 ungdomar (4+4+2+personalbase)
- 9,65 årsverk fordelt på 13 tilsette:
  - 1 årsverk bustadleiar
  - 6,6 årsverk miljøterapeut
  - 2,05 årsverk miljøarbeidar
- Medlevarturnus m/støtteturnus.
- Status i dag: 8+2 ungdomar knytt til bufellesskapet
- I aug/sept. vil ein ha ledig kapasitet til busetjing av inntil 2 ungdomar.
  - **Skal ledige plassar fyllast opp?**

Noverande oppfølgingsteneste

- Interkommunal for Ørsta og Volda (frå 1.10.2015)
- Personalbase lokalisert i Smiebakken bufellesskap i Volda

- Status i dag: 12 EM i Volda får oppfølging på hybel mån-fre kl 09:00-23:00
- Kan følgje opp inntil 20 ungdomar

- 5 årsverk (Volda: 2,86, Ørsta: 2,14) fordelt på 7 tilsette:
  - 1 årsverk fagkoordinator (Volda: 0,6, Ørsta: 0,4)
  - 2,44 årsverk miljøterapeutar
  - 0,8 årsverk miljøarbeidar
  - 0,76 årsverk vakant (Volda: 0,64, Ørsta: 0,12)

- Kan følgje opp ungdom som tilhøyrer øvrig barnevern ved ledig kapasitet, som må dekke lønskostnadar til dette. I dag får to frå barnevernet slik oppfølging.

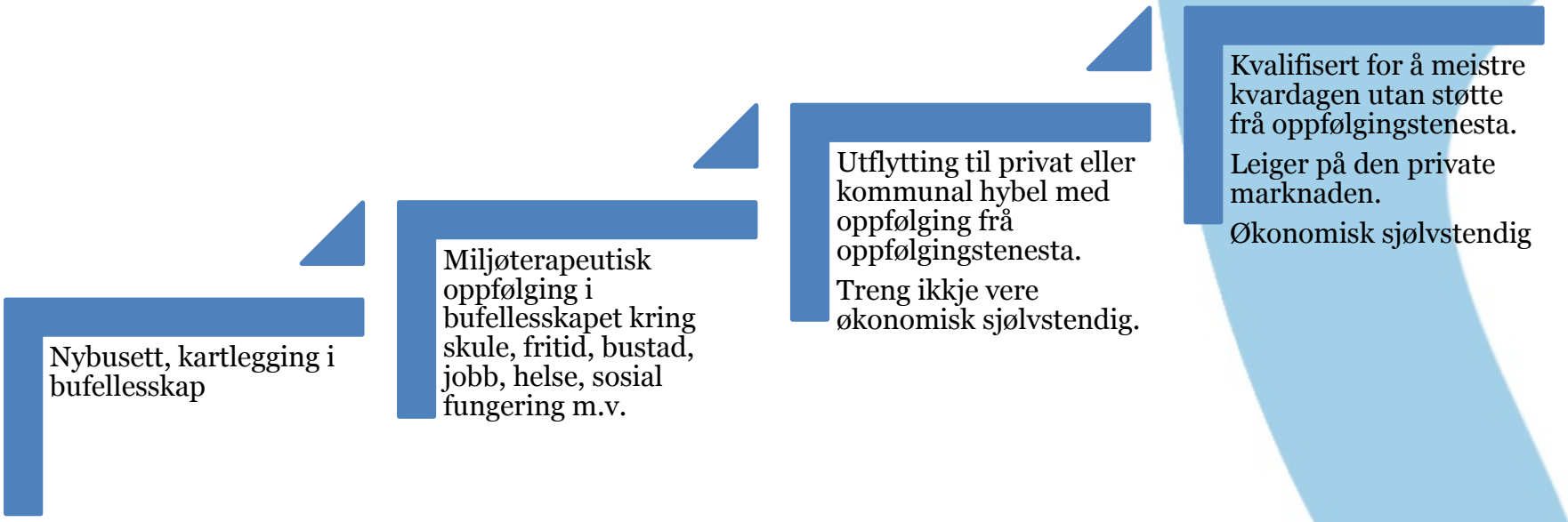
Korleis går det med ungdomane?

- Dei fleste er i eit utdanningsløp eller i arbeid
- Dei fleste leiger hybel på den privat bustadmarknaden
- Dei fleste har etter avslutning av barnevernstiltaket i liten grad behov for oppfølging frå andre førstelinetenester som NAV, rus- og psykisk helseteneste etc.

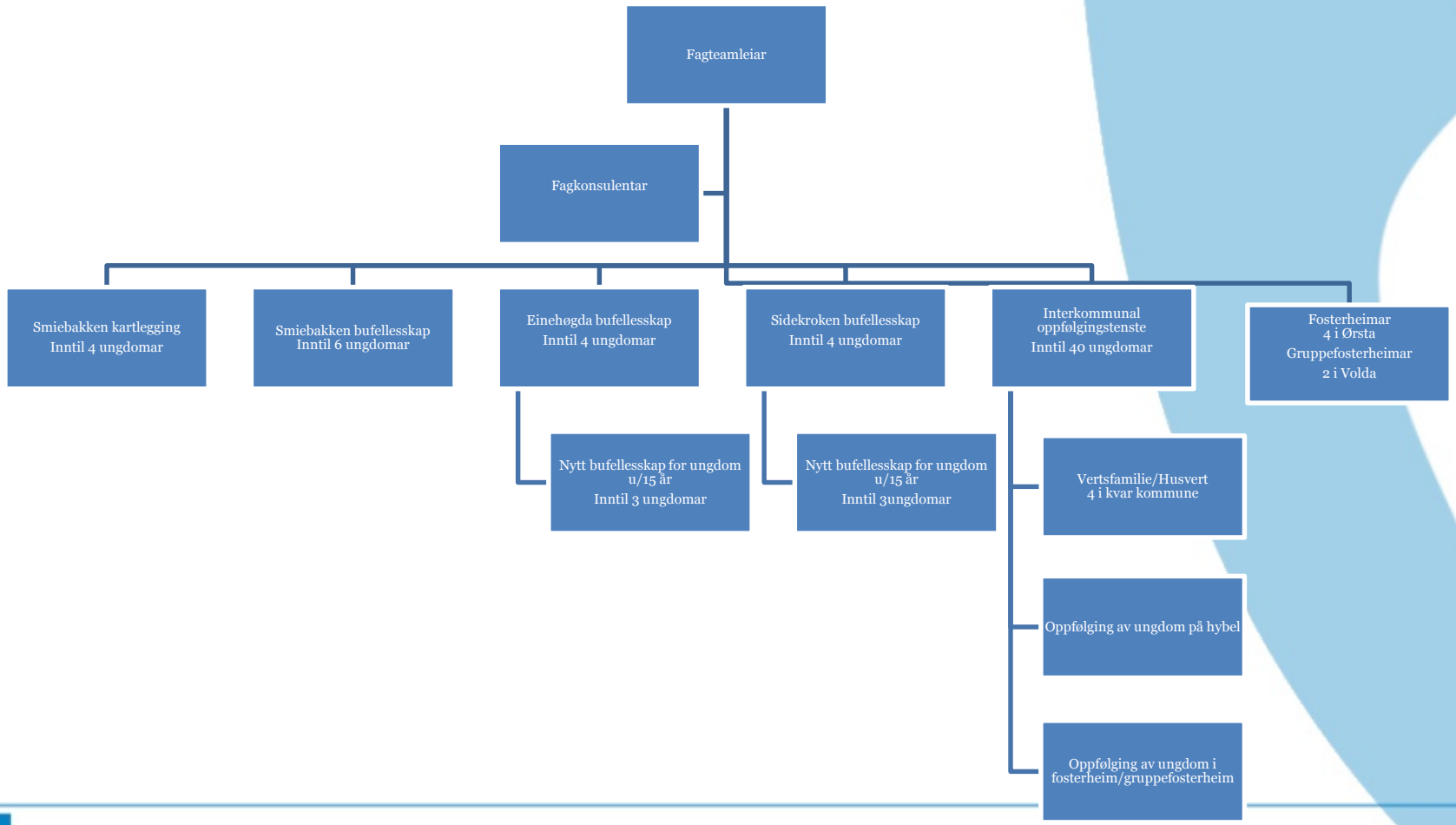
- Ein jobbar med å integrere ungdomane i lokalsamfunnet gjennom deltaking i fritidsaktivitetar, arbeidspraksis og i ulike lokale prosjekt

- Dei fleste av dei 10 som har flytta til andre kommunar, har i all hovudsak flytta grunna skulegang eller arbeid

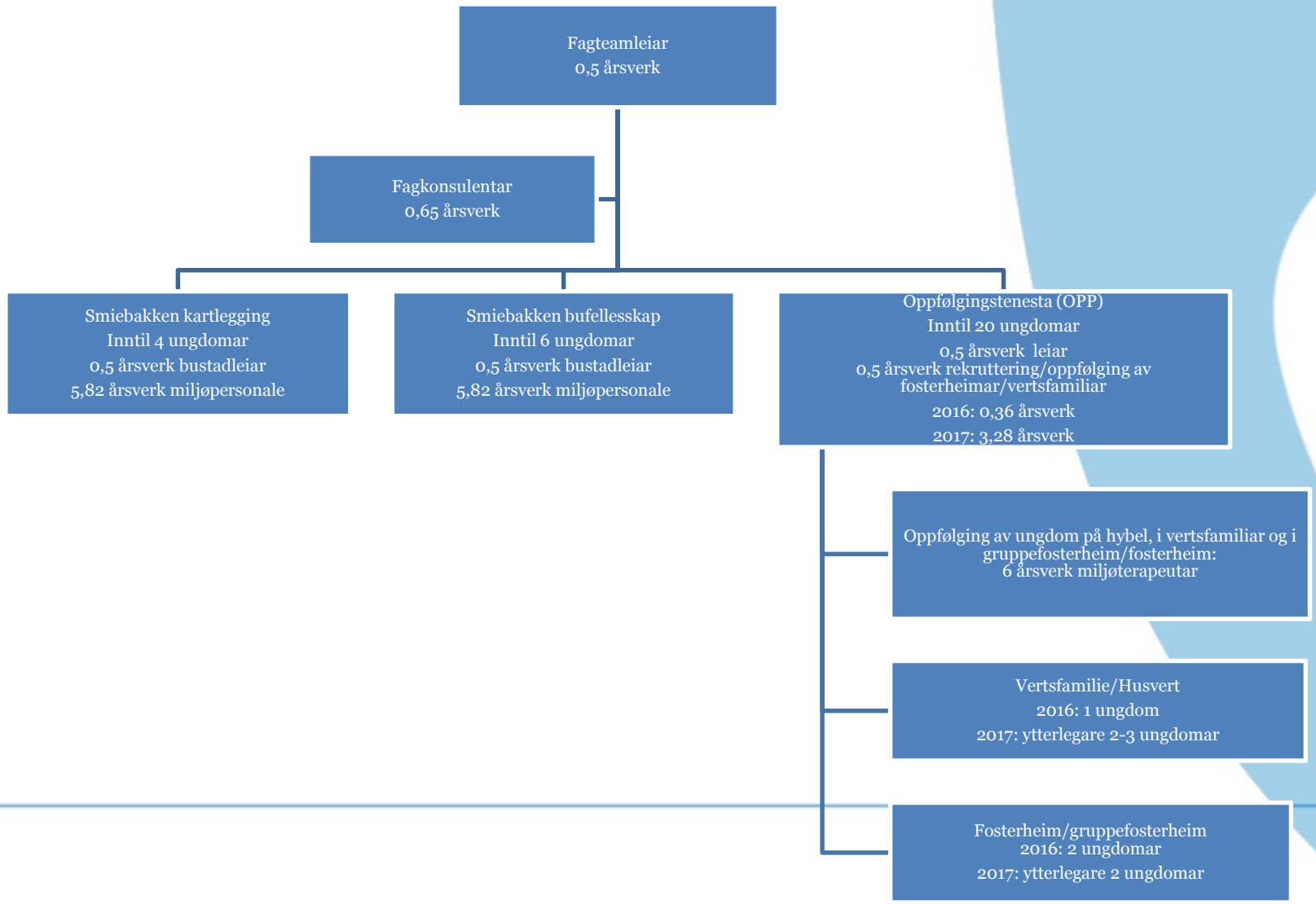
Dagens kvalifiseringsmodell

Mogleg organisering av EM-tenesta i Volda og Ørsta 2016-2017

Mogleg organisering av EM-tenesta i Volda 2016-2017

Framlegg til ny organisering av EM-tenesta i Volda i 2016

- Oppfølgingstenesta må skiljast ut frå Smiebakken bufellesskap uavhengig av tal EM som skal busetjast i 2016/2017, som følgje av:
  - Auka tal EM siste åra som treng oppfølging
  - EM i bufellesskapet må ha færre personale å forhalde seg til
    - Dette også som følgje av behov for å dele B-eininga frå C/D-einingane når det gjeld bemanning
  - Felles oppfølgingsteneste for Volda og Ørsta frå okt. 2015

Ny organisering Smiebakken bufellesskap

- Firemannsbustad:
  - A: Personaldel
  - B: Kartleggingsbustad (4 EM)
  - C/D: Bufellesskap (4+2=6 EM)

- Det skal vere eige personale i B og i C/D
- Felles bustadleiar for B og C/D
- Oppfølgingstenesta vert skilt ut frå Smiebakken bufellesskap.

Ny organisering Smiebakken B

- Kartleggingsbustad
- Plass til inntil fire EM
- Kartleggingsperiode 3-4 mnd.
- 0,5 årsverk bustadleiar
- 5,82 årsverk miljøpersonale
  - 4 årsverk miljøterapeut i medlevarturnus
  - 1,82 årsverk miljøterapeut/-arbeidar på kveld og helg (støtteturnus)

Ny organisering Smiebakken C/D

- Bufellesskap
- Plass til inntil 6 EM (4+2) med behov for å bu i bufellesskapet over tid
- 0,5 årsverk bustadleiar
- 5,82 årsverk miljøpersonale
  - 4 årsverk miljøterapeut i medlevarturnus
  - 1,82 årsverk miljøterapeut/-arbeidar på kveld og helg

Ny organisering oppfølgingstenesta

- Framleis interkommunal for Volda/Ørsta
- Ny base i lokale utanfor bufellesskapa
- Oppfølging av inntil 40 ungdomar/20 i kvar kommune; på hybel, i vertsfamilie, fosterheim, gruppefosterheim
- Snitt på 10 t/oppfølging pr. ungdom pr. veke
  - Oppfølging mån-fre kl 09:00-23:00, helg kl 11:00-21:00

- 1 årsverk fagkoordinator: 0,5 årsverk pr. kommune
- Ved auka busetjing må oppfølgingstenesta ha auka bemanning/gradvis opptrapping i 2016-2017:
  - Auke frå 5 til 13 årsverk miljøterapeut/-arbeidar i Volda og Ørsta, til totalt 6,5 årsverk i kvar kommune, dersom busettingstala i kommunane er om lag likt

<u>Særskild for Volda:</u>

2016: Behov for ei styrking på 0,36 årsverk, frå 2,86 til 3,22 årsverk

2017: Behov for gradvis opptrapping med ytterlegare 3,28 årsverk, frå 3,22 til 6,5 årsverk, i takt med behov for oppfølging på hybel

Vertsfamilie/husvert

- Tiltaket er for dei som treng ekstra støtte i eiga bustad ved nybusetjing og ved utflytting frå bufellesskap

- Mål 2016: 2 vertsfamiliar i Volda (+ 1-2 i Ørsta)
- Mål 2017: Ytterlegare to vertsfamiliar i kvar kommune

- I tillegg til oppfølging frå vertsfamilien får EM også oppfølging av miljøpersonale i oppfølgingstenesta
- Oppfølgingstenesta skal kartlegge ungdomen dei 3-4 første månadane, dersom ungdomen er nybusett

- Alder: 16-18 år ved innflytting, kan bu der til dei er 20 år
- Ikkje eigna tiltak for ungdom med sosiale vanskar, rusproblematikk eller uttalte psykiske utfordringar

Forts. vertsfamilie/husvert

- Husvertane må gjennom ein godkjenningsprosess før oppstart:
  - Heimebesøk, godkjent utleigehybel, politiattest, teieplikt, ev. referansar

- Fellessamlingar for husvertane 3-4 gongar pr. år
- Husvertane får rettleiing av oppfølgingstenesta
- Månadlege møter mellom ungdom husvert og kontaktperson
- Husverten skal følgje opp ungdomen i snitt fire t/veke

- 0,5 løn og 0,2 utgiftsdekning etter KS sine satsar: P.t. kr 3.900,- i løn og kr 1.481,- i utgiftsdekning pr./mnd.

- Det er behov for 0,5 årsverk til rekruttering, oppfølging og godkjenning av vertsfamiliar/husvertar og ev. fosterheimar

Fosterheim

- I Volda kan ein busetje i fosterheim dersom familiar melder seg
  - Ørsta har fått førespurnad om å busetje EM u/15 år, og nokre av desse ønskjer ein å busetje i fosterheim
- Fosterheimen vil ha behov for opplæring og rettleiing. Det er også knytt formelle krav til oppfølging av ungdom i fosterheim.
- Rekruttering og oppfølging av fosterheimar går inn i den felles oppfølgingstenesta for Volda/Ørsta
- Ein treng 0,5 årsverk til rekruttering/oppfølging av fosterheimar/versfamiliar. Kostnader vert delt mellom kommunane etter tal busette/fosterheimar som skal følgjast opp

Gruppefosterheim

- Gruppefosterheim er eit bu- og omsorgsfellesskap, ein familieliknande heim
- Omsorgspersonen vil vere ein rollemodell og vegvisar for ungdomen. Nokon gonger kjenne deira heimland, språk og historie
- 2-3 ungdom bur saman med fosterfar/-mor. Alle betaler husleige, inkl. fosterfar/-mor
- Ungdomen vil få ein KS-sats utgiftsdekning, som disponerast av fosterfar/-mor til mat, klede, lommepengar m.v.
- Fosterfar/-mor blir engasjert som fosterforeldre og får løn tilsvarande 3 KS-satsar for godtjerdsle, dvs. om lag 280.800 pr. år. Dei kan studere/arbeide 50% utanom. Avlastning ei helg i månaden og fem veker ferie
- Godkjenningsprosesses og oppfølging er same som for vanleg fosterheim
- Ein treng 0,5 årsverk til rekruttering/oppfølging av fosterheimar/versfamiliar. Kostnader vert delt mellom kommunane etter tal busette/fosterheimar som skal følgjast opp

Kostnadsoverslag 2016 i Volda

	Noverande **Bufellesskap** (9,65 miljø-personale, 1,15 fagstillingar	Noverande **Oppfølgings-teneste**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Bufellesskap**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Oppfølgings-tenesta**	Mogleg organisering ved auka busetjing **Gruppefoster-heim (2) Vertsfamilie (1)**
Årsverk	10,80	2,86	12,80 (2 nye årsverk)	3,22 (0,36 nytt årsverk)	0,5 (nytt årsverk knytt til rekruttering/ oppfølging)
Fastløn	7.560.000	2.000.000	8.960.000	2.250.000	350.000
Variabel løn inkl. ref. sj.løn	1.096.000	274.000	1.200.000	274.000	
Drift	2.300.000	150.000	2.800.000	300.000	1.500.000
Totalt	10.956.000	2.424.000	12.960.000	2.824.000	1.850.000
Kostnads-auke årsverknad			2.004.000 (400.800*)	400.000	1.850.000 (370.000*)
Kostnadsauke 3 mnd. (okt-des.16)			501.000 (100.200*)	100.000	462.500 (92.500*)

(*) Kostnadsauke etter fråtrekk av statleg refusjon frå Bufetat.

Detaljert kostnadsoverslag ulike tiltak i Volda og Ørsta

(Kostnader til fag-stillingar er ikkje medrekna)	**Bufellesskap** Kostnader m/inntil 4 ungdomar	**Bufellesskap** Kostnader m/inntil 6 ungdomar	**Vertsfamilie** Kostnader ein familie med eitt barn	**Fosterheim** Kostnader ein familie med eitt barn	**Oppfølging på hybel ein ungdom** (snittpris)	**Gruppefoster-heim med to ungdom**
Årsverk	Ørsta: 7,3 Volda: 6,4	Volda: 6,4	0,3		0,3	
Løn	Ørsta: 5.100.000 Volda: 4.480.00 (kr 700.000 pr. årsverk)	4.480.000	45.600 (vertsfam.) 210.000 (personale) 65.000 (rekr./oppf./veil: 1,5 årsverk fordelt på 16 EM)	91.200 (fosterheim*) 65.000 (rekr./oppf./veil)	210.000 (personale)	130.000 (rekr./oppf.) 273.000 (fosterheim) 310.000 (Avl. kvar 4. helg + 5 v. ferie) 100.000 (personale 4,5 t/v)
Variabel løn	600.000	600.000				
Drift	1.100.000	1.650.000	17.200 (utg.dekn.) 90.000 (livsopph./etabl.) 72.000 (husl., straum)	86.100*	130.000 (suppl. til EM, bil, husleige, tiltak)	172.200 (utgiftsdekn.) 30.000 (etabl.) 12.000 (husl., straum)
Totalt	Ørsta: 6.800.000 Volda: 6.180.000	Volda: 6.730.000	499.800	242.300 *avlastning og ev. andre forsterkingar ikkje medrekna	340.000	1.027.200
Døgnpris	Ørsta: 4.650 Volda: 4.230	Volda: 3.070	1.369	664	932 / 600 u/suppl.	1.407 pr ungd. (Oslo: 2.000)

Inntekter: Tilskot og refusjon

- Integreringstilskot: **717.400** over 5 år
  (184.000, 220.000, 160.000, 83.400, 70.000)
- EM-tilskot: **207.000** pr år
  - Dvs. kr 17.250 pr. pers./mnd. Vert utbetalt f.o.m. busetjingsmånaden
  - Dekkjer kommunen si eigendel knytt til refusjon frå Bufetat
- Ekstra EM-tilskot 2016 og 2017: **100.000**
- Refusjon Bufetat: **80% av driftskostnader**
  - eigendel 17.100 pr. pers./mnd
- Ekstratilskot funksjonshemma/åtferdsvanskar:
  - Inntil 1.111.000 pr. pers./år, i inntil fem år
  - Tilskot 2014: 844.000 inntekt til EM Volda
  - Tilskot 2015: 778.549 inntekt til EM Volda
  - Tilskot: 2015: 596.100 inntekt knytt til refusjon Bufetat
- Sal av tenester til øvrig barnevern

Oversikt tilskot 2016

	Integrerings-tilskot EM	EM-tilskot	Ekstra EM-tilskot 2016/2017
Sats	År1: 184.000 År2: 220.000 År3: 160.000 År4: 83.400 År5: 70.000 **Sum: 717.400**	**207.000** pr år Busetjingsåret frå månaden EM vert busett	**100.000** pr EM første busetjingsår 2016/2017
16 busette EM + **5** i 2016 = **21**	2.700.000 + 920.000 **3.620.000**	3.312.000 + 379.500 **3.691.500**	**500.000**
16 busette EM + **12** i 2016 = **28**	2.700.000 + 2.208.000 **4.908.000**	3.312.000 + 672.750 **3.984.750**	**1.200.000**

Rekneskap 2014/2015	Volda	Ørsta	Volda	Ørsta
ÅR	2015	2015	2014	2014
Tal EM	11 (22)	9	10 (23)	11
Døgnpris ref. Bufetat	3.928	5.020	3.807	4.491
Eigendel månadssats	1.610.200	1.494.000	1.701.300	1.749.450
Eigendel 20%	1.944.599	2.449.966	195.495	2.627.533
Sum kommunal eigendel	3.554.799	3.943.966	3.651.795	4.376.983
Kostnader u/refusjon	777.483	1.572.554	806.825	440.791
Som kommunale kostnader	4.332.282	5.516.520	4.458.620	4.817.774
EM-tilskot	3.251.649	3.124.566	4.078.800	2.858.250
Kostnader som må dekkjast av integreringstilskot / ekstratilskot	(ET EM: 778.549) (ET Buf: 596.100) 1.080.633	2.499.487 Side 80	(ET EM: 844.000) 379.820	1.984.057

Busetjing av EM gjennom Volda læringssenter

- Etter gjeldande vedtak frå jan. 2016 skal Volda læringssenter (VLS) busetje 28 vaksne og familiar i 2016 og 2017.

- VLS kan i tillegg busetje 2-4 EM pr. år, som kan ha rask overgang til introduksjonsprogram (INTRO) etter busetjing:
  - Dvs. EM som fyller 18 år kort tid etter busetjing, ev. nyleg har fylt 18 år
  - Som kan bu åleine/i bufellesskap med andre flyktningar, studentar o.l.
  - Det er særleg aktuelt å busetje EM frå Volda EMA-mottak/Volda mottak:

  ✓ Dei har allereie bak seg ei tid i Volda kommune
  ✓ Er elevar ved VLS (grunnskule/norskopplæring)
  ✓ Er kartlagt av lærarar og helsestasjonen i Volda
  ✓ Har etablerte nettverk og fritidsaktivitetar i Voldasamfunnet før dei blir busett
  ✓ Ønskjer å halde fram med å bu i Volda

Forts. EM-busetjing gjennom læringssenteret

- Læringssenteret vil busetje EM på same måte som unge vaksne 0/18 år, dvs. med oppfølging av programrådgjevar og miljøpersonale
  - Ved behov for ytterlegare oppfølging, samarbeide med oppfølgingstenesta i EM-teamet i barnevernet
  - I tillegg samarbeide med øvrige offentlege, private, frivillige aktørar, slik ein generelt gjer i busetjings- og integreringsarbeidet
- EM blir busett i ledige kommunale og private bustader.

Forts. EM-busetjing gjennom læringssenteret

- EM u/18 år vil motta ventestønad lik INTRO-stønad i påvente av oppstart i INTRO, og motta etablering på same måte som andre busette flyktningar o/18 år.
  - Det vert søkt om bidragsforskot og barnetrygd = 4.690,- per mnd.
  - Supplere opp til INTRO-stønad (minus skattetrekk)
  - EM betalar sjølve husleige og straum
  - EM har ikkje barnevernsvedtak og er ikkje omfatta av refusjonsordninga til Bufetat

- EM o/18 år vil ha overgang til INTRO, slik andre unge vaksne gjer, og ha oppfølging av programrådgjevar, lærar, miljøpersonale (også på kveld) og andre aktuelle samarbeidsaktørar i busetjings- og integreringsarbeidet

- Læringssenter vil nytte EM-tilskotet og ekstratilskotet for busetjing av EM til miljøpersonale og andre tiltak som vil styrke busetjings- og oppfølgingsarbeidet av ungdomane
  - EM-tilskot kr 207.000 (17.250/mnd., utbetalt f.o.m. busetjingsmånaden)
  - Ekstratilskot EM kr 100.000 (eingongstilskot)

Oppsummering

- Ein ønskjer å yte tenester som er fagleg godt tilrettelagt, samstundes som det er kostnadseffektivt

- Om ein skal auke talet på busette utan å opprette tilsvarande tal nye bufellesskap, er det behov for å styrke dei eksisterande tiltaka (bufellesskapet og oppfølgingstenesta), samt utvikle nye tiltakstilbod

- Eit styrka og meir differensiert tiltakstilbod, vil korte butida i bufellesskapet, og dermed gi lågare kostnader pr. busett einsleg mindreårig flyktning enn det ein har i dag.

Volda kommune

Volda 17.06.16

Uttale frå minoritetshelseteamet - einsleg mindreårige flyktningar.

Minoritetshelseteamet er kjend med at det blir arbeidd med ny modell for oppfølging av einsleg mindreårige flyktningar som har opphald og blir busett i Volda.
Volda kommune har i mange år busett einsleg mindreårige flyktningar i Smiebakken bufellesskap. Vi ser at denne gruppa, som regel i alderen 15 til 18 år, har samansette utfordringar og at oppfølginga Volda har gitt har vore svært god.
Smiebakken har eit heildøgn tilbod og samarbeidet med andre instansar i hjelpeapparatet er godt. Både i Smiebakken og oppfølgingstenesta blir det jobba etter modellen traumebevisst omsorg.

Vi ser at dette er ungdommar som har behov for tett og god fagleg oppfølging særleg i startfasa. God oppfølging er førebyggande og gjer dei betre rusta til å mestre utfordringar dei møter som vaksne.
Dei har behov for god omsorg og likeverdig oppfølging som andre ungdommar på same alder.
I *veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og famliegjenforente* IS-1022 presiser Helsedirektoratet kommunene sitt ansvar for å sikre kvalitativt gode og likeverdige helsetenester til asylsøkere, flyktningar og familiesameinte.

Vi håpar at erfaringane og kompetansen frå arbeidet med denne gruppa blir vidareført i den nye oppfølgingsmodellen.

Med vennleg helsing

Minoritetshelseteamet i Volda

Koordinator helsestasjonen

VOLDA KOMMUNE

BARNEVERNSTENESTA
HAREID-ULSTEIN-VOLDA-ØRSTA

Mandat for arbeidsgruppe i høve busetjing av einslege mindreårige flyktningar i Hareid, Ulstein, Volda, Ørsta

Mandat

Det er sett ned ei arbeidsgruppe mellom dei fire kommunane i regionale barnevernssamarbeidet; Hareid, Ulstein, Volda, Ørsta, og barnevernet. Kvar kommune kan delta med inntil to representantar, i tillegg til to frå barnevernet. Arbeidsgruppa vart etablert i møte mellom kommunane og barnevernet 11.12.15 og skal sjå på *bu- og omsorgsløysingar* til einslege mindreårige flyktningar (EM), *bemanning og turnus*, *organisering, ansvar og samarbeid, finansiering og tilskot, kvalifisering og helse.* Utgreiinga skal ta omsyn til *god fagleg tilrettelegging* og *kostnadseffektivitet.* Mandatet byggjer på målsettinga om integrering som tek utgangspunkt i den enkelte sine ressursar og sikrar optimal gjennomstrøyming mot utdanning og arbeid.

Bakgrunn:

Dei fire kommunane i det regionale barnevernssamarbeidet har fått førespurnad frå IMDi om busetjing/auka busetjing av EM i 2016 og 2017. Ørsta og Volda kommunar har busett EM sidan 2009/2010. Frå 01.01.14 vart ansvaret for bu- og omsorgstenester for EM lagt under det regionale barnevernssamarbeidet, med Volda er vertskommune. Dei tilsette i EM-tenesta i Ørsta vart overført til vertskommunen Volda.

I barnevernet er arbeidet organisert i eige EM- hjelpetiltaksteam. Bu- og omsorgsløysingar som i dag er tilgjengeleg for EM med barnevernsvedtak er: *Bufellesskap med heildøgns bemannning* og *oppfølging på hybel/i mindre bufellesskap* når EM flyttar ut av bufellesskapa. Det har også vore tilfelle av *slektsplassering* med oppfølging av personale i EM-tenesta og plassering i *fosterheim*. Ørsta har i dag to bufellesskap med heildøgns bemanning, med plass til fire EM i kvar. Volda har eitt bufellesskap med heildøgns bemanning, med plass til inntil 10 EM. Begge kommunane har hatt eiga oppfølgingsteneste, som frå oktober 2015 vart slått saman og driftast på tvers av kommunane.

Då Ørsta/Volda starta arbeidet med busetjing av EM i 2010/2011 fekk kommunane 100% fullfinansiering gjennom refusjon frå Bufetat når EM hadde barnevernsvedtak gjennom barnevernet, etter fråtrekk av månadleg eigendel pr. person. Frå desember 2013 innførte staten i tillegg ein kommunal medfinansiering på 20% av kostnadene på tiltak gjennom barnevernet, utover den månadlege kommunale eigendelen. Det særskilde tilskotet for busetjing av EM vart auka for å kompensere for kommunane sine utgifter, men dekker på langt nær alle kommunale kostnader. Finansieringsordninga for EM er i dag under utgreiing sentralt, og ein kan forvente endringar i ordninga som følgje av dette.

Deltakarar i arbeidsgruppa:

Barnevernet:

- Torill O. Vinjevoll, teamleiar EM-hjelpetiltaksteam
- Reidar Haug, miljøterapeut/leiande miljøterapeut (permisjon) EM Volda.

Volda:

- Nina Kvalen, spesialrådgjevar innvandring og integrering
- Stian Bjerkvik, rektor Volda læringssenter

Ørsta:

- Bård Andrè Flekke, leiar flyktningkontoret
- Knut Åmås

Ulstein:

- Gry Nordal, oppvekstsjef
- Monika Mierzejewska

Hareid:

- Ingeborg Bjåstad, flyktningkonsulent
- Oddbjørn Grimstad

Ansvarleg for rapportering/leiing av arbeidsgruppa:

- Torill Osborg Vinjevoll, teamleiar EM-tenesta i barnevernet
- Nina Kvalen, spesialrådgjevar innvandring og integrering, Volda kommune

Frist for rapportering

Arbeidet i arbeidsgruppa bør starte snarast råd og ferdigstillast seinast i veke 5, 2016.

Nærare om mandatet / innhald i utgreiinga:

1. Bu- og omsorgstilbod for EM

- Noverande ordningar:
  - Heildøgns bemanning i bufellesskap
  - Oppfølgingsteneste (ca. 4 t/v pr ungdom)
- Alternative ordningar m.a.:
  - Hybel m/oppfølging (meir differensiert enn i dag)
  - Vertsfamilieordning
  - Fosterheim
  - Folkehøgskule
  - Heildøgnsbemanna utgreiingsbustad
  - Bufellesskap u/heildøgns bemanning
- Busetjing av EM under 15 år / i alderen 15-18 år m.a.:
  - Val av bu- og omsorgsløysing
  - Kvalifiseringstilbod
- Økonomiske utgreiingar på individnivå m.a.:
  - Individstønad gjennom barnevern (lommepengar, utstyrspengar, økonomisk supplering)
  - Intro/overgang til intro
  - Bidragsforskot/barnetrygd
  - Stipend/lån
  - Bustønad
- Faglege utgreiingar m.a.:
  - Kartlegging
  - Planarbeid
  - Kvalifiseringsarbeid
  - Miljøterapeutisk arbeid
- Administrative/økonomiske utgreiingar m.a.:
  - Knytt til dei ulike ovannemnde ordningane som t.d.:
    - Kva kostnader er knytt til å opprette eit heildøgnstilbod for 4-5 EM og for 8 EM i bufellesskap?

2. Bemanning, turnus, kostnader ved ulike bu- og omsorgsløysingar

- Bemanningsfaktor i ulike bu- og omsorgstiltak m.a.:
  - Bufellesskap m/heildøgns bemanning
  - Bufellesskap u/heildøgns bemanning
  - Vertsfamilie
- Faglege og økonomiske konsekvensar knytt til ulike turnusmodellar:
  - Medlevarturnus
  - Langturnus

- 3-delt turnus
- Kombinasjonsturnus
- Turnustillegg; 1/1 natt, 1/3 natt

3. Organisering, ansvar og samarbeid

- Organisering av EM-arbeidet i barnevernstenesta
  - Konsekvensar for Volda som vertskommune
  - Kontaktledd/ansvarleg instans i samarbeidskommunane
  - Tverrfagleg samarbeid
  - Kva ansvar skal eventuelt overførast til vertskommunen Volda
    - Søknad om tilskot, refusjonar
- Alternative ordningar i eiga kommune

4. Finansiering og tilskot

- Ulike tilskot
- Refusjon
- Samanstille tilskot og refusjonar med kostnader for ulike tiltak

5. Kvalifisering

- Skule
- Arbeid/praksisplass
- Fritid etc.

6. Helse

- Fysisk og psykisk helse
- 1.line og 2.line

Volda 06.01.2016

Rune Sjurgard

rådmann

Informasjonsbrev

Om bosettingsarbeidet

2. kvartal 2016

Til alle bosettingskommuner i Midt-Norge

Hei alle sammen,

IMDi Midt-Norge ønsker å oppdatere bosettingskommunene og asylmottakene om bosettingsarbeidet i vår region så langt i 2016. Vi vil også gi dere kontaktinformasjon for IMDI Midt-Norge i sommerferien 2016.

Som vi har informert dere om i vårt informasjonsbrev datert 15.03.16, var det i årets første måneder et sammensatt bilde som preget bosettingssituasjonen både nasjonalt og regionalt. Det var få flyktninger i asylmottakene som hadde fått innvilget oppholdstillatelse og som ventet på å få tildelt en bosettingskommune, til tross for at det satt over 20.000 asylsøkere i mottakene som ikke hadde fått behandlet sine søknader av UDI. Flere kommuner hadde meldt inn ledig bosettingskapasitet, og IMDi hadde utfordring med å finne nok flyktninger til disse. Det er gledelig at situasjonen nå er i ferd med å snu: UDIs kapasitet til å behandle asylsøknader har økt, i tillegg behandler de en større andel av sakene med høy sannsynlighet for å få opphold. Det betyr at det blir stadig flere flyktninger på mottak som IMDi kan tildele bosettingskommune. UDI har en troverdig plan for å ta igjen det manglende antallet vedtak fra årets første måneder i løpet av sensommer og høst.

Pr 31.mai 2016 var det 4535 bosettingsklare flyktninger i Norge. Syria, Eritrea og Afghanistan utgjør tre største flyktninggrupper. Når det gjelder enslige mindreårige, er det Afghanistan og Eritrea som er utgjør størst bosettingsbehov.

Til tross for få bosettingsklare flyktninger i asylmottakene i årets første måneder bosatte kommunene flere flyktninger enn ifjor på samme tidspunkt. Per 16.juni 2016 var det bosatt 822 personer i Midt-Norge. Dette er 229 flere enn på samme tid i fjor, 360 flere enn i 2014 og 624 flere enn i 2013 på samme tidspunktet! Det foreligger avtale med kommunene om bosetting av ytterligere 437 personer.

Det er to viktigste momenter som forklarer det høye bosettingstallet: ved utgangen av 2015 var det mange flyktninger som allerede hadde fått tildelt en bosettingskommune, og som ble faktisk bosatt tidlig i 2016. Kommunene har også fått bosette 100 flere overføringsflyktninger enn i fjor på samme tidspunkt.
Det er positivt at det så langt ble bosatt flere flyktninger i år enn i fjor. Men som dere kan se på tabellen nedenfor, må det bosettes enda flere for å kunne komme i mål.

Måltall for bosetting i Midt-Norge i 2016

Måned	jan	feb	mar	april	mai	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des
Månedlig måltall	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233
Antall bosatt i måneden	81	164	177	146	143	111 (pr 16.06)						
Måloppnåelse (%)	35	70	76	63	61	48						
Måltall i 2016	233	466	699	932	1.165	1.398	1.631	1.864	2.097	2.330	2.563	2.790
Faktisk bosetting i 2016	81	245	422	568	711	822 (pr 16.06)						
Måloppnåelse (%)	35	53	60	61	61	59 (pr 16.06)						

Kommunene må forberede seg til rekordhøyt bosettingstempo i 3. og 4. kvartal

Bosettingssituasjonen har som nevnt ovenfor endret seg, og i løpet av 3. og 4. kvartal vil antall bosettingsklare flyktninger uten tilbud om bosettingskommuner øke. Vi ber derfor kommunene om å planlegge for økt bosettingstempo både utover sommeren og etter sommeren.

IMDi vil fordele så mange flyktninger som mulig til kommunene i sommer og holde saksbehandlingskapasiteten oppe gjennom hele sommeren. **Oversikt over saksbehandlere som skal være på jobb i sommerferien er vedlagt.**

Vi har tidligere i egne skriv til kommunene – sendt til både ordførere, rådmenn, flyktningtjenester og voksenopplæringer – orientert om at IMDi periodevis i år på grunn av begrenset antall bosettingsklare flyktninger, har måttet prioritere å tildele flertallet av de bosettingsklare til de 11 store kommunene som vi har forpliktende samarbeidsavtale med samt ytterligere 5-6 kommuner som bosetter jevnt og kvartalsvis.

Ta kontakt!
Nå er tilgangen på bosettingsklare flyktninger så vidt god at vi ønsker at flest mulig kommuner kommer i gang med sin bosetting. Mange mindre kommuner har allerede fått utsøkt flyktninger. Kommuner som er klare til eller snarlig er klare til å bosette, bes nå aktivt ta kontakt med IMDi for å avklare presentasjon og utsøking.

Behov for økt bosettingskapasitet for enslige mindreårige under 15 år.

Pr 31.05 var det 540 enslige mindreårige (EM) bosettingsklare i Norge hvorav 250 under 15 år. Tabellen under viser en stor økning på antall enslige mindreårige under 15 år. Det er Bufetat som har bosettingsansvar for den gruppen

Bosettingsklare enslige mindreårige: bosettingsplasser og ventetid

	IMDi		Bufetat		Totalt	
	totalt	kor av utan bus.plass	totalt	kor av utan bus.plass	totalt	kor av utan bus.plass
0-3 mnd	187	148	107	102	294	250
3-5 mnd	52	11	90	58	142	69
6-8 mnd	43	6	48	20	91	26
9-11 mnd	6	1	4	-	10	1
>12 mnd	2	1	1	-	3	1
Totalt	286	167	250	180	540	347

Kilde: Bosettingsmånedsrapport – mai 2016: side 4.

Enslige mindreårige flyktninger er spesielt sårbare og skal prioriteres i bosettingsarbeidet. Den yngste gruppa EM er selvsagt særlig utsatt. De trenger trygge og gode oppvekstsvilkår, og bosetting av disse krever et tilpasset apparat i kommunene. Målet er at de skal bosettes innen tre måneder når de får innvilget oppholdstillatelse. Tabellen over viser at pr 31. mai var det 246 enslige mindreårige som hadde ventet på bosetting mer enn tre måneder hvorav 97 uten tilbud om bosettingskommune. 80 prosent av enslige mindreårige uten tilbud om bosettingskommune (78) er de under 15 år, og de har ventet mer enn tre måneder. Det vil si at kun 19 enslige mindreårige over 15 år ikke har fått tildelt bosettingskommune.

Det er uheldig at de yngste enslige flyktningbarna må vente lengre enn andre bosettingsklare flyktninger. Vi ber kommuner med vedtak om bosetting av enslige mindreårige å vurdere konvertering av noen av plassene til bosetting av de minste barna. **Ta kontakt med IMDi hvis dette er aktuelt.** Samtidig ber vi kommuner som ikke har vedtak om å bosette EM, om å stille seg velvillig hvis Bufetat finner konkrete fosterhjem for EM i disse kommunene. Vi gjør oppmerksom på at det gis et ekstra tilskudd på kr 100.000 til kommunene for hver EM som bosettes – dette gjelder også når Bufetat finner fosterhjem.

Så langt har kommunene fattet vedtak om å bosette 2 800 enslige mindreårige flyktninger i år. De siste prognosene viser at det er behov for å bosette om lag 2 100 enslige mindreårige flyktninger, hvor av om lag 600 er under 15 år. Det tilkommer riktignok ca 300 unge som nylig har rukket å fylle 18 år. Totalt altså ca 2400. Behovet for plasser til enslige mindreårige over 15 år i 2016 er dekket, mens det fortsatt er en betydelig mangel på plasser til de under 15 år.

Kvoten for overføringsflyktninger i 2016

Som vi tidligere har informert kommunene om, er det behov for å gjenbosette 3.120 overføringsflyktninger i år. Dette er en økning på 1.000 personer som skyldes større kvote for syriske overføringsflyktninger. Nedenfor finner dere oversikten over kvoten for overføringsflyktningene i 2016.

Underkvote	**Antall**
Flyktninger fra Syria i Midtøsten (Libanon, Jordan og Tyrkia)	3000
Åpne plasser	120

I samarbeid med UDi, PU og PST har IMDi allerede gjennomført fire uttakskommisjoner til Libanon. Hittil i år er det innvilget oppholdstillatelse til 1.700 syrere i Libanon.

Det er ganske mange av flyktningene som vil ha behov for psykologisk oppfølging etter ankomst, noe som skyldes den situasjonen de har levd under de siste årene.
Les gjerne mer om kulturorienteringsprogrammet på IOM sine nettsider;
http://www.iomosloco.com/index_no.html.

Bosettingsbehov for perioden 2016- 2017 skal revideres

Det avholdes møte i «Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger og etablering og nedlegging av asylmottak samt omsorgssentre» den 23.-24.juni 2016. Formålet med møtet er å evaluere ankomst- og mottakssituasjon og revidere bosettingsbehov for inneværende og neste år.

Vi kommer tilbake med oppdatert informasjon til alle kommuner om oppdatert bosettingsbehov for både 2016 og 2017 så snart etterarbeid og konklusjoner etter møtet i Nasjonalt utvalg er ferdigstilt. Anslagsvis ultimo juni eller primo juli.

IMDi antar at konklusjonen kan bli et behov for bosetting i 2016 på 16.000 mot 18.000 i forrige prognose. Et behov på 16.000 er om lag i tråd med det antall vedtaksplasser kommunene har stilt til rådighet. For 2017 kan bosettingsbehovet bli fastsatt litt lavere enn for 2016. Behovet vil uansett være langt under tidligere prognose på 21.000. Dette skyldes først og fremst lavere ankomster av asylsøkere.

Anmodning 2017

Hvis Nasjonalt utvalg fastsetter endelig bosettingsbehov på sitt møte nå i juni, vil IMDi anmode kommunene for 2017 i august d.å. Hvis utvalget velger å utsette dette til sitt møte i august, vil anmodning bli gjort i september.

IMDi Midt-Norge ønsker dere en God sommer 2016!

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Nina Kvalen	Arkivsak nr.:	2016/988
		Arkivkode:	243

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
133/16	Formannskapet	16.08.2016

UTVIKLINGSMIDLAR TIL KOMMUNALE KVALIFISERINGSTILTAK

Administrasjonen si tilråding:

1. ***Formannskapet godkjenner oppstart og gjennomføring av arbeidet med nye kvalifiseringstiltak for flyktningar, slik det kjem fram av saksutgreiinga.***

2. ***Administrasjonen får i oppdrag å iverksetje arbeidet med kvalifiseringstiltaka som skildra i saksutgreiinga. Det vert oppretta ei styringsgruppe der samarbeidspartnarar og brukarar av tenestene/tiltaka er representert. Administrasjonen får i oppgåve å setje saman prosjektgruppe på tvers av dei kommunale kvalifiseringstiltaka.***

3. ***Samla er prosjekta kostnadsrekna til ei kostnadsramme på kr 2 714 000 og vert finansiert med tilskotsmidlar på kr 1 714 000, eigenfinansiering og bruk av tidlegare løyvde midlar på kr 1.mill.***
    a. ***Kr 1,3 mill. av tilskotsmidlane har Volda kommune fått tilsegn om, og rapporterer på:***
        i. ***IMDi (kr 400 000 til kantinedrift på rådhuset)***
        ii. ***Fylkeskommunen (kr 500 000 til Entreprenørskap som integrasjonsverktøy***
        iii. ***Fylkesmannen (kr 400 000 i prosjektskjønn til kommunale kvalifiseringstiltak)***
    b. ***Kr 264 000 av tilskotsmidlane til prosjektet «Jobbmentor», har Høgskulen i Volda fått tilsegn om, og rapporterer på.***
    c. ***Kr 150 000 av tilskotsmidlane har den frivillige organisasjonen «Kimen, sosial entreprenør Volda» fått tilskot om, og rapporterer på.***

Vedleggsliste:

1. NAV: Søknad og tilsegnsbrev – Kimen, sosial entreprenør Volda.
2. Artikkel i Møre 21.04.16 – Kimen til ein ny start.

3. Fylkeskommunen: Søknad og tilsegnsbrev - Entreprenørskap som integrasjonsverktøy
4. Jobb i sikte – språkutvikling, arbeidstrening og kvalifisering av flyktningar i Volda. Utkast leveranseskildring frå Furene AS. Juli 2016.
5. PowerPoint-presentasjon frå eigarmøte på Furene AS 01.06.16 - Etablering av kommunale kvalifiseringsarena.
6. IMDi: Søknad og tilsegnsbrev - Kantine på rådhuset.
7. Fylkesmannen: Søknad og tilsegnsbrev – Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar.
8. IMDi: Søknad om tilskot til prosjektet *Jobbmentor*.

Uprenta saksvedlegg:

1. K-sak 48/16 handsama i møte 21.04.16: Fordeling av midlar til asyl-, busetjings- og integreringsarbeidet.
2. K-sak 4/16 handsama i møte 28.01.16: Oppmoding om auka busetjing av flyktningar i 2016 og 2017.
3. Sitat av direktør i Ferd Sosiale Entreprenører, Katinka Greve Leiner: (http://www.ferd.no/sosiale_entreprenorer/hvaersosent)
4. Pressemelding frå fylkeskommunen 03.06.16 om tilskot til Volda for etablering av EntreprenørskapsLAB: https://www.volda.kommune.no/nyhende/ein-halv-million-i-entreprenorskapslab-for-innvandrarar.31376.aspx

Samandrag av saka:

Volda læringssenter har ansvar for eit område som har vore i stor vekst siste åra. Auka busetjing har ført til auka tal flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram, som treng tidleg språk- og arbeidstrening. Det å busetje og kvalifisere flyktningar til arbeid/utdanning krev eit tiltaksapparat som kan ivareta alle sider ved det heilskaplege kvalifiseringsløpet, og at ein betrar kvaliteten og resultata i norskopplæringa og introduksjonsprogrammet. Særleg er det behov for gode tiltak for personar med liten eller ingen skulebakgrunn. Flyktningar i ei tidleg kvalifiseringsfase er ikkje prioritert målgruppe for NAV sine tiltak. Tiltak i NAV er heller ikkje tilpassa målgruppa. Viktige spørsmål vidare er: Korleis sikre berekraftig busettings- og integreringsarbeid? Korleis få fleire flyktningar i jobb og bli sjølvforsørga? Korleis betre kvalifiseringa av flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram? Korleis sikre overgang til ordinært arbeid/utdanning etter introduksjonsprogrammet?

Rådmannen meiner det er naudsynt å byggje opp fleire kommunale kvalifiseringsarena for å sikre eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid. Kommunen har søkt og fått tilsegn om kommunale utviklingsmidlar frå IMDi til kvalifiseringsarbeidet sidan 2012. For 2016 vart det søkt midlar til kantinedrift på rådhuset. For 2017 er målet å søke midlar til eit prosjekt innan reinhald, sal og service. I tillegg har kommunen søkt og fått tilsegn om utviklingsmidlar frå NAV, fylkeskommunen og fylkesmannen til etablering av kommunale kvalifiseringstiltak i 2016 og 2017. Kommunestyret har i k-sak 48/16 løyvd ei ramme til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak på kr 1 mill. i 2016. For 2017 er ramma sett til kr 1,2 mill.

Saksopplysningar:

Det bur 845 innvandrarar i Volda, dvs. 9,4% av folketalet (fylkesstatistikk for Møre og Romsdal). Kommunen har dei seinare åra busett om lag 30 flyktningar årleg. I 2015 vart det busett 40 flyktningar. I tillegg kom ni på familiesameining. Det er lagt opp til tilsvarande busetjingsvolum i år og neste år. Volda læringssenter har i dag 230 elevar i norskopplæring og samfunnskunnskap, og 50 av desse er deltakarar i kommunen sitt introduksjonsprogram. Til ei kvar tid har skulen 1-2 grupper med vaksne elevar, som har liten eller ingen skulebakgrunn. Desse treng meir praktisk retta språk- og arbeidstrening i arbeidet med

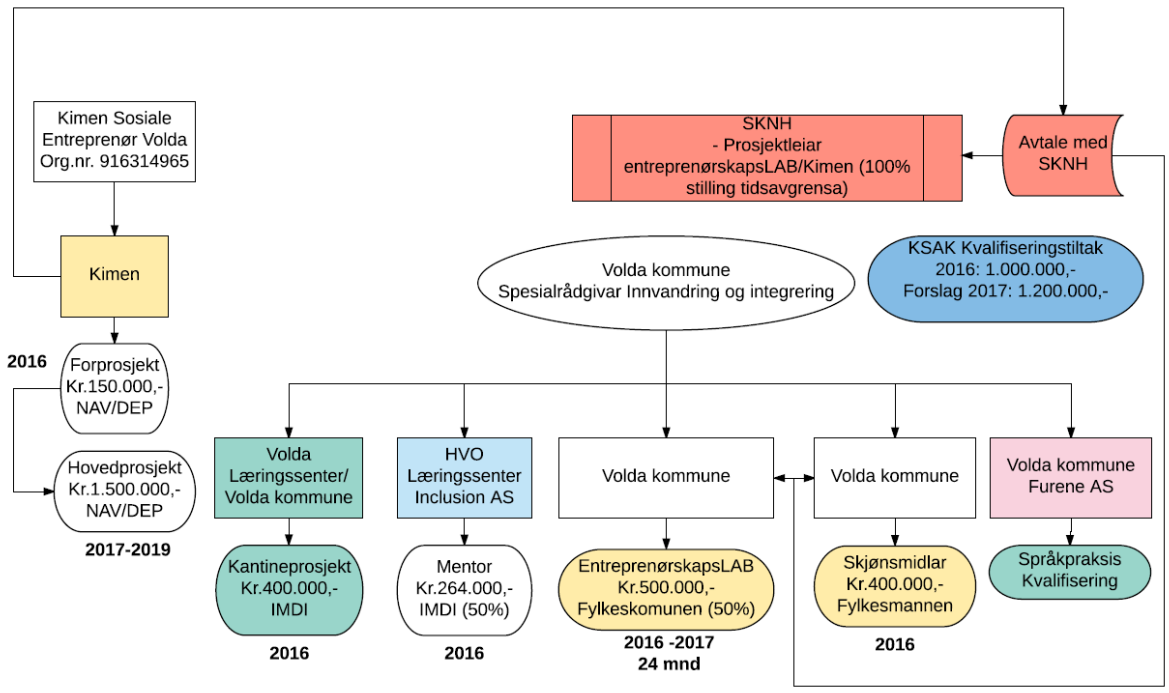
grunnleggjande kvalifisering, og er prioritert målgruppe for innovasjons- og utviklingsarbeidet i 2016.

Flyktninggruppa er ei svært samansett gruppe, med tanke på kultur, religion, arbeidserfaring og skulebakgrunn. Ei gruppe ein opplever som utfordrande å gi gode nok tiltak til, er godt vaksne kvinner med ein kulturbakgrunn der jenter ikkje har hatt førsteprioritet når det gjeld skulegang, men som kan ha mykje praktisk kunnskap og arbeidserfaring. Vanskar med å lære norsk og forstå systemet, kompetanse som ikkje let seg dokumentere og/eller som arbeidslivet ikkje etterspør, er faktorar som bidreg til at desse lett vert sette utanfor.

Gruppa av noverande deltakar som vert vurdert til ikkje å lære seg nok norsk til å kunne delta i det norske arbeidslivet i dag, utgjer mellom 5-10 personar. Denne gruppa går ofte over i eit arbeidsavklaringsløp hos NAV etter avslutta introduksjonsprogram. Etter avslutta program har ikkje læringssenteret lenger ansvar for deltakarane. Då er ansvaret for å følgje opp den einskilde overført til NAV. Det er difor vanskeleg å halde oversikt over kor mange av dei tidlegare deltakarane i introduksjonsprogrammet som til ei kvar tid står utanfor arbeidslivet og er mottakarar av sosialstønad. Vi veit at dette er ei utsett gruppe og at andelen kvinner i gruppa er høg. Mottakarar av sosialstønad vert lett marginaliserte og fleire slit med risiko for varige helseplagar. Det er difor svært sannsynleg at denne gruppa kan kome til å stå for ein aukande del av utgiftene til helse og omsorg for kommunen. Å legge til rette for at også desse kan få nytte evnene og ressursane sine, vil såleis vere eit stort vinn- vinn.

Rådmannen meiner det er naudsynt å byggje opp fleire kommunale kvalifiseringsarena for å sikre eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid. Kommunen har søkt og fått tilsegn om utviklingsmidlar til fleire innovasjonsprosjekt i arbeidet med kvalifisering av flyktningar i 2016 og 2017, frå IMDi NAV, fylkeskommunen og fylkesmannen. Kommunestyret har også i k-sak 48/16 i møte 21.04.16 løyvd ei ramme til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak på kr 1 mill. i 2016. Ramma er sett til kr 1,2 mill. for 2017.

Fleirkulturell EntreprenørskapsLAB Volda
Satsinga på å byggje fleire kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar i Volda gjennom forprosjekt og utprøving av nye innovasjonsprosjekt, er samla under paraplyen og nemninga *Fleirkulturell EntreprenørskapsLAB Volda*. Under følgjer oversikt over prosjekta som er under etablering, og korleis arbeidet er tenkt organisert:

Kimen, sosial entreprenør Volda
Volda kommune har delteke i Nasjonal innovasjonsskole for kommunesektoren med tre studentar, som i juni 2016 fullførte eit utdanningsløp over to semester i regi av Høgskulen i Lillehammer. Som utgangspunkt for studiet valde studentane ei utfordring som kommunen står overfor, der det er behov for å finne nye løysingar. Utfordringa er knytt til kvalifisering til entreprenørskap for busette flyktningar i Volda, og då med sterkast fokus på dei som av ulike årsaker har små sjansar for å kome seg inn på den ordinære arbeidsmarknaden i Volda. Som eit verkemiddel etablerte studentgruppa innovasjonsprosjektet *Kimen, sosial entreprenør Volda*, registrert som ein frivillig organisasjon. Gjennom denne vart det søkt forprosjektmidlar for 2016 gjennom Nav, der Kimen fekk tilsegn om kr 150 000, med høve til å søke ytterlegare driftsmidlar over tre år til eit sosialt entreprenørskapstiltak.

Kimen skal vere eit godt sosialt miljøtiltak, samstundes som det på sikt kan bli skapt arbeidsplassar der praktisk etableringsopplæring bygd på realkompetanse, skal skape arbeidsplassar og etablering av mindre verksemder. Kimen er tenkt som ein øvingsarena for å etablere små verksemder der ein kan omsetje eigne produkt eller tenester i ei trygg og risikofri ramme. Sunnmøre kulturnæringshage, med sin kompetanse på entreprenørskap, peikar seg ut som eit naturleg kontaktpunkt. Prosjektleiar vert engasjert frå august 2016. Den frivillige organisasjonen, *Kimen, sosial entreprenør Volda*, er mottakar av tilskotet, og rapporterer på dette. Prosjektskjønn frå fylkesmannen vil også nyttast til utprøving av *Kimen, sosial entreprenør Volda*, sjå under.

Sosialt entreprenørskap er ein type etableringar som er oppretta for å løyse definerte sosiale problem. Desse etableringane opererer med ”dobbel botnlinje”. Det eine er kva ein oppnår av sosiale resultat. Den andre, sjølve forretningsdrifta, som gjerne må gå i pluss, kan ikkje vere styrande om tiltaket skal verte definert som sosialt entreprenørskap. Direktør i Ferd Sosiale Entreprenører, Katinka Greve Leiner, seier følgjande om sosialt entreprenørskap: *”Sosialt entreprenørskap er på sitt beste når den ser resurser der andre ser problemer”*. I Kimen er denne tenkinga sentral. Det er kva den einskilde har av kompetanse, erfaring eller praktisk kunnskap som skal vere styrande og ligge til grunn for å skape sine eigne arbeidsplassar eller

aktivitet i ei eller anna grad. Ideen bak Kimen er å skape ein arena for meining og meistring, eit sosialt og arbeidsmessig fellesskap, slik at alle som eit minimum skal få eit tilpassa og meiningsfult aktivitetstilbod i Volda. At fleire aktørar i lag når lenger og står sterkare enn få, vil vere ein grunntanke i drifta.

Verksemda blir forretningsmodellert kring lean-startup prinsippa. Vi prøver ut nokre produkt, testar marknaden om det er grunnlag, og tilpassar produksjonen innan dei rammene vi har. Her snakkar vi om produksjon i vid tyding, også tenester. I starten vil dette verte organisert som ein paraply der kvar einskild produsent vil ha forteneste etter omsetjing, få rettleiing og opplæring i starten, for så gradvis å verte sjølvstendige. Deltakarane vil etter kvart kunne etablere sjølvstendige verksemder.

Ein del av Kimen er ein marknadsplass, som i tillegg til å vere eit sosialt fellesskap vil vere eit utstillingsvindauge både for produksjon og sal, samt ein øvingsarena for butikkdrift og administrasjon. Elles vil Kimen opererer på mange arena. Ein viktig del av Kimen er kartlegging av lokalsamfunnet sitt behov for arbeidskraft og/eller nyetablering. Å kreativt spele på lag med lokalsamfunnet, næringslivet, offentlege institusjonar og publikum elles er sjølve føresetnaden for å lukkast. Her skal det skje tenesteinnovasjon, og denne må bygge på deltakarane sin kompetanse i samspel med fleire aktørar. Kimen har som mål å kunne gi ei moglegheit på alle meistringsnivå, og utgjere eit tilskot til introduksjonsløpet som sikrar deltakarane kontinuitet i systemet, slik at dei slepp å avslutte eit løp for å starte eit nytt.

Ungt entreprenørskap er eit tiltak tilpassa ulike utdanningsnivå i opplæring, i å drive eiga bedrift. Volda læringssenter kvalifiserer sine elevar på ulike nivå, også ungdomsskulenivå. Ein har dermed som ein del av entreprenørskapssatsinga valt å kople Volda læringssenter til Ungt entreprenørskap som ungdomsskule. Dermed kan Volda læringssenter køyre dette opplegget for sine elevar. Dette vil byggje ein grunnkompetanse som vil styrke gruppa som ønskjer å utvikle eigne bedrifter. Erfaringar frå andre stadar, til dømes Oslo og Drammen, har vist til gode resultat i satsing på god rettleiing og opplæring av fleirkulturelle gründerar.

I tillegg til midlar frå NAV til forprosjektet *Kimen, sosial entreprenør Volda*, har fleire aktørar søkt og motteke tilskotsmidlar til etablering av ulike kvalifiseringsarena og kvalifiseringstiltak for busette flyktningar i Volda.

Entreprenørskap som integrasjonsverktøy
Fylkespolitikarane i Møre og Romsdal vedtok 07.06.16 fordeling av i alt to millionar til nyskapande integreringsprosjekt i kommunane. Dei valde å støtte etablering av entreprenørskapsLAB i Volda med kr 500 000 til bruk i 2016 og 2017, for etablering av aktivitetar som entreprenørskapstrening, skomarkarverkstad, kantinedrift og pop-up-butikkar. Det vedtekne tilskotet er kr 125 000 lågare enn omsøkt. Budsjettet vil bli redusert tilsvarande. I pressemelding av 03.06.16 kjem det fram at fylkeskommunen har prioritert å støtte: «prosjekt som tydeleg bidreg til at innvandrarar kvalifiserer seg for arbeidslivet eller får prøvd seg som gründerar. Fylkeskommunen vil spele på lag med kommunane i integreringsarbeidet, i ny fylkesplan vil integrering bli ei viktig prioritering. - Vi må gjere ein innsats for å få innvandrarar hurtig i arbeid slik at dei skal bli ein del av lokalsamfunnet dei bur i. Det er ein vinn-vinn situasjon for regionen og innvandrarane».

Volda kommune, i samarbeid med Volda læringssenter, Frivilligsentralen, Sunnmøre Kulturnæringshage og Volda Næringsforum ønskjer å etablere ein ny modell for integrering av flyktningar, der entreprenørskap står i fokus. Vi vil etablere ein entreprenørskapsLAB for innvandrarar der ein kan kombinere ulike verkemiddel for å auke talet på berekraftige bedriftsetableringar gjort av innvandrarar. Ein vil bygge vidare på innovasjonsarbeidet kommunen starta i 2015 med deltaking i Sunnmøre Regionråd sin innovasjonsskule i regi av

Høgskulen på Lillehammer, som resulterte i søknad og tilsegn av midlar frå NAV til forprosjektet: *Kimen, sosial entreprenør Volda*. Aktivitetar i entreprenørskapsLABen er m.a. tenkt å vere; skredderi med opplæring, skomakarverkstad i samarbeid med lokal skobutikk, IKT løysingar der ein kan trene på butikkdata/POS arbeid, jobbsentral der ein kan utvikle og utføre arbeid for innbyggjarane, kompetanseheving med undervising i entreprenørskap på morsmål, testlab for forretningsidear, innføring i bruk av mikrokreditt og frendefinansiering.

Deltaking i arbeidslivet er ein viktig føresetnad for å verte integrert i samfunnet. Volda har eit noko utypisk arbeidsliv, med ein svært stor andel offentlege arbeidsplassar. Desse krev stor grad spesialutdanning. Kommunen erfarer at enkelte grupper av flyktningar har vanskelegare med å kome inn i arbeidsmarknaden enn andre. Vanskar med å lære norsk og forstå systemet, kompetanse som ikkje let seg dokumentere og/eller som arbeidslivet ikkje etterspør, er faktorar som bidreg til at desse vert sette utanfor. Sosialstønad eller trygd er då løysinga, noko som ofte vil medføre utanforskap. Utanforskap er helsefarleg, og vil på sikt påføre ytterlegare belastningar både for den det gjeld og for samfunnet.

Mellom dei busette flyktningane er det stort mangfald i kunnskap, formell som uformell, og fleire har bakgrunn i ein kultur der det å drive eiga verksemd er meir vanleg enn her. Vi har tankar om at er ein dyktig på eit område kan det overførast til eit anna miljø. Vi har tru på at nytenking vil snu problem til ressurs. Av søknaden til fylkeskommunen kjem det fram at noko av midlane er tenkt nytta til samordning og koordinering mellom dei ulike innovasjonsprosjekta knytt til kvalifisering av flyktningar som er under etablering i Volda. Dette blir organisert under «paraplyen» og nemninga: *Fleirkulturell entreprenørskapsLAB Volda*. Volda kommune er mottakar av tilskotet frå fylkeskommunen, og rapporterer på dette. Løyvinga frå k-sak 48/16 til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak og prosjektskjønn frå fylkesmannen, vil nyttast til delfinansiering av tiltaket.

Samarbeid med Furene AS
Volda kommune har innleia eit samarbeid med Furene AS i arbeidet med å byggje opp nye kvalifiseringsarena for flyktningar. Furene AS har unik kompetanse og erfaring knytt til avklaring, opplæring, kvalifisering og formidling. Dei nyttar vare- og tenesteproduksjon som verkemiddel for kvalifisering og har kompetanse på arbeidsretta tiltak som Volda læringssenter ikkje har pr. i dag. Dei har tidlegare erfaring med eit kvalifiseringsprosjekt for langtidsledige flyktningar på oppdrag frå NAV Ørsta/Volda, og driftar i dag kantine på Furene AS, og kantine- og aktivitetssenter på BakkOlamarka for Ørsta kommune. Volda er vertskommune og den største av eigarkommunane til Furene AS, og har til no i lita grad samarbeidd med Furene AS om kvalifiseringstiltak for brukarar. I mai hadde vi det første samarbeidsmøte, og det er allereie etablert eit godt samarbeid om prosjektet som har fått nemninga: *Jobb i sikte – språkutvikling, arbeidstrening og kvalifisering for flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram i Volda*. Samarbeidstiltaka er knytt til *Kantine på rådhuset* og kommunale praksisplassar i eit *Drifts- og vedlikehaldsteam på kommunale arena.* Ei veke i juni etter skuleslutt, var det også eit samarbeid med Furene AS. Flyktningar, som del av introduksjonsprogrammet, fekk kome til Furene AS sine lokale i Furene, og lage benkar og utebord på bestilling frå kommunen til utplassering på ulike kommunale arena.

Kantine på rådhuset
Volda læringssenter søkte og fekk tilsegn om kr 400 000 i kommunale utviklingsmidlar frå IMDi i 2016, til etablering av kantinedrift på rådhuset i Volda. Utgangspunktet for søknaden er at læringssenteret treng fleire kvalifiseringsarena for flyktningar med liten eller ingen skulebakgrunn. I kantina på rådhuset fann dei uløyste oppgåver. Kantina fungerte berre som pauserom og det er behov for å sørve kjøkkenfunksjonar som enkel kantinedrift med sal av lunsjrettar og reinhald, bestillingsordning for møtemat, reinhald/klargjering av møterom, reinhald og påfylling av kaffimaskiner. I tillegg ev. tøyming av papir/makulering på rådhuset.

Tiltaket kombinere norskopplæring med språk- og arbeidstrening i kantina. Norskopplæringa blir retta mot arbeidslivskunnskap knytt til kantinedrift, reinhald, sal og service. Etter kvart vil ein vurdere om kantinedrifta skal etablerast som ein INTRO-bedrift (elevbedrift).

Målgruppe for tiltaket er elevar med liten eller ingen skulebakgrunn, som treng språk- og arbeidstrening med tett oppfølging. Kantinedrifta på rådhuset starta opp i juni 2016, og tilsette kan i dag kjøpe enkle lunsjrettar. Dei har også hatt nokre bestillingar av kaffi og møtemat til møteverksemd på rådhuset. Til no har maten blitt laga på kjøkkenet til Furene AS i Furene, og seinare frakta til rådhuskantina. Dette fordi ein må gjere nokre grep i kantinekjøkkenet for lovleg å kunne lage mat der for sal. Ombygging i kantina vert gjort i sommar. Frå hausten er målet at all maten skal lagast i kantina. Også elevane vart frakta til Furene for å lage maten der. Dette har vist seg å vere svært nyttig. Elevane har møtt andre på tilsvarande arbeidstreningstiltak, og lært korleis kantinedrifta på rådhuset må organiserast. Volda kommune ved Volda læringssenter er mottakar av tilskotet og rapporterer på dette. Løyvinga i k-sak 48/16 til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak, og prosjektskjønn frå fylkesmannen, vil nyttast til delfinansiering av tiltaket.

Drifts- og vedlikehaldsteam i praksis på kommunale arena
Tiltaket er utvikla i samarbeid mellom Volda læringssenter og Furene AS på bakgrunn av at fleire flyktningar treng språk- og arbeidstrening med tett oppfølging, samstundes som det er behov å utføre utløyste oppgåver på fleire kommunale arena, m.a. i skular, barnehagar, uteseksjonen, helse og omsorg. Kommunen må anten styrke kommunale tenester eller kjøpe tenester frå andre for å organisere arbeidet. Tiltaket skal ivareta kartlegging, arbeidsavklaring, rettleiing/motivering, arbeidslivsnorsk, opplæring i relevant HMS for fagområde, og relevant arbeidstrening som kvalifiserer til ordinært arbeid. Arbeidstreninga skal primært skje på ulike kommunale arena som har uløyste oppgåver. Furene AS tilbyr supplerande arbeidstrening på Furene sine arena for arbeidstrening. Omfang for tiltaket er i første omgang sett til seks deltakarar. Dei fire første vart kartlagt av Furene AS i juni 2016. Målet er oppstart i praksis i sept./okt. 2016. Løyvinga i k-sak 48/16 til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak, og prosjektskjønn frå fylkesmannen, vil nyttast til delfinansiering av tiltaket.

Jobbmentor
Høgskulen i Volda, i samarbeid med bedrifta Inclusion AS og Volda læringssenter, søkte og fekk tilsegn om kr 264 000 i tilskot frå IMDi til å etablere ei mentorordning knytt til språk- og arbeidstrening i lokalt næringsliv. Jobbmentorprosjektet skal gjere mentorar i språkpraksisbedrifter tryggare i mentorrolla. For «menteene» (flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram) vil ordninga bidra til å heve kvaliteten på språkpraksisopphaldet. Dei får betre språkleg utbytte av praksisopphaldet, opplæring i korleis norsk arbeidsliv fungerer og tilgang til viktig nettverksbygging innan arbeidslivet.

Prosjektarbeidet er godt i gang. Inclusion AS gjennomførte i mai ei undersøking i 11 eksisterande språkpraksisbedrifter i Volda for å danne eit bilete av verksemdene si oppleving av det å ha språkpraksiskandidatar. 13 personar frå verksemdene vart intervjua. Gjennom intervjua vart det belyst problemstillingar knytt til erfaringar og utfordringar med å ha språkpraksiskandidatar, samt innhenta informasjon om behov for opplæring og ytterlegare støtte i det som er hovudintensjonen bak språkpraksisplass; at praktikanten skal bli betre i norsk og bli kjent med norsk arbeidsliv. På bakgrunn av funn i undersøkinga er det utarbeidd

ei skisse til *Jobbmentor-opplæring og mentorsamling*, for dei som følgjer opp praktikanten i det daglege, dvs. tilsette i bedriftene og i kommunen. Jobbmentor-opplæringa og mentorsamlinga vil skje hausten 2016. Vi vonar også på ringverknader i form av auka tal språkpraksisplassar. Det er Høgskulen i Volda som er mottakar av tilskotet, og som rapporterer på dette.

Prosjektskjønn frå fylkesmannen
Bakgrunn for Volda kommune sin søknad om prosjektskjønn til fylkesmannen for 2016 er arbeidet med etablering av fleire kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar. I søknaden er det vist til at kommunen vil starte innovasjons- og utviklingsprosjekt som ivaretek flyktningane sine behov for grunnleggjande kvalifisering, samstundes som vi tilpassar dette til lokalt arbeidskraftbehov. Kommunen vil nytte entreprenørskap som integreringsverktøy i kvalifiseringsarbeidet, ved å gi praktisk etableringsopplæring tilpassa realkompetansen til den einskilde. Målet er at dette skal gi ringverknader ved at flyktningane sjølve på sikt kan skape sine eigne arbeidsplassar. I 2016 vil fokuset vere oppstart av *Kantinedrift på rådhuset* og utprøving av *Kimen, sosial entreprenør Volda*. Kommunen fekk tilsegn om kr 400 000. Tilskotet er kr 100 000 lågare enn omsøkt og budsjettet vil bli redusert tilsvarande. Midlane skal nyttast til å få på plass ein kompetent personalressurs til å leie arbeidet med etablering av kommunale kvalifiseringsarena, løn til prosjektleiar, etablering av verkstad/marknadsplass, entreprenørskapskurs og gjennomføring av verkstader. Volda kommune er mottakar av tilskotet og rapporterer på dette.

Samordning og koordinering av kommunale kvalifiseringstiltak for flyktningar
Ein ser behov for å koordinere dei ulike innovasjonsprosjekta og aktivitetane i satsinga på å byggje fleire kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar. Av søknaden til fylkeskommunen kjem det fram at noko av midlane skal nyttast til samordning og koordinering mellom dei ulike prosjekta. Dette er tenkt organisert under rådmannen og vil ha ei koordinerande rolle i høve fem prosjekta som no er under etablering:

1. Kimen, sosial entreprenør Volda
2. Fleirkulturell entreprenørskapsLAB Volda
3. Kantinedrift på rådhuset
4. Drifts- og vedlikehaldsteam på kommunale arena
5. Jobbmentor

Det skal opprettast ei styringsgruppe der samarbeidspartnarar og brukarar av tenestene/tiltaka er representert, og ei prosjektgruppe på tvers av dei kommunale kvalifiseringstiltaka.

Samarbeid med Sunnmøre kulturnæringshage AS
Volda kommune har samarbeidsavtale med Sunnmøre Kulturnæringshage AS om drift av det kommunale hoppid.no kontoret i Volda, som også gir entreprenørskapsrettleiing til busette flyktningar. Sunnmøre Kulturnæringshage AS vil bidra med eigeninnsats i både prosjektet Kimen, sosial entreprenør Volda og prosjektet Fleirkulturell entreprenørskapsLAB Volda. Personalressursar i kulturnæringshagen vil nyttast til vidare arbeid med prosjektet Kimen, sosial entreprenør Volda, og ein kan nytte same personalressurs i prosjektet Fleirkulturell entreprenørskapsLAB Volda. Sunnmøre Kulturnæringshage AS vil då ha arbeidsgivaransvar for personell som til sjølvkost blir utleigt til Volda kommune for praktisk gjennomføring av det tidsavgrensa prosjektet Fleirkulturell entreprenørskapsLAB Volda, med arbeidsleiing frå Volda kommune sin prosjektansvarlege.

Samarbeid med Møreforsking
Volda kommune er i dialog med Møreforsking knytt til at forskingsrådet i Møre og Romsdal har att ein del midlar i eit program som er kalla VRI. Desse skal brukast på forsking knytt opp mot bedrifter eller det offentlege i 2016. Det er kommunen som må søkje, men Møreforsking vil bistå med søknaden. Ein tek sikte på å sende søknad om VRI-midlar så

raskt som råd etter ferieavviklinga. For å få midlar må ein t.d. ville endre arbeidsmåte eller måten ein driv aktivitet og tenester. Det skal altså vere noko nytt ein prøver ut, gjerne knytt til innovative prosjekt. At vi allereie er i gong knytt til etablering av nye kvalifiseringsarena for flyktningar, vil vere positivt og ikkje til hinder for å søkje.

Volda kommune og samarbeidspartnarar er kreative og har fleire innovasjonsprosjekt knytt entreprenørskap og kvalifisering av flyktningar, som er utanfor den tradisjonelle måten å arbeide på. Møreforsking har fleire røynde forskarar innan t.d. entreprenørskap, innvandring og språk. Nokre av dei har også arbeidd klinisk i flyktningtenester andre stader slik at dei kjenner feltet frå den sida. Møreforsking vil soleis kunne komme fort i gong, fordi det ikkje trengs å bruke tid på å lære seg fagfeltet.

Det vert ikkje tilført meir ressursar med å vere med i eit slikt program, i alle fall ikkje i fyrste omgong. VRI er forprosjektmidlar til noko som kan verte større, så dersom vi ser at dette er noko ein bør gå vidare på kan ein på eit seinare tidspunkt ta steget med å søkje på meir midlar frå forskingsrådet, IMDi, fylkeskommunen, fylkesmannen, NAV, KS og andre, som kan nyttast til vidare drift av innovasjonsprosjekta. I VRI går midlane til finansiering av forskinga og publiseringa av det ein finn ut/dokumenterer. Kommunen sin del vil vere det arbeidet vi allereie gjer i prosjektet. Altså ligg det ikkje nokon meirkostnad for kommunen så lengje forskarane får vere med på møte og følgje etableringa av dei nye kvalifiseringstiltaka.

Det å kople Møreforsking på å følgje prosessen med å organisere og etablere nye kvalifiseringsarena for flyktningar, vil vere nyttig for å kunne dokumentere arbeidet som vert gjort på ein god måte, og for å skape meir blest og dele informasjon om arbeidet med innovasjonsprosjekta og kvalifiseringstiltaka som blir etablert for flyktningar. Dette er også krav frå fylkesmannen, fylkeskommunen, IMDi og NAV, og kjem fram av tilsegnsbreva frå desse. Det vil vere nyttig å få tilgang til ekstern kapasitet til evaluering og analyse av vidare potensiale i eit prosjekt, og at vi objektivt og rasjonelt får tilgang til å sjå styrke, svakheitar, moglegheiter og risiko, og kartlagt kva ressursar som må til for å sikre ei vellukka gjennomføring. Møreforsking deltek på ulike konferansar og arbeidar tett inn mot m.a. KS på feltet. Det er flott om vi kan lansere eit «look to Volda» på eit og anna felt. Å setje Volda på kartet på ein positiv måte, vil publiseringar av forskingsresultat frå Møreforsking bidra til.

Kommuneplanen sin samfunnsdel:
Oppbygginga av eit robust tiltaksapparat ved etablering av fleire kommunale kvalifiseringsarena, og å satse målretta på innovasjon og entreprenørskap som integrasjonsverktøy, er i samsvar med strategiar som er valt for å nå måla innafor ulike temaområde i kommuneplanen sin samfunnsdel:

TEMAOMRÅDE:	*MÅL:*	*STRATEGI:*
Attraktivitet	Vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda.	Styrke samarbeidet mellom kommunen, høgskulen og næringslivet.
	Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad.	Satse målretta på innovasjon og gründerverksemd, støtte eksisterande lokal industri og næringsverksemd og utvikle kompetansearbeidsplassar.
	Volda sentrum skal vere eit	Utvikle samarbeid med Volda

	levande midtpunkt i kommunen med attraktive møteplassar.	Næringsforum, høgskulen, lag og organisasjonar om felles strategi for marknadsføring og aktivitetar gjennom året.
Busetting	Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet. Fleire unge skal flytte til og bli verande i Volda, og nettoinnflytting i alderen 18–30 år skal vere positivt.	Legge til rette for næringsutvikling og vidareutvikle kompetansearbeidsplassar innanfor privat og offentleg sektor. Legge til rette for at innbyggjarar skal oppleve trivsel og tryggleik i kvardagen. Styrke Volda sitt omdøme som attraktiv bukommune i regionen. Legge til rette for auka innvandring og sjå på innvandring som ein positiv ressurs. Kunne tilby sunne og inkluderande oppvekst- og bumiljø. Vidareutvikle Volda som ein attraktiv bukommune, i ein mangfaldig arbeidsregion.
Folkehelse	Innbyggjarane si helse skal vere betre enn landssnittet på folkehelsebarometeret. Volda skal ha eit inkluderande samfunn og motverke sosiale helseforskjellar.	Førebygge meir, behandle tidlegare og sikre betre samhandling både internt i kommunen og eksternt med andre aktørar. Styrke kvar enkelt sitt sjølvbilete gjennom gode førebilete, og sikre at alle får delta i samfunnet og ha ein meiningsfull og aktiv kvardag. Stimulere lag og organisasjonar til å legge til rette for inkludering. Motverke utanforskap gjennom aktivitet og arbeid.
Tenester	Tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet. Volda kommune skal ha ein økonomi i balanse og driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Volda kommune skal ha eit	Vere i dialog med brukarane, vurdere behov og kartlegge brukaren sine eigne ressursar. Satse på tidleg oppdaging og tidleg innsats. Skape ein kultur for openheit, læring og innovasjon, og legge til rette for nyskaping og digital tenesteproduksjon i organisasjonen. Samarbeide godt på tvers av sektorar i organisasjonen, samordne tenester og kontinuerleg evaluere organisasjonen. Bruke moglegheiter som ligg i digital tenesteproduksjon og legge til rette for innovasjon og nyskaping i tenesteproduksjon. Tilby gode tenester tilpassa

	godt omdøme.	innbyggjarane sine behov. Nytte StudiebygdA som ein merkevare og ha eit aktivt samarbeid med høgskulen, næringslivet, lag og organisasjonar.
	Volda kommune skal arbeide for å førebygge utanforskap og inkludere i fellesskapen.	Rekruttere marginaliserte grupper til organisasjonen. Tilby praksisplassar på alle kommunale arbeidsplassar så langt det er mogleg. Legge til rette for språkpraksis i alle kommunale sektorar. Tilby fleksible arbeidsoppgåver og/eller eit godt dagtilbod. Arbeide på tvers av organisasjonen for å sikre samordning av tenester.

Vurdering og konklusjon:
Det å busetje og kvalifisere flyktningar til arbeid/utdanning krev eit tiltaksapparat som kan ivareta alle sider ved det heilskaplege kvalifiseringsløpet. Opplæringa og kvalifiseringa gjennom Volda læringssenter er ein stor og viktig del av dette, men vi er avhengig av at flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram også får god oppfølging og gode kvalifiseringstiltak i den meir praktiske delen av kvalifiseringsløpet. Som ledd dette, og oppfølging av pkt. 4 i k-sak 4/16 om organisering av eit tiltaksapparat i kommunalt regi for samordning og samarbeid om tiltaksplassar for flyktningar og andre som treng aktivitet, språk- og arbeidstrening, meiner rådmannen at kommunen må tilby eit breiare spekter av kvalifiseringstiltak enn det kommunen i dag er i stand til å tilby, for betre å kunne lukkast i arbeidet med grunnleggjande kvalifisering av flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram.

Skal vi lukkast i integrerings- og kvalifiseringsarbeidet er vi avhengig av samarbeid med mange aktørar, både frivillige, private og offentlege. For å nå målet om rask språkinnlæring og overgang til ordinært arbeid og utdanning er det viktig å bruke arbeidsplassar som læringsarena. Her får flyktningane praktisere og vidareutvikle språket, arbeidstrening og bygge nettverk. Mange har fått fast arbeid gjennom språk- og arbeidstreningstiltak. Ideelt burde fleire fått arbeidsretta tiltak gjennom NAV, men grunna mangel på tilstrekkeleg med statlege tiltaksplassar i NAV, især i ein tidleg fase i kvalifiseringsløpet, må kommunen legge tilrette for fleire språk- og arbeidsretta tiltak spissa med tett og god oppfølging.

Vi treng eit breiare spekter av kvalifiseringstiltak som er spissa mot den einskilde sine behov og lokalt arbeidskraftbehov, for å sikre at fleire får reell overgang til ordinært arbeid og slik blir sjølvstendige i det norske samfunnet. Tilskotsmidlane til kvalifiseringstiltaka som er skissert over, saman med løyvinga i k-sak 48/16 vil nyttast både på individnivå, men også mot tiltaksplassar/kurs som kan gjevast til fleire, ev. i grupper.

Drift av kantina på rådhuset, inkl. m.a. reinhald/klargjering av møterom, er allereie etablert som tiltak, støtta av IMDi. Kommunen delfinansierer tiltaket m.a. med naudsynt ombygging og utstyr i kantina for at mattilsynet kan godkjenne den for tillaging og sal av mat. Samarbeidet med Furene AS er verdfull med deira kompetanse knytt til etablering og gjennomføring av praktisk retta tiltak for opplæring, arbeidstrening med oppfølging og tilrettelegging av arbeidsplassar. Satsinga på entreprenørskap som integreringsverktøy er

støtta av NAV, fylkeskommunen og fylkesmannen, og IMDi har støtta utvikling av mentorprogram. Altså er allereie eit breitt spekter av aktørar involvert.

Rådmannen meiner at oppbygginga av eit robust tiltaksapparat ved etablering av fleire kommunale kvalifiseringsarena, og å nytte entreprenørskap som integrasjonsverktøy, vil bidra til fornying og innovasjon av kvalifiseringsarbeidet for flyktningar, og styrke kommunen i rolla som tenesteprodusent, og nærings- og samfunnsutviklar. Tilskotsmidlande vil fungere som risikoavlastning og styrke kommunen i arbeidet med å sikre eit meir berekraftig busetjings- og integreringsarbeid.

Rådmannen rår formannskapet til å godkjenne det vidare arbeidet med prosjekta som skissert i saksutgreiinga, og nytte tilskotsmidlane slik det kjem fram av aktuelle søknader og tilsegnsbrev. Løyvinga i k-sak 48/16 til etablering av fleire kommunale kvalifiseringstiltak, vil nyttast til delfinansiering av tiltaka.

Helse og miljøkonsekvensar:
Eit godt busetjings- og integreringsarbeid i ei tidleg kvalifiseringsfase vil gi helse-, miljø- og samfunnsmessige innsparingar i åra framover.

Økonomiske konsekvensar:
Ingen utover det som kjem fram av saka.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Gjennom arbeidet med innovasjonsprosjekta og etablering av nye kvalifiseringsarena, god dokumentasjon og evaluering, vil ein få betre kjennskap til verdien av desse, og kva som må til for å vere betre rusta til å gi gode kvalifiseringstiltak for flyktningar. Gjennom tiltaka er målet å sikre eit meir berekraftig busetjings- og integreringsarbeid, redusere risiko for å stå utanfor arbeidslivet, og å førebyggje sosiale- og helsemessige problem for den einskilde.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
IMDi Midt-Norge, fina@imdi.no
Fylkeskommunen i Møre og Romsdal, Kristin.Vestly@mrfylke.no
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, fmmrsvve@fylkesmannen.no
Sunnmøre kulturnæringshage, mf@sknh.no
Sunnmøre kulturnæringshage, e.j.kolb@online.no
Volda næringsforum, stefan@voldaforum.no
Møreforsking Volda, olav.fure@moreforsk.no
Sektor kultur og service, her.
Frivilligsentralen, Astrid.Gjersdal@volda.kommune.no
Sektor Opplæring og oppvekst, her.
Volda læringssenter, her.
Volda læringssenter, ronnaug.myklebust@volda.kommune.no

Volda læringssenter, gunnar.andenes@gmail.com
Barnevernstenesta, her.
Helsestasjonen, her.
Sektor Helse og omsorg, her.
Rus- og psykisk helseteneste, her.
NAV Ørsta/Volda, eli.grotta@nav.no
Økonomistaben, her.
Spesialrådgjevar innvandring og integrering v/Nina Kvalen, her.

Utg. 2016/530

Bekreftelse – Kimen sosial entreprenør Volda

Utviklingstilskudd til sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører for 2016

Bekreftelsen skal snarest fylles ut, signeres og sendes i retur til:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Arbeids- og tjenesteavdelingen, Tiltaksseksjonen
Postboks 5, St. Olavs plass
0130 OSLO

Vår ref: 15/6700

Ansvarlig virksomhet:	Kimen sosial entreprenor Volda		
Adresse:	Stormyra 2 6100 Volda		
Organisasjonsnummer:	916 314 965		
Kontonummer:	3991 08 33204		
NB! Dersom kontonummeret endres i løpet av året ift. det som oppgis her, må AVdir snarest underrettes om endringen.			
Prosjektleder:	GUNNAR ANDENES	Telefon:	47676220
Økonomiansvarlig:	ASTRID GJERSDAL	Telefon:	91725639
Adresse:	Stormyra 2 6100 VOLDA	E-post adresse:	astrid.gjersdal@volda.kommune.no

Tilsagn om utviklingstilskudd på kr 150 000.- over statsbudsjettets kapittel 0621 post 70 for budsjettåret 2016 til Kimen sosial entreprenor Volda over ordningen «Tilskudd til sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører».

Kimen sosial entreprenor Volda bekrefter med dette å ha lest og godtatt de vilkårene som er gitt i tilskuddsbrev av 30.3.2016. Tilskuddet skal brukes i tråd med gjeldende krav for ordningen, jf. regelverket. De viktigste kravene er gjengitt i dette tilskuddsbrevet. I veilederen som det vises til i brevet, er det en mer utfyllende fremstilling av kravene.

Bekreftelsen skal undertegnes av leder/generalsekretær. Husk navn og tittel på den som undertegner.

Gunnar Andenes — PROSJEKTLEDER
Sign. — Tittel: (blokkbokstaver)

GUNNAR ANDENES — VOLDA 06.09.2016
Navn: — Sted og Dato (blokkbokstaver)

VOLDA KOMMUNE
2016/530
31 MAR 2016
Emne 2
233

Kimen sosial entreprenør Volda
Stormyra 2
6100 Volda

Deres ref: Vår ref: 15/6700 Vår dato: 30.3.2016

Innvilgelse av utviklingstilskudd til sosiale entreprenører for 2016
Vi viser til søknadenom utviklingstilskudd over ordningen med tilskudd til sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører for 2016 fra Kimen sosial entreprenør Volda.

Informasjon om tilskuddsordningen og søknadsbehandlingen
Tilskudd til sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører for 2016, over statsbudsjettets kapittel 0621 post 70, ble lyst ut i slutten av oktober med søknadsfrist 2. desember 2015. Vi har mottatt i alt 53 søknader på totalt 41 millioner kroner. Av disse er 14 søknader om videreføring av aktivitet som fikk tilskudd i 2015. Det er søkt om videreføring for i alt 12,5 millioner kroner. De resterende 39 søknadene gjelder ny aktivitet. Det er søkt om tilskudd til ny aktivitet for i alt 28,5 millioner kroner. Over ordningen er det 13,5 millioner kroner til fordeling i 2016.

Søknadene er vurdert ut i fra kriteriene for tildeling og prioritering i regelverket og budsjettrammen for ordningen.

Innvilget utviklingstilskudd
Kimen sosial entreprenør Volda innvilges med dette et utviklingstilskudd på inntil 150 000 kroner over ordningen med tilskudd til sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører, kapittel 0621 post 70 på statsbudsjettet for 2016. Tilskuddet er gitt ut fra søknadens budsjett og beskrivelse.

Tilskuddet skal brukes i tråd med gjeldende krav for ordningen, jf. regelverket. De viktigste kravene er gjengitt i dette tilskuddsbrevet. I veilederen som det vises til senere i brevet, finner dere en mer utfyllende fremstilling av kravene.

Klage
I henhold til forvaltningsloven kapittel VI kan det klages over vedtaket. Overordnet klageinstans er Arbeids- og sosialdepartementet. Fristen for å klage er 3 uker fra dette brevet (brev om vedtak) er mottatt. En eventuell klage sendes til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Dersom klagen ikke blir tatt til følge av Arbeids- og velferdsdirektoratet, vil den bli oversendt Arbeids- og sosialdepartementet for endelig avgjørelse.

Videre tilskudd
Det kan bare tildeles utviklingstilskudd en gang. Ved senere utlysinger kan dere som har fått utviklingstilskudd konkurrere om ordinære tilskuddsmidler til sosialt entreprenørskap på lik linje med andre søkere.

Bekreftelse og utbetaling
Tilskuddet blir utbetalt i sin helhet når Arbeids- og velferdsdirektoratet har mottatt den vedlagte bekreftelsen i utfylt og signert stand og godkjent denne. Det kan påregnes opptil tre ukers saksgang fra denne datoen før midlene er på mottakers konto. Vi anbefaler at dere skanner en kopi av denne

Arbeids- og velferdsdirektoratet // Tiltaksseksjonen
Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: Økernveien 94 //
Tel: 21 07 00 00 // Faks: 21 07 00 01

www.nav.no //

bekreftelsen og sender den til Tilskudd.sosialt.entreprenorskap@nav.no samtidig som dere legger originalen i posten.

Vi gjør oppmerksom på at endringer i mottakers adresse, kontonummer og eventuelt kontaktperson snarest må oppgis til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Generelle betingelser/vilkår knyttet til tilskuddet
Mottakeren av tilskuddet har arbeidsgiveransvar for eventuelle ansatte.

Utgifter til reise-, kost- og nattillegg må ikke overstige satsene i Statens personalhåndbok, jf. bestemmelsene i Særavtale for reiser innenlands for statens regning (kap. 9.2) og Særavtale for reiser utenlands for statens regning (kap. 9.3). Vær spesielt oppmerksom på reglene for godtgjøring ved bruk av egen bil.

Arbeids- og velferdsdirektoratet og Riksrevisjonen har anledning til å kontrollere at midlene brukes etter forutsetningene, jf. Stortingets bevilgningsreglement § 10 andre ledd.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet en egen *veileder for regnskapsføring, årsregnskap og årsrapport*. Veilederen gir en mer utfyllende beskrivelse av de viktigste kravene som stilles til tilskuddet og til rapportering. Veilederen er publisert på nav.no.

Regnskapsfører og revisor skal forelegges en kopi av tilskuddsbrevet og et eksemplar av veilederen som er omtalt i avsnittet over.

Rapportering for 2016
Alle som mottar tilskudd skal hvert år levere rapport for aktiviteten og revidert regnskap. Dette er nødvendig for at direktoratet skal kunne kontrollere at pengene er brukt slik ordningen forutsetter og slik virksomhetene har beskrevet i sine søknader.

Revidert regnskap og rapport om aktiviteten i 2016 skal sendes til Arbeids- og velferdsdirektoratet innen **31. mars 2017**. Det skal leveres et regnskap for Kimen sosial entreprenor Volda der tilskuddet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet kommer tydelig frem. Rapporten skal omhandle aktiviteten som er beskrevet i søknaden.

Regnskap
Virksomheten skal avgi revidert årsregnskap innen 31. mars det påfølgende år. Regnskapet skal føres i henhold til regnskaps- og bokføringsloven. Regnskap for virksomheter som har mottatt utviklingstilskudd skal alltid revideres av ekstern statsautorisert eller registrert revisor, uavhengig av størrelsen på tilskuddet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan be om totalregnskap for virksomheten selv om tilskuddet bare er benyttet til én del av virksomheten. Regnskapsoppstillingen skal tydelig vise hvordan tilskudd er benyttet. Ved revisjon av disse skal Den norske Revisorforenings standard ISA 805, samt eventuelle avtalte kontrollhandlinger, legges til grunn for revisjonen.

Tilskuddsmottakers regnskapssystem skal gi sporbarhet og mulighet til å gjennomføre kontroller, herunder fortløpende registrering av bilag.

Rapport
Det skal leveres rapport for hvert kalenderår innen 31. mars det påfølgende år. Rapporten skal inneholde en beskrivelse av virksomhetens resultater sammenliknet med målsetningene for aktiviteten det er gitt tilskudd til. Resultatbeskrivelsen skal omfatte både aktiviteten som helhet og, dersom det er aktuelt, de individene i målgruppen aktiviteten har omfattet.

Andre vilkår
Dersom dere har fått tilgang til materiale som krever taushetsplikt eller som gjelder private forhold, må dette ikke brukes på en slik måte at enkeltpersoner kan identifiseres eller utsettes for ulempe.

Dersom dere behandler personopplysninger, skal dette gjøres i samsvar med personopplysningsloven.

Det er ikke anledning til å kjøpe inn varig utstyr for disse tilskuddsmidlene Veilederen som er nevnt over, gir mer informasjon om reglene knyttet til innkjøp av utstyr.

Dersom dere har spørsmål knyttet til tilskuddsbrevet eller vilkårene for tilskuddet kan dere kontakte Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Vennligst påfør all korrespondanse 15/6700.

Med hilsen

Tormod Moland
seniorrådgiver
e.f.

Cathrine Vintervoll
rådgiver

Vedlegg: Bekreftelse på aksept av tilskudd og vilkår

Tilskudd til sosialt entreprenørskap – Bekjempelse av fattigdom

Søknad om tilskudd for 2016

Søknadsfrist 2. desember 2015

Original, undertegnet papirutgave av søknaden med vedlegg sendes:
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 Oslo

Elektronisk *kopi* av søknaden med vedlegg sendes på e-post til:

tilskudd.sosialt.entreprenorskap@nav.no

1. Opplysninger om søkeren

Ansvarlig virksomhet	Kimen sosial entreprenør Volda		
Organisasjonsnummer	916314965	Selskapsform	Frivillig organisasjon
Virksomheten må være formelt registrert i Frivillighetsregisteret innen søknadsfristen, 2.12.2015			
Postadresse	Stormyra 2		
Postnummer	6100	Sted	Volda
Virksomhetens e-post adresse (se side 2)			
Virksomhetens hjemmeside			
Virksomhetens telefon	91725639	Virksomhetens kontonummer	3991 08 33204
Kontaktperson	Astrid Gjersdal	Telefon - kontaktperson	91725639
E-post adresse - kontaktperson	post@frivilligvolda.no	Mobiltelefon - kontaktperson	91725639
Statsautorisert eller registrert revisor			

2. Type tilskudd det søkes om

Det kan ikke søkes om både utviklingstilskudd og ordinære tilskuddsmidler det samme året, jf. punkt 8 i regelverket. Begge søknadene vil i så fall bli avvist.

Kryss av for den typen tilskudd det søkes om. Det er en kort beskrivelse av de to tilskuddstypene på side 2 i dette skjema.

Ordinært tilskudd		Utviklingstilskudd	x

Veiledning for utfylling av søknadsskjema

Formålet med tilskuddsordningen er å utvikle sosialt entreprenørskap som retter sin virksomhet mot bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon i Norge. Med sosial eksklusjon i denne ordningen menes sosial eksklusjon knyttet til fattigdom.

Generelle punkter
Før søknadsskjemaet fylles ut må utlysningsteksten leses grundig. Den inneholder viktig informasjon. Regelverket for ordningen må også gjennomgås. Dokumentene ligger på www.nav.no.

Både undertegnet papirutgave og elektronisk utgave av søknaden må sendes inn. Papirutgaven går til journalføring og er den formelle, gyldige søknaden. Den elektroniske utgaven brukes til ulike rapporteringsformål, samt til å korte ned på saksbehandlingstiden.

Kopien av søknadsskjemaet som sendes inn på e-post, skal ikke være en skannet papirversjon. Det utfylte skjemaet, i Word-format, kan sendes inn som det er, eller gjøres om til en PDF-fil.

Bruken av vedlegg skal begrenses
Søknadsskjemaet må inneholde all relevant informasjon. Søknaden skal kunne vurderes uten at vedleggene må gis en grundig og særskilt gjennomgang. Det skal ikke legges ved dokumenter med viktig informasjon hvor informasjonen ikke kommer frem i søknadsskjemaet.

Virksomhetens e-postadresse
Vi ønsker e-postadressen for å kunne sende ut informasjon. Derfor anbefaler vi at e-postadressen ikke er knyttet til en enkeltperson, men er en postkasse som er tilgjengelig for flere.

Ordinært tilskudd og utviklingstilskudd
Ved søknad om ordinært tilskudd for første gang forventer vi at aktiviteten vil starte eller vil kunne starte i løpet av relativt kort tid. Det innebærer at virksomheten må kunne vise til konkret aktivitet i løpet av det første året med tilskudd.

Ved søknad om utviklingstilskudd forventer vi at virksomheten presenterer en god idé, men behøver mer tid til å utvikle ideen og forretningsmodellen. Det betyr at for dem som innvilges utviklingstilskudd, forventer vi ikke at hovedvirksomheten settes i gang i løpet av året/perioden som det er gitt tilskudd for. Men det forventes at forretningsmodellen og virksomheten for øvrig vil bli godt nok utviklet til at virksomheten kan klare å starte opp, dersom finansiering kommer på plass.

Søknad om videreføring – aktuelt for de som fikk ordinært tilskudd i 2015
De som fikk ordinært tilskudd i 2015 og søker om videreføring for 2016 bør vektlegge eventuelle endringer eller nye elementer i søknaden. I sammendraget ønsker vi at dere vektlegger punkt 3.7. De første punktene (punkt 4 til og med 6) kan dere svare relativt kort på. Det er viktigere at dere prioriterer å svare godt på punkt 7 «Statusrapport» til og med punkt 11.

Kontaktpersoner
Tormod Moland, tlf: 21 07 02 91
Cathrine Vintervoll, tlf: 21 06 99 95
Gunhild Hanssen Sande, tlf: 21 07 03 18
E-post: tilskudd.sosialt.entreprenorskap@nav.no

3. Sammendrag

Skriv et kort og konkret sammendrag hvor følgende elementer skal beskrives:

3.1. Forretningsidé eller konsept.
3.2. Hva er nyskapende med aktiviteten?
3.3. Dato for oppstart.
3.4. Det sosiale problemet som skal løses.
3.5. Målgruppen og/eller kundene.
3.6. Barrierer for etablering. De viktigste utfordringene fremover.
3.7. Når dere forventer at aktiviteten er økonomisk selvstendig og har en bærekraftig drift.
3.8. Finansieringsbehov og behov for tilskudd.

3.1
Kimen sosial entreprenør Volda er eit samarbeid mellom frivilligsentralen i Volda, Sunnmøre Kulturnæringshage og Volda læringssenter om å realisere ein idè som skal verte eit godt sosialt miljøtiltak, samstundes som at det på sikt kan bli skapt arbeidsplassar. I fellesskap er vi i gang med å utvikle ein modell der vi vil gi praktisk etableringsopplæring tilpassa realkompetansen til dei einskilde, for så å etablere mindre verksemder. Volda læringssenter er registrert i Ungt Entreprenørskapsnettverket (UE) som ungdomsskule, og kan såleis etablere elevbedrifter. Foretaksforma som elevbedrift har låg risiko for deltakarane og vil vere ein øvingsarena for å etablere små verksemder der ein kan omsetje eigne produkt eller tenester i ei trygg og risikofri ramme.
Produkta vil verte distribuert gjennom pop-up-marknad i Volda sentrum, der det også vil verte utvikla ein møteplass for å syne fram produkta, gi kompetanse i sal og kundebehandling og økonomistyring. Vi tenkjer er å nytte iZettle som teknisk betalingsløysing. Marknaden vil og verte ein møteplass for lag og foreiningar og andre privatpersonar i Volda som ynskjer å selje sine varer.

3.2 Det nyskapande her i vår kommune er at vi snur problemstillinga i arbeidsevnevurdering frå "ikkje kan" til "kan" og legg det til grunn for mogelege småskalaetableringar under ein felles paraply.

3.3 Forventa oppstart av delar av tiltaka er mars 2016, og vi ventar at aktiviteten, etter som gartneriet (sjå pkt. 4) kjem i gjenge, skal vere økonomisk berekraftig i 2019.

3.4 Vi ynskjer med dette å redusere sosiale problem som einsemd, auke sjølvkjensle gjennom meistring, og førebyggje psykiske vanskar. Eit mål er sjølvsagt også å skape inntekter for den einskilde etablerar av tiltaket, og dermed redusere økonomiske vanskar.

3.5 Målgruppa er busette flyktningar i Volda der ein vurderer muligheitene for å kome inn i ordinært arbeid som lite sannsynlege.

3.6 Det nødvendige no på kort sikt er å få på plass ein kompetent personalressurs. Det er dette det vi søkjer om utviklingstilskot til.

3.7 Forventa oppstart av delar av tiltaka er mars 2016, og vi ventar at aktiviteten, etter som gartneriet (sjå pkt. 4) kjem i gjenge, skal vere økonomisk berekraftig i 2019.

3.8. Forprosjektet skal finansierast slik:

Inntekter:	
- Tilskot frå Arbeids- og velferdsdirektoratet	kr.150.000,-
- Eigeninnsats frå Volda Læringssenter	kr. 75.000,-
- Eigeninnsats frå Sunnmøre Kulturnæringshage AS	kr. 75.000,-
- Eigeninnsats frå Volda Frivilligsentral	kr. 75.000,-
	kr.375.000,-

Kostnadar:	
Løn prosjektleiar 20% stilling	kr.130.000,-
Husleige marknadsplass og verkstad	kr. 75.000,-
Rekneskap og revisjon	kr. 15.000,-
Kjøp av gartnerifagleg kompetanse	kr. 10.000,-
Markandsanalyse	kr. 15.000,-
Marknadsføring	kr. 10.000,-
Utstyr for gjennomføring av salg	kr. 10.000,-
Entreprenørskapkurs etter Lean Business metoden	kr. 75.000,-
Gjennomføring av verkstadar	kr. 10.000,-
Studietur	kr. 25.000,-
	kr.375.000,-

4. Beskrivelse av virksomheten

Gi en kort beskrivelse av virksomheten. Følgende punkter skal være med i beskrivelsen av virksomheten:

4.1. Hvorfor har dere startet opp? Hva er visjonen og de langsiktige målene?
4.2. Hva er forretningsmodellen? Hvordan er virksomheten bygget opp?
4.3. Hvilken kompetanse/erfaring har dere? Har dere erfaring fra arbeid med målgruppen eller med næringsvirksomhet? Er det kompetanse dere mangler og vurderer å hente inn?

4.1 Visjonen med Kimen sosial entreprenør Volda er å skape ein arena for meining og meistring, eit sosialt og arbeidsmessig fellesskap slik at alle som eit minimum skal ha eit aktivitetstilbod i Volda.

Håpet med dette tiltaket er at fleire aktørar i lag når lenger og står sterkare enn få. Dette vil òg vere ein grunntanke i sjølve drifta.

4.2 Verksemda blir forretningsmodellert kring lean-startup prinsippa. Vi prøver ut nokre produkt, testar marknaden om det er grunnlag og tilpassar produksjonen innan dei rammene vi har.

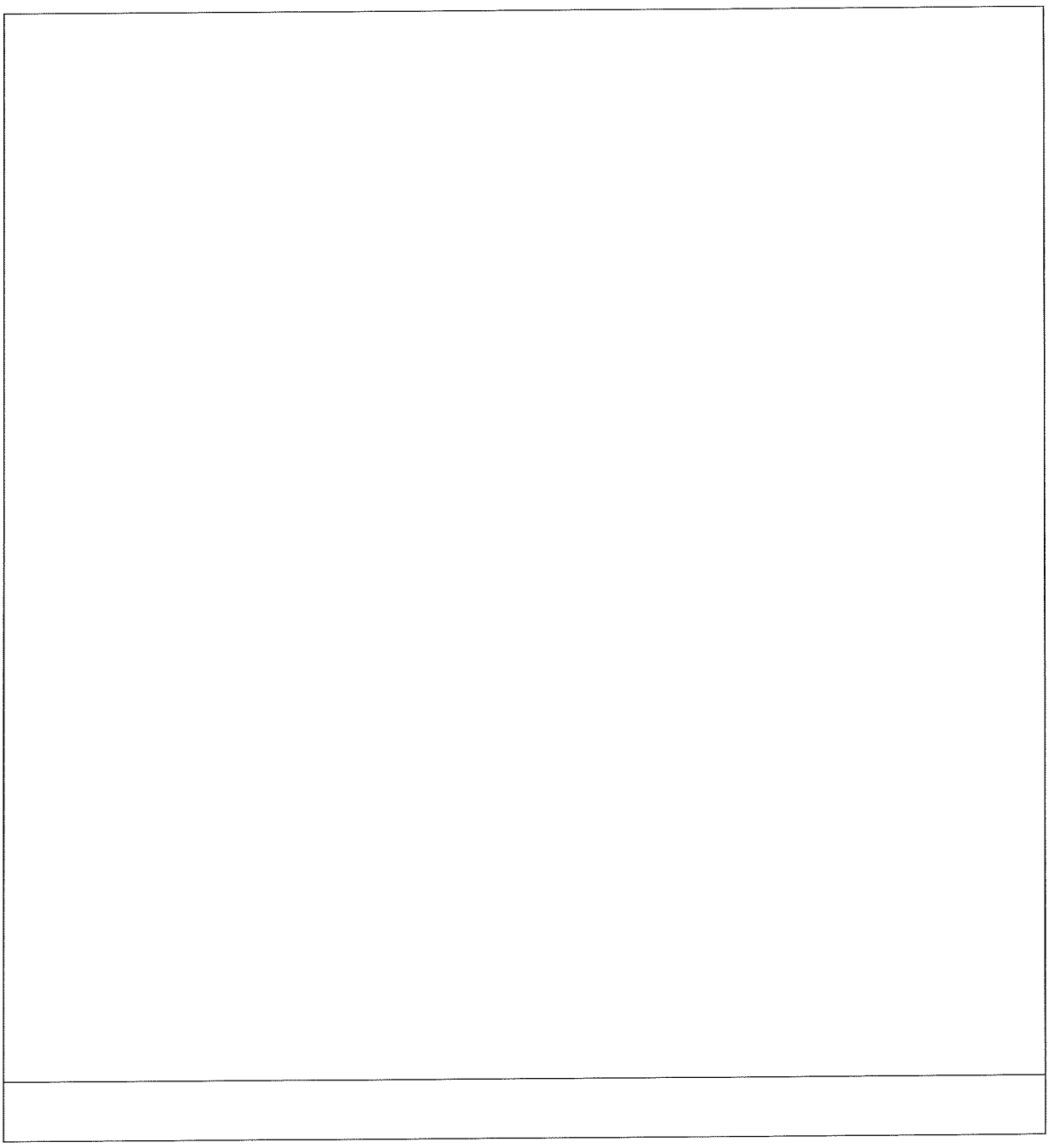
I starten vil dette verte organisert som ein paraply der kvar einskild produsent vil ha forteneste etter omsetjing, få rettleiing og opplæring i starten for så gradvis å verte sjølvstendige. Dei vil etter kvart kunne etablere sjølvstendige verksemder.

Konkrete tiltak:
Rett over fjorden for Volda sentrum ligg eit nyleg nedlagt gartnaranlegg med drivhus. Eigaren, som har pensjonert seg, er positiv til at verksemda får nytt liv og verte nytta i ei sosial entreprenørskapsramme. Det er mange oppgåver knytt til dyrking av plantar, og mykje ulik og unik kunnskap vil kunne kome til nytte. Fleire vil kunne arbeide i fellesskap, og arbeidet vil ikkje krevje store norskkunnskapar. Produkta vil vere omsettelege lokalt, og det er Volda si befolkning som vert det primære kundegrunnlaget. Om det vil verte aktuelt å dyrke vekstar som er mindre vanleg i norske hushald, kan det dermed verte skapt nye produkt/etterspørsel.

Volda kommune vil byggje om kantina til å innehalde eit kantinekjøkken. Dette vil inngå i Kimen som ein arena for sosialt entreprenørskap og arbeidstrening og det ligg nær å tenkje seg samspel med gartneriet.

Handverksprodukt i samarbeid med Volda bygdetun og Volda husflidslag er tenkt som ein av aktivitetane der produkta vert omsette på marknadsplassen.

4.3 Vi har tilgang på kompetanse gjennom Sunnmøre Kulturnæringshage, der vi vil kunne kjøpe rådgiving. Vidare har vi frivilligsentralen med på laget, der det òg er tilgang på kunnskap og viktig nettverk. Vidare er Volda læringssenter ein viktig aktør, som har ansvar for norskopplæring og introduksjonsprogramma for dei busette flyktningane. Vurdering av arbeidsevne vil kunne starte her. Som ein del av vegen vidare ligg òg å finne den mest tenlege organisasjonsforma vidare. Det vil vere eit viktig poeng å få delar av Volda sitt næringsliv, frivillige organisasjonar og fleire offentlege aktørar som medspelarar vidare. Når det gjeld det konkrete tiltaket med gartnaranlegget treng vi å få tilført kompetanse innan dyrking og plantestell. Vi ventar at mykje av dette vil kunne verte tileigna frå tidlegare drivarar.

5. Beskrivelse av det sosiale problemet

5.1. Beskriv det sosiale problemet dere ønsker å gjøre noe med. Husk at formålet med denne tilskuddsordningen er bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon i Norge, jf. regelverket.
5.2. Hva ønsker dere å oppnå? Hva er de sosiale målene med aktiviteten?
5.3. Hva gjør deres aktivitet til en god ide for å bidra til redusere det sosiale problemet?
5.4. Er det andre aktører som arbeider med og forsøker å gjøre noe med dette problemet? Hvorfor er deres aktivitet eventuelt bedre? Oppgi tre hovedargumenter.

5.1. Målgruppa for etableringa er busette flyktningar i Volda der ein vurderer muligheitene for å kome inn i ordinært arbeid som lite sannsynlege. Volda sitt næringsliv har eit stort tyngdepunkt i offentleg sektor, med skular, høgskule, sjukehus osv. Dette er arbeidsplassar som krev høg formell kompetanse og vegen kan vere svært lang for mange å skaffe seg denne.

5.2 Mangel på arbeid/aktivitet og nettverk i tillegg til alt det ein flyktning vil måtte bere med seg av tap, sorg og traumar og vanskar med å lære seg eit nytt språk fører gjerne til sosial isolasjon. Vi ynskjer med dette å redusere sosiale problem som einsemd, auke sjølvkjensle gjennom meistring, og førebyggje psykiske vanskar. Eit mål er sjølvsagt også at det kan verte inntekter av dette for den einskilde deltakar, og dermed redusere økonomiske vanskar.

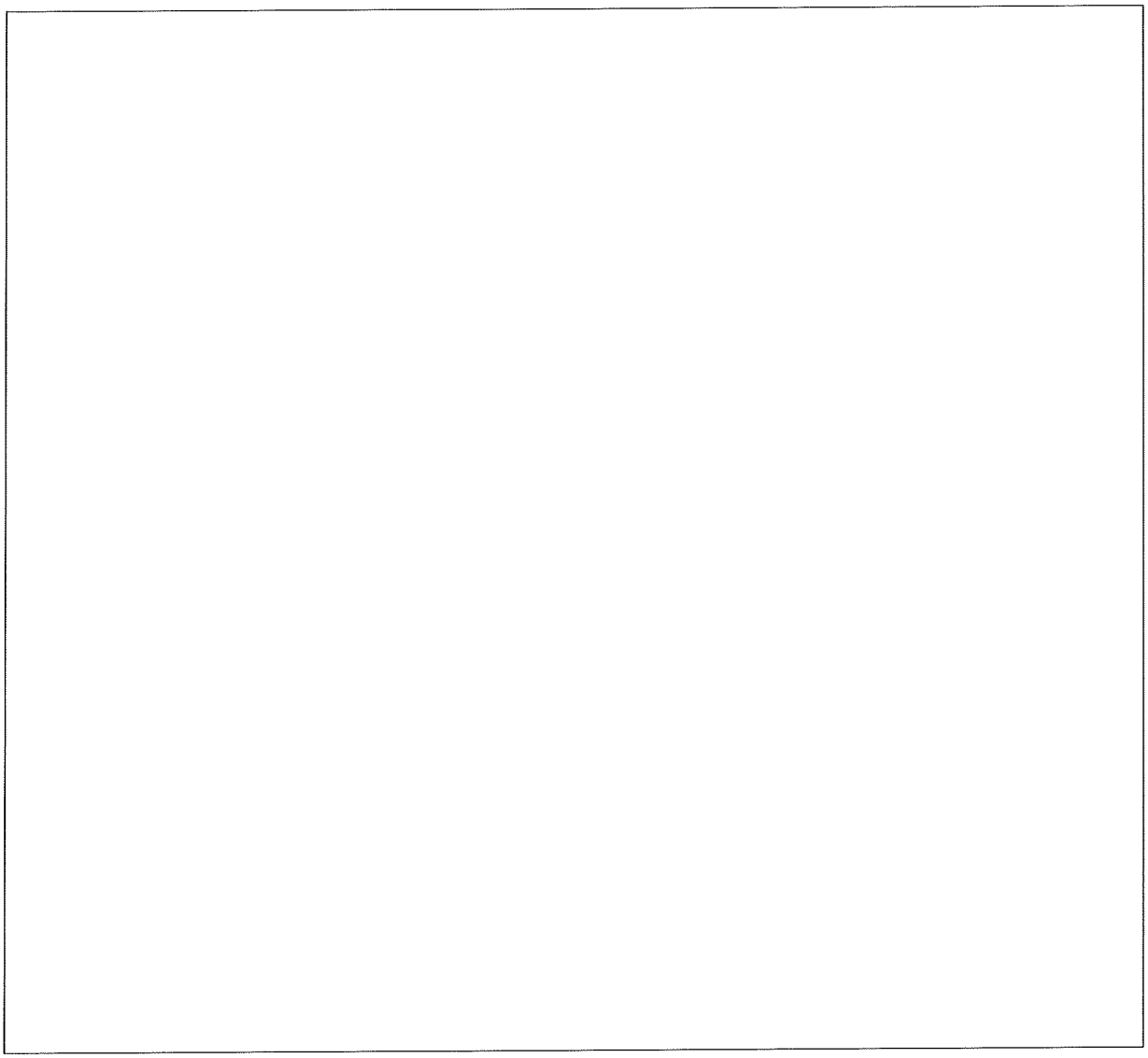
Vi er opptekne av dei i flyktninggruppa som fell gjennom og som ikkje kjem seg i arbeid og/eller i meiningsfull sosial aktivitet, og dermed fell utanfor fellesskapen. Det er ein overrepresentasjon av kvinner i denne gruppa. Desse kjem gjerne som analfabetar, er litt opp i åra, og greier ikkje å lære seg norsk tilstrekkeleg til å meistre ein ordinær jobbsituasjon innafor norske rammer og krav. Dette betyr ikkje at dei ikkje har arbeidsevne, og det er denne vi ynskjer å ta utgangspunkt i. Om lag 10% av dei som vert busette i Volda årleg fell i denne gruppa, og dette er tal som akkumulerer, dei går frå intro til Nav. Som skildra under punkt 3, vi ønskjer å skape sosial tilhøyr og meining gjennom arbeid t.d i drivhuset og gjennom marknadsplassen.

5.3
Ein stor styrke med denne ideen, er opphavet til den. Dei tre aktørane som står bak Kimen innehar ein solid grunnkompetanse når det gjeld målgruppa. Den eine har 18 år bak seg i frivilligsentralen, og kjenner dermed Volda som lokalsamfunn svært godt. Representanten frå kulturnæringshagen er dagleg tett på heile verkemiddelapparatet, og har god kontakt med Volda sitt næringsliv. Den tredje i gruppa har bak seg 6 år som kultur-og næringssjef, og arbeidar med kvalifisering av målgruppa til dagleg.

Det tek utgangspunkt i reelle ferdigheiter ikkje formelle.

Det vert lagt vekt på at dei ulike planlagde og tenkte produkta og tenestene i konseptet skal vere supplerande og ikkje konkurrerande i høve tilbod frå eksisterande næringsliv

5.4. Vi kjenner ikkje til prosjekt som rettar seg mot denne konkrete målgruppa.

6. Beskrivelse av hvordan virksomheten skal forsøke å løse det sosiale problemet

Beskriv hvordan virksomheten skal forsøke å løse problemet dere har beskrevet i punktet foran.

6.1. Hva skal dere tilby? Hva er produktet eller tjenesten?
6.2. Hvem er kundene? Hvis målgruppen har sosiale utfordringer, men ikke er kundene, må dere utdype dette.
6.3. Hvem skal betale for produktet eller tjenesten? Er det konkurrenter på området og hvilken betydning kan dette ha for dere?
6.4. Hvilke forretningsmessige metode ligger, eller vil bli lagt til grunn?
6.5. Hva er det økonomiske potensialet til virksomheten/produktet/tjenesten? Kan virksomheten bli økonomisk bærekraftig etter noe tid?
6.6. Hva er virksomhetens mål og forventede økonomiske resultater?

6.1 Kimen vil tilby moglegheiter til å nytte eksisterande kompetanse, og/eller tileigne seg ny i fellesskap med andre. Produkta og tenestene kan vere mange og ulike, det unike her er at Kimen gir tilgang til kunnskap om etablering, risikofri trening i å drive småskala forretning, i tillegg til ein tilrettelagd marknadsplass for forretningsdrift.

6.2. Kundegunnlaget er befolkninga på Søre Sunnmøre og i Nordfjord.

Vi søker utviklingsmidlar for å gjere det mogeleg å gjennomføre marknadsanalysar, etablere formelle samarbeid, mellom anna med næringslivet i Volda, framsnakke og å byggje opp eit kundegrunnlag. Målet er at verksemda i løpet av 2019 skal være økonomisk sjølvberande.

6.3 Kundane er befolkninga på Søre Sunnmøre og i Nordfjord, og det fins ikkje tilsvarande tilbod. Det er avgjerande å få til eit godt samarbeid med eksisterande næringsliv for å unngå at det blir etablert verksemder som opererer i konkurrerande segment.

6.4 Lean Business modellen blir lagt til grunn for etableringa(ne), og ein vil nytte UE sin modell for elevbedrift innleiingsvis.

6.5 Målsettinga er innan 2019 å få til ein kombinasjon av økonomisk sjølvberande små verksemder som startar som UE elevbedrifter og sidan kan gå over til å bli sjølvstendige ENK eller AS med støtte frå Kimen sosial entreprenør Volda. Ein ser føre seg at Kimen sosial entreprenør Volda vil være sjølvfinansiert med betaling frå bedriftene ein hjelper fram.

6.6 I forprosjektet er målet for verksemda Kimen sosial entreprenør Volda å gå i balanse.

7. Statusrapport på søketidspunktet

Når startet dere virksomheten? Beskriv kort hvor langt dere har kommet og hvordan situasjonen er i dag. Gi også en beskrivelse av de viktigste utfordringene i 2016 og 2017. (Søkere om utviklingstilskudd skal bare ta for seg 2016.)

Hittil er fylgjande gjort:

Volda læringssenter er registrert i UE som ungdomsskule. Dette betyr at dei vaksne elevane, flyktningar i intro, kan nytte det same verktøyet som norske ungdomskulelelevar gjer for etablering av Elevbedrift. Dei vil der få grunnopplæring i å drive ei verksemd i risikofrie rammer. Dette gir grunnlaget for korleis Kimen sosial entreprenør Volda skal drive vidare.

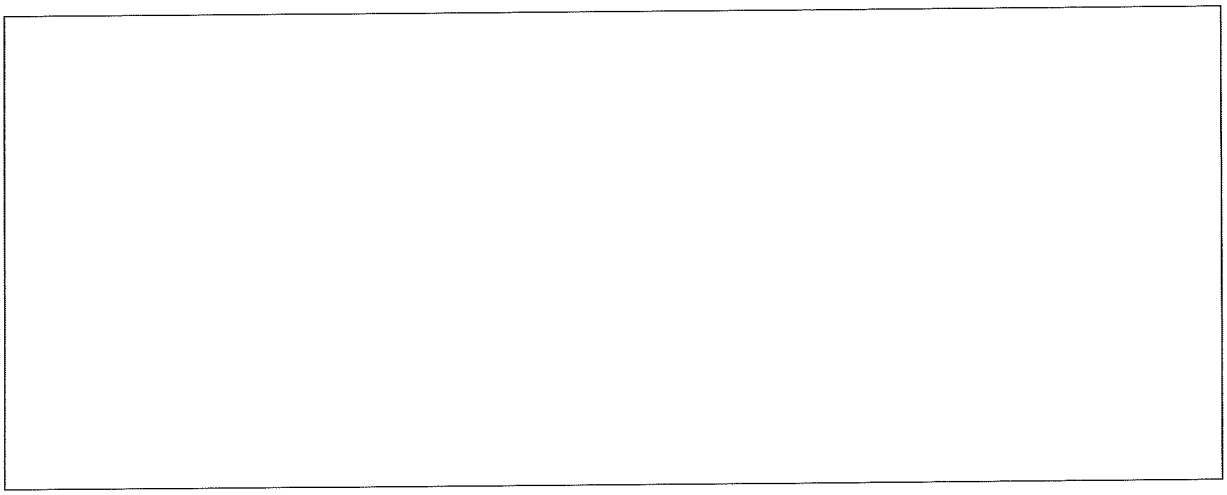
Det er etablert kontakt med eigar av eit nedlagt gartneri som har interesse av at dette får nytt liv gjennom Kimen sosial entreprenør Volda.

Volda kommune har administrativt sett av midlar til etablering av kjøkken i kantina.

Ein har fått intensjonsavtale med Volda læringssenter om marknadslokaler.

Det er etablert kontakt med frivillige aktørar som Volda Sanitetslag, Volda husflidslag og Volda bygdetun.

Det viktigaste som må på plass frå 2016 er personalressursen/prosjektleiar, slik at alle delane av tiltaket vert samordna og gitt retning.

8. Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere som *har forpliktet seg* til å bidra.

Organisasjon/ institusjon/bedrift	**Type samarbeid** (For eksempel kompetanse/økonomi.)	**Kontaktperson**	**Telefon**
Volda Læringssenter	Kompetanse Lokaler Nettverk	Gunnar Andenes	476 76 220
Volda Frivilligsentral	Kompetanse Nettverk	Astrid Gjersdal	917 25 639
Sunnmøre Kulturnæringshage AS	Kompetanse Nettverk	Martin Foldal	70 33 06 60

Dersom dere har inngått samarbeidsavtaler eller annen type avtale ber vi om at det utdypes her.

Samarbeidspartnere *det arbeides med* å få et forpliktende bidrag fra.

Organisasjon/ institusjon/bedrift	**Type samarbeid** (For eksempel kompetanse/økonomi.)	**Kontaktperson**	**Telefon**

9. Budsjett og søknadsbeløp for 2016

Inntekts- og utgiftssiden kan eventuelt utdypes i et eget vedlegg. En langsiktig økonomiplan skal settes opp senere i søknaden.

Inntekter	Spesifikasjon	2016
Tilskudd fra AVdir	Søknadsbeløp	150.000
Tilskudd fra AVdir – overføring fra 2015	Søknad om overføring av ubrukt tilskudd fra 2015 til bruk i 2016.	0
Andre offentlige tilskudd - 1		
Andre offentlige tilskudd - 2		
Andre finansieringskilder - 1	Volda Læringssenter	75.000
Andre finansieringskilder - 2	Sunnmøre Kulturnæringshage AS	75.000
Andre finansieringskilder - 3	Volda Frivilligsentral	75.000
Sum		375.000

Utgifter	Spesifikasjon	2016
Lønns- og personalutgifter	Prosjektleiing	140 000
Utgifter til husleie, oppvarming mv.		75 000
Inventar/utstyr		10 000
Andre utgifter - 1	Sjå budsjett under pt.3.8	150 000
Andre utgifter - 2		
Sum		375 000

Krav til regnskap og rapportering
Alle som mottar tilskudd skal levere rapport og revidert regnskap. Kravene til rapportering blir beskrevet kort i tilskuddsbrevet. Se «Veileder for regnskapsføring, årsregnskap og årsrapport» for mer informasjon. Veilederen kan lastes ned fra nav.no.

10. Handlingsplan og langsiktige planer

Lag en fremdriftsplan/handlingsplan med milepæler, sentrale aktiviteter og forventede resultater i 2016 og 2017. Så langt det er mulig ber vi om at fremdriftsplanen/ handlingsplanen også omfatter 2018. (Søkere om utviklingstilskudd skal bare ta for seg 2016.)

Januar/februar: gjennomføre marknadsanalyse
- Engasjere personalressurs
- Etablere samarbeidsavtalar vedr. drivhus, kantine, handverksprodusentar, frivillige organisasjonar
- Starte opplæring av deltakarar

Mai 2016: opne marknadsplassen

I løpet av sommarhalvåret drive opplæring i gartnariet. Frå seinhaust 2016,- planlegge oppstart i drivhuset frå våren 2017.

Vurdere søknad om driftstilskot for 2017-2019

11. Økonomisk langtidsplan

Lag en økonomisk langtidsplan, så godt det lar seg gjøre, frem til 2020. Beløpene for 2016 overføres fra punkt 9 i søknaden.

Det er budsjettet og søknadsbeløpet i punkt 9 i søknadsskjema som danner grunnlaget for utmåling av tilskudd. Det må sendes inn ny søknad hvert år. Tilskudd som gis over denne ordningen tildeles for ett år av gangen. Langtidsplanen under er ikke bindende for AVdirs vurdering ved senere års søknad. Normalt vil prosjekter bli prioritert i en treårsperiode, jf. punkt 7 i regelverket. (Søkere om utviklingstilskudd trenger ikke fylle ut økonomisk langtidsplan.)

Inntekter	2016	2017	2018	2019	2020
Tilskudd fra AVdir (inkludert overføringer)	150 000				
Andre offentlige tilskudd (Samlet)	0				
Andre finansieringskilder (Samlet)	225 000				
Inntekter fra salg eller tilsvarende					
Sum:	375 000				

Utgifter	2016	2017	2018	2019	2020
Lønns- og personalutgifter	140 000				
Utgifter til husleie, oppvarming mv.	75 000				
Inventar/utstyr	10 000				
Andre utgifter (Samlet)	150 000				
Sum:	375 000				
Resultat (Inntekter fratrukket utgifter)	0				

11.1. Planer om anskaffelse av varig produksjonsutstyr, inventar mv.

Planlegger dere anskaffelse av varig produksjonsutstyr, inventar mv.? Hvordan er dette tenkt finansiert? Vi gjør oppmerksom på at tilskudd gitt over denne ordningen ikke kan brukes til å kjøpe inn varig produksjonsutstyr (dyrt utstyr med lang levetid eller levetid utover tilskuddsperioden). Det kan innvilges tilskudd til ordinært IT-utstyr.

Utstyrskjøpet gjelder ordinært IT- utstyr (POS datakasse med tilbehør)

12. Bekreftelser og signering

JA	NEI	Ved denne avkryssingen bekrefter vi følgende:
X		Det er vedtektsfestet at det ikke skal tas ut utbytte.
X		Vedtektene er lagt ved søknaden.
X		Virksomheten er registrert i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet.

Vedleggsoversikt

Sørg for at all viktig informasjon finnes i selve søknaden og bruk færrest mulig vedlegg.

Nr.	Vedlegg
1	Vedtekter (må legges ved for nye søkere og ved endringer)
2	
3	
4	

Underskrift

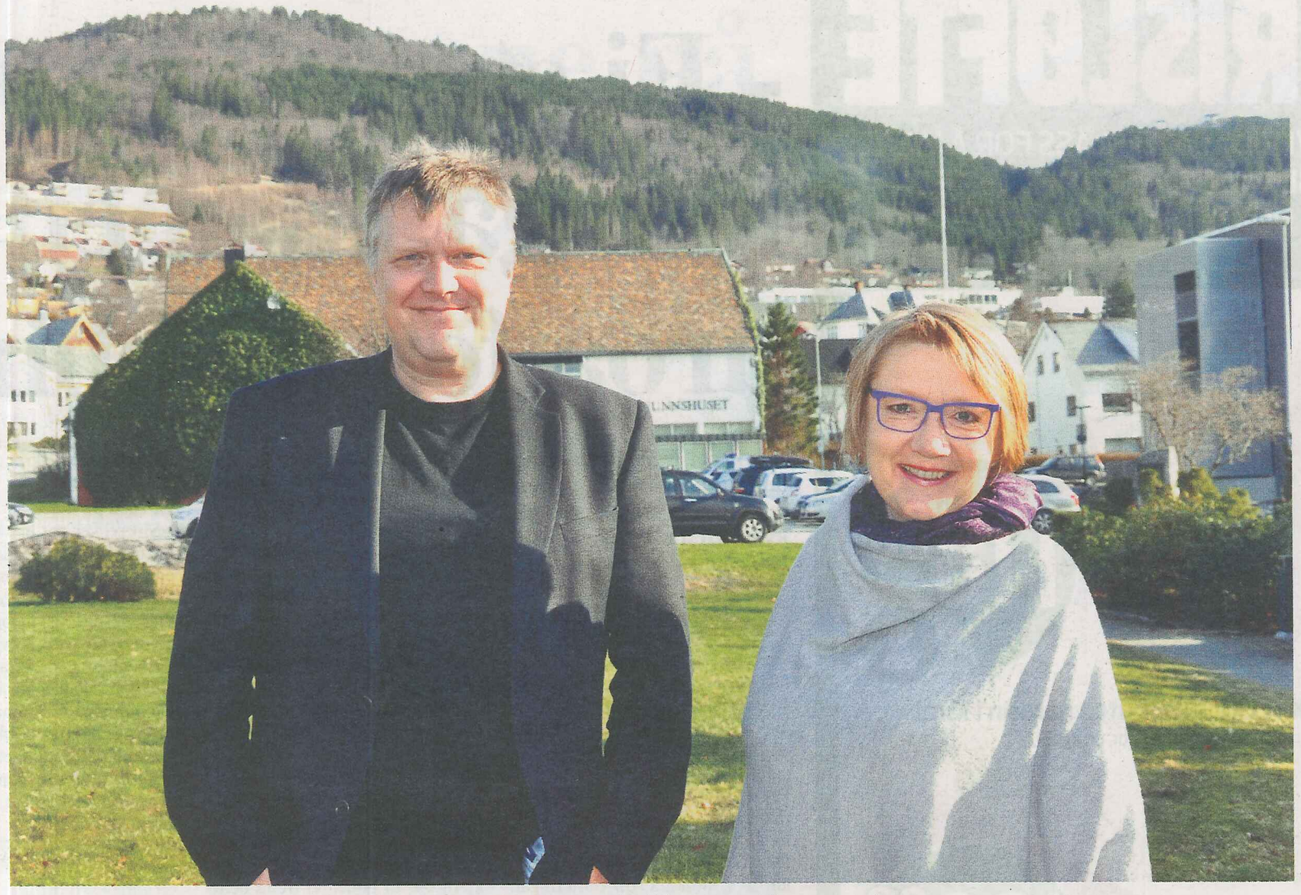
Vi er kjent med at opplysningene i søknaden med vedlegg er grunnlag for tildeling av statstilskudd. Vi bekrefter at opplysningene i søknaden er korrekte, og at vi er kjent med vår plikt om å melde fra om eventuelle fremtidige endringer som kan ha betydning for tilskuddsvedtaket.

Volda, 1.12.2015		Astrid Gjersdal
Sted	Dato	Leder/generalsekretær

Merk følgende:

a) Det er den undertegnede papirutgaven av søknadsskjemaet som er den formelle søknaden.
b) Ufullstendige søknader, og søknader som ikke har benyttet søknadskjemaet, vil ikke bli behandlet.
c) Elektronisk kopi må også sendes inn. Den elektroniske utgaven sendes til: tilskudd.sosialt.entreprenorskap@nav.no

d) Det utfylte skjemaet, i Word-format, kan sendes inn som det er, eller som en PDF-fil.
e) Vennligst merk at e-poster med vedlegg ikke kan overstige 20 MB. Forsendelser større enn 20 MB må eventuelt deles opp.

* Martin Foldal og Astrid Gjersdal er spent på effektane av «Kimen sosial entreprenør»-prosjektet.

Kimen til ein ny start

«Kimen sosial entreprenør» i Volda vil hjelpe flyktningar å skape sine eigne arbeidsplassar. No har dei fått 150.000 kroner frå NAV til eit forprosjekt.

Det heile starta då Astrid Gjersdal frå Frivilligsentralen i Volda, Gunnar Andenes frå Volda læringssenter og Martin Foldal frå Sunnmøre kulturnæringshage melde seg på Sunnmøre regionråd si næringssatsing; Innovasjonsskolen. Der fekk dei lære ulike teknikkar for å finne og løyse utfordringar knytt til innovasjon i Volda. Vinklinga dei valde var «entreprenørskap som integreringsverktøy».

Legg til rette for gründerverksemd

- Ein del innvandrarar slit med å kome seg inn i den ordinære arbeidsmarknaden, og endar opp med å belaste det offentlege. Slikt skaper vanhelse. Så må ein ha i tankane at elevane på Volda læringssenter er like ulike som voldingar flest. Somme er høgt utdanna, medan andre knapt kan lese og skrive. Det skaper utfordringar når dei skal ut i arbeidsmarknaden, der det allereie er knapt om jobbane, fortel Gjersdal og Foldal. Dei peikar elles på at mange av desse innvandrarane kjem frå samfunn der det er heilt normalt å skape sine eigne arbeidsplassar og klare seg sjølv.

– Det er noko vi kan bli flinkare å leggje til rette for her i Noreg, slår Foldal fast.

Lågterskeltilbod

Volda læringssenter er no registrert i Ungt Entreprenørskapsnettverket som ungdomsskule, noko som gjer at dei kan opprette elevbedrifter.

– Føretaksforma som elevbedrift har låg risiko for deltakarane, og vil vere ei øvingsarena for å etablere små verksemder der ein kan omsetje eigne produkt eller tenester i ei trygg og risikofri ramme, forklarer Foldal. Dette kan kome Volda-samfunnet til gode gjennom eit utval av varer/tenester som vi ikkje har per i dag.

– Men ikkje alle er gründerar. Somme er også traumatiserte etter år på flukt. Difor laga vi «Kimen», som skal vere eit lågterskeltilbod til dei som treng det, og skape meistring. Prosjektet er etablert på utsida av kommunen, slik at vi kan søkje på ulike tilskotsordningar, fortel Gjersdal.

Gode tilbakemeldingar

Nyleg fekk «Kimen» 150.000 kroner i utviklingsmidlar frå NAV, for å drive prosjektet vidare og sjå om det er mogleg å realisere. Midlane skal mellom anna nyttast til å frikjøpe nokre lærarar frå Volda læringssenter, som skal hjelpe til med prosjektet. Så langt er tilbakemeldingane frå lokalsamfunnet gode.

– Vi har fått fleire innspel. Her finst til dømes aktørar som sit på utstyr som dei av ulike grunnar ikkje brukar lenger, som dei kan vere interesserte i å låne ut. Kva prosjektet endar opp i er førebels vanskeleg å seie, for det kjem stadig nye menneske til Volda, med mange ulike talent, forklarer Gjersdal og Foldal. Dei har likevel sett seg nokre langsiktige mål, som omhandlar både eit gartneri på Folkestad og eit opplevingssenter på Presteholmen i Volda sentrum.

Treng langsiktige avtaler

- Vi må få til ein del langsiktige avtalar, slik at vi kan søkje om meir midlar. Når det gjeld Presteholmen så har det vorte utarbeidd ulike planar for området tidlegare, men arbeidet har stoppa opp. Vi håper «Kimen» kan bidra til å få fram denne skjulte perla midt i sentrum. Det vil vere eit godt tilskot til bygda, meiner Gjersdal. Ho peikar på at sidan NAV har valt å støtte tiltaket, så må det bety at dei har tru på prosjektet. Ho har såleis god tru på at det vil kome ytterlegare midlar i neste søknadsrunde. Gjersdal og Foldal har elles vore på læringssenteret for å høyre kva innvandrarane meiner vil vere det ideelle læringsløpet. Svara dei fekk var svært interessante og nyttige.

Tidleg kartlegging

- Vi ynskjer å byggje ned grenser, slik at det ikkje er systemet som set avgrensingar. Då må vi sjå på fleire vegar/moglegheiter for å nå måla som er sett. I «Kimen» vil kompetansen til den enkelte vere styrande. I dag varer introduksjonsprogrammet for flyktningane i to år. Om dei ikkje har kome seg i arbeid innan fristen, er NAV alternativet. Vi meiner ei tidleg kartlegging av dugleikar og interessert er viktig. Ein lærer ikkje norsk om ein køyrer plenklippar med høyrselsvern, fortel Foldal, og peikar på at språklæringa går lettare når ein får arbeide med ting ein kan, og må forhalde seg til andre menneske.

Håper å skape inntekter

- Gjennom «Kimen» er målet å redusere sosiale problem som til dømes einsemd, auke sjølvkjensla gjennom meistring og førebyggje psykiske vanskar. Eit anna mål er å skape inntekter for den einskilde etablerar, og såleis redusere økonomiske vanskar, forklarer Gjersdal og Foldal. Innan 2019 er målet å få til ein kombinasjon av økonomisk sjølvberande små verksemder som startar som elevbedrifter og går over til å bli sjølvstendige ENK eller AS. «Kimen» vil vonleg vere sjølvfinansierande gjennom betaling frå bedriftene ein hjelper fram. Det er vedtektsfesta at det ikkje skal takast ut utbytte frå organisasjonen.

✍ LIV JORUNN NYHAGEN

Møre og Romsdal fylkeskommune

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
	01.05.2016	42494/2016/243	Kristin Vestly, 71 24 81 83	10.06.2016

Tilskot frå dei regionale utviklingsmidlane til Entreprenørskap som integrasjonsverktøy

Tilsegn nr. 2016- 0077

Dykkar søknad, datert 01.05.2016, vart behandla i regional- og næringsutvalet sitt møte 07. 06.2016, som sak RN- 33/16.

Regional- og næringsutvalet gjorde følgjande vedtak:

Møre og Romsdal fylkeskommune løyver eit tilskot på inntil 500.000 kroner til Volda kommune for prosjektet Entreprenørskap som integrasjonsverktøy. Tilskotet er gitt på vilkår om fullfinansiering og er avgrensa til 40 prosent av totalkostnad.

Grunnlag for vedtaket:
Søknaden er behandla etter nasjonale føringar for regionale utviklingsmidlar, fylkesplan for Møre og Romsdal og Handlingsprogram for verdiskaping 2016.

Til grunn for vedtaket ligg eit kapitalbehov på 1 250 000 kroner fordelt på følgjande hovudpostar:

Tittel	2016	2017	SUM
Entreprenørskapslab	75 000	75 000	150 000
Husleige/straum	100 000	100 000	200 000
Jobbsentral	50 000	50 000	100 000
Kompetanseheving	200 000	200 000	400 000
Marknadsføring	20 000	10 000	30 000
Prosjektleiing	125 000	125 000	250 000
Spesialstyr og inventar	120 000	0	120 000
Sum kostnad	**690 000**	**560 000**	**1 250 000**

Postadresse: Postboks 2500, 6404 Molde • Besøksadresse: Julsundveien 9 • Telefon: 71 25 81 80 • Telefaks: 71 24 50 01
e-post: post@mrfylke.no • www.mrfylke.no

42494/2016

Prosjektet er planlagt finansiert slik:

Tittel	2016	2017	SUM
Møre og Romsdal fylkeskommune	200 000	300 000	500 000
Volda kommune	300 000	325 000	625 000
Anna finansieringskjelde*	100 000		100 000
Sum finansiering	**625 000**	**625 000**	**1 250 000**

*Finansieringsplanen er korrigert fordi vedteke tilskot er 125.000 kr lågare enn omsøkt. Tilskotsmottakar er anvarleg for fullfinansiering.

Prosjektet har følgjande resultatmål:
Fleire berekraftige etableringar av føretak skipa av busette innvandrarar som leverer varer og tenester som ikkje fins i dag i Volda.

Vilkår for utbetaling av tilsegna:
Prosjektet må ikkje starte opp før finansieringa er i orden.

Møre og Romsdal fylkeskommune skal nemnast som finansieringskjelde når det blir informert om prosjektet i media, til samarbeidspartar eller andre.

Reduksjon og inndraging av tilsegn
Dersom tilskotsmottakar ikkje oppfyller vilkåra som ligg til grunn for tilsegna, kan tilsegna falle bort eller bli redusert.

Det same gjeld dersom mottakar endrar planane som ligg til grunn for tilsegna. Utbetalt tilskot kan då bli kravd tilbake. Endringar kan berre gjerast etter godkjenning frå Møre og Romsdal fylkeskommune.

Virketid for tilsegn
Tilsegna fell bort dersom Møre og Romsdal fylkeskommune ikkje har motteke oppmoding om utbetaling innan tilsegnsåret og dei tre påfølgjande åra.

Berre i heilt særskilte høve, og etter skriftleg søknad til Møre og Romsdal fylkeskommune, kan tilsegn forlengast i inntil eitt år. Søknad om forlenging må sendast Møre og Romsdal fylkeskommune seinast den 1. november i det siste året tilsegna er gyldig.

Utbetaling, rekneskap og rapportering
Det skal førast spesifisert rekneskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at han kan samanliknast med kostnadsoverslaget som ligg til grunn for tilsegna.

Tilskot kan berre utbetalast etterskotsvis.

Inntil 75 % av tilskotet kan bli utbetalt undervegs i prosjektperioden. Søknader om delutbetaling må innehalde spesifisert rekneskap som er sett opp på same måte som kostnadsoverslaget.

Når prosjektet er avslutta kan det søkast om sluttutbetaling. Med søknaden må det følgje:
- Sluttrapport, som gjer greie for i kva grad resultatmåla er nådd.
- Revisorgodkjend rekneskap. Tilskotsmottakarar som ikkje er revisjonspliktige må få rekneskapen bekrefta av autorisert rekneskapsførar.

Alle søknader om utbetaling skal sendast inn via www.regionalforvaltning.no.

Tilskotsmottakar må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt attende eller etterbetalt.

42494/2016

Kontroll
Møre og Romsdal fylkeskommune, departementet og Riksrevisjonen har høve til å kontrollere at tilskotet blir nytta etter føresetnadene.

Tilskotsmottakar pliktar å ta vare på rekneskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysningar som ligg til grunn for søknaden eller utrekning av tilskotsbeløp.

Klage
Tilskotsmottakar har etter forvaltningslova har rett til innsyn i saksdokument som ligg til grunn for vedtaket.

Tilskotsmottakar kan klage på vedtaket innan 3 veker etter at dette brevet er mottatt. Klage kan sendast til Møre og Romsdal fylkeskommune, regional- og næringsavdelinga, Postboks 2500, 6404 Molde.

Med helsing

Bergljot Landstad
regional- og næringssjef

Kristin Vestly
prosjektmedarbeidar

Dokumentet er elektronisk godkjent og krev derfor ikkje signatur

42494/2016

AKSEPT AV TILSEGN

Tilskot på inntil 500 000 kroner frå dei regionale utviklingsmidlane til Entreprenørskap som integrasjonsverktøy

Tilsegn nr. 2016- 0077

Volda kommune har gjort seg kjend med, og aksepterer vilkåra for tilsegna.

Stad: ..... Dato: .....

Signatur: .....

Aksept av tilsegn skal sendast til Møre og Romsdal fylkeskommune postboks 2500, Fylkeshuset, 6404 Molde, innan seks veker etter at tilsegnsbrev er mottatt.

Søknad

Søknadsnr.	2016-0077	**Søknadsår**	2016	**Arkivsak**	2016/5148
Støtteordning	Tilskot til utvikling av inkluderande lokalsamfunn				
Prosjektnavn	Entreprenørskap som intergrasjonsverktøy				

Kort beskrivelse
Volda kommune ynskjer i samarbeid med Volda Læringssenter, Frivilligsentralen, Sunnmøre Kulturnæringshage og Volda Næringsforum å etablere ein ny modell for integrasjon der entreprenørskap står i fokus. Planen bygger vidare på innovasjonsarbeid som Volda kommune starta opp i 2015, m.a. med deltaking i Sunnmøre Regionråd sin innovasjonsskule i regi av Høgskulen på Lillehammer.

Prosjektbeskrivelse
Mellom dei busette flyktningane er det stort mangfald i kunnskap, formell som uformell, og fleire har bakgrunn i ein kultur der det å drive eiga verksemd er meir vanleg enn her. Vi har tankar om at er ein dyktig på eit område kan det overførast til eit anna miljø. Vi har tru på nytenking, og vil snu problem til ressurs.
Volda kommune ynskjer å etablere ein entreprenørskapslab for innvandrarar der ein kan kombinere ulike verkemiddel for å auke talet på bærekraftige bedriftsetableringar gjort av innvandrarar.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Volda Kommune Org.nr:974782006	Stormyra 2 6100 VOLDA	975 15 225
Kontakt-person	Asbjørn Moltudal	Stormyra 2 6100 VOLDA	975 15 225
Prosjekt-leder	Volda Kommune	Stormyra 2 6100 VOLDA	975 15 225

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn
Deltaking i arbeidslivet er ein viktig føresetnad for å verte integrert i samfunnet. Volda har eit noko utypisk arbeidsliv, med ein svært stor andel offentlege arbeidsplassar. Desse krev stor grad spesialutdanning. Kommunen erfarer at enkelte grupper av flyktningar har vanskelegare å kome inn i arbeidsmarknaden enn andre. Ei gruppe ein opplever som utfordrande i så måte er kvinner over 50 med ein kulturbakgrunn der jenter ikkje har hatt førsteprioritet når det gjeld skulegang. Vanskar med å lære norsk og forstå systemet, kompetanse som ikkje let seg dokumentere og/eller som arbeidslivet ikkje etterspør, er faktorar som bidreg til at desse vert sette utanfor. Trygd er då løysinga, og trygd vil

ofte medføre utanforskap. Utanforskap er helsefarleg, og vil på sikt påføre ytterlegare belastningar både for den det gjeld og for samfunnet.

Prosjektmål
Etablere ein entreprenørskapslab som kan være ein trygg og synleg øvingsarena for etablering av eiga verksemd. Målsettinga er tydeleggjering og synleggjering av dei busette flyktningane som ressurs i lokalsamfunnet. Koordinere dei andre tiltaka retta mot målgruppa som ulike samarbeidspartnarar har under oppstart slik at ein får størst mogleg synergieffekt.

Forankring
Tiltaket er forankra i Volda kommune sine planar vedteke i Handlingsprogram for busetjing og integrering av flyktningar i Volda kommune. Synleggjering av busette flyktingar som ressurs i lokalsamfunnet er dessutan med i kommuneplanen sin samfunnsdel som no er ute på høyring.

Prosjektorganisering
Prosjektet er tenkt organisert under rådmannen og vil ha ei koordinerande rolle i høve tre prosjekt som no skal startast opp:
- Kimen - sosial entreprenørskap
- Mentorprosjekt for innvardrarar
- Kantinedrift som språkpraksis

Det skal opprettast ei styringsruppe der samarbeidspartnarar og brukarar av tenestene/tiltaka er representert.

Samarbeidspartnere
Prosjektet vil bli gjennomført i samarbeid med Sunnmøre Kulturnæringshage, Volda Læringssenter, Frivilligsentralen, Høgskulen i Volda, Flyktningkonsulenten i Volda kommune, NAV og Volda Næringsforum.

Aktiviteter
Skredderi med opplæring
Skomakarverkstad i samarbeid med lokal skobutikk
IKT løysingar der ein kan trene på butikkdata/POS arbeid
Jobbsentral der ein kan utvikle og utføre arbeid for innbyggarane
Kompetanseheving med undervising i entreprenørskap på morsmål
Testlab for forretningsidear
Innføring i bruk av mikrokreditt og frendefinansiering

Målgrupper
Busette flyktningar i Volda kommune, næringslivet og innbyggarane i kommunen.

Resultat
Fleire berekraftige etableringar av føretak skipa av busette innvandrarar som leverer varer og tenester som ikkje fins i dag i Volda.

Effekter
Fleire av dei busette flyktningane i fast arbeid.
Fleire av dei busette flyktningane som opplever meistring.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Vi vil raskt i samråd med Volda Læringssenter og Volda Næringsforum få avklart høvelege lokaler for entreprenørskapslaben som skal gjere innvandrarane som ressurs synlege i sentrumsbildet. Vidare vil vi i starten av prosjektperioden sørge for at arbeid i styrings- og arbeidsgrupper kjem godt i gang med tanke på å starte opp praktisk arbeid og aktivitetar frå hausten 2016. Vi vil og rådføre oss med nasjonale fagmiljø innan innvandrarretta entreprenørskap slik at vi kan bruke beste praksis i være kompetansehevingsaktivitetar. Detaljplanlegging av aktivitetar og samarbeid med andre vil pg være eit hovudfokusområde hausten 2016 medan vi i 2017 i hovudsak vil fokusere på drift av aktivitetane.

Kostnadsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Entreprenørskapslab	75 000	75 000				150 000
Husleige/straum	100 000	100 000				200 000
Jobbsentral	50 000	50 000				100 000
Kompetanseheving	200 000	200 000				400 000
Marknadsføring	20 000	10 000				30 000
Prosjektleiing	125 000	125 000				250 000
Spesialstyr og inventar	120 000	0				120 000
Sum kostnad	**690 000**	**560 000**				**1 250 000**

I høve kompetanseheving ser vi føre oss å hente inn ressursar frå fleire, som til dømes Sunnmøre Kulturnæringshage AS og Inclusion AS.

Finansieringsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Møre og Romsdal fylkeskommune	325 000	300 000				625 000
Volda kommune	300 000	325 000				625 000
Sum finansiering	**625 000**	**625 000**				**1 250 000**

Geografi

1519-Volda

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

Furene

«Jobb i sikte»

Språkutvikling, arbeidstrening og kvalifisering for deltakarar i INTRO programmet i Volda kommune 2016

E. Skeide

Formål

- Tidleg kartlegging og rettleiing for å finne realistiske yrkesmål for flyktningar og deltakarar i INTRO programmet .
- Formidle marknadens behov/krav og bevisstgjere plikter og forventningar i ordinært arbeidsliv.
- Styrke norsk språk og primært yrkesretta arbeidsnorsk for å kunne vere reell arbeidssøkjar.
- Reell og realistisk arbeidstrening i eit tilrettelagt arbeidsmiljø der Volda Kommune får utført arbeidsoppgåver på kommunale arenaer.

Målgruppe

- Flyktningar og deltakarar i INTRO programmetr som ikkje har vidare utdanning som første prioritet.
  - Dei som ikkje vil kunne gjere seg nytte av direkte utplassering i ordinært arbeidsliv men vil ha behov for å starte i eit tilrettelagt arbeidsmiljø for å gjennomføre avklarande og arbeidsførebuande aktivitetar før arbeidstrening i ordinært arbeidsliv.

DELPROSJEKT MED RESSURS FRÅ FURENE

Kartlegging og karriererettleiing
- Kartlegge ressursar og rettleie om moglegheiter
- Finne yrkesretning og realistiske yrkesmål

Individuell oppfølging
- Individuell oppfølging i intern/ekstern praksis mot ordinært arbeid.
- Bruk av Furene sitt nettverk og kompetanse på arbeidsretta oppfølging.

Volda Rådhus.
- Enkel kantinedrift med sal av lunsjrettar
- Rydding og enkle reinhaldsoppgåver
- Bestillingsordning for møtemat
- Klargjering av møterom
- Reinhald og påfylling av kaffemaskiner
- Tømme papir/makulering

Drift og vedlikehaldsgruppe
- Vedlikehaldsoppgåver tilrettelagt av Volda kommune
- Arbeidsleiing og gjennomføring av Furene.

Kartlegging og karriererettleiing

Læringssenteret skal:

- Velje ut aktuelle kandidatar i målgruppa som er motiverte og vil ha nytte av tilbodet.
- Gjennomfører vidare språkopplæring .

Furene skal:

- Utføre ei helheitleg kartlegging av deltakar sin situasjon knytt til deltakar si evne til å utføre arbeidsoppgåver, samt andre forhold som har betyding for arbeidsdeltaking. Kartlegginga skal ta utgangspunkt tidlegare kartleggingar og bygge på relevant tilgjengeleg dokumentasjon om deltakar.
- Gjennomføre karriererettleiing med tanke på realistiske yrkesmål. Karriererettleiinga vil ha sterkt fokus på karrierelæring. Deltakarane vil lære å samle, analysere, systematisere og anvende informasjon om seg sjølv og arbeidsmoglegheiter til å gjere gode realistiske val.
- Formidle marknadens behov/krav og bevisstgjere plikter og forventningar i ordinært arbeidsliv.

- **Omfang kartlegging og karriererettleiing: 3-5 samtalar a 1,5 time i snitt.(stor variasjon).**
- **Ingen avgrensing i antal personar.**

Individuell oppfølging

Læringssenteret skal:

- Velje ut aktuelle kandidatar i målgruppa som er motiverte og vil ha nytte av tilbodet.
- Gjennomfører vidare språkopplæring .
- Tilrå og tilrettelegge for individuell intern praksis der dette er beste alternativ.

Furene skal:

- Formidle marknadens behov/krav og bevisstgjere plikter og forventningar i ordinært arbeidsliv.
- Tilby individuell oppfølging av deltakarar som er klar for/er i arbeidstrening/praksis, utanom dei to skisserte intern gruppene.
- Ha ansvar for «Jobbmatch» og skaffe praksisplass gjennom sitt nettverk. Følgje opp deltakar sin læringskurve i forhold til utøving av arbeidsoppgåver og progresjon i språk. Formidling til ordinært arbeid er målet. Praksisplass er virkemiddel.

- **Omfang etter individuell avtale/bestilling**
- **Erfaring tilseier ca 12 timar i snitt pr. mnd. Over 3-6 mnd.**
- **Ingen avgrensing i antal personar.**

Volda Rådhus

Læringssenteret skal:

- Velje ut aktuelle kandidatar i målgruppa som er motiverte og vil ha nytte av tilbodet etter at det er gjennomført kartlegging og karriererettleiing gjennom Furene.
- Gjennomfører vidare språkopplæring med fokus på arbeidslivsnorsk innanfor kantine/reinhald/sal og service
- Prioritere aktuell arbeidsoppdrag og arbeidsoppgåver utover kantinedrifta
- Stå ansvarleg for alle investeringar og direkte kostnader i samband med drifta.

Furene skal:

- Gjennomføre praktisk språktrening i arbeidsnorsk.
- Opplæring i HMS- krav knytt til fagområda.
- Planlegge og gjennomføre relevant arbeidstrening som kvalifisering til ordinært arbeid
- Planlegge meny og innkjøp av varer.
- Produksjon av dagleg lunsj og møtemat etter bestilling.
- Tilrettelegging for utføring av øvrige oppgåver i samarbeid med administrasjonen

- **Omfang - arbeidsleiarressurs tilsvarande 80 % stilling basert på dagens ordning**
- **Inntil 6 personar**

Drift- og vedlikehaldsteam

Læringssenteret skal:

- Velje ut aktuelle kandidatar i målgruppa som er motiverte og vil ha nytte av tilbodet.

Volda kommune skal:

- Samordne, prioritere og bestille oppdrag og arbeidsoppgåver.
- Definere standard og kvalitet på utføring.
- Fagleg instruksjon og kvalitetssikring for oppgåver som krev dette.
- Stille nødvendige interne ressursar og utstyr til disposisjon.
- Dekke kostnader til materiell og evt. leige av maskiner og utstyr.

Furene skal:

- Gjennomfører undervisning og trening i arbeidslivsnorsk gjennom MIGRA programmet..
- Planlegge og gjennomføre oppdrag i samarbeid med aktuell oppdragsgjevar.
- Planlegge og gjennomføre relevant arbeidstrening som kvalifisering til ordinært arbeid
- Tilby supplerande arbeidstrening gjennom Furene sine øvrige arenaer.
- Opplæring i HMS- krav knytt til relevante fagområde.
- Dekke kostnader til arbeidskle og verneutstyr.

- **Omfang** - arbeidsleiarressurs tilsvarande 80 % stilling 4 dagars veke.
- **Inntil 6 personar**

Etablering av kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar

Tankar rundt eigarkommune sitt behov for å få utført praktiske oppgåver og arbeidstrening/språkpraksis i kommunen

Innlegg på Furene AS sitt eigarmøte og generalforsamling
01.06.16

Nina Kvalen
Spesialrådgjevar innvandring og integrering
Volda kommune

Berekraftig busettings- og integreringsarbeid

- Korleis sikre berekraftig busettings- og integreringsarbeid?
- Korleis få fleire flyktningar i jobb og bli sjølvforsørga?
- Korleis betre kvalifiseringa av flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram?
- Korleis sikre overgang til ordinært arbeid/utdanning etter INTRO?

Samarbeidserklæring

- 31. mai 2016 – Forpliktande avtale mellom Regjeringa og partane i arbeidslivet
  - Få fleire flyktningar i jobb
  - Hurtigspor for dei som står nærast arbeidslivet

- Myndigheitene stiller med verkemidlar
- Partane skal aktivt bidra med å skaffe tiltaksplassar

- Fleire skal bli sjølvforsørga, stå på eigne bein

Samarbeidserklæring

- Dei som er klare for arbeidslivet skal raskt ut av mottaka
- Dei som treng meir tid, skal få den tida dei treng
  - Analfabetar, liten el. ingen skulegang

- Myndigheitene må gjere jobben
  - Lage ordningar som gjer at bedrifta får den kompetansen dei treng på lang sikt

- ***Arbeidslivet – eit sentralt verkemiddel for å få til god integrering***
- ***Arbeid - er nøkkelen til integrering av flyktningar i det norske samfunnet***

Samarbeidserklæring

- Vegen til integrering går gjennom ***kvalifisering og kompetanse***
  - Ikkje skape eit B-arbeidsmarknad med låge lønningar og usikre arbeidsforhold
  - Viktig ikkje å setje ulike grupper opp mot kvarandre i arbeidsmarknadspolitikken
  - Alle som står utanfor arbeidsmarknaden må sjåast i samanheng
  - Ikkje eit spørsmål om å seie ja el. nei til særbehandling
- ***Både flyktningar, EØS-innvandrarar, ungdom og andre som sliter med å få seg arbeid må møtast med aktive kvalifiseringstiltak***

Etablering av kvalifiseringsarena i Volda

- KUM-midlar frå IMDi sidan 2012
  - 2014: Arbeidsretta kvalifisering
  - 2015: Kvalifisering til lokalt arbeidskraftbehov
  - ***2016: Kantinedrift på rådhuset***
  - 2017: Reinhald, sal og service

- Prosjektmidlar frå NAV, fylkesmannen og IMDi

- Kommunestyret har løyvd midlar til å etablere fleire kommunale kvalifiseringstiltak

Prosjekt på innvandrings- og integreringsfeltet 2016

Prosjekt	Finansiert av	Søknadssum	Innvilga SUM	
Kommunale språkpraksisarena	IMDi	652 000,00	400 000,00	
Jobbmentor	IMDi	264 000,00	264 000,00	
Kimen - sosial entreprenør	NAV	150 000,00	150 000,00	
Kommunale kvalifiseringarena	Fylkesmannen	500 000,00	400 000,00	
Entreprenørskap som integrering	Fylkeskommunen	325 000,00		*Ikkje fått svar.*
SUM		**1 891 000,00**	**1 214 000,00**	

Bakgrunn

- Volda læringssenter har ansvar for eit område som har vore i stor vekst siste åra
  - Auka busetting har ført til auka tal flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram, som treng tidleg språk- og arbeidstrening.

- Det å busetje og kvalifisere flyktningar til arbeid/utdanning, krev eit **tiltaksapparat** som kan ivareta alle sider ved det heilskaplege kvalifiseringsløpet
  - Betre **kvaliteten og resultata** i norskopplæringa og introduksjonsprogrammet
  - Treng gode tiltak for personar med liten eller ingen skulebakgrunn
- Flyktningar i ei tidleg kvalifiseringsfase er ikkje prioritert målgruppe for NAV sine tiltak
  - Tiltak i NAV er ikkje tilpassa målgruppa

Bakgrunn

- Viktig å bruke **arbeidsplassar** som lærings- og kvalifiseringsarena for å nå målet om rask språkinnlæring og overgang til ordinært arbeid/utdanning

- **Arbeidsretting** av kvalifiseringsløpet
  - sikre samanheng mellom ulike tilbod for kvalifisering/opplæring
  - ta omsyn til lokalt arbeidskraftbehov og inkludere NAV sitt verkemiddelapparat

- Etablere fleire tilrettelagde **kommunale kvalfiseringstiltak** som gir deltakarane betre kvalifisering

Status for 2013-kohorten - tre år etter avslutta INTRO, pr. januar 2016

2016

- **78% er i arbeid/utdanning/sjølvberga** økonomisk tre år etter avslutta INTRO
- Sju har flytta for å gå vidaregåande skule i andre kommunar

2015

- 88% er i arbeid/utdanning - er sjølvberga økonomisk to år etter INTRO

2013

- 19 deltakarar avslutta INTRO: 11 kvinner (K) og 8 menn (M)
- Sju deltok mindre enn to år. Ingen fekk utviding av programtida
- 53% hadde overgang til arbeid/utdanning (36% K, 75% M)

Konklusjon

- **7 av 9 som framleis bur i Volda er sjølvberga økonomisk, to og tre år etter avslutta INTRO. Dette utgjer eit resultat på 78%.**

Status for 2014-kohorten - to år etter avslutta INTRO, pr. januar 2016

2016

- **79% er i arbeid/utdanning/sjølvberga** økonomisk to år etter avslutta INTRO

2015

- 79 % er i arbeid/utdanning/sjølvberga økonomisk to år etter INTRO

2014

- 20 deltakarar avslutta INTRO: 5 kvinner (K), 15 menn (M)
- 1 flytta. 7 deltok mindre enn to år. 4 fekk utviding av programtida. 2 fekk utviding for å fullføre grunnskule før overgang til vidaregåande skule. Ein i to månader, ein i fire. Ein fekk fire månader utviding før overgang til høgskule, og ein fekk utviding tre månader utviding for å fullføre yrkesretta kurs som del av INTRO.
- 55% hadde overgang til arbeid/utdanning (0% K, 74% M)

Konklusjon

- **11 av 14 som framleis bur i Volda er sjølvberga økonomisk, eitt og to år etter avslutta INTRO. Dette utgjer eit resultat på 79%.**

Status for 2015-kohorten– eitt år etter avslutta INTRO, pr. januar 2016

2016

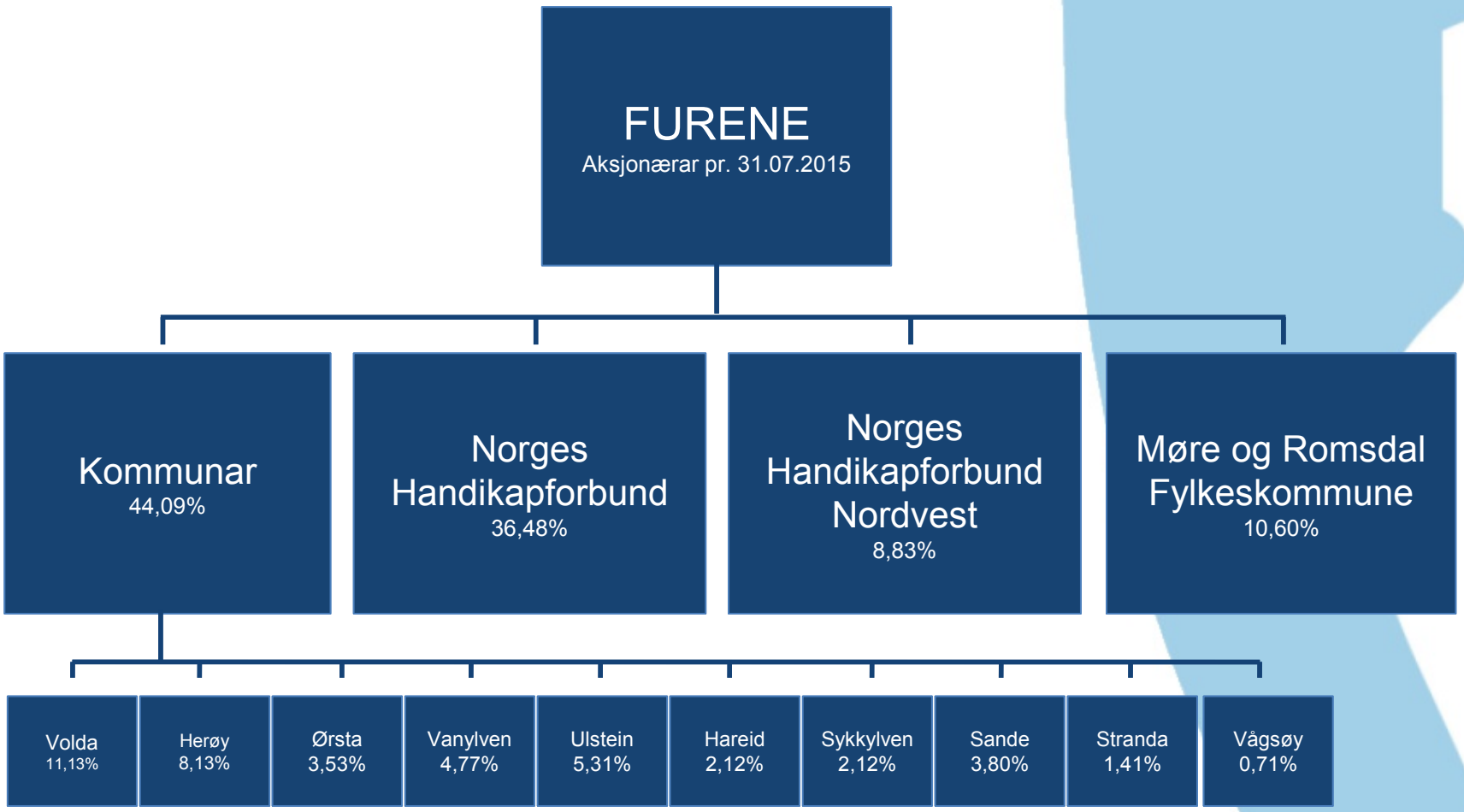
- **80% er i arbeid/utdanning/sjølvberga** økonomisk kort tid etter avslutta INTRO

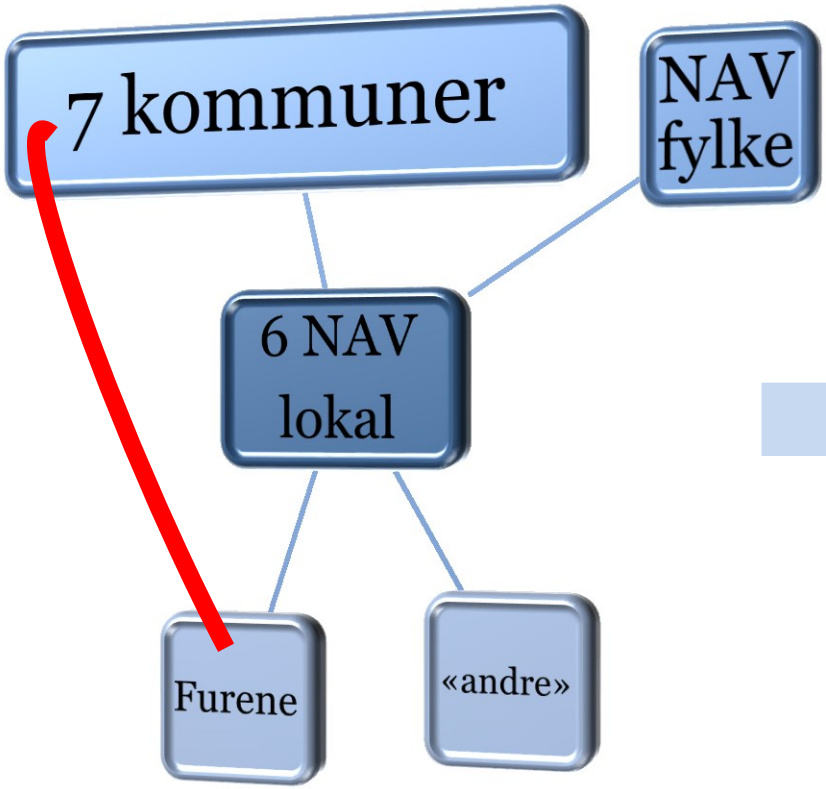
2015

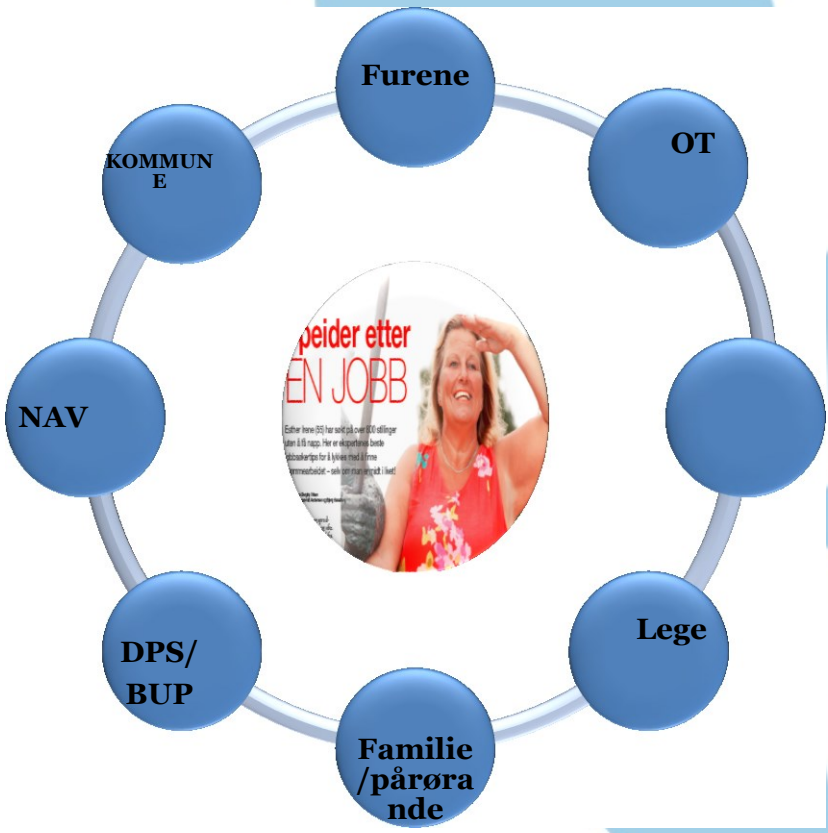
- 67% hadde overgang til arbeid/utdanning (0% K, 67% M)
- 15 deltakarar avslutta INTRO: 4 kvinner (K) og 11 menn (M)
- 1 flytta. 6 deltok mindre enn to år, derav 2 i ett år og 1 i 9 mnd. Ingen fekk utvida programtid.

Konklusjon

- **12 av 14 som framleis bur i Volda er sjølvberga økonomisk kort tid etter avslutta INTRO. Dette utgjer eit resultat på 80%.**

FURENE
Aksjonærar pr. 31.07.2015
Kommunar
44,09%
Norges Handikapforbund
36,48%
Norges Handikapforbund Nordvest
8,83%
Møre og Romsdal Fylkeskommune
10,60%
Volda
11,13%
Herøy
8,13%
Ørsta
3,53%
Vanylven
4,77%
Ulstein
5,31%
Hareid
2,12%
Sykkylven
2,12%
Sande
3,80%
Stranda
1,41%
Vågsøy
0,71%

7 kommuner
NAV fylke
6 NAV lokal
Furene
«andre»

Furene
OT
KOMMUNE
NAV
Lege
DPS/ BUP
Familie /pårørande

- Furene AS er ekspertar på:
  - Avklaring
    - Kartlegging og vegval
      - karrierevegleiing
  - Styrking av arbeidsevne
    - Motivasjon og mestring
  - Kvalifiseting
    - I arbeid
    - Språk, basis komp. og norsk
  - Jobbmatch
    - Arbeidspraksis
    - Formidling til ord.arbeid

- Vi tenkjer oss vekst på, eks:
  - Norskopplæring
  - Arbeidslivsnorsk+ arbeidspraksis+ formidling
  - Butrening, butreningsbustadar
  - Opplæringskontor for lærekandidatar
  - Lærekandidatar
  - 11.skuleår
  - Logistikk/transport
    - eks. ombringing av mat
  - Vaktmeistertenester
  - Vedlikehold av leasingbilar
  - «grøntarbeid»
  - Drive omsorgsbolig, aktivitetsenter

Samarbeid med Furene AS

- Har unik kompetanse og erfaring med:
  - Avklaring, opplæring, kvalifisering og formidling
  - Vare- og tenesteproduksjon som verkemiddel for kvalifisering
- Furene AS har kompetanse på arbeidstrening som Volda læringssenter ikkje har per i dag
  - Prosjekt flyktning, kantine på Furene AS og BakkOlamarka +++
  - *Volda kommune ønskjer eit samarbeid med Furene AS for å drifte og følgje opp praksisplassar for flyktningar og introduksjonsdeltakarar*

Kantine på rådhuset

- Kantina har berre har fungert som pauserom
- Behov for å sørve kjøkkenfunksjonar i kantina:
  - Enkel kantinedrift med sal av lunsjrettar og reinhald
  - Bestillingsordning for møtemat
  - Klargjering av møterom
  - Reinhald og påfylling av kaffemaskiner
  - Tømme papir/makulering
- Volda læringssenter treng fleire kvalifiseringsarena for flyktningar
- Kombinere norskopplæring med språkpraksis og BKA-kurs
  - norskopplæringa blir retta mot arbeidslivskunnskap; kantinedrift, reinhald, sal og service
- Vurdere om kantinedrifta skal etablerast som ein INTRO-bedrift (elevbedrift)

- Målgruppe: Elevar med liten eller ingen skulebakgrunn, som treng språk- og arbeidstreningstiltak med tett oppfølging

Kantine på rådhuset

Bak disken: Rønnaug Myklebust, Sølvi Lervik og Seyedeh frå Volda læringssenter, saman med Sissel Andersen og Hege Beate Brandal frå Furene AS. Foto: Liv Jorunn Nyhagen, Møre 28.05.16

Samarbeid om kantine på rådhuset

"Har berre lovord å seie om Furene. Dei heiv seg rundt på kort varsel, og har vore veldig positive og fleksible. Dette er eigenskapar som kjem godt med no i startfasen, der kantinedrifta skal tilpassast behova både til kundane og elevane. Vi testar ut tilbodet no fram til sommarferien, slik at vi får gjort oss nokre erfaringar til vi startar opp att i august. Furene AS har også laga fire parkbord som er sett opp utanfor kantina. Desse vart særs godt mottekne i fineværet fredag, då mange nytta høve til å ete lunsjen ute i det fri".

"I starten vert maten laga hos Furene AS, og elevane til læringssenteret vil reise dit for å ta del i produksjonen. På sikt er målet å få godkjent kjøkkenet på rådhuset, slik at elevane kan førebu maten der. Vi satsar på enkel og sunn matsom vert laga frå grunnen av. Fredag besto menyen av grove rundstykke med egg og laks, påsurte bagettar, frukt- og salatbeger".

Kommunale språkpraksisplassar

- Behov for å utføre oppgåver på fleire kommunale arena; skular, barnehagar, uteseksjonen, helse og omsorg
- Kommunen må anten styrke administrasjonen eller kjøpe tenester frå andre for å organisere arbeidet
- Tiltaket skal ivareta kartlegging, arbeidsavklaring, rettleiing/motivering, oppfølging, BKA (Basiskompetanse i arbeidslivet) og overgang til ordinært arbeid, ev. NAV sine arbeidsmarknadstiltak (t.d. AMO-kurs, arbeidspraksis m.v.).
- Omfang: Om lag 15 deltakarar.
  - Kommunen og Furene AS hatt eit møte om tiltaket
  - I dag arbeidsmøte mellom Furene AS og læringssenter; informasjon, avklaring av behov
  - Drøftingsmøte for å avklare modell/organisering og innhaldet i avtalen
  - Målet er oppstart august 2016

Entreprenørskap som integreringsverktøy

- Innovasjonsprosjekt: ***Kimen, sosial entreprenør***
  - Samarbeid mellom frivilligsentralen, Sunnmøre Kulturnæringshage og Volda læringssenter

- *Kimen* skal vere eit godt sosialt miljøtiltak, samstundes som det på sikt kan bli skapt arbeidsplassar der praktisk etableringsopplæring bygd på realkompetanse, skal skape arbeidsplassar og etablering av mindre verksemder
  - *Kimen* er tenkt som ein **øvingsarena** for å etablere små verksemder der ein kan omsetje eigne produkt eller tenester i ei trygg og risikofri ramme

- Tilskot til planlegging og drift frå NAV og fylkesmannen (prosjektskjønn)

- Oppstart august 2016

Jobbmentor

- Høgskulen i Volda, i samarbeid med Volda læringssenter har fått innvilga tilskot frå IMDi til å etablere ei mentorordning knytt til språk- og arbeidstrening i lokalt næringsliv.

- *Jobbmentor* skal gjere mentorar i språkpraksisbedrifter tryggare i mentorrolla

- For mentéene (flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram) vil ordninga bidra til å heve kvaliteten på språkpraksisopphaldet:
  - dei får betre språkleg utbytte av praksisopphaldet
  - opplæring i korleis norsk arbeidsliv fungerer
  - tilgang til viktig nettverksbygging innan arbeidslivet

- Ringverknader i form av auka tal språkpraksisplassar?

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Deres ref: Vår ref:: 16-01525-3 Dato: 01.04.2016

STATSBUDSJETTET 2016, KAP. 821, POST 62, KOMMUNALE INNVANDRERTILTAK, UTVIKLINGSMIDLER TIL KOMMUNENE

Tilsagn om støtte

Vi viser til kommunens søknad der det søkes om støtte til prosjektet **Kommunal språkpraksisarena** på kr **652 000**.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har i samarbeid med Vox vurdert søknaden i forhold til kriteriene for å få tilskudd beskrevet i vedlagte rundskriv 06/2016 og gir ut fra dette tilskudd for 2016 på:

- kr **400 000,-** til prosjektet, inkludert kr 20.000 kr til å delta på eventuelle nettverkssamlinger med prosjektkommunene

Formål

Formålet med ordningen er å øke kvaliteten og bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid, med vekt på opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Tilskuddsordningen skal bidra til kunnskap- og metodeutvikling. Kunnskapen og metodene skal ha overføringsverdi til øvrige kommuner.

Generelle vilkår for tilskuddet

Bruk av midler

- Tilskuddet skal kun brukes til de tiltak det er bevilget for.
- Tilskuddet skal ikke finansiere ordinær drift av kommunale tjenester, som f.eks drift av kvalifiseringssenter, flyktningkontor eller voksenopplæring.
- Tilskuddet kan ikke brukes til investeringer og anskaffelser som inngår i ordinær drift.
- Prosjektets inntekter og utgifter skal bokføres under eget prosjektnummer i kommunens regnskapssystem.
- Midlene må brukes og bokføres i 2016, og de er ikke overførbare til 2017.

Særskilt vilkår for kommunens egenfinansiering

- Størrelsen på kommunens egenfinansiering fra revidert budsjett er bindende

IMDi Postboks 8059 Dep. 0031 Oslo | Tollbugata 20, 0031 Oslo | Telefon: 24 16 88 00 | Telefaks: 24 16 88 01
E-post: post@imdi.no | Organisasjonsnummer: 987 879 696 | www.imdi.no

Ved avvik

- Dersom prosjektet ikke kan gjennomføres som beskrevet i søknaden og tilskuddet ikke kan benyttes som planlagt, skal IMDi ha beskjed om det snarest. Dersom det er behov for å gjøre større endringer, skal tilskuddsmottaker avklare dette med IMDi.
- Dersom regnskapet viser at egenfinansieringen er blitt betydelig redusert i forhold til det som er oppgitt i revidert budsjett og avviket er ikke avklart med IMDi, kan det påvirkere fremtidige bevilgninger.
- IMDi kan kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom det ikke benyttes i tråd med forutsetningene.

Ubenyttede midler

- Hvis prosjektet ikke kan benytte de tildelte midlene, skal IMDi ha beskjed om dette så raskt som mulig, slik at eventuelle ubenyttede midler kan tildeles en annen kommune.
- Ubenyttede midler skal tilbakebetales til kontonr 7694.05.12693, merket med IMDis arkivreferanse ("VÅR REF").

Formidling av resultater

- IMDi forbeholder seg retten til å publisere rapporter og øvrig materiell utviklet i prosjektet. Kommunene får ikke opphavsrett til produkter og metoder, men det vil fremgå hvem som har utviklet materiellet.
- Kommunen skal delta i formidlingen av erfaringer og resultater til andre kommuner og offentlige myndigheter med sektoransvar på integreringsfeltet, bl.a på eventuelle nettverkssamlinger med prosjektkommunene. Kommunen skal også bidra i evalueringen av ordningen. Dette vil IMDi komme tilbake til.
- Dersom den andelen av tilskuddet på kr 20.000,- til deltagelse i eventuelle nettverkssamlinger ikke benyttes fullt ut, kan resterende beløp brukes til selve prosjektet.

Særlige vilkår for tilskudd til Namsos kommune

- Kommunen er tildelt et tilskudd som er lavere enn det beløpet det er søkt om. For best mulig grunnlag for rapportering og evaluering, er det nødvendig at kommunen reviderer prosjektbeskrivelse og budsjett. Dette skal gjennomføres i samråd med IMDI etter at akseptbrev er sendt IMDi, og innen **15.05.2016**. IMDi vil legge til rette for at revideringen kan gjennomføres elektronisk via IMDis nettbaserte løsninger.

Leveranser

- Lokal læreplan som spesifiserer oppfølging av språkpraksisplasser
- Lokal læreplan som spesifiserer den yrkesretta språkopplæring
- Utviklet opplæringsmoduler for renhold og kantinedrift

Alt materiell som blir utviklet i prosjektet og som kan ha overføringsverdi til andre kommuner sendes IMDi i forbindelse med prosjektrapporteringen. Materielles kan sendes direkte til Voldas kommunes kontaktperson i IMDi, Fiffi Ndirira Mukwege Namugunga, fina@imdi.no

Akseptbrev

Tilskuddsmidlene blir ikke utbetalt før IMDi har mottatt aksept fra kommunen av vilkårene i dette tilskuddsbrevet, og om nødvendig kommunens reviderte prosjektbeskrivelse og budsjett. Aksept i brevs form, undertegnet av rådmann/bydelsdirektør, evt etter tildelt fullmakt, skal oversendes IMDi innen **20.04.2016**. Akseptbrevet merkes med «Kom. utv.midler», samt IMDis arkivreferanse ("VÅR REF"), skannes og sendes til: **post@imdi.no**

Akseptbrevet må inneholde følgende:

- IMDis arkivreferanse ("VÅR REF") og tilskuddsbeløpet.
- Bekreftelse på at vilkår i dette brevet, samt rundskriv, er lest og akseptert.
- Kontonummer som midlene skal overføres til.
- Ansvarlig kontaktperson for prosjektet: Navn, etat i kommunen, adresse, e-postadresse og telefonnummer.
- Opplysninger om hvem som skal innkalles til eventuelle nettverkssamlinger.
- Bekreftelse på at kommunen vil levere revidert prosjektbeskrivelse og budsjett rett etter akseptbrev er sendt IMDi, jf krav under Særvilkår over.)
- Hvis kommunen av andre årsaker ønsker å gjøre endringer i forhold til prosjektsøknaden må endringer kort beskrives i akseptbrevet, som grunnlag for IMDi til å vurdere om det må leveres revidert prosjektbeskrivelse og budsjett. Dersom det foretas endringer som bryter med forutsetningene, forbeholder IMDi seg retten til å revurdere tilsagnet.
- Navn, dato og underskrift av rådmann/bydelsdirektør, eller etter tildelt fullmakt.

Utbetaling

Utbetaling av tilskuddet skjer to ganger i løpet av året, under forutsetning av at prosjektet gjennomføres som planlagt. Første utbetaling skjer så snart IMDi har mottatt akseptbrevet, men om kommunen er tildelt et tilskudd som er lavere enn det ble søkt om, må også revidert søknad være levert før første utbetaling foretas. Andre utbetaling skjer etter at statusrapport er levert.

Rapportering

Statusrapport: Innen **01.09.2016** skal en kortfattet statusrapport leveres til IMDi.

Tilskuddsrapport: Innen **01.02.2017** skal det leveres en avsluttende prosjektrapport, som omfatter faglig rapportering. Rapporten skal beskrive og vurdere mål, metoder og resultater for prosjektet og for deltakerne. Tilskuddsrapportene skal leveres elektronisk via IMDis nettbaserte løsninger.

Regnskapsrapport: Innen **01.02.2017** skal det leveres prosjektregnskap med oversikt over prosjektets bokførte inntekter og utgifter i 2016. IMDIs rapporteringsskjema for regnskap skal benyttes.

IMDi vil i god tid før rapporteringsfristene oversende kommunen informasjon om hvordan rapporteringen skal skje elektronisk via IMDis nettbaserte løsninger.

All rapportering skal være godkjent av prosjektansvarlig og overordnet til prosjektansvarlig i kommunen/bydelen.

Kontroll- og klageadgang

IMDi og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene brukes etter forutsetningene, jf Bevilgningsreglementets § 10, 2. ledd, og riksrevisjonslovens § 12, 3. ledd.

Tilsagnet er ikke enkeltvedtak etter forvaltningslovens § 2. Kommunen har dermed ikke klageadgang.

Oppfølging - kunnskapsutvikling

For å bidra til best mulig effekt av tilskuddsordningen, vil IMDi følge opp prosjektet kommunen har fått tilskudd til gjennom samarbeid med kommunen.

Kunnskapsutvikling vil være sentralt i utviklingen av tilskuddsordningen. Som ledd i dette arbeidet skal kommunen delta i formidlingen av erfaringer og resultater til andre kommuner og offentlige myndigheter med sektoransvar på integreringsfeltet, bl.a på eventuelle nettverkssamlinger med prosjektkommunene. Kommunen skal også bidra i evalueringen av ordningen. Dette vil IMDi komme nærmere tilbake til.

For spørsmål, ta kontakt med:

IMDi Midt-Norge:	Fiffi Ndirira Mukwege Namugunga, fina@imdi.no
IMDi sentralbord:	24 16 88 00

Vi ønsker kommunen lykke til med arbeidet.

Vedlegg: Rundskriv 06/2016

Med hilsen

Rune S. Foss
regiondirektør

Rune Gjerdevik
seniorrådgiver

Søknad om tilskudd

Skjemaet inneholder 0 mangler eller feil.

Generelt

Tilskuddsordning: Tilskudd til kommunale utviklingsmidler

Tilskuddsår: 2016

Prosjektnavn: Kommunal språkpraksisarena

Sakstittel hos IMDi: P62Kum2016 - Kommunal språkpraksisarena - Volda Kommune

Søkers saksnr:

Søknad om støtte gjelder:

- (•) Prosjekt som ikke fikk støtte fra IMDi i fjor
- ( ) Videreføring av prosjekt som fikk støtte fra IMDi i fjor
- ( ) Fortsatt støtte innenfor innvilget flerårig støtte

Søknaden gjelder antall år:

( ) 1 år (•) 2 år ( ) 3 år

Fra år: 2016 Til år: 2017

Det søkes om flerårig tilskudd fra IMDi i 2 år (for perioden 2016-2017).

Søker

OrgNr:	Virksomhet:
939760946	Volda Kommune

Enhet:	Bankkonto:
Volda læringssenter	39910781727

Postadresse:	Postnr:	Poststed:
Stormyra 2	6100	VOLDA

Telefon:	Telefaks:	Webadresse:	E-post:
70058700	70058701	www.volda.kommune.no/	postmottak@volda.kommune.no

Virksomhetens kvalifikasjoner for å kunne gjennomføre prosjektet

Viser til tidlegare søknadar og ynskjer å søkje om om nytt toårig prosjekt for 2016-2017. Volda kommune har lang erfaring med prosjektarbeid og ser nytten av å utvikle organisasjonen. Programrådgjevarane er både samlokalisert med norskopplæringa og lagt under Volda læringssenter med rektor som øvste sjef. Det er difor tett og godt samarbeid mellom norskundervisning og introduksjonsprogram. Volda læringssenter evaluerer kvart år korleis me kan verte endå betre på kvalifisering, og kva tiltak me treng for å få gode overgangar til arbeid og utdanning. Tiltak i regi av NAV er ikkje tilpassa målgruppa vår, og dei er heller ikkje prioriterte innan for NAV sine satsingsområder. Me ser behovet for å bygge opp fleire tiltak i kommunal regi for å kunne gi deltakarar i introduksjonsprogrammet tilrettelagte løp.

Fokusområder

	Prosjektet har fokus på følgende område(r):
☑	Bedre kvaliteten i og resultatene av norskopplæring for personer med liten eller ingen utdanning.
☐	Bedre sammenhengen mellom norskopplæring og andre opplæringstilbud, herunder grunnskole for voksne og videregående skole.
☐	Arbeidsrette norskopplæringen, både når det gjelder innhold, metoder og organisering.
☑	Arbeidsrette introduksjonsprogrammet, herunder å sikre sammenheng mellom ulike tilbud for kvalifisering/opplæring, ta hensyn til lokale arbeidskraftsbehov og inkludere NAV sitt virkemiddelapparat.

☐	Bedre norskopplæringstilbud for personer med høyere utdanning.

Prosjektbeskrivelse

1) Bakgrunn - Volda kommune har i 2015 hatt eit prosjekt knytt til kvalifisering til lokalt arbeidskraftsbehov. Gjennom prosjektperioda har me sett behovet for fleire tilrettelagde språkpraksisplassar i kommunal sektor. Dette ynskjer me å gjere noko med, og har ein plan om å opprette eigne språkpraksisplassar gjennom Volda læringssenter. Rådhuset har ei kantine som ikkje er i drift i dag, fungerer kun som pauserom. Det er eit behov og ynskje om å få til litt drift av kantina; at det vert kokt te/kaffe, sal av smørbrød, baguettar, svele, vafler gjennom veka, i tillegg til reinhald av kantina. Ein dag i veka vert det varmrett.
2) Overordna mål - faste språkpraksisplassar innen kantinedrift (2016), reinhald og sal&service (2017) for å få gode overgangar til ordinært arbeidsliv.
3) Metode - Opprette ei gruppe med intro-deltakarar som treng tettare oppfølging i språkpraksis, som rullerer på praksisplassane. Norskundervisninga vert retta mot kantinedrift og reinhald, sal og service, og skal på sikt føre fram til ei introbedrift.
4) Målgruppe - introduksjonsdeltakarar med liten/ingen skulebakgrunn og som treng tett oppfølging i praksis.

Videreføring av prosjektet i 2017

I 2017 ynskjer me å utvide dei kommunale språkpraksisplassane til også å gjelde reinhald generelt + sal og service i forhold til eigenproduksjon og salg av varer i eigne lokaler; introbedrift.

Forankring og planlegging i virksomheten

Prosjektet er forankra i rådmannens stab hos personal og organisasjon ved prosjektansvarleg. Arbeidsgrupper vert organisert både på Volda læringssenter, men også på tvers av læringssenteret og rådhuset. Ein prosjektkoordinator vil styre framdrifta og halde alle partar orientert om arbeidet.

Målbeskrivelse

Nr	Effektmål
1	Fleire deltakarar i intro ut i praksis.
	Kriterium for måloppnåelse:
	Kvalitativt; auke antal deltakarar i praksis
2	Fleire deltakarar i intro med liten/ingen utdanning får overgang til arbeid.
	Kriterium for måloppnåelse:
	Kvalitativt; auke resultat i intro med fleire overgangar til arbeid

Nr	Resultatmål
1	Faste praksisplassar i kommunal regi innen kantinedrift i 2016 og reinhald, sal og service i 2017.
	Kriterium for måloppnåelse:
	Opprette 4 kommunale praksisplassar innen kantinedrift i 2016, og tilsvarande i 2017 for reinhald, sal og service.
2	Drift av den kommunale kantina 5 dagar i veka.
	Kriterium for måloppnåelse:
	Ope kantine 5 dagar i veka.
3	Opprette introbedrift i løpet av 2017.
	Kriterium for måloppnåelse:
	Kvalitativt - ny introbedrift på Volda læringssenter.

Nr	Målgruppe	Kvinner	Menn	Totalt

1	Introduksjonsdeltakarar, i både 2016 + 2017	10	10	20

Gjennomføring

Nr	Hovedaktivitet	Fra dato	Til dato
1	Opprette ei gruppe/klasse med fokus på praksisnær norskopplæring.	01.03.2016	01.06.2016
2	Aktive språkpraksisplassar i den kommunale kantina.	01.05.2016	31.12.2016

Nr	Milepæl	Dato oppnådd
1	Lage ein prosjektplan for drift av kantine.	30.04.2016
2	Lage rutiner for bruk av språkpraksisplassar i kommunal regi.	30.04.2016

Økonomi

Inntekter	Budsjett 2016	Budsjett 2017	
Søknadssum	652 000,00	652 000,00	
Egenfinansiering	43 000,00	43 000,00	
Støtte fra andre	0,00	0,00	
Andre inntekter	0,00	0,00	
Totale inntekter	695 000,00	695 000,00	

Utgifter	Budsjett 2016	Budsjett 2017	
Lønn inkl prosjektledelse/medarb. (inkl sos utg)	610 000,00	610 000,00	
Reisekostnader	10 000,00	10 000,00	
Seminar, konferanse	25 000,00	25 000,00	
Opplæring, kurs	20 000,00	20 000,00	
Informasjonsmateriell	20 000,00	20 000,00	
Kontordrift	10 000,00	10 000,00	
Andre utgifter	0,00	0,00	
Totale utgifter	695 000,00	695 000,00	

Resultat (budsjett må balansere)	0,00	0,00	

Totalt søkes det om kr. 1304000 for perioden 2016-2017

Merknader til budsjettet

Egenfinansiering: Kontordrift 10.000,- Deltaking i arbeidsgruppe 3 personar x 20t x 550,- = 43.000,-

Personer i prosjektet

	Fornavn:	Etternavn:	Arbeidsgiver:	Rolle i aktiviteten:
1	Nina	Kvalen		Prosjektansvarlig
	Tel jobb:	Mobil:	Epost:	
			nina.kvalen@volda.kommune.no	

	Fornavn:	Etternavn:	Arbeidsgiver:	Rolle i aktiviteten:

2	Rønnaug	Myklebust	Volda kommune	Prosjektkoordinator

Tel jobb:	Mobil:	Epost:
95473155		ronnaug.myklebust@volda.kommune.no

3	Fornavn:	Etternavn:	Arbeidsgiver:	Rolle i aktiviteten:
	Sølvi	Lervik	Volda kommune	Prosjektmedarbeider

Tel jobb:	Mobil:	Epost:

4	Fornavn:	Etternavn:	Arbeidsgiver:	Rolle i aktiviteten:
	Anette	Berg	Volda kommune	Prosjektmedarbeider

Tel jobb:	Mobil:	Epost:
		anette.berg@volda.kommune.no

Antall ansatte personer i prosjektet:	Årsverk totalt i prosjektet:	Herav årsverk finansiert av IMDi-tilskuddet:
3	1	0,6

Samarbeidspartnere

Andre samarbeidspartnere

Kommunale sektorer, lokalt NAV-kontor, privat næringsliv.

Organisering

For 2016 er det tenkt frikjøp av ein programrådgjevar i 10% stilling samt ein assistent i 40% stilling. Desse vil ha hovedansvar for den praktiske gjennomføringa av kantinedrifta. I tillegg vil ein lærar ha ansvar for norskundervisninga ved Volda læringssenter knytt opp mot kantinedrift. Det vert sett ned ei arbeidsgruppe på tvers av Volda læringssenter og rådhuset (der kommuneadm. sit og kantina er lokalisert) som samarbeider om oppstarten av kantinedrift og marknadsføring av tilbodet. Ein prosjektkoordinator i 10% stilling vil halde oversikt over framdrift og rapportere til administrasjonen.

Vedlegg

Vedleggsbeskrivelse	Vedlegg (vises ikke på sammendragssiden)	Ettersendes

Tilleggsopplysninger

kopi: HSK

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
seniorrådgivar Sissel Hol, 71 25 84 49

Vår dato
19.05.2016
Deres dato

Vår ref.
2016/178/SIHO/331.2
Deres ref.

VOLDA KOMMUNE
Saksnr: 2013/468 Løpenr: 16 Lop. Ninakva
23 MAI 2016
Arkivkode: Emne 2
Kopi: 233
Klassering: 233

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Tildeling prosjektskjønn 2016

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har tildelt prosjektskjønn for 2016. Tildelinga blir berre annonsert i dette fellesbrevet til alle kommunane. Kommunane må sjølv underrette prosjekta som har fått støtte om informasjonen i dette brevet.

Alle kommunane i fylket har blitt invitert til å søkje støtte til omstillings- og fornyingsprosjekt. Det har kommet inn om lag 40 søknader til ulike tiltak. Samla sett er det søkt støtte for 23 millionar kroner. Tildelinga til prosjektskjønn er på kr 8 475 000.

Grunna den store skilnaden mellom omsøkt beløp og tilgjengeleg beløp, er det fleire gode prosjekt som det ikkje har vore mogleg å prioritere innafor rammene av prosjektskjønnet i år. Dei prosjekta som har fått støtte, har i all hovudsak fått eit mindre beløp enn det dei har søkt om. Det er fordi vi vil sikre ei kommunal forankring i prosjekta gjennom ein monaleg kommunal eigendel, og at omsøkt sum er mykje høgare enn summen vi har til fordeling.

Det er viktig at prosjekta blir gjennomført. Som ein del av vår oppfølging, har kvart prosjekt fått ein kontaktperson hos fylkesmannen. Prosjekta må vere førebudd på tett oppfølging og vi sett krav til sluttrapportering på prosjekta. Vi oppmodar prosjektleiarar til sjølv å søkje råd hos tildelt kontaktperson om det er tenleg for prosjektet, eller å halde fylkesmannen orientert om framdrifta i prosjektet. Det vil bli sendt ut ein e-post med informasjon når det er tid for sluttrapportering, og fristen vil vere den 31. august 2017. Rapporteringa gjerast i same databasen som søknaden (ISORD).

Einskilde prosjektleiarar må òg vere førebudd på at fylkesmannen vil nytte deira erfaringar og kunnskap frå prosjekta i ulike samlingar. Vi gjer merksam på at overføringa er øyremerka til prosjektet. Det kan og vere lurt å opprette eit eiget prosjektrekneskap for rapportering seinare.

Vi har i dag sendt brev til Kommunal- og moderniseringsdepartementet der vi ber dei om å tildele skjønnsløyvinga jf vedlagte tabell. Kommunane må vere merksam på at pengane blir utbetalt som ein del av rammetilskotet i juni. Tildelinga vil bli spesifisert i eigen kolonne – *Herav ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen*. Det blir ikkje skilt mellom prosjekta, så kommunar som har fått støtte til fleire prosjekt vil få utbetalt ein sum i denne kolonna.

Der interkommunale samarbeid har søkt om støtte, blir pengane utbetalt til kommunen som stod som søkjer. Det er den kommunen som er ansvarleg for at pengane blir gitt vidare til prosjektet. Det er også den kommunen som er ansvarleg for rapporteringa til oss og vidareformidling av informasjon sendt frå oss.

Med helsing

Helge Mogstad (e.f.)
Direktør

Sissel Hol

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:
1 Tildeling prosjektskjønn 2016

1502	Molde		Tverrfaglig samarbeidsprosjekt mellom Molde helsestasjon og Hauglegda og Øvre Bergmo barnehager (HØBB)	275 000	Anne Mette Nerbøberg
1502	Molde		Samarbeid rundt Sykehuset for Nordmøre og Romsdal	400 000	Marit Hovde Syltebø
1504	Ålesund	Haram, Herøy, Norddal, Sandøy, Skodje, Stranda, Sula, Sykkylven, Ulstein, Volda, Ørskog, Ørsta	Del erfaringer – løft utfordringer!	150 000	Marit Hovde Syltebø
1504	Ålesund		Fremtidens barnehage i Ålesund med fokus på leikende vennskap.	300 000	Bjarnhild Ulriksborg
1504	Ålesund	Giske, Haram, Hareid, Sandøy, Skodje, Stordal, Sula, Sykkylven, Ørskog	Innbyggerdeltakelse i Regionkommune Ålesund	450 000	Vigdis Rotlid Vestad
1504	Ålesund		Jeg Kan!	500 000	Greta Irene Hanset
1505	Kristiansund		"førskoleprosjektet"	300 000	Bjarnhild Ulriksborg
1505	Kristiansund		Regionalt responssenter og utvidet bruk av velferdsteknologi for Orkide' kommunene	600 000	Greta Irene Hanset
1511	Vanylven	Molde, NAV Møre og Romsdal	Unge vaksne i aktivitet eller arbeid	350 000	Oddhild Johnsen
1514	Sande	Hareid, Herøy, Herøy, Ulstein, Vanylven	Marine Grunnkart	200 000	Ulf Lucasen
1516	Ulstein	Hareid, Herøy, Sande, Vanylven, Volda, Ørsta	Legevakt på Søre Sunnmøre - framtidig organisering	500 000	Marit Hovde Syltebø
1519	Volda		Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar	400 000	Sverre Veiset
1524	Norddal	Hareid, Skodje, Stordal, Stranda, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog, Ørsta, Ålesund	Beredskapsplanar for fjellskred	450 000	Stine Sætre
1528	Sykkylven		Tverrfaglege satsingar for barn i utfordring	100 000	Anne Mette Nerbøberg
1532	Giske		innføring av kvardagsrehabiliterings i Giske Kommune	400 000	Greta Irene Hanset
1543	Nesset		Beredskapsteam mot mobbing	400 000	Kristin Øksenvåg
1546	Sandøy	Giske, Haram, Herøy, Norddal, Skodje, Stordal, Sula, Ulstein, Ørskog, Ålesund	Digitalt verktyskrin for lokaldemokratisk arbeid	750 000	Vigdis Rotlid Vestad
1554	Averøy		Nettverk for psykososiale kriseteam	700 000	Stine Sætre
1566	Surnadal		Samhandling på siste vakt	150 000	Greta Irene Hanset
1566	Surnadal	Aure, Averøy, Gjemnes, Halsa, Kristiansund, Rindal, Smøla, Sunndal, Tingvoll	Forprosjekt: Den gode oppveksteier - region Nordmøre	1 100 000	Jørn Thomassen
				8 475 000	

Prosjektskjønn Søknad

Søker

Org. nr	939760946
Navn	Volda Kommune
Adresse	Stormyra 2 6100 Volda Norge
Kontaktperson	HENRIK SKOVLY (henrik.skovly@volda.kommune.no)

Prosjekt

Prosjektnummer	15-16-0045
Prosjektnavn	Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar
Søknadssum	500000 kr
Fra dato	01.04.2016
Til dato	31.12.2016
Prioritet	1

Annen finansiering

Samarbeidspartnere

Utfordringene det skal taes tak i:

Næringsstrukturen i Volda med eit akademisk arbeidsliv som krev utdanning for å få arbeid, gjer det meir krevjande å kvalifisere flyktningar i Volda til arbeid og bli økonomisk sjølvstendige, enn i samfunn som har meir industriretta næringsliv.

Mål og hvordan det skal gjennomføres:

Gjennom innovasjons- og utviklingsprosjekt etablerast ny kunnskap og metodar, som bidreg til at flyktningane får betre heilskapleg og målretta kvalifisering for raskare overgang til ordinær utdanning og arbeid, og bli økonomisk sjølvstendige. Vi vil starte innovasjons- og utviklingsprosjekt som ivaretek målgruppa sine behov for grunnleggjande kvalifisering, samstundes som vi tilpassar dette til lokalt arbeidskraftbehov. Vi vil nytte entreprenørskap som integreringsverktøy og gi praktisk etableringsopplæring tilpassa realkompetansen til den einskilde. Målet er at dette skal gi ringverknader, ved at flyktningane sjølve på sikt kan skape sine eigne arbeidsplassar. I 2016 vil fokuset vere oppstart av Kantinedrift på rådhuset i Volda og utprøving av Kimen sosial entreprenør . Sjå vedlegg for nærare informasjon.

Styrke kommunen innen rollene:

- Myndighetsorgan
- Lokaldemokratisk arena
- Tjenesteprodusent
- Samfunnsutvikler

Sektorer prosjektet omfatter:

- Oppvekst

Virkemidler som skal benyttes:

- Opplæring, erfaringsdeling og diskusjon

- Skole
- Annet
  - Busetjing og kvalifisering av flyktningar
- Kultur
- Kommunehelse
- Arbeidsmiljø- og personalforvaltningstiltak
- Innovasjon

Begrunnelse for valg av virkemiddel/virkemidler:

Sjå vedlegg for nærare informasjon.

Vedlegg:

- Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar.docx

Revidert søknad om prosjektskjønn 2016 med kostnads- og finansieringsplan, datert 10.05.16

Org. nr: 939760946
Navn: Volda Kommune
Adresse Stormyra 2
6100 Volda
Norge
Kontaktperson HENRIK SKOVLY (henrik.skovly@volda.kommune.no)

Prosjektnummer 15-16-0045
Prosjektnavn Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar
Søknadssum 500000 kr
Fra dato 01.04.2016
Til dato 31.12.2016
Prioritet 1

Kommunale kvalifiseringsarena for flyktningar

Søknad om stønad til innovasjons- og utviklingsarbeid i Volda kommune sitt arbeid med grunnleggjande kvalifisering av flyktningar

Volda kommune søker med dette om prosjektskjønn 2016 til oppstart av innovasjons- og utviklingsprosjekt for å etablere nye kommunale kvalifiseringsarena for språk- og arbeidstrening, for flyktningar og deltakarar i kommunen sitt introduksjonsprogram (INTRO).

Næringsstrukturen i Volda med eit akademisk arbeidsliv som krev utdanning for å få arbeid, gjer det meir krevjande å kvalifisere flyktningar i Volda til arbeid og bli økonomisk sjølvstendige med eigen bustad m.v., enn i samfunn som har meir industriretta næringsliv. Gjennom innovasjons- og utviklingsprosjekt i kvalifiseringsarbeidet vert det etablert ny kunnskap og nye metodar, som bidreg til at flyktningane får betre heilskapleg og målretta kvalifisering for raskare overgang til ordinær utdanning og arbeid, og slik bli økonomisk sjølvstendige.

Flytting av norskopplæringa til Volda i 2013 (tidlegare i Ørsta og på Hareid), og samorganisering og samlokalisering av programrådgjevarane og lærarane på Volda læringssenter, har gitt betre samordning av tiltak og ressursar tidleg i kvalifiseringsløpet, samt tettare samarbeid og målretta innsats kring kvar einskild flyktning og deltakar i INTRO.

Vidare fokus på heilskapleg arbeidsretta kvalifiseringsløp i norskopplæringa og INTRO, der vi også får inkludert NAV sitt virkemiddelapparat, vil ha høg prioritet i 2016. Vidare vil organisering av eit tiltaksapparat i kommunalt regi for samordning og samarbeid om tiltaksplassar for flyktningar og deltakarar i INTRO som treng aktivitet, språk- og arbeidstrening, samt oppretting av fleire kommunale praksisarena, få høg prioritet.

Volda læringssenter har i dag 230 elevar i norskopplæring og samfunnskunnskap, og grunnskuleopplæring for vaksne. Av desse er 50 deltakarar i introduksjonsprogram. Til ei

kvar tid har skulen 1-2 grupper med vaksne elevar, som har liten eller ingen skulebakgrunn. Desse treng meir praktisk retta språk- og arbeidstrening i arbeidet med grunnleggjande kvalifisering, og er prioritert målgruppe for innovasjons- og utviklingsarbeidet i 2016.

Vi vil starte innovasjons- og utviklingsprosjekt som ivaretek målgruppa sine behov for grunnleggjande kvalifisering, samstundes som vi tilpassar dette til lokalt arbeidskraftbehov. Vi vil nytte entreprenørskap som integreringsverktøy i kvalifiseringsarbeidet, ved å gi praktisk etableringsopplæring tilpassa realkompetansen til den einskilde. Målet er at dette skal gi ringverknader, ved at flyktningane sjølve på sikt kan skape sine eigne arbeidsplassar. I 2016 vil fokuset vere oppstart av "Kantinedrift på rådhuset i Volda" og utprøving av "Kimen – sosial entreprenør".

Kantinedrift på rådhuset

Volda rådhus har i dag ei kantine der tilsette kan ete lunsjpakken sin og få kaffe/te frå ein automat. Der er ikkje sal av mat i dag. Det er eit ynskje og behov hos dei tilsette å få tilbod om kjøp av smørbrød, rundstykke og salat samt moglegheit for eit varmt måltid ein gong i veka. I tillegg ynskjer dei å få nytrakta kaffe/te til lunsj.

Volda læringssenter har mange flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogrammet som er flinke til å lage mat. Fleire har liten eller ingen skulebakgrunn, og har svak progresjon i innlæringa av norsk språk. Det er difor vanskeleg å skaffe relevant praksisplass i ordinært arbeidsliv for språk- og arbeidstrening med god oppfølging. Volda læringssenter vil gjennom kantinedrift på rådhuset i Volda, kunne tilby ein kommunal språk- og arbeidstreningsarena, der målgruppa kan få erfaring i matlaging, kaffekoking, reinhald og sal og service. Mange i målgruppa treng ein trygg arena å starte på, for å få vist seg fram og få gode referanse for seinare jobbsøknader. Volda læringssenter er registrert i Ungt entreprenørskapsnettverket (UE) som ungdomsskule, og kan såleis etablere elevbedrifter. På sikt kan det vere aktuelt at kantinedrifta vert etablert som ei INTRO-bedrift (elevbedrift).

Kimen – sosial entreprenør

Volda læringssenter er i lag med Sunnmøre kulturnæringshage og Frivilligsentralen i Volda i gang med å realisere ein idè som skal verte eit sosialt miljøtiltak, samstundes som det på sikt kan verte skapt nye arbeidsplassar. Gjennom tiltaket "Kimen - sosial entreprenør", vil ein gi praktisk etableringsopplæring tilpassa realkompetansen til den einskilde, for så å etablere mindre verksemder. I trygge omgjevnader med lærar/assistent til stades kan flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogrammet skape produkt som dei sel til lokalsamfunnet. Det er ynskjeleg med eit eige lokale sentralt i Volda sentrum som kan nyttast både som verkstad/produksjonslokale og utsalsplass. Folk kan stikke innom og sjå produkta og kjøpe eller bestille. På sikt kan det vere aktuelt at "Kimen" vert etablert som ei INTRO-bedrift (elevbedrift). Ein kan nytte INTRO-bedrifta som ein start til eige virke, eller som ein praksisplass før arbeid. Det er ikkje låst til å berre gjelde deltakarar i introduksjonsprogrammet, men også andre busette flyktningar, som treng tilpassa opplæring og tett oppfølging. Målet er meistring og myndiggjering.

"Kantinedrift" og "Kimen" vil vere to sentrale kvalifiseringsarena for språk- og arbeidstrening, for flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skulebakgrunn. Det er viktig at målgruppa opplever meistring og myndiggjering, og blir økonomisk sjølvstendige, for å sikre eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid.

Søknadssum

Volda kommune søkjer med dette om kr 500 000,- i prosjektskjønn 2016 til å prøve ut nye løysingar på våre utfordringar med å gi gode og tilpassa kvalifiseringstiltak for flyktningar og deltakarar i introduksjonsprogram, med liten eller ingen skulebakgrunn.

Etablering av kommunale kvalifiseringsarena, INTRO-bedrifter og ved å nytte entreprenørskap i integrerings- og kvalifiseringsarbeidet, vil bidra til fornying og innovasjon, og styrke kommunen i rolla som tenesteprodusent, nærings- og samfunnsutviklar. Midlande vil fungere som risikoavlastning og styrke kommunen for å sikre eit meir berekraftig busetjings- og integreringsarbeid.

Midlane vil nyttast til å få på plass ein kompetent personalressurs til å leie arbeidet med etablering av kommunale kvalifiseringsarena; løn til prosjektleiar, etablering av verkstad/marknadsplass, entreprenørskapskurs og gjennomføring av verkstader.

Kostnads- og finansieringsplan

Kostnadsplan	**SUM**
Prosjektleiing (kr 600 x 20 t/v x 26 veker)	312 000
Etablering av kvalifiseringsarena; INTRO-bedrift, verkstad (husleige, inventar, utstyr)	175 000
Entreprenørskaps-/BKA-kurs (Basiskompetanse i arbeidslivet)	188 000
Workshops	165 000
Kompetanseheving	150 000
Marknadskommunikasjon mot lokalt næringsliv	10 000
SUM KOSTNAD	**1 000 000**
Finansieringsplan	**SUM**
Prosjektskjønn, Fylkesmannen	500 000
Eigeninnsats, Volda kommune	500 000
SUM FINANSIERING	**1 000 000**
Spesifisering av kommunal eigeninnsats	**SUM**
Prosjektleiing	312 000
Gjennomføring av Workshops (600 t x 150 t)	90 000
Gjennomføring av kurs/kompetanseheving (600 t x 150 t)	90 000
Leige av kommunale lokale til Workshops/kurs	8 000
SUM EIGENINNSATS VOLDA KOMMUNE	**500 000**

Søknad om tilskudd til IMDIs mentor- og traineeordning for personer med innvandrerbakgrunn 2016

Innhold i søknaden

1. Kort beskrivelse av prosjektet
2. Bakgrunn for mentorordningen
3. Målgruppe
4. Målsetninger med prosjektet
5. Opplegg for evaluering og vurdering av måloppnåelse
6. Innholdet i mentorprogrammet JOBBMENTOR
7. Prosjektorganisering
8. Eksterne samarbeidspartnere
9. Aktivitetsplan med milepæler
10. Budsjett og finansiering

Kort beskrivelse av prosjektet

JOBBMENTOR er en mentordning rettet mot virksomheter i privat og offentlig sektor som tilbyr språkpraksisplasser for personer med innvandrerbakgrunn. Ordningen skal gjøre mentorer i språkpraksisbedrifter tryggere i mentorrollen, derigjennom øke tilfanget av språkpraksisbedrifter. For mentéene vil ordningen bidra til å heve kvaliteten på språkpraksisoppholdet. I tillegg til et enda bedre språklig utbytte av praksisoppholdet skal mentorordningen gi mentéene en enda bedre opplæring i hvordan det norske arbeidslivet fungerer og de skal få tilgang til viktig nettverksbygging innen arbeidslivet. Opplegget for 2016 er organisert som en pilot som gjennomføres blant virksomheter i Volda kommune med siktemål om å kunne tilby mentorordningen også til de andre kommunene i Møre og Romsdal på sikt.

Mentorordningen har som hovedformål å gi mentorene i språkpraksisbedriften ekstra trygghet i deres arbeid med å følge opp praksiskandidatene.

For mentéene vil deltagelse i JOBBMENTOR-ordningen bety at de blir godt møtt og ivaretatt av språkpraksisbedriften. Dette betyr at de også vil få godt innblikk i skrevne og uskrevne regler og kodekser i norsk arbeidsliv samt hjelp til å komme seg videre i sin karriere gjennom praktiske råd og tips samt tilgang til mentors nettverk.

Mentorordningen vil utvikles basert fra best-practise prinsipper blant annet fra Foreningen Nydanskerne (FN) i Danmark, en aktør som i en årrekke har utmerket seg med å utvikle mentorordningen spesielt for innvandrere, slik at de kan lykkes i det danske arbeidsmarkedet. Prosjektgruppen vil også hente inspirasjon fra Københavns Sprogcenter der man i tillegg til å lære språk også får individuell karriereveiledning knytt til framtidig deltakelse i arbeidslivet.

Bakgrunn for mentorordningen

Volda læringssenter driver i dag opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere. I tilligg driver senteret også norskopplæring av beboerne på asylmottaket. Fra og med 2016 har man også tilbud til grunnskoleopplæring for enslige mindreårige

asylsøkere. Senteret har i tillegg et grunnskoletilbud for introduksjonsprogramdeltagere som går et utdanningsløp.

Volda kommune bosatte i 2015 40 flyktninger. Kommunen her de siste årene bosatt rundt 30 flyktninger pr. år. I 2015 var i alt 25 av deltagerne i introduksjonsprogrammet ute i språkpraksis. I de kommende årene må dette tallet økes.
Volda læringssenter mottok i 2015 kommunale utviklingsmidler fra IMDI til prosjektet *"Kvalifisering til lokalt arbeidskraftbehov"*. En av hovedmålsetningene med dette prosjektet var å oppnå flere overganger til arbeid/arbeidspraksis/lønnstilskudd gjennom å sikre en bedre matching mellom språkpraktikanten og språkpraksisbedriften.

Som en del av prosjektet gjennomførte senteret en spørreundersøkelse blant lokale arbeidsgivere. Her ble det avdekket et behov for en bedre opplæring av mottagerne av språkpraktikantene i mottagerbedriftene. En slik opplæring vil etter alt å dømme også gjøre det lettere å rekruttere nye språkpraksisbedrifter.

Volda læringssenter har de siste årene benyttet mer enn 30 ulike bedrifter som språkpraksisplass og er for tiden i gang med å øke dette tallet. Som et resultat av det sluttførte prosjektet *"Kvalifisering til lokalt arbeidskraftbehov"* har en av lærerne ved Volda læringssenter fått som oppgave å være kontaktperson overfor næringslivet i Volda og drive aktiv rekruttering av nye språkpraksisplasser.

En mentorordning der mottagerne av språkpraktikanten (mentorbedriften) får tilbud om kursing av mentoren som skal ha et spesielt ansvar for språkpraktikanten (mentee) på den aktuelle arbeidsplassen sikre en bedre oppfølging av språkpraktikanten og trygge mentorens evne til å følge opp praktikanten på best mulig måte.

Målsetningen med en slik opplæring av mentorer i språkpraksisbedrifter er altså å sikre kontinuitet av språkpraksisbedrifter, samt å øke tallet på bedrifter som vil tilby praksisplass til personer med innvandrerbakgrunn.

Volda læringssenter ser at behovet for etablering av en mentorordning som stort. Mentoropplæring er likevel ikke noe Volda læringssenter har kompetanse til å drive og senteret har heller ikke ressurser til å utdanne mentorinstruktører. Derfor ønsker man å samarbeide med Høgskulen i Volda og Inclusion AS, to aktører som samlet har de kvalifikasjonene som skal til for å få utvikle et mentorprogram av høy kvalitet. Volda læringssenter sin rolle i en slik ordning vil være å rekruttere mentorer i bedriftene som kan delta på kurset. I tilligg vil læringssenteret arbeide med å få til gode koplinger mellom mentorer og språkpraktikanter. Et samarbeid med Høgskulen i Volda og Inclusion AS vil derfor være en forutsetning for å få iverksatt en slik mentorordning.

Målgruppe
Målgruppen for mentordningen Jobbmentor vil i pilotperioden 2016 være virksomheter i privat og offentlig sektor i Volda og Ørsta kommune i Møre og Romsdal som tilbyr språkpraksisplasser for personer med innvandrerbakgrunn. Mentorene er personer ansatt i språkpraksisbedrifter.

Personer med innvandrerbakgrunn som har språkpraksisplass i virksomhetene som deltar i mentorprogrammet er mentéer. Mentéene i ordningen vil altså være personer som allerede er i språkpraksis hos en av de utvalgte mentorbedriftene, eller personer som i løpet av prosjektperioden får tilbud om språkpraksisplass i andre virksomheter knyttet til Volda læringssenter i dag.

Målsetninger med prosjektet

Hovedmål:

Mentorordningen har som hovedformål å gi mentorene i språkpraksisbedriften ekstra trygghet i deres arbeid med å følge opp praksiskandidatene.

For mentéene er det en hovedmålsetning at ordningen bidrar til å heve kvaliteten på språkprakisoppholdet. Målet er at språkpraksis i enda sterkere grad skal gi mentéene enda bedre språklig utbytte av praksisoppholdet.

Delmål:

1. Pilotprosjektet har som mål å teste ut gode metoder, verktøy og tilnærminger for å gi virksomheter i mindre kommuner i distrikts-Norge bedre kunnskap om hvordan de bedre kan legge til rette for at arbeidstagere med innvandrerbakgrunn kan få personlig veiledning i formelle og uformelle koder på norske arbeidsplasser.

2. Man ønsker også å gi tips og råd om karriereutvikling, bedre bruk av egen kompetanse, tilgang til et større nettverk og bedre innsikt i nye arbeidsområder og virksomheter.

3. Bygge opp kompetanse og system for å gjøre det enklere å få rekruttert til språkpraksisplasser i kommunene Volda og Ørsta.

4. Siktemålet er å starte opp første kurs høsten 2016 med 15 deltagere fra språkpraksisbedrifter i disse to kommunene.

Framtidig målsetning:

Basert på erfaringene fra pilotprosjektet er målsetningen at vi utvikler *Jobbmentor* til å bli et årlig tilbud som også vil bli tilbudt andre kommuner og virksomheter i Møre og Romsdal i løpet av 2017.

Ambisjonen er at erfaringene fra pilotprosjektet i 2016 skal danne grunnlag for et læringsopplegg som skal danne grunnlag for at Høgskolen i Volda i samarbeid med Inclusion AS skal tilby et opplæringsprogram for mentorer i virksomheter med språkpraksis, som et fast utdanningstilbud f.o.m. 2017. Målgruppen vil første driftsår

være virksomheter og kommuner i Møre og Romsdal. Den langsiktige visjonen er at Høgskolen i Volda tilbyr *JOBBMENTOR* som et nasjonalt tilbud.

Opplegg for evaluering og vurdering av måloppnåelse

Som en del av prosjektet "kvalifisering til lokalt arbeidskraftbehov" gjennomførte Volda læringssenter en spørreundersøkelse til bedrifter og offentlige arbeidsplasser i Volda kommune der vi blant annet spurte om interesse for ta imot språkpraktikant og erfaringer med å ha språkpraktikant i bedriften. Vi har dermed et nullpunkt å gå ut fra for å måle effekten av ete mentortilbud. Det vil være naturlig å gjenta en liknende spørreundersøkelse der en kan sammenligne bedrifter som har deltatt på mentorkurset med svarene vi sitter med. Vi vil også kunne måle en økning i tallet på språkpraksisbedrifter sammenlignet med i dag. Vi vil også ha tall for hvor mange av våre praktikanter som får tilbud om fast jobb etter endt språkpraksis.

Innholdet i mentorprogrammet *JOBBMENTOR*

Innholdskomponenter:

1. Rekruttering av mentorer og mentees
2. Kursing av mentorkoordinator
3. Kursing av mentorer
4. Kursing av mentees
5. Oppfølging av mentorer og mentees
6. Tilgang til jobbmentor.no - en prosjektportal som vil inneholde ulike verktøy til nytte for språkpraksisvirksomhetene/mentorene som deltar i mentorordningen.

Ad 1. Rekruttering av mentorer, mentees og mentorkoordinator

Som en forlengelse av det IMDI-støttede prosjektet «Kvalifisering til lokalt arbeidskraftbehov» har en av lærerne ved Volda læringssenter fått som oppgave å være kontaktperson overfor næringslivet i Volda og drive aktiv rekruttering av nye språkpraksisplasser. Rekrutteringsansvarlig for mentorer og mentees er tenkt å være enten denne personen eller annen person ved læringssenteret. Denne personen er også tenkt å ha en viktig rolle som mentorkoordinator. En viktig hovedoppgave til mentorkoordinatoren er å følge opp mentor og mentee under mentorforløpet.

Mentorer vil være personer i virksomheter med språkpraksis. Mentéene vil i pilotprosjektet i 2016 utgjøre inntil 15 språkpraksiskandidater i disse virksomhetene.

Da det er et stort behov for mer flerkulturell kompetanse også i offentlig sektor vil prosjektet vurdere en fordelingsnøkkel som sikrer kandidater både fra private og offentlige virksomheter.

Rekruttering av mentorer og mentees vil følge denne malen:

A. Rekrutteringsansvarlig/mentorkoordinator fra Volda læringssenter vil først kartlegge aktuelle virksomheter som får tilgang til å være med på mentorordningen, basert på nærmere bestemte kriterier. Det vil være naturlig å vurdere virksomheter

som allerede har språkpraksiskandidater, men også helt nye kandidater og potensielle språkpraksisbedrifter vil bli vurdert. Rekrutteringen av mentorer og mentees vil foregå parallelt.

B. Vedr. rekruttering av menteene: Det vil bli utviklet et kandidatskjema for menteene. Kartleggingen av menteen vil i tilfeller der det ennå ikke er valgt språkpraksisbedrift være grunnlaget for hvilken bedrift vi skal forsøke å rekruttere som mentorbedrift. Det er essensielt for at man skal lykkes at det er best mulig match mellom mentor og mentee.

C. Rekrutteringsansvarlig vil for pilotprosjektet i 2016 fokusere rekrutteringsinnsatsen mot mentorer blant bedrifter som allerede har språkpraksisplassavtale med Volda læringssenter.

I tillegg til argumentene om økt trygghet for mentorene i utøvelsen av mentorrollen vil muligheten for å synliggjøre at virksomheten tar samfunnsansvar, samt muligheten for at bedriftens medarbeidere får økt kunnskap om mangfoldledelse. Man har også registrert den økte medarbeidertilfredsheten som meldes blant annet fra mentorordninger initiert av foreningen Nydanskerne til personer som tar på seg rollen som mentor for arbeidstager med innvandrerbakgrunn. Dette vil samlet være sentrale argumenter for å selge inn ordningen til potensielle mentorbedrifter. Deltagelse i JOBBMENTOR gir deltagere fra mentorbedriften tilgang på ressurser i mentoring, mangfoldledelse og nettverk gjennom tilgang på nettressursen jobbmentor.no.

Ad 2. Kursing av mentorkoordinator

Høgskulen i Volda vil i samarbeid med samarbeidspartner Inclusion AS utvikle et kursopplegg for mentorer, menteer og mentorkoordinatorer basert på best-practise fra ledende aktører i inn- og utland innenfor mentorskap mot innvandrere på arbeidsmarkedet.

Da mentorkoordinatoren vil spille en sentral rolle i oppfølgingen av mentorer og menteen er det viktig at denne personen vil gjennomgå mentors rolle, opplæring av mentorforløp og mentorkoordinators rolle og oppgaver, og øvrige aspekter av mentorordningen i forkant av kurset som både mentor og mentee går gjennom.

Som en del av denne opplæringen legges det opp til at mentorkoordinator får tilbud om studietur til relevant miljøer i Skandinavia, der de har lykkes med tilsvarende type mentorordning ovenfor innvandrere som vil inn på arbeidsmarkedet. Når opplæringsprogrammet er helt klart for introduksjon til mentorer og menteer vil mentorkoordinatoren få individuell opplæring, slik at han eller henne blir best mulig i stand til å følge opp mentorer og menteer. Mentorkoordinator vil etter endt tjeneste få eget bevis for rolle som mentorkoordinator.

Ad 3. Kursing av mentorer

Da det antas at mange av mentorene er førstegangsmentorer vil opplæringsprogrammet skreddersys inn mot praksis og struktur på mentorrelasjoner heller enn teoridelen. Fullstendig innhold i kurset vil bli utviklet på et senere tidspunkt, men kurset vil inneholde følgende elementer:

1. FØR OPPSTART SOM MENTOR

- Forberedelser til mentoroppgaven
- Interkulturell kommunikasjon - råd og tips
  - Søke viten om menteen
  - Avklaring av mentorrollen

2. STARTEN AV MENTORFORHOLDET

  - Lage en plan for den første tiden på arbeidsplassen
  - Avklare mentorrollen

- Samtalemal - den første samtalen

3. UNDERVEIS I MENTORFORHOLDET

  - Hvordan følge opp den nye medarbeideren
  - Åpenhet, interesse og respekt for den nye medarbeideren
  - Grensesetting i relasjon mentor og mentee

4. AVSLUTNING AV MENTORFORHOLDET

  - Hvordan avslutte mentorforholdet?
  - Råd og tips på hvordan du kan hjelpe menteen videre etter avsluttet mentorforløp

Mentoropplæringsprogrammet vil utvikles med basis i best practiseerfaringer fra ledende aktører innenfor mentorskap generelt og mentoring av innvandrere spesielt. I tillegg vil kurset utvikles med basis i Volda læringssenters erfaring med språkpraksisopplæring og erfaringer fra andre gode praksiser Lengde på og omfang på kurs er noe som må utredes ila planleggingsfasen.

Det vil trolig legges opp til 1 helgesamling, med opplæring over 1-2 dager (fredag-lørdag eller lørdag-søndag). Det er viktig at deltagerne på disse samlingene får bevertning. Kurslokaler dekkes av egenfinansiering, fra enten Høgskulen i Volda eller Volda læringssenter.

<u>Ad 4. Kursing av mentees</u>
Kursopplegget for mentees vil være av langt mindre omfang enn opplæringsprogrammet til mentorene. Opplæringsprogrammet vil inkludere introduksjon til mentorordningen, hva det vil si å være mentor og mentee, avklaring av menteerollen, hvordan mentorforløpet kan bidra til vellykket karriereløp i det norske arbeidsmarkedet for menteen). Det må legges opp til en samling i forkant av mentorløpet. Det kan vurderes om mentor og mentees skal møtes under denne samlingen.

Ad 5. Oppfølging av mentorer og mentees

Mentorordningen innbefatter også et opplegg for oppfølging av mentorer og mentees. Høgskulen i Volda og Inclusion AS vil i samarbeid med Volda læringssenter utvikle et oppfølgingsopplegg som kort skissert består av følgende:

Kick-off samling:
Etter at mentorer og menteer har gjennomført opplæring vil det inviteres til kick-off samling der mentorer og mentees vil møtes for første gang, i kontekst av å være en del av mentorprogrammet. Program for denne samlingen vil både inneholde en fagdel knyttet til selve mentorordningen og en «mykere» del med hovedvekt på underholdning med innslag fra ulike kulturer, inklusiv lokalkulturen på Søre Sunnmøre.

Oppfølging i programperioden:
Mentorkoordinator/rekrutteringsansvarlig hos Volda læringssenter får ansvar for oppfølging av mentorer og mentees. I denne sammenheng skal mentorkoordinator ha en rutine med møte med mentor/mentee hver 14. dag.

Nettverkssamling i etterkant av programmet:
Det legges også opp til 1 felles nettverkssamling mellom mentorer og mentees i etterkant av mentorprogrammet. På denne samlingen vil det legges vekt på erfaringsutveksling og læring mellom mentorene samt nettverkstrening der deltagerne får komme i dialog med flere mentorer i programmet.

Ad 6. Prosjektportalen Jobbmentor.no

Mentorer fra språkpraksisbedrifter vil få tilgang på nettressursen jobbmentor.no - en prosjektportal spesialutviklet for denne mentorordningen. Jobbementor.no vil inneholde ulike verktøy til nytte for språkpraksisvirksomhetene/mentorene som deler i mentorordningen. Hensikten er altså at portalen skal være et verktøy for involverte mentorer og at man kan profilere programmet ut mot aktuelle målgrupper/virkemiddelapparat.

Skissert innhold på jobbmentor.no:
- Oppdaterte nyheter om mangfoldledelse, mentorskap og veiledning av personer med innvandrerbakgrunn

- Ulike typer verktøy som mentorer vil dra nytte av i sin mentorrolle som:
  GUIDE TIL MENTORFORLØP: En guide med råd og verktøy til den som skal ta fatt på oppgaven som mentor. Guiden brukes til å strukturere og målrette et mentorforløp, noe som vil styrke utbyttet både for mentee, mentor og virksomhet.
  SAMTALEGUIDE TIL MENTORER: En guide som hjelper mentorer til å strukturere samtalen med deres mentees. Guiden har særlig fokus på virksomhetsrettede mentorforløp.

- Tilgang til nettverk blant mentorer og andre nøkkelpersoner i andre jobbmentor-bedrifter

- Andre verktøy vil være lenker til allerede eksisterende læringsressurser innenfor innvandrermentorskap og mangfoldledelse, embedding av relevante videoer fra Youtube, TED og Vimeo m.m.

Prosjektorganisering
Mentorordningen JOBBMENTOR er et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Volda, Volda læringssenter og Inclusion AS. Prosjekteier er Høgskolen i Volda. Høgskulen i Volda vil sammen med Inclusion AS utvikle og drifte et opplæringsprogram for mentorer og menteer. Læringssenteret er tiltenkt en koordinatorrolle ift. oppfølging av mentorer og menteer i mentorordningen.

Prosjektgruppe
-Seniorrådgiver og høgskolelektor Bjørn Gunnar Tafjord, Høgskulen i Volda.

-Lektor og Språkpraksisansvarlig Gunnar Andenes ved Volda Læringssenter.

-Daglig leder Paul Bø i Inclusion AS.

Høgskulen i Volda
Høgskulen i Volda ligger ved de majestetiske Sunnmørsalpene, og er med omtrent 4000 studenter og 350 ansatte, den største utdanningsinstitusjonen mellom Bergen og Trondheim. Høgskulen i Volda er høgskolen for human- og samfunnsvitenskapene i Møre og Romsdal. Vi gir fag- og profesjonsutdanninger på bachelor-, master- og PhD-nivå for skole og barnehage, velferd, media og kultur. De profesjonsrettede grunnutdanningene er grunnstammen i studieporteføljen. Høgskolen tilbyr 18 bachelorprogram, flere lærarutdanningsprogram, en rekke årsstudium og videreutdanninger på heltid, deltid og nett. I tillegg har høgskolen seks mastergrader: Kulturmøte, Sosial- og helsefag; Mestring og myndiggjering, Nynorsk skriftkultur, Samfunnsplanlegging og ledelse, Dokumentar og Journalistikk og Undervisning og læring. Høgskolen i Volda samarbeider også med Høgskolen i Molde om PhD innenfor helse og sosialfag. Høgskolen i Volda har som mål å drive forskning og utviklingsarbeid med høy kvalitet på en slik måte at det gir utdanningstilbudene et solid grunnlag. Høgskolen har 220 fagtilsette. Av disse er 25 professorer og dosenter og 50 førstekompetente. Høgskolen i Volda er også en aktiv og dialogsøkende aktør innenfor etter- og videreutdanning både regionalt og nasjonalt.

Volda læringssenter
Volda læringssenter tilbyr i dag opplæring i Norsk og samfunnskunnskap til beboerne ved Volda statlige mottak (190 plasser) og mottak for mindreårige (40 plasser). Volda læringssenter har ansvar for det kommunale introduksjonsprogrammet for bosatte innvandrere i kommunen i tillegg til grunnskoleopplæring for de av elevene som starter et utdanningsløp. Volda læringssenter er organisert under avdeling for oppvekst og kvalifisering i Volda kommune. Volda læringssenter har også ansvaret for programrådgivningstjenesten i kommunen. Dette sikrer et godt samarbeid mellom norskopplæringa og bosettingstjenesten. Volda læringssenter har per i dag ca. 25 ansatte.

Inclusion AS
Inclusion AS er et konsulentfirma basert i Asker. Firmaet arbeider med utvikling av opplærings- og veiledningskonsepter spesielt rettet mot innvandrere, innenfor områdene entreprenørskap og jobbskaping. Prosjektmedarbeider Paul Bø har 8 års

erfaring fra veiledningsarbeid overfor innvandrere på entreprenørskapsfeltet. Han har også bred erfaring fra arbeid med utvikling av ledelse av opplæringsprosjekter i/for Oslo kommune, Etablerertjenesten i Asker og Bærumsom gründermentor i Inclusion gjennom prosjektet Startup Forum, et prosjekt han leder i regi av Asker Næringsråd og som er en del av regionalt innovasjonsprogram som er finansiert av Akershus fylkeskommune. Bø har mange års erfaring i utvikling av Les mer om Inclusion her: www.inclusion.no

Eksterne samarbeidspartnere

Vi arbeider med å få Foreningen Nydanskerne som en prosjektpartner i mentorordningen. Dette innebærer at de vil bidra med best practisetips til hvordan man utvikler og drifter mentorordninger for innvandrere. Samarbeidet kan inkludere en studietur til Foreningen Nydanskerne i Danmark der de vil dele av sine erfaringer fra utviklingen av mentorordninger for innvandrere som skal inn på arbeidslivet i Danmark. På den andre side får de ta del i våre erfaringer med mentorordninger for språkpraksisvirkesomheter. Les mer på www.foreningen-nydanskerne.dk

Volda kommune og Ørsta kommune er med som samarbeidspartnere i prosjektet. Prosjektansvarlige vil ta initiativ til en referansegruppe der man inviterer inn representanter fra disse to aktørene.

Aktivitetsplan med milepæler

Hovedaktivitetene i prosjektet er vist i tabellen:

Nr	Aktivitet	2016 (Fase 1)
1	Planlegging	Mars-april
2	Utvikle faglig innhold for mentorprogrammet	April-juni
3	Uvikle strategi for rekruttering av mentorer og menteer	Mars-april
4	Rekruttere mentorer og menteer	April-juni
5	Opplæring mentorkoordinator	Juni
6	Kick-off samling Evaluere/videreutvikle tjenesten	August
7	Opplæring mentorer og menteer	August
8	Mentorløp (ongoing)	September-desember
9	Sluttsamling mentorer og menteer	Desember
10	Evaluering / sluttrapport	Desember

Budsjett og finansiering

BUDSJETT			
	Periode	**Aktiviteter og kostnadsposter**	**Totalt**
1	Mars-april	Planlegging: -Planleggingsmøte i Volda, reise/opphold: 7 000 -Møter, prosjektgruppe og fagdeltagere, 36t a 1000 = 36 000 -Planutvikling, 66t a 1000 = 66 000	109 000

2	April-juni	Utvikle faglig innhold for mentorprogrammet: -Faglig oppdatering, 30 arb. timer a 1000 = 30 000 -Reise og opphold Volda og København: -2 turer Volda, reise/opphold: 7000 x 2 = 14 000 - Reise opphold ,studietur København = 10 000 -Arb. timer for å utvikle faglig innhold: 160 t a 1000 = 160 000 Utvikle nettportalen Jobbmentor.no inkl. kjøp og tilrettelegging av løsning, innlegging av innhold og serverleie = kr. 25 000	239 000
3	Mars-april	Uvikle strategi for rekruttering av mentorer og menteer	
4	April-juni	Rekruttere mentorer og menteer	
5	Juni	Opplæring mentorkoordinator: -Reise/opphold Volda: 7 000 -Arb. timer til forberedelser og opplæring: 32t a 1000 = 32 000	39 000
6	August	Kick-off samling Jobbmentor: -Reise/opphold Volda: 7 000 - Bevertning: 5 000 -Arb.timer til forberedelse og ledelse: 18t a 1000 = 18 000	30 000
7	August	Opplæring mentorer og menteer: -Reise/opphold Volda: 7 000 -Bevertning: 5 000 -Arb.timer til forberedelse og ledelse: 18t a 1000 = 18 000	30 000
8	September-desember	Mentorløp (ongoing)	
9	Desember	Erfaringsarena mentorer og menteer: -Reise/opphold Volda: 7 000 -Bevertning: 5 000 -Arb.timer til forberedelse og deltagelse: 16t a 1000 = 16 000	28 000
10	Desember	Sluttrapport og anbefaling: -Arb. timer til forberedelse og skriving: 24t a 1000 = 24 000	24 000
TOTALT			499 000

FINANSIERINGSPLAN	BELØP
IMDI Tilskudd 2016	264 000
Egeninnsats Høgskulen i Volda	71 000
Egeninnsats Volda læringssenter 10% stillingsressurs og lokale	65 000
Egeninnsats Inclusion AS	99 000
TOTALT	499 000

Volda, 29. januar 2016

(sign.)

_____

Seniorrådgiver og høgskolelektor
Bjørn Gunnar Tafjord
Høgskulen i Volda

(sign.)

_____

Daglig leder
Paul Bø
Inclusion AS

(sign.)

_____

Lektor og språkpraksisansvarlig
Gunnar Andenes
Volda læringssenter

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Andreea Beleuta	Arkivsak nr.:	2016/445
		Arkivkode:	151

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
134/16	Formannskapet	16.08.2016

MÅNADSRAPPORT JUNI 2016

Administrasjonen si tilråding:
Månadsrapporten for juni 2016 vert teken til vitende.

BUDSJETTSKJEMA 1A

Budsjettskjema 1A består av:

- Frie inntekter
- Generelle statstilskot
- Eigedomsskatt
- Finansområdet

Frie inntekter

Rammetilskot og skatt på inntekt og formue utgjer det som vert kalla kommunen sine frie inntekter:

Frie inntekter	**Opphavleg budsjett**	**Justert budsjett**
Rammetilskott	244 498 000	249 693 000
Skatteinntekter	212 524 000	208 643 000
Sum frie inntekter	**457 022 000**	**458 336 000**

Det er skatteinngangen på landsbasis som er den mest sentrale faktoren på kor mykje vi får i frie inntekter. Dette er fordi vi har utjamning mellom skatterike kommunar og skattefattige kommunar (slik som Volda kommune). Dette er eit element i rammetilskotet. Jo mindre skatteinngangen er på landsbasis, desto mindre vert det å fordele til dei skattefattige kommunane. Volda kommune har skatteinntekter på 105,25 mill kr ved utgangen av juni, og er ca. 430.000 kr meir enn det budsjetterte beløpet for same periode. Volda kommune får kompensert 95% dersom skatteinntektene vert mindre enn budsjettert.

Kommunestyret har som tabellen ovanfor viser budsjettert med frie inntekter på 457 mill kr. i 2016. Regjeringa kom med ny prognose for skatteinntektene på landsbasis ved framlegging av kommuneproposisjonen/revidert nasjonalbudsjett den 11.mai. Prognosemodellen frå KS viser ei prognose på 458,3 mill kr ved årets slutt for Volda kommune (ca. 1,3 mill meir enn opphavleg budsjettert), og dette vart justert av kommunestyret i juni.

Eigedomsskatt

Det vart budsjettert med 16 mill kr i inntekt frå eigedomsskatt. Ved korrigering av budsjett 1.halvår 2016 vart dette auka til 17 mill kr.

Generelle statstilskot

Tabellen under viser budsjetterte generelle statstilskot for 2016:

Generelle statstilskot	**2016**
Integreringstilskott	25 825 000
Gr.97/investering i skulebygg	1 311 082
Omsorg	3 144 829
Kyrkjebygg	65 309
Sum	**30 346 220**

Innvandrarkontoret har laga denne prognosen for 2016:

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	Budsjett 2016	Prognose
År 1 (2016)	**234 000,00**	**24**		**5 616 000,00**
År 1 (2016)	**184 000,00**	**16**		**2 944 000,00**
År 2 (2015)	**220 000,00**	**49**		**10 780 000,00**
År 3 (2014)	**160 000,00**	**35**		**5 600 000,00**
År 4 (2013)	**83 400,00**	**24**		**2 001 600,00**
År 5 (2012)	**70 000,00**	**24**		**1 680 000,00**
Familiesameinte 2016	**184 000,00**	**1**		**184 000,00**
Alternativ mottaksplassert		**1**		**162 900,00**
Ekstratilskot IT 2016	**50 000,00**			**-**
SUM		**172**	**25 825 000**	**28 968 500**

Tabellen ovanfor viser at prognosen for integreringstilskot er kr 3.143.500,- større enn opphavleg budsjettert. Husbanken har truleg dei andre tilskota klare i sommar, og kjem tilbake til det ved 2. tertialrapport.

Finansområdet

Finansutgifter

Det er budsjettert med følgjande utgifter på finansområdet i 2016:

	Budsjett 2016
Renteutgifter (inkl startlån)	18 073 000
Avdrag	25 000 000
Sum finansutgifter	**43 073 000**

Renteutgifter

Det er budsjettert med kr 17.273.000 i renteutgifter på våre investeringslån (kr 800.000 i renteutgifter på Startlån kjem i tillegg).

Prognose viser at renteutgiftene vert ca. kr 700.000 mindre enn budsjettert. Dette er i all hovudsak forklart ved at Volda kommune har tatt et låneopptak på 150 mill kr. Det er budsjettert med låneopptak på ca. 204 mill kr. Låneopptaket av dei resterande 54 mill. kr. vert truleg ikkje gjennomført før i 2017.

Minimumsavdrag

Minimumsavdraget for 2016 vart redusert frå 25 mill. kr til 21,5 mill. kr av kommunestyret i juni (korrigering av budsjett for 1.halvår 2016).

Finansinntekter

	2016
Renteinntekter formidlingslån	600 000
Ordinære renteinntekter	1 500 000
Utbytte Tussa	3 000 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m.	1 500 000
Sum	**6 600 000**

Renteinntekter

16 juni vart det gjennomført 150 mill av det vedtekene låneopptaket på over 200 mill kr. 100 mill. kr. av låneopptaket er førebels plassert på høgrentekonto. Ved utgangen av juni er renteinntektene kr. 800.000,- og vi vil ved utgangen av året nå det budsjetterte beløpet på renteinntekter.

Plasseringar i obligasjonsfond m.m.

Storebrand forvaltar våre plasseringar. Ved utgangen av juni hadde plasseringane ein samla marknadsverdi på kr. 57.576.000, og er ei auke på kr. 966.000 hittil i år.

Utbytte Tussa

Volda kommune får utbytte på kr. 6.464 per aksje. Dette utgjer kr. 3.128.760 og er kr. 128.760 meir enn opphavleg budsjettert.

2 BUDSJETTSKJEMA 1B

Sektorane

Tabellen under viser status for sektorane ved utgangen av juni. Utheva skrift indikerer rapporteringsnivå.

Tekst	Rekneskap 2016	Periodisert revidert budsjett 2016	Opprinneleg budsjett 2016	Rekneskap 2015
Rådmann	**948 421**	**783 175**	**1 660 059**	**898 980**
Samfunn og rådgjeving	**427 221**	**693 009**	**1 480 272**	**837 416**
Personal og løn	3 508 974	3 089 810	6 535 879	3 292 981
IKT	1 575 575	2 496 630	5 121 646	1 349 294
Innvandring	-4 771 292	540 136	1 105 927	-1 539 364
Personal og organisasjon	**313 256**	**6 126 576**	**12 763 452**	**3 102 911**
Økonomi	**3 410 439**	**3 193 233**	**6 753 769**	**2 967 373**
NAV Kommune	**3 876 612**	**4 079 098**	**8 158 196**	**3 756 474**
Stab opplæring og oppvekst	12 125 800	8 380 453	18 745 285	13 534 289
Helsestasjon	2 877 929	2 799 588	5 997 443	1 978 958
Barnehage	13 792 910	17 164 327	36 452 709	12 259 211
Grunnskule med SFO	48 200 183	51 899 387	110 012 753	46 196 887
Kulturskule	1 416 181	1 535 060	3 256 121	1 306 016
Volda læringssenter	11 100 838	10 878 871	22 561 715	7 699 590
Opplæring og oppvekst	**89 513 841**	**92 657 687**	**197 026 026**	**82 974 951**
Stab helse og omsorg (inkl. servicetenester)	7 272 536	8 885 539	7 424 309	2 996 533
Sjukeheim 2. etasje	12 878 500	12 834 134	27 157 396	12 680 554
Sjukeheim 3. etasje	10 936 036	11 435 163	24 175 825	10 389 292
Heimetenester	7 603 525	8 369 617	17 751 537	6 974 730
Heimetenester omsorgsbustader	14 761 212	15 577 985	32 964 008	14 948 707
Rus og psykisk helseteneste	8 276 962	7 168 619	15 266 006	7 349 743
Tenesta for funksjonshemma	6 269 592	5 118 152	11 001 316	5 230 989
Butenesta for funksjonshemma	13 512 501	14 812 945	31 345 201	13 546 187
Førebygging, rehabilitering og legeteneste	8 297 262	7 221 133	15 131 513	6 726 439

Helse og omsorg	**89 808 127**	**91 423 287**	**182 217 111**	**80 843 174**
Kultur	1 705 266	2 464 992	5 162 953	2 251 990
Servicekontor	2 738 563	2 598 264	5 441 764	2 463 695
Service og kultur	**4 443 830**	**5 063 256**	**10 604 717**	**4 715 684**
Politisk verksemd	**1 456 370**	**1 336 767**	**2 695 392**	**1 062 243**
Drift og anlegg	7 762 369	4 759 381	9 943 106	5 297 600
Brann	3 870 855	3 546 083	7 306 154	2 922 637
Eigedom	6 268 965	6 705 338	13 914 169	5 360 712
Teknisk	**17 902 189**	**15 010 803**	**31 163 429**	**13 580 950**
Sjølvkosttenester	**-3 149 138**	**-772 277**	**0**	**-1 855 849**
Plan	1 225 987	1 584 491	3 324 205	796 214
Landbruk	619 288	656 576	1 313 151	597 647
Kart, oppmåling og byggesak	1 381 963	570 681	1 371 774	1 141 145
Utvikling	**3 227 238**	**2 811 748**	**6 009 130**	**2 535 006**
Barnevern	**15 489 862**	**7 907 385**	**18 539 580**	**5 487 631**
SUM SEKTORANE	**227 668 268**	**230 313 746**	**479 071 133**	**200 906 942**
Felles utgifter og inntekter	**1 867 868**	**-1 344 115**	**-2 688 230**	**2 005 138**
Sum inkludert felles utgifter og inntekter	**229 536 136**	**228 969 631**	**476 382 903**	**202 912 081**
Finansområdet, statstilskott og frie inntekter	**-261 705 032**	**-258 131 328**	**-476 382 903**	**-244 490 837**
SUM HEILE KOMMUNEN	**-32 168 896**	**-29 161 697**	**0**	**-41 578 757**

Her er forklaringane til tabellen ovanfor:

- Kolonne 1 viser kva som er ført i rekneskapen pr utgangen av juni.
- Kolonne 2 viser periodisert budsjett ved utgangen av juni.
- Kolonne 3 viser budsjettet for heile året (2016).
- Kolonne 4 viser rekneskapen for same periode i 2015.

Sektorane har ved utgangen av juni eit forbruk på kr. **227.668.268** (grøn linje i tabellen ovanfor). Periodisert budsjett er kr. **230.313.746** for same periode. Sektorane ligg med andre ord om lag 3,3 mill. kroner under budsjettert forbruk ved utgangen av juni. Her er det viktig å vere merksam på at kommunane på Søre Sunnmøre i sommar har gjennomført oppgradering av vårt felles økonomisystem. Det har i denne perioden vore nedetid på systemet (og andre utfordringar ein alltid har i slike store prosessar). Vi er dermed mindre ajour enn normalt ved utgangen av juni. Netto utgifter kan difor vere noko større enn hva tabellen ovanfor viser.

Når vi inkluderer fellesutgifter (blå linje i tabellen ovanfor), så er forbruket om lag 567.000 kroner meir enn budsjettert ved utgangen av juni.

Siste linje i tabellen viser at kommunen ved utgangen av juni har ei netto inntekt på kr. **32.168.896**. Dette er omlag 3 mill. kr meir enn budsjettert for same periode. Dette har i all hovudsak samanheng med periodisering.

Under følgjer tilbakemelding frå sektorane og stabane:

Personal og organisasjon

Utgiftene er kr 275.000 større enn budsjettert til office lisensar. Ein kjem tilbake til dekning i samband med 2. tertialrapport.

Økonomistaben

Staben ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Opplæring og oppvekst

Basert på månadsrapporten for juni 2016, reknar Opplæring og oppvekst med eit mindreforbruk på kr 750.000,- ved utgangen av året.

Det er likevel knytt usikkerheit til estimatet. Det venta mindreforbruket skuldast større inntekter enn budsjettert.

Sektoren må samstundes auke drifta ved Folkestad skule hausten 2016 utan at det blir gitt tilleggsløyving til dette. Den auka drifta skuldast nedlegging av Bjørkedal nærskule.

Helse og omsorg

Forbruket ved utgangen av juni er ca. 1,61 mill kr mindre enn periodisert budsjett. Dette er forventa ettersom det er vedtekne tiltak på driftsbudsjettet for 2016 som enno ikkje er sett i verk. Sektoren reknar med å vere i balanse ved slutten av året.

Under er tilbakemeldinga frå sektoren:

"Tabellen under viser grovt oppsummert periodisert status på ulike tenesteområder pr.30.juni.

Tenesteområde	***Meirforbruk***	***Mindreforbruk***
Stab og service		*2.146.000,-*
Institusjonsteneste 2.etg	*44.000,-*	
Institusjonsteneste 3.etg		*499.000,-*
Sentralkjøkken	*533.000,-*	
Heimeteneste, heimebuande inkl. dagavd		*766.000,-*
Heimetenester, omsorgsbustader		*817.000,-*
Rus- og psykisk helseteneste	*1.108.000,-*	
Hamna Dagsenter	*560.000,-*	
Avlastingsteneste barn og unge	*592.000,-*	
Buteneste for funksjonshemma		*1.300.000,-*
Førebygging, rehabilitering og legeteneste	*1.076.000,-*	
Samla	*3.913.000,-*	*5.528.000,-*
Differanse		*1.615.000,-*

Mange av tenestene har forventa inntekter gjennom driftsåret. Stipulert refusjonskrav pr 5 mnd er lagt inn i tabellen under. Lista er ikkje komplett. Desse inntektene er altså ikkje bokførte.

Tenesteområde	***SUM***
Felles kommuneoverlege:	*375.000,-*
Førebygging, rehab, legeten.	*1.034.000,-*
Hamna Dagsenter	*613.000,-*
Samla	*2.022.000,-*

Årsaksforholda til meirforbruk/ mindreforbruk:

- *Stab og service: Her ligg både løn og driftmidlar til mange tenester. Grunnen til mindreforbruket er av rekneskapsmessig art. Variabel løn for desember 2015 vert belasta jan.2016. For at dette skal verte korrekt, er tilsvarande beløp ført som inntekt.*
- *Institusjonsteneste: For første gang i 2016 viser resultatet eit marginalt meirforbruk i 2.etg. Ein kan ikkje påpeike ei bestemt årsak til dette, det må eit djupare dykk til enn det ein rekk no! 3. etg har mindreforbruk på 05.mill så langt. Belegget i tre bugrupper er jamt, på Klokkarstova varierer det frå å vere heilt fullt til nesten fullt.*
- *Sentralkjøkkenet: Utgiftssida ved drifta av sentralkjøkkenet balanserer i høve budsjettet. Meirforbruket kjem i all hovudsak av at inntektene ikkje ajourførte. Pga sjukdom ligg ein noko på etterskot med fakturering.*
- *Heimetenestene inkl. Dagsenter: ca. 281.000,- av mindreforbruket kjem av tilskot frå helsedir. for tilrettelegging av fleire dagaktivitetsplassar for heimebuande demente.*
- *Heimetenester, døgnbemanna omsorgsbustader for eldre: Totalt ser det greitt ut, internt er det behov for å budsjettkorrigere for å styrke bemanninga på Fjordsyn. Dei går no med høgare bemanning enn budsjettet gir rom for, men styrkinga vert gjort ved omrokkeringar i eiga eining.*
- *Rus- og psykisk helseteneste: Her er utgifter til konsulenttenester og andre store utgifter som ikkje var budsjetterte. Tre utflyttingar, men også tre nye bebuarar i døgnbemanna tilbod som krev tett oppfølgjing, vanskeleg å ta bemanninga ned, sjølv om drifta pr. dato ikkje balanserer med ramma som er gitt til eininga.*
- *Hamna Dagsenter: Er nesten i balanse. Korrigert refusjon frå Ørsta ville gitt ein liten pluss på mindreforbruk.*
- *Avlastingsteneste for barn og unge: Tiltaket vart styrka til 2016 med 750.000,-. Ein finn meirforbruket derfor urimeleg (høgt). Eit djupdykk har vist at budsjettet for fastløn er redusert samanlikna med 2015, noko som stemmer dårleg med vedteken auke. Einingsleiar jobbar med å finne ut av dette.*
- *Buteneste for funksjonshemma: Vart styrka til 2016 og har no mindreforbruk. Det er likevel sett fokus på noko variabel løn som eininga må jobbe med for å unngå.*
- *Førebygging, rehabilitering og legeteneste: Eininga består av fleire deltenester. Fysioterapi, ergoterapi, frisklivssentral, interkommunal nattlegeteneste, kommunal- og privat legeteneste. Det er mindre variasjonar i dei ulike deltenestene. I tabell to viser ein manglande refusjonar på to av områda i denne eininga. Ein vil likevel påpeike at då budsjettet vart vedtatt, vart det på ansvar/ funksjon 4660/241(som tidlegare år) lagt inn refusjon for husleige og noko lønsmidlar til støttefunksjonar frå IT, løn og personal og økonomi. Tidlegare i år vart det ordna slik at desse refusjonane no går direkte til dei nemnte sektorane. Det betyr at helse- og omsorg har fått redusert inntektsida av budsjettet med ca. 1,2 mill.*

Ferievikarposten har fortsatt begrensa forbruk, men i periodisert budsjett vil denne likevel ha ein viss storleik. August, og ikkje minst september/ oktober er månader der det meste av ferievikarbudsjettet vert belasta. På andre områder kan store kvartalsvise innbetalingar gi

høgt forbruk som vil jamne seg utetter året. Etter seks månader har sektoren eit mindreforbruk, ein god tendens for rekneskapsåret."

Service og kultur

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Teknisk

Eigedom ventar å være på budsjett ved årets slutt.

Etter at brannavdelinga fekk auka ramma med kr. 500.000,-, ser ut til at avdelinga kommer ut i balanse ved slutten av året.

Samla sett har Teknisk sektor (inkludert tilførte midlar på 2,5 millionar ved sak 2016/850), ei forventning om å kome ut på budsjett ved årslutt.

Utvikling

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Barnevernstenesta

Slik stoda er no i tenesta/talet på barn med tiltak, ligg ein innafor budsjettramma.

NAV

Sektoren venter å gå i balanse i slutten av året.

3 OPPSUMMERING

Her er ei kort oppsummering av driftssida ved utgangen av juni:

Frie inntekter

Prognose for frie inntekter er ca 1,3 mill. kr. meir enn det som var prognosen ved inngang til året.

Generelle statstilskot

Prognosen for integreringstilskot viser ca kr. 3.140.000 meir enn det opphaveleg budsjetterte beløpet. Husbanken har dei andre tilskota klare i sommar, og kjem tilbake til det ved 2. tertialrapport.

Eigedomsskatt

Det vart budsjettert med 16 mill. kr i inntekt frå eigedomsskatt. Ved korrigering av budsjett 1.halvår 2016 vart dette auka til 17 mill. kr.

Finans

Prognosen for renteutgifter viser ca kr 700.000 mindre enn budsjettert. Minimumsavdraget for 2016 vart redusert frå 25 mill. kr til 21,5 mill. kr av kommunestyret i juni (korrigering av budsjett for 1.halvår 2016).

Sektorane

Teknisk samt Opplæring og oppvekst fekk auka sine budsjettrammer ved korrigering av budsjett for 1.halvår 2016. En forventar dermed ikkje noko avvik ved sluten av året.

Rune Sjurgard
Rådmann

Henrik Skovly
Økonomisjef

Utskrift av endeleg vedtak:

- Sektor og stabsleiarar
- Marija Ostojic
- Andreea Beleuta
- Gunnar Lillebø

Vedleggsliste:

Klageinstans:

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Rune Sjurgard	Arkivsak nr.:	2016/1212
		Arkivkode:	020

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
135/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	

NYE OPPGÅVER TIL STØRRE KOMMUNAR - HØYRING

Administrasjonen si tilråding:

1. **Kommunestyret meiner at dei nye oppgåvene som er foreslått ikkje vil gi vesentleg effekt i form av auka lokaldemokrati og auka lokalt sjølvstyre.**

2. **Basert på prinsippet om å halde fast ved generalistkommuneprinsippet, bør særleg spesialiserte oppgåver leggjast til det regionale nivået eller statlege institusjonar. Alternativt bør det kunne prøvast ut modellar der kommunar kan ha definert ansvar for delar av slike oppgåver når dei er lokalisert til kompetansemiljø i regionale eller statlege institusjonar.**

3. **Kommunestyret vil be om at prosessen med overføring av nye oppgåver vert sett i lys av behovet for å styrke kommunane sitt økonomiske og juridiske handlingsrom for å utvikle lokalsamfunnet og skape grunnlag for utvikling av arbeidsplassar og busetting. Dette bør også sjåast i samanheng med utflytting/plassering av statlege arbeidsplassar ute i distriktskommunar.**

4. **Kommunane bør i kraft av Grunnlovfesting av lokalt sjølvstyre få større råderett over primærtenestene slik at det er samsvar mellom mynde og ansvar for dei totale samanhengane mellom økonomi og kvalitet. Kommunestyret syner til konkrete døme skissert i saksutgreiinga.**

5. **Kommunestyret vil be om at det vert gjennomført ei evaluering og nærare vurdering av grensesnittet for ansvaret for oppgåver innanfor for rus og psykiatri mellom spesialist- og primærhelsetenesta.**

Saksopplysningar:

Eg syner til høyringsskriv og høyringsnotat frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nye-oppgaver-til-storre-kommuner/id2500822/

Regjeringa legg fram lovproposisjon om nye oppgåver til kommunane våren 2017, samtidig med forslag om kommunestruktur og nytt folkevalt regionalt nivå.

Sitat frå høyringsskrivet av 01.06.16:

«Høringsnotatets kapittel 3 inneholder forslag til lov- og forskriftsendringer knyttet til følgende oppgaver:

Vigsler som i dag gjøres av notarius publicus

Andre oppgaver som er lagt til notarius publicus

Vilt- og innlandsfiskeforvaltning

Enkelte oppgaver etter forurensningsloven

Tilskudd til etablering i egen bolig og tilskudd til tilpasning av bolig

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmeanlegg

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Kollektivtransport

Det bes særskilt om høringsinstansenes innspill til disse forslagene.

Noen av oppgaveendringene som Stortinget sluttet seg til skal håndteres i andre løp. Disse oppgaveendringene er nevnt i høringsnotatets kapittel 4 til informasjon, men er ikke en del av selve høringen. Endringene følges opp i egne prosesser fastsatt av de enkelte departementene. De er kun omtalt i høringsnotatet for å gi høringsinstansene et samlet bilde av hvilke oppgaver regjeringen tar sikte på å overføre til kommunesektoren. Dette gjelder blant annet:

Tannhelsetjenester

Basishjelpemidler

Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet

Oppgaver på rehabiliteringsområdet

Tilskuddsordning under Landbruks- og matdepartementets område

Konsesjonsbehandling av små vannkraftverk

Enkelte oppgaver på politiområdet»

Departementet (KMD) har sendt forslaget ut til høyring til mange partar, deriblant kommunane. Høyringsfristen er sett til 1. oktober og skal meldast inn elektronisk på departementet si neettside.

Vurdering og konklusjon:

I innleiinga til høyringsnotatet er det vist til at lokaldemokratiet over tid har vorte svekka, og at den statlege styringa har auka i takt med at kommunane har fått ansvar for stadig fleire veldferdstenester. Spørsmålet ein må stille seg etter å ha gått gjennom dette notatet og tidlegare Stortingsmelding er om forslaget til nye oppgåver vil medføre ei styrking av lokaldemokratiet og det kommunale sjølvstyret? (jfr. Meld. St. 14 (2014−2015)

Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner og Innst. 333 S (2014−2015) 9. juni 2015).

Det er nærliggjande å få assosiasjon til ordtaket om: *«Aldri har så mykje vore gjort for så lite».* Med all respekt så opplever eg at regjeringa har gjort eit ærleg forsøk. Dette handlar om å flytte reell makt frå dei statlege direktorata over på kommunesektoren, og her møter regjeringa motbør i eige system. Rådmannen meiner at ein burde gjennomføre ein samtidig og samla reformprosess der ein såg på oppgåve- og myndefordeling mellom alle forvaltningsnivåa i landet; direktorat, regionalt nivå og kommunane. Strukturen burde kome som ein konsekvens av innhald og myndigheit. Da først trur rådmannen det ville vere mogleg å flytte makt frå staten og ut i regionane og kommunane. Dette er særleg aktualisert no som regjeringa har sett på dagsorden å flytte/plassere statlege arbeidsplassar ut i distrikta.

Når ein ser kva oppgåver KMD foreslår for å styrke lokaldemokratiet og det kommunale sjølvstyret, så kan ein stille spørsmålet om kommunane ikkje verte tekne heilt på alvor. Ein kan lett få ei oppleving av at enkelte statsetatar har fått lov til å «rydde i skuffene» og få kvitte seg med oppgåver som dei ikkje finn interessante nok. Samtidig skal det seiast at det er nokre oppgåver som det er god rasjonalitet i argumentasjonen for å overføre til kommunane. Døme på dette er tilskotsordningar på det bustadsosiale området. Vidare er det positive signal i forenklingar i utmarkslovgjevinga og plan- og bygningslovgjevinga.

Ut frå erfaring med statlege reformer er rådmannen i utgangspunktet skeptisk til overføring av oppgåver frå staten til kommunane ettersom oppgåvene som regel ikkje er fullt ut finansierte. Dette tappar det kommunale sjølvstyret og det økonomiske handlingsrommet for lokal politikk og lokalt initierte oppgåver. Kommunereforma har sterkt fokus på auka tenestebehov som følgje av den demografiske utviklinga. Noko av hovudargumentasjonen for reforma er grunngjeve i tenesteyting. Det er staten som er ansvarleg for velferdsgodene og det som går under paraplyen velferdsstaten. Staten brukar kommunane som iverksettar av den statlege politikken for velferdsordningane i samfunnet, og oppgåvene og kompleksiteten har auka formidabelt gjennom statlege reformer siste tiåra. Sidan 2006 har tal tilsette auka med over 70 000 i kommunane. I tillegg til at kommunane taklar omstilling og er gode på tenesteyting, er det også naturleg at ansvaret for grunnleggjande tilbod til innbyggjarane ligg lokalt. Det som er uheldig med denne utviklinga er at kommunane vert utsett for større økonomisk risiko ved at tenestene ikkje er fullfinansierte. I tillegg aukar utgiftene med dei ressurskrevjande tenestene vesentleg meir enn inntektene til kommunane. I følgje KS er det utgjer dette om lag kr 400 millionar kroner.

Rådmannen meiner at noko av det viktigaste staten kan gjere for å styrke lokaldemokratiet og det kommunale sjølvstyret er å gi full økonomisk garanti for dei statleg pålagte tenestene og tilretteleggje for at kommunane har økonomisk handlingsrom for å utvikle lokalsamfunnet. Det er grunn til å tru at det er det å vere med å forme utviklinga i sitt eige samfunn er det som vil gjere det meir interessant å delta i lokalpolitikken. Den statlege velferdssatsinga og rettigheitsordningane er så regelstyrte at dei ikkje gjev rom for lokal politikk.

Rådmannen er klar over at det er gode intensjonar som ligg bak framlegga til nye oppgåver til kommunane og dei reformene som hittil er gjennomført. Samtidig er det sunt med kritisk refleksjon og evaluering for å vurdere om ein alltid lykkast, og om det er behov for å korrigere kursen. Staten er oppteken av innovasjon. Nyskapinga skjer i spenningsfeltet mellom forsking, politikk og ulike praktiske erfaringar. Det er derfor svært viktig at staten lyttar til kommunane sine erfaringar og den lokale kompetansen. Det er viktig å ta lærdom av Nav-reforma og til dels også samhandlingsreforma. Dersom ein lyttar meir til kommunane i tida framover, så vil framtidige reformer leggje beslag på vesentleg mindre ressursar og verte meir vellykka. Rådmannen stiller spørsmål ved om ein går for langt i å overføre spesialiserte

oppgåver frå sjukehusa til kommunane. Dette gjeld særleg innanfor rus og psykiatri der sjukehusa byggjer ned langtidsplassar og kommunane får ansvar for meir spesialiserte og kompliserte tenester. Sjølv med større kommunar vil dette innebere spreiing av fagmiljø som skal ta seg av kompliserte pasientar. Dette aukar risikoen for ustabilitet og reinnleggingar. Det bør ein gjere ei evaluering og grundig vurdering før det vert overført ytterlegare oppgåver innanfor rus og psykiatri. Det kan også vere interessant å prøve ut modellar der ein kan samle kompetansen i sjukehusmiljø med nye former for samarbeid og ansvarsdeling mellom primærhelse- og spesialisthelsetenesta.

Historisk har det vore ei fornuftig fordeling mellom statleg og kommunal forvaltning. Staten har hatt ansvar for stordrift og forvaltning av regelstyrte rettar som kan standardiserast, medan kommunane har hatt ansvar for oppgåver som krev lokalt skjøn og tilpassing. Staten styrer meir etter New Public Management-filosofien med streng målstyring, fokus på teljing av aktivitet og ovanfrå og ned styringsline. Kommunane er mykje meir pragmatiske med kort avstand mellom innbyggjar og avgjerdsorgan. Løysingar vert tilpassa ut frå behov som vert meldt opp frå grasrota. Særleg spesialiserte oppgåver som treng tunge fagmiljø bør liggje til enten staten eller det regionale nivået, iallfall dersom ein skal halde fast på generalistkommuneprinsippet. Rådmannen meiner at dette kan vere gode retningsliner for oppgåvefordeling, og at forslaget til nye oppgåver bør gjennomgåast også med sikte på ei slik rydding.

Rådmannen meiner det er nokre oppgåver som kommunane med fordel kunne fått ansvar for, og vil peike på m.a:

- Godkjenning av private skular. Grunngjeving: Statleg godkjenning av private skular undergrev det kommunale sjølvstyre til å fastsette rammer og økonomi for si skuledrift.
- Ansvar for skuleskyss. Grunngjeving: Ved å overføre ansvaret og ressursane frå fylkeskommunen vil ein sjå heilskapen og oppnå større fleksbilitet i løysingane for elevane.
- Mynde til å stille vilkår ved utbetaling av tilskot til private barnehagar: Grunngjeving: Sikre kvalitet i tilbodet og kunne sjå den lokale barnehagepolitikken i heilskap som ledd i tidleg innsats og førebygging mot utanforskap.
- Godkjenne skiltplan og skilting på kommunale vegar: Grunngjeving: Forenkle og redusere byråkrati. Ein kan sikre fagleg kvalitetssikring gjennom uttale/rådgjeving frå Statens Vegvesen eller ev frå ein annan kommune.
- Administrere statlege tilskotsordningar innanfor landbruk og næring. Grunngjeving: Lokalkunnskap og lokal tilrettelegging for å styrke lokal næringsutvikling.

Folketalsutviklinga og flyttemønsteret viser at det er dei store byane og områda rundt desse som har vekst. Møre og Romsdal har som fylke nedgang i folketalet. Dette er ein tankevekkjar. Det vil vere viktig kva virkemiddel det regionale nivået og den enkelte kommune vil verte utstyrt med for å utvikle lokalsamfunnet, og gjere det attraktivt for tilflytting og utvikling av arbeidsplassar. Det er dette som også skaper grunnlaget for behovet for tenesteyting som er eit av hovudargumenta for kommunereforma. Dette handlar sannsynleg nok meir om kommunane si geografiske plassering i høve til vekstssentra i landet enn kor store desse kommunane er. Derfor er det akkurat no svært viktig med sentrale og heilskaplege virkemiddel som legg grunnlaget for å ta heile landet i bruk.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
KS

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Asbjørn Moltudal	Arkivsak nr.:	2015/1006
		Arkivkode:	113

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
136/16	Formannskapet	16.08.2016

VOLDSFJORDKRYSSING AS

Administrasjonen si tilråding:

Volda kommune syner til den pågåande prosessen med utviding av aksjekapitalen i selskapet "Voldsfjordkryssing AS". Kommunen ser med glede på at oppstarten av selskapet Voldsfjordkryssing AS har fått så sterk lokal støtte og at ein no får auka aksjekapitalen til om lag 1 mill.

Kommunen syner til tidlegare inngått aksjepost på kr. 300.000.- i selskapet og vil på dette tidspunktet ikkje gjere endringar i høve til den.

Vedleggsliste:

- Referat frå styremøte i Voldsfjordkryssing AS 05.juli 2016.

Uprenta saksvedlegg:

- PS sak 3/16 Voldsfjordkryssing AS

Samandrag av saka:

I ekstraordinær generalforsamling den 29. mars 2016 vedtok selskapet Voldsfjordkryssing AS å utvide aksjekapitalen i selskapet.

Det er og lagt føringar i aksjeeigaravtalen som tilseier at kommunen ved stiftinga av selskapet ynskte å vere "hovedaksjonær". Saka vert med det lagt fram for formannskapet for ei vurdering om kommunen sin aksjepost og mål for kommunen sitt eigarskap i selskapet.

Saksopplysningar:

Volda kommunestyre vedtok i møtet 28.01.16, sak PS 3/16 å gå inn som aksjeeigar i selskapet ***Voldsfjordkryssing AS (sus).*** Det vart gjort slikt vedtak:

1. ***Kommunestyret godkjenner at Volda kommune går inn som aksjeeigar i selskapet Voldsfjordkryssing AS (sus).***

2. ***Kommunestyret godkjenner for sin del forslag til vedtekter og aksjeeigaravtale i samsvar med vedlegg 1 og 2 i denne saka.***

3. ***Kommunestyret gir formannskapet fullmakt til å skipe selskapet på vegne av Volda kommune og aktuelle samarbeidspartar. Selskapet skal primært arbeide med Voldsfjordkryssing.***

4. ***Formannskapet får fullmakt til å gjere evt. naudsynte tilpasningar som følgje av dei drøftingar som følgjer av pkt. 3.***

5. ***Kommunestyret viser til at Volda kommune sin del av aksjekapital, kr 300.000, tidlegare er vedteken dekt ved bruk av ubunde disposisjonsfond.***

Formannskapet oppnemnde ***Jørgen Amdam, Odd A. Folkestad og Martin Brænne*** i interimstyret for bruselskapet den 23.02.2016.

Selskapet Voldsfjordkryssing AS vart stifta den 25. februar 2016.
I ekstraordinær generalforsamling den 29. mars 2016 er det vedteke å utvide aksjekapitalen i selskapet.

Av referatet frå styremøte i Voldsfjordkryssing AS 5. juli (som fylgjer vedlagt til vitande går det m.a fram av sak 2.:

> *Styret gjorde slikt samrøystes* ***vedtak:***
>
> *Godkjenning av nye aksjonærar.*
>
> *A:*
> *Styret godkjenner oversikta over aksjonærar som har teikna seg i den gjenomførde emisjonen - slik det framgår av liste datert 5/7.2016. (Denne lista følgjer som vedlegg til møtereferatet). - Etter denne framgår det at nyteikna aksjekapital ser ut til å verte kr. 664.000,-, samla aksjekapital vil såleis verte kr. 994.000,-.*
>
> *B:*
> *Styret kan godkjenne andre seinare innkomne nyteikningar frå kommunar, dersom dette vert aktuelt - dette sidan kommunar er avhengige av godkjenning ved vedtak i politiske organ. Slike teikningar må evt vere gjorde og innbetalte før generalforsamling vert halde.*

Det er lagt opp til at generalforsamling skal haldast i veke 35 for å godkjenne emisjonen.

I samband med kommunestyrehandsaminga 28.01.2016 der kommunen vedtok å gå inn som aksjeeigar vart det lagt føringar at Volda kommune i starten skal vere hovedaksjonær i selskapet. Av utgreiinga går det m.a. fram:

> Selskapet bør arbeide for å skaffe inntekter til å finansiere arbeidet for å unngå behov for å utvide aksjekapitalen. Det vert lagt til grunn at Volda kommune vert hovudaksjonær. Ved til dømes eit 60/40 forhold vil det innebere at selskapet kan oppnå ein aksjekapital på til saman kr 500 000.
>
> Aksjelovgjevinga er klar på at det er styret i eit aksjeselskap som har det overordna ansvaret for forvalting av selskapet, og eigarane har mynde gjennom generalforsamlinga. Dette betyr at kommunen som aksjeeigar ikkje kan gje pålegg til selskapet sitt styre, utan at dette skjer i forma av vedtak frå generalforsamlinga. Nivået på kommunen sin eigardel må difor tilpassast kommunen sitt mål med

eigarskapen. Rådmannen har oppfatta det slik at kommunestyret ynskjer deltaking også frå andre kommunar, næringsliv og privatpersonar, men at Volda kommune bør vere "hovudaksjonær" i starten, dvs. etablere selskapet.

Vurdering og konklusjon:

Det er og lagt føringar i aksjeeigaravtalen som tilseier at kommunen ved stiftinga av selskapet ynskte å vere "hovedaksjonær". Avtalen fylgjer vedlagt til vitande.

Med den emisjonen som er i ferd med å verte gjennomført er kommunen framleis hovedaksjonær, men med ein aksjepost som ikkje inneber negativt fleirtal (over 33,4% av aksjane). Dersom det er eit mål at kommunen skal ha negativt fleirtal i høve nyteikna akjsekapital, jfr. Liste datert 5/7.2016, må kommunen styrke sin aksjepost med minst kr. 50.000,-.

Det er svært gledeleg at oppstarten av selskapet har fått så sterk lokal støtte og at ein no får auka aksjekapitalen til om lag 1 mill.

Rådmannen ser det som nærast ein føresetnad for at selskapet skal lykkast at næringslivet og andre kommunar sluttar seg til selskapet og jobbar fram prosjektet. Det er svært viktig for Volda og regionen å få fastlandssamband over både Voldsfjorden og Dalsfjorden. Dette er svært store prosjekt, og selskapet vil få ei formidabel utgreiingsoppgåve og vil mest sannsynleg måtte leige inn konsulenttenester for å ha framdrift i arbeidet.

Det er framleis knytt uvisse kring forståing av ordningane omkring ferjeavløysingsmidlar. Voldsfjordkryssing AS skal arbeide for finansiering og tekniske løysingar på brusambandet Volda-Folkestad (riksvegsamband) og erstatte ferjesambandet Volda-Lauvstad (fylkesvegsamband) med brusamband over Dalsfjorden primært med ferjeavløysingsmidlar. Det er ulike ordningar for desse sambanda. I tillegg skal selskapet vere pådrivar for etablering av tunnel-samband mellom vestsida av Dalsfjorden og Vanylven.

Med den lokale og regionale oppslutning selskapet ved emisjonen har fått, ser ikkje rådmannen det som nødvendig at kommunen aukar sin aksjepost no. Dersom det ved seinare høve vert invitert til nye aksjeutvidingar vil kommunen vurdere ev auka aksjekapital.

Det viktige no er å kome i gang med planarbeidet og utarbeide strategi for framdrifta med prosjekta. Det er det styret som må ta tak i.

Kommuneplanen

Kommunen sin nyleg vedtekne samfunnsplan gjev føringar for at kommunen skal engasjere seg og arbeide for betre kommunikasjonar mellom bygdene og sentrum (kap. 4.4. Busetting). Vidare har kommuneplanen strategiar om å "vidareutvikle kommunikasjonen i regionen med mål om ferjefrie fjordkryssingar" (kap 4.5. Volda i regionen).

Helse og miljøkonsekvensar:

Vert å avklare i reguleringsplanarbeidet som vil følgje saka (evt. konsekvensanalyser o.a).

Økonomiske konsekvensar:

Midlar til etablering er avsett i budsjettet. Dersom selskapet sin aktivitet for å følgje opp formålet inneber ein aktivitet som er høgare enn inntektsbringande drift, så kan det oppstå behov for å utvide aksjekapitalen.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Bruløysingar vil særleg gje betra brann- og helseberedskap i vestre deler av kommunen.

Rune Sjurgard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Rådgjevar

Utskrift av endeleg vedtak:
Voldsfjordkryssing AS

Referat frå styremøte i Voldsfjordkryssing AS – 5. juli 2016 – Volda Rådhus (Austefjord) frå kl 1300.

Desse møtte: styremedlem Martin Brænne, styremedlem/styresekretær Odd A. Folkestad – styreleiar Jørgen Amdam hadde forfall grunna utanlandsreise. Varaordførar Fride Sortehaug møtte som observatør i møtet.

Innkalling til møtet var sendt ut av styresekretæren, som og hadde sett opp følgjande forslag til sakliste:

Forslag til sakliste styremøte i Voldsfjordkryssing AS 5/7.2016 kl 1300:
1. *Godkjenning av innkalling og sakliste.*
2. *Gjennomgang av liste for mottekne teikningar - godkjenning av denne*
3. *Mottekne midlar Styret har fått melding skal nyttast som prosjektmidler*
4. *Vidare framdriftsplan med omsyn til tilbakemelding til nye aksjonærar, m.a. når tid det kan/bør innkallast til generalforsamling*
5. *Eventuelt.*

Sak 1:

Styret godkjende innkalling og sakliste slik den var føreslegen av styresekretæren.

Sak 2:

Styret gjorde slikt samrøystes vedtak:

Godkjenning av nye aksjonærar.

A:
Styret godkjenner oversikta over aksjonærar som har teikna seg i den gjenomførde emisjonen - slik det framgår av liste datert 5/7.2016. (Denne lista følgjer som vedlegg til møtereferatet). - Etter denne framgår det at nyteikna aksjekapital ser ut til å verte kr. 664.000,-, samla aksjekapital vil såleis verte kr. 994.000,-.

B:
Styret kan godkjenne andre seinare innkomne nyteikningar frå kommunar, dersom dette vert aktuelt - dette sidan kommunar er avhengige av godkjenning ved vedtak i politiske organ. Slike teikningar må evt vere gjorde og innbetalte før generalforsamling vert halde.

Sak 3:

Styret tok følgjande til vitende:

Innvilga prosjektmidlar.

Sparebanken Møre har innvilga kr. 100.000,- til delfinansiering/finansiering av aktuelle prosjekt som Voldsfjordkryssing AS skal gjenomføre.

Marine Harvest ASA har tilsvarande gitt melding om at dei vil løyve prosjektmidlar til Voldsfjordkryssing AS, storleiken på løyvinga er enno ikkje endeleg avklara.

Sak 4:

Styret vedtok samrøystes følgjande:

Vidare framdriftsplan:

Regnskapsføraren skal straks avstemme innkomne teikningar mot innbetalte beløp. Alle nye aksjonærar skal tilskrivast med "orientering om godkjenning og takk for teikning". Dei som ikkje alt har betalt for aksjane vert oppmoda om å ordne med betaling snarleg og seinast innan utgangen av juli 2016.

Det skal innan utgangen av veke 30 sendast ut innkalling til generalforsamling til alle aksjonærar. Styret tek sikte på at generalforsamling skal haldast i veke 35.

Sak 5:

Eventuelt:

Det vart ikkje fremma nokon sak under ”eventuelt”.

Møtet slutt kl 1445

5/7.2016

Odd A. Folkestad
referent

VEDLEGG: Oversikt over nye godkjende aksjonærar pr. 05.07.2016

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Asbjørn Moltudal	Arkivsak nr.:	2016/1299
		Arkivkode:	610

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
137/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	

STRATEGISKE GREP FOR Å HINDRE SVART ØKONOMI VED INNKJØP.

Administrasjonen si tilråding:

Volda kommune skal nytte anskaffingar (innkjøp) som strategisk verkemiddel for å medverke til berekraftig miljøutvikling, forsvarleg utvikling av arbeidslivet og etablering av fleire lærlingeplassar.

Kommunen skal legge vedlagde *"Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner"* til grunn ved innkjøp over nasjonal terskelverdi. Formannskapet får mynde til å avvike krava der det er hensiktsmessig.

Kommunestyret vil og oppmode om at strategien vert lagt til grunn ved innkjøp kommunen er med på gjennom innkjøpssamarbeidet i Ålesund.

Vedleggsliste:

1. Samarbeid om svart økonomi - *"Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner"*
2. *«Skiensmodellen»*

Samandrag av saka:

Arbeidslivet er under press. Store offentlege summar vert brukt til å innkjøp og vi ser at i enkelte bransjar er organisert kriminalitet i ferd med å utvikle seg. Volda kommune ynskjer å medverke til berekraftig miljøutvikling, forsvarleg utvikling av arbeidslivet og etablering av fleire lærlingeplassar gjennom å gjere strategiske grep i samband med anskaffingar og innkjøp. Rådmannen vil difor tilrå at KS, LO, NHO, Unio, YS og Skatteetaten (SMSØ) sine *"Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner"* vert lagt til grunn ved anskaffingar/innkjøp.

Saksopplysningar:

Innleiing:
Omsetninga i bygge- og anleggsbransjen var i Norge i 2014 på omlag 455 milliarder kroner. Av dette var omlag 150 milliarder kroner i offentlig regi, og i underkant av 100 milliarder kroner private bustadbyggjarar og oppussarar. Resten, vel 200 milliarder kroner, er handel mellom private, profesjonelle aktører.

Desse enorme summane er som "honningkrukker" for useriøse aktørar og ein ser at . I tillegg kjem offentlege og private kjøp av tenester i andre utsette bransjar. Arbeidslivet er under press, og vi ser at i enkelte bransjar er organisert kriminalitet i ferd med å utvikle seg.

Som offentleg organ er kommunen underlagt Lov om offentlege anskaffingar med føresegner. Regelverket er utarbeidd for å ta i vare internasjonale forpliktingar gjennom EØS-samarbeidet og verdens handelsorganisasjon (WTO). I tillegg gjev regelverket føringar for korleis offentleg sektor skal opptre ved innkjøp.

Kommunen er oppteken av kostnadseffektive innkjøp og gode prisar på innkjøpa, men kommunen kan også nytte innkjøpa strategisk for å nå mål som er viktige for kommunen og samfunnet som heilskap

KS, LO, NHO, Unio, YS og Skatteetaten (SMSØ) har gått saman og fått utarbeidd ein heilt ny mal for korleis kommunar kan motverke svart økonomi. Det vert tilrådd at kommunane vedtek ein anskaffingsstrategi (innkjøpspolicy) som inneheld strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffingar i kommunar og fylkeskommunar.

Målet er at ein skal få på plass ein «*standard som gjer det lett å vere seriøs, og tilsvarande vanskeleg å vere useriøs.*»

Nærare informasjon om samarbeidet og tilrådinga til kommunane kan ein finne på ein eigen portal: http://www.samarbeidmotsvartokonomi.no/

Bygg og anlegg, rehabilitering mv. er eitt av dei områda der risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er størst. Difi, BNL,Fellesforbundet og KS har fått utarbeidd spesielle kontraktsreglar som skal sikre seriøsitet i byggje- og anleggskontraktar. Desse er innarbeidd i vedlagte framlegg til anskaffingsstrategi.

Vurdering og konklusjon:
For Volda kommune er det særleg tre område rådmannen er oppteken av og som stadig vert etterspurt:

- Miljø
- Arbeidsliv
- Framtidas arbeidstakarar

Kommunen er oppteken av ei bærekraftig utvikling og då er det viktig at innkjøpa ikkje undergrev denne målsettinga. Den nyleg vedtekne samfunnsplanen har klima og miljø som eit hovudtema og prinsipp. Klima og miljø må såleis vektleggast, enten som krav eller kriterium for tildeling av kontrakter.

Det andre området som anskaffingar kan nyttast som strategisk verkemiddel er arbeidsliv. Situasjonen i den norske arbeidsmarknaden er bekymringsfull når det gjeld sosial dumping og svart økonomi. Dette er med på å undergrave dei fellesskapsverdiar samfunnet vårt er bygt på. Også i vårt område har vi sett døme på sosial dumping og svart arbeid og Volda kommune ynskjer å gjere sitt for å motverke den negative utviklinga vi ser.

Arbeidslivet er under press, og vi ser at i enkelte bransjar er organisert kriminalitet i ferd med å utvikle seg. Vi er opptekne av at menneskeverdet skal respekterast og kan då ikkje akseptere at menneske vert utnytta i produksjon av varer eller tenester. Vi kan heller ikkje akseptere å gjere forretningar med verksemder som ikkje overheld skatte- og avgiftsforpliktingane sine. Vi vil ikkje akseptere at leverandører og underleverandørar nytter seg av arbeidskraft på vilkår som strir mot norske verdiar om eit ryddig og respektfullt arbeidsliv.

Det siste området kommunane kan påverke er framtidas arbeidstakarar. Kommunar, fylkeskommunar og stat har ansvar for utdanning av fagarbeidarar. Då må også kommunen medverke til at kompetanse vert etterspurt i arbeidsmarknaden. Vi bør difor gjennom anskaffingar gjere vårt for at det vert etablert lærlingeplassar der det er mulig og at desse plassane vert nytta.

Ein modell som i den seinare tid er blitt teken fram er *«Skiensmodellen»* eller *«Telemarksmodellen».* Denne modellen har ei liste på 14 konkrete vilkår som Skien kommune tek inn i sine anskaffingar og som har med desse utfordringane å gjere. Vilkåra fylgjer vedlagt til vitande. Mange kommunar har allereie teke i bruk Skiensmodellen.

Rådmannen vil tilrå at KS, LO, NHO, Unio, YS og Skatteetaten (SMSØ) sine *"Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner"* vert lagt til grunn ved anskaffingar/innkjøp i Volda kommune.
Framlegget fangar opp intensjonen som ligg i Skiensmodellen, men skal vere meir lagt til rette for og tilpassa endringar i anskaffingsregelverket. SMSØ har vidareført dette som anbefalte seriøsitetskrav i bygg- og anleggskontrakter.

Tilrådingane knytt til anskaffingstrategi vil gjelde innkjøp generelt. Ut over byggje og anleggs-kontraktar vil det meste av dette vere knytt til innkjøp kommunen gjer i samarbeid med dei andre kommunane i innkjøpssamarbeidet i Ålesundområdet.

Vedtaket bør derfor omfatte ei oppmoding om at tilrådingane gjennom anskaffingsstrategien vert lagt til grunn også gjennom innkjøp gjennomført av innkjøpssamarbeidet.

Det er viktig å understreke at dette framleis er nybrottsarbeid sjølv om mange har innført desse krava. Verken «Skiensmodellen» eller seriøsitetskrava har vore prøvd heilt ut rettsleg ennå. Ein viss risiko for rettslege prosessar ved å nytte desse krava i anskaffingar kan ligg der, men etter rådmannen sitt syn er dette viktige tiltak for å sikre ei forsvarleg utvikling i arbeidslivet.

Rådmannen har i denne saka trukke fram 3 områder som er strategisk viktige for kommunen (miljø,arbeidsliv og fagopplæring). Det er viktig å streke under at det ikkje berre er desse omsyna kommunen sine innkjøp skal ivareta. Også andre område som omsynet til lokalt næringsliv sine muligheiter for leveransar til kommunen, kommunen sitt omdøme som innkjøper, god nok konkurranse om kommunale oppdrag, kostnadseffektive innkjøp, prisar og kommunen si kompetanse og ressursbruk på kjøp og anskaffingar må også takast i vare.

Økonomiske konsekvensar:
Å følgje opp desse krava kan gje auka ressursbruk både økonomisk og administrativt.

Rune Sjurgard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Rådgjevar

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

2016/1299

STRATEGISKE GREP FOR Å HINDRE SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET VED ANSKAFFELSER I KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER

VI VIL GJØRE DET ENKLERE FOR KOMMUNER Å BEKJEMPE SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

SVART ØKONOMI ER EN TYV

KS NHO Skatteetaten Unio YS LO

SAMARBEID MOT SVART ØKONOMI

Hva bør kommuner og fylkeskommuner gjøre for å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontrakter? Hva bør de gjøre for å følge opp risikoanskaffelser?

Svaret finnes i Samarbeid mot svart økonomis 10 strategiske grep. Grepene skal gjøre det enklere å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontraktene i risikoanskaffelser som f.eks bygg, renhold, bilvask mv. Dokumentet er laget slik at det kan danne grunnlag for vedtak i kommunestyrene.

I de strategiske grepene peker vi på de gode verktøyene som allerede finnes og gir veiledning på når, hvor og hvordan disse skal brukes.

STRATEGISKE GREP FOR Å HINDRE SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET VED ANSKAFFELSER I KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER

Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) har utarbeidet 10 gode råd for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i kommuner og fylkeskommuner.

Man må:

> *-Ta aktive grep for å motvirke svart økonomi og arbeidslivskriminalitet -*

Å ta forholdsregler for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er et samfunnsansvar som i særdeleshet påligger innkjøp i offentlig sektor. Å tillate useriøse aktører og kriminalitet i slike kontrakter har store konsekvenser. Svart økonomi og arbeidslivskriminalitet undergraver rettferdig konkurranse, arbeidstakernes rettigheter og finansieringen av velferd. Svart økonomi er også uforenelig med et godt tjenestetilbud. Svart økonomi skaper ikke verdier og velferd, men finansierer kriminell virksomhet. Dette må tas på alvor:

- **Vurder hvilke anskaffelser som har høy risiko for å bli utsatt for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.**
- **Still høye krav til leverandører og underleverandører i disse anskaffelsene, slik at useriøse og kriminelle aktørene ikke får tilgang til kontraktene.**
- **Følg opp disse anskaffelsene spesielt, ved å bruke de gode verktøyene som finnes og ved å gjennomføre nødvendig kontroll gjennom hele kontraktsperioden.**

Difi, BNL, Fellesforbundet og KS har utarbeidet spesielle kontraktsbestemmelser som skal sikre seriøsitet i bygg- og anleggskontrakter, (Seriøsitetsbestemmelser for bygg- og anleggskontrakter). Dette er ett av flere gode verktøy som åpenbart vil ha god effekt dersom de brukes aktivt, se side 10.

SMSØ har sett behovet for å samle 10 gode råd for en anskaffelsesstrategi rettet spesifikt mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i kommuner og fylkeskommuner. Rådene tar utgangspunkt i beste praksis. Dette er ikke en fasit, men et grunnlag eller en mal den enkelte kommune og fylkeskommune kan ta utgangspunkt i for et slikt vedtak.

Vedtaket bør utarbeides i samarbeid med partene i arbeids- og næringslivet lokalt.

1. TA ET KLART STANDPUNKT: VI SKAL IKKE HA SVART ØKONOMI ELLER ARBEIDSLIVSKRIMINALITET I VÅRE ANSKAFFELSER

Vi skal rette en ekstra innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Gjennom innsatsen skal vi så langt det er mulig hindre at de useriøse og kriminelle aktørene får tilgang til kontraktene. Dette gjør vi ved å stille ekstra høye krav til leverandører og underleverandører der risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er størst.

Vi skal ha egne rutiner for oppfølging og sanksjonering av kontraktsbrudd i disse anskaffelsene.

Vi rapporterer alle tilfeller av svart økonomi og arbeidslivskriminalitet til kontrollmyndighetene og/eller politiet.

2. RETT INNSATSEN INN DER RISIKOEN ER STØRST

Risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er etter Skatteetatens erfaring høy i enkelte typer anskaffelser, slik som f.eks:

- Bygg og anlegg, rehabilitering mv
- Renhold
- Bilvask og bilpleie

Selv om dette er typiske eksempler, må vi gjennomføre en konkret risikovurdering hos oss.

Når risikoen er høy, stiller vi spesielle krav i kontraktene og vi har egne rutiner for oppfølging og sanksjonering: Vi retter en ekstra innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

3. GÅ KONKRET TIL VERKS - DETTE SER VI ETTER:

For å sikre oss mot arbeidslivskriminalitet og svart økonomi må vi ha leverandører og underleverandører der:

- Lønns- og arbeidsforhold er i orden
- Registrering, oppgavelevering og betaling av skatter og avgifter er i orden
- Tilstrekkelig fagkunnskap er på plass
- Det er lett og oversiktlig å vite hvem vi handler med, hvem som jobber for oss, og hvem vi betaler til

Vi stiller relevante kvalifikasjonskrav for å sikre oss at leverandøren har evne til å gjennomføre kontrakten ut fra disse punktene. Dette inkluderer også lovpålagte godkjenninger, slik som f.eks godkjenning i Renholdsregisteret.

Billigst er ikke alltid best. Dersom et tilbud er unormalt lavt bør dette avvises. Dette krever at vi gjør en konkret vurdering av tilbudene. For å oppnå det beste forholdet mellom pris og kvalitet må det legges til rette for å vurdere kriterier som sosiale hensyn, kvalitet, innovasjon, miljø, livsløpskostnader, pris m.m. ved tildeling av kontrakter.

4. BEGRENS ANTALL LEDD I KONTRAKTSKJEDEN

Ved å begrense antall ledd i kontraktskjeden gjør vi oppfølgingen lettere og mer effektiv. Samtidig blir det vanskeligere å skjule arbeidslivskriminalitet og svart økonomi.

Seriøsitetsbestemmelsene for bygg- og anleggskontrakter sier at leverandøren ikke kan ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg uten byggherrens skriftlige samtykke.

Tilsvarende eller strengere begrensninger bør gjøres også i andre anskaffelser der vi vurderer risikoen som høy.

5. SETT KRAV TIL FAGKUNNSKAP

Ved å sette krav til faglærte og lærlinger sikrer vi kvalitet og seriøsitet både på kort og lang sikt. Bestemmelser for bruk av lærlinger generelt er under utarbeidelse av regjeringen.

Eksempelvis er det i Seriøsitetsbestemmelsene for bygg- og anleggskontrakter satt et prosentkrav for arbeidede timer utført av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring, (minimum 40%). Videre er det satt et prosentkrav til arbeidede timer utført av lærlinger, (minimum 7%). Begge kravene kan også oppfylles av personer som er oppmeldt etter Praksiskandidatordningen, jf opplæringslova § 3-5.

Prosentsatsene vil være under revisjon. I enkelte regioner eller prosjekter kan det være aktuelt å stille strengere krav. Det kan også etter de lokale forhold være aktuelt å stille ytterligere krav til enkelte fag. Endringer anbefales drøftet med partene i arbeidslivet og bransjene lokalt.

I andre anskaffelser, der vi vurderer risikoen som høy, bør det stilles tilsvarende eller strengere krav til faglærte og lærlinger.

6. VIT HVEM SOM ARBEIDER FOR OSS

Vi kontraktsfester at alle underentreprenører i hele kontraktskjeden skal være kjent for oss før arbeidet tar til. Videre skal alle ansatte på prosjektet være navngitt før oppmøte.

Vi kontraktsfester at alle arbeidstakere skal bære gyldig HMS-kort der regelverket krever det.

7. VIT HVEM VI BETALER TIL

Vi kontraktsfester at all betaling i hele kontraktskjeden skal gå via bank, både til virksomheter og til ansatte.

Difi's standard kontraktskrav gir eksempler på dokumentasjon som kan kreves fremlagt for å kontrollere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Vi skal kunne kontrollere at lønn og annen godtgjørelse faktisk har gått til den personen som har utført arbeidet.

8. KREV INNSYN I RELEVANTE SKATTEOPPLYSNINGER

Vi kontraktsfester at alle firma i kontraktskjeden skal gi oss fullmakt til å innhente relevante skatteopplysninger før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden.

Dette gjør vi via Skatteetatens ordning Registerinfo (SKAV-skjema) eller tilsvarende ordning.

Gjennom Registerinfo får vi bl.a tilgang til opplysninger om registrering for merverdiavgift, at merverdiavgiftsoppgaver og A-melding er levert de siste 6 månedene, og om skatter og avgifter er betalt.

9. GJENNOMFØR KONTROLLER

Vi gjennomfører kontroller der risikoen er høy. Det betyr å legge inn tilstrekkelige ressurser på dokumentasjonsgjennomgang og stedlig kontroll for å sikre at kontraktens krav blir oppfylt.

Kontroller skal gjennomføres i hele kontraktsperioden.

Difis anbefalte standard kontraktskrav for lønns- og arbeidsvilkår gir oss adgang til å foreta anmeldte eller uanmeldte stedlige kontroller hos leverandør/underleverandør, og ved lokasjon der tjenesten utføres. En slik kontroll kan inkludere tilgang til lønns- og personalsystemer.

Vi gjennomfører kontroll av HMS-kort og annen kontroll på arbeidsplassene.

10. BRUK DE GODE VERKTØYENE SOM FINNES

Difi har samlet gode verktøy for å stille og følge opp krav til lønns- og arbeidsvilkår. Dette finnes på nettstedet http://www.anskaffelser.no/sosial-dumping.

KONTRAKTSKRAV

Vi benytter Difi's standard kontraktskrav om lønns- og arbeidsvilkår som utgangspunkt for våre kontraktskrav i hele kontraktskjeden

Vi skal kontraktsfeste sanksjoner i hele kontraktskjeden for brudd på kontraktskravene, herunder også sen innsending av dokumentasjon, samt dersom leverandøren ikke leverer egenrapporteringsskjema innen fastsatt frist. Tiltak og sanksjoner skal iverksettes ut fra bruddets alvorlighetsgrad og omfang. Mulige sanksjoner er retting, dagbøter, tilbakeholdelse av kontraktssum, stans og heving.

Vi benytter bransjespesifikke seriøsitetskrav der disse finnes.

For å sikre seriøsitet i bygg- og anleggskontrakter har Difi, BNL, Fellesforbundet og KS utviklet et sett egne seriøsitetskrav. Dokumentet brukes i sin helhet som et vedlegg til kontrakten. Bestemmelsene stiller bl.a krav til faglærte håndverkere og lærlinger i prosjektene, HMS-kort, pliktig medlemskap i StartBank eller tilsvarende leverandørregister og begrensninger i adgangen til bruk av underleverandører.

OPPFØLGING

Vi benytter Difi's veileder om beste praksis som utgangspunkt for arbeidet vårt med oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår.

Veilederen om beste praksis deler inn tiltakene i hva vi må, bør og kan gjøre. "Bør" og "kan"-tiltakene er ment for områder med høy risiko, slik som f.eks bygg, anlegg og rehabilitering mv, renhold, bilvask og bilpleie og andre anskaffelser etter en risikovurdering. Vi skal derfor bruke tiltakene i veilederen fullt ut (må, bør og kan) så langt det passer.

I tillegg til vår egen oppfølging har både byggenæringen og bilbransjen utviklet sine egne veiledere for valg av seriøse underentreprenører. Hovedleverandøren skal bruke malene og sjekklistene som en del av sitt kvalitetsystem.

SØK RÅD HOS PARTENE I ARBEIDS- OG NÆRINGSLIVET

Disse gode rådene er utarbeidet som et utgangspunkt som kan passe i hele landet. Samtidig er det slik at det kan være store forskjeller fra sted til sted og fra fag til fag.

Samarbeid mot svart økonomi anbefaler at et vedtak om en anskaffelsesstrategi rettet spesifikt mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet diskuteres med partene i arbeids- og næringslivet.

Fellesforbundet | Byggenæringens Landsforening | bnl | difi | KS

SERIØSITETSKRAV

1. HMS-KORT

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra byggeplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

2. PLIKTIG MEDLEMSKAP I STARTBANK ELLER TILSVARENDE LEVERANDØRREGISTER

Leverandøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgifts informasjon) i hele kontraktsperioden.

3. KRAV OM FAGLÆRTE HÅNDVERKERE

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfyllelsesgraden. Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

4. LÆRLINGER

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravene kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5. Kravene kan også oppfylles ved å benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS- land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører.

Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes.

Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

5. RAPPORTERINGSPLIKT TIL SENTRALSKATTEKONTORET FOR UTENLANDSSAKER

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til ligningsloven § 5-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

6. INTERNKONTROLL. SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA)

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, som ikke blir rettet innen en rimelig frist, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene. Byggherren kan på

samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7. KRAV TIL LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underleverandør (herunder bemanningsselskaper) er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

8. BRUK AV UNDERLEVERANDØRER, HERUNDER INNLEID ARBEIDSKRAFT

Leverandøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg. Vesentlig mislighold som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig. Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Leverandøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.

Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underentreprenøren skiftes ut uten omkostninger dersom forholdet ikke rettes innen en rimelig frist, gitt ved skriftlig varsel.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

9. KRAV OM BETALING TIL BANK

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

10. MISLIGHOLD AV KONTRAKTSFORPLIKTELSER - KONSEKVENSER FOR SENERE KONKURRANSER

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

11. REVISJON

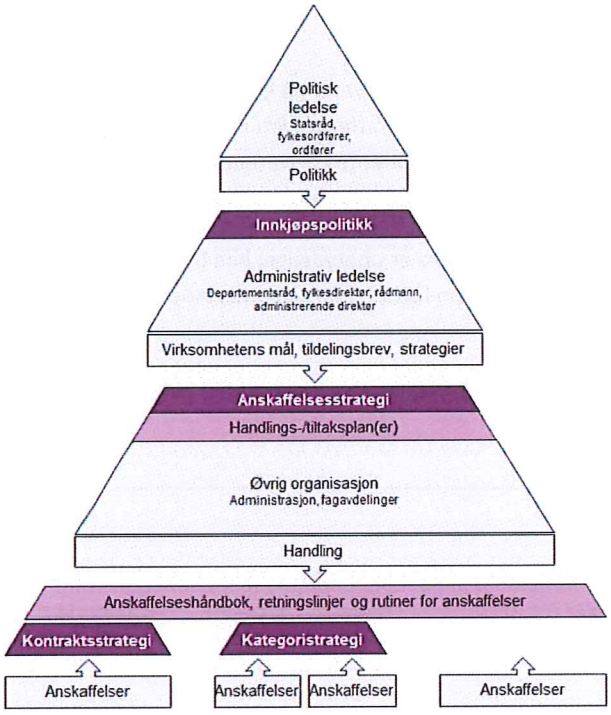
Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til sluttfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

HVORFOR TRENGER VI POLITISKE VEDTAK?

Vi har klippet følgende fra DIFI's veileder for Anskaffelsesstrategi:

SAMMENHENG MELLOM ANSKAFFELSESSTRATEGI OG ANDRE STYRINGSDOKUMENTER

Anskaffelsesstrategi vil være koblingen mellom politiske forventninger og daglig innkjøp av varer og tjenester. Hvordan dette kan styres og følges opp på ulike nivå vises i figuren.

Den politiske ledelse tar stilling til hvilken innkjøpspolitikk – visjon og policy - virksomheten skal ha. En slik policy vil kunne være førende for alle anskaffelser og være viktig for å regulere forhold som ikke er hjemlet i lov og forskrift. Slike forhold omtales gjerne som strategiske innkjøpsinitiativ.

Eksempler er samarbeid på tvers internt og eksternt, samfunnsansvar, små og mellomstore bedrifter, hensyn til miljø, innovasjon m.m. Har virksomheten en klar policy vil prinsippdiskusjoner ikke være en del av enkeltanskaffelser. Velger en virksomhet å ha et mål på for eksempel økt samfunnsansvar i strategien, vil dette forplikte til å jobbe målrettet mot å øke samfunnsansvar i anskaffelsene. Hvis behovet for innkjøper er å unngå prinsippdiskusjoner rundt samfunnsansvar i enkeltanskaffelser, kan det være riktigere å jobbe for å få på plass en anskaffelsespolicy.

Administrativ ledelse følger opp gjennom å etablere og forankre en anskaffelsesstrategi i organisasjonen. En anskaffelsesstrategi gjelder for alt anskaffelsesarbeid i virksomheten, ikke bare det som håndteres av en sentral innkjøpsfunksjon/-avdeling.

Arbeidet med implementering av anskaffelsesstrategien operasjonaliseres i handlings- og tiltaksplaner. I det daglige anskaffelsesarbeidet bruker organisasjonen anskaffelsesregelverket, håndbøker, retningslinjer og rutiner for gjennomføring av anskaffelser. For noen anskaffelser lages det kontraktstrategier, og for å ha et helhetlig perspektiv på et anskaffelsesområde etableres det gjerne en kategoristrategi for styring og oppfølging av en vare- eller tjenestekategori.

Hele veilederen finner du her:
http://www.anskaffelser.no/sites/anskaffelser/files/anskaffelsesstrategi_veileder.pdf

OM SAMARBEID MOT SVART ØKONOMI

Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) arbeider holdnings- og handlingsendrende mot svart økonomi.

SPLEISELAGET - UNGDOM

Ungdom trenger kunnskap om sammenhengen mellom verdiskaping, skatt og velferd, samt starthjelp om rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Vi treffer 40 000 ungdommer årlig med undervisningsopplegget Spleiselaget i videregående skole. Vi tilbyr dataspillet Spleiselaget Byen for ungdomskole, spilt 46 000 ganger i 2015.

Vi tilbyr også regnskapsopplæring til alle ungdomsbedrifter i regi av Ungt entreprenørskap.

HANDLE HVITT – FORBRUKERE

Handle hvitt er en handlingskampanje, ikke en holdningskampanje! Vi skal gjøre det enkelt for forbrukere å handle hvitt.

I perioden 2011-2014 arbeidet vi bl.a med firmasjekken og en enkel måte å gjøre arbeid i hjemmet hvitt på, via nettstedet www.handlehvitt.no og aktiviteter i hele landet.

Vi planlegger å komme med en ny utgave av Handle hvitt-kampanjen i 2016.

NÆRINGSLIV – MOT ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Partene i arbeids- og næringsliv er viktige medspillere for kontrolletatene. Kontrolletatene får innspill om hvordan de kriminelle opererer, utviklingstendenser og konkrete tips om kriminelle miljøer og enkeltsaker.

Vi har under arbeid en tipsrutine der partene i arbeidslivet løpende kan tipse kontrolletatene om arbeidslivskriminalitet.

INNKJØP – BESTE PRAKSIS

SMSØ tar mål av seg til å påvirke innkjøpere i privat og offentlig sektor til å ta i bruk retningslinjer, rutiner og verktøy som holder kriminelle ute fra kontraktskjedene i bransjer som bygg og renhold.

DEBATT

SMSØ har gjennom mange år fulgt utviklingen av svart økonomi gjennom befolkningsundersøkelser. I tillegg til kunnskap om temaet, bidrar undersøkelsene til å sette agenda for samfunnsdebatten. Befolkningsundersøkelser utføres også for å avdekke hvilke tiltak befolkningen mener vil være nyttig i den videre kampen mot svart økonomi.

Vi arrangerer debatter f.eks på Arendalsuka og andre konferanser nasjonalt og lokalt. Lokalt deltar SMSØ i samfunnsdebatten gjennom kronikker, leserinnlegg mv.

Vedlegg nr. 2

Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser

Et enstemmig bystyre i Skien vedtok høsten 2014 en rekke betingelser for hvordan anbud skulle gjennomføres og hvilke krav som skulle gjelde overfor de som skal levere varer og tjenester til kommunen. Deretter har kravene, nå under navnet «Skiensmodellen», spredt seg til en rekke andre kommuner og fylkeskommuner.

Det heter i vedtaket at dagens generelle krav til tilbydere opprettholdes. I tillegg ble det vedtatt 14 konkrete krav i forbindelse med utlysning av offentlige anbud innenfor bygg og anleggskontrakter, og kontrakter innenfor kjøp av varer og tjenester så langt de passer.

Her er kravene slik de ble vedtatt av bystyret i Skien:

1. Arbeidet skal utføres av tilbyderen og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprenør og deres ansatte. Tilbyder skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet. Tilbyder skal dokumentere at majoriteten av de ansatte har fagbrev innfor sitt fagområde.

2. Avtale om underentreprise med enmannsforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft krever skriftlig begrunnelse fra entreprenøren.

3. Tilbyder plikter å sørge for at likelydende bestemmelser om bruk av egne ansatte, enmannsforetak, innleid arbeidskraft og krav om dokumentasjon av fagbrev inntas i kontrakter med underentreprenører. Arbeidskraften skal være innleid i samsvar med arbeidsmiljøloven § 14-12a og §14-13.

4. Norsk er hovedspråk på kommunens byggeplasser, både skriftlig og muntlig. Det kreves at minst en person på hvert arbeidslag forstår og behersker å gjøre seg godt forstått på norsk.

5. Byggherren tillater ikke mer enn et ledd i kontraktskjeden. Oppdragsgiver kan godkjenne to ledd når det foreligger en god begrunnelse. Det skal aldri være mer enn to ledd i kontraktskjeden.

6. Tilbyder og underentreprenører som skal engasjeres i prosjektet skal være godkjente og aktive lærlingebedrifter. Når størrelsen på prosjektet tilsier det kan oppdragsgiver kreve at det skal være lærlinger i prosjektet (gjelder norske bedrifter).

7. Etter ligningsloven § 6-10, med tilhørende forskrifter, plikter næringsdrivende som har gitt noen oppdrag på byggeplass å gi melding til Sentralskattekontoret for utenlandssaker om enhver utenlandsk oppdragstaker eller utenlandsk arbeidstaker som utfører oppdrag på byggeplassen.

8. Tilbyder er ansvarlig for å rapportere fortløpende om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden, herunder framskaffe og framlegge for byggherren kopi av innsendt melding for den enkelte utenlandske oppdragstaker eller utenlandske arbeidstaker.

9. Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i en norsk bank.

10. Tilbyder skal dokumentere at han har gyldig yrkesskadeforsikring for alle ansatte, og gir oppdragsgiver rett til å kontrollere opplysningene.

11. Byggherren kan kreve dagmulkt av tilbyderen dersom han selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,-pr. hverdag.

12. Tilbyder skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos eventuelle underentreprenører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke, jfr §5 i forskrift om lønns og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Tilbyder skal på oppfordring legge fram dokumentasjon om lønns – og arbeidsvilkårene til de ansatte. Alle avtaler tilbyder inngår og som innebærer utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende dokumentasjon. Dersom tilbyder ikke etterlever disse pliktene og forholdet ikke er rette innen en fastsatt frist har oppdragsgiver rett til å kreve dagmulkt. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør og størrelsen fastsettes samme måte som i punkt 11.

13. Det skal bekreftes på vedlagte egenerklæring at ILO-konvensjon nr. 94 blir fulgt.

14. Ved konstatert brudd på ovennevnte bestemmelser, og entreprenøren ikke har rettet feilen innen fristens utløp, kan byggherren heve kontrakten med 2 års karantene.

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Unni Strand	Arkivsak nr.:	2016/545
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
138/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	

GRENDAUTVALA 2016

Administrasjonen si tilråding:
Volda kommune godkjenner val av nye medlemer og varamedlemer for grendautvala for 2016.

Vedleggsliste:
Retningsliner for grendautval i Volda kommune
Melding om val av nytt styre frå

- Austefjord grendautval
- Høydal velferdslag/grendautval
- Indre Dalsfjord grendautval
- Folkestad grendautval
- Dalsbygd grendautval
- Heltne/Bratteberg grendautval
- Kilsfjord grendautval
- Dravlausbygda og Innselset grendautval
- Lauvstad og Velsvik grendautval
- Vikebygda grendautval
- Bjørkedal grendalag
- Hjartåbygda grendutval

Saksopplysningar:
I samsvar med retningslinene for grendautvala i Volda kommune, sist handsama i kommunestyret den 22.06.12, skal kommunestyret oppnemne styra i grendautvala på

kommunestyremøtet i juni. Frist for å sende melding om nye styre er sett til 31. mai. Saka vart i år utsett til augustmøtet. 12 grendautval har sendt inn melding om nytt styre

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Grendautvala som har sendt inn melding

RETNINGSLINER FOR GRENDAUTVAL I VOLDA KOMMUNE

Vedtekne av Volda kommunestyre i møte 20.8.79, K-sak 103/79, endra i møte 25.10.90, k-sak 152/90, endra i møte 31.1.02, sak 13/02, endra i møte 26.9.02 sak 0081/02, endra i møte 22.6.04, K-sak 0062/04, ajourført i samsvar med vedtak i møte i Volda kommunestyre 12.5.2011, sak 45/11, ajourført i samsvar med vedtak i møte i Volda kommunestyre 15.12.2011 sak 139/11. Ajourført i samsvar med vedtak i møte i Volda kommunestyre 22.6.2012

---

1. Kommunestyret nemner opp grendautval i dei krinsane som ønskjer det etter tilråding frå bygdamøte/årsmøte og ser til at utvala får breiast mogleg samansetjing. Kvart grendautval bør ha 3 - 5 medlemer. Det er opp til det enkelte gredautval om dei vil oppnemne varamedlemer. Medlemer og varamedlemer i kommunestyret kan vere medlemer i grendautvala.

2. Kommunen vert delt inn i 18 grendautval, og grensene skal følgje dei gamle skulekrinsane med unnatak av sentrum, der grensene vert sette slik det går fram av vedlagde kart over Volda sentrum.
   Når geografiske og lokale omsyn tilseier det, kan det gjerast unnatak frå grensedelinga.
   Der det er organisert grendalag/velforeiningar, kan desse gå inn og fungere som grendautval på lik line med andre.
   Fleire grendautval kan også samarbeide om saker som er av felles interesse.
   Grendautval kan om dei sjølv ynskjer det, slå seg saman med anna/andre grendautval uavhengig av krinsgrenser og utan konsekvens for kommunal økonomisk stønad.

3. Grendautvala si oppgåve er å bygge ut kontakten mellom dei folkevalde organa og lokalmiljøet i saker som har interesse for krinsen, og å arbeide for at flest mogleg av sakene kan løysast i fellesskap til beste for krinsen.

4. Kommuneadministrasjonen kan legge fram saker som har verknad for bumiljøet i krinsen for vedkomande utval før avgjerd i formannskap/kommunestyre. I einskilde saker kan og kommunale organ delegere avgjerdsmynde til grendautval.

5. Grendautvala står fritt til å ta opp saker sjølve og ta på seg andre gjeremål i krinsen. I viktige saker bør det kallast inn til folkemøte.

6. Grendautvalet sin leiar kan vere eit av fleire kontaktpunkt for informasjonsinnhenting for kommunen i samband med kriser og katastrofar der krinsen vert råka.

7. Frist for innsending av namnelister over nye styre i grendautvala vert sett til **31. mai.** Kommunestyret oppnemner styra i grendautvala på kommunestyremøtet i juni.

8. Funksjonstida i grendautvala skal vere 2 år. Vala vert gjort slik at halve utvalet er på val kvart år. Utvalet konstituerer seg sjølv.

9. Berre personar over fylte 15 år er røysteføre ved årsmøte i grendautvala og kan veljast som styremedlemer i grendautvala.

Hei, prøver igjen.

Sendt fra Outlook

---------- Forwarded message ----------
From: <Maria.Sundal@nordea.no>
Date: Fri, Apr 1, 2016 at 12:52 AM -0700
Subject: FW: Austefjord grendautval, Regnskap og Årsmelding 2015
To: <maria.sundal@hotmail.com>

Hei sender vedlagt årsmelding og regnskap for 2015.
Nytt styre fom 2016:
Leiar: Lise Ekros
Nestleiar: Astrid Gjersdal
Kasserar: Kjell Hamre
Sekretær: Beate Nes
Mvh
Maria Sundal
Avtroppande leiar

Årsmelding Austefjord grendautval 2015

Styret for Austefjord grendautval har i 2015 vore:
Leiar: Maria Sundal
Nestleiar: Lise Ekros
Sekretær: Beate Nes
Kasserar: Kjell Hamre
Styremedlem: Reidulv Langvatn

Styret har hatt 4 styremøter sidan sist årsmøte og har jobba med desse sakene:
- Uttale om skilting gjennom Fyrdslandet.
- Padda som varmerke.
- Rydding av skog ved paddeland.
- Skilting ved Paddeplassen

I tillegg har representantar for grendautvalet delteke på møte om:
- Austefjordhelg
- Kommunereforma
- Paddeland og vegen vidare.

Ein har også delteke på:
- Premiere på «Kunsten å legge seg paddeflat» i samarbeid med Sparebanken.
- TV-aksjonen
- Frivilligsentralen sitt sommarprogram som var i Austefjorden 11. august

og ein har vore i beredskap, og bindeledd mellom kommunen og bygda under ekstremveret «Tor»

22.02.2016
For grendautvalet
Beate Nes

Rapnesskap Grendalaget 2015

		UT	INN
1/1	overført		4423,80
31/12	Renter		3,—
31/12	På konto		4426,80

Hei!

Nytt styre i Høydal velferdslag/grendautval for 2016 er:

Leiar: Mariann Skjerdal Kontaktinformasjon: hoydal.vel@gmail.com, tlf 97560868
Vara: Michelle Høydal

Nestleiar og kasserar: Ståle Høydal Vara: Kjell Oddvar Høydalsvik
Skrivar: Anne Ryslett Vara: Magnar Høydal
Styremedlem: Kjell Høydal Vara: Aud Aarsheim
Rune Koppernes Vara: Elisabeth Høydal

Sender ved årsmelding og rekneskap for 2015.

mvh
Mariann Skjerdal

ÅRSMELDING 2015

Styret for 2015

Leiar	Gunnar Høydal	vara Elisabeth Høydal
Nestleiar	Mariann Skjerdal	vara Michelle Høydal
Skrivar	Anne Ryslett	vara Magnar Høydal
Medl.	Ståle Høydal	vara Kjell Oddvar Høydalsvik
Medl.	Kjell Høydal	vara Aud Årsheim
Kasserar	Gunnar Høydal	

Aktivitetar i år:

7 styre møter
2 private arrangement
3 arrangement i laget sitt regi: Påskebasar, Høydalen rundt – turdag og Julegrantenning m/samling etterpå..
Advendtsgudstjeneste.

Saker som har vore oppe er: Fellesmøter med andre grendalag og ordførar.
Utarbeiding av planer og kart til merking av turvegar. Ein har fått stønad frå kommuna til merking av ein turveg.
Oppmoding til kommunal synfaring av vegane i høve forhindring av skade ved uvær.
Det vikigaste aktiviteten i året har vore renoveringa som har vore gjort av glas og kledning.
Nokre få personar har utført eit stort arbeid med snikring, maling og vasking.

Valg

Gunnar Høydal	vara Elisabeth Høydal
Kjell Høydal	vara Aud Årsheim

Styret

Samandrag

Rekneskap 2015

Høydal Velferdslag

	Inntekter	Utgifter
Kontingent	1500.-	
Marknad	18783.-	4310.-
Utleige av hus	2400.-	
Refusjon Straum	4684.-	
Tilskot Volda Kommune	2000.-	
Overskot Høydalen rundt	385.-	
Straum		18589,88
Skifting av vindu, maling inne.		20091,45
Gebyr		32.-
Forsikring		1036.-
Gardiner		2015.-
Renter	51.-	
Underskot	16271,33	
Sum	46074,33	46074,33

I kasse/ bank 1/1 2015 86544,53

31/12 2015 70273,20

Revidert 19/2-2016
Lars Hundhøyde

Årsmelding indre Dalsfjord grendelag 2015.

Styre har i 2015 hatt fylgjande saman setning: Leiar Per L Steinsvik, Nestleiar Svein Reite, Skrivar Randi Dalebø, Kasserar Ola Steinsvik.

I 2015 har vi hatt 4 styremøte og aktiviteten har ikkje vore på det største.

Per Steinsvik og Svein Reite har delteke på årlig informasjons møte med kommunen.

Grendelaget arrangerte informasjons møte om problematikken med stenging av vegen. På dette møte fekk vi informasjon frå Statens vegvesen og Mesta.

Grendelaget har fått prisar og planlagt ei utbetring av gatelysa langs fylkes vegen frå ytre Åmelfoten til Steinsvik.

I Idrettslaget Vingtor har aktiviteten i år vore å arrangere 10 turmål til Trongedalsnipa. Boka vart lagt ut 19 mai og teken ned 27 september. Det var ca 59 stk som hadde skrive seg inn i løpet av sommaren. Fellesturen gjekk den 27 september. Det var god deltaking på denne turen.

For styret Per L Steinsvik

Rekneskap 2015

2015

Indre Dalsfjord Grendalag, IL Vingtor, Ungdomsklubben

Grendalaget

	Inntekter	Kostnader		
Tilskot	2 000,00	-		
Årsmøte	-	350,00		
Leikeplass	-	3 359,50		
Gåver	-	-		
Solseng	-	-		
Gebyr	-	4,00		
Renter	60,00	-	Eigenkapital:	
Sum	2 060,00	3 713,50	Pr. 01.01.2015	36 042,57
Underskot / overskot	1 653,50	-	Resultat 2015	(1 653,50)
0	3 713,50	3 713,50	Pr. 31.12.2015	34 389,07
	-	-		

IL Vingtor :

	Inntekter	Eigenkapital:	
Gåve Spb.	-	Pr. 01.01.2015	45 619,28
Sekketransport	-	Resultat 2015	14,37
Renter	14,37	Pr. 31.12.2015	45 633,65
Sum	14,37		

Ungdomsklubben

	Inntekter	Eigenkapital	
		Pr. 01.01.2015	12 445,35
Renter	0	Resultat 2015	0
Sum inntekter	0	Pr. 31.12.2015	12445,35

Totalt i bank :	Sparebank1 Søre sunnmøre	89 212,62
	Sparebanken Møre, Grendalaget	4 985,50
	Sparebanken Møre, Vingtor	-
		94 198,12

Kontroll eigenkapital	Grendalaget	34 389,07
	Vingtor	45 633,65
	Ungdomsklubben	12 445,35
	Sun eigenkapital	92 468,07
	Gjeld	1730,05
	Sum gjeld og EK	94 198,12

med folket i Dalsfjorden om dette.
Møtet slutt etter 2½ time

2016.

Randi Dalebø

Grendalagsmøte 22/2-16 - kl. 19[m]/Per.
Per - Ola - Soim og Randi møtte.
Sak 1: Gatelys.. 17 punkter er utpekt + dei som er her ifrå før.
Det vil koste 215.000 + moms.
He lyt prøve å sølje om midlar til dette.
Det tok Soim og Per seg av.

Sak 2: Bestemme dato for Årsmøte, som vart 9/3.16 kl. 19. (onsdag)
Der skal diskuterast 17 mai fyrmq - Gatelys og Valg.

Møtet slutt kl. 20 ca.
Randi Dalebø

Årsmøte 9/3-16.
I nyenden på Høgtun. Onsdag kveld kl. 19.

8 personar utanom styret.

Per opnar møtet med å lese årsmeldinga. Den vart godkjend!
Ola las opp rekneskapet - Det vart godkjen

Sak 1: Valg. Per og Svein stod på valg, dei vart innatt valgt, men bytta rollet.
Det nye styret for 2016 ser slik ut.
Svein Reite Leiar,
Per Lasgaard Stensvik Nestleiar
Ola Stensvik Kasserar
Randi Dalbø Skrivar
Einar Furnes er fortsatt revisor.

Sak 2: Svein orienterer om gatelys i bygda. 17 nye lyspunkt skal no prøve ny få svar om pengar til.

Sak 3: Diskusjon om 17 mai feiringa i bygda, om det er folk igjen som er villige til å take seg av det. Kom ikkje fram til noko konkret.

Møtet slutt kl. 20[00]
Randi Dalbø

FOLKESTAD GRENDAUTVAL

PROTOKOLL FRÅ ÅRSMØTE 29. APRIL 2016

Det var innkalla til årsmøte i Folkestad Grendautval 29.4.16.

Sak 1: Godkjenning av innkalling og sakliste: => Godkjent

Sak 2: Val av møteleiar/referent: => Jon-Arild Kvamme Sollid

Sak 3: Årsmelding v/leiar: => Godkjent

Sak 4: Rekneskap for 2015 lagt fram av kasserar Nina Anette Teigen: => Godkjent

Sak 5: Val av medlemer for 2026/2017: Det nye Folkestad Grendautval blei slik:

- Leiar: Jon-Arild Kvamme Sollid: 1 år igjen av 2 år
- Kristin Aarseth: 1 år igjen av 2 år
- Frode Kleven: 1 år igjen av 2 år
- Nina Teigen: Gjenval for 2 år
- Hege Helland: Ny for 2 år
- 1. vara Anneli Knutsen: 1 år igjen av 2 år
- 2. vara Geir Arne Helland: 1 år igjen av 2 år

Sak 6: Orientering og diskusjon om kommunesamanslåingsprosessen

Sak 7: Ymse, m.a. kva saker Folkestad Grendautval skal prioritere i 2016/17

Folkestad, 2.5.2016

J.-A. K. Sollid

Jon-Arild Kvamme Sollid (referent)

Regneskap for Folkestad Grendautval 2015

Dato:	Bilagsnr:	Inntekt:	Utgift:
31.03.2015	1. Annonse Møre		281,00
30.10.2015	2. Volda Kommune	2000,00	
31.12.2015	3. Renter	5,00	
Omsetning:		2005,00	281,00
Resultat 2015 (Overskudd)		1724,00	

Balanse pr. 31.12.2015

I bank pr. 31.12.2014	6117,57
Resultat 2015 (Overskudd)	1724,00
I bank pr. 31.12.2015	7816,57

Rekneskapen er ettersett og funnen rett.
8/4 - 2016
Olav Folkestad

Nina Anette Teigen

Kasserer.

Olav Folkestad

Revisor.

Folkestad Grendautval
6120 Folkestad

ÅRSMELDING FOR 2015/2016

I årsmøte 16. mai 2015 vart det det nye Folkestad Grendeautval samansett slik:

- Ny leiar for 2 år: Jon-Arild Kvamme Sollid
- Gjenval av Kristin Aarseth for 2 år (avgåande leiar)
- Gjenval av Frode Kleven for 2 år
- Solfrid Nautvik: 1 år til av 2 års-perioden
- Nina Teigen: 1 år til av 2 års-perioden
- 1. vara Anneli Knutsen for 2 år
- 2. vara Geir Arne Helland for 2 år

Folkestad Grendautval har hatt 6 eigne utvalsmøte i perioden. I tillegg har det m.a. vore arrangert folkemøte om kommunereforma på Folkestad 27. mai, og medlemer delteke i ulike kommunale møte, samt i eit møte om rassikring av Dalsfjorden i november.

Viktigaste sakene som grendautvalet har drøfta og m.a. sendt innspel til kommunen og andre instansar om:

- **Trafikktrygging og sikker skuleveg**: Årelang «kampsak» der lite har skjedd. Stikkord: Fartsgrenser, forgjengarovergang, gangveg, sikring av Storelva, mm. Det er sendt merknader i samband med høyring av utkast til kommuneplan for Volda 2016-2028.
- **Ferjeruter og bussruter**: Innspel om å få tilbake nattferja og å betre korrespondansen mellom buss og ferje.
- **Byggesaker og arealbruk**: Søknader om slike saker i bygda og på Folkestadsætra.
- **Oppretthalde venteromet på Folkestad**: Vegvesenet har sagt opp avtalen, huseigar vil fjerne huset, kommunen har bede Vegvesenet garantere for at det skal vere venterom på Folkestad for framtida også.
- **Samfunnsdel for kommuneplan for Volda 2016-2028**: Delteke i arbeidsgrupper og har sende innspel til denne. Neste fase i dette arbeidet blir arealplanane, m.a. for krinsane.

Viktige saker 2016/2017:

- **Kommunereforma**: Det blir folkerøysting 19. mai om Volda-Ørsta, og kommunane skal ha gjort vedtak innan 1. juli. Blir det ikkje fleirtal her, skal Volda-Hornindal-Stryn utgreiast og røystast over.
- **Trafikktrygging og sikker skuleveg**: Innspel til rullering av trafikktryggingsplan og legge trykk på saka ved å bruke avisene og evt å ta saka opp med fylket/fylkesmannen. I møte med alle grendautvala 27. april oppmoda ordføraren om å kome med innspel.

Folkestad 28/4-16, Jon-Arild Kvamme Sollid

Hei!
Det nye styret for Dalsbygd grendautval er følgjande:

Leiar: Tor Laanke
Nestleiar: Gunnar Lillebø
Skrivar: Ann Barbra Lillefosse
Styremedlem: Kirsten Lillenes
Styremedlem: Janne Skorpen Hjelle
StyremedlemKasserar: John Arne Lillebø

Regnskap Dalsbygd Grendalag 2015

Inntekter 2015

Navn	Dato	Beløp
Innskudd bank	01.12.2015	3 300,00
Renter	31.12.2015	60,00
SUM		**3 360,00**

Utgifter 2015

Navn	Dato	Beløp
Uttak bank	27.01.2015	2 000,00
Coop Vest Ba	29.07.2015	796,00
Coop Vest Ba	29.07.2015	343,00
Coop Vest Ba	31.12.2015	912,00
Ovf. Kont. Beholdning til bank	01.12.2015	500,00
Bankgebyr	31.12.2015	6,00
SUM		**4 557,00**

Sum inntekter	3 360,00
Sum utgifter	4 557,00
Resultat 2014	**-1 197,00**

	01.01.2015	31.12.2015	Endring
Brukskonto	100 639,05	99 942,05	-697,00
Kontantbeholdning	500,00	0,00	-500,00
Sum	**101 139,05**	**99 942,05**	**-1 197,00**

Kontrollsum, Skal være 0
0,00

Årsmelding for Dalsbygd Grendautval og Husstyret Solheim

Årsmøte i «Solheim» 16.mars 2016, KL 20.00.

Styret for Grendautvalet og husstyret siste året:

Leiar Grendautvalet: Tove Nilsen Løset

Leiar Solheim: Hallstein Lillebø

Styremedlemer: Karl Petter Lillefosse

Bente Reite

Kirsten Lillenes

Olav Rangsæter

Kasserar: John-Arne Lillebø

Saker vi har vore involvert i og arbeidd med i 2015:

-29.4: Årleg møte mellom kommunen og grendautvala.

-Tenketanken. Tema kommuneplanen for Volda 2016-2028.

-27.5:Folkemøte med tema kommunereforma.

Dalsbygd grendautval tok initiativ til møtet, og dei andre grendautvala deltok som arrangørar. Møtet fann stad på Folkestad kulturhus. Ordførar Arild Iversen orienterte om bakgrunnen for ein evt ny kommunestruktur/kommunesamanslåing og saksgangen vidare.

-Kartlegging av friluftsområde i Volda kommune. Lage eit oversyn som skal utgjere eit grunnlag for ei prioritering av friluftsinteresser.

3.11.15: Møte mellom Grendautvalet og kommunen (T. Stensø og Berit Koen). Skilting av turstiar.

-4.11. Vegmøte med tema «Problem og utfordringar i samband med vegstenging ved skred eller fare for skred på fylkesvegen. Møte med Statens vegvesen.

Arr: Indre Dalsfjord grendautval.

Utover dette har møteaktiviteten gått med til planlegging av aktivitetane vi arrangerer:

Jonsokfeiring i Myraskogane. Folk hadde med grillmat sjølve.

Julegrantenning laurdag 28/11. Folkestad/Tonika spelte. Servering av julebrød, pepparkaker , gløgg, brus og kaffi. Åresal.

For styret: Tove Nilsen Løset

Styret Heltne/ Bratteberg grendalag 2016-2017

Leiar: Nina Ulvøy

Nestleiar: Signe Bjørklund

Skrivar: Irene Åbrekk Kalvatn

Kasserar: Stian Bjerkvik

Varamedlem:

Yngve Vadstein

Sølvi Dimmen

Kjetil Kvalsvik

Irene Humborstad

Frank Thommesen

Årsmelding 2015 for Heltne og Bratteberg Grendalag.

I år har grendalaget hatt eitt styremøte og eit årsmøte, og har i tillegg jobba med ulike saker:

- Bergsvegen har etter ein lang og iherdig prosess, endeleg fått gatelys!
- Grendalaget sende ein representant til årleg møte mellom rådmann, ordførar og grendalag.
- Grendalaget har også arbeida med trafikktrygging, m.a i høve trygg skuleveg for elevane på Bratteberg skule.
- Grendalaget kom også med innspel om reguleringsarbeidet på marka ovanfor Årneset.
- Grendalaget arrangerte jonsokfeiring på Bratteberg skule, med fantetog og kiosk.
- Grendautvala er ein del av kommunen sin beredskap, og vart sett i berdskap i høve Tor. (2016)
- I samarbeid med Vikebygda grendalag, arrangerte grendalaget 17.mai-leikar på Vikebygda skule. Arrangementet hadde godt oppmøte.

Vi inviterer medlemmene / folk som bur i Heltne- og Brattebergfeltet om å melde saker til grendalaget. Då kan vi arbeide endå betre med saker som opptek folk i nærområdet. Vi vonar de som bur i området vil engasjere dykk i Heltne / Bratteberg grandalag.

Vi inviterer med dette til:

Årsmøte i Heltne og Bratteberg grendalag,

torsdag 18.februar på Bratteberg Skule, kl. 20.00.

Venleg helsing styret i Heltne og Bratteberg grendalag;

Nina Ulvøy, Signe Bjørklund, Yngve Vadstein, Stian Bjerkvik, Sølvi Dimmen, Kjetil Kvalsvik, Irene Humborstad og Irene Åbrekk Kalvatn

Medlemskontigent i Heltne og Bratteberg grendalag:

75 kr til kontonr. **3991.40.14925.**

Årsrekneskap 2015 Heltne/ Bratteberg Grendalag

Behaldning konto pr. 01.01.15	44169,12	pr.31.12.15	58710,07

Inntekter:

Kontingent (54x75)	4050
Tilstelning (2014)	10540 (10540-2000= 8540)
Tilstelning (2015)	5068,76
Bedrterm frå Volda kommune	2000
Renteinntekter	31
Sum inntekter 2015	21689,76

Utgifter

Varekjøp (rest Kiwi)	331,5
Vikebygda grendalag	4000
Svea finans (bankboks)	2808,31
Kostand banktj	9
Sum kosnad	7148,81

Inntekter 2015	21689,76
Utgifter 2015	7148,81
Overskot 2015	14540,95

Stian Bjerkvik

Mvh

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef
kultur og service
Tlf 959 01 061
www.volda.kommune.no

Fra: Lilli Røv [mailto:lilli.rov@globalskolen.no]
Sendt: 10. mai 2016 08:59
Til: Inger-Johanne Johnsen
Emne: Re: Referat frå møte mellom ordføraren og grendalaga 27. april 2016

Hei!

Viser til referat frå møtet mellom grendelaga og ordføraren.
Sender med dette inn årsmelding og rekneskap for Kilsfjord Grendautval 2015/2016.

Styret Kilsfjord Grendeutval 2016:

Camilla Sjåstad Kongsvoll (leiar)
Rolf Følsvik (nestleiar)
Even Lillenes (kasserar)
Målfrid Straume (skrivar)

Mvh
Lilli Brenne Røv
avtroppande leiar

Fra: Inger-Johanne Johnsen <Inger.Johanne.Johnsen@volda.kommune.no>
Dato: fredag 6. mai 2016 09.30
Til: Lise Charlotte Ekros <Lise.Charlotte.Ekros@volda.kommune.no>, Astrid Gjersdal <Astrid.Gjersdal@volda.kommune.no>, "killar4806@gmail.com" <killar4806@gmail.com>, "hoydal.vel@gmail.com" <hoydal.vel@gmail.com>, "toveloset@hotmail.com" <toveloset@hotmail.com>, "jobe_lilleboe@hotmail.com" <jobe_lilleboe@hotmail.com>, "jks@hivolda.no" <jks@hivolda.no>, "bakkebo@tussa.com" <bakkebo@tussa.com>, "sseteras@gmail.com" <sseteras@gmail.com>, "perlsteinsvik@hotmail.com" <perlsteinsvik@hotmail.com>, "Rotsetgrebdaytvak@gmail.com" <Rotsetgrebdaytvak@gmail.com>, "grendautval@vikebygda.no" <grendautval@vikebygda.no>, "buedigre@tussa.com" <buedigre@tussa.com>, Lilli Brenne Røv <lilli.rov@globalskolen.no>, "odd.paulen@gmail.com" <odd.paulen@gmail.com>
Emne: Referat frå møte mellom ordføraren og grendalaga 27. april 2016

Sjå vedlegg

Mvh

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef
kultur og service
Tlf 959 01 061
www.volda.kommune.no

Årsmelding for Kilsfjord Grendeutval 2015/2016

Årsmøte for 2015 vart helde på Kilsfjord Grendahus 25.05.2015

- Styret vart som følgjande:
  - Leiar: Lilli Brenne Røv
  - Nestleiar: Kirsti Følsvik
  - Skrivar: Målfrid Straume
  - Kasserar: Even Lillenes

-Nytt styre, årsmelding og rekneskap vart ikkje meldt inn til Volda kommune før fristen 31.mai 2015. Dette på grunna av at det formelle med rekneskapet ikkje var på plass.

-30.01. Brev vedørande kommunereformen - Innkalling til møte i "Tenketank"
-19.02. Møte Samfunnshuset. Tema: Tenketanken/Kommunereformen.
-29.04. Årleg møte mellom kommunen og grendeutvala, Kilsfjord Grendeutval deltok.
-27.05 Folkemøte med tema kommunereforma. Dalsfjord grendeutval tok initiativ til møtet. Eit samarbeid mellom grendeutvala på vestsida. Møtet fann stad på Folkestad kulturhus.
-30.09. Kartlegging av friluftsområde i Volda kommune. Møte med Torgeir Stensø, registrering av viktige friluftsområde i Kilsfjorden.
I samråd med Torgeir Stensø fekk grenda velje seg ei rute som dei gjerne ville merke. I møtet vart det også vedtatt at stien frå Brauta opp mot Keipen skulle merkast. Dette i lys Bygda ynskjer å legge til rette slik at besøkjande båtturistar skal kunne gå på fjelltur.
-13.10. Grendeutvalet invitert til å delta i TV-aksjonen regnskogfondet.
-07.04. Invitasjon til Strandryddedagen.

-08.04. Kontakt med Retura i høve utplassering av kontainer på bygdene. Retura hadde i år vedtatt at Kilsfjord ikkje skulle få utplassert kontainer. Leiar i Grendeutvalet hadde saka ut på høyring via FB sida Kilsfjord Grendahus, er det behov for kontainer i bygda. Tilbakemeldingane var klare, bygda ynskjer kontainer. Retura vil plassere ut kontainer. NB! Viktig at bygda nyttar seg av tilbodet og fyller kontaineren med metall.

-11.04. Invitasjon til aksjeteikning/emisjon i Voldsfjordkryssing AS. Grendeutvalet vart spurt om å dele ut "invitasjon" i postkassene som høyrer til grenda. Dette var grendeutvalet positiv til.

29.01. Grendeutvalet som ressurs.
Grendeutvala er ein ressurs for Kriseleiinga og naudetatane i høve ekstremveiret "Tor".

14.04. Styremøte. Planlegge årsmøte.

26.04. Grendeutvalet inviterer bygdefolket til ein felles ryddeaksjon i bygda.

-Grandeutvalet har ved fleire høve vore invitert til møte med Ferjelista på Folkestad.
-Grendeutvalet har i løpet av 2015/2016 vore ein fast medhjelpar når Kilsfjord Grendahus har arrangert husebasar og julegrantenning.
-Grendeutvalet har hatt som mål å registrere seg i friviljugregisteret. Eit ekstraordinært årsmøte vart helde 04.11.2014. Kilsfjord Grendahus vart invitert til å diskutere vedtektene til grendeutvalet og eventuelt namneskifte. Samt strategi for vidare samarbeid. Årsmøte var einige om å registrere laget i friviljugregisteret. Styret skulle undersøkje om namneendring måtte til. Styret har ikkje jobba med dette som planlagt.
- Grendeutvalet bør vurdere om dei skal opprette ei Valnemnd

Referent:
Lilli Brenne Røv
Straumshamn 09.05.2015
(leiar)

Rekneskap Straumshamn Grendalag 2015

29.04.2015

Årsoppgjer for Straumshamn Grendalag, konto 3991.04.46936:

01.01.2015	Overføring frå 2014	4415
31.12.2015	Renter inn	3
31.12.2015	Årsoppgjer	4418

Even Lillenes

Even Lillenes, kasserar Straumshamn Grendalag

Referat frå årsmøtet i Dravlausbygda og Innselset grendalag 7. 4. 2016

Sak 1: Val av møteleiar, referent og to personar til underskriving av protokoll

Jorunn Beate Lande blei valt som møteleiar, Inger-Johanne Johnsen som referent, Steinar Lande og Inger-Johanne Johnsen blei valt til å skrive under på protokollen.

Sak 2: Årsmelding - gjennomgang v leiar

Leiar i grendalaget, Jorunn Beate Lande, gjekk gjennom årsmeldinga

Sak 3: Rekneskap - gjennomgang v kasserer

Kasseraren (Siv Åmelfot) gjekk gjennom rekneskapstala

Sak 4: Auke av kontingent:

Det blei samrøystes vedteke at kontingenten skal vere 100 kr pr vaksen person (over 18 år)

Sak 5: Vedrørande 3-årig arrangementsliste

Det var einigheit om at ordninga fungerte greitt slik den er i dag, men at ein skal gjere følgjande endringar: a) Det bør presiserast dersom nokre aktivitetar, t.d. adventsfesten, skal ha tombola/loddbok etc. b) Det skal også presiserast betre kven som er kontaktperson på kvar av dei tre listene, slik at det er tydlegare kven ein skal melde forfall til.

Sak 6: Val av nytt styre

Jorunn Beate Lande held fram som leiar (1 år igjen av perioden)
May Liss Hagen held fram som styremedlem (1 år igjen av perioden)
Ragnhild Viken blei valt som nytt styremedlem (for 2 år)
Jan Øystein Aksnes blei valt som nytt styremedlem (for 2 år)
Eli Hellebust held fram som varamedlem (1 år igjen)
Inger-Johanne Johnsen blei valt som nytt varamedlem (for 2 år)

Sak 7: Orientering om pågåande saker

Jorunn Beate Lande orienterte om veglys, Reinseanlegg i skulefjøra, Trafo på Dravlaus, Voldsfjordkryssing, framtidig bruk av brannstasjonen (den tidlegare) på Dravlaus, byggeklare tomter i bygda.

Sak 8: Kommuneplan for Volda - orientering om status

Jorunn Beate Lande orienterte.

Inger-J-Johnsen

(ref. Inger-Johanne Johnsen)

Steinar Lande

STEINAR LANDE

Balanse

for

DRAVLAUS OG INNSELSET GRENDALAG

Nr.	Kontonavn	Denne periode Regnskap i år	Denne periode Regnskap i fjor	Denne periode Budsjett	Hittil Regnskap i år	Hittil Regnskap i fjor	Hittil Budsjett
	EIENDELER						
1500	Kundefordringer	0,00			0,00		
1570	Utestående fordring		0,00			0,00	
1900	Kontanter		0,00			0,00	
1920	Sparebank 1 3536448	368 031,31	113 565,81		368 031,31	113 565,81	
1950	Sparebank 1 0472155	68 601,14	70 439,14		68 601,14	70 439,14	
	Eiendeler	**436 632,45**	**184 004,95**	**0**	**436 632,45**	**184 004,95**	**0**
	EGENKAPITAL OG GJELD						
2000	Egenkapital	184 004,95 cr	184 004,95 cr		184 004,95 cr	184 004,95 cr	
	Udisponert resultat (Ikke bokført)	30 072,50	0,00		30 072,50	0,00	
2400	Leverandørgjeld	0,00	0,00		0,00	0,00	
2990	Annen kortsiktig gjeld	282 700,00 cr			282 700,00 cr		
	Egenkapital og gjeld	**436 632,45 cr**	**184 004,95 cr**	**0**	**436 632,45 cr**	**184 004,95 cr**	**0**

Resultatregnskap

for

DRAVLAUS OG INNSELSET GRENDALAG

Nr.	Kontonavn	Denne periode Regnskap i år	Denne periode Regnskap i fjor	Denne periode Budsjett	Hittil Regnskap i år	Hittil Regnskap i fjor	Hittil Budsjett
	Salgs- og driftsinntekt						
3000	Inntekter arrangement	25 818,00 cr	32 534,00 cr		25 818,00 cr	32 534,00 cr	
3100	Kontingent	7 450,00 cr	6 825,00 cr		7 450,00 cr	6 825,00 cr	
3900	Tilskot / gåver	2 000,00 cr	3 000,00 cr		2 000,00 cr	3 000,00 cr	
	Salgs- og driftsinntekt	**35 268,00 cr**	**42 359,00 cr**	**0**	**35 268,00 cr**	**42 359,00 cr**	**0**
	Varekostnad						
4000	Utgifter arrangement	14 155,00	16 795,60		14 155,00	16 795,60	
4300	Julegran		6 500,00			6 500,00	
4340	Gatelyspunkt	48 406,00			48 406,00		
	Varekostnad	**62 561,00**	**23 295,60**	**0**	**62 561,00**	**23 295,60**	**0**
	Driftskostn. og av- og nedskrivninger						
6620	Reparasjon og vedlikehold utstyr	1 875,00			1 875,00		
6705	Regnskap, porto, div.	1 000,00	1 000,00		1 000,00	1 000,00	
	Driftskostn. og av- og nedskrivninger	**2 875,00**	**1 000,00**	**0**	**2 875,00**	**1 000,00**	**0**
	Annen driftskostnad						
7770	Bank- og kortgebyr	9,50	12,00		9,50	12,00	
	Annen driftskostnad	**9,50**	**12,00**	**0**	**9,50**	**12,00**	**0**
	Driftskostnader	**65 445,50**	**24 307,60**	**0**	**65 445,50**	**24 307,60**	**0**
8050	Renteinntekt	105,00 cr	172,00 cr		105,00 cr	172,00 cr	
	Årsresultat	**30 072,50**	**18 223,40 cr**	**0**	**30 072,50**	**18 223,40 cr**	**0**
8800	Resultat		18 223,40			18 223,40	

Årsmelding Dravlausbygda og Innselset Grendalag -2015

Styret har bestått av følgende:

a. Jorunn Beate Lillebø (leiar) – styreleiar frå 2015 (1 år)
b. Frode Bornstein (styremedlem) – frå
d. Terje Tjugen (styremedlem) – frå
d. May-Liss Hagen (styremedlem) – frå 2015 (2 år)
e. Eli Magnussen Hellebust (vara)
f. Alexander Stevenson (vara)

Siv Lillenes fungerer som kasserar for laget.

2015 var året det vart samanhengande veglys frå skulen til Dravlaus. Dette er ikkje berre med på å gje ein tryggare skuleveg, men gjer det generelt trivelegare å ferdast etter vegen når det er mørkt. Flott dugnadsinnsats i høve skogrydding, nedsetting av stolpar og logistikk.

Utover dette vil vi trekke fram fylgjande aktivitet i laget/bygda:

- Nytt 3-årig oppsett for arrangement. På bakgrunn av årsmøtevedtak vart det frå 2015 innført å ha ein årleg "husfest" for Fyrlykta kulturhus. Det vart utarbeidt nytt 3-åring oppsett for arrangementa 17.mai, julegrantenning og "husfest", arrangementa vert årleg fordelt på 3 faste komitear. Komitelistene vart oppdaterte slik at alle familiemedlemar over konfirmasjonsalder står oppførte med namn.

- Leiar har delteke på ein del møter (4-5) med den såkalla "tenkjetanken" for Volda kommune. Tema har vore kommuneplan og kommunereform. I juni vart det i samarbeid med Lauvstad og Velsvik grendautval halde informasjonsmøte på Vesttun vedrørane kommunesamanslåing der ordføraren informerte om prosessen.

- Ny branngarasje lokalisert ved Dalsfjord skule er etablert og vert teken i bruk i 2016. I samband med denne etableringa vart musikkbingen flytta slik at parkeringsplassen kunne nyttast meir effektivt.

- Det har vorte ein del samarbeid med grendautvalet for Lauvstad og Velsvik i høve korrespondanse med offentlege instansar. Gjeld mellom anna henvendelse vedrørande fiberutbygging mm. Samarbeidet fungerer godt; ein byter på å skrive brev og begge laga skriv under slik at det vert meir tyngde bak.

- Skulen på Innselset vart seld i 2015. Inntektene for salet står no på grendalaget sin konto, men er øyremerka veglys i Innselsetbygda.

For styret

Jorunn Beate Lillebø Lande 5. Mars 2016

Styret i Lauvstad og Velsvik grendautval 2015/2016

Solgunn Sæterås, leiar

Jon Grebstad, kasserar

Lars Otto Velsvik, skrivar

Odd Kåre Mork, styremedlem

Arne Torvik, styremedlem

LAUVSTAD/VELSVIK GRENDAUTVAL

REKNESKAP 2015

Bank 3991.09.54478

Saldo 1.1.2015		kr 12 083,40
03.09.2015	Utlegg ref til Solgunn	kr -200,00
04.09.2015	Gåve til Vesttun	kr -7 500,00
22.10.2015	Utlegg ref til Solgunn	kr -102,00
30.10.2015	Tilskot frå Volda kommune	kr 2 000,00
31.12.2015	Kreditrenter	kr 46,00
Saldo 31.12.2015.		kr 6 327,40

Lauvstad, 25. mai 2016

Jon Grebstad
kasserar

SpareBank 1 SØRE SUNNMØRE

Retur: SpareBank 1 Søre Sunnmøre, Pm-Kundar Avd Volda,
Postboks 55 Linje 1, 6101 VOLDA

Dato 31.12.2015

Sidenr. 1 180858

4168

Org.nr. NO 937899785 Foretaksregisteret

Telefon: 70070000

Jon Paul Grebstad
Dalsfjordvegen 96
6133 LAUVSTAD

Kontoutskrift nr. 1 for konto 3991.09.54478 i perioden 01.01.2015 - 31.12.2015 Lauvstad/Velsvik Grenda
IBAN:NO51 3991 0954 478 BIC/SWIFT-adresse: SPTRNO22xxx

VI GJØR OPPMERKSOM PÅ AT ANTALL GEBYRFRIE UTTAK SOM NÅ GJENSTÅR PÅ DIN KONTO ER 12.

Forklaring	Rentedato	Ut av konto	Inn på konto	Bokført
Saldo fra kontoutskrift 31.12.2014			**12.083,40**	
Nettgiro til: Sæterås Solgunn Betalt: 03.09.15	0309	200,00		0309
Nettgiro til: Vesttun Betalt: 04.09.15	0409	7.500,00		0409
Nettgiro til: Sæterås Solgunn Betalt: 22.10.15	2210	102,00		2210
Bedrterm overf. Fra: Volda Kommune	3010		2.000,00	3010
Kreditrenter	0101		46,00	3112
Saldo i Deres favør			**6.327,40**	
Renter og provisjon bokført i år		0,00	46,00	
Betalte omkostninger i år		0,00	0,00	

Informasjon om renter/provisjoner/omkostninger for konto 3991.09.54478 pr. 31.12.2015

Forklaring	Pris	Sats%	Grense	Beregn.metode
Kreditrenter		0,200 %		

Vi gjør oppmerksom på at norske banker, i henhold til Valutaregisterloven av 28.05.2004, er pålagt å rapportere valutatransaksjoner og bruk av kort i utlandet til Toll- og avgiftsdirektoratet.

Vikebygda grendautval har hatt årsmøte.

Styret held fram som før.

Leiar; Siw Rotevatn Vikene
Kasserer; Svein Roger Hoggen
Styremedlemmer; Linda Nedrelid Vatne, Arild Aasen og Mona Helen Kile.
Vara; Per Martin Vikene

Ber om at driftsstønad vert utbetalt til vår konto. Kontonr: 3991.06.76133

Siw Rotevatn Vikene
Vikebygda grendautval

Årsmelding Vikebygda grendautval 2015

Styret i 2015 har vore samansett slik:

Siw Rotevatn Vikene	-	Leiar
Svein Roger Hoggen	-	Styremedlem / kasserar
Linda Nedrelid Vatne	-	Styremedlem
Mona Helen Kile	-	Styremedlem
Arild Aasen	-	Styremedlem
Per Martin Vikene	-	Vara

Kommunen har sendt to saker på høyring i perioda mai 201-april 2016, kommuneplanens samfunnsdel og nautsak 27/1. Av andre saker vi har behandla på eige initiativ i 2015 (og fram til årsmøte 15.05.2016) kan vi nemne:

- Vi deltok i innsamling av metall og elektrisk i 2015, på eige initiattiv
- Vi gjorde ein del dugnadsarbeid på Høgtun, mellom anna vaskerom, matsalen, lydanlegg i matsalen og fiber på huset
- Radiointervju med Radio Volda om Botnavegen, og intervju i Nærnett og studentavisa
- Kartlegging av utrygge skulevegar på web, regi av Nærnett
- Lesarinlegg i avisa og innspel til budsjettbehandling på grunn av manglande framdrift med tanke på Botnavegen, og omprioritering av midlar til asfaltering på Reset. Påfølgande radiointervju med Radio Volda, og intervju i Nærnett og studentavisa, fokus på farleg skuleveg.
- Oppsett av mCash for mobilbetaling på arrangement i regi av grendautvalet.
- Påskedisco m 73 born
- Del av beredskapen til kommunen, i fht Tor jan 2016
- Vi har søkt gåvemidlar frå SpareBank 1 både i 2015 og 2016 og fått støtte derfrå.
- Høyringssvar naustsøknad 27/1
- Oppvask med kommuna etter manglande flagging på skuleplassen 17. mai 2015
- Invitasjon til strandryddedag, ingen kommunale strender i vår grend.
- Minna om flagging og FV 45, Hoggabakkane i årleg møte med kommunen i 2016, rektor flagga 2016. Etterlyste framdrift på trafikktryggingsplan på same møtet.
- Leverte inn kommentar i etterkant av møtet, ettersom ordførar ba om alle spørsmål skriftleg, og i samband med hans møte med fylket dagen etter, les fv; 45.

Volda 22. mai 2016

Siw Rvikene

Vikebygda grendautval

Rekneskap 2015

Dato	Inntekter	NOK
15.04.2015	Gåvemidler fra Sparebank 1 Søre Sunnmøre	2 000,00
30.04.2015	Oppgjer 17. mai fra Heltne Bratteberg Grendautval	4 000,00
19.05.2015	Åsa Bruheim, kjøp av åpna ispakker ifbm 17. mai	100,00
08.06.2015	Netto inntekt 17. mai før fordeling til Heltne Bratteberg (sjå underbilag)	10 137,51
30.10.2015	Overført frå Volda kommune	2 000,00
31.12.2015	Renter Sparebank 1 Søre Sunnmøre	10,00
Sum inntekter		**18 247,51**

Utgifter

19.05.2015	Annonse Årsmøte	264,00
08.06.2015	Fordelt oppgjer 17. mai til Helte Bratteberg Grendautval	5 068,76
31.12.2015	Betalte gebyr Sparebank 1 Søre Sunnmøre	9,50
Sum utgifter		**5 342,26**
Resultat		**12 905,25**

Balanse 31.12.2015

31.12.2015	Beholdning Kasse	-
31.12.2014	Beholdning Sparebank 1 Søre Sunnmøre (IB)	10 399,71
31.12.2015	Beholdning Sparebank 1 Søre Sunnmøre (UB)	23 304,96
Disponible midlar 31.12.2015		**23 304,96**
Endringsbalanse		**12 905,25**

Dato: 23.05.2016
Kasserar: Svein Roger Hoggen

Sven R. Hoggen

Revidert:

Dato: 25.5.16

Revidert av: Linda N. Vatne

Sender framlegg til medlemmer med vara i Bjørkedal grendautval for 2016. Frå og med 2016 vil dette vere identisk med styret i Bjørkedal grendalag.

Samstundes søkjer vi om at det årlege tilskotet på 2000 kr vert overført til utvalet sin konto: 3991.35.85031.

Som vedlegg finn de protokoll frå årsmøtet i Bjørkedal grendalag 31. mars 2016, samt årsmelding og rekneskap for 2015.

Styret i Bjørkedal grendalag 2016 (jf. referat frå årsmøtet):

Leiar:	Lars Kåre Kile,	vara Per Arne Bjørkedal
Nestleiar:	Kristian Bjørkedal,	vara Sylvi Folkestad
Kasserar:	Rune Løset,	vara Nanny Helset
Skrivar:	Liv Signe Kvamme,	vara Mari-Ann Bjørkedal
Medlem:	Amalie Haugland Bjørkedal,	vara André Løset

Kontaktinfo til leiar:

Post: Lars Kåre Kile, Nørdalsvegen 74, 6120 Folkestad
E-post: killar4806@gmail.com
Det er eit sterkt ynskje om å få alle dokument tilsendt elektronisk.
Telefon: 90823466

Med beste helsing
Bjørkedal grendautval

Lars Kåre Kile
-leiar-

Årsmelding for Bjørkedal grendautval 2015-2016

Styret i Bjørkedal grendautval 2015 - 2016:

Lars Kåre Kile - leiar
Liv Signe Kvamme - nestleiar og skrivar
Rune Løset - kasserar
Kristian Bjørkedal - ungdomsmedlem

Vi har ikkje fått mange saker frå kommunen i år, men tidsbruken ha rlikevel vore stor, særlig i samband med ny kommuneplan for Volda.
Lokalt er det mykje å gripe fatt i, men dette har stått litt i stampe fordi vi meiner mange av sakene høver dårleg for eit kommuneoppnemnt grendautval. Største utfordringa har derfor vore å gjere grendautvalet om til eit grendalag, og så få det registrert i «Enhetsregisteret» i Brønnøysund. Då vil vi ha ein organisasjon som både kan vere kontaktpunkt til kommunen og forvalte deler av bygda si felleseige, som forsamlingshus og hjartestartar.

Styret hatt 3 møte denne perioden, men vi har også drøfta ein del saker ved bruk av e-post og meldingar.
Den 29. februar 2016 deltok heile styret på møte med Volda kommune om skulebygget på Bjørkedalen, og saman med resten av grendalaga på Vestsida arrangerte vi 27. mai 2015 bygdemøte på Folkestad om arbeidet med den nye kommuneplanen.
Styret har vidare organisert TV-aksjonen 2015 på Bjørkedalen og stått for distribusjon av foldarar til alle husstandane i bygda i samband med Ryddeaksjon 2015.

Leiar har i tillegg delteke på fleire møte og samlingar med politikarar og administrasjon i Volda kommune:
29. april - Årleg møte mellom ordføraren og grendalaga/grendautvala.
21. mai - Møte i Tenketanken om ny kommuneplan.
15. oktober - Møte i Tenketanken om ny kommuneplan.

Styret har brukt mest tid på desse sakene:

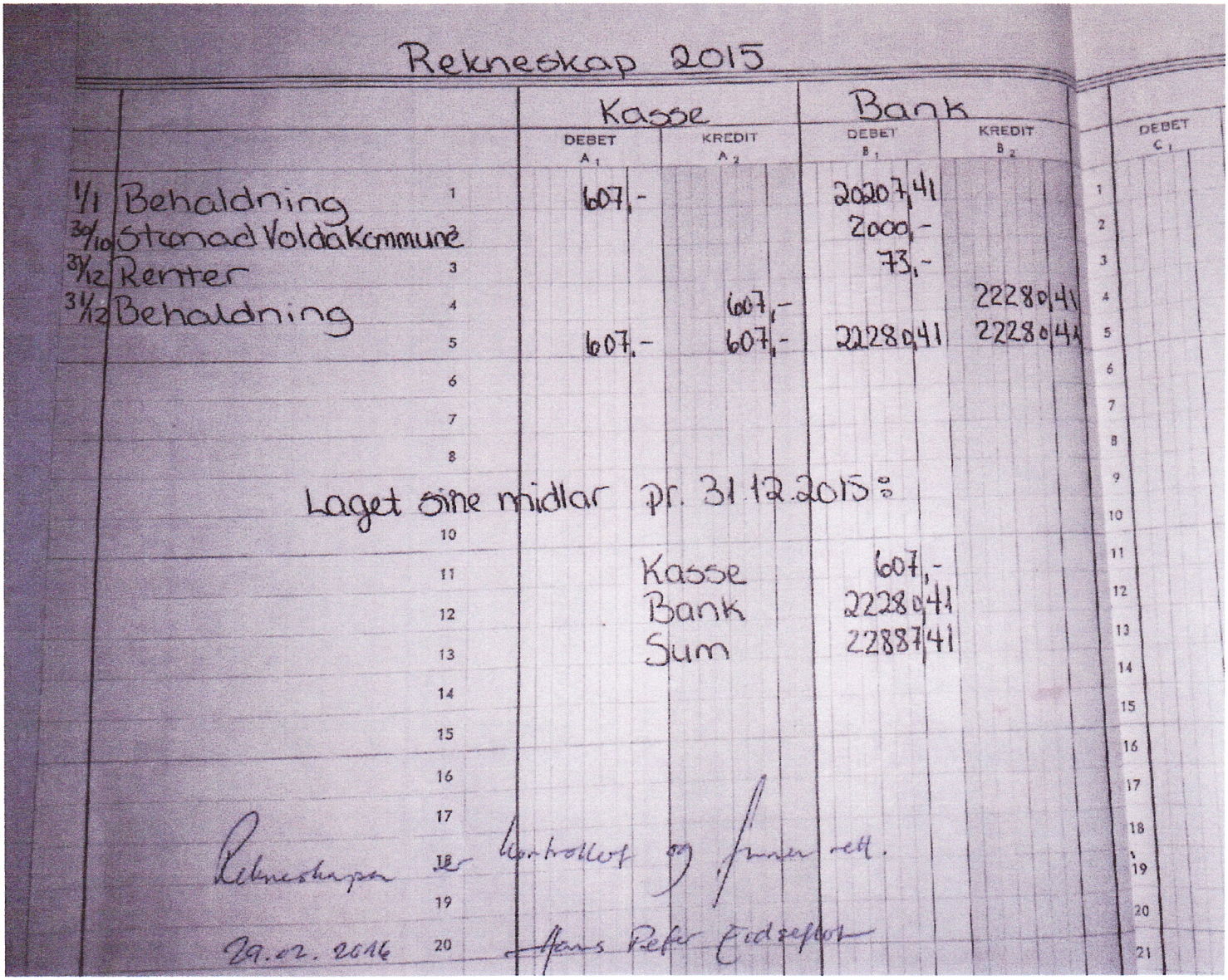
- Endring frå grendautval til grendalag.
- Ny kommuneplan for Volda kommune.
- Tiltak for å betre beredskapen på Bjørkedalen.

Meldingar om politiske vedtak i perioden:

- Grendautval 2015
- Planprogram for kommuneplan - samfunnsdelen
- Dispensasjon frå kommunedelplan – gbr 92/3 i Volda kommune

For styret i Bjørkedal grendautval, den 31.03.2016

Lars Kåre Kile
-leiar-

Rekneskap 2015

		Kasse DEBET A_1	Kasse KREDIT A_2	Bank DEBET B_1	Bank KREDIT B_2	DEBET C_1
1/1 Behaldning	1	607,-		20207,41		
30/10 Stønad Voldåkommune	2			2000,-		
31/12 Renter	3			73,-		
31/12 Behaldning	4		607,-		22280,41	
	5	607,-	607,-	22280,41	22280,41	
	6					
	7					
	8					

Laget sine midlar pr. 31.12.2015:

Kasse	607,-	
Bank	22280,41	
Sum	22887,41	

Rekneskapen er kontrollert og funnen rett.

29.02.2016 Hans Peter Eidsethol

Protokoll frå årsmøtet i Bjørkedal grendautval 2016.

Tid	Torsdag 31. mars 2016 klokka 20.00.
Stad	Kjellaren på Fridtun.
Til stades	Norunn Albrigtsen, Amalie Haugland Bjørkedal, Anders Bjørkedal, Ann-Elin Haugland Bjørkedal, Arne-Per Bjørkedal, Dag Inge Bjørkedal, Jakob S. Bjørkedal, Mari-Ann Bjørkedal,Ottar K. Bjørkedal, Hans Peter Eidseflot, Erlend Helset, Erna Helset, Karl Anders Helset, Vegard Helset, Per Kåre Helset, Sissel Helset, Hildebjørg J. Løset, Mariann Løset, Rasmus Løset, Olav Nilsen, Brit-Unni Slettevoll Skogly, Lars Kåre Kile, Kristian Bjørkedal, Rune Løset og Liv Signe Kvamme. Totalt 25 frammøtte.

Leiaren i grendautvalet, Lars Kåre Kile, ynskte vel møtt og opna årsmøtet.

SAKLISTE:

Sak 1. Konstituering

a) Godkjenning av innkalling og sakliste.
Det var ingen merknader til innkalling og sakliste.

Vedtak: Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjende.

b) Val av ordstyrar og referent.
Det vart gjort framlegg om Lars Kåre Kile som ordstyrar, og Liv Signe Kvamme som referent.

Vedtak: Lars Kåre Kile vart vald til ordstyrar, og Liv Signe Kvamme vart vald til referent. Båe vart samrøystes valde.

c) Val av to personar til å skrive under protokollen.
Det vart gjort framlegg om Mariann Løset og Ottar Kåre Bjørkedal.

Vedtak: Desse vart samrøystes valde.

Sak 2. Vedtektsendring / namneendring til Bjørkedal grendalag.

Leiaren innleia og orienterte om bakgrunnen for at saka no vart lagt fram for årsmøtet. Det vart vist til framlegg til nye vedtekter som hadde vorte gjort kjent i forkant av årsmøtet. Ordstyrar la opp til ein gjennomgang av vedtektene paragraf for paragraf.
Engasjementet var stort, og det kom fleire synspunkt på ulike emne.
Mange var opptekne av medlemskap, og om det var rett å knytte dette til ein kontingent. Dei som betalar kontingenten får då eit personleg medlemskap og berre dei som betalar har røysterett? Korleis vil dette då fungere når grendalaget skal vere høyringsinstans, er det berre dei om har betalt kontingent, og som er medlemer som

har uttalerett? Grendalaget bør vera eit lag som femnar heile bygda, og ikkje utelukkar nokon.

Leiaren oppsummerte med at alle som hadde uttalt seg var imot kontingent, og gjorde framlegg om at det som omhandlar kontingent vert trekt ut av vedtektene, i hovudsak § 4.

Kven er medlemer, og korleis steller ein seg til fritidseigedommar / folk busette utanbygds?

Leiaren svara at det er tenkt dei som er fastbuande, med adresse i folkeregisteret hit som er medlemer.

Det kom fram spørsmål om bankkonto og registrering i Brønnøysund. Kasseraren som sit i husestyret er personleg ansvarleg for økonomien der, dette er ikkje ein god praksis. Det vert no gjort ein god jobb for å få dette inn i rette former, det er viktig.

Leiaren svara at det er eit av måla med denne prosessen, å kunne opprette ein lagskonto, som og kan gjelde Fridtun, og bli registeret i Brønnøysund.

I vedtektene er det nytta lag/laget om Bjørkedal grendalag, bør det heller stå foreining? Kva er kravet for å bli godkjend i Brønnøysund?

Leiaren svara at dette måtte sjekkast opp, men det var semje om å byte ut lag med foreining om det var naudsynt i prosessen.

Bjørkedal grendalag er tenkt som ein «paraplyorganisasjon» for fleire funksjonar i bygda, og på den måten få ei innsparing i folk som trengst til ulike verv. På bakgrunn av dette vart det røyst spørsmål om vedtektene bør ha med noko om den indre organiseringa, oppdeling i ulike prosjekt, ansvarsfordeling? Det må vera nokre dobbeltrollar skal dette ha nokon effekt.
Leiaren meinte det var viktig at vedtektene ikkje vert for detaljerte, og at det ikkje er naudsynt med meir detaljerte vedtekter. Alle detaljar fell ikkje på plass i kveld, noko må komme etterkvart, men det er viktig å få på plass grunnmuren slik at me har noko å byggje vidare på.
Det vart vidare røyst spørsmål om eigedomsregistrering og innrapporteringsplikt, og korleis ein kan unngå dette?

Leiaren svara at dette veit me ikkje enno, vi må undersøkje vidare, og ha det med oss i det vidare arbeidet.

Før ordstyrar gjekk i gjennom vedtektene paragraf for paragraf, vart paragraf 4 som omhandlar kontingent trekt ut, og dei fylgjande paragrafane får då eitt nummer lægre, og det vert totalt 7 paragrafar i vedtektene.

§1: Her vart det gjort framlegg om å ta foreining inn i paragrafen, og nokre omformuleringar.
§1 vert som fylgjer:
Bjørkedal grendalag er organisert som ei foreining. Laget held til på Bjørkedalen i Volda kommune, og alle fastbuande (står i Folkeregisteret med adresse i bygda) som er fylt 15 år er medlemer. Alle medlemer har røysterett og kan veljast til verv i laget.
§2: Ingen endringar.
§3: Ingen endringar.
§4: Her vart det røyst spørsmål om det er råd å få til årsmøte innan utgangen av februar. Tilbakemeldinga var klar, dette vil me få til. Det var framlegg om nokre omformuleringar i § 4.
§4 vert som fylgjer:
Årsmøtet er det øvste organet for Bjørkedal grendalag. Alle fastbuande i bygda som har fylt 15 år har møterett, talerett og røysterett.
Årsmøtet skal haldast innan utgangen av februar kvart år og kunngjerast seinast 3 veker i førevegen. Saker som skal handsamast på årsmøtet må sendast styret seinast 10 dagar før møtet, og fullstendig sakliste må vera tilgjengeleg for medlemene seinast ei veke før årsmøtet.
Årsmøtet er vedtaksført med det talet medlemer som møter, ingen har meir enn ei stemme.
Møteleiar skal veljast av årsmøtet.
I tillegg til leiar og styre med vara, skal årsmøtet velje 2 revisorar og ei valnemnd på 2 personar.
Revisorane og valnemnda vert valde for 2 år.
Årsmøtet kan ikkje handsame saker som ikkje er oppførte på saklista, med mindre 3/4 av dei frammøtte krev det. Dette kan berre avgjerast i samband med vedtak om godkjenning av saklista.
Det skal haldast omframt årsmøte om styret eller meir enn 1/4 av medlemane krev det.
§5: Ingen merknader.
§6: Ingen merknader.
§7. Ingen merknader.

Vedtak:
Namnet på foreininga vert endra frå Bjørkedal grendautval til Bjørkedal grendalag.
Framlegget til vedtekter vert vedteke med dei endringar som står i sak 2.
Samrøystes vedteke av årsmøtet.

Som ein konsekvens av sak 2 fell sak 3 bort.

Sak 4. Godkjenning av årsmelding 2015.
Leiaren gjorde greie for kva saker ein såg det naturleg å arbeide med framover. Uveret som har råka oss den siste tida har vist at mobildekninga i bygda er altfor

sårbar, den forsvinn når straumen fer. Det må arbeidast med ein beredskapsplan for bygda. Det er vist til bruk av satellitt-telefonar, men so lenge dei ikkje kjem seg ut av Volda sentrum har me lita nytte av dei. Ser det som naturleg å jobbe vidare med saka og jobbe mot kommunen.
Leiaren gjekk gjennom årsmeldinga. Det var ingen merknader til denne.

Vedtak:
Årsmeldinga 2015 vart samrøystes godkjend slik den vart lagt fram.

Sak 5. Godkjenning av rekneskapen 2015.
Rekneskapen vart lagt fram for årsmøtet. Det var ingen merknader til rekneskapen.

Vedtak:
Rekneskapen 2015 vart samrøystes godkjend slik den vart lagt fram.

Sak 6. Framlegg til budsjett 2015.
Budsjettet vart lagt fram på årsmøtet. I tillegg til det som er oppsett i budsjett har Utmarkslaget løyvd 5000,- til hjartestartar, og Bjørkedal Nærskule har fått inn 2000,- på kafédrift til hjartestartar.
Det var ingen merknader til budsjettet.

Vedtak:
Budsjettet for 2016 vart samrøystes vedteke slik det vart lagt fram for årsmøtet.

Sak 7. Val i samsvar med vedtektene.
Ann-Elin Haugland Bjørkedal la fram innstillinga frå valkomiteen.

Namn	Attval 2016	Vara	Attval 2016
Kristian Bjørkedal	Ja	Sylvi Folkestad	Ja
Rune Løset	Ja	Nanny Helset	Ja
Lars Kåre Kile	Ikkje på val	Per Arne Bjørkedal	Ja
Liv Signe Kvamme	Ikkje på val	Mari-Ann Bjørkedal	Ja
Amalie Haugland Bjørkedal	Ny i styret	Andre Løset	Ny
Revisor Hans Peter Eidseflot	Ja		
Valkomité:			
Ann-Elin Haugland Bjørkedal Gunhild Øksne	Ja Ja		

Val av styremedlemer :

Det var innstilt på attval av Kristian Bjørkedal.
Det var ingen andre framlegg.
Vedtak:
Kristian Bjørkedal vart vald ved akklamasjon.

Det var innstilt på attval av Rune Løset.
Det var ingen andre framlegg.
Vedtak:
Rune Løset vart vald ved akklamasjon.

I fylgje dei nye vedtektene skal det vera 5 styremedlemer. Det var innstilt på Amalie Haugland Bjørkedal som nytt styremedlem.
Det var ingen andre framlegg.
Vedtak:
Amalie Haugland Bjørkedal vart vald ved akklamasjon.

Det var innstilt på attval av alle varamedlemene, i tillegg kom Andre Løset inn som ny vara for Amalie Haugland Bjørkedal.
Det var ingen andre framlegg på varamedlemer.
Vedtak:
Sylvi Folkestad, Nanny Helset, Per Arne Bjørkedal, Mari-Ann Bjørkedal og Andre Løset vart valde som varamedlemer ved akklamasjon.

Det var innstilt på attval av Hans Peter Eidseflot som revisor. I dei nye vedtektene er det krav om 2 revisorar. Det vart gjort framlegg på Erlend Helset.
Vedtak:
Hans Peter Eidseflot og Erlend Helset vart valde som revisorar ved akklamasjon.

Valkomiteen hadde vorte overtalte til å ta attval, Ann-Elin Haugland Bjørkedal og Gunhild Øksne var innstilte til attval.
Det var ingen andre framlegg.
Vedtak:
Ann-Elin Haugland Bjørkedal og Gunhild Øksne vart valde ved akklamasjon.

Val av leiar:
Alle styremedlemene kan veljast til leiar.
Det vart gjort framlegg om Lars Kåre Kile.
Det var ingen andre framlegg.
Vedtak:
Lars Kåre Kile vart vald som leiar i Bjørkedal grendalag ved akklamasjon.

Sak 8. Skal bygda overta skulebygningen, med uteområde, når Bjørkedal Nærskule vert nedlagt frå 1. august 2016?

Leiaren gjorde greie for nokre fakta i saka. Siste politiske vedtak av Volda kommune vart gjort i 2005. Fjerning av klausulen - om at skulebygningen skal falle tilbake til Volda kommune dersom Nærskulen vert lagt ned – vart delegert til administrasjonen. Men dette har aldri vorte fullført frå administrasjonen si side.
Ei overtaking av skulebygningen inneber utgifter til varme og forsikring.
Når det gjeld straum, kan ein få avtale for næringsbygg; 1kW kontinuerleg ca 9000 kr (80A)/ 11.500 kr (200 A) eller 2 kW kontinuerleg ca 15000 kr (80A)/17500 (200A). Forsikring kjem på 6230 kr (1 mill 1. risiko forsikring + 500000 inventarforsikring), alternativt 7100 for (2 mill 1. risiko forsikring + 500000 i inventarforsikring). Samla utgifter for eitt år vil altså liggje på omlag 22000 kr. Men dette er straum berre til vedlikehaldsvarme, elles vil det vera naturleg å lesa av målaren etter bruk.
Det vart opna opp for diskusjon.

- Ser store utfordringar med økonomien, redd det vil kosta å eiga, redd det vert for dyrt, må tenkja seg godt om kva ein vil.
- Må tenkje seg godt om, ikkje la det bli eit monument over dårleg vedlikehald!
- Kvar skal ein gjere av inventaret i skulen, det er bygda si eige. Viktig å sjå moglegheiter, leige ut barnehagen som ei leilegheit. Prøve å sjå, eventuelt selje seinare, om det ikkje går.
- Støttar det som vart sagt ovanfor, for lettvint å setje strek, mogleg å selje på eit seinare tidspunkt.
- Vanskeleg å ta stilling til endeleg vedtak i kveld, kva skjer 1. august?
- Kva med tomtetilhøva, kven eig tomta?
- Tomta til gamleskulen er tinglyst, delen der nye skulen står er ikkje tinglyst.
- Grunnspørsmålet må avklarast.
- Vanskeleg å ta stilling når eigedomstilhøva ikkje er avklarte.

Leiaren slo fast at det er ei forutsetning at grunntilhøva er i orden, og den saka må løysast av Volda kommune.

- Naturleg å utsetje/avvente saka til ein har fått ei avklaring på tomtetilhøva.

Leiaren svara at me treng ein peikepinn på om dette skal satsast vidare på, tida går fort.

- Må tenkje litt fort, frå 1. august vert det ei endring. Kva gjer me frå 1. august, og kven tek rekninga? Det er mange hus i bygda til vedlikehald, meir bruk av dei me har?
- Meir enn nok å hengje fingrande i, ved å ta over skulen «går ein seg fast i myra».
- Ynskjeleg å få delt skulen frå skuleplassen, og få skuleplassen omgjort til ein

kommunal leikeplass. Selje skulen, selje alt inventaret. Det er ikkje råd å drive meir dugnad enn det me gjer.
- Viktig at ein held det gåande til ting er avklarte. Ikkje rett at Volda kommune skal ta over alt som er bygd opp. Ein har eit forhandlingsgrunnlag til dess ein veit meir og ting er avklarte.

Leiaren konkluderte slik: Det vert ikkje gjort noko framstøyt for å få vekk klausulen i vedtaket. Ser det som naturleg å gå i forhandlingar med kommunen for å få til ei brukbar drift fram til ting er avklarte. Kan eventuelt berre forsikra inventaret, og ikkje bygningen, sidan me ikkje eig den. Ynskjeleg å få til eit spleiselag med kommunen for å få til ei mellombels drift av skulebygningen.
Kostnader som kjem undervegs må dekkjast av grendalaget, og frå det som eventuelt måtte vera att av midlar etter Bjørkedal Nærskule.

Vedtak:
Det vart ikkje gjort vedtak i saka.

Møtet slutt kl. 23.05
Liv Signe Kvamme, skrivar.

Mariann Løset
sign

Ottar Kåre Bjørkedal
sign

Hjartåbygda grendautval har hatt årsmøte. Har ikkje fått årsmelding frå skrivar enda, så den ettersendes vi. Sender her valget av styre.

Styret frå i fjor sit vidare, og er:
Leiar:
Tonje Berg Bakkebø
Styremedlemer:
Elin Løvøy Wilhelmsen
Olav Vadstein
Nelly Huserbråten
Frank Flusund

Mvh
Tonje Berg Bakkebø

Sendt fra min Sony Xperia™-smarttelefon

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Asbjørn Moltudal	Arkivsak nr.:	2012/536
		Arkivkode:	031

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
	Driftsstyret	
139/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	

POLITISK ORGANISERING - DRIFTSSTYRE

Administrasjonen si tilråding:

1. **Kommunestyret vedtek å dele Driftsstyret i to tenesteutval:**
   a. **Tenesteutval for helse- og omsorg (THO)**
   b. **Tenesteutval for barn og unge (TBU)**

   Utvala skal ha … medlemer med varamedlemer
   I tillegg får Forvaltningsstyret endra si nemning til Forvaltningsutval.
   Endringa skjer frå 01.01.2017

2. **Sak om endring av reglement og delegering som fylgje av vedtaket vert å legge fram for kommunestyret i løpet av hausten.**

Vedleggsliste:

1. Notat frå rådmannen d.s. 4/2-16 vedkomande politisk organisering – driftsstyret
2. Vedtak i driftsstyret - 11.05.2016

Samandrag av saka:

I samband med folkevaltopplæringa drøfta ein mellom anna den politiske organiseringa i kommunen og i den samanheng m.a. **driftsstyret sitt område, omfang og oppgåver.**

Med bakgrunn i den prosessen som har vore etter den tid vil rådmannen tilrå endring av den politiske organiseringa slik at Driftsstyret vert delt i eit Tenesteutval for helse- og omsorg (THO) og eit Tenesteutval for barn og unge (TBU). Endringa vert gjort gjeldande frå 01.01.2017. Før iverksetjing skal kommunestyret ha førelagt seg sak om delegering som fylgje av endringa.

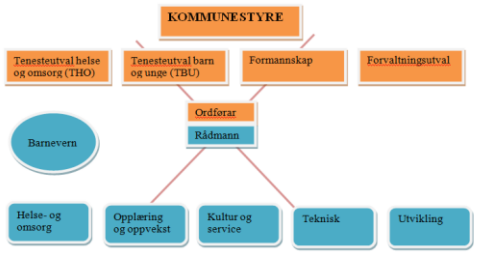
Saksopplysningar:
I samband med folkevaltopplæringa drøfta ein mellom anna den politiske organiseringa i kommunen og i den samanheng m.a. **driftsstyret sitt område, omfang og oppgåver.**

Rådmannen oppfatta signal om at ein ynskte ein nærare gjennomgang området for å sjå om det er trong om ei endring.

Det vart difor utarbeidd eit notat for formannskapet og driftsutvalet som grunnlag for ei nærare drøfting. Notatet fylgjer vedlagt til vitende.

I notatet og drøftingane i ettertid er det peika på at;

> *Oppgåver som Sektorplanar/temaplanar, Analyse av teneste (dekningsgrad, behov, ressursbruk og strategi), driftsrapportar, forvaltning og drift av eigedomar,* er store og komplekse oppgåver som det er viktig at politikarane får høve til å setje seg godt inn i og sjå samanhengar. Ein bør difor legge til rette for at det politiske utvalet til dømes kan arbeide med tema eller problemstillingar innanfor eit område og leggje fram melding evt. sak til kommunestyret. Dette er heilt i tråd med dei signala driftsutvalet i førre periode gav uttrykk for.
>
> Ulempa ved ein slik modell er at ansvarsområdet for dagens driftsstyre truleg bli for stort, og det vert eit vakuum mellom politikk og administrasjon. Ansvarsområdet for dagens driftsstyre gjer det også vanskeleg å følgje opp driftsstyret på ein god nok måte frå administrasjonen.
>
> For å bøte på det vart det skissert ei **deling av driftsstyret** ved at ein tenkjer seg to tenesteutval eller tenestestyre.
>
> 1. Tenesteutval helse- og omsorg (THO)
> 2. Tenesteutval barn og unge (TBU)
>
> Ved ei slik oppdeling kan t.d **oppvekstsjefen** møte fast for utvalet for barn og unge, **og helse-/omsorgssjefen** for utvalet for helse og omsorg. Andre sektorsjefar kan ev møte i tillegg ut frå saksområde.
>
> Ein mulig modell:

> I førre kommunestyreperiode vart det frå politisk hald kartlagt viktige prinsipp som dei meinte den politiske organiseringa må spegle:
>
> - *Arena og rom for utviklingsarbeid. Organisering som opnar for kreativitet og utvikling av kommunen; samfunnet er i utvikling og dette bør også kommunen speile (f.eks. Bulyst); rom for å ta opp nye idear*
> - *Vere gode tilretteleggjarar, effektive og sikre god kvalitet*
> - *Gode samarbeidsprosessar mellom politikarane og administrasjonen som sikrar gode beslutningsgrunnlag og at vedtak blir følgd opp*
> - *Politikarar med oversikt og faginnsikt*
> - *Eit godt omdøme*

Kommunestyret har i tillegg m.a. i samband med budsjett/økonomiplan vedteke **prinsipp for drifta** i kommunen:

- ✓ *Fokus på kjerneoppgåvene.*
- ✓ *Standard som er god nok*
- ✓ *Optimalisere ressursbruken*
- ✓ *Smarte løysingar*
- ✓ *Fokus på budsjettstyring.*

For at ein skal kunne sikre god administrativ og politisk oppfølging av desse prinsippa på dei ulike områda er det naudsynt at ein spissar prioriteringane og ikkje spreier seg på for mange område. Utvala bør vidare kommunisere seg i mellom og sikre at dei arbeider opp mot ein felles strategi som sikrar god styring av kommunen sine ressursar. Dette vil sikre at bestillingar og prioriteringar medverkar til verdiskaping.

I notatet er det i tillegg drøfta sikring av demokratisk deltaking, gråsone mellom driftsstyret og formannskapet og tenesteutvala sine moglegheiter til å sjå heilskapen innanfor tenesteområdet også innanfor økonomien.

Men primært bør tenesteutvala ha som formål å skaffe seg kunnskap om tenestene, utfordringar og om tiltak som påverkar resultata. Tenesteutvala bør ut frå den kunnskapen dei skaffar seg ta tak i utfordringsområde og setje søkelys på dette til dømes gjennom ei meldingssak til kommunestyret. Ved slike initiativ kan dei gi seg sjølve mandat og samarbeide med sektoradministrasjonen i utarbeidinga av meldinga.

For å ta eit døme kunne dette vere ein gjennomgang av tenesteprofilen i helse og omsorg i høve til dagens og morgondagens behov, jfr stikkord på problemstillingar:

- ✓ kostnader og organisering av drifta i høve til normert nivå (statleg utrekning) og samanliknbare kommunar.
- ✓ teneste organisert etter rett kompetanse og på rett nivå - korleis er dette i dag - og kva tiltak vil vere nødvendig å foreslå .
- ✓ førebyggjande tiltak for å redusere behovet for tyngre pleie

Tenesteutvala bør sjå samanhengane og derfor også ha kunnskap om den økonomiske utviklinga i tenesteområda. Oppfølginga av budsjettet er delegert til administrasjonen. Dersom det oppstår budsjettavvik, så er det forhold som administrasjonen bør ta opp med formannskapet som har det overordna økonomiske tilsynsansvaret på vegne av kommunestyret. Dette inneber at spørsmål om budsjettdisponeringar og korrigeringar alltid skal gå om formannskapet. Tenesteutvala bør derfor ikkje gjevast økonomisk disposisjonsrett over budsjettet, men heller verte orientert for å ha kunnskap om utfordringane.

Etter dagens rapporteringssystem går økonomirapportane til formannskapet, og tertialrapporten går via formannskapet til kommunestyret. Dei månadsvise økonomirapportane bør framleis gå direkte til formannskapet, men tenesteutvala bør få utskrift av desse. Tertialrapportane (økonomi- og tenesterapportering) bør også som i dag gå direkte til formannskapet som innstiller til kommunestyret, men denne rapporten bør i tillegg gå til tenesteutvala til uttale som vert lagt ved i utsendinga av tertialsaka til kommunestyret.

Denne saka er i to omgangar blitt drøfta i formannskapet og driftsutvalet. Då saka vart drøfta i driftsutvalet 11. 05. gjorde driftsstyre eit slikt vedtak:

Driftstyret ser på det som positiv med ei deling av driftsstyret. Dette for å sikre involverte politikarar med god kjennskap til avdelingane. Målet er at politikarane ikkje lenger berre skal gjere vedtak i ferdig utforma saker, men delta aktivt i utforminga av drifta i Volda.

Driftstyret oppfordrar formannskapet til å initiere ein prosess med mål å gjere ei deling av oppgåvene driftstyret har i dag. Mellom anna at gjeldande punkt vert gjenstand for diskusjon i denne prosessen.

1: Driftstyret vert delt i 2 fagstyre; Styre for kultur og oppvekst og styre for helse og omsorg
2: Kvart av styra skal ha minst 7 medlemmar med tilhøyrande vara
3: Oppvekstsjefen og helse- og omsorgssjefen skal som hovudregel møte i møta til dei nye styra
4: Styra skal brukast aktivt som rådgjevande organ i saker som gjeld dei respektive fagområda
5: Dei nye styra trer i kraft frå januar 2017
6: Dei nye styra har like innstillingsrettar som det driftstyret har i dag

Vurdering og konklusjon:
Etter dei signala som er kome fram i samband med denne saka har rådmannen tru på at ei deling av driftsstyret der ein i endå større grad får fokus på dei kommunale tenestene og dei vedtekne prinsippa for drifta i kommunen vil kunne ha ein positiv effekt på den politiske styringa.

I somme høve vil det truleg oppstå saker i gråsona mellom dei to driftsutvala. I dei høva vil rådmannen måtte avklare korleis saksgangen skal vere.

Styre-utval- nemnd;
Rådmannen har ikkje noko vesentleg oppfatning om kva nemning ein skal nytte på dei kommunale organa – -styre , -utval, -komité eller nemnd, men ser at det var eit tema i driftsutvalet.

Kommuneloven nyttar nemningane utval og komité i §10 når desse er faste, medan «styrebegrepet» vert nytta i §11 i samband med styre for institusjon og liknande.

Slik ein tenkjer seg oppgåvene til organet beskrive i denne saka og i ovannemnde vedtak i driftsstyret vil truleg «utval» vere den vanlegaste nemninga. På den andre sida nyttar kommunen nemninga «forvaltningsstyre» om organet som m.a. gjer vedtak som gjeld. Til forskjell frå driftsstyret gjer forvaltningsstyret vedtak i saker som «gjeld private personar og /eller private rettssubjekt sine rettar og plikter…» og i tillegg myndighetsutøving i høve plandelen i plan og bygningslova (jfr. Reglement for Forvaltningsstyret K.sak 45/11)

Utan at det har nokon praktisk betyding for organa, bør kanskje nemninga utval eller styre vere likt på dei 3 organa og rådmannen vil difor tilrå at organa får nemningane:

Tenesteutval for helse- og omsorg (THO)
Tenesteutval for barn og unge (TBU)
Forvaltningsutval

Storleik på utvala;
Rådmannen har heller ikkje noko vesentleg oppfatning om storleiken på utvala, men rår til at dei vert så pass store at den demokratiske dimensjonen og storleiken på partia vert ivareteke, samtundes som at utvala ikkje er større enn at dei vert god arena og gjev rom for utviklingsarbeid. Utvala må vere gode tilretteleggjarar, effektive og sikre kvaliteten i tenestene og saman med administrasjonen sikre gode beslutningsgrunnlag og at vedtak blir følgd opp. På bakgrunn av dette tilrår rådmannen 5 eller 7 medlemer med varamedlemer.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ingen direkte,

Økonomiske konsekvensar:
Fleire utval og medlemer til utval medfører liten auke i kostnader. Anna organisering kan motverke auke i kostnadene på tenester. Usikkert.

Rune Sjurgard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Rådgjevar

Utskrift av endeleg vedtak:
Rådmannen for ajourføring regelverk og delegering

VOLDA KOMMUNE
Rådmann

NOTAT

Frå: Rådmannen

Sak: Interne prosessar - organisering, delegering og styringssystem - politisk organisering

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd / Sakshandsamar*	*Dato*
2012/536	*1359/2016*	*031*	*ADM/ASBMOL*	*04.02.2016*

NOTAT - POLITISK ORGANISERING - DRIFTSSTYRET

Bakgrunn for at saka no kjem opp:
I samband med folkevaltopplæringa i fjor haust drøfta ein mellom anna den politiske organiseringa i kommunen og i den samanheng m.a. **driftsstyret sitt område, omfang og oppgåver.**

Rådmannen oppfatta signal om at ein ynskjer ein nærare gjennomgang av dette området for å sjå om det er trong om ei endring.

Rådmannen legg difor med dette fram eit notat for formannskapet som grunnlag for ei nærare drøfting. I fall formannskapet ynskjer å gå vidare med saka, kan notatet leggast fram for driftsutvalet for vidare drøfting og attendemelding.

På bakgrunn av desse drøftingane kan så administrasjonen legge fram ei formell sak for politisk handsaming. Sak om revisjon av delegeringsfullmakter vil bli lagt fram som eiga sak ut frå resultatet av den politiske handsaminga.

Grunnlag:
Gjeldande politisk organisering vart vedteken av kommunestyret den 24.09.14, sak PS 126/14:

1. Kommunestyret vedtek følgjande formål og oppgåvedeling for dei politiske utvala:

Utval	***Formål***	***Hovudoppgåver/saksområde***
Formannskapet	*Strategisk utvikling*	*Samfunnsplanar* *Arealplanar* *Økonomisk planlegging og økonomisk styring* *Beredsskap og ROS-analyse* *Næring* *Kjøp og sal av eigedomar* *Byggje- og anleggsprosjekt* *Infrastruktur og samferdsel* *Arbeidsgjevarstrategi*
Driftsstyret	***Tenesteyting og tenesteutvikling***	***Sektorplanar/temaplanar*** ***Analyse av tenestene*** ***Driftsrapportar*** ***Prinsipielle saker om tenesteyting*** ***Forvaltning, drift og vedlikehald av eigedomar***
Forvaltningsstyret	*Myndigheitsforvaltning*	*Enkeltsaker innanfor landbruk, areal-disponering, dispensasjonar, byggjeløyve, matrikkel, brann, motorferdsel, bevillingar, lokalt vegmynde, forureining, vatn og avløp, hamn og farvatn* *Klagehandsaming i saker etter plan- og bygningslova, jordlova og konsesjonslova.*

2. *Alle tre utvala har likeverdig innstillingsrett, bortsett frå at driftsstyret og forvaltningsstyret ikkje har slik innstillingsrett i budsjett- og økonomisaker.*
3. *Byggjenemnda vert etter kommunelovgjevinga endra til eit reint politisk organ. Byggjenemnda skal ha 5 medlemmer med varamedlemmer. Desse vert valt av kommunestyret og nemnda sorterer direkte under formannskapet. Byggjenemnda styrer prosessane med planlegging og gjennomføring av byggjeprosjekt og koplar inn brukarar, fagpersonar mv.*
4. *Delegeringsfullmakter tilpassa strukturendringane skal leggjast fram for kommunestyret for godskjenning.*
5. *Volda kommune praktiserer forvaltningslova sin normale saksgang via underinstans til fylkesmannen som klageinstans ved klagesaker utløyst etter særlov. Volda kommune praktiserer forvaltningslova sin normale saksgang gjennom underinstans til fylkesmannen for saker som vert handsama etter særlov. Dette gjeld ikkje for saker etter plan- og bygningslova, jordlova og konsesjonslova der klagene skal handsamast i forvaltningsstyret før klagene går vidare til fylkesmannen.*
6. *Klagenemnda i klientsaker ved lagt ned.*

Medlemane i driftsutvalet gav i førre periode uttrykk for at dei hadde ynskje om å gå nærmare inn på ulike tema og drøfte problemstillingar innanfor tenesteområda.

Oversikta over politiske saker i dei ulike utvala dei siste åra viser at det har vore ein samla auke politiske saker frå 2011 til 2015 på 133 saker. Kommunestyret, formannskapet og forvaltningsstyret har alle hatt vekst i saker, medan driftsstyret har hatt ein reduksjon i tal saker. (Endring av saker i perioden 2011 – 2015: kommunestyret + 106, formannskapet + 37, driftsstyret – 31 og forvaltningsstyret + 21)

I dette notatet er det difor spesielt driftsstyret sitt saksområde, omfang og oppgåver som vert teke opp til drøfting.

Ein kommune må finne ein balanse mellom effektiv struktur som sikrar eintydig styring retta mot effektiv forvaltning og strategisk utvikling og demokratisk deltaking.

Hovudoppgåver/saksområde
I ovannemnde vedtak (PS 126/14) forsøkte ein å "**rydde" i formålet og Hovedoppgåver/ saksområdet for formannskapet, driftsstyret og forvaltningsstyret.** Dette medfører større fokus på **tenesteyting, tenesteutvikling og strategiutvikling** for driftsutvalet.

Oppgåver som Sektorplanar/temaplanar, Analyse av teneste (dekningsgrad, behov, ressursbruk og strategi), driftsrapportar, forvaltning og drift av eigedomar,
er store og komplekse oppgåver som det er viktig at politikarane får høve til å setje seg godt inn i og sjå samanhengar. Ein bør difor legge til rette for at det politiske utvalet til dømes kan arbeide med tema eller problemstillingar innanfor eit område og leggje fram ei melding evt. sak til kommunestyret. Dette er såleis heilt i tråd med dei signala driftsutvalet i førre periode gav uttrykk for.

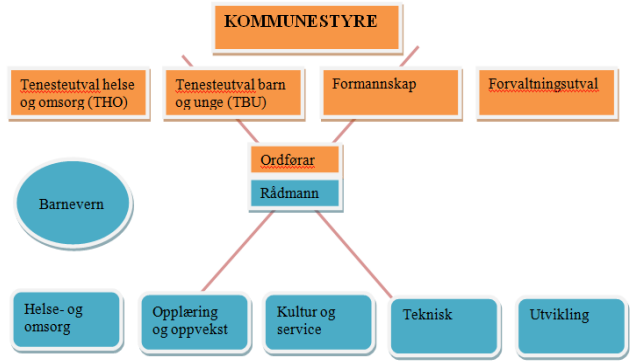
Ulempa ved ein slik modell er at ansvarsområdet for dagens driftsstyre truleg bli for stort, og det vert eit vakuum mellom politikk og administrasjon. Ansvarsområdet for dagens driftsstyre gjer det også vanskeleg å følgje opp driftsstyret på ein god nok måte frå administrasjonen.

For å bøte på det kan ein t.d. skissere ei **deling av driftsstyret** ved at ein tenkjer seg to tenesteutval.

1. Tenesteutval helse- og omsorg (THO)
2. Tenesteutval barn og unge (TBU)

Ved ei slik oppdeling kan t.d **oppvekstsjefen** møte fast for utvalet for barn og unge, **og helse-/omsorgssjefen** for utvalet for helse og omsorg. Andre sektorsjefar kan ev møte i tillegg ut frå saksområde.

Ein mulig modell:

Kanskje kan ei slik deling også vere fornuftig ut frå at driftsstyret i dag har få saker og i all hovudsak vedtakssaker. Truleg er det også mindre behov for å gjere vedtak i enkeltsaker ettersom mykje av det daglege er faglege vert handtert av administrasjonen

I førre periode vart det frå politisk hald kartlagt viktige prinsipp som dei meinte den politiske organiseringa må spegle:

- *Arena og rom for utviklingsarbeid. Organisering som opnar for kreativitet og utvikling av kommunen; samfunnet er i utvikling og dette bør også kommunen speile (f.eks. Bulyst); rom for å ta opp nye idear*
- *Vere gode tilretteleggjarar, effektive og sikre god kvalitet*
- *Gode samarbeidsprosessar mellom politikarane og administrasjonen som sikrar gode beslutningsgrunnlag og at vedtak blir følgd opp*
- *Politikarar med oversikt og faginnsikt*
- *Eit godt omdøme*

Kommunestyret har i tillegg m.a. i samband med budsjett/økonomiplan vedteke **prinsipp for drifta** i kommunen:

- ✓ *Fokus på kjerneoppgåvene.*
- ✓ *Standard som er god nok*
- ✓ *Optimalisere ressursbruken*
- ✓ *Smarte løysingar*
- ✓ *Fokus på budsjettstyring.*

For at ein skal kunne sikre god administrativ og politisk oppfølging av desse prinsippa på dei ulike områda er det naudsynt at ein spissar prioriteringane og ikkje spreier seg på for mange område. Utvala bør vidare kommunisere seg i mellom og sikre at dei arbeider opp mot ein felles strategi som sikrar god styring av kommunen sine ressursar. Dette vil sikre at bestillingar og prioriteringar medverkar til verdiskaping.

I tillegg må ein sikre demokratisk deltaking ved å ty til nye arbeidsmåtar for å involvere innbyggjarane, invitere til deltaking og partnerskap. Vedtaksorgan som møter og gjer vedtak i ferdigutgreidde saker frå administrasjonen vil i framtida verte supplert og dels også erstatta med

andre metodar for førebuing av avgjerdsgrunnlag. M.a vil dette vere viktig i samband med planarbeid og strategiutvikling innanfor dei ulike områda.

Det kan i dag opplevast som at det er gråsone mellom driftsstyret og formannskapet då det går ein del saker som har med drifta å gjere til formannskapet. Dette kan ha samanheng med at saker som gjeld økonomi går til formannskapet. Dersom desse sakene også skal gå til driftsstyret, så får ein ei dobbelt handsaming.

Skal ein få oppfylt prinsippa nemnt ovanfor med politisk oversikt og faginnsikt og i tillegg fokus på økonomistyring innanfor fagområdet vil eg tru at tenesteutvala må kunne sjå heilskapen innanfor tenesteområdet også innanfor økonomien, og då sjølvsagt innanfor dei premissane kommunestyret har lagt i budsjettsamanheng. Men primært bør tenesteutvala ha som formål å skaffe seg kunnskap om tenestene, utfordringar og om tiltak som påverkar resultata. Tenesteutvala bør ut frå den kunnskapen dei skaffar seg ta tak i utfordringsområde og setje søkelys på dette til dømes gjennom ei meldingssak til kommunestyret. Ved slike initiativ kan dei gi seg sjølve mandat og samarbeide med sektoradministrasjonen i utarbeidinga av meldinga.

For å ta eit døme kunne dette vere ein gjennomgang av tenesteprofilen i helse og omsorg i høve til dagens og morgondagens behov, jfr stikkord på problemstillingar:

- ✓ kostnader og organisering av drifta i høve til normert nivå (statleg utrekning) og samanliknbare kommunar.
- ✓ teneste organisert etter rett kompetanse og på rett nivå - korleis er dette i dag - og kva tiltak vil vere nødvendig å foreslå .
- ✓ førebyggjande tiltak for å redusere behovet for tyngre pleie

Den daglege drifta i sektorane er i hovudsak fagleg utøving som vert gjort av administrasjonen. Det kan vere feil fokus å sjå for seg at tenesteutvala skal få seg framlagt mange enkeltsaker for å kunne gjere vedtak. For å utøve politisk leiarskap bør ein i større grad fokusere på kunnskap om problemstillingane og prosessar for å lyfte desse fram og sjå på tiltak som innspel til budsjett- og økonomiplanprosessane og ev kommunedelplanar.

Tenesteutvala bør sjå samanhengane og derfor også ha kunnskap om den økonomiske utviklinga i tenesteområda. Oppfølginga av budsjettet er delegert til administrasjonen. Dersom det oppstår budsjettavvik, så er det forhold som administrasjonen bør ta opp med formannskapet som har det overordna økonomiske tilsynsansvaret på vegne av kommunestyret. Dette inneber at spørsmål om budsjettdisponeringar og korrigeringar alltid skal gå om formannskapet. Tenesteutvala bør derfor ikkje gjevast økonomisk disposisjonsrett over budsjettet, men heller verte orientert for å ha kunnskap om utfordringane.

Etter dagens rapporteringssystem så går økonomirapportane til formannskapet, og tertialrapporten går via formannskapet til kommunestyret. Dei månadsvise økonomirapportane bør framleis gå direkte til formannskapet, men tenesteutvala bør få utskrift av desse. Tertialrapportane (økonomi- og tenesterapportering) bør også som i dag gå direkte til formannskapet som innstiller til kommunestyret, men denne rapporten bør i tillegg gå til tenesteutvala til uttale som vert lagt ved i utsendinga av tertialsaka til kommunestyret.

Notatet vert i denne omgang lagt fram for formannskapet til drøfting.

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

NOTAT

Interne mottakarar:
Rådmann Asbjørn Moltudal

Formannskapet

Sak: Interne prosessar - organisering, delegering og styringssystem - politisk organisering

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/536	*7204/2016*	*031*	*SVK/BENTKRO*	*15.06.2016*

POLITISK ORGANISERING. VEDTAK FRÅ DRIFTSTYRET SITT MØTE 11.05.16

Samrøystes vedtak i Driftsstyret - 11.05.2016
Driftstyret ser på det som positiv med ei deling av driftsstyret. Dette for å sikre involverte politikarar med god kjennskap til avdelingane. Målet er at politikarane ikkje lenger berre skal gjere vedtak i ferdig utforma saker, men delta aktivt i utforminga av drifta i Volda.
Driftstyret oppfordrar formannskapet til å initiere ein prosess med mål å gjere ei deling av oppgåvene driftstyret har i dag. Mellom anna at gjeldande punkt vert gjenstand for diskusjon i denne prosessen.
1: Driftstyret vert delt i 2 fagstyre; Styre for kultur og oppvekst og styre for helse og omsorg
2: Kvart av styra skal ha minst 7 medlemmar med tilhøyrande vara
3: Oppvekstsjefen og helse- og omsorgssjefen skal som hovudregel møte i møta til dei nye styra
4: Styra skal brukast aktivt som rådgjevande organ i saker som gjeld dei respektive fagområda
5: Dei nye styra trer i kraft frå januar 2017
6: Dei nye styra har like innstillingsrettar som det driftstyret har i dag

Bente Kristin Krøvel
førstesekretær

Interne kopimottakarar:
Rådmann Rune Sjurgard
Servicekontoret Sonja Håvik

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Anne-Margrethe Mo	Arkivsak nr.:	2016/609
		Arkivkode:	036

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
140/16	Formannskapet	16.08.2016

TV-AKSJONEN 2016 - OPPRETTING AV KOMMUNEKOMITÈ

Administrasjonen si tilråding:

Volda formannskap vel..... til komitéleiar.

Vedleggsliste:
Brev frå fylkesaksjonsleder Møre og Romsdal av 11.04.2016.

Saksopplysningar:
TV-aksjonen i år vert avvikla søndag 23. oktober.
Aksjonen 2016 går til Røde Kors. Sjå elles orientering i brev av 11.04.2016.
Det er tradisjon at formannskapet vel komitéleiar og at frivilligsentralen er sekretariat.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Den som vert valt
Astrid Gjersdal

VOLDA KOMMUNE
Saksnr: 2016/609 Arkiv: KUN
Løpenr: Saksbeh: Astrid
23 MAI 2016
Arkivkode: Emne 2
Klassering P: 036
Klassering S:

23. OKTOBER 2016

Røde Kors

TV-AKSJONEN NRK

Volda kommune
ordføreren
Stormyra 2, 6100 VOLDA

Langevåg 18. mai 2016

TV-AKSJONEN NRK RØDE KORS 2016 - OPPFORDRING TIL BIDRAG

Først og fremst ønsker jeg å takke Volda kommune for støtte til TV-aksjonen NRK i fjor. Samarbeidet med Volda kommune har lange tradisjoner og er avgjørende i mobiliseringen av innbyggerne til bøssebæring på aksjonsdagen 23. oktober. Over 98 % av Norges kommuner og fylker bidro til TV-aksjonen i fjor. Jeg håper også at Volda kommune vil gi et pengebidrag til TV-aksjonen NRK Røde Kors 2016.

Årets TV-aksjon skal redde liv og gi omfattende helsehjelp til noen av de mest sårbare i verden – sivile rammet av krig og konflikt. Røde Kors er mange steder den eneste hjelpeorganisasjonen som slipper til med humanitær bistand, og har gjennom lokale frivillige tilgang til dem som ellers ikke får hjelp. Gjennom TV-aksjonen skal flere mennesker i krig og konfliktområder få livsviktige medisiner, helsehjelp, rent vann og mat. Behovet er enormt, og hvert bidrag er med på å redde liv.

Slik bidrar dere enkelt:
For å synliggjøre det brede engasjementet fra alle landets kommuner, registreres alle bidragene på www.giverstafett.no.

Når bidraget er registrert, blir faktura tilsendt umiddelbart på e-post. Registrerte og innbetalte beløp vil bli en del av statistikken for deres kommune på aksjonsdagen.

Oppgi kommunenavn og postnummer når bidraget registreres på www.giverstafett.no. Informasjon om bevilget beløp sendes til fylkesaksjonsleder så tidlig som mulig før aksjonsdagen 23.oktober, og må være innbetalt innen onsdag 19. oktober for å sikre at beløpet blir med på oversikten for deres kommune på TV-aksjonssendingen. Kontaktinformasjon Marius Hammer, telefon 934 11 042, moreogromsdal@tvaksjonen.no, postadresse: Erikskogen 14, 6030 Langevåg

Vi håper dere også i år ønsker å støtte årets TV-aksjon.

Med vennlig hilsen

Fylkesaksjonsleder Møre og Romsdal
TV-aksjonen NRK Røde Kors

VOLDA KOMMUNE
Sakspr. 2016/609 Avd Ordf. Vararad
Løpenr.
13 APR 2016
Arkivkode Emne2
Klassering P 036
Klassering S

23. OKTOBER 2016

Røde Kors

TV-AKSJONEN NRK

Volda kommune
ved ordføreren
Stormyra 2, 6100 VOLDA

Langevåg 11. april 2016

Anmodning om å opprette kommunekomité for TV-aksjonen NRK 2016

Tusen takk for innsatsen Volda kommune gjorde for TV-aksjonen i fjor! TV-aksjonen 2016 går til Røde Kors og sammen skal vi gi livsviktig hjelp til sivile ofre for krig og konflikt. Aksjonen arrangeres søndag 23. oktober. Kommunekomiteen er avgjørende for å mobilisere organisasjoner, skoler, næringsliv, foreninger, idrettslag og bøssebærere. **Vi håper du vil medvirke til at årets TV-aksjon blir en knallsuksess ved å påta deg vervet som leder for kommunekomiteen i Volda kommune.**

Som leder for kommunekomiteen er du en døråpner og et ansikt utad for organiseringen av verdens største dugnad og innsamlingsaksjon. Komiteen bør også bestå av ressurspersoner fra kommune, skole, foreninger og næringsliv som kan bidra til å engasjere frivillige og bøssebærere til årets aksjon. Vedlagt finner du en brosjyre med forslag til oppgaver og roller som komiteen kan ta på seg for å mobilisere så mange lokale støttespillere som mulig. Ved å inkludere flere mennesker i komiteen som oppgavene kan fordeles på blir arbeidet lettere for hvert enkelt medlem.

Årets TV-aksjon skal redde liv og gi omfattende helsehjelp til noen av de mest sårbare i verden – sivile rammet av krig og konflikt. Røde Kors er mange steder den eneste hjelpeorganisasjonen som slipper til med humanitær bistand, og har gjennom lokale frivillige tilgang til dem som ellers ikke får hjelp. Gjennom TV-aksjonen skal flere mennesker i krig og konfliktområder få livsviktige medisiner, helsehjelp, rent vann og mat. Behovet er enormt, og hvert bidrag er med på å redde liv.

Når kommunekomiteen er utnevnt, ber vi om at sammensetningen av denne fylles ut på vedlagte registreringsskjema og returneres til fylkesaksjonsleder **innen 2. juni.** Skjemaet kan scannes og sendes pr e-post moreogromsdal@tvaksjonen.no, eller til adressen i bunnen av dette brevet.

Det vil opprettes en fylkesaksjonskomité i Møre og Romsdal som normalt ledes av fylkesvaraordføreren. Fylkesaksjonskomiteen vil fungere som en regional støttespiller i gjennomføringen av innsamlingen.

Vi gleder oss til et nytt og spennende TV-aksjonsår, og ser frem til et godt samarbeid med Volda kommune.

Med vennlig hilsen,
TV-aksjonen Røde Kors

Marius Hammer
fylkesaksjonsleder Møre og Romsdal

Send skjema til: **TV-aksjonen Røde Kors Møre og Romsdal, v/Marius Hammer, Erikskogen 14, 6030 Langevåg**

23.OKTOBER 2016

Røde Kors

TV-AKSJONEN NRK

REGISTRERINGSSKJEMA FOR BYDELS-/KOMMUNEKOMITEER 2016

Returneres – vennligst innen 2.juni 2016 - til:

- Enten pr post: **NRK TV-aksjonen, Marius Hammer, Erikskogen 14, 6030 Langevåg**
- Eller e-post: Scann og send til **moreogromsdal@tvaksjonen.no**

FYLL UT:

FRA KOMITEEN I KOMMUNENR:

BYDEL/KOMMUNENAVN:

HVOR MANGE BØSSEBÆRERE MÅ DERE TOTALT HA FOR Å FÅ FULL BØSSEBÆRERDEKNING:

MELDING TIL FYLKESAKSJONSLEDER OM VALGT KOMMUNEKOMITÉ FOR TV-AKSJONEN NRK RØDE KORS 2016

LEDER AV KOMITEEN

NAVN:
ADRESSE:
POSTNR: POSTSTED:
E POST:
TLF/ MOB:

MATERIELLMOTTAKER (Den som får tilsendt brosjyrer/plakater/t- skjorter/bøssemateriell)
(IKKE bruk postboksadresse da materiellet leveres direkte på døren)

NAVN:
LEVERINGSADRESSE:
POSTNR: POSTSTED:
EPOST:
TLF/MOB:

BØSSEBÆRERANSVARLIG

NAVN:
E-POST:
TLF/ MOB:
ADRESSE:
POSTNR: POSTSTED:

NB. Husk å fylle inn alle medlemmer slik at alt materiell blir sendt til riktig mottaker for å unngå forsinkelser.

ØVRIGE MEDLEMMER AV KOMITEEN:

KARTANSVARLIG: EPOST:

NÆRINGSLIVSANSVARLIG: EPOST:

SKOLEANSVARLIG: EPOST:

PRESSEANSVARLIG: EPOST:

MARKEDSANSVARLIG: EPOST:

VENNLIGST FYLL INN OPPLYSNINGER OM OPPMØTESTED OG – TID FOR BØSSEBÆRERNE DEN 23. OKTOBER innen 2.juni 2016. OPPLYSNINGENE SKAL FYLLES INN HER OG SENDES TIL FYLKESLEDER. OPPLYSNINGER VIL BLI GITT TIL SENTRALT PÅMELDTE BØSSEBÆRERE. KORREKT INFORMASJON ER VIKTIG!

VI STARTER BØSSEBÆRINGEN I VÅR KOMMUNE KLOKKEN **1600**. HVIS ANNET TIDSPUNKT, FYLL UT KLOKKESLETT_____

FØLGENDE OPPMØTESTED(ER) FOR BØSSEBÆRERE ER GJELDENDE FOR VÅR KOMMUNE. HVIS FLERE STEDER FYLL UT FOR HVERT STED.

LOKALETS NAVN:_____

ADRESSE:_____

POSTNR:_____POSTSTED:_____

VI HAR BEHOV FOR TOTALT ANTALL _____BØSSEBÆRERE TIL_____STK RODER

LOKALETS NAVN:_____

ADRESSE:_____

POSTNR:_____POSTSTED:_____

VI HAR BEHOV FOR TOTALT ANTALL _____BØSSEBÆRERE TIL_____STK RODER

LOKALETS NAVN:_____

ADRESSE:_____

POSTNR:_____POSTSTED:_____

VI HAR BEHOV FOR TOTALT ANTALL _____BØSSEBÆRERE TIL_____STK RODER

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2013/158
		Arkivkode:	026

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
141/16	Formannskapet	16.08.2016
	Kommunestyret	

INTERKOMMUNALT ARKIV FOR MØRE OG ROMSDAL IKS - GODKJENNING AV SELSKAPSAVTALE - JUSTERING AV EIGARDEL

Administrasjonen si tilråding:
Volda kommune gokjenner endring i eigardelar i Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS (organisasjonsnr 982330459) i samsvar med vedtak i representantskapet i selskapet i sak 9 den 14. april 2016.

§5 i selskapsavtalen lyder etter endringa:

§ 5 Innskotsplikt og eigardel
Deltakarane betalar årleg inn midlar til drift av selskapet i samsvar med vedtak i representantskapet. Grunnlaget for utrekninga av driftstilskotet skal vere folketalet ved siste årsskifte og ein fordelingsnøkkel som blir fastlagt av representantskapet. For deltakarar som ikkje kan leggje folketal til grunn, og for nye deltakarar, skal innskotet fastsetjast av representantskapet.

Oppgåve over kostnader og fordeling av desse på den enkelte deltakar skal ligge ved selskapsavtalen, og må vedtakast særskilt av kvar enkelt deltakar.

Eigardelen for kvar deltakar blir fastsett slik det går fram av vedlagte oppstilling over eigardel og deltakarinnskot. Eigardelen er utrekna i prosent og gjev slik fordeling:

1502 Molde	6,156
1504 Ålesund	10,141
1505 Kristiansund	5,717
1511 Vanylven	1,483
1514 Sande	1,344
1515 Herøy	2,621
1516 Ulstein	2,513
1517 Hareid	1,868
1519 Volda	2,634

1520 Ørsta	2,960
1523 Ørskog	1,294
1524 Norddal	1,163
1525 Stranda	1,750
1526 Stordal	1,038
1528 Sykkylven	2,362
1529 Skodje	1,754
1531 Sula	2,617
1532 Giske	2,446
1534 Haram	2,666
1535 Vestnes	2,151
1539 Rauma	2,326
1543 Nesset	1,426
1545 Midsund	1,250
1546 Sandøy	1,087
1547 Aukra	1,535
1548 Fræna	2,769
1551 Eide	1,525
1554 Averøy	1,994
1557 Gjemnes	1,351
1560 Tingvoll	1,452
1563 Sunndal	2,260
1566 Surnadal	2,023
1567 Rindal	1,240
1571 Halsa	1,143
1573 Smøla	1,261
1576 Aure	1,538
1500 Møre og Romsdal fylkeskommune	17,142
Sum	100,00

Eigardelen blir justert kvart fjerde år ut frå folketalet, første gong i 2004. Eigardelen skal likeeins justerast ved inn- og utmelding.

Vedleggsliste:
Selskapsavtale frå 2012 og for 2016 (etter endringsvedtak).

Samandrag av saka:
Interkommunalt arkiv i Møre og Romsdal IKS (IKAMR) er eit interkommunalt selskap eigd av alle kommunane i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal fylkeskommune.
Selskapet er styrt etter en selskapsavtale som alle kommunestyre og fylkestinget har godkjent. §5 i selskapsavtalen slår fast at eigardelane i selskapet skal justerast kvart fjerde år ut frå folketalet.

Saksopplysningar:

Representantskapet i IKAMR gjorde den 14. april 2016 eit samrøystes vedtak om å oppdatere selskapsavtalen, då den ikkje har vore justert sidan 2012.

Selskapsavtalen med endringsvedtak ligg som vedlegg. Det einaste som er endra i avtalen forhold til den gamle frå 2012, er eigardelen. Denne paragrafen har også innverknad på § 6: ansvarsfordeling og §8, fjerde ledd: Røysterett i representantskapet. Den nye eigardelen er utrekna med utgangspunkt i folketal pr 01.01.2016 og eigarinnskot/kontingent kvar eigar betalar i 2016.

Eigardelen til Volda kommune aukar med dette frå 2,536 til 2,634.

Vurdering og konklusjon:
Den justerte selskapsavtalen må godkjennast av alle eigarane i vedtak i kommunestyret/ fylkestinget. Avgjerdsmynde i denne saka kan ikkje delegerast i følgje Lov om interkommunale selskap. Alle eigarane må fatte likelydande vedtak.

Rådmannen har ikkje merknader til saka og legg fram forslag til vedtak i samsvar med skrivet frå Interkommunalt arkiv i Møre og Romsdal IKS.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ingen
Økonomiske konsekvensar:
Ingen
Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
IKA Møre og Romsdal

Fortid & notid for framtid

Arkiv og kulturformidling

Selskapsavtale – Interkommunalt arkiv for

Møre og Romsdal IKS 2016-2020

SELSKAPSAVTALE FOR

INTERKOMMUNALT ARKIV FOR MØRE OG ROMSDAL IKS

§ 1 Namn

Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS (IKA) er ei interkommunal verksemd som er oppretta med heimel i lov om interkommunale selskap av 29. januar 1999. Møre og Romsdal fylkeskommune, kommunar i Møre og Romsdal og interkommunale selskap kan vere deltakarar i selskapet.

Selskapets firma er "Interkommunale arkiv for Møre og Romsdal IKS".

Selskapet har følgjande deltakarar:

Namn	**Org. nr.**	**Namn**	**Org. nr**
Molde kommune	944 020 977	Vestnes kommune	939 901 965
Kristiansund kommune	945 281 871	Rauma kommune	864 980 902
Ålesund kommune	942 953 119	Nesset kommune	864 981 062
Vanylven kommune	964 281 871	Midsund kommune	964 981 159
Sande kommune	822 534 422	Sandøy kommune	964 981 248
Herøy kommune	964 978 840	Averøy kommune	962 378 064
Hareid kommune	964 979 278	Fræna kommune	845 241 112
Ulstein kommune	964 979 456	Eide kommune	945 685 263
Ørsta kommune	939 461 450	Gjemnes kommune	964 981 426
Ørskog kommune	864 978 932	Tingvoll kommune	964 981 515
Norddal kommune	939 396 268	Sunndal kommune	964 981 604
Stranda kommune	964 980 098	Surnadal kommune	964 981 892
Stordal kommune	964 980 276	Rindal kommune	940 138 051
Sykkylven kommune	964 980 365	Aure kommune	988 913 898
Skodje kommune	964 980 454	Halsa kommune	962 350 526
Sula kommune	964 980 543	Smøla kommune	945 012 986
Giske kommune	964 980 721	Møre og Romsdal fylkeskommune	944 183 779
Haram kommune	964 980 810		
Volda kommune	939 760 946		
Aukra kommune	964 981 337		

§ 2 Rettsleg status

Verksemda er eit eige rettssubjekt, og arbeidsgjeveransvaret ligg til styret.
Verksemda skal registrerast i Foretaksregisteret.

§ 3 Hovudkontor

Selskapet har sitt hovudkontor i Ålesund kommune.

§ 4 Føremål og ansvarsområde

Selskapet skal arbeide for at arkivmateriale frå medlemene eller slikt materiale som desse tek ansvar for, blir teke vare på og gjort tilgjengeleg for offentleg bruk, forsking og andre administrative og kulturelle føremål, i samsvar med arkivlova.

Selskapet skal vere depotinstitusjon for medlemmenes melde- og konsesjonspliktige arkiv i høve til Personopplysningslova.

Selskapet skal i samråd med medlemene arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtenester hos medlemene, m.a. ved å bistå i utarbeiding av arkivplan og oppbygging av medlemenes arkiv, stå for opplæring og rettleiing i arkivsystem og arkivrutinar, gje råd og ha tilsyn med arkivlokale, og bistå med anna arkivarbeid for medlemene.

Selskapet utfører arbeid for den einskilde medlem som står i høve til medlemens del av driftstilskotet.

Selskapet kan etter nærare vedtak av styret prise visse tenester og slik ha eigne inntekter. Dei tenestene som kan prisast skal i hovudsak vere slike som ikkje vil bli gjevne til alle medlemene, eller medlemene vil ha ulik etterspurnad etter, eller tenester som ligg utanfor arkivets hovudføremål.

Selskapet skal også kunne vere ein bidragsytar i problemstillingar knytt til private arkiv.

Til gjennomføring av spesielle prosjekt utanom arkivets ordinære arbeidsoppgåver, blir det søkt finansiering mellom medlemer eller andre som spesielt ønskjer prosjektet gjennomført.

Selskapet har høve til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgjevar betaler for tenestene og det ikkje går ut over arkivets hovudoppgåver.

Definisjonen av føremål og ansvarsområde er uttømmande. Styret og representantskapet har ikkje mynde til å fatte vedtak på område som ikkje er nemnt ovanfor.

§ 5 Innskotsplikt og eigardel

Deltakarane betalar årleg inn midlar til drift av selskapet i samsvar med vedtak i representantskapet. Grunnlaget for utrekninga av driftstilskotet skal vere folketalet ved siste årsskifte og ein fordelingsnøkkel som blir fastlagt av representantskapet. For deltakarar som ikkje kan leggje folketal til grunn, og for nye deltakarar, skal innskotet fastsetjast av representantskapet.

Oppgåve over kostnader og fordeling av desse på den enkelte deltakar skal ligge ved selskapsavtalen, og må vedtakast særskilt av kvar enkelt deltakar.

Eigardelen for kvar deltakar blir fastsett slik det går fram av vedlagte oppstilling over eigardel og deltakarinnskot. Eigardelen er utrekna i prosent og gjev slik fordeling:

1502 Molde	6,156
1504 Ålesund	10,141
1505 Kristiansund	5,717
1511 Vanylven	1,483
1514 Sande	1,344
1515 Herøy	2,621
1516 Ulstein	2,513
1517 Hareid	1,868
1519 Volda	2,634
1520 Ørsta	2,960
1523 Ørskog	1,294
1524 Norddal	1,163
1525 Stranda	1,750
1526 Stordal	1,038
1528 Sykkylven	2,362
1529 Skodje	1,754
1531 Sula	2,617
1532 Giske	2,446
1534 Haram	2,666
1535 Vestnes	2,151
1539 Rauma	2,326
1543 Nesset	1,426
1545 Midsund	1,250
1546 Sandøy	1,087
1547 Aukra	1,535
1548 Fræna	2,769
1551 Eide	1,525
1554 Averøy	1,994
1557 Gjemnes	1,351
1560 Tingvoll	1,452
1563 Sunndal	2,260
1566 Surnadal	2,023
1567 Rindal	1,240
1571 Halsa	1,143
1573 Smøla	1,261
1576 Aure	1,538
1500 Møre og Romsdal fylkeskommune	17,142
Sum	100,00

Eigardelen blir justert kvart fjerde år ut frå folketalet, første gong i 2004. Eigardelen skal likeeins justerast ved inn- og utmelding.

§ 6 Ansvarsfordeling

Dei enkelte deltakarane heftar med heile formuen si for sin aktuelle del av selskapets samla skyldnader.

§ 7 Selskapets organ

Selskapet skal ha følgjande tre organ:

- Representantskapet
- Styret
- Dagleg leiar

§ 8 Representantskapet

Det øvste organet for verksemda er representantskapet, der deltakarane oppnemner sine respektive representantar. Kvar deltakar skal ha 1 – ein - representant.

Valet gjeld for den kommunale valperioden.

Representantskapet konstituerar seg sjølv og vel sjølv sin leiar og nestleiar.

Ved votering i representantskapet skal representantane si stemme telle ulikt og i høve til deltakaranes eigardel, jf. § 5.

Deltakarane har instruksjonsmynde overfor sine representantar i representantskapet, medan representantskapet har instruksjons- og omgjeringsmynde overfor styret.

§ 9 Representantskapets møter

Det skal innkallast til ordinært representantskapsmøte innan utgangen av april månad. Innkalling til ordinært representantskapsmøte skal skje skriftleg med minst fire vekers varsel, og skal innehalde ei saksliste. Med tilsvarande frist skal også dei einskilde deltakarane varslast.

Ordinært representantskapsmøte behandlar:

1. Årsmelding og rekneskap
2. Val til styret
3. Overordna mål og retningslinjer for drifta
4. Økonomiplan, budsjettføresetnader og -rammer
5. Rammer for låneopptak og tilskot frå deltakarane
6. Andre saker som er førebudd ved innkallinga

Representantskapets leiar kallar inn representantskapet. Leiaren skal sørgje for at det blir ført protokoll frå møta. Protokollen skal normalt lesast opp og underteiknast av representantskapets medlemer ved møtets avslutning.

Ekstraordinært representantskapsmøte til behandling av særskilt nemnde spørsmål skal innkallast skriftleg med to vekers varsel når to styremedlemer eller eitt/fleire representantskapsmedlemer ber om det eller om representantskapets leiar finn behov for det.

Styrets leiar og dagleg leiar har møteplikt i representantskapet, og alle styremedlemene og dagleg leiar har møte- og talerett.

Representantskapet er vedtaksfør når minst halvdelen av medlemene er til stades, og desse representerer minst to tredeler av stemmene.

§ 10 Budsjettbehandlinga

Representantskapet vedtek budsjettføresetnader og budsjettrammer for det påfølgjande kalenderår.

Styret førebur representantskapets behandling av budsjettføresetnader og budsjettrammer. Dersom styrets forslag går ut over tidlegare føresetnad eller har konsekvensar som går ut over rammene i deltakarane sin økonomiplan, skal representantskapet og deltakarane gjerast merksam på dette. Det same gjeld om styret må fremme forslag til endringar i vedtekne budsjettføresetnader for verksemda.

Styret vedtek detaljert budsjett innanfor budsjettføresetnader og budsjettrammer gjevne av representantskapet. Ferdigbehandla budsjett skal sendast deltakarane innan 1. juni. Styret syter også for utarbeiding av økonomiplan som viser utvikling av kostnader og konsekvensar for drifta i ein fireårsperiode. Denne skal godkjennast av representantskapet og sendast deltakarane som grunnlag for deltakarane sine økonomiplanar.

Budsjett som føreset tilskot frå deltakarane, er ikkje endeleg før deltakarane sine budsjett er behandla etter kommunelova § 45, for så vidt gjeld tilskotet.

Styret skal utarbeide slike rapportar som representantskapet fastset.

§ 11 Styret

Styret blir valt av representantskapet. Representantskapet vel ei valnemnd som førebur valet. Styret skal ha 5 medlemer. Styrets leiar, nestleiar, medlemer og varamedlemer skal veljast av representantskapet for fire år. Styremedlemene skal ha personlege varamedlemer.

Halvparten av styret vert vald annankvart år

Ein representant for statsarkivet skal ha møte- og talerett i styret.

Ein representant for dei tilsette har møte- og talerett i styret når styret behandlar saker som gjeld tilhøvet mellom selskapet som arbeidsgjevar og dei tilsette, jf. reglane i kommunelova § 26 nr 1.

Dagleg leiar eller representantskapsmedlemer kan ikkje vere medlemer av styret.

Spørsmål om fritak av styremedlem blir behandla av representantskapet. Ved endeleg uttreden eller varig forfall, skal det gjennomførast suppleringsval for attverande del av funksjonstida.

Styret sine oppgåver er å realisere dei forventningane, bedriftsfilosofien og hovudmåla som eigarane ved representantskapet har vedteke. Styret skal setje opp delmål, legge opp strategiar, skaffe fram det nødvendige materiale for representantskapet og utøve styring gjennom det enkelte driftsår.

Styret skal føre løpande tilsyn med verksemda og har ansvar for at pålagte oppgåver blir utført i samsvar med lov, forskrifter og eventuelle pålegg. Styret syter for at saker som skal behandlast i ordinært representantskapsmøte er forsvarleg utgreidd. Styret set i verk representantskapets vedtak. Styret kan berre ta opp lån eller påføre deltakarane skyldnader i den utstrekning det ligg føre særleg vedtak om dette i representantskapet.

Styret tilset personalet. Styret kan fastsetje at dagleg leiar blir tilsett på åremål. Styret kan delegere til dagleg leiar å tilsette vikarar for inntil 6 månader.

Styret har instruksjons- og omgjeringsmynde overfor dagleg leiar.

Styret representerer selskapet utad og teiknar detsselskapets firma. Styret kan gje styreleiar eller dagleg leiar rett til å teikne selskapets firma og kan fastsette at dei som har slik rett, må utøve den i fellesskap.

§ 12 Styret sine møte

Styremøta blir leia av styreleiar. Styret fattar vedtak med alminneleg fleirtal. Ved votering i styret skal kvar stemme telle likt. Ved stemmelikskap tel møteleiar si stemme dobbelt. Styret er vedtaksfør når minst halvparten av medlemene er til stades, inkludert møtande varamedlemer. Styrets leiar syter for at det blir ført protokoll frå styremøta. Protokollen skal normalt lesast opp og underteiknast ved styremøtets slutt.

Kommunelova sine reglar i § 40 nr 3 om habilitet skal gjelde ved behandling av saker i styret og i representantskapet.

Dei tilsette sin representant har ikkje rett til å vere til stades ved behandlinga av saker som gjeld arbeidsgjevars førebuing til forhandlingar med arbeidstakarane, arbeidskonfliktar, rettstvistar med arbeidsgjevarorganisasjonar eller oppseiing av tariffavtalar.

§ 13 Dagleg leiar

Dagleg leiar administrerer verksemda og har ansvaret for at alle arbeidsoppgåvene blir utført i samsvar med gjeldande reglar.

Dagleg leiar er styrets sekretær og saksbehandlar. Vedkomande har tale- og forslagsrett i styrets møte, dersom ikkje styret i enkeltsaker vedtek at vedkomande ikkje skal kunne møte.

§ 14 Organisering av tilsynsfunksjonar

Dagleg leiar skal til ein kvar tid halde styret orientert om alle forhold av betyding for verksemda og om økonomi og personalforhold. Vedkomande skal rapportere til styret på ein slik måte og så ofte som situasjonen tilseier det og styret elles måtte bestemme. Styret skal syte for at representantskapet har nødvendig oversikt og i tide kan førebu nødvendige disposisjonar. Representantskapets møtebøker skal fortløpande sendast til deltakarane.

§ 15 Personvern og bruk av forvaltningslov/offentlegheitslov

Selskapet skal følgje slike rutinar og saksbehandlingsreglar som er vanlege til ivaretaking av personvernet til privatpersonar.

Reglane i forvaltningslova skal gjelde for selskapet på same måte som for organ oppretta i medhald av kommunelova. Reglane i kommunelova § 31 om opne eller lukka møte skal gjelde for møta i representantskapet.

§ 16 Økonomiforvaltning

Rekneskap skal førast etter kommunale rekneskapsprinsipp og budsjett skal følgje budsjettforskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjett; jf selskapsavtalen § 24.

Verksemda skal følgje eit økonomireglement vedteke av representantskapet.

§ 17 Låneopptak og garantitilsegn

Selskapet kan ta opp lån innanfor ei ramme på kr 2 000 000,- for selskapet sitt samla låneopptak. Selskapet kan berre ta opp lån til kapitalføremål og til konvertering av eldre gjeld. Det kan òg takast opp lån til likviditetsføremål, men slike lån må gjerast opp før rekneskapsavslutninga.

Representantskapet vedtek nærare rammer for låneopptak til verksemda innanfor totalramma fastsett i selskapsavtalen.

Låneopptak skal godkjennast av departementet; jf. kommunelova § 50 nr. 1.

Selskapet kan ikkje stille garanti eller pantsetje sine eigendelar til trygd for andre sine økonomiske plikter. Verksemda kan ikkje sjølv låne ut pengar.

Dersom det blir kravd at dei deltakande kommunane/fylkeskommunen stiller garanti for låneopptak til verksemda, må vedtak om dette gjerast av dei respektive kommunestyra/-fylkestinget. Den enkelte deltakar

garanterer for sin del av lånet som tilsvarar eigardelen. Det er ein føresetnad at ev. garantitilsegn skjer i samsvar med reglane i kommunelova § 51 nr. 2.

§ 18 Arbeidsgjevartilknyting

Verksemda skal vere medlem av Kommunanes Sentralforbund.

§ 19 Arbeidsgjeveransvar

Styret har det formelle arbeidsgjevaransvaret for dei personane som til ein kvar tid er tilsette i verksemda. Styret har ansvaret for at arbeidstakarane sine rettar etter arbeidsmiljølova blir ivaretekne.

§ 20 Personalreglement

Representantskapet kan vedta eit eige personalreglement for dei tilsette i verksemda.

§ 21 Lokale lønnsforhandlingar

Styrets leiar eller dagleg leiar ivaretek selskapets interesser under lokale forhandlingar. Styret vedtek forhandlingsresultatet.

§ 22 Møtegodtgjersle m.v.

Godtgjersle for møte m.v. til leiar og medlemer av styret blir utbetalt etter reglement fastsett av representantskapet. Medlemene har rett til refusjon for tap i inntekt og utgiftsdekning tilsvarande reglane i kommunelova § 41.

§ 23 Klage

Klage på tilhøve som gjeld verksemda sine oppgåver, ytingar eller tenester som er utført av selskapet, skal rettast til selskapet sitt styre. Finn ein av deltakarane grunnlag for å forfølgje saka, skal selskapet få høve til å uttale seg og eventuelt rette det påklaga tilhøvet.

§ 24 Rekneskap og revisjon

Styret har plikt til å sjå til at det blir ført lovmessige rekneskap og at det blir utført revisjon av selskapet.

Rekneskap skal førast etter kommunale rekneskapsprinsipp og fastsetjast av representantskapet. Representantskapet vel revisor.

§ 25 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen må vedtakast av samtlege deltakarar. Kommunestyret/fylkestinget må sjølv vedta avtalen. For deltakarar som er interkommunale selskap må vedtaket gjerast av representantskapet.

Endringar i selskapsavtalen som gjeld dei punkta som lov om interkommunale selskap § 4 tredje ledd set som minimumsinnhald i ein selskapsavtale, kan berre skje ved at deltakarane gjer eit likelydande vedtak om dette.

Representantskapet godkjenner som prinsipp at alle resterande kommunar som i dag ikkje er medlemar av IKA kan takast inn i selskapet utan at det trengst eit likelydande vedtak i samtlege kommunestyre.

Andre endringar kan vedtakast av representantskapet med tilslutning frå minst to tredeler av dei avgjevne stemmene.

Framlegg til endringar av selskapsavtalen kan fremmast av styret, representantskapet eller ein/fleire av deltakarane.

Styret skal ha høve til å uttale seg om framlegg til endring av selskapsavtalen før desse blir fremma for behandling i representantskapet og hos deltakarane.

§ 26 Utelukking, uttreden og oppløysing

Dersom ein deltakar vesentleg mislegheld sine plikter i selskapsforholdet, kan dei øvrige deltakarane samrøystes vedta at vedkomande deltakar skal utelukkast frå selskapet etter reglane i lov om interkommunale selskap § 31.

Den enkelte deltakar kan med minimum 1 1/2 års skriftleg varsel einsidig seie opp deltakinga etter reglane i lov om interkommunale selskap § 30. Oppseiinga må vere kome inn til styret seinast 1. juli.

Framlegg til oppløysing av samarbeidet må vedtakast samrøystes av representantskapet. Vedtak om oppløysing må godkjennast av samtlege deltakarar og av departementet.

Fordeling av aktiva og passiva ved eventuell uttreden eller oppløysing skal skje etter reglane i lov om interkommunale selskap § 30.

Gjennomføring av avvikling skal skje etter reglane i lov om interkommunale selskap §§ 33-38 og ev. føresegner frå departementet.

Styret plikter å melde frå om avviklinga til Foretaksregisteret.

§ 27 Voldgift

Eventuell tvist om forståing av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i samband med det økonomiske oppgjeret etter oppløysing, skal avgjerast endeleg av ei voldgiftsnemnd på tre medlemer som blir oppnemnt av fylkesmannen, om ikkje anna ordning følgjer av lov eller forskrift. Tvisten skal først søkjast løyst gjennom forhandlingar mellom partane.

§ 28 Andre reglar

For område som ikkje er direkte regulert gjennom stiftelsesavtalen, gjeld den til ein kvar tid gjeldande lov om interkommunale selskap.

§ 29 Verknadstidspunkt

Denne selskapsavtalen trer i kraft frå det tidspunkt den er vedteken og underskriven av samtlege deltakarar.

Deltakar	**Dato**	**Underskrift/stempel**
Molde kommune	……	……
Kristiansund kommune	.....	.....
Ålesund kommune	……	……
Vanylven kommune	.....	.....
Sande kommune	.....	.....
Herøy kommune	.....	.....
Ulstein kommune	.....	.....
Hareid kommune	……	……
Volda kommune	.....	.....
Ørsta kommune	.....	.....
Ørskog kommune	.....	.....

Norddal kommune	.....	.....
Stranda kommune	.....	.....
Stordal kommune	.....	.....
Sykkylven kommune	.....	.....
Skodje kommune	.....	.....
Sula kommune	.....	.....
Giske kommune	.....	.....
Haram kommune	.....	.....
Vestnes kommune	.....	.....
Rauma kommune	.....	.....
Nesset kommune	.....	.....
Midsund kommune	.....	.....
Sandøy kommune	.....	.....
Aukra kommune	.....	.....
Fræna kommune	……	……..

Eide kommune	……	……..
Averøy kommune	.....	.....
Gjemnes kommune	.....	.....
Tingvoll kommune	.....	.....
Sunndal kommune	.....	.....
Surnadal kommune	.....	.....
Rindal kommune	.....	.....
Aure kommune	.....	.....
Halsa kommune	.....	.....
Tustna kommune	.....	.....
Smøla kommune	.....	.....
Møre og Romsdal fylkeskommune	.....	.....

SELSKAPSAVTALE FOR

INTERKOMMUNALT ARKIV FOR MØRE OG ROMSDAL IKS

§ 1 Namn

Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS (IKA) er ei interkommunal verksemd som er oppretta med heimel i lov om interkommunale selskap av 29. januar 1999. Møre og Romsdal fylkeskommune, kommunar i Møre og Romsdal og interkommunale selskap kan vere deltakarar i selskapet.

Selskapets firma er "Interkommunale arkiv for Møre og Romsdal IKS".

Selskapet har følgjande deltakarar:

Namn	Org. nr.	Namn	Org. nr
Molde kommune	944 020 977	Vestnes kommune	939 901 965
Kristiansund kommune	945 281 871	Rauma kommune	864 980 902
Ålesund kommune	942 953 119	Nesset kommune	864 981 062
Vanylven kommune	964 281 871	Midsund kommune	964 981 159
Sande kommune	822 534 422	Sandøy kommune	964 981 248
Herøy kommune	964 978 840	Averøy kommune	962 378 064
Hareid kommune	964 979 278	Fræna kommune	845 241 112
Ulstein kommune	964 979 456	Eide kommune	945 685 263
Ørsta kommune	939 461 450	Gjemnes kommune	964 981 426
Ørskog kommune	864 978 932	Tingvoll kommune	964 981 515
Norddal kommune	939 396 268	Sunndal kommune	964 981 604
Stranda kommune	964 980 098	Surnadal kommune	964 981 892
Stordal kommune	964 980 276	Rindal kommune	940 138 051
Sykkylven kommune	964 980 365	Aure kommune	988 913 898
Skodje kommune	964 980 454	Halsa kommune	962 350 526
Sula kommune	964 980 543	Smøla kommune	945 012 986
Giske kommune	964 980 721	Møre og Romsdal fylkeskommune	944 183 779
Haram kommune	964 980 810		
Volda kommune	939 760 946		
Aukra kommune	964 981		

§ 2 Rettsleg status

Verksemda er eit eige rettssubjekt, og arbeidsgjeveransvaret ligg til styret.
Verksemda skal registrerast i Foretaksregisteret.

§ 3 Hovudkontor

Selskapet har sitt hovudkontor i Ålesund kommune.

§ 4 Føremål og ansvarsområde

Selskapet skal arbeide for at arkivmateriale frå medlemene eller slikt materiale som desse tek ansvar for, blir teke vare på og gjort tilgjengeleg for offentleg bruk, forsking og andre administrative og kulturelle føremål, i samsvar med arkivlova.

Selskapet skal vere depotinstitusjon for medlemmenes melde- og konsesjonspliktige arkiv i høve til Personopplysningslova.

Selskapet skal i samråd med medlemene arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtenester hos medlemene, m.a. ved å bistå i utarbeiding av arkivplan og oppbygging av medlemenes arkiv, stå for opplæring og rettleiing i arkivsystem og arkivrutinar, gje råd og ha tilsyn med arkivlokale, og bistå med anna arkivarbeid for medlemene.

Selskapet utfører arbeid for den einskilde medlem som står i høve til medlemens del av driftstilskotet.

Selskapet kan etter nærare vedtak av styret prise visse tenester og slik ha eigne inntekter. Dei tenestene som kan prisast skal i hovudsak vere slike som ikkje vil bli gjevne til alle medlemene, eller medlemene vil ha ulik etterspurnad etter, eller tenester som ligg utanfor arkivets hovudføremål.

Selskapet skal også kunne vere ein bidragsytar i problemstillingar knytt til private arkiv.

Til gjennomføring av spesielle prosjekt utanom arkivets ordinære arbeidsoppgåver, blir det søkt finansiering mellom medlemer eller andre som spesielt ønskjer prosjektet gjennomført.

Selskapet har høve til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgjevar betaler for tenestene og det ikkje går ut over arkivets hovudoppgåver.

Definisjonen av føremål og ansvarsområde er uttømmande. Styret og representantskapet har ikkje mynde til å fatte vedtak på område som ikkje er nemnt ovanfor.

§ 5 Innskotsplikt og eigardel

Deltakarane betalar årleg inn midlar til drift av selskapet i samsvar med vedtak i representantskapet. Grunnlaget for utrekninga av driftstilskotet skal vere folketalet ved siste årsskifte og ein fordelingsnøkkel som blir fastlagt av representantskapet. For deltakarar som ikkje kan leggje folketal til grunn, og for nye deltakarar, skal innskotet fastsetjast av representantskapet.

Oppgåve over kostnader og fordeling av desse på den enkelte deltakar skal ligge ved selskapsavtalen, og må vedtakast særskilt av kvar enkelt deltakar.

./. Eigardelen for kvar deltakar blir fastsett slik det går fram av vedlagte oppstilling over eigardel og deltakarinnskot. Eigardelen er utrekna i prosent og gjev slik fordeling:

1502 Molde	5,837
1504 Ålesund	9,558
1505 Kristiansund	5,508
1511 Vanylven	1,493

1514 Sande	1,336
1515 Herøy	2,543
1516 Ulstein	2,366
1517 Hareid	1,810
1519 Volda	2,536
1520 Ørsta	2,871
1523 Ørskog	1,260
1524 Norddal	1,169
1525 Stranda	1,732
1526 Stordal	1,029
1528 Sykkylven	2,334
1529 Skodje	1,650
1531 Sula	2,450
1532 Giske	2,265
1534 Haram	2,591
1535 Vestnes	2,113
1539 Rauma	2,287
1543 Nesset	1,418
1545 Midsund	1,218
1546 Sandøy	1,086
1547 Aukra	1,474
1548 Fræna	2,691
1551 Eide	1,504
1554 Averøy	1,927
1557 Gjemnes	1,334
1560 Tingvoll	1,437
1563 Sunndal	2,242
1566 Surnadal	1,997
1567 Rindal	1,238
1571 Halsa	1,150
1573 Smøla	1,256
1576 Aure	1,517
1500 Møre og Romsdal fylkeskommune	19,775
Sum	100,00

Eigardelen blir justert kvart fjerde år ut frå folketalet, første gong i 2004. Eigardelen skal likeeins justerast ved inn- og utmelding.

§ 6 Ansvarsfordeling

Dei enkelte deltakarane heftar med heile formuen si for sin aktuelle del av selskapets samla skyldnader.

§ 7 Selskapets organ

Selskapet skal ha følgjande tre organ:

- Representantskapet
- Styret
- Dagleg leiar

§ 8 Representantskapet

Det øvste organet for verksemda er representantskapet, der deltakarane oppnemner sine respektive representantar. Kvar deltakar skal ha 1 – ein - representant.

Valet gjeld for den kommunale valperioden.

Representantskapet konstituerar seg sjølv og vel sjølv sin leiar og nestleiar.

Ved votering i representantskapet skal representantane si stemme telle ulikt og i høve til deltakaranes eigardel, jf. § 5.

Deltakarane har instruksjonsmynde overfor sine representantar i representantskapet, medan representantskapet har instruksjons- og omgjeringsmynde overfor styret.

§ 9 Representantskapets møter

Det skal innkallast til ordinært representantskapsmøte innan utgangen av april månad. Innkalling til ordinært representantskapsmøte skal skje skriftleg med minst fire vekers varsel, og skal innehalde ei saksliste. Med tilsvarande frist skal også dei einskilde deltakarane varslast.

Ordinært representantskapsmøte behandlar:

1. Årsmelding og rekneskap
2. Val til styret
3. Overordna mål og retningslinjer for drifta
4. Økonomiplan, budsjettføresetnader og -rammer
5. Rammer for låneopptak og tilskot frå deltakarane
6. Andre saker som er førebudd ved innkallinga

Representantskapets leiar kallar inn representantskapet. Leiaren skal sørgje for at det blir ført protokoll frå møta. Protokollen skal normalt lesast opp og underteiknast av representantskapets medlemer ved møtets avslutning.

Ekstraordinært representantskapsmøte til behandling av særskilt nemnde spørsmål skal innkallast skriftleg med to vekers varsel når to styremedlemer eller eitt/fleire representantskapsmedlemer ber om det eller om representantskapets leiar finn behov for det.

Styrets leiar og dagleg leiar har møteplikt i representantskapet, og alle styremedlemene og dagleg leiar har møte- og talerett.

Representantskapet er vedtaksfør når minst halvdelen av medlemene er til stades, og desse representerer minst to tredeler av stemmene.

§ 10 Budsjettbehandlinga

Representantskapet vedtek budsjettføresetnader og budsjettrammer for det påfølgjande kalenderår.

Styret førebur representantskapets behandling av budsjettføresetnader og budsjettrammer. Dersom styrets forslag går ut over tidlegare føresetnad eller har konsekvensar som går ut over rammene i deltakarane sin økonomiplan, skal representantskapet og deltakarane gjerast merksam på dette. Det same gjeld om styret må fremme forslag til endringar i vedtekne budsjettføresetnader for verksemda.

Styret vedtek detaljert budsjett innanfor budsjettføresetnader og budsjettrammer gjevne av representantskapet. Ferdigbehandla budsjett skal sendast deltakarane innan 1. juni. Styret syter også for utarbeiding av økonomiplan som viser utvikling av kostnader og konsekvensar for drifta i ein fireårsperiode. Denne skal godkjennast av representantskapet og sendast deltakarane som grunnlag for deltakarane sine økonomiplanar.

Budsjett som føreset tilskot frå deltakarane, er ikkje endeleg før deltakarane sine budsjett er behandla etter kommunelova § 45, for så vidt gjeld tilskotet.

Styret skal utarbeide slike rapportar som representantskapet fastset.

§ 11 Styret

Styret blir valt av representantskapet. Representantskapet vel ei valnemnd som førebur valet. Styret skal ha 5 medlemer. Styrets leiar, nestleiar, medlemer og varamedlemer skal veljast av representantskapet for fire år. Styremedlemene skal ha personlege varamedlemer.

Halvparten av styret vert vald annankvart år

Ein representant for statsarkivet skal ha møte- og talerett i styret.

Ein representant for dei tilsette har møte- og talerett i styret når styret behandlar saker som gjeld tilhøvet mellom selskapet som arbeidsgjevar og dei tilsette, jf. reglane i kommunelova § 26 nr 1.

Dagleg leiar eller representantskapsmedlemer kan ikkje vere medlemer av styret.

Spørsmål om fritak av styremedlem blir behandla av representantskapet. Ved endeleg uttreden eller varig forfall, skal det gjennomførast suppleringsval for attverande del av funksjonstida.

Styret sine oppgåver er å realisere dei forventningane, bedriftsfilosofien og hovudmåla som eigarane ved representantskapet har vedteke. Styret skal setje opp delmål, legge opp strategiar, skaffe fram det nødvendige materiale for representantskapet og utøve styring gjennom det enkelte driftsår.

Styret skal føre løpande tilsyn med verksemda og har ansvar for at pålagte oppgåver blir utført i samsvar med lov, forskrifter og eventuelle pålegg. Styret syter for at saker som skal behandlast i ordinært representantskapsmøte er forsvarleg utgreidd. Styret set i verk representantskapets vedtak. Styret kan berre ta opp lån eller påføre deltakarane skyldnader i den utstrekning det ligg føre særleg vedtak om dette i representantskapet.

Styret tilset personalet. Styret kan fastsetje at dagleg leiar blir tilsett på åremål. Styret kan delegere til dagleg leiar å tilsette vikarar for inntil 6 månader.

Styret har instruksjons- og omgjeringsmynde overfor dagleg leiar.

Styret representerer selskapet utad og teiknar detsselskapets firma. Styret kan gje styreleiar eller dagleg leiar rett til å teikne selskapets firma og kan fastsette at dei som har slik rett, må utøve den i fellesskap.

§ 12 Styret sine møte

Styremøta blir leia av styreleiar. Styret fattar vedtak med alminneleg fleirtal. Ved votering i styret skal kvar stemme telle likt. Ved stemmelikskap tel møteleiar si stemme dobbelt. Styret er vedtaksfør når minst halvparten av medlemene er til stades, inkludert møtande varamedlemer. Styrets leiar syter for at det blir ført protokoll frå styremøta. Protokollen skal normalt lesast opp og underteiknast ved styremøtets slutt.

Kommunelova sine reglar i § 40 nr 3 om habilitet skal gjelde ved behandling av saker i styret og i representantskapet.

Dei tilsette sin representant har ikkje rett til å vere til stades ved behandlinga av saker som gjeld arbeidsgjevars førebuing til forhandlingar med arbeidstakarane, arbeidskonfliktar, rettstvistar med arbeidsgjevarorganisasjonar eller oppseiing av tariffavtalar.

§ 13 Dagleg leiar

Dagleg leiar administrerer verksemda og har ansvaret for at alle arbeidsoppgåvene blir utført i samsvar med gjeldande reglar.

Dagleg leiar er styrets sekretær og saksbehandlar. Vedkomande har tale- og forslagsrett i styrets møte, dersom ikkje styret i enkeltsaker vedtek at vedkomande ikkje skal kunne møte.

§ 14 Organisering av tilsynsfunksjonar

Dagleg leiar skal til ein kvar tid halde styret orientert om alle forhold av betyding for verksemda og om økonomi og personalforhold. Vedkomande skal rapportere til styret på ein slik måte og så ofte som situasjonen tilseier det og styret elles måtte bestemme. Styret skal syte for at representantskapet har nødvendig oversikt og i tide kan førebu nødvendige disposisjonar. Representantskapets møtebøker skal fortløpande sendast til deltakarane.

§ 15 Personvern og bruk av forvaltningslov/offentlegheitslov

Selskapet skal følgje slike rutinar og saksbehandlingsreglar som er vanlege til ivaretaking av personvernet til privatpersonar.

Reglane i forvaltningslova skal gjelde for selskapet på same måte som for organ oppretta i medhald av kommunelova. Reglane i kommunelova § 31 om opne eller lukka møte skal gjelde for møta i representantskapet.

§ 16 Økonomiforvaltning

Rekneskap skal førast etter kommunale rekneskapsprinsipp og budsjett skal følgje budsjettforskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjett; jf selskapsavtalen § 24.

Verksemda skal følgje eit økonomireglement vedteke av representantskapet.

§ 17 Låneopptak og garantitilsegn

Selskapet kan ta opp lån innanfor ei ramme på kr 2 000 000,- for selskapet sitt samla låneopptak. Selskapet kan berre ta opp lån til kapitalføremål og til konvertering av eldre gjeld. Det kan òg takast opp lån til likviditetsføremål, men slike lån må gjerast opp før rekneskapsavslutninga.

Representantskapet vedtek nærare rammer for låneopptak til verksemda innanfor totalramma fastsett i selskapsavtalen.

Låneopptak skal godkjennast av departementet; jf. kommunelova § 50 nr. 1.

Selskapet kan ikkje stille garanti eller pantsetje sine eigendelar til trygd for andre sine økonomiske plikter. Verksemda kan ikkje sjølv låne ut pengar.

Dersom det blir kravd at dei deltakande kommunane/fylkeskommunen stiller garanti for låneopptak til verksemda, må vedtak om dette gjerast av dei respektive kommunestyra/-fylkestinget. Den enkelte deltakar garanterer for sin del av lånet som tilsvarar eigardelen. Det er ein føresetnad at ev. garantitilsegn skjer i samsvar med reglane i kommunelova § 51 nr. 2.

§ 18 Arbeidsgjevartilknyting

Verksemda skal vere medlem av Kommunanes Sentralforbund.

§ 19 Arbeidsgjeveransvar

Styret har det formelle arbeidsgjevaransvaret for dei personane som til ein kvar tid er tilsette i verksemda. Styret har ansvaret for at arbeidstakarane sine rettar etter arbeidsmiljølova blir ivaretekne.

§ 20 Personalreglement

Representantskapet kan vedta eit eige personalreglement for dei tilsette i verksemda.

§ 21 Lokale lønnsforhandlingar

Styrets leiar eller dagleg leiar ivaretek selskapets interesser under lokale forhandlingar. Styret vedtek forhandlingsresultatet.

§ 22 Møtegodtgjersle m.v.

Godtgjersle for møte m.v. til leiar og medlemer av styret blir utbetalt etter reglement fastsett av representantskapet. Medlemene har rett til refusjon for tap i inntekt og utgiftsdekning tilsvarande reglane i kommunelova § 41.

§ 23 Klage

Klage på tilhøve som gjeld verksemda sine oppgåver, ytingar eller tenester som er utført av selskapet, skal rettast til selskapet sitt styre. Finn ein av deltakarane grunnlag for å forfølgje saka, skal selskapet få høve til å uttale seg og eventuelt rette det påklaga tilhøvet.

§ 24 Rekneskap og revisjon

Styret har plikt til å sjå til at det blir ført lovmessige rekneskap og at det blir utført revisjon av selskapet.

Rekneskap skal førast etter kommunale rekneskapsprinsipp og fastsetjast av representantskapet. Representantskapet vel revisor.

§ 25 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen må vedtakast av samtlege deltakarar. Kommunestyret/fylkestinget må sjølv vedta avtalen. For deltakarar som er interkommunale selskap må vedtaket gjerast av representantskapet.

Endringar i selskapsavtalen som gjeld dei punkta som lov om interkommunale selskap § 4 tredje ledd set som minimumsinnhald i ein selskapsavtale, kan berre skje ved at deltakarane gjer eit likelydande vedtak om dette.

Representantskapet godkjenner som prinsipp at alle resterande kommunar som i dag ikkje er medlemar av IKA kan takast inn i selskapet utan at det trengst eit likelydande vedtak i samtlege kommunestyre.

Andre endringar kan vedtakast av representantskapet med tilslutning frå minst to tredeler av dei avgjevne stemmene.

Framlegg til endringar av selskapsavtalen kan fremmast av styret, representantskapet eller ein/fleire av deltakarane.

Styret skal ha høve til å uttale seg om framlegg til endring av selskapsavtalen før desse blir fremma for behandling i representantskapet og hos deltakarane.

§ 26 Utelukking, uttreden og oppløysing

Dersom ein deltakar vesentleg mislegheld sine plikter i selskapsforholdet, kan dei øvrige deltakarane samrøystes vedta at vedkomande deltakar skal utelukkast frå selskapet etter reglane i lov om interkommunale selskap § 31.

Den enkelte deltakar kan med minimum 1 1/2 års skriftleg varsel einsidig seie opp deltakinga etter reglane i lov om interkommunale selskap § 30. Oppseiinga må vere kome inn til styret seinast 1. juli.

Framlegg til oppløysing av samarbeidet må vedtakast samrøystes av representantskapet. Vedtak om oppløysing må godkjennast av samtlege deltakarar og av departementet.

Fordeling av aktiva og passiva ved eventuell uttreden eller oppløysing skal skje etter reglane i lov om interkommunale selskap § 30.

Gjennomføring av avvikling skal skje etter reglane i lov om interkommunale selskap §§ 33-38 og ev. føresegner frå departementet.

Styret plikter å melde frå om avviklinga til Foretaksregisteret.

§ 27 Voldgift

Eventuell tvist om forståing av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i samband med det økonomiske oppgjeret etter oppløysing, skal avgjerast endeleg av ei voldgiftsnemnd på tre medlemer som blir oppnemnt av fylkesmannen, om ikkje anna ordning følgjer av lov eller forskrift. Tvisten skal først søkjast løyst gjennom forhandlingar mellom partane.

§ 28 Andre reglar

For område som ikkje er direkte regulert gjennom stiftelsesavtalen, gjeld den til ein kvar tid gjeldande lov om interkommunale selskap.

§ 29 Verknadstidspunkt

Denne selskapsavtalen trer i kraft frå det tidspunkt den er vedteken og underskriven av samtlege deltakarar.

Deltakar	**Dato**	**Underskrift/stempel**
Molde kommune	……	……
Kristiansund kommune	.....	.....
Ålesund kommune	……	……
Vanylven kommune	.....	.....
Sande kommune	.....	.....
Herøy kommune	.....	.....
Ulstein kommune	.....	.....
Hareid kommune	……	……
Volda kommune	.....	.....
Ørsta kommune	.....	.....
Ørskog kommune	.....	.....
Norddal kommune	.....	.....
Stranda kommune	.....	.....

Deltakar	**Dato**	**Underskrift/stempel**
Stordal kommune	.....	.....
Sykkylven kommune	.....	.....
Skodje kommune	.....	.....
Sula kommune	.....	.....
Giske kommune	.....	.....
Haram kommune	.....	.....
Vestnes kommune	.....	.....
Rauma kommune	.....	.....
Nesset kommune	.....	.....
Midsund kommune	.....	.....
Sandøy kommune	.....	.....

Deltakar	**Dato**	**Underskrift/stempel**
Aukra kommune	.....	.....
Fræna kommune	……	……..
Eide kommune	……	……..

Averøy kommune	.....	.....
Gjemnes kommune	.....	.....
Tingvoll kommune	.....	.....
Sunndal kommune	.....	.....
Surnadal kommune	.....	.....
Rindal kommune	.....	.....
Aure kommune	.....	.....
Halsa kommune	.....	.....
Tustna kommune	.....	.....
Smøla kommune	.....	.....
Møre og Romsdal fylkeskommune	.....	.....

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

NOTAT

Interne mottakarar:
Volda formannskap

Sak: Korrigering av budsjett 1.halvår 2016

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2016/850	*8776/2016*	*210*	*SVK/UNNISTRA*	*19.07.2016*

KVINNEPOLITISK TILTAK - LØYVING AV MIDLAR

Volda kommunestyre handsama den 16.06.16, sak PS 76/16 sak Korrigering av budsjett 1. halvår 2016.

I pkt. 12 i vedtaket står det:

> ***12. Volda kommunestyre ønskjer auka engasjement og rekruttering av kvinner til politikken. Budsjettramma til politikk vert styrka med 10000 kroner. Midlane skal merkast med Kvinnepolitisk tiltak.***
> ***Pkt. 12 vert oversendt formannskapet for å finne dekning.***

Punktet vert oversendt til formannskapet for i tråd med kommunestyrevedtaket. Rådmannen vil rå til at tiltaket vert innarbeidd i samband med framlegging av sak om budsjettkorrigering for 2. halvår.

Med helsing

Rune Sjurgard
rådmann

Unni Strand
sekretær

Kopi:
Økonomisjefen for oppfølging i samband med budsjettkorrigering 2. halvår 2016.

PS 143/16 Orienteringssaker

HORNINDAL KOMMUNE
SENTRALADMINISTRASJONEN

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Vår ref.		Dykkar ref.	Dato:
14/295-109/034	/ /AKLA		01.07.2016

Melding om vedtak - endra kommunestruktur

Hornindal kommunestyre fatta i går, 30.06.16 vedtak om kommunesamanslåing med Volda kommune. Utskrift frå møtebok følgjer vedlagt.

Berre timar før kommunestyret skulle handsame saka, vart det innlevert eit innbyggarinitiativ med krav om folkerøysting. Dette initiativet var signert av 265 innbyggjarar i Hornindal. Kommunestyret valde å handsame dette initiativet i saka om endra kommunestruktur. Kontaktperson for initiativet, Anne Lise Hatledal, fekk innleiingsvis ordet for å gje informasjon om bakgrunn og sjølve kravet som vart stilt om ei folkeavrøysting. Etter dette vart det opna for debatt, før kommunestyret valde å votere over kravet om folkeavrøysting. Det var fleirtal i kommunestyret om å avvise dette kravet.

Det vart i møtet også fremja utsetjingsframlegg, med bakgrunn i at berre 200 innbyggjarar var høyrde i innbyggjarundersøkinga, medan kravet i tidlegare vedtak var at minimum 1/3 av innbyggjarane (om lag 330) over 16 år skulle ha høve til å uttale seg i saka. Utsetjingsframlegget fekk ikkje fleirtal. Ein vil frå rådmannen si side gjere Fylkesmannen merksam på at Opinion, som gjennomførte undersøkinga, var i kontakt med 379 personar i Hornindal. 179 av desse valde av ulike grunnar ikkje å svare i undersøkinga. Det betyr at om lag 40% av innbyggjarane i Hornindal fekk høve til å gje sin uttale, men 179 av dei kontakta valde å seie nei til dette.

Hornindal kommune sender med desse kommentarane over vedtak og sakstilfang i sak om endra kommunestruktur. Hornindal kommune ser fram til ein vidare dialog med Fylkesmannen knytt til den vidare prosessen fram mot 2020.

Med helsing

Ann Kristin Langeland
Rådmann

Postadresse	Telefon	Bankgiro	Org. nr.	E-post
Postboks 24 6761 Hornindal	57 87 98 00	3820.07.00144	835 095 762	post@hornindal.kommune.no

HORNINDAL KOMMUNE
Sakspapir

SAKSGANG			
Styre, råd, utval m.m.	**Møtedato**	**Saksnr.:**	**Saksbehandlar**
Eldrerådet	28.06.2016	016/16	AKLA
Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	28.06.2016	014/16	AKLA
Utval for utvikling	28.06.2016	038/16	AKLA
Utval for Oppvekst og Helse	28.06.2016	028/16	AKLA
Formannskapet	29.06.2016	022/16	AKLA
Kommunestyret	30.06.2016	048/16	AKLA

Saksansvarleg: Ann Kristin Langeland	**Arkiv:** 034 **Objekt:**	**Arkivsaknr.:** 14/295 - 90

Endeleg vedtak kommunestruktur

Nr	T	Dok.dato	Avsendar/Mottakar	Tittel
98	I	24.06.2016	Volda kommune	Vedtak i Volda kommunestyre 16.06.16 - Kommunereforma - endeleg vedtak av alternativ
103	I	27.06.2016	Legane Olav Maurset og Bent Ingebrigtsen	Kommunesammenslåing
100	I	27.06.2016	Anders Bueide	Uttale frå FAU ved Austefjord skule vedr evnt Kommunesamanslåing
99	I	27.06.2016	Stryn kommune	Kommunereform.
102	I	29.06.2016	Volda kommune	Hornindal kommune - Melding om politisk vedtak - Kommunereform - endeleg vedtak av alternativ - kommunestyresak PS 91-16
101	U	29.06.2016	Volda kommune v/ordføraren	Kommunestruktur
107	I	29.06.2016	Stryn kommune	Notat til forhandlingsutvalet frå Stryn kommune
105	I	29.06.2016	Initiativtakar Anne-Lise Hatledal	Krav om folkeavrøysting
104	I	30.06.2016	Volda kommune	Kommunestruktur.
108	I	30.06.2016	Opinion	Innbyggerundersøkelse Hornindal
109	U	01.07.2016	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Melding om vedtak - endra kommunestruktur

1. Innleiing

Regjeringa la 14. mai 2014 fram kommuneproposisjonen for 2015 med ein meldingsdel for ei kommunereform. Meldinga vart handsama av Stortinget 18. juni, der det gjennom eit fleirtal vart

gitt politisk tilslutning for at det er behov for endringar i kommunestrukturen, og målsetjingar og gjennomføring av reforma med økonomiske verkemidlar.

Reforma skal legge til rette for at fleire kommunar slår seg saman til større og meir robuste kommunar. Følgjande overordna mål er fastsette for reforma:

- Gode og likeverdige tenester for innbyggjarane
- Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling
- Berekraftige og økonomisk robuste kommunar
- Styrka lokaldemokrati

1.1. Fakta om kommunen

Hornindal kommune er ei av dei minste kommunene i Sogn og Fjordane. Per i dag har ein 1200 innbyggjarar, og kommunen har til liks med mange andre distriktskommunar utfordringar knytt til folketalsutviklinga. Hornindal kommune er ei god kommune å bu i. Det vert ytt gode tenester til innbyggjarane, men ein ser utfordringar i takt med krav om auka spesialisering.
Hornindal kommune er ei tradisjonsrik kommune. Det er sterk identitet knytt til miljø, kultur og region. Likevel syner innbyggjarane vilje til å ta ein ny region i bruk. Dette har kome tydeleg fram etter opninga av Kvivssambandet. Dette sambandet har gjort at det no er meir naturleg å sjå i retning Sunnmøre og Møre og Romsdal.

Når det gjeld detaljert informasjon om kommunen vert det synt til rapporten utarbeidd i samband med utgreiingsarbeidet for ei ny og større kommune i Nordfjord. Denne følgjer som vedlegg.

1.2. Sentrale vedtak og føringar

Ein syner her til vedlagde rapport utarbeidd i samband med utgreiingsarbeidet for ei ny og større kommune i Nordfjord.

2. Lokale prosessar, innhald og vedtaka til kommunen

2.1. Organisering av arbeidet med prosess og innhald fram til vedtak

På slutten av året i 2014 kom dei fyrste signala frå storting og regjering om å starte ein lokal prosess for å greie ut ein endra kommunestruktur. Hornindal kommunestyre hadde saka til behandling 15.09.14 og for å møte utfordringa fann ein det føremålstenleg å setje ned ei arbeidsgruppe som skulle utarbeide ein plan for arbeidet med kommunereforma. I samtalar med Stryn kommune fann ein det fornuftig å utnemne ei felles arbeidsgruppe for dei to kommunane:

KS-052/14 VEDTAK:
1. Hornindal kommune set ned ei arbeidsgruppe samansett av ordførar, varaordførar, rådmann, økonomisjef og ein representant frå dei tillitsvalde.

2. Arbeidsgruppa får følgjande mandat: Lage ein plan for organiseringa av arbeidet med kommunereforma.

3. Arbeidsgruppa skal orientere formannskapet og kommunestyret om status etter kvart som arbeidsgruppa har hatt møte.

4. Hornindal kommune vil invitere Stryn kommune til samarbeid om oppretting av ei felles arbeidsgruppe med liknande samansetjing som arbeidsgruppa i Hornindal.

Den felles arbeidsgruppa hadde fleire møter og det vart 29.01.15 lagt fram felles sak i både Stryn og Hornindal kommunestyre. I arbeidet før saka vart handsama i kommunestyret, var det eit uttalt mål å ha ei open haldning til nabokommunar, for slik å kunne starte sonderingar i fleire retningar. Alle alternativ inneheldt ein eller annan variant der både Hornindal og Stryn var med, og dei to kommunane har i mesteparten av prosessen arbeidd saman.
I tillegg var det viktig å starte arbeidet med å utgreie 0-alternativet.

KS-006/15 VEDTAK:

1. *Hornindal kommune viser til dei utgreiingskonstellasjonane som den felles arbeidsgruppa for Hornindal og Stryn kommunar har drøfta og ynskjer følgjande samanslåingsalternativ utgreidde:*
   A. Dagens situasjon – 0-alternativet
   B. Utgreiing av samanslåing Hornindal og Stryn.
   C. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Stranda.
   D. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Stranda og Norddal.
   E. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Ørsta og Volda.
   F. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Gloppen.
   G. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Eid.
   H. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Eid og Gloppen.

2. *Det vil vere ein føresetnad for at utgreiingsarbeid blir iverksett at kommunane som inngår i dei skisserte utgreiingsmodellane ovanfor samtykkjer i dette og ser modellen som eit realistisk alternativ til dagens situasjon.*

3. *Hornindal kommune vil oppmode Nordfjordrådet om å ta initiativ til at det vert utarbeidd ein utgreiingsmal som kan nyttast felles for dei ulike utgreiingane.*

4. *Kvar utgreiing blir prosjektorganisert og Hornindal kommune vil oppmode om at det i størst mogleg utstrekning blir etterstreba å nytte same prosjektleiar, og at det blir ein gjennomgåande representasjon i dei styrande organa i prosjekta.*

5. *Utgreiingane bør ligge føre hausten 2015 slik at dei kan danne grunnlaget for kunnskapsbaserte innbyggarundersøkingar. Den politiske slutthandsaminga vil dermed kunne skje våren 2016.*

6. *Hornindal kommune vel ein prosess som tek sikte på kommunestyrevedtak før sommaren 2016*

I tråd med vedtaket vart det sett i gang drøftingar og sonderingar med dei aktuelle kommunane.

2.2. Oppsummering av utgreiingar frå felles prosjekt og å vere eigen kommune

Dagens situasjon – 0-alternativet:

I samband med kommunestyret si behandling av intensjonsavtalen med Stryn kommune, vart det frå administrasjonen si side lagt fram ei tilråding om ikkje å gå vidare med 0-alternativet. Grunngjevinga for dette er mellom anna:

Det fyste knyter seg til korleis rådmannen vurderar kommunen sitt handlingsrom knytt til tenesteleveransar i åra framover. Som rådmann er eg ansvarleg for at kommunen yter dei lovpålagde tenestene innanfor dei disponible rammene. Vi er allereie i ein situasjon der vi opplever at tenestene våre er sett under press. Dette handlar både om eit sviktande økonomisk grunnlag til å oppretthalde og utvide tenestene. Vidare handlar det om innhald og kvalitet i tenesta. Vi har små fagmiljø som er svært utsette i høve sjukdomsfråver, permisjonar og rekruttering. Vi har likevel vore heldige i Hornindal som har fleire fagpersonar som er allroundarar i betydninga av at dei handterar fleire fagfelt. Vi står no føre eit generasjonsskifte, og min påstand er at det er vanskeleg å rekruttere fagpersonar med så brei kompetanse som vi treng for å kunne drifte kommunen med begrensa økonomiske midlar. Vi veit også at det er vanskeleg å rekruttere inn i eit fagmiljø, der den som skal rekrutterast inn vert åleine som fagperson på sitt felt. Vi ser også at omfanget av kommunale tenester aukar. Det kjem nye krav innan akuttilbod rus/psykiatri, det kjem krav om psykologkompetanse med vidare. Allereie i dag er ein avhengig av interkommunale samarbeid, der vi ser at det i enkelte tilfelle er ein kostnadsdrivar for Hornindal med den finansieringsmodellen som vert lagt til grunn i Nordfjord. Eit anna moment som kan vere naturleg å nemne, er at kommunestyret ved interkommunale samarbeid delegerar mynda til å treffe avgjerder knytt til drift og organisering til eit styre. Med mange slike delegeringar flyttar ein mykje av dei tradisjonelle oppgåvene, ansvar og mynde ut av kommunestyresalen.

Eit anna viktig moment er kommuneøkonomien. Hornindal kommune vart av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane sett under observasjon i 2014. Det vil seie at dei følgjer nøye den økonomiske utviklinga i kommunen. Eit auka fokus på økonomistyring har gjeve resultat, og ein leverte i 2015 eit positivt driftsresultat. Kommunen har tradisjonelt sett hatt ein sunn og god økonomi, men ein ser no at gjeldsbyrda er blitt stor. Hovedgrunnen til auke i lånegjelda er ei stor investeringsvilje i Hornindal, både innan tradisjonelle tenesteområder som VA, skule, helse og pleie- og omsorg, men det er også gjort store investeringar knytt til å utvikle bumiljøet i kommunen. Utbyggingane innan dei tradisjonelle tenesteområda skuldast behov for fleire og meir omfattande tenester.

Når det gjeld meirforbruk på drift, handlar dette i all hovudsak om ikkje planlagte utgifter knytt til stadig nye rettar som innbyggjarane har til tenester.

Hornindal kommune er ei skattesvak kommune, og er heilt avhengig av overføringar frå staten for å kunne yte dei minimumstenestene som skal til. Det har vore mykje uro knytt til korleis ei omlegging av inntektssystemet vil slå ut for Hornindal kommune. Det har blitt motteke mange ulike prognosar på dette, og dei siste tala ein no har fått er at Hornindal kommune vil tape mellom 200.000 og 300.000,- Dette er i og for seg ikkje dramatisk, men vil sjølvsagt gje utfordringar inn i ein allereie pressa kommuneøkonomi.

Det er utan tvil med omsyn til tenesteleveransen at ein vil fråråde at Hornindal held fram som eiga kommune.

I seinare innbyggjarhøyringar har innbyggjarane i Hornindal vore tydelege på at dei ynskjer ei kommunesamanslåing.

2.3. Kva alternativ har vore drøfta og forhandlingar som vart avslutta

A. Utgreiing av samanslåing Hornindal og Stryn.

Arbeidsgruppa som var sett ned med medlemmar frå Hornindal og Stryn jobba godt saman, og med støtte i utgreiingsarbeidet til Harald Risnes vart ein tidleg samde om å utarbeide framlegg til intensjonsavtale mellom dei to kommunane. Intensjonsavtalen mellom Hornindal kommune og Stryn kommune vart handsama i Hornindal 11.02.16 i KS sak 08/16.

B. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Stranda.

Det har vore gjennomført fleire møte mellom Hornindal/Stryn og Stranda – både politisk og administrativt. Konklusjonen har vore at det ikkje er grunnlag for å gå vidare med utarbeiding av ein felles intensjonsavtale innanfor denne konstellasjonen. Ei utfordring i drøftingane har vore at prosessen i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har vore asynkron, og dette har medført at framdrifta i arbeidet har vore ulik i dei to fylka.

Stranda kommunestyre gjorde i sak nr 118/15 følgjande vedtak:

1. *Stranda kommune går ikkje vidare i arbeidet med ei storkommune på Nordre Sunnmøre, det same gjeldande Stryn og Hornindal.*
2. *Stranda kommune går inn i samtaler gjennom forhandlingsmøte med Sykkylven kommune.*
3. *Stranda kommune går inn i samtaler gjennom felles formannskapsmøte med Norddal kommune.*
4. *Stranda kommune utgreier 0-alternativet.*
5. *Samansetting av prosjektgruppe: Jostein Dalen, Ole Jørgen Sve, Amalie Birkhol, Elisabeth Opsvik, tillitsvalde, rådmannen (2).*
6. *Samansetting av forhandlingsutval: Jan Ove Tryggestad, Frank Sve, Arild Ringdal, Elisabeth Opsvik.*

Stranda kommune har i ettertid vist interesse for forhandlingar over fylkesgrensa, utan at det har ført til formell kontakt mellom kommunane.

Den 22.06.16 Gjorde Stranda kommunestyre følgjande vedtak:
KOM- 059/16 Vedtak:

1. *Stranda kommune seier nei til samanslåing med Sykkylven kommune.*
   Vedtak med 12 røyster
2. *Stranda kommune har i kommunestrukturprosessen vore positive til forhandlingar med andre kommunar, utan at slike forhandlingar har ført fram. Stranda kommune er open for nye forhandlingar med ei eller fleire kommunar i framtida.*
   Vedtak samrøystes

C. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Stranda og Norddal.

Som ein del av utgreiingane etter pkt B ovanfor, var også Norddal i innleiande fase ein del av dette, men det framkom tidleg at Norddal ikkje såg på ei kommuneeining beståande av dei 4 kommunane som eit aktuelt alternativ å gå vidare på for deira del.

D. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Ørsta og Volda.

Alternativet fall tidleg vekk, og Ørsta har gjennom folkerøysting sagt at kommunen ikkje ynskjer å slå seg saman med Volda kommune – og også at ein kommune der m.a. Stryn er med blir vurdert som «komplisert».

Også Volda har gjennom folkerøysting sagt nei til samanslåing med Ørsta kommune, men det føreligg framlegg til intensjonsavtale om samanslåing av kommunane Hornindal, Stryn og Volda. Framlegget har tilslutning frå den felles arbeidsgruppa som har arbeidd med dette, og Volda, Hornindal og Stryn kommunar har gjeve sin tilslutnad til avtalen.

I og med at Ørsta ikkje opnar eit evt forhandlingsvindauge før etter folkerøystinga 19. mai vurderer rådmannen relevante forhandlingar som tidsmessig umogleg med tanke på at prosessen skal vere avgjort innan 1. halvår.

Samanslåingsalternativ i Midtre og Indre Nordfjord:

Det vart etablert eit prosjektarbeid som skulle utgreie ulike modellar for samanslåing av kommunane i midtre og indre Nordfjord. Modellar for samanslåing var:

- Eid, Gloppen, Hornindal og Stryn
- Eid, Hornindal og Stryn
- Eid og Gloppen
- Gloppen, Hornindal og Stryn
- Hornindal og Stryn

Prosjekteigar var dei 4 kommunestyra. Ordførarane og rådmennen utgjorde styringsgruppa. I tillegg vart det etablert ei prosjektgruppe samansett av rådmennene og tillitsvalde
Ein fekk prosjektmidlar frå Fylkesmannen og Harald Risnes vart engasjert som prosjektleiar.
Det vart også sett ned ei referansegruppe av dei 4 formannskapa og dei lokale arbeidsgruppene

E. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Gloppen:

Frå Gloppen kommune er det skriftleg gjeve melding om at ei slik kommuneeining er uaktuell frå deira side.

F. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn og Eid.

Frå Eid kommune er det skriftleg gjeve melding om at ei slik kommuneeining er uaktuell frå deira side.

G. Utgreiing av samanslåing Hornindal, Stryn, Eid og Gloppen.

Det er denne konstellasjonen det har vore arbeidt mest med. Det vart utarbeidd ein grundig rapport knytt til ei samanslåing av dei 4 kommunane. Rapporten følgjer som vedlegg.

Hornindal kommunestyre behandla rapporten og gjorde slikt vedtak:

KS-053/15 VEDTAK:

1. *Hornindal kommunestyre tek den førebelse rapporten: «Ein ny og større kommune i midtre og indre Nordfjord? - Utfordringar og utgreiingsprogram» til orientering.*

2. *Hornindal kommunestyre ber prosjekt- og styringsgruppa arbeide vidare etter det fastsette prosjektdirektivet.*

3. *Hornindal kommunestyre vil vere positive om det vert invitert til utgreiingsarbeid knytt til dei andre alternativa som er nemnde i KS-sak 06/15*

Punkt 3 kom som ei følgje av at det var fleire i kommunestyret som framleis ynskte å halde døra open for andre kommunar.

Etter at rapporten vart lagt fram starta arbeidet med å utarbeide ein intensjonsavtale om samanslåing av dei 4 kommunane. I drøftingane vart det ikkje semje om ein slik avtale, og ordførarane i dei 4 kommunane sende ut følgjande pressemelding:

> *«Dei politiske forhandlingsutvala i Stryn, Hornindal, Eid og Gloppen er samde om å avslutte arbeidet med intensjonsavtale om å slå saman dei fire kommunene til éi felles*

kommune, og i staden arbeide vidare med intensjonsavtaler om å slå saman kommunene Stryn/Hornindal og Gloppen/Eid. Dei fire kommunane vil samtidig gå vidare med å utarbeide ei sterk samarbeidsavtale for dei nye kommunane i midtre/indre Nordfjord som utvidar samarbeidet både om kommunale tenester, samfunns- og næringsutvikling. Målet er å få dette samla avtaleverket på plass i løpet av januar 2016.

- Sjølv om vi ikkje ved dette høvet kjem i mål med å bli éi felles kommune, er vi heilt samde om at tida er inne for å styrke samarbeidet og stå saman i viktige saker for regionen seier ordførarane Sven Flo i Stryn, Stig Olav Lødemel i Hornindal, Leidulf Gloppestad i Gloppen og Alfred Bjørlo i Eid.

- Stryn, Hornindal, Eid og Gloppen er ein region med over 20.000 innbyggjarar og eit sterkt næringsliv. Vi har eit stort uforløyst potensiale for vidare vekst som vi må stå sterkare saman om å utvikle - også i samarbeid med resten av Nordfjord og regionar nord og sør for oss. Vi vil difor parallelt med forhandlingane om intensjonsavtaler Eid/Gloppen og Stryn/Hornindal utarbeide ein felles samarbeidsplattform for alle fire kommunane.
- Det felles utgreiingsarbeidet vi har lagt ned i samband med kommunereformen har i seg sjølv bunde oss sterkare saman. Kommunereformprosessen mellom oss fire saman har difor vore viktig og matnyttig for vidare utvikling av regionen, sjølv om vi ikkje no vil gå vidare med planer om å slå oss saman til éi kommune med eitt felles kommunesenter, seier ordførarane.»

Reformutgreiingane om samanslåingsalternativ i Nordfjord med Stryn og Hornindal kommunar saman med Eid, Gloppen samla eller Eid og Gloppen kva for seg er dermed avslutta.

2.4. Intensjonsavtalar vedteke av kommunestyret

Hornindal og Stryn

Etter at Nordfjordsamarbeidet ikkje førte til intensjonsavtale, heldt Styn og Hornindal fram drøftingane, og intensjonsavtale mellom dei to kommunane vart signert den 01.04.16. Avtalen ligg ved.

KS-008/16 VEDTAK:
1. Under føresetnad at det vert ført vidare drøftingar knytt til nytt nøytralt kommunenamn, vert framlegget til intensjonsavtale om samanslåing av Hornindal og Stryn kommunar godkjent.

2. Det skal i løpet av våren gjennomførast ei innbyggjarundersøking. I ei slik undersøking skal minimum 1/3 av innbyggjarane over 16 år å få høve til å uttale seg.

3. I tillegg til intensjonsavtala med Stryn kommune skal prosessen mot Ørsta og/eller Volda halde fram inntil partane har avklara om det er grunnlag for samanslåing. Slike avklaringar må ligge føre i god tid før innbyggjarundersøkinga vert gjennomført.

4. Med bakgrunn i signal frå Volda/Ørsta ber Hornindal kommunestyre om at Hornindal kommune ved si arbeidsgruppe avklarer situasjonen knytt til Volda/Ørsta uavhengig av prosessen knytt til Stryn kommune. Hornindal kommune skal i så fall arbeide for at også Stryn kommune skal vere med i den nye samanslåtte kommunen.

I etterkant av vedtaket vart det ført drøftingar der Volda og Ørsta kommune vart inviterte til å delta saman med Hornindal og Stryn. Ørsta kommune signaliserte at dei ikkje ynskte å gå i forhandlingar omkring utarbeiding av intensjonsavtale. Stryn, Hornindal og Volda heldt fram med drøftingane, og det vart også utarbeidd eit utfordringsnotat knytt til ein slik konstellasjon. Denne følgjer vedlagt. Den 14.04.16 vart det signert intensjonsavtale mellom desse tre kommunane. Denne vart handsama i kommunestyret den 28.04.16. Avtalen ligg ved.

> **KS-019/16 Vedtak:**
> *1. Framlegg til intensjonsavtale om samanslåing av Hornindal, Stryn og Volda kommunar vert godkjent.*
>
> *2. Den vedtekne intensjonsavtalen vert ein del av innbyggjarundersøkinga som skal gjennomførast i løpet av mai 2016.*

Den 26.05.2016 – sak nr 71/16 – gjorde Volda kommunestyre følgjande vedtak:

1. *Volda kommunestyre vedtek Intensjonsavtalen med Hornindal og Stryn kommune, datert 11. april 2016. Kommunestyret finn at avtalen også kan leggast til grunn dersom vidare prosess medfører at Volda og Hornindal kan verte eit sjølvstendig alternativ.*
2. *Kommunestyret vedtek at det før vedtak i juni om kommunesamanslåing skal gjennomførast ei lokalinnbyggarundersøking der Volda, Hornindal og Stryn er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt syn på aktuelle alternativ og som ei supplement til intensjonsavtalane og folkerøystinga om samanslåing mellom Volda og Ørsta kommune. Finansieringa av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.*
3. *Volda kommune ber om at det vert søkt om forlenga frist for endelig vedtak om eventuell kommunesamanslåing.*

Volda kommunestyre har også vedteke at det skal vere folkerøysting dersom kommunen skal gå vidare med kommunane Hornindal og Stryn, og Volda kommune har difor søkt fylkesmannen og utsetting av fristen for endeleg vedtak – 01.07.2016.

Etter den gjennomførte innbyggjarhøyringa valde Stryn å legge intensjonsavtalen mellom Stryn, Hornindal og Stryn til sides.

Med bakgrunn i dette hadde Hornindal kommune behov for ei avklaring knytt til Volda kommune.

Hornindal – Volda

Volda kommune var raske med å invitere seg inn i ein vidare dialog med Hornindal kommune. I drøftingane tok ein utgangspunkt i den tidlegare framforhandla intensjonsavtale mellom Stryn – Hornindal og Volda. Avtalen vart justert og tilpasse den nye situasjonen. Intensjonsavtalen mellom Hornindal og Volda vart signert den 20. juni 2016. Den har per i dag ikkje vore til politisk behandling i kommunane. Avtalen ligg ved.
Konklusjonen per i dag er at det er framforhandla 3 intensjonsavtalar der Hornindal er part, men i realiteten har Hornindal to alternativ:

A. Hornindal og Stryn
B. Hornindal og Volda

2.5. Høyringar av innbyggjarane – folkemøte, resultat av innbyggjarundersøkingar

I Hornindal har det vore gjennomført to folkemøte om kommunereforma. Eit våren 2015 og eit i april 2016. På det siste møtet var ordførarane i Stryn og Volda også med. På folkemøta kom det fram delte meiningar, men det kan delast i 3 hovudkategoriar:

A. Dei som ynskjer at Hornindal skal halde fram som eiga kommune.
B. Dei som ynskjer ei samanslåing av Stryn og Hornindal
C. Dei som ynskjer ei samanslåing over fylkesgrensa, med Volda

Det har også vore gjennomført to innbyggjarhøyringar. Den fyste var ei felles høyring tinga av Eid, Gloppen, Stryn og Hornindal. Denne vart gjennomført i desember 2015. Noko av det som kom fram for Hornindal sitt vedkomande var at 55 % av dei som svarte var positive til ei samanslåing med ei eller fleire nabokommunar. 39 % ville halde fram som eigen kommune og 5 % hadde inga meining om spørsmålet. Resultat frå undersøkinga ligg ved.

Allereie her fekk ein tydelege signal om at innbyggjarane i Hornindal ynskte ei endring i kommunegrensene. I valet av kva Nordfjordkommune dei ynskte ei samanslåing med, peika det tydeleg i retning Stryn. Eit anna signal som kom tydeleg fram var at mange ynskte å sjå over fylkesgrensa. Av desse peika eit stort fleirtal i retning Volda, medan nokre såg mot Stranda.

I slutten av mai og byrjinga av juni 2016 vart det gjennomført ei ny innbyggjarhøyring. Denne gong synkront med Stryn og Volda. Heile rapporten følgjer som vedlegg.

Respondentane i Hornindal var klare i synet på samanslåing eller ikkje. Heile 73 % var positive til ei kommunesamanslåing, 20 % var mot og 7 % hadde ikkje noko meining i spørsmålet.
I spørsmålet om ein ynskte ei samanslåing av Stryn, Volda og Hornindal, var 71 % positive til det alternativet, 26% ynskte berre Hornindal og Stryn og 3% hadde ikkje ei klar meining om spørsmålet.
Det var også stilt spørsmål knytt til eit eventuelt retningsval. Her kunne ein velje ei eller fleire kommunar i Sør, minimum med Stryn kommune eller ei eller fleire kommunar i Nord, minimum med Volda. Her var resultatet likt, med 44 % på begge alternativa. 12 % hadde ikkje noko formeining om dette spørsmålet.

I den same undersøkinga kom det klart fram at eit stort fleirtal i Stryn ynskte samanslåing berre med Hornindal kommune, noko som førte til at alternativet Stryn, Volda og Hornindal vart lagt til sides for deira del.

3. Heilskapen i regionen/ane

I det vidare vil vurderingar og drøftingar verte gjort i lys av at Hornindal per i dag har to reelle alternativ; ei samanslåing med Stryn eller ei fylkesgrensekryssande samanslåing med Volda.

3.1. Felles bu- og arbeidsområde

Tradisjonelt har Hornindal hatt nære og sterke band med Stryn. Samferdsleåra gjennom Kviven er av nyare dato, og har utfordra gamal tradisjon og tilknyting. Det skal seiast at Hornindal har hatt nære band til Sunnmøre tidlegare også, gjennom mykje samhandling med Hellesylt i Stranda

kommune. Men det skal ikkje trekkast i tvil at opninga av Kvivssambandet opna opp for ei orientering mot Volda og Ørsta som var utenkjelege få år tilbake. Difor har ein ikkje dei same historiske data og erfaring å syne til når det gjeld positive og negative sider ved ei samanslåing med Volda. Stryn kjenner ein godt, og har også vore i same kommune tidlegare. Det skal ikkje underslåast at det framleis finnast «sår» i Hornindal frå det som mange opplevde som ei krevjande tid for Hornindal. Dette ligg nok som eit bakteppe for fleire «Honndøle» den dag i dag.

- **Pendling i dag**

Det er mange som pendlar mellom Hornindal og Stryn. Dette heng saman med eit mangfaldig næringsliv i Stryn. Innbyggjarane i Hornindal vert tidleg utfordra til pendling til Stryn. Dette heng saman med eit godt tilbod innan vidaregåande opplæring i Stryn. Vi veit at fleire av ungdommane i Hornindal ynskjer å gå på vidaregåande skule i Volda og Ørsta, men fylkesgrensa har så langt sett ein effektiv stoppar for dette.

Etter at Kvivssambandet opna, ser ein også ei auka pendling til og frå Volda. Dette ser ein særskilt innanfor pleie- og omsorgstenesta og innan offentleg tenesteproduksjon.
Ein registrerar også at fleire ungdommar søkjer høgskuleutdanning i Volda enn tidlegare.

Utpendling

SAMLET	8 852 ARBEIDS-TAKERE	6 530 PENDLER IKKE	820 ØRSTA	154 ÅLESUND	154 EID	139 ULSTEIN	132 OSLO	923 ANDRE
VOLDA	4 397 ARBEIDS-TAKERE	2 714 PENDLER IKKE	798 ØRSTA	134 ULSTEIN	126 ÅLESUND	70 OSLO	61 BERGEN	494 ANDRE
HORNINDAL	613 ARBEIDS-TAKERE	325 PENDLER IKKE	140 STRYN	34 EID	22 STRANDA	13 OSLO	12 FØRDE	67 ANDRE
STRYN	3 842 ARBEIDS-TAKERE	3 262 PENDLER IKKE	77 EID	74 GLOPPEN	49 OSLO	47 BERGEN	43 FØRDE	290 ANDRE

UTPENDLING INNPENDLING

Innpendling

SAMLET	8 555 ARBEIDS-TAKERE	6 530 PENDLER IKKE	956 ØRSTA	138 EID	86 ULSTEIN	59 VANYLVEN	57 HERØY (M. OG R.)	729 ANDRE
VOLDA	4 318 ARBEIDS-TAKERE	2 714 PENDLER IKKE	945 ØRSTA	85 ULSTEIN	57 HERØY (M. OG R.)	51 ÅLESUND	43 VANYLVEN	423 ANDRE
HORNINDAL	399 ARBEIDS-TAKERE	325 PENDLER IKKE	29 STRYN	18 EID	10 VOLDA	4 ØRSTA	3 BERGEN	10 ANDRE
STRYN	3 838 ARBEIDS-TAKERE	3 262 PENDLER IKKE	140 HORNINDAL	94 EID	41 GLOPPEN	26 SELJE	25 OSLO	250 ANDRE

UTPENDLING INNPENDLING

- **Samferdsle og kommunikasjonar**

Pendlarmønsteret synt ovanfor gjev ein indikator på at pendlarmønsteret framleis er prega etter dei tradisjonelle samferdsleårane. Ein treng fleire år før ein vil kunne lese ut av statistikk kva effekt Kvivsvegen har i så måte. Det vi likevel ser, som ikkje kjem fram av statistikken er at pendlinga som ikkje handlar om utdannings- eller yrkespendling har endra seg. Vi ser at brorparten av nye hytteetableringar i Hornindal, kjem frå Søre-Sunnmøre via Kviven.

I begge intensjonsavtalane er samferdsle og samferdsletiltak teke med. Det er viktig å legge press på sentrale styringsmakter for å få realisert viktige samferdsleprosjekt. Her er både Strynefjellsvegen (med arm til Geiranger), Fylkesveg 60 Grodås – Møre grense og ikkje minst E39 omtala.
Når det gjeld FV 60, kan det seiast at Hornindal kommune ikkje er særleg tilfreds med den behandling dette prosjektet har fått i Sogn og Fjordane Fylkeskommune. Ved ein eventuell samanslåing med Volda, og såleis «overgang» til Møre og Romsdal Fylkeskommune har ein von om å få fortgang i arbeidet med Fv 60. Dette heng saman med den store nytteverdien denne vegen har fpr eit sterkt næringsliv både på Søre-Sunnmøre og i Stranda og Sykkylven kommunar.
Planarbeidet knytt til E39 er i gang. Når denne ein gong i løpet av dei komande 10-15 åra vil mykje endre seg. Ein vil då få mykje kortare reisetid til Stryn, noko som vil knyte desse to kommunane sterkare saman. Ei slik nedkorting av reisetid gjev også uro i høve tenestetilbodet i Hornindal. Vi veit at kort reisetid kan føre til sentralisering av tilbod. Stryn kommune presiserte i møte med kommunen 24.06.16 at dei har eit uttalt ynskje om å vere med å vidareutvikle skulen i Hornindal. Stryn kommune har ein desentralisert skulestruktur, noko dei legg mykje ressursar i å vidareføre.

Per i dag må ein også ta med at den offentlege kommunikasjonen mellom Hornindal og Stryn er betre enn mellom Hornindal og Volda. Dette gjev også utslag i høve samhandlinga mellom dei ulike stadane. Det er eit uttalt mål at ein ynskjer å styrke busstilbodet, både til Stryn og Volda. Dette for å avgrense bruken av privatbil, noko som også er eit uttalt mål i Hornindal kommune sin klimaplan. Gode offentlege transporttilbod er ein føresetnad for at ein skal kunne utvikle ein god og effektiv kvardagsregion.

- **Kultur- og fritidstilbod**

Det er ikkje tvil om at det i generasjonar har vore sterke band mellom Hornindal og Stryn. Det har vore naturleg å ha eit godt samvirke innan både kultur- og fritidstilbod. Opninga gjennom Kviven har endra dette mønsteret. Som nemnt ovanfor ser ein dette i tilknyting til hytteetablering i Harevadet. Ein ser også at ein stor del av brukarane av Hornindal Skisenter kjem frå Søre-Sunnmøre. Dette fører til at ein i Hornindal har fått ny «omgangskrins». Sakte men sikkert vert det skapt nye band til Sunnmøringane, noko som fører til samhandling innanfor mellom anna idretten. Det er auka grad av «pendling» til og frå Hornindal/Austefjord når det gjeld bruk av fritidstilbod. Frå Hornindal si side er det kome fram ei uro knytt til Stryn kommune si satsing på Stryn Vinterski (Stryn kommune er ikkje inne på eigarsida) og kva det vil bety for Hornindal skisenter (Hornindal kommune eig 50%). Stryn presiserar i møte den 24.06.16 at ein ikkje må setje anlegg opp mot kvarandre, heller sjå etter samhandlingsrom som kan utvikle området til ein sterk vinterdestinasjon.

Kultur og identitet er ein viktig del av eit menneske sitt liv. Innbyggjarane i Hornindal er Nordfjordingar med sterke røter til den lokale kulturen. Dette gjev ein sterk og stolt identitet. Med ei samanslåing med Stryn vil denne verte vidareført og vidareutvikla. Går ein mot Volda vert den «sett under press», utan at det bør vere negativt. Det å løfte blikk, sjå framover og utfordre sin eigen ståstad kan vere positiv. Innbyggjarane i Hornindal vil alltid ha sin identitet knytt til Hornindal. Dei vil ikkje verte Stryningar eller Voldingar sjølv om kommunane vert slegne saman. Det vil likevel kunne vere uvant å tenkje at ein geografisk skal høyre til Møre og Romsdal, men regionreforma har endå ikkje funne si avklaring, så kva ein geografisk vert «tilhøyrande» er nok like usikkert same

kva kommune ein høyrer til. Det einaste som er sikkert er at Hornindal vil ligge der det ligg i dag, og at innbyggjarane framleis vil vere «Honndøle».

I begge alternativa er det vilje til å utvikle i ny kommune som byggjer på dei noverande kommunane sine tradisjonar og identitetar, fortrinn og utfordringar.

- **Handel- og servicetilbod**

Ein har inntrykk av at innbyggjarane i Hornindal er flinke til å nytte det lokale næringsliv. Likevel veit vi at det har vore naturleg å reise til Stryn for å gjere seg nytte av handel- og servicetilboda der. Ved opninga av Kvivsvegen ser vi at dette mønsteret kan ha endra seg. Ein observerar at stadig fleire frå bygda reiser til Volda og Ørsta for å nytte tilboda der. Heldigvis opplever Hornindal at Kvivssambandet også får positive ringverknadar for handel- og servicenæringa i Hornindal. Sunnmøringane sine hytteetableringar og utstrakt bruk av Hornindal skisenter er positivt for dei næringsdrivande i Hornindal. Vi ser også at fleire i Bjørke og Austefjordområdet nyttar Hornindal sine tilbod til kvardagshandel. Dette fører til sterkare band mellom Nordfjord og Sunnmøre.
Hornindal og Stryn høyrer i dag til i same destinasjonsselskap, Visit Nordfjord. Hornindal har eit uutnytta potensiale innanfor reiseliv, og ein må sjå nærare på korleis dette kan utviklast. Stryn er ei sterk merkevare både innan service – og næringsliv. Her vil Hornindal kunne dra gode vekslar på eit enda tettare samarbeid. Volda kommune har sine styrkar innan utdanning og offentlege tenester, noko som kan verke positivt for Hornindal.

3.2. Interkommunale samarbeid

Sidan både Stryn og Hornindal i dag er i same fylke og same region, er det naturleg at dei fleste interkommunale samarbeid involvera desse kommunane. Både Hornindal og Stryn er medlemmar av slike samarbeid på område som legevakt, KAD, IKT, renovasjon, revisjon, alarmsentral, krisesenter med vidare. Hornindal har per i dag ikkje noko interkommunale samarbeid med Volda. Volda har slike samarbeid med Ørsta og fleire samarbeid med dei andre kommunane på Søre Sunnmøre. Dei ulike interkommunale samarbeida har ikkje vore til eksplisitt drøftingar i dei forhandlingane som har vore gjennomførte. Men i begge intensjonsavtalane er det uttrykt at Fellesnemnda skal starte arbeid med vurdering av desse samarbeida så snart den er etablert. Det som kan seiast er at finansieringsmodellane inn i desse samarbeida per i dag er ulik. I Nordfjord er dei fleste samarbeid finansiert på ein slik måte at 25 % av kostnadane er likt fordelt på dei ulike deltakarkommunane og 75 % er fordelt på grunnlag av folketal. Dette har ført til store kostnadar for ein kommune på Hornindal sin storleik. På Sunnmøre er fordelinga meir i retning av at utgiftene er fordelt etter folketal. Ein tek atterhald om at det kan vere lokale variantar av dette.

Eit anna moment som skal takast fram er at det kan reisast spørsmål knytt til om at ei ny Stryn-Hornindal, eller Volda-Hornindal vert stor nok til å løyse desse interkommunale oppgåvene på eigen kjøl. Ein vil tru at ein i framtida framleis vil sjå behov for større interkommunale samarbeid.

3.3. Grensejusteringar som har vore diskuterte

I Hornindal har det ikkje vore diskutert grensejustering innad i kommunen. Ein registrerar likevel at det er kome eit initiativ frå Bjørke grendalag i form av eit ope brev der dei mellom anna skriv:

> *«Vi ynskjer å vere ein del av ein kommune som viser interesse og engasjement for bygda og som ynskjer å leggje til rette for utvikling av både busetnad og næring i bygda. Vi har mange og gode krefter lokalt, men vi treng ein kommune som spelar på lag med oss og som ynskjer å utvikle bygda framover. For Bjørke er samferdsel viktig. Trygge og effektive vegar gjer det mogleg å bu på Bjørke og arbeide og delta i samfunnet på andre delar av Søre Sunnmøre og i Nordfjord. Vi er difor veldig glade for den innsatsen Ørsta kommune har lagt ned for å få på plass både Kvivsvegen og*

Leiratunnelen. Slik innsats både når det gjeld samferdsle og andre velferdsgode forventar vi av kommunen vi skal vere ein del av i framtida også.
Frå Tussa sitt kraftverk på Bjørke har Ørsta kommune til no hatt om lag 10 millionar i konsesjonsinntekter og eigedomsskatt. I tillegg til dette vert det produsert straum for opp mot 100 mill. kroner i gode år ved Tussa sitt kraftverk i bygda. Dette er inntekter som må kome bygda til gode i langt større grad enn i dag. Konsesjonsinntekter og eigedomsskatt vil også fylgje bygda dersom det vert aktuelt å justere kommunegrensene i framtida. Me registrerer at den politiske leiinga i Ørsta kommune er negativ til å slå saman Ørsta og Volda. Me meiner det vert ein spesiell situasjon for Bjørke dersom Ørsta vel å stå åleine i framtida, og ser difor på ei justering av kommunegrensa som noko som må vurderast om Ørsta ikkje slår seg saman med nabokommunane Volda og eventuelt Hornindal».

Kva Bjørke grendalag i framtida vil gjere, veit ein ikkje, men om det kjem eit initiativ om at Bjørke ynskjer å verte ein del av ei ny Volda- Hornindal kommune, så vil dette verke positivt for Hornindal, både med tanke på skule, helse, pleie- og omsorg med vidare.

4. Vurdering

4.1. Korleis oppnå måla for kommunereforma gjennom dei ulike samanslåingsalternativa

Før ein kan sjå spesifikt på kva ei kommunesamanslåing vil kunne betyr for Hornindal i eit lenger perspektiv, må ein sjå til prognosene for folketalsutvikling.

Kommune|	1980	2015	2020 middels	2040 middels	2040 høg
Samla	15 854	17 353	18 111	20 577	23 647
Volda	8 020	8 977	9 543	11 204	12 836
Hornindal	1 247	1221	1183	1146	1 325
Stryn	6 587	7155	7385	8227	9 486

Fylkesmannen har bede oss om å vurdere ny kommune eller eigen kommune opp mot måla for reforma. For Hornindal kommune sitt vedkomande vil ein i det vidare gjere desse vurderingane opp mot dei to reelle alternativ som skal få si avklaring no, samanslåing med Volda eller Stryn.

- **Gode og likeverdige tenester**

Når det gjeld kvalitetsvurdering av tenestene syner ein til «Basisinformasjonsheftet» som ligg ved.

I frå starten av, har det vore hevda at kommunereforma ikkje skal vere ei tenestereform. Det betyr at eit overordna mål er at tenestene skal vere der folk bur, og det er dette som skal danne grunnlag for vidare utvikling av det kommunale tenesteapparatet. Hornindal kommune har i alle år levert gode tenester prega av høg kvalitet og god tilgjenge på tenesteleveransen. Ein ser no at tenestene er sett under press. Dette skuldast ein stram kommuneøkonomi kombinert med auka krav og etterspørsel etter tenester. Vi har til liks med mange andre små distriktskommuner ei aldrande befolkning, der stadig fleire treng hjelp og omsorg. Samstundes går folketalet ned og barnekulla vert mindre. Det skal understrekast sterkt at det er mange i Hornindal som er uroa for dei lokale tenestene i Hornindal inn i ei ny og større kommune.

Det har difor vore viktig for forhandlingsutvalet i Hornindal og utfordre både Volda og Stryn i spørsmål om dette. Det er likevel vanskeleg å spå inn i framtida, både med omsyn til folketalsutvikling og tenesteleveranse. I alle samtalar, folkemøte og drøftingar elles er innbyggjarane svært opptekne av situasjonen knytt opp mot særskilt skule, helse og pleie- og omsorgstenestene.

Utover det som er omtala i dei to intensjonsavtalane er både Stryn og Volda konkret utfordra på å gje svar på denne uroa som kjem fram i Hornindal.

Barnehage og skule:
Hornindal har i dag ein 10-delt barne og ungdomsskule. Det er eit uttalt krav at denne skal bestå. Volda har svart ut gjennom å akseptere at Austefjord skal inngå i opptaksområdet til Hornindal skule. Dette vil gje eit styrka grunnlag for vidare eksistens av både barne- og ungdomsskule i Hornindal. I avtalen med Stryn er det uttalt at ein skal utvikle desentraliserte tenester tenestetilbod som skular, sjukeheimar, helse, herunder legeteneste, barnehagar og kulturtilbod der dei er no.
Gjennom ei samanslåing med Volda vil Hornindal få utvida opptakskrets, noko som styrkar elevgrunnlaget til Hornindal skule. I avtalen med Volda er det også teke inn eit punkt knytt til framtidsretta infrastruktur, der mellom anna Hornindal skule er nemnt. Dette for frå Hornindal si side å varsle ei oppgradering av bygningsmassen til Hornindal skule.

Når det gjeld vidaregåande skular så er det viktig for Hornindal å stø under dei lokale vidaregåande skulane, både i Volda og i Stryn. I dag veit vi at ein majoritet av ungdommen frå Hornindal vel Stryn vidaregåande skule. Det vert no frå sentralt hald arbeidd med å gje ungdommen fritt skuleval, uavhengig av fylkesgrenser. Ein vil då få eit tydlegare fokus på innhald og kvalitet i skulane sine tilbod. Vi skal sjå ungdommane sine ynskje og behov for eit mangfaldig tilbod, og ungdommane må sjølv få velje skule etter interesser og evner.
I drøftingane med Volda har det også vore omtala at ein ynskjer å sjå på ei utvikling av heilskapen i utdanningsløpet, heilt frå barneskulen og opp til og med høgskulenivå.
I Hornindal er det i dag to barnehagar, ein kommunal og ein privat, desse har ein som uttalt mål å kunne oppretthalde også inn i ei ny kommune. Det er ikkje noko i intensjonsavtalane som føreligg som tyder på noko anna.
Årsverkbehova i barnehage og grunnskule per 1000 innbyggarar vil i 2040 vere om lag som i dag.

Helse:
Hornindal kommune har ei svært god helseteneste. Vi har per i dag to legeheimlar, ei god fysioterpiteneste i tillegg til stabil helsesøsterteneste, frisklivsentral og folkehelsekoordinator. Det nye helsehuset har også medvirka til at ein har fått etablering av kiropraktorteneste i Hornindal. Det er avgjerande for Hornindal at ein får behalde desse tenestene. Når det gjeld helsetenester må spørsmålet om kva ein er best tent med løfta til eit regionalt spørsmål. I dag høyrer Hornindal til under Helse Vest med lokalsjukehus på Eid og sentralsjukehus i Førde. Det vil ein også gjere om ein slår seg saman med Stryn. Om Hornindal vel å gå saman med Volda, vil Hornindal kome inn under Helse Midt med lokalsjukehus i Volda og sentralsjukehus i Ålesund. Etter Kvivsvegopninga ser ein at fleire frå Hornindal ynskjer sjukehusbehandling i Volda. Dette heng saman med mellom anna Volda sjukehus sine tilbod. Viktig her er akuttkirurgien, som no ser ut til å bli verande i Volda. Den lokale helstenesta i Hornindal er tydlege på at Hornindal vil få eit like godt og kanskje også betre og meir heilskapleg tilbod ved å skifte Helseføretak. Hornindal vil då få legevakt i Volda, noko som i reiseavstand er om lag det same som til Eid.

Pleie-og omsorg:
I Hornindal kommune har ein våren 2016 gjennomført ei grundig analyse av pleie- og omsorgssektoren i kommunen. Den gjev nokre klare anbefalingar om eit paradigmeskifte i sektoren. Det handlar om måten tenesta er organisert på, kva tenesteyting ein tildeler og ikkje minst utfordringar knytt til framtidig rekruttering av kompetanse. Det siste handlar om mangel på heiltidsstillingar i sektoren. Ei anna utfordring er fråver av omsorgsbustadar med heildøgns bemanning og mangel på nattilbod i heimetenestene. I tillegg har ein i lang tid hatt stor grad av overbelegg på sjukeheimen, dette til trass for at ein i Hornindal har høg sjukeheimsdekning.

Med dette som bakteppe må ein ha forståing for den bekymring som kjem fram i Hornindal knytt til at ein i ei kommunesamanslåing er uroa for at ein del av tenestene ein i dag manglar i Hornindal i framtida vil bli ytt frå Stryn eller Volda.

Både Stryn og Volda har i drøftingane vore tydlege på at tenestene skal vere der folk bur, og at det ikkje finnast planar eller tankar i desse kommunene om ei sentralisering av desse tenestene.
Frå begge kommunane kjem det fram ein aksept av Hornindal kommune sine planar og behov for oppgradering av bygningsmassen innan sektoren.

Estimert framtidig tenestebehov i årsverk per 1000 innbyggarar 20-66 år.

Kommune	2015	2020	2040
Volda	44,8	43,4	57,5
Hornindal	10,2	10,3	15,1
Stryn	54,8	58,4	80,2

Barnevern:
Hornindal kommune har store utfordringar i barneverntenesta. Per i dag har ein 20% ressurs knytt til tenesta. I tillegg har kommunen fått stønad frå Fylkesmannen til ei styrking med 50% stilling. Det har synt seg vanskeleg å rekruttere og behalde fagkompetanse i denne deltidsstillinga. Ein har difor funne det naudsynt å søkje interkommunalt samarbei innan denne tenesta. Ein har utforma framlegg til slik avtale med Stryn kommune, men denne har ikkje vore til politisk behandling (i påvente av avklaring av kommunereformsaka). Stryn har synt positiv vilje til eit slikt samarbeid. Ein har også drøfta denne tenesta med Volda kommune. Dei har i dag ei interkommunal barnevernteneste for Søre- Sunnmøre. Volda har signalisert at dei vil sjå nærare på barneverntenesta etter at kommunereformspørsmålet har funne si avklaring.
Det er avgjerande for Hornindal at ein finn ei løysing på utfordringa i barnevernet i nær framtid. Det betyr at ein ikkje kan vente til 2020 med eit slikt samarbeid. Då vil det kunne gje nokre ekstra utfordringar i høve eit fylkeskryssande samarbeid (tilsynsmynde med vidare), men dette vil ein kunne finne tenlege løysingar på.

Nav/sosiale tenester:
I begge intensjonsavtalane kjem det fram at ein i Hornindal framleis skal ha lokal representasjon. Dette er avgjerande for mange av brukarane av tenestene. NAV Hornindal skal ha ros for at dei sjølv med knappe ressursar evnar å vere tilgjengelege og fagleg oppdaterte. Dette kjem både arbeidsgjevarar og arbeidstakarar til gode, og det er avgjerande for Hornindal at ein kan ha det slik i framtida også. Ein er vel vitande om at NAV til ei kvar tid vurderar sin struktur, og då er det avgjerande at ein i ei ny og større kommune opplever støtte for å oppretthalde denne tenesta lokalt i Hornindal.

Tekniske tenester:
Hornindal kommune har ein liten men effektiv og solid utviklingsetat. Det som kjenneteiknar etaten er fleksibiliteten og god lokalkunnskap. Dette må ein syte for vert vidareført. Det har difor vore eit krav frå Hornindal at ein framleis skal ha tekniske tenester i Hornindal. Dette kravet er akseptert både frå Volda og Stryn si side. Vidare har ein fått aksept for at det lokale brannvernet skal bestå. Ein ser at Hornindal etter kvart har fått fleire oppdrag i retning Sunnmøre. Dei er den innsatsstyrken som ofte kjem fyrst til staden både i Kvivstunellen, Austefjorden og Bjørke. Det er difor viktig at den nye kommunen syner vilje til å styrke og vidareutvikle brannvernet i Hornindal. Så langt ein kan legge intensjonsavtalane til grunn, ser dette ut til å vere ivareteke.
I dag har Hornindal og Stryn samarbeid knytt til feietenesta og til oppmålingstenesta. Dette er samarbeid som fungerar godt.

Administrasjon og leiing:
I begge intensjonsavtalane vert dei sentrale rådhusfunksjonane lagde til Stryn eller Volda. For Hornindal sitt vedkomande er dette naturleg, men det er viktig at Hornindal får oppretthalde lokal leiing og stabsfunksjonar i Hornindal. Det er viktig for Hornindal å behalde offentlege arbeidsplassar, og det er viktig at det er aktivitet på kommunehuset også i framtida. I dag har Hornindal og Stryn (og dei andre Nordfjordkommunane) eit utstrakt administrativt og fagleg samarbeid. Ein har sams datasystem innanfor økonomi, personal, sak/arkiv og fag. Frå ein administrativ ståstad vil det såleis vere enkelt å peike på fordelar med å gå for ei samanslåing med Stryn. Det er likevel ikkje sagt at ein ikkje kan oppnå same effekt knytt til Volda, men her er det upløgd mark.
Ein har i drøftingane med Volda og Stryn fått aksept for at enkelte fagetatar skal lokaliserast til Smia. Dette vert viktig å halde fast på inn i drøftingane vidare i Fellesnemnda (som er den som skal arbeide med desse spørsmåla i det vidare).

- **Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling**

Den overordna regiondebatten og eventuelle endringar i regionsgrenser burde ha funne si avklaring før kommunane vart utfordra til å sjå på endring av kommunegrenser. Dette er spesielt viktig for Hornindal, som har regionsgrensa mellom Sunnmøre og Nordfjord i vår eigen «hage». Hornindal kommune har i lang tid kjent på hindringar som desse grensene gjev oss. Per i dag er det om lag 20 statlege og regionale selskap/føretak som har grensa si i Kvivstunellen. Desse grensene ynskjer Hornindal å utfordre. Ein kan sjølvsagt stille spørsmålsteikn om Hornindal med sin storleik er i posisjon til å ta denne kampen. Ein vågar påstanden om at Hornindal kan klare dette. Gjennom ei samanslåing med Volda vil ein kunne setje dette i spel. Eit spel som kan få positive ringverknadar for vidare utvikling av regionen. Ivar Aasen har ein gong sagt: Det er ei tung ære å gå fremst i snjobrauta». Det har ein rett i, men i Hornindal er ein vel vande med store snømengder, og ein er ikkje kjende for å la seg stanse av dette, tvert om har Hornindal synt at snømengda kan gjerast om til vekst og utvikling (jmf Harevadet og skisenteret).

Det viktige for Hornindal er å kunne vere ein naturleg del av ei framtidig heilskapleg og samordna samfunnsutvikling. Då må regionsgrensene spele ei rolle. Dersom Sogn og Fjordane går mot ein region med Hordaland og eventuelt Rogaland, vil Hornindal verte ein endå større utkant enn det ein er i dag. Dersom Møre og Romsdal vert ein del av ein region med Trønderfylka, vert også Hornindal kommune utkant. Svar på dette vil ein få etter at Hornindal har gjort sitt retningsval. Det er ein krevjande situasjon. Igjen må ein beklage at Stryn, Hornindal og Volda ikkje fekk den tilsutning som var naudsynt for å kunne realisere dette alternativet. Hadde ein fått dette til, ville ein ha fått ei kommune som samla var både slagkraftig og sterk. Det hadde gjeve oss musklar til å ta ein viktig posisjon i regionen.

Dersom ein legg den store regionsdebatten til sides, og ser meir spesifikt på Stryn-Hornindal contra Volda – Hornindal, så ser ein eit stort potensiale for Hornindal i begge konstellasjonane.
Ein har tidlegare peika på Stryn sin posisjon innan næringsliv og service. Vi veit at Stryn har knappheit på areal, og ein vil i Hornindal kunne få drahjelp for å få fart på den lokale næringslivsutviklinga i Hornindal. Geografisk vil ein då også orientere seg nærare inn mot Stranda, som har eit til dels samanfallande næringsliv (næringsmiddel, turisme, landbruk). Ser ein mot Volda, veit vi at dei har ein sterk akademisk kultur knytt til Høgskulemiljøet og eit sterkt fagmiljø knytt til helsesida. Dette vil vere med å utvikle tenestene i Hornindal, og ein vil kome tettare på offentlege og statlege arbeidsplassar, noko som er nærast fråverande i Hornindal og Stryn.

Hornindal kommune har hatt liten kapasitet knytt til utviklings-og planarbeid. Ein står føre ein stor jobb i høve revisjon av kommuneplanar med vidare. Det er difor gledeleg å sjå at det i begge intensjonsavtalane er lagt vekt på at dei noverande kommunesentera skal utviklast med dei styrker som dei i dag har. Dette borgar for at Hornindal sitt utviklings- og vekstpotensiale vil verte godt ivareteke gjennom begge alternativa.

- **Økonomisk robuste kommunear**

Innleiingsvis her vil ein peike på samanstillingar produsert av departementet som gjev eit oversyn over korleis den økonomiske stoda i dei ulike kostellasjonane vil vere. Desse følgjer som vedlegg til saka.

Det har i drøftingane kome fram spørsmålstillingar knytt til den økonomsike situasjonen til dei ulike kommunane, herunder driftsresultat, lånegjeld, fond, skattenivå, avigiftsnivå og arbeidsgjevaravgiftsnivå.

	Avgiftsnivå			Eiged.	Netto	Frie innt.	Lånegjeld	
	Vatn	Avløp	Renovasjon	skatt	driftsresultat	pr.innb	pr.innb.	Arbg.avg
Hornindal	4820	5780	2703	0	2,6 %	66.611	75.102	10,6 %
Stryn	3056	2043	2703	3	0,6 %	54.354	52.850	10,6 %
Volda	2362	676	1800	2	3,2 %	49.213	78.625	14,1 %

Tabellen ovanfor syner nokre nøkkeltal frå dei 3 kommunane. Som ein ser så har alle tre kommunane eit positivt driftsresultat i 2015, dette er eit godt utgangspunkt for samanslåing. Når ein ser på lånegjelda, så er den størst i Volda (om lag 649 mill.), så følgjer Stryn (med 512 mill.) og til sist Hornindal (124 mill.). Når dette vert fordelt etter innbyggjartal, ser ein at Volda og Hornindal er omtrent like, medan Stryn då får eit lågare nivå.

Hornindal har i sin økonomiplan prioritert rehabilitering/ombygging av skule og omsorgssenter. Desse investeringane er omtala i intensjonsavtalen med Volda, og Stryn presiserar i møte med kommunen den 24.06.16 at dei ser dei naudsynte oppgraderingane som må til i Hornindal knytt til desse bygga.
Volda har på si side i sin økonomiplan ny idrettshall i Volda, og i intensjonsavtalen er det også teke med det samarbeidet Volda kommune har med Høgskulen om fleirbrukslokale til undervisning, kultur og kino.

Det ligg som føresetnad at kommunane fram mot ei samanslåing skal halde kvarandre gjensidig oppdaterte på investeringsbehov, og erfaringsmessig veit vi at prioritering av investeringsprosjekt endrar seg i løpet av planperioden.

Det er også stor skilnad når ein ser på avgiftsnivået. Hornindal ligg av naturlege årsaker høgast. Det lågaste avgiftsnivået finn ein i Volda. Volda har også lågare eigedomsskatt enn Stryn. Når ein ser på arbeidsgjevaravgifta så har Stryn og Hornindal eit nivå på 10,6% medan Volda er i ei anna sone med 14,1 %.

Slik ein vurdera situasjonen vil ei samanslåing med Volda eller Stryn styrke den økonomiske situasjonen. Ser ein utelukkande på dei kommunale avgiftene, vil ein kome best ut av det med ei samanslåing med Volda, men då må ein ta høgde for endra arbeidsgjevaravgiftssone. Det er frå sentralt hald varsla ei endring knytt til arbeidsgjevaravgifta, men dette er førebels uavklara.

- **Styrka lokaldemokrati**

I begge intensjonsavtalane vert Formannskapsmodellen lagt til grunn. Vidare er det i avtalen med Stryn lagt opp til eit kommunestyre med 29 medlemmar. I avtalen med Volda har ein sett dette talet til 33 medlemmar. I begge avtalane er det lagt opp til at Fellesnemnda tek avgjerd om korleis ein vidare skal ha den politiske organiseringa.

For Hornindal sitt vedkomande er det positivt at ein i intensjonsavtalen med Volda har sikra like mange medlemmar frå dei to kommunane inn i Fellesnemnda. Dette har også vore diskutert med Stryn, men talet på medlemmar er ikkje talfest i sjølve avtalen.

I Hornindal er ein uroa for at Hornindal sine interesser vil kunne bli svekka i eit nytt og større kommunestyre, uavhengig av om det er saman med Stryn eller Volda.

Ein har frå rådmannen si side problem med å sjå at ei kommunesamanslåing for Hornindal kommune si side vil styrke demokratiet, men det er sjølvsagt opp til dei politiske partia å ta ansvar for at alle geografiske delar av ei ny kommune vert representert inn i dei nye politiske organ. I avtalane legg ein også opp til at fellesnemnda skal arbeide vidare med dette spørsmålet, og i avtalen med Volda vert det peika på at det skal gjerast vurderingar knytt til oppretting av kommunedelsutval etter Kommunelova sin § 12. Herunder skal også Fellesnemnda gjere vurderingar knytt til direkte val av medlemmar til kommunedelsutvala.

Til sjuande og sist handlar lokaldemokrati om evne og vilje til politisk engasjement. Det går såleis ei sterk oppmoding til innbyggjarane i Hornindal om å syne ekstra engasjement i tida framover, slik at dei vert synlege målberarar av lokaldemokratiet.

Ein kan også ta med at det per i dag er 4 parti som er representert i Hornindal kommunestyre. Ved ei samanslåing, vil dette talet auke, og ein vil få ei større breidde i det politiske landskapet – det er også ei form for styrka demokrati.

4.2. Kriteria for god kommunestruktur

Vurderingar av ny kommune eller eigen kommune i eit 20 – 30 års perspektiv opp mot kriteria og samfunnsmessige omsyn sett i samanheng med kommunens fire roller som:

- Tenesteytar
- Myndigheitsutøvar
- Samfunnsutviklar
- Lokaldemokratisk arena

I denne saka har ein forsøkt å belyse konsekvensar ved ei kommunesamanslåing mellom Hornindal og Stryn eller ei kommunesamanslåing mellom Hornindal og Volda.

Ein har med bakgrunn i tidlegare prosess lagt mindre vekt på 0-alternativet.

Ved ei samanslåing mellom Hornindal og Stryn eller Volda, står ein føre eit val mellom to kommunar som er vesentleg større enn Hornindal. Det seier seg sjølv at ved å bli ein del av ein større kommune, så vert posisjonen til kommunen endra.

Rådmannen føler seg trygg på at Hornindal i ei ny og større kommune vil verte styrka i høve å vere tenesteytar til innbyggjarane. Ein vil få auka kapasitet, meir kompetanse og kanskje også ein meir effektiv tenesteproduksjon.
Dette gjeld også i forhold til kommunen si rolle som myndeutøvar.

Når det gjeld kommunen som samfunnsutviklar vil ein bli ein del av eit større tiltaksapparat noko som kan sikre ei meir funksjonell samfunnsutvikling der ein har tilgang til både relevant og tilstrekkeleg kompetanse.

Ein syner elles til drøftingar og vurderingar gjort under pkt. 3.

5. Tilråding og framlegg til vedtak

Arbeidet med kommunereforma har vore eit krevjande, men spanande og utviklande arbeid. Ein har møtt naboane på ein ny og gjevande måte. Hornindal kommune er i ei særstilling: kommunen er sterkt ønska både av Stryn og Volda kommunar. Som det har kome fram både gjennom innbyggjarhøyring og på folkemøte, så har ein stor del av innbyggjarane i Hornindal hatt ei samanslåinga med både Stryn og Volda øvst på lista. Når dette ikkje vart slik, må ein gjere eit val. Innbyggjarundersøkinga syner dødt løp, noko som gjer det vanskeleg å gje ei klar og tydeleg tilråding, for det er også frå rådmannen si side ynskjeleg å spegle folkeviljen i tillegg til å gjere ei fagleg vurdering.

Det er mykje som talar for ei samanslåing med Stryn, likeeins er det mykje som talar for ei samanslåing med Volda. Etter rådmannen sitt syn vil Hornindal kommune kunne kome godt ut av det uansett kva val som vert gjort.

Dersom ein vel Stryn har ein mange års erfaring og tradisjon å hente erfaring frå. Ein ser også at Stryn er offensive i høve framtida, noko som kjem Hornindal til gode. Når det gjeld Volda er det mykje som er nytt. Hornindal har ikkje lang erfaring med samhandling mot Volda. Likevel opplever ein også her at Volda er på tilbodssida i høve Hornindal.

Ei samanslåing over fylkesgrensa vil vere eit modig og spenstig val. Ein vil med det i tydeleg grad utfordre dei eksisterande fylkesgrensene, noko som kan føre mykje nytt og spanande med seg.

I kommunereformarbeidet er vi oppmoda til å tenkje langsiktig, det har ein etter beste evne forsøkt å gjere. Frå rådmannen si side vil ein hevde at den uavklara situasjonen knytt til regionreforma set nokre skrankar i høve å sjå det heilskaplege biletet mange år fram i tid.

Sett frå rådmannen si side vil ein hevde at Hornindal sine innbyggjarar vil vere godt tente med begge alternativa, likevel skal det gjerast ei val. Ein har inntrykk av at det ikkje berre er rådmann som må tvile seg fram til dette. .

Med bakgrunn i den uavklarte situasjonen knytt til regionreforma, samt gode erfaringar med samarbeid i Nordfjord vel rådmann å innstille på at Hornindal kommune slår seg saman med Stryn kommune frå 01.01.2020.

Nye opplysningar i saka:

Dei tillitsvalde i Hornindal kommune hadde møte 29.06.16 og kom med fylgjande uttale:

Dei tillitsvalde ser fram til eit større fagmiljø, interessante samarbeid og håp om større handlingsfridom uansett kva for ei kommune vi slår oss ilag med.
Som tilsetterepresentantar meiner vi det vil bli mykje meirarbeid for dei tilsette ved samanslåing med Volda kommune i forhold til ved samanslåing med Stryn kommune.
Vi har hatt mykje samarbeid med Stryn kommune, har mange felles avtaler og mykje samarbeid i forhold til dei ulike fagområda.
Til ei viss grad veit vi kva vi går til i Stryn kommune, medan Volda kommune er upløgd mark og representerer stor usikkerheit.
Uansett val av samarbeidskommune, skal vi gjere vårt for at resultatet skal bli best mogeleg.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Stryn kommune.
2. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane.

28.06.2016 RÅD FOR MENNESKE MED NEDSETT FUNKSJONSEVNE

Framlegg frå Kari Torheim:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda kommune.
2. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane.

Kari Torheim sitt framlegg fekk 1 røyst, rådmannen sitt framlegg fekk 4 røyster

RMNF-014/16 TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET MED 4 MOT 1 RØYST:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Stryn kommune.
2. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane.

28.06.2016 ELDRERÅDET

Framlegg frå Karsten Oppheim:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda kommune.
2. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane.

Framlegget frå Karsten Oppheim fekk 2 røyster, rådmannen sitt framlegg fekk 3 røyster.

ELDR-016/16 TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET MED 3 MOT 2 RØYSTER:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Stryn kommune.
2. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane.

28.06.2016 UTVAL FOR UTVIKLING

Framlegg frå Connie Bakke:

1. Hornindal kommune godkjenner intensjonsavtale med Volda
2. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda
3. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei 2 kommunane

Avrøysting:
Connie Bakke sitt framlegg fekk 4 røyster
Råsmannen sitt framlegg fekk 3 røyster

UFU-038/16 TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET MED 4 MOT 3 RØYSTER:

1. Hornindal kommune godkjenner intensjonsavtale med Volda
2. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda
3. Den vidare prosessen skal byggje på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei 2 kommunane

28.06.2016 UTVAL FOR OPPVEKST OG HELSE

Per Maurset kom med fylgjande framlegg:

1. Utvalet for oppvekst og helse tilrår at intensjonsavtale mellom Volda og Hornindal vert godkjent.
2. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda.

Avrøysting:
Per Maurset sitt framlegg fekk 5 røyster
Rådmannen sitt framlegg fekk 2 røyster

UFOH-028/16 TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET MED 5 MOT 2 RØYSTER:

1. Utvalet for oppvekst og helse tilrår at intensjonsavtale mellom Volda og Hornindal vert godkjent.
2. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda.

30.06.2016 KOMMUNESTYRET

Krav om folkerøysting:

Ordføraren ga ordet til kontaktperson for innbyggarinitiativet Anne-Lise Hatledal. Ho orienterte om bakgrunnen for initiativet og kravet om folkerøysting.

Kommunestyret røysta over kravet om folkerøysting:
For folkerøysting 6 røyster
Mot folkerøysting 11 røyster.

Sp v/Rasmus Kirkhorn kom med fylgjande utsetjingsframlegg:
Med bakgrunn i at utførte innbyggjarundersøking kun har 200 respondentar mot krav i KS-008/16 pkt 2: 1/3 av innbyggjarane over 16 år, dvs 323 innbyggjarar.
Saka vert utsett til ny handsaming når dette er utført ref punkt 2 i KS-008/16 vedtak:
2. Det skal i løpet av våren gjennomførast ei innbyggjarundersøking. I ei slik undersøking skal minimum 1/3 av innbyggjarane over 16 år få høve til å uttale seg.

Avrøysting over Sp sitt framlegg:
For Sp sitt framlegg 6 røyster
Imot 11 røyster

Handsaming av sak 048/16:

Venstre v/Brynhild Lund Notøy kom med fylgjande framlegg:
Formannskapet sitt fleirtalsframlegg med følgjande tillegg:
Nytt punkt 5. Hornindal kommune ønskjer framleis å kunne inkludere Stryn i ein framtidig felles kommune.

Dette vart røysta over Venstre sitt framlegg: Samrøystes vedteke.

Senterpartiet v/Eldar Engelund kom med fylgjande framlegg:

1. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Stryn kommune
2. Den vidare prsessen skal bygge på den tidlegare vedtekne intensjonsavtalen mellom dei to kommunane
3. Hornindal kommune ønskjer framleis å kunne inkludere Volda i ei framtidig felles kommune

Avrøysting:
Formannskapet sitt framlegg med Venstre sitt tilleggspunkt fekk 11 røyster
Senterpartiet sitt framlegg fekk 6 røyster.

KS-048/16 VEDTAK MED 11 MOT 6 RØYSTER:

1. Tidlegare vedtak i Ks-sak 008/16 Godkjenning av intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Stryn, vert oppheva.
2. Hornindal kommune godkjenner intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Volda.
3. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda.
4. Den vidare prosessen skal byggje på vedteken intensjonsavtale mellom Hornindal og Volda.
5. Hornindal kommune ønskjer framleis å kunne inkludere Stryn i ein framtidig felles kommune.

29.06.2016 FORMANNSKAPET

Stig Olav Lødemel kom med fylgjande framlegg:

1. Tidlegare vedtak i Ks-sak 008/16 Godkjenning av intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Stryn, vert oppheva.
2. Hornindal kommune godkjenner intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Volda.
3. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda.
4. Den vidare prosessen skal byggje på vedteken intensjonsavtale mellom Hornindal og Volda.

Avrøysting:
Stig Olav Lødemel sitt framlegg fekk 3 røyster
Rådmannen sitt framlegg fekk 2 røyster

FORM-022/16 TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET MED 3 MOT 2 RØYSTER:

1. Tidlegare vedtak i Ks-sak 008/16 Godkjenning av intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Stryn, vert oppheva.
2. Hornindal kommune godkjenner intensjonsavtale kommunesamanslåing Hornindal – Volda.
3. Hornindal kommune vedtek kommunesamanslåing med Volda.
4. Den vidare prosessen skal byggje på vedteken intensjonsavtale mellom Hornindal og Volda.

Hornindal, den xx.xx.2014

xxxx xxxxxxxx
- Sekretær -

Viser til melding om vedtak frå Hornindal kommune sendt på epost til postmottak i Volda kommune 1. juli.

Sender vedtaket på nytt.

Mvh Hornindal servicekontor
Solfrid Otterdal Lien

VOLDA KOMMUNE
Rådmann

NOTAT

Formannskapet

Sak: Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2016/1139	*8933/2016*	*121*	*ADM/ASBMOL*	*25.07.2016*

FYLKESPLAN FOR MØRE OG ROMSDAL 2017-2020- HØYRING

Eg syner til vedlagde skriv frå Møre og Romsdal Fylkeskommune d.s. 30.06.2016 vedkomande Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020.

Framlegget til fylkesplan vart handsama i Fylkesutvalet 27.06.2016 og vart sendt til høyring med **frist 1. oktober 2016**. Planframlegget fylgjer vedlagt til vitande.

Av utsendingskrivet går det fram:

> *I Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020 har fylkestinget prioritert å ha ein overordna regional plan, Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020. Dette gir høve til å sjå utviklinga på ulike sektorar, forvaltningsnivå og kommunar under eitt, og bringe samen aktørar frå ei rekke ulike samfunnsområde.*
>
> *Planen skal gi fylkeskommunen, kommunale og regionale styresmakter, næringsliv, institusjonar og organisasjonar i fylket eit prioriterings- og avgjerdsgrunnlag. Planen skal også medverke til godt samarbeid og samhandling i fylket.*
>
> *Den regionale utviklinga er avhengig av at mange spelar på lag, og fylkeskommunen skal vere både ein tydeleg medspelar og lagleiar når det trengst. Det skal vi gjere ved å gi retning, stimulere, kvalifisere og samordne bruken av ressursane i dette flotte fylket. Fylkeskommunen har også rolla som talerør for interesser i Møre og Romsdal opp mot nasjonale myndigheiter.*
>
> *No ønskjer vi å høyre kva kommunar, regionale statsetatar, næringsliv, organisasjonar, forskings- og utdanningsinstitusjonar, kulturlivet og andre som har interesse for samfunnsutviklinga i Møre og Romsdal meiner om planen vår.*
>
> *Korleis er dine/dykkar interesser/fagfelt teke i vare?*
> *Er du einig i val av overordna prioriteringar?*
> *Kva kan vere aktuelle samarbeidsprosjekt i fylket på desse områda?*
> *Er du einig i val av hovudmål på dei tre innsatsområda?*
> *Er du eining i val av gjennomgåande perspektiv?*
> *Er oppbygginga av planen forståeleg?*
> *Ha du andre innspel til innhald, prosess eller gjennomføring?*

Dokument:
Høyringsutkast til Fylkesplan 2017-2020
Planomtale

Notat:
Innvandrarar og integrering i Møre og Romsdal
status 1.januar 2016

Verknader av lågare aktivitet i petroleumsretta næringar
Status pr 1.1.2016

Det vil bli halde to opne høyringsmøte om revideringa av fylkesplanen.

8. september kl 12.00-15.00 på Scandic Parken hotel i Ålesund
9. september kl 12.00-15.00 på Thon Hotel i Kristiansund

Innspel på høyringsdokumentet kan leverast elektronisk via nettsida,
eller på epost til post@mrfylke.no.
Høyringsuttalar kan også sendast pr post til Møre og Romsdal fylkeskommune, Fylkeshuset, 6404 Molde.

Formannskapet får vurdere om Volda kommune ynskjer å kome med innspel til planen.

Med helsing

Asbjørn Moltudal
rådgjevar

Forslag til

FYLKESPLAN

for Møre og Romsdal 2017–2020

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Høyringsutkast vedtatt i fylkesutvalet 27. juni 2016

Innhald

1 Forord 2
2 Om fylkesplanen 3
3 Overordna prioriteringar 5
4 Gjennomgåande perspektiv 7
5 Innsatsområde Kultur 8
6 Innsatsområde Kompetanse og Verdiskaping 11
7 Innsatsområde Samferdsel 13
8 Gjennomføring av fylkesplanen 15

1 Forord

Møre og Romsdal – der bølger gir vekst er fylkestinget sin visjon for Møre og Romsdal.

Dette er eit naturleg val for eit fylke som i all tid har livnært seg på det havet har å gi, og som har vore i front med å lage skip, utstyr og teknologi som tåler varierande bølger.

No må vi ruste fylket til å tåle - og nytte – også nye bølgar som skyl inn over oss; den grøne bølga, teknologibølga, urbaniseringsbølga, eldrebølga – og innvandringsbølga.

Den regionale planlegginga er eit sentralt verktøy for å jobbe systematisk saman om desse utfordringane og moglegheitene. Møre og Romsdal har tradisjon for å meistre omstillingar, og den kulturen skal vi trekke veksel på no.

I Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 stakar vi ut kursen for utviklinga i fylket vårt dei nærmaste fire åra.

Kva som kjem etter desse fire åra knytt det seg no usikkerheit til. Ei regionreform med nye geografiske inndelingar og nye oppgåver skal tre i kraft frå 1.1.2020. Fylkestinget vedtok i april 2016 prosess og framdriftsplan for dette arbeidet. Fylkesutvalet sette ned forhandlingsutval og mandat i mai. Det skal gjennomførast både ei utgreiing og ei høyring som grunnlag til fylkestinget sitt vedtak i desember. Med bakgrunn i Stortinget sitt vedtak om oppgåver for det folkevalte regionale nivået no i vår, har vi tru på at også dette er ei reform som Møre og Romsdal kan komme godt ut av. Meir oppdatert informasjon vil vere tilgjengeleg når vi legg fram forslag til endeleg plan for fylkestinget i desember.

Den regionale utviklinga er avhengig av at mange spelar på lag, og fylkeskommunen skal vere både ein tydeleg medspelar og lagleiar når det trengst. Det skal vi gjere ved å gi retning, stimulere, kvalifisere og samordne bruken av ressursane i dette flotte fylket. Fylkeskommunen har også rolla som talerør for interesser i Møre og Romsdal opp mot nasjonale myndigheiter.

Dersom alle blir med og gjer ein innsats innan sine område – med skaparevne, kunnskap, kompetanse og økonomiske verkemiddel, vil vi i fellesskap kunne vere med på å oppfylle fylkesplanens visjon.

2 Om fylkesplanen

Heimla i Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020

Regional planstrategi har erstatta fylkesplanen som det overordna styringsdokumentet på regionalt nivå. Planstrategien gir ei oversikt over dei største utfordringane og moglegheitene for fylket framover, og kva planar fylkeskommunen skal ha for å møte desse. Planstrategien viser også til dei nasjonale føringane som er gitt for den regionale planlegginga og korleis desse skal takast omsyn til i Møre og Romsdal.

Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020 finn de her: www.mrfylke.no/rps

Regional planstrategi dekker eit breiare planområde enn det som er med i fylkesplanen. Eit stort ansvarsområde for fylkeskommunen – tannhelse – er til dømes lite omtalt i fylkesplanen. Det betyr ikkje at dette er mindre viktig for den regionale utviklinga eller at denne sektoren ikkje kan vere med å bidra til å nå måla i fylkesplanen. Det det betyr, er at dette er godt ivaretatt i Regional delplan for tannhelse.

I Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020 har fylkestinget prioritert å ha ein overordna regional plan, Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020. Dette gir høve til å sjå utviklinga på ulike sektorar, forvaltningsnivå og kommunar under eitt, og bringe samen aktørar frå ei rekke ulike samfunnsområde.

Planen skal gi fylkeskommunen, kommunale og regionale styresmakter, næringsliv, institusjonar og organisasjonar i fylket eit prioriterings- og avgjerdsgrunnlag. Planen skal også medverke til godt samarbeid og samhandling i fylket.

Fylkeskommunen har gjennom fylkesplanen ansvar for å:

- Gi strategisk retning til samfunnsutviklinga i Møre og Romsdal
- Mobilisere og støtte dei regionale aktørane – i kommunar, regional stat, næringsliv, organisasjonar, FoU-miljø, kulturliv og lokalsamfunn
- Samordne verkemiddel og innsats

Kunnskapsgrunnlag

I kunnskapsgrunnlaget til Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020 blir det gjort greie for regionale utviklingstrekk på 15 samfunnsområde. Saman med Fylkesstatistikk, RISS, Kommunestatistikk, oversikt over folkehelsa og ikkje minst høyringsinnspela til den regionale planstrategien ligg det føre eit godt grunnlagsmateriale for fylkesplanprosessen. Det er i tillegg laga to oppdatert notat på områda arbeidsmarknad og innvandring.

Alle desse dokumenta er tilgjengelege på plan- og analyseavdelinga si nettside:
http://mrfylke.no/statistikk

Planprosess

Fylkesutvalet vedtok 14. mars 2016 oppstartmelding for revidering av fylkesplanen (sak U-27/16). Det er lagt vekt på brei intern og ekstern medverking i utabeiding av revidert plan. Det er oppretta ei ekstern ressursgruppe med aktørar som har kunnskap om svært mange av dei felta som fylkesplanen rører ved; samferdsel, kultur, utdanning, innvandring, næringsliv/arbeidsliv, frivillige organisasjonar, miljø, ungdom, eldre og funksjonshemma.

Revidering av fylkesplanen har vore tema i Regionalt planforum, på møte med Fylkesmannen si landbruksavdeling, i partnarskapet for verdiskaping og på regionale møte med kommunane om samferdsel.

Planen har vore arbeidd med både i ei internt fylkesplangruppe med rådgivarar frå alle avdelingar og i fylkesrådmanne si leiargruppe. Saka har vore tema på alle avdelingsmøta. Revidering av fylkesplanen har vore sett på sakskartet på møte i eldrerådet, ungdomspanelet, rådet for likestilling av funksjonshemma og i hovudutvala.

Møre og Romsdal fylkeskommune vil halde høyringsmøter for innspel til Fylkesplan 2017-2020 i september. Opne høyringsmøter vil haldast:

6. september kl 12-15 i Kristiansund for kommunane på Nordmøre og Romsdal

8.september kl 12-15 i Ålesund for kommunane på Sunnmøre

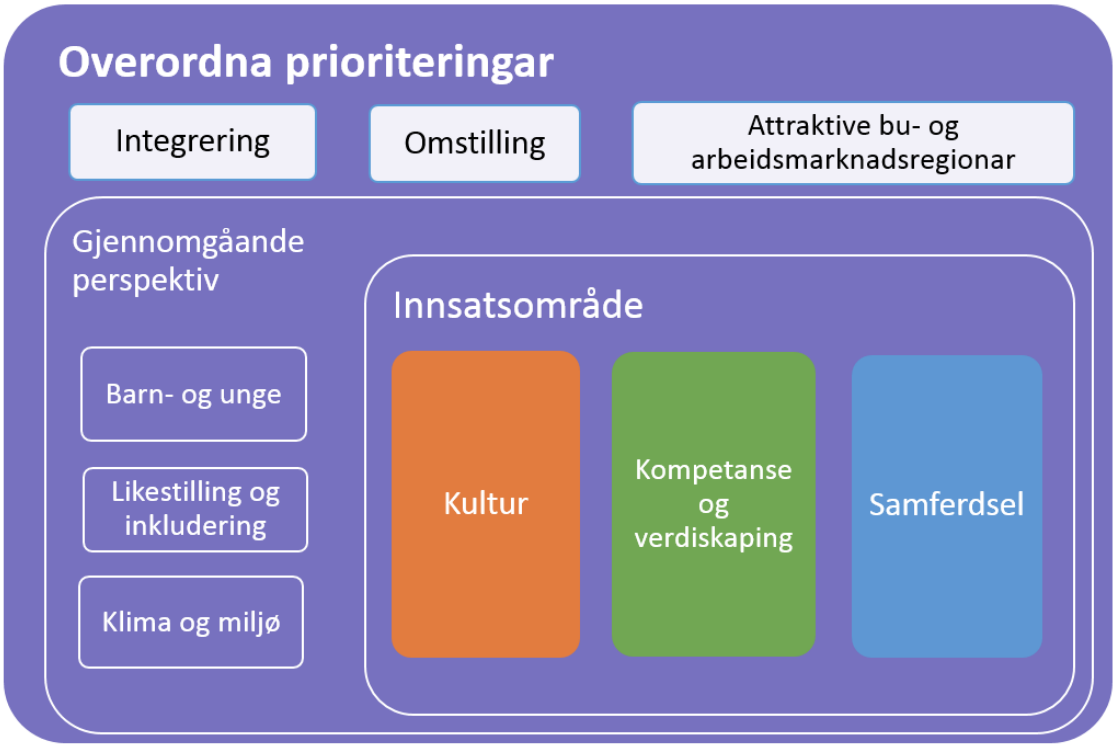
Oppbygging av Fylkesplan for Møre og Romsdal

Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 har tre overordna prioriteringar, tre innsatsområde og tre gjennomgåande perspektiv.

Dei tre overordna prioriteringane er områder der fylkeskommunen saman med kommunane og andre regionale aktørar er utfordra til å ta nye grep for å gjere fylket meir attraktivt å bu i, drive næring i og besøke.

Innsatsområda er dei områda der fylkeskommunen har størst kompetanse og verkemidlar til å påverke den regionale utviklinga.

Dei gjennomgåande perspektiva er viktige samfunnsomsyn som fylkeskommunen – og kommunane og staten – skal vurdere i alle planar og tiltak. Dei gjennomgåande perspektiva skal takast omsyn til på alle innsatsområda i fylkesplanen, og i handlingsprogramma for iverksetting av desse.

3 Overordna prioriteringar

Dette er nokre utviklingstrendar - eller bølger - som i særleg grad utfordrar både samfunnet Møre og Romsdal og fylkeskommunen som tenesteleverandør og samfunnsutviklar. Samstundes ligg det store moglegheiter innafor dei same områda om ein lykkast med påverke utviklinga i ei positiv retning. I komande planperiode vil Møre og Romsdal fylkeskommune ha ei særleg og tverrfagleg merksemd på følgande område:

- Integrering
- Omstilling
- Attraktive bu- og arbeidsmarknadsregionar

Fylkestinget legg til grunn at fylkeskommunen, i tillegg til å samordne oss internt, skal samarbeide tett med andre samfunnsaktørar som kommunar, regionale statsetatar, næringsliv, FoU-miljø, organisasjonar og kulturaktørar på desse områda. Det skal vi m.a. gjere ved å nytte eksisterande nettverk og legge til rette for nye møteplassar og kompetansebygging. Det vil i planperioden også bli utvikla og gjennomført eigne prosjekt innafor desse områda.

Målsettingar for satsingane skal utarbeidast innafor dei enkelte prosjekt og sektorar og fylkeskommunen skal ha ei koordinerande rolle.

Integrering

Den store innvandringa dei seinare åra, og auka fokus på «utanforskap» er utgangspunkt for at integrering skal ha særeskild merksemd. Sjølv om arbeidsinnvandringa ser ut til å gå noko ned framover, aukar talet på flykningar og asylsøkarar. Kunnskapsbehovet i kommunane er stort, og her kan fylkeskommunen ta ei rolle som regional utviklingsaktør.

Aktuelle tema for samarbeid er:

- Korleis gjere innvandring til ein ressurs?
- Korleis få til raskt integrering i samfunnet?
- Korleis styrke entreprenørskap blant innvandrar?
- Korleis mobilisere integreringsarbeid blant frivillige organisasjonar?
- Korleis styrke barnehagar og skolar som integreringsarenaer?
- Korleis kople språk-/kulturopplæring og praksis i arbeidslivet?
- Korleis kople språkopplæring til fagbrev?
- Korleis sørge for god mobilitet for innvandrarar?
- Korleis motverke sosial ulikskap – få færre til å felle utafor samfunnet og få dei som gjer det raskare tilbake

Omstilling

Delar av næringslivet står overfor store omstillingar med bakgrunn i konjunkturar. Både næringsliv og offentleg sektor skal omstillast til lågutsleppssamfunnet. Samtidig pågår store strukturendringar innafor offentleg sektor, t.d. kommune-/regionreform, høgskulereform, sjukehus og ein aukande sentralisering/urbanisering i samfunnet.

Aktuelle tema for samarbeid er:

- Korleis legg vi til rette for auka omstillingsevne i næringslivet?

- Korleis styrke nytenking og entreprenørskap?
- Korleis utvikle og nytte nødvendig velferdsteknologi?
- Kva er dei beste strukturane innafor forsking og høgare utdanning for å nå våre samfunnsmål?
- Korleis sikre fleire statlege arbeidsplassar til Møre og Romsdal?
- Korleis nytte moglegheitene som ligg i ny transportteknologi?
- Korleis nytte internasjonale verkemiddel til å nå regionale mål?

Attraktive bu- og arbeidsmarknadsregioner

Verken innbyggarar eller næringsliv forheld seg til kommune- og fylkesgrenser i kvardagen. Integrerte og heilskaplege regionar, både når det gjeld arbeidsplassar, utdanning, servicefunksjonar, fritidstilbod, handel m.m. er ei sterk vekstkraft som skapar attraktivitet.

- Korleis kan vi vidareutvikle og utvide heilskaplege regionar gjennom samordna areal- og transportplanlegging?
- Korleis nytte både ressursane i distrikta og forsterke vekstimpulsane som ligg i urbanisering/sentralisering?
- Korleis kan infrastruktur – samferdsle, institusjonar, breiband m.m. medverke til meir attraktive regionar?
- Korleis gjer vi eigen ungdom og potensielle tilflyttarar kjent med våre bu- og arbeidsmarknadsregioner?
- Korleis sikrar vi ei by- og tettstadsutvikling som gir regional attraktivitet?

For meir kunnskap om integrering, omstilling og attraktive bu- og arbeidsmarknadsregionar i Møre og Romsdal, sjå;

- RISS 2016, www.mrfylke.no/RISS
- Notat om innvandrarar i Møre og Romsdal 2016: www.mrfylke.no/statistikk
- Notat om sysselsetting og næringsutvikling i Møre og Romsdal 2016: www.mrfylke.no/statistikk
- Fylkesstatistikk (ny kjem medio oktober), www.mrfylke.no/fylkesstatistikk
- Utviklingstrekk i Møre og Romsdal 2016-2020, www.mrfylke.no/utviklingstrekk
- Regional delplan for attraktive byar og tettstader: www.mrfylke.no/senterstrukturplan
- FoI-strategi for Møre og Romsdal: : www.mrfylke.no/foistrategi

4 Gjennomgåande perspektiv

Dei gjennomgåande perspektiva er nasjonalt prioriterte samfunnsomsyn som fylkeskommunen – og kommunane og statsetatane – skal vurdere i alle planar og tiltak. Dei gjennomgåande perspektiva skal medverke til heilskapleg planlegging og tverrfagleg arbeid og legge grunnlag for at fylkeskommunen skal kunne vareta sentrale formål i plan- og bygningslova.

I løpet av dei siste åra har fleire av desse samfunnsomsyna også fått eigne lovar. I 2011 fekk vi Folkehelselova og i 2013 kom Diskriminerings- og tilgjengelova. På miljøområdet har vi m.a. Forureiningslova, Naturmangfaldslova, Vassforskrifta og Akvakulturlova.

To av desse omsyna er vurderte som så viktige i Regional planstrategi for 2016-2020 at dei har sine eigne regionale delplanar; folkehelse og klima og energi. Desse planane legg grunnlag for god oppfølging av desse viktige samfunnsomsyna. I tillegg har folkehelse kome inn som del av innsatsområde kultur i denne planen. Det betyr ikkje at dette berre skal følgast opp på kultursektoren – det betyr berre at kulturavdelinga koordinere arbeidet.

Fylkestinget vidareførar tre gjennomgåande perspektiv i fylkesplanen for 2017-2020:

- Klima og miljø
- Barn og unge
- Likestilling og inkludering

Klima og miljø

Natur- og kulturlandskapet i Møre og Romsdal er ein viktig ressurs for regional utvikling, og ein viktig faktor og ramme for sysselsetting, verdiskaping, busetnad og rekreasjon. Ein berekraftig arealpolitikk som tek omsyn til naturmangfaldet vil vere eit viktig verkemiddel for vidare utvikling i fylket. Økonomisk vekst er ein av dei viktigaste drivarane for areal- og energibruk. Alle avgjersler om lokalisering og utforming av næringsverksemd, bustader og infrastruktur vil påverke natur, energiforbruk og utslepp i lang tid framover.

Klimaendringane vil sette samfunnet vårt på prøve, og det er viktig at vi både førebur oss på endringane og gjer vårt beste for å redusere omfanget av dei. For å nå dette målet må alle bidra til eit endra forbruksmønster. Barn og unge skal skape framtidas samfunn, og skulen har ei viktig rolle i dette arbeidet. Samstundes må både det offentlege og næringslivet medverke til at nye klimavenlege haldningar og teknologiske løysingar får gode rammevilkår allereie i dagens samfunn.

Førebygging av naturfarar og andre uønskte hendingar er særleg viktig i eit fylke med slik topografi som Møre og Romsdal, og vi må ha beredskap som reduserer skadeverknadene om noko likevel skulle skje.

Fylkestinget har i saka om regional planstrategi 2016-2020 vedtatt at klima og miljø skal halde fram som gjennomgåande perspektiv. Oppfølginga vil skje som del av handlingsprogrammet til Regional delplan for klima og energi. Klimaplanen tar opp tre utfordringar – korleis vi kan redusere utsleppa av klimagassar, korleis energibruken kan bli meir effektiv og med meir fornybar energi, og korleis vi kan tilpasse oss til klimaendringane.

Fylkesplanen skal bygge opp under målet i delplanen om at klimagassutsleppa i Møre og Romsdal skal, i forhold til utsleppa i 2009, reduserast med meir enn 10 prosent innan 2020.

Barn og unge

Barn og unge sin trivsel er viktig for framtidig busetting i fylket. Gode nærmiljø og moglegheiter til fritidsaktivitetar er naudsynt for å sikre barn og unge gode levekår, utviklingsmoglegheiter og trygge oppvekstmiljø.

Fylkeskommunen og kommunane pliktar å vareta barn og unges interesser i planlegginga. Kommunane har ei ordning med barnerepresentant – som fungerer varierande. Det er behov for klarare retningslinjer og innhald frå nasjonalt hald for ordninga. Fylkeskommunen vil prioritere opplæring av barnerepresentantane i kommunane.

Barn og unge skal kunne ta del i reelle politiske prosessar og få påverke sin eigen kvardag. Elevråd og ungdomsråd er viktige arenaer for demokratiopplæring. Ei fortsatt satsing på skolering og støtte til desse organa vil vere viktig framover.

Barn og unge er ei viktig målgruppe for dei fylkeskommunale tenestene og det er behov for godt tverrfagleg arbeid for å kunne koordinere og utvikle tilboda. To område som ungdomspanelet trekk fram er rådgivartenesta i vidaregåande skole og ei heilskapleg satsing på psykisk helse i skulen.

Likestilling og inkludering

Møre og Romsdal har lågare skår enn landsgjennomsnittet på 9 av 12 indikatorane i SSB sin likestillingsindeks. Arbeidsmarknaden er klart kjønnsdelt og det er eit tydelig kjønnsskille i jobbval, arbeidstid og løn. Fylkeskommunen vil prioritere tiltak som kan vere med å jamne ut desse skeivheitene.

Det er viktig å understreke at likestilling handlar om meir enn kjønn. Også eldre, funksjonshemma, innvandrarar og sårbare grupper er underrepresenterte på ei rekke samfunnsarenaer. Det må arbeidast for å inkludere desse gruppene i arbeids– og kvardagslivet. Både for den enkelte og for lokalsamfunna er det viktig å dra nytte av dei ressursane desse representerer. For innvandrarar er språkopplæring heilt sentralt her.

Det er grunnleggjande å oppnå likeverdige livsvilkår for personar med nedsett funksjonsevne mellom anna knytt til syn, hørsel, bevegelse og allergiar. Dei fysiske tilhøva skal vere utforma slik at dei i så stor utstrekning som mogleg kan brukast av alle utan spesielle tilpassingar eller hjelpemiddel.

Møre og Romsdal står ovanfor ei kraftig auke i delen eldre. Dette må takast omsyn til i fylkeskommunal og kommunal planlegging, m.a. ved utdanning og rekruttering av helse- og omsorgspersonell. Fylkeseldrerådet trekk òg fram betydninga av gode transporttilbod og aktivitets- og kulturtilbod.

For meir kunnskap om dei gjennomgåande perspektiva, sjå

- «Utviklingstrekk i Møre og Romsdal 2016-2020»: www.mrfylke.no/rps
- Handbok for arbeid med dei gjennomgåande perspektiva i fylkesplanen: www.mrfylke.no/fylkesplan
- Fylkesstatistikk (ny kjem medio oktober), www.mrfylke.no/fylkesstatistikk
- Regional delplan for klima og energi: www.mrfylke.no/klimaplan
- Regional delplan for folkehelse: www.mrfylke.no/folkehelseplan

5 Innsatsområde Kultur

Kultur – drivkraft for regional utvikling

Regionar, både i Noreg og Europa, som har lukkast med å fornye og vitalisere samfunn og næringsliv, har knytt kulturutvikling saman med breie strategiar for kompetansebygging, verdiskaping og regional utvikling.

Kulturområdet skal vere ei drivkraft for å gjere store og små lokalsamfunn i Møre og Romsdal attraktive for innbyggarar og tilreisande. Vi skal ha eit aktivt kulturliv som skaper deltaking, opplevingar, tilhøyre, identitet og god folkehelse.

Kulturaktivitet, deltaking og oppleving i perspektiv av likeverd og inkludering for den einskilde må stå i sentrum. Kulturaktivitet- og opplevingar er ein berebjelke for lokal identitet, trivsel og utvikling.

Kultursektoren er ei næring som skaper arbeidsplassar, skatteinntekter og etterspurnad frå andre aktørar. Betydeleg økonomisk verksemd er også direkte eller indirekte knytt til kulturaktivitet, gjennom t.d. tilskot, privat forbruk av kulturaktiviteter og kulturrelaterte varer og tenester. Økonomisk verdiskaping på kulturfeltet har store ringverknadar for samfunnet på grunn av samspelet mellom kultur, kulturelle næringar, bulyst og stadidentitet. Kulturtilbod og kulturverksemder bidreg til utvikling av attraktive lokalsamfunn for næringsutvikling, ein mangfaldig arbeidsmarknad, verdiskaping og busetting.

Kulturformidling

Møre og Romsdal har et variert kulturliv, og svært mange nyttar dei kultur- og fritidstilboda som er tilgjengelig. Kulturpendlinga er stor, og går i alle retningar i fylket. Tilboda i byane er likevel viktige trekkplastre. Å vidareutvikle kulturinstitusjonane vil vere viktig også i åra som kjem.

Kulturlivet består både av profesjonelle og frivillige aktørar. Kulturinstitusjonar, frie kunstnarar og kulturskulane er døme på det profesjonelle kulturlivet. Eit breitt spekter av frivillige organisasjonar tek i vare og utviklar store delar av kulturlivet i fylket, både på eigenhand og i samarbeid med det profesjonelle. Felles for suksessen til begge partar er tilgang på gode lokale for øving, produksjon og visning.

Folkehelse og fysisk aktivitet

Det viktigaste folkehelsearbeidet skjer i lokalsamfunna der vi lever våre liv, og legg grunnlaget for helsa vår. Deltaking i sosiale fellesskap, gode moglegheiter for fysisk aktivitet i nærmiljøet og sunt kosthald er viktige faktorar som påverkar helsetilstanden.

Idrett og friluftsliv er viktig for mange av innbyggarane sin livskvalitet. Møre og Romsdal har eit mangfald av idrettsanlegg og ei idrettsrørsle som er god både i topp og i breidde. Friluftslivet er i sterk vekst, særleg friluftslivet i nærleiken av der folk bur.

Bibliotek

Biblioteka skal vere ein formidlar av kunnskap og kultur, ein stad for oppleving og inkludering, ein offentleg debattarena og ein møteplass. Det moderne biblioteket skal vere ein digital ressurs og ein læringsstad. Forpliktande samarbeid mellom kommunar og fylkeskommune vil vere viktig for å kunne innfri samfunnsoppdraget.

Kulturarv

Møre og Romsdal har ei rik kulturhistorie, og kulturarven er viktig for å bygge identitet, fellesskap, skape attraktivitet og som grunnlag for næringsutvikling. Verdifulle kulturminne og kulturmiljø er samtidig ein ikkje-fornybar ressurs, både til kunnskap og opplevingar, og det er viktig å forvalte denne kulturarven gjennom representativt vern, god tilrettelegging og spennande formidling.

Frivillig engasjement

Frivillig engasjement er sjølve føresetnaden for fylket sitt kulturliv. Frivillige lag og organisasjonar gjev tilbod gjennom tilrettelagt aktivitet, kor glede, meistring, inkludering, rekreasjon og gode opplevingar er kjerneverdiar. Frivillig sektor vil framleis vere ein av dei mest sentrale aktørar for vidare regional utvikling.

Hovudmål kultur 2017-2020

1. Frivillige lag og organisasjonar skal skape mangfald og engasjement i lokalsamfunna
2. Utvikle, formidle og ta vare på kulturarven som kjelde til opplevelse, kunnskap og bruk
3. Kunst- og kulturformidlinga skal vere allsidig, kunnskapsbasert, av høg kvalitet og for alle
4. Nærmiljø og lokalsamfunn skal fremme god fysisk og psykisk helse
5. Biblioteka skal vere aktive formidlarar av kunnskap og kultur, ein uavhengig møteplass og debattarena

Hovudmåla blir konkretisert med resultatmål og tiltak i Handlingsprogram kultur, som blir rullert årleg.

For meir kunnskap om kulturområdet i Møre og Romsdal, sjå;

- «Utviklingstrekk i Møre og Romsdal 2016-2020»: www.mrfylke.no/utviklingstrekk
- Rapportering på Handlingsprogram kultur 2015: www.mrfylke.no/handlingsprogram
- Regional delplan for kulturminne: www.mrfylke.no/kulturminneplan
- Regional delplan for folkehelse: www.mrfylke.no/folkehelseplan
- Oversikt over folkehelse i Møre og Romsdal: www.mrfylke.no/folkehelsestatistikk
- Planprogram Regional delplan for musea: www.mrfylke.no/museumsplan

6 Innsatsområde Kompetanse og Verdiskaping

Urbanisering og attraktivitet

Ein stadig større del av verdas befolkning bur i by. Denne urbaniseringstrenden gjeld og for Møre og Romsdal der det er byane og dei største tettstadane som veks i folketal. Skal Møre og Romsdal konkurrere om folk og funksjonar med resten av landet, må vi bygge attraktive byar og tettstader. Dei tre største byane Ålesund, Molde og Kristiansund har ein særskilt viktig regional rolle i sin region når det gjeld busetting, arbeidsplassar, kultur- og fritidsaktivitet, handel, samferdsel og utdanning.

Utvikling av attraktive byar og tettstader er komplekst. Men fylkeskommunen har fagfolk og virkemiddel innan planlegging, samferdsel, arkitektur, kultur og næringsutvikling, og vi har gjennomføringskraft både som planmynde, utviklar av fylkeskommunane eigedomar og ved bruk av økonomisk støtte for å støtte opp om utviklinga.

Internasjonalt konkurransedyktig næringsliv

Næringslivet i fylket har basis i ressursbaserte næringar og industriell produksjon bygd på erfaringsbasert kunnskap. Bedriftene er i global konkurranse og må i stadig sterkare grad levere kunnskapsbasert produksjon og tenesteyting, og klimaendringar og digitalisering gjer at bedriftene vert utfordra på både omstillingshastigheit, nye produksjonsmåtar og forretningsmodellar. I tett samarbeid med næringsliv og akademia er det ved inngangen til fylkesplanperioden laga ein forsking- og innovasjonsstrategi som gir retning for kva vi skal prioritere for å utløyse utviklingspotensialet framover.

Fleksibelt utdanningssystem og betre gjennomføring

Dynamiske regionar er prega av sterke kompetansemiljø, nyskaping og entreprenørskap. Oppvekst- og utdanningssystemet i Møre og Romsdal skal opplevast som attraktivt og godt tilrettelagt for brukarane, og skulane skal levere kompetanse som arbeidslivet har bruk for.

Krav til kompetanse i arbeidslivet har endra seg mykje dei siste tiåra, og dette gjer arbeidet med betre gjennomføring i den vidaregåande opplæringa svært viktig. I betre gjennomføring ligg både at fleire skal fullføre vidaregåande opplæring, men og at elevane fullfører med høgare kunnskapsnivå. Ein viktig føresetnad for å auke gjennomføringa er god tilgang til lære- og opplæringsplassar i privat og offentlege sektor. God karrierrettleiing og rådgiving skal gi målgruppa innsikt i dei mulegheitene som finst i arbeidslivet i fylket.

Entreprenørskap – for omstilling og nyskaping

Entreprenørskap er for å stimulere til nyskaping og omstilling i bedrifter og samfunnet i Møre og Romsdal. Forsking viser at sjansen for å starte eiga bedrift er større for dei som har vore gjennom entreprenørskapsundervisning i skulen. I Møre og Romsdal bør alle elevar og studentar ha tilgang til praktisk entreprenørskapsutdanning.

Møre og Romsdal har ei unik førstelinjeteneste, hoppid.no, som er ei heilskapleg satsing på nyskaping, frå skuleeleva til knoppskytingar retta mot globale marknader. Dette er eit samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunane, Innovasjon Norge og Fylkesmannen.

Berekraftig bruk av naturressursar gjer verdiskaping

Møre og Romsdal skal ha ein berekraftig bruk av naturressursane og gjennom det skape grunnlag for verdiskaping der vi har våre fortrinn. Dei naturgitte fortrinna til Møre og Romsdal er i hovudsak knytt til nærleiken til havet og dei ressursane som finst der. God forvaltning og effektiv bruk av ressursane i havrommet har gjort regionen til eit marint og maritimt tyngdepunkt. Møre og Romsdal har og stor

næringsmiddelproduksjon, og i skjeringspunktet mellom blå og grøn sektor ligg det potensiale for å kople ulike kunnskapsstrømmer og utløyse meir verdiskaping basert på naturressursane.

Hovudmål

1. Møre og Romsdal skal ha attraktive byregionar og tettstadar

2. Møre og Romsdal skal ha eit internasjonalt konkurransedyktig næringsliv

3. Møre og Romsdal skal ha levande lokalsamfunn med lokalt forankra næringsliv og gode bu- og oppvekstmiljø

4. Møre og Romsdal skal ha eit fleksibelt utdanningssystem som møter utfordringane i arbeidslivet og fører til verdiskaping, nytenking og inkludering

5. Møre og Romsdal skal ha betre gjennomføring i vidaregåande opplæring

6. Møre og Romsdal skal ha ein berekraftig bruk av naturressursane

Hovudmåla blir konkretisert med resultatmål og tiltak i Handlingsprogram kompetanse og verdiskaping, som blir rullert årleg.

For meir kunnskap om kompetanse- og verdiskapingsområdet i Møre og Romsdal, sjå;

- «Utviklingstrekk i Møre og Romsdal 2016-2020»: www.mrfylke.no/utviklingstrekk
- Rapportering på Handlingsprogram verdiskaping og Handlingsprogram kompetanse 2015: www.mrfylke.no/handlingsprogram
- Temp: www.mrfylke.no/temp
- FoI-strategi for Møre og Romsdal: www.mrfylke.no/foistrategi
- Regional delplan for klima og energi: www.mrfylke.no/klimaplan
- Regional plan for vassforvaltning: www.mrfylke.no/vassforvaltningsplan
- Kvalitetsplan for vidaregåande opplæring i Møre og Romsdal 2015-2019: www.mrfylke.no/utdanning

7 Innsatsområde Samferdsel

Samferdsel – nøkkel til vekst og årsak til miljøbelastningar og risiko

God samferdsel er ein føresetnad for både økonomisk vekst og velferdsauke i samfunnet. Utvikling av det totale samferdseltilbodet er ein nøkkel for å utvide og styrke bo- og arbeidsmarknadsregionane. Samstundes inneber transport store miljøbelastningar og stor risiko som må minimerast.

Kollektivtrafikk

Eit av dei viktigaste ansvarsområda fylkeskommunen har innanfor samferdsel, er utvikling og drift av heile kollektivtilbodet, både på innkjøp og inntektssida frå 2017. Eit godt samanhengande kollektivtilbod er ein av nøklane for å nå eit samfunn med lågare klimautslepp, betre arealbruk og meir effektiv transport. Modernisering av tilbodet gjennom t.d. nettbetaling, mobilløysingar og sanntidsinformasjon m.m. skjer gjennom merkevara FRAM. Tilbodet i byane må aukast gjennom høgare frekvens, effektive trasear og framkome, gode haldeplassar og terminalar. Fleksible tilpassa tilbod er viktig i distrikta.

Ferjetrafikken

Ferjetrafikken har sterk vekst, og veks meir enn vegtrafikken. Det er kapasitetsproblem i rushtrafikken på fleire samband. Utfordringa er å få auka økonomiske rammer til å betre ferjetilbodet på fleire strekningar for å gi dei reisande eit betre tilbod. Den høge trafikken kan gi grunnlag for solide inntekter når tilbodet er godt tilpassa etterspørselen. Her ligg det og moglegheiter i å nytte takstsystemet til å styre trafikkstrømmane, og stimulere til meir miljøvennlege reisevaner. Det er viktig framover å legge gode og framtidsbaserte analysar til grunn i anboda, som også kan danne grunnlag for endra inntektssystem på ferje, som i større grad tek omsyn til trafikkmengdene. Nye billetteringssystem er under utvikling nasjonalt. I tillegg er det behov for nye ferjer fordi deler av ferjeflåten er utdatert.

Transportsystem på veg

Transportsystemet på veg må utviklast både gjennom investeringar i nybygging og utbetringar, og gjennom framtidsretta vedlikehald og drift som medverkar til effektivt og trygt framkome. Vedlikehaldsgapet på veg er stort, berekna til minst 5,6 milliardar på fylkesvegnettet, og er størst på tunnelane, bruene og ferjekaiene. Det må større økonomiske rammer og nye modellar for drift- og vedlikehald på plass for å løyse dette. Tilrettelegging for dei mjuke trafikantane er svært viktig, både ut frå eit miljøperspektiv, folkehelseperspektiv og i forhold til arealbruk.

Miljøutfordringar

Totale utslepp av klimagassar i Norge frå samferdsel aukar stadig, og Møre og Romsdal er ikkje noko unntak. Skal klimamåla bli innfridd, må det arbeidast målretta i samferdselssektoren. Det å få fleire til å reise kollektivt, sykle og gå, vil vere eit viktig bidrag til å få ned utsleppa, og her er det spesielt i byane vi kan skape endringar som gir effekt. God og samordna areal- og transportplanlegging er systemarbeid det er viktig å lukkast med over tid, også med tanke på bevaring av biologisk mangfald. I tillegg kan teknologiutviklinga hjelpe oss gjennom utslippsfri framdriftsteknologi, og intelligente transportsystem (såkalla ITS) som kan gi ein meir saumlaus og barrierefri transport av både personar og gods.

Trafikktrygging

Fylkeskommunen har ansvaret for ulykkessituasjonen på fylkesvegar- og ferjer, og arbeider med trafikktrygging i form av haldningsskapande arbeid og med fysisk tilrettelegging. Ulykkessituasjonen svingar i forhold til tal drepne og hardt skadde per år, men tendensen er ein nedgang over tid.

Haldningsarbeid, spesielt mot unge, samt fysisk trafikksikker utforming av vegnettet ser ut til å gje gode resultat. Dette arbeidet må utviklast vidare.

Hovudmål

Også i denne planperioden vil Samferdsel ha ein lengre planhorisont enn fylkesplanen, fordi måla for Samferdsel byggjer på Handlingsplan Samferdsel 2013 – 2022. Måla for innsatsområdet er som følgjer:

1. Kollektivandelen skal aukast, og tilbodet skal vere attraktivt, effektivt og tilpassa kundegrunnlaget

2. Moglegheitene i ferjetrafikken skal utnyttast og tilbodet skal ha tilpassa kapasitet og enkle betalingsløysingar

3. Transportsystemet skal utviklast og haldast ved like, samt vere effektivt, tilgjengeleg og trafikksikkert for alle typar trafikkantar

4. Transportsektoren skal omstillast mot eit samfunn med lågutslepp og overgang til fornybar energi, og negative miljøkonsekvensar skal minimaliserast

5. Ferjeavløysing kan vurderast på alle fjordkryssingar, då fastlandsamband både er samfunnsnyttige og skapar vekst og utvikling i samfunnet generelt

6. Transportulykker med drepne og hardt skadde skal reduserast ytterlegare - ned mot det nasjonale målet om 350 personar i 2030

7. Gang- og sykkelvegnettet skal byggjast ut som eit verkemiddel for å betre framkomme, trafikksikring, folkehelse og klima

Hovudmåla blir konkretisert med resultatmål og tiltak i Handlingsprogram samferdsel, som blir rullert årleg.

For meir kunnskap om samferdselsområdet i Møre og Romsdal, sjå:

- «Utviklingstrekk i Møre og Romsdal 2016-2020»: www.mrfylke.no/utviklingstrekk
- Rapportering på Handlingsprogram samferdsel 2015: www.mrfylke.no/handlingsprogram
- Grunnlagsdokument (strategiar) til innsatsområde samferdsel: www.mrfylke.no/samferdselsplanlegging

8 Gjennomføring av fylkesplanen

Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 skal følgjast opp og konkretiserast gjennom handlingsprogram for kvart innsatsområde. Desse skal rullerast årleg. Handlingsprogramma skal sikre god samanheng mellom plan, verkemiddel og gjennomføring. Det inneber at handlingsprogramma blir tett kopla med økonomiplanen og budsjett.

Gjennomføring av planen er avhengig av eitt breitt samarbeid mellom mange partar. Skal planen vere eit verktøy for regional utvikling må den kople saman ulike sektorar, forvaltingsnivå, verkemiddel og aktørar.

Handlingsprogramma til Fylkesplan 2017-2020 skal utarbeidast i partnarskap mellom fylkeskommunen, Fylkesmannen og statlege etatar på regionalt nivå, kommunar, næringsliv, forskings- og utdanningsinstitusjonar, kulturlivet og andre partar. Desse bør og vere kopla på ved den årlege rulleringa av handlingsprogramma.

Dei overordna prioriteringane i fylkesplanen vil på same måte som handlingsprogramma bli følgt opp gjennom samarbeid og i nettverk med andre samfunnsaktørar. Det vil i planperioden både bli utvikla og gjennomført eigne prosjekt innafor desse områda, samt at dei vert prioritert i dei ulike sektorane fylkeskommunen har ansvar for. Fylkeskommunen skal ha ei koordinerande rolle.

Dei gjennomgåande perspektiva skal følgjast opp i handlingsprogramma ved at det for kvart tiltak skal markerast kva gjennomgåande perspektiv som må takast omsyn til. Handbok for arbeidet med dei gjennomgåande perspektiv vil bli oppdatert. Denne vil m.a. bli nytta i opplæring i saksbehandling. I samband med revidering av planen er det nedsett interne tverrfaglege arbeidsgruppe for likestilling/inkludering og barn og unge, koordinert av plan- og anslyseavdelinga. Arbeidsgruppene vil ha jamlege møte for å følgje opp dei gjennomgåande perspektiva.

Det vil bli utarbeidd eit forenkla sett med måleindikatorar for å kunne vurdere i kva grad måla er nådd ved slutten av planperioden.

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Fylkeshuset, 6404 Molde
Telefon 71 25 80 00
post@mrfylke.no
www.mrfylke.no

VOLDA KOMMUNE
Rådmann

NOTAT

Formannskapet

Sak: Regionreforma

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2016/590	*8614/2016*	*026*	*ADM/RUNSJU*	*12.07.2016*

UTGREIING AV FYLKESMANNEN SIN FRAMTIDIGE STRUKTUR – INNSPELSRUNDE

Eg syner til vedlagte skriv frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 07.07.16 og føreels rapport frå prosjektgruppa i Statsforvaltningsavdelingen som utgreier framtidig struktur for fylkesmannen. Den førebelse rapporten er sendt ut til ulike instansar for ei innspelsrunde før utarbeiding av endeleg rapport.

Utdrag frå skrivet:
«Sentralt for drøftingen av egenskaper og konsekvenser av de tre modellene er å vurdere hvordan den enkelte modell sikrer at fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner kan ivaretas på best mulig måte. Følgende modeller drøftes:

- *Konsolideringsmodell som innebærer mindre endringer av dagens struktur (14-17)*
- *Regionmodell som innebærer et antall mellomstore embeter (8-13)*
- *Landsdelsmodell som innebærer et antall store embeter på landsdelsnivå (4-7)*

KMD vil understreke at de tabellene som er angitt i rapportens kapittel 6 ikke er konkrete forslag til inndelinger, men kun eksempler på ulike alternativer som illustrerer forskjellige karakteristika ved modellene.

I den samlede vurderingen av modellene legges det vekt på at fremtidig struktur for fylkesmannen skal være fremtidsrettet og ha bærekraft i møte med nye og endrede oppgaver. Den skal også være robust sett i relasjon til en endret kommunestruktur i et langsiktig perspektiv. På den bakgrunn mener prosjektgruppen at regionmodellen er den av modellene som best forener de viktigste hensyn som en inndeling av fylkesmannen skal ivareta. Den legger strukturelle forutsetninger for økt faglig bærekraft, funksjonalitet, stordriftsfordeler, samordning i regional stat og harmonisering med fremtidig regionalt folkevalgt nivå. Modellen kan også representere en robust løsning for de endringer i kommunestrukturen som kan komme på både kort og lenger sikt.»

Sunnmøre regionråd vil tilretteleggje for prosessar i samband med regionreforma. Rådmannen ser det som naturleg at også fylkesmannsstrukturen vert sett i samanheng med desse prosessane.

Formannskapet får vurdere om de i samband med at dette notatet står på sakslista vil kome med tidleg innspel til den førebelse rapporten.

Med helsing

Rune Sjurgard
Rådmann

Kopi:
Sunnmøre regionråd

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Se liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	14/7756-51	07.07.2016

Utredning av fylkesmannens fremtidige struktur - utsendelse av foreløpig rapport på bred innspillsrunde

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sender med dette på en bred innspillsrunde en foreløpig rapport fra prosjektgruppen i Statsforvaltningsavdelingen som utreder fremtidig struktur for fylkesmannen. Den foreløpige rapporten inneholder ikke konkrete anbefalinger og er ikke behandlet politisk i KMD.

Mandatet for utredningen har vært å utrede ulike modeller for fylkesmannen struktur, avgrenset til geografisk inndeling av embetene. Siden utredningen foregår parallelt med kommune- og regionreformene, drøftes modellene blant annet i lys av ulike scenarier for kommune- og regionstruktur.

Den foreløpige rapporten vil bli videre bearbeidet i høst, blant annet i lys av innkomne innspill og resultatene i de parallelle prosessene så langt. Utredningen skal foreligge før årsskiftet.

1. Bakgrunn

Regjeringen besluttet høsten 2014 at KMD skulle gjennomføre en utredning av fremtidig struktur og størrelse for fylkesmannen. Målsettingen med arbeidet er at utredningen skal gi departementet et godt grunnlag for å vurdere hva som er hensiktsmessig inndeling av embetene gitt de oppgaver og roller fylkesmannen skal ivareta i forvaltningen nå og i tiden fremover. En prosjektgruppe bestående av representanter for KMD og et eksternt analysemiljø (NIVI Analyse) har stått for arbeidet med utredningen. KMD har i tillegg oppnevnt en referansegruppe bestående av fylkesmannens oppdragsdepartementer og representanter fra embetsledelsen hos fylkesmannen til å følge arbeidet.

Postadresse
Postboks 8004 Dep
NO-N-0030 OSLO
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

http://www.kmd.dep.no/

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Statsforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Synnøve K. Bøen

Bakgrunnen for å igangsette utredningen var at kommunereformen og en endret kommunestruktur med færre og mer robuste kommuner åpner for å vurdere fylkesmannsembetets geografiske inndeling. Kommunene er fylkesmannens viktigste brukere og samarbeidspartnere og det er et viktig mål at stat og kommune skal fungere best mulig sammen. Også andre reformprosesser og utviklingstrekk i forvaltningen har aktualisert behovet for en vurdering av inndelingen av fylkesmannen. Det skal gjennomføres en regionreform der målet er om lag ti nye folkevalgte regioner med en sterkere samfunnsutviklerrolle og nye oppgaver. Betydelige endringer i inndelingen av en rekke regionale statsetater i løpet av de siste 15-20 år har også medført endrede rammebetingelser for fylkesmannens samhandling og samarbeid med disse etatene.

2. Utredningens hovedinnhold og anbefalinger

Utredningen består av fire hoveddeler. Først gjennomføres det en prinsipiell vurdering av spesifikke inndelingsbehov knyttet til fylkesmannens roller og oppgavetyper. Deretter følger en gjennomgang og analyse av dagens embeter mht. geografiske forhold, ressursbruk og kompetanse. Så gis det en drøfting av aktuelle reformprosesser og betydningen av disse for inndelingen av fylkesmannen. I siste del av utredningen skisseres og drøftes tre hovedmodeller for framtidig inndeling av embetene. De tre hovedmodellene utgjør ikke konkrete inndelingsforslag, men representerer mulige hovedløsninger med ulike egenskaper for å møte eksisterende og framtidige utfordringer og behov. Antall embeter i hver hovedmodell angis innenfor et intervall. Sentralt for drøftingen av egenskaper og konsekvenser av de tre modellene er å vurdere hvordan den enkelte modell sikrer at fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner kan ivaretas på best mulig måte. Følgende modeller drøftes:

- Konsolideringsmodell som innebærer mindre endringer av dagens struktur (14-17)
- Regionmodell som innebærer et antall mellomstore embeter (8-13)
- Landsdelsmodell som innebærer et antall store embeter på landsdelsnivå (4-7)

KMD vil understreke at de tabellene som er angitt i rapportens kapittel 6 ikke er konkrete forslag til inndelinger, men kun eksempler på ulike alternativer som illustrerer forskjellige karakteristika ved modellene.

I den samlede vurderingen av modellene legges det vekt på at fremtidig struktur for fylkesmannen skal være fremtidsrettet og ha bærekraft i møte med nye og endrede oppgaver. Den skal også være robust sett i relasjon til en endret kommunestruktur i et langsiktig perspektiv. På den bakgrunn mener prosjektgruppen at regionmodellen er den av modellene som best forener de viktigste hensyn som en inndeling av fylkesmannen skal ivareta. Den legger strukturelle forutsetninger for økt faglig bærekraft, funksjonalitet, stordriftsfordeler, samordning i regional stat og harmonisering med fremtidig regionalt folkevalgt nivå. Modellen kan også representere en robust løsning for de endringer i kommunestrukturen som kan komme på både kort og lenger sikt.

KMD ber om at mottakerne av den foreløpige rapporten særlig vurderer de tre hovedmodellene som skisseres i rapporten og modellenes egenskaper sett fra egen synsvinkel. KMD ber også om tilbakemelding på eventuelle feil eller mangler i rapporten. Departementene kan vurdere om det er andre underliggende virksomheter enn de som står på mottakerlisten som bør gis anledning til å komme med innspill til den foreløpige rapporten.

Det vises til vedlagte foreløpige rapport og et fyldig sammendrag for en mer grundig redegjørelse av prinsipper for inndeling, modeller og begrunnelser for modellvalg samt vurderinger av konsekvenser og egenskaper.

3. Frist for innspill

Departementet ber om at eventuelle merknader og innspill til den foreløpige rapporten sendes elektronisk til: postmottak@kmd.dep.no.
Merknader kan også sendes til:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep,
0032 Oslo

Spørsmål om utredningen kan rettes til prosjektgruppen ved spesialrådgiver Øivind Christoffersen på e-post: Oivind.Christoffersen@kmd.dep.no eller seniorrådgiver Synnøve Bøen på e-post: Synnove-Karin.Boen@kmd.dep.no.

Med vennlig hilsen

Med hilsen

Svein Berbu (e.f.)
avdelingsdirektør

Synnøve K. Bøen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Departementene
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Statens sivilrettsforvaltning
Miljødirektoratet
Landbruksdirektoratet
Helsedirektoratet
Statens helsetilsyn
Utdanningsdirektoratet
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Riksantikvaren
Arbeidstilsynet
Senter for IKT i utdanningen
Statped
Fylkesmannsembetene
Sysselmannen på Svalbard
Kommunene
Fylkeskommunene
Sametinget
KS
Virke
SPEKTER
NHO
LO - stat
Akademikerne
YS - stat
Unio
Den norske legeforening
Econa
Fagforbundet
Fellesorganisasjonen
Forskerforbundet
Naturviterne
Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon
Norges Juristforbund
Norsk lektorlag
Norsk Sykepleierforbund
Parat
Samfunnsviterne
Samfunnsøkonomene
Tekna
Utdanningsforbundet

Akademikerforbundet
NTL
Fellesforbundet
Norsk institutt for naturforskning
Norges naturvernforbund
SABIMA
Norges jeger og fiskerforbund
Norsk friluftsliv
Verdens naturfond
Natur og ungdom
Miljøstiftelsen Bellona
Norges Skogeierforbund
Bondelaget
Norsk bonde- og småbrukarlag
Norskog
Statskog SF
Treforedlingsindustriens bransjeforening
Treindustrien
Maskinentreprenørenes Forbund
Norsk Allmenningsforbund
Norges Fjellstyresamband
Det norske Skogselskap
Norske reindriftsamers landsforbund (NRL)
Universitets- og høgskolerådet
Norsk Montessoriforbund
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund
Steinerskoleforbundet
Voksenopplæringsforbundet
Private barnehages Landsforbund
Kristne Friskolers Forbund
Elevorganisasjonen

Utredning av fylkesmannens fremtidige struktur

Foreløpig rapport fra prosjektgruppen i Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2016

Pr. 05.07.2016

Innhold

1. SAMMENDRAG 3

2. BAKGRUNN FOR UTREDNINGEN 18
- 2.1 Bakgrunn og formål 18
- 2.2 Mandat 18
- 2.3 Organisering av arbeidet 19
- 2.4 Avgrensing og fortolkning av mandatet 20

3. HENSYN OG PRINSIPPER FOR INNDELINGEN 22
- 3.1 Historisk bakgrunn 22
- 3.2 Inndelingen skal understøtte sentrale roller for fylkesmannen 24
- 3.3 Oppgavetyper og inndelingsbehov 27
- 3.4 Effektiv forvaltningsstruktur 31
- 3.5 Inndeling av folkevalgt regionalt nivå 32
- 3.6 Mål og prinsipper for inndelingen 34
- 3.7 Lokaliseringshensyn 35

4. BESKRIVELSE OG ANALYSE AV DAGENS FYLKESMANNSEMBETER 38
- 4.1 Dagens organisering og ressursbruk 38
- 4.2 Dagens samhandlingsmønster 47
- 4.3 Analyse kompetanse, kapasitet og oppgaveløsning 56
- 4.4 Regional avstandsanalyse 68
- 4.5 Samsvarsanalyse for regional statsforvaltning 70

5. UTVIKLINGSTREKK OG REFORMER 75
- 5.1 Behovet for reformer i offentlig forvaltning 75
- 5.2 Kommunereformen 75
- 5.3 Regionreformen 76
- 5.4 Statlige sektorreformer 77
- 5.5 Endringer i statlig styring av kommunene og fylkesmannens rolle 80
- 5.6 Nordiske reformprosesser 81

6. TRE HOVEDMODELLER FOR FRAMTIDIG INNDELING 86
- 6.1 Analytisk ramme 86
- 6.2 Konsolideringsmodellen 87
- 6.3 Regionmodellen 91
- 6.4 Landsdelsmodellen 94
- 6.5 Kompenserende tiltak for å motvirke avstandsulemper 97

7. SAMLET VURDERING AV MODELLENE 98

8. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER 100

Status for den foreløpige rapporten

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sender med dette på en bred innspillsrunde en foreløpig rapport fra prosjektgruppen i Statsforvaltningsavdelingen som utreder fremtidig struktur for fylkesmannen. Den foreløpige rapporten inneholder ikke konkrete anbefalinger og er ikke behandlet politisk i KMD.

Mandatet for utredningen har vært å utrede ulike modeller for fylkesmannen struktur, avgrenset til geografisk inndeling av embetene. Siden utredningen foregår parallelt med kommune- og regionreformene, drøftes modellene blant annet i lys av ulike scenarier for kommune- og regionstruktur.

Den foreløpige rapporten vil bli videre bearbeidet i høst, blant annet i lys av innkomne innspill og resultatene i de parallelle prosessene så langt. Utredningen skal foreligge før årsskiftet.

1. Sammendrag

Bakgrunn og mandat

Regjeringen besluttet våren 2015 at Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) skal gjennomføre en utredning av fremtidig struktur og størrelse for fylkesmannen. Målsettingen med arbeidet er at utredningen skal gi departementet et godt grunnlag for å vurdere hva som er hensiktsmessig inndeling av embetene gitt de oppgaver og roller fylkesmannen skal ivareta i forvaltningen nå og i tiden fremover. Det har vært nedsatt en referansegruppe med deltagelse fra fylkesmannens fagdepartementer og fra embetene selv som har fulgt arbeidet. Prosjektledelsen er ivaretatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Bakgrunnen for å igangsette utredningen var at kommunereformen og en endret kommunestruktur med færre og mer robuste kommuner åpner for å vurdere fylkesmannsembetets geografiske inndeling. Kommunene er fylkesmannens viktigste brukere og samarbeidspartnere og det er et viktig mål at stat og kommune skal fungere best mulig sammen. Også andre reformprosesser og utviklingstrekk i forvaltningen har aktualisert behovet for en vurdering av inndelingen av fylkesmannen. Det skal gjennomføres en regionreform som innebærer at dagens fylkeskommune blir erstattet med større folkevalgte regioner med utvidete oppgaver. Betydelige endringer i inndelingen av en rekke regionale statsetater i løpet av de siste 15-20 år har også medført endrede rammebetingelser for fylkesmannens samhandling og samarbeid med disse etatene.

Mandatet for utredningen har vært å utrede ulike modeller for fylkesmannen struktur, avgrenset til geografisk inndeling av embetene med utgangspunkt i sannsynlige scenarier for kombinasjoner av ny kommunestruktur og ny fylkesstruktur. Det skal i den sammenheng vurderes hvordan den enkelte modell sikrer at fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner ivaretas.

For å svare på mandatet er arbeidet med utredningen gjennomført i fire steg: (1) En prinsipiell vurdering av inndelingsbehov knyttet til fylkesmannens roller og oppgavetyper (2) En gjennomgang og analyse av dagens embeter mht. geografi, ressursbruk og kompetanse. (3) En drøfting av aktuelle reformprosesser og betydningen av disse for inndelingen, og 4) En konkret vurdering av egenskaper og mulige konsekvenser av tre hovedscenarioer:

- Mindre endringer av dagens struktur
- Et antall mellomstore embeter
- Et antall store embeter

Hensyn som skal ivaretas

I kapittel 3 gis det innledningsvis en historisk gjennomgang av sammenhengen mellom fylkesinndelingen og fylkesmannsinstitusjonen. To trekk ved utviklingen poengteres. For det første viser den historiske gjennomgangen at fylkene og inndelingen av dem opprinnelig var ment for statlige styringsformål. Etablering av en statlig representant på fylkesnivå ble tidlig ansett som nødvendig for å sikre sammenheng i politikken i hele landet.
At fylkene skal utgjøre grunnenheten for inndelingen av regionale statlige virksomheter har Stortinget ved flere anledninger bekreftet som prinsipp også i nyere tid. Det har vært forutsatt at alle statsetater med behov for regional forvaltning skal følge fylkesinndelingen og at ingen inndelinger skal gå på tvers av fylkene. Den faktiske utviklingen de siste tiårene har imidlertid vært preget av at regionale statsetater i stor utstrekning har forlatt fylkesinndelingen som inndelingsenhet. I dag har 38 regionale statsetater valgt 36 forskjellige administrative inndelinger

Det andre poenget som den historiske gjennomgangen viser er at det har vært en sammenkobling mellom fylkesinndelingen, fylkesmannen, kommunene og det folkevalgte regionale nivået. At de regionale folkevalgte organene (amts/fylkestingene) skulle følge de daværende statlige amts/fylkesgrensene kan ses på som en understrekning av at det lokale og regionale selvstyret skulle skje innenfor enhetsstatens ramme. I senere års reformarbeider er sammenhengen mellom inndelingen av fylkesmannen og det folkevalgte regionale nivået fortsatt understreket, men da med motsatt utgangspunkt. Både i forvaltningsreformen (2006) og pågående regionreform (Meld. St. 22 (2015−2016)) blir behovet for å tilpasse regional stats strukturer til regionalt folkevalgt nivås inndeling vektlagt.

Et viktig grunnlag for å vurdere inndelingen for fylkesmannen er de roller og oppgaver fylkesmannsembetet til enhver tid skal ivareta i forvaltningen og de målgrupper oppgaveløsningen retter seg mot. Inndelingen må derfor ses i lys av og understøtte embetets egenart som desentralisert og kommunenært statlig forvaltningsorgan. I kapittel 3 framheves særlig tre sider ved fylkesmannens rolle i forvaltningen som viktige begrunnelser for at stadig nye oppgaver har blitt lagt til embetet:

- Fylkesmannens rolle som bindeledd mellom stat og kommune
- Fylkesmannens rolle som tverrsektoriell samordner
- Fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans

Disse funksjonene har vært grunnleggende i hele embetets historie. Dynamikken og kompleksiteten i samfunnsutviklingen stiller voksende krav til en forvaltning som evner å se sammenhenger og finne gode løsninger på tvers av ulike sektorer og forvaltningsnivåer. Det taler for at fylkesmannsembetets rolle som bindeledd og samordner ikke vil bli svekket i årene som kommer, snarere tvert om. Med landets geografi, kommunestruktur og spredte bosettingsmønster har det en stor verdi at staten er representert i den enkelte region, både for å formidle, forankre og følge opp nasjonal politikk, men også for å være en lyttepost for lokale synspunkter og behov, og ta de initiativ som naturlig tilligger fylkesmannen som nasjonal myndighet.

Fylkesmannen utfører oppgaver overfor tre hovedmålgrupper: Kommuner, innbyggere og næringsliv og andre offentlige myndigheter. Oppfølgingen av og dialogen med kommunene er bærebjelken i embetenes virksomhet. Oppgavene fylkesmannen utfører overfor kommunene tilsier et behov for tett kontakt og samhandling med kommunene. Her vil kommunikasjoner, reisetid og antall kommuner spille en stor rolle. Inndelingen av fylkesmannen bør derfor i størst mulig grad legge til rette for at kontakten og samhandlingen med kommunene kan ivaretas på en god og effektiv måte. Lange reiseavstander kan begrense kontakthyppighet og samhandling. Det finnes ikke noe ideelt måltall eller fasit på hva som er det optimale antall kommuner som hvert enkelt embete skal betjene og følge opp. Antallet kommuner i hvert fylke er prisgitt utviklingen i kommunestrukturen i det enkelte fylke. I 2016 (før endringen som følger av kommunestrukturreformen er iverksatt) varierer kommunetallet i det enkelte fylke fra 44 i Nordland til 14 Vestfold. Gjennomsnittstallet for landet som helhet er 23 kommuner per embete.

Hensynet til nærhet i oppgaveløsningen overfor innbyggere og næringsliv kan som for kommunene tale for at enhetene ikke bør bli for store. Dette argumentet må imidlertid ses i lys av om kontaktbehovet mellom embete og innbygger er av en slik karakter at det er nødvendig eller hensiktsmessig med personlig oppmøte. Hvis det er lite behov for personlig oppmøte, kan snarere behovet for en effektiv forvaltning av slike oppgaver tale for større enheter, bl.a. ut fra hensynet til effektiv forvaltning og rettssikkerhet, selv om dette ikke er entydig. For innbyggere og næringsliv kan det videre være viktig at fylkesmannens inndeling er basert på geografiske funksjonalitetsprinsipper, der felles bolig og arbeidsmarkedsområder betjenes av én og samme fylkesmann.

Fylkesmannen ivaretar på flere felt samordningsoppgaver overfor andre statlige myndigheter. Ikke minst gjelder det innenfor arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket, men også for å samordne statens interesser i regional planlegging. Vellykket samordning er betinget av en rekke faktorer. Her vil både ledelse, kultur og tradisjon for samhandling og samarbeid i det enkelte fylke og partenes interesser av/motivasjon for samordning spille inn. Fysisk struktur er imidlertid også en viktig faktor. Mulighetene for å ivareta rollen som tverrsektoriell samordner styrkes med en mer felles regional struktur for inndelingen av regional statsforvaltning enn dagens. De fleste regionale statsetater har valgt en regional inndeling med færre og større enheter enn fylkene. En tilpasning av fylkesmannens geografiske ansvarsområde til de nye strukturene for regional statsforvaltning taler for større enheter.

Fylkesmannen og fylkeskommunen har tette samarbeidsrelasjoner på flere felt. Begge myndigheter har historisk sett vært knyttet til fylkesstrukturen og i tidligere reformarbeider har det vært en målsetting at inndelingen av fylkesmannen primært skal samsvare med inndelingen til det folkevalgte regionale nivået. Det er særlig tre forhold som taler for at inndelingen mellom disse myndighetene i størst mulig grad bør sammenfalle:

- Felles oppfølgingsansvar overfor kommunene
- Begge organer skal ivareta tverrsektorielle hensyn
- Hensynet til en brukerrettet og oversiktlig forvaltningsstruktur

Prinsipper for inndelingen

En ny inndeling for fylkesmannen skal være bærekraftig i et langt tidsperspektiv. Strukturen skal ikke bare svare på de utfordringer og endringsbehov som knytter seg til de oppgaver og roller fylkesmannen har i dag, men også være bærekraftig i møte med kommende oppgaver, viktige utfordringer i offentlig sektor og samfunnsendringer som skaper behov for endret

organisering. På bakgrunn av gjennomgangen av sentrale hensyn for embetets virksomhet har prosjektgruppen formulert fem hovedprinsipper for fremtidig inndeling for fylkesmannen.

1. **Gi tilstrekkelig innbyggergrunnlag for faglig og økonomisk bærekraftige enheter**: Inndelingen av fylkesmannsembetene må ha et innbyggergrunnlag som legger til rette for effektiv ressursbruk og dimensjonering av fagmiljøer med tilstrekkelig kapasitet og spesialisert kompetanse som sikrer god oppgaveløsning i alle embeter.

2. **Ivareta geografisk funksjonalitet**: Inndelingen av fylkesmannsembetene må ivareta hensyn til geografisk funksjonalitet. Det vil i praksis innebære at inndelingen i størst mulig grad bør avgrenses slik at embetene ikke deler opp tettsteder, felles bolig- og arbeidsmarkedsområder, viktige interkommunale samarbeidsområder eller områder som hører sammen ut fra lokale fellesskap eller regional identitet.

3. **Sikre god tilgjengelighet for kommuner og innbyggere:** Inndelingen må ivareta hensyn til god tilgjengelighet og nærhet for embetets målgrupper. Det innebærer at avstanden mellom fylkesmannsembetet og hoveddelen av fylkets kommuner må være innenfor rimelig og forsvarlig reisetid. På grunn av de store forskjellene i geografi, bosettingsmønster og kommunikasjonsmessige forhold i og mellom landsdelene vil avstandsutfordringer uansett variere mellom embetene.

4. **Styrke forutsetningene for samvirke og samordning i staten**: Inndelingen må styrke forutsetningene for at samordningsbehov mot andre regionale myndigheter kan ivaretas på en formålseffektiv måte. En mer felles geografi for utvalgte statlige virksomheter kan legge til rette for at den statlige virksomheten kan fungere mer effektivt, bli mer samordnet og handlekraftig på regionalt nivå. Særlig gjelder dette statlige regionale etater med oppgaver som i stor grad er rettet mot kommunene og beredskapsetater

5. **Størst mulig grad av felles inndeling med folkevalgt regionalt nivå**. Av hensyn til samordnings- og samarbeidsbehov med folkevalgt regionalt nivå, tverrsektoriell samordning og brukerretting bør fylkesmannen og folkevalgt regionalt nivå i størst mulig grad ha felles administrativ inndeling.

Disse inndelingsprinsippene skal fange opp viktige hensyn sett fra statens side for inndelingen av fylkesmannen. Prinsippene vil kunne trekke i ulike retninger og anbefalinger om fremtidig struktur vil nødvendigvis innebære en avveining mellom prinsippene.

Spørsmålet om lokalisering henger tett sammen med fremtidig inndeling. Sammenslutning av embeter vil innebære at de nye embetene vil omfatte to eller flere byer/steder som i dag huser fylkesadministrasjonen. Fylkesmannsembetene utgjør attraktive arbeidsplasser, og det vil være stor konkurranse mellom aktuelle byer om å kunne bli hovedsete for embetet i de nye regionene. Valg av lokalisering bør gjøres ut fra prinsipielle vurderinger og funksjonelle behov og i tråd med *Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statleg tenesteproduksjon*. I kapittel 4 gjennomgås sentrale momenter i forbindelse med vurderinger av framtidig lokalisering av hovedsete for fylkesmannsembetene i større regioner. Det understrekes at lokaliseringsbeslutninger i størst mulig grad må ha som utgangspunkt at embetet skal være en integrert organisatorisk enhet med felles lokalisering.

Beskrivelse og analyse av dagens fylkesmannsembeter

Kapittel 4 gir en bred gjennomgang av hovedtrekk ved embetenes geografiske struktur, virksomhet og organisering. I tillegg til å gi en geografisk og institusjonell statusbeskrivelse av

embetene gir kapitlet også en nærmere analyse av kompetanse og kapasitet ved embetene, forskjeller i geografiske avstander og kommunestruktur og en analyse av administrativ inndeling og lokaliseringsmønster for en rekke statlige etater som er viktige samarbeidspartnere for fylkesmannen.

Gjennomgangen av kompetanse- og kapasitetssituasjonen ved dagens embeter er gjort på grunnlag av tre hovedkilder:

- Fylkesmennene egen rapportering i årsrapportene for 2014 og 2015
- Kompetanse- og kapasitetskartlegging gjennomført våren 2016 av KMD
- Innspill fra fagdepartementene

I årsrapportene beskriver embetene kompetansesituasjonen som i hovedsak god. De fleste oppgir å ha relativt stabil bemanning med en fagkompetanse som er godt tilpasset oppgavene. De fleste oppgir også at det er god søknad til ledige stillinger. Det er liten grad av variasjon mellom embetene på disse punktene. Turnover (ikke alle oppgir dette) kan gjennomgående karakteriseres som lav. Det påpekes at fylkesmannsembetet er en kompetansebedrift som tiltrekker seg godt kvalifisert arbeidskraft. Fylkesmannen er en etat som kan tilby interessante og utfordrende arbeidsoppgaver og det oppleves som et konkurransefortrinn i arbeidet med å rekruttere. Enkelte embeter rapporterer likevel at de er sårbare på noen fagfelt. Fagområder/fagprofesjoner som særlig nevnes er planfaglig- og juridisk kompetanse (pbl-området), ingeniørfaglig/teknisk kompetanse, medisinsk kompetanse (leger med erfaring fra spesialisthelsetjeneste), juridisk kompetanse (bl.a. relatert til særlovene på miljøområdet), spesialisert tilsynskompetanse på forurensing og beredskap. Fra enkelte embeter uttrykkes det bekymring for et midlertidig kompetansefall ved turnover eller når nøkkelpersoner pensjoneres.

Om kompetansen oppgis gjennomgående å være god beskriver årsrapportene kapasiteten som mer presset på en del fagområder. Flere embeter poengterer at i en «normalsituasjon» og med alle medarbeidere på plass er det en rimelig balanse mellom bemanning og kompetanse og de oppgaver skal utføres. Utfordringen er at «normalsituasjonen» ofte avløses av perioder hvor embetene opplever at det oppstår misforhold mellom oppgavemengde og kapasitet. Raske endringer i embetenes samfunnsmessige omgivelser innebærer behov for tilpasninger i de samfunnsoppdragene embetene skal løse. I årsrapportene for 2015 framheves særlig økonomisk stagnasjon og økende arbeidsledighet, klimautfordringene og ikke minst flyktningsituasjonen som særlig viktige utfordringer. Disse utfordringene stiller store kapasitetsmessige krav til flere av embetenes fagavdelinger og vil, i henhold til årsrapportene, kunne kreve interne endringer i ressursfordeling og bemanning i embetet.

Spørreundersøkelsen som ble gjennomført overfor embetene bekrefter de vurderingene som kom til uttrykk i årsrapportene. Kompetansemessig oppleves embetene godt skodd for å løse sin oppgaveportefølje og på bakgrunn av informantgruppenes vurderinger er det følgelig ikke grunnlag for å hevde at dagens embeter ikke er robuste nok enheter for å ivareta sine oppgaver på et godt faglig nivå.

Oppdragsdepartementene/direktoratene er mer kritiske til deler av kompetansesituasjonen ved embetene enn det embetene selv er. Mange av fagdepartementene peker på at embetene på enkeltområder har en sårbar kompetanse. Det påpekes at det er både faglige og administrative stordriftsfordeler å hente ut ved større enheter. Større enheter kan gi rom for mer spesialisering enn i dag, samt bidra positivt for rekruttering Samtidig påpekes det at større embeter kan innebære at man mister noen av fordelene ved dagens integrerte oppgaveløsning. Dersom embetene blir for store vil det også være transaksjonskostnader knyttet til behovet for intern samordning og økt kontrollspenn.

Et sentralt poeng for mange av fagdepartementene/direktoratene er at en mer felles inndeling av regional stat, som samtidig i størst mulig grad speiler inndelingen av det folkevalgte regionale nivået, vil forenkle samhandling og samordning i offentlig sektor. Særlig behovet for samhandling og samordning innenfor arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap trekkes fram som et tungt hensyn for å endre inndelingen.

Regional avstandsanalyse

For å beskrive forskjeller i avstander og tilgjengelighet til kommunene nærmere, er det gjennomført en regional avstandsanalyse for alle landets fylker. Innenfor hvert fylke er det beregnet en gjennomsnittlig reiseavstand fra Statens hus til rådhusene i fylket.

Tallene dokumenterer at dagens fylkesinndeling og dagens fylkesmannsstruktur innebærer svært store forskjeller i interne reiseavstander. Gjennomsnittlige beregnet reiseavstand til rådhusene varierer fra under 30 kilometer i Vestfold til over 300 kilometer i Nordland og Finnmark. Nordland kommer ut som landets mest krevende fylke ut fra interne reiseavstander og antall kommuner med stor avstand fra Statens hus. Det er også svært lange avstander i Finnmark, med bl.a. størst beregnet maksimalavstand på 66 mil, men reisebehovet er likevel betydelig større i Nordland som følge av at fylket har over dobbelt så mange kommuner som Finnmark (44 mot 19).

Som del av analysen er det også beregnet rekkevidde målt i antall kommuner som kan nås fra alle Statens hus uavhengig av dagens fylkesgrenser. Beregningen er gjort innenfor hhv. 1 og 2 timers reisetid. Beregningen gir som resultat at flere av fylkesmennene på Østlandet kan nå et betydelig antall kommuner utenfor eget fylke innenfor 1 times reisetid. Det gjelder særlig Fylkesmannen i Buskerud, Oslo og Akershus og Østfold. Tilsvarende er ikke tilfelle for fylkesmennene på Vestlandet og i Midt-Norge, hvor økt rekkevidde utenfor eget fylke forutsetter inntil 2 timers reisetid for å nå et betydelig antall kommuner. I Nord-Norge gir beregningen ingen endring i rekkevidde fordi flertallet av kommunene allerede ligger utenfor to timers reisetid med gjeldende fylkesinndeling.

Regional samsvarsanalyse

Som grunnlag for en nærmere vurdering av behov for samvirke og evt. en mer formell samordning mellom fylkesmannen og andre viktige regionale statsetater, er det gjort en nærmere analyse av lokaliseringsmønster for 25 utvalgte statsetater. Blant etatene inngår dels kommuneorienterte etater som IMDI, UDI og Bufetat, dels beredskapsetater som politi, sivilforsvar, NVE og Mattilsynet, og dels en del andre etater som kan være viktig for fylkesmannen som Tolletaten, Skatteetaten, Fiskeridirektoratet etc. Målet med analysen var å finne ut i hvilken grad det er samsvar i lokaliseringen av de ulike etatene for de ulike fylkesmannsembetene. Kartleggingen gir grunnlag for følgende konklusjoner:

- Lokaliseringsmønsteret for de 25 etatene framstår som svært spredt og dårlig tilpasset hensynet til samordning og effektivt samvirke mellom statsetatene. De 25 etatene har i dag regionkontor spredt på 53 forskjellige steder i landet.
- Store avvik i lokaliseringsmønster gjelder både kommuneorienterte etater, viktige beredskapsetater og flere andre statlige etater hvor administrative samordningshensyn kan gjøre seg gjeldende
- Graden av samlokalisering av statsetater i samme by er best i Sør-Trøndelag (Trondheim) og Hordaland (Bergen), dårligst i Østfold (Moss), Sogn og Fjordane (Leikanger) og Finnmark (Vadsø)

Utviklingstrekk og reformer

Offentlig sektor vil bli utfordret på flere områder de neste årene; vesentlig lavere oljeinntekter og nedbemanning i oljesektoren, utsikter til kraftig økning i immigrasjonen til Norge, lavere produktivitet og langsiktige konsekvenser av eldrebølgen. Et redusert finanspolitisk handlingsrom gjør det stadig viktigere at forvaltningen er omstillingsdyktig og bruker ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov. De pågående strukturreformer i både kommunal og statlig sektor må ses mot denne bakgrunnen. Rasjonelle og effektive strukturer er en forutsetning for å opprettholde og videreutvikle kompetanse og kapasitet i offentlige organer i tiden fremover.

I kapittel 5 drøftes sammenhengen mellom fylkesmannens inndeling og pågående reformarbeid og andre utviklingstrekk i forvaltningen I tillegg til kommunereformen rettes oppmerksomheten mot regionreformen og andre sektorreformer i regional stat. Kapitlet gir også en oversikt over hovedtrekk de nordiske reformprosessene.

Kommunereformen

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunestrukturreform og alle landets kommuner skal avklare fremtidig inndeling. Reformen ble satt i gang i 2014 og det er forutsatt et tidsløp med varighet frem til 2020. Et viktig utgangspunkt for denne utredningen var at en endret kommunestruktur kan endre forutsetningene for fylkesmannens oppfølging av og samhandling med kommunene.

1. juli gikk fristen for kommunenes vedtak i kommunereformen ut. Mange kommuner ser at de vil stå sterkere sammen og har fattet vedtak om å bygge ny kommune. Vedtakene som er gjort så langt viser at det vil bli gjennomført flere kommunesammenslåinger i kommunereformen nå enn det er blitt gjort siden 1967. Kommunenes vedtak oversendes fylkesmennene som skal komme med sine tilrådninger 1. oktober. Regjeringen har også lagt til rette for at kommuner som trenger noe mer tid kan bruke høsten på å komme i mål, og fortsatt være en del av reformen. På bakgrunn av målene for reformen, de lokale prosessene, og fylkesmennenes tilrådninger, vil regjeringen legge frem et samlet forslag til kommunestruktur for Stortinget våren 2017.

Det vil være en heterogen kommunestruktur i Norge også etter kommunereformen med en kombinasjon av mange små, men også et betydelig antall store kommuner. Den statlige oppfølgingen av kommunene vil også fremover stille krav til et kompetent og effektivt embete som kan føre dialog med og følge opp kommuner med ulike forutsetninger. En videre utvikling der kommunene tilføres stadig nye oppgaver med voksende krav til fagkompetanse og kapasitet vil løpende aktualisere spørsmålet om kommunesammenslåinger også i årene som kommer. En ny inndeling for fylkesmannen må derfor være bærekraftig i et langsiktig perspektiv. Den må være robust for de endringer som vil komme i kommunestrukturen og for nye oppgaver og roller for fylkesmannen i oppfølgingen av kommunene.

Regionreformen

Ved Stortingets behandling av oppgavemeldingen (Meld. St. 14 Kommunereformen - nye oppgaver til større kommuner) ga et flertall støtte til regjeringens forslag om utvikling av fylkeskommunene gjennom oppgaver og ansvar som støtter opp om rollen som samfunnsutvikler. Flertallet sa også at nye oppgaver til regionalt folkevalgt nivå forutsetter færre fylkeskommuner/regioner av en viss størrelse. Kommunal- og moderniseringsministeren inviterte i juli 2015 fylkeskommunene til å innlede drøftinger av sammenslåingsalternativer og avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabofylker. I regjeringens stortingsmelding om

nye folkevalgte regioner (Meld. St. 22 (2015-2016)) ber departementet om at fylkeskommunene fullfører disse drøftingene og fatter vedtak innen 1. desember 2016. Det tas sikte på å legge fram en samlet proposisjon om nye oppgaver og ansvar til nye folkevalgte regioner våren 2017, samtidig med forslag til ny regionstruktur.

Regjeringen har mål om ca. ti nye folkevalgte regioner. Regjeringens måltall for inndelingen av det folkevalgte regionale nivået gir en viktig føring også for inndelingen av embetene. Målet om større regioner henger sammen med målet om å utvikle regionalt folkevalgt nivås samfunnsutviklerrolle. Regjeringen mener større regioner har bedre mulighet til å se ulike samfunnsstrukturer, aktører og tiltak i sammenheng, og at større regioner dermed bedre kan bidra til samordning mellom ulike statlige prioriteringer og tiltak i regionen. Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag til regionreform (Innst. 377 S (2015−2016)).

Statlige sektorreformer

Fylkesmannen samhandler med en rekke regionale statsetater i ulike sammenhenger. Forutsetningen for å ivareta fylkesmannens tverrsektorielle oppgaver vil påvirkes av organiseringen og inndelingen til de etater fylkesmannen skal samordne/samarbeide med. For fylkesmannen, og den særskilte samordningsrollen embetet ivaretar kan konsekvensene av den uensartede inndelingen i regional stat være at det blir praktisk vanskeligere å gjennomføre samordningstiltak. Fylkesmannens behov for samarbeid og samordning med andre statsetater kan derfor tale før større enheter enn dagens fylker. Regjeringen har i Meld. St. 22 (2015-2016) varslet at den vil gjennomgå statens regionale grenser i lys av den kommende regionstrukturen for regionalt folkevalgt nivå. Ambisjonen er bedre sammenfall og tilrettelegging for styrket samhandling og samarbeid.

Statlige sektorreformer kan også berøre oppgaver og funksjoner som i dag er lagt til embetene – enten i form av at oppgaver omorganiseres eller trekkes ut av embetene eller at eksisterende oppgaver utvides og eller at det tilføres nye oppgaver. Fire aktuelle eksempler er knyttet til:

- Organiseringen av tilsynet med spesialisthelsetjenesten
- Strukturreform i barnevernet
- Utredning om organiseringen av kunnskapssektoren
- Produktivitetskommisjonen

Endringer i den statlige styringen av kommunene kan også få følger for fylkesmennenes oppgaver og organisering. Fylkesmannen er sektormyndighet på vegne av flere departementer og som sektormyndighet ivaretar fylkesmannen både en iverksettende rolle en faglig rolle og en myndighetsrolle. Regjeringen har satt i gang et arbeid med en generell gjennomgang av den statlige styringen av kommunene, med sikte på redusert detaljstyring av større kommuner, jf. Meld. St. 14 (2014-2015). En endring og reduksjon av den statlig styring på ulike sektorområder vil kunne innebære endringer i fylkesmannens rolle overfor kommunene. Resultatet av gjennomgangen skal presenteres våren 2017. I arbeidet vil bl.a. innlemming av øremerkede tilskudd, tilsynsformer og tilsynsomfang vurderes.

Reformutvikling i Norden

I Finland, Danmark og Sverige er det i løpet av de siste 10-15 år gjennomført betydelige endringer i landenes regional- og lokalforvaltninger. Reformaktiviteten har også omfattet organiseringen av regional stat. I Sverige og Finland har endringer i den statlige regionale organiseringen delvis skjedd uavhengig av reformer i kommuneforvaltningen, mens i Danmark

har det vært en tett kobling mellom kommunereform og endringer av det regionale nivået. I reformutviklingen de senere år, synes særlig følgende momenter å tre fram:

- I alle land, men mindre fremtredende i Danmark, har det vært en målsetting i større grad å samle og samordne en fragmentert regional statsforvaltning. Måten dette har skjedd på har vært å samle regionale enheter i statlige tverrsektorielle organer som Länsstyrelsen i Sverige og Regionalforvaltningsverket i Finland. I Danmark er statsamtsorganisasjonen omorganisert ved at de fem statsforvaltningsenhetene nå inngår som avdelingskontorer i en felles nasjonal struktur underlagt en felles ledelse/direktør. En lignende nasjonal struktur kan bli aktuelt for det finske Regionalforvaltningsverket.
- Som i Norge har det i Sverige vært fremmet faglige tilrådinger om å samle og harmonisere inndelingen av de regionale statsetatene i enda sterkere grad uten at det har fått gjennomslag i faktisk politikk. Sektorhensyn veier fortsatt tyngst i valg av organisering, herunder inndeling. I Sverige er det på nytt oppnevnt et utredningsutvalg som skal fremme forslag til endringer i den regionale inndelingen.
- De nordiske parallellene til fylkesmannen har i løpet av det siste tiåret forsvunnet fra forvaltningen i Danmark (amtmannen) og Finland (landshövdingen). I Danmark har de regionale stasforvaltningskontorene en avgrenset rolle knyttet til legalitetskontroll, tilsyn og sivilrettslige saker. I Sverige har Länsstyrelsen under ledelse av landshövdingen på samme måte som Fylkesmannen i Norge en sentral rolle i gjennomføring av nasjonal politikk I Danmark har en mer konsekvent desentralisering av oppgaver til kommunene kombinert med reform i kommunestrukturen langt på vei ført til en funksjonstømming av det regionale nivået, både med hensyn til statlig og folkevalgt regionalt nivå.
- Det kan konstateres at landenes ulikheter geografi og utstrekning i areal har ulik betydning for den regionale statsforvaltningens utforming. I Finland og Sverige er behovet for en statlig representasjon regionalt åpenbart større enn i Danmark og medfører en betydelig statlig tilstedeværelse på regionalt nivå.

Tre hovedmodeller for framtidig inndeling

I kapittel 6 skisseres tre hovedmodeller for framtidig inndeling av embetene. Beskrivelsen er scenariobasert i den forstand at modellene ikke utgjør konkrete inndelingsforslag, men representerer mulige hovedløsninger med ulike egenskaper for å møte eksisterende og framtidige utfordringer og behov. Scenariopreget understrekes ved at antall embeter i hver hovedmodell angis som et intervall. Følgende modeller drøftes

- Konsolideringsmodell som innebærer mindre endringer av dagens struktur (14-17)
- Regionmodell som innebærer et antall mellomstore embeter (8-13)
- Landsdelsmodell som innebærer et antall store embeter på landsdelsnivå (4-7)

Konsolideringsmodellen

Konsolideringsmodellen innebærer som navnet tilsier en tilpasning og justering av dagens inndeling med en sammenslutning av fylkesmannsembeter der geografiske og funksjonelle hensyn kan tale særlig sterkt for det. Konsolideringsmodellen innebærer langt på vei et såkalt 0-alternativ med hensyn til egenskaper, dvs. modellen endrer ikke i vesentlig grad forutsetningene for fylkesmannens virksomhet slik de er i dag.

Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre innbyggergrunnlaget og dermed størrelsen på kompetansemiljøene for embetene. Spennet mellom Oslo og Akershus befolkning på 1.2 millioner til Finnmarks befolkning på 74 000 vil bestå og det gjennomsnittlige befolkningsgrunnlag per embete vil ligge på mellom 325 000 til 375 000.

Når det gjelder egenskaper vil ikke konsolideringsmodellen gi endrede forutsetninger for å møte de utfordringer en del embeter oppgir å ha med å rekruttere spesialisert kompetanse innenfor bl.a. helse, juss og plan. Modellen vil heller ikke redusere den sårbarheten som flere embeter påpeker de har på enkelte fagområder, eller styrke embetenes kapasitet for å bli tilført og håndtere nye oppgaver. Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre de geografiske forutsetninger som i dag gjelder for å ivareta samordningsbehov mot andre regionale statsetater. Konsolideringsmodellen utnytter ikke mulighetene for å høste økonomiske stordriftsfordeler i fylkesmannens administrasjon.

Fysisk nærhet til embetets ulike målgrupper er viktig i et tilgjengelighetsperspektiv. Konsolideringsmodellen er den av de tre hovedmodellene som i utgangspunktet best ivaretar nærhets- og tilgjengelighetsbehov ved embetenes virksomhet best.

Om lag ti nye folkevalgte regioner kombinert med konsolideringsmodellen for fylkesmannen vil innebære en økende fragmentering mellom regionalt folkevalgt nivå og fylkesmannen sammenlignet med dagens situasjon. Flere fylkesmenn innen samme folkevalgte region kan skape utfordringer for samhandling med kommuner og folkevalgt regionalt nivå i ulike sammenhenger. En annen inndeling enn de folkevalgte regionene vil ikke samsvare med målet om bedre sammenfall mellom de folkevalgte regionene og regional stat.

Regionmodellen

Regionmodellen vil innebære et skifte i geografisk og organisatorisk forstand. Med opp mot en halvering av antall embeter vil mange embeter bli betydelig større både mht. befolkning og areal, og sannsynligvis få et større antall kommuner å forholde seg til. Øvre del av intervallet vil kunne medføre at noen embeter ikke berøres. En struktur nærmere 8 enheter, vil derimot mest sannsynlig innebære at tilnærmet alle embetene blir berørt.

Regionmodellen vil gi en gjennomsnittlig befolkning per embete på mellom 400 000 (ved 13 embeter) og 650 000 innbyggere (ved 8 embeter). Modellen kan legge til rette for en inndeling med et mindre sprik når det gjelder embetenes innbyggergrunnlag enn i dag. Det vil selvfølgelig være avhengig av antall embeter i denne modellen og hvilke embeter som faktisk blir slått sammen. Arealmessig vil derimot forskjellene mellom embetene kunne bli større enn i dag.

En halvering av antall embeter vil kunne legge til rette for en styrking av fagmiljøer og mulig mer rasjonell bruk av spesialiserte ressurser. Modellen gir god utnyttelse av sannsynlige økonomiske stordriftsfordeler. Med større enheter vil virksomhetsvolumet øke og legge til rette for at medarbeidere i større grad kan spesialisere seg. Større fagmiljøer og et større virksomhetsvolum antas også å styrke muligheten for rekruttering og opprettholdelse av kompetanse. Større fagavdelinger kan også legge til rette for økt robusthet for å håndtere variasjoner og topper i saksmengde samt fravær av personale.

Fylkesmannens fagdepartementer/direktorater ble bedt om å gi innspill om konsekvenser av større geografiske enheter for egne oppgaver. Konkret ble de bedt om å vurdere fordeler og ulemper av en regionmodell med rundt 10-12 embeter og en modell basert på landsdelene, dvs. 4-6 embeter. I samtlige innspill blir regionmodellen framhevet som bedre egnet enn landsdelsmodellen for å ivareta fylkesmannens oppgaver. Vurderingene tar gjerne utgangspunkt i en avveining mellom hensynet til oppbygging av sterk fagkompetanse på den ene siden og hensynet til nærhet og kjennskap til målgruppene på den andre. Denne avveiningen er særlig uttalt for tilsynsoppgavene. Det påpekes at god tjenestefaglig og tilsynsfaglig kompetanse er en forutsetning for godt tilsyn. Denne kompetansen bygges og vedlikeholdes best i sterke fagmiljøer som er av en viss størrelse, og som har god og løpende kontakt med og kunnskap om de tjenestene det skal føres tilsyn med og ses i en helhet med veiledning og

rådgivningsoppgaver. Samtidig har tilsyn en klar stedlig komponent. Gitt at det fortsatt vil være mange og relativt små kommuner også i tiden framover må reduksjonen i antall embeter være begrenset hvis fylkesmannen skal kunne opprettholde dagens relasjon og rolle overfor kommunene. På den bakgrunn kan det argumenteres for at regionmodellen med 10-12 embeter forener de viktigste hensynene for fylkesmannens oppgaveløsning.

Regionmodellen kan aktualisere spørsmålet om grensesnittet og oppgavefordelingen mellom direktorater og embeter, dvs. mellom statens sentrale forvaltning og statens regionale forvaltning. Større embeter kan, i kraft av styrket kompetanse og kapasitet, bli aktuelle for oppgaver som i dag er plassert i direktoratene eller i regionale ledd av direktoratene.

Sammenlignet med konsolideringsmodellen vil regionmodellen innebære større fysisk avstand til kommuner og innbyggere. Antall kommuner per embete vil øke og som tabellene over viser vil antallet kommuner for de mest kommunerike fylkene kunne nærme seg 60 mot 44 (Nordland) i dag. Spørsmålet om antall kommuner det enkelte fylkesmannsembete får vil bestemmes av resultatet av kommunereformen. Her vil både den samlede reduksjonen i antall kommuner og hvor i landet sammenslutningene skjer spille inn. For embeter med et stort antall kommuner vil en utvidelse av embetet kunne føre til svekket oppgaveløsning og tjenesteproduksjon på fagområdene. Tilsvarende kan kommunesammenslåinger føre til at det blir for få kommuner innenfor embetets grenser til at dagens fylkesmannsstruktur er hensiktsmessig.

I utgangspunktet kan det hevdes at regionmodellen vil være tilpasset en vesentlig reduksjon i antall kommuner. En samtidig og forholdsmessig reduksjon i antall embeter og kommuner ville kunne innebære en balanse mellom aktørene på et høyere geografisk nivå og kun innebære mindre endringer i antallet kommuner den enkelte fylkesmann skal følge opp. Færre kommuner vil kunne avdempe noe av effekten av at de geografiske avstandene mellom embetenes lokalisering og kommunene øker.

For innbyggere og næringsliv vil avstanden til embetet øke sammenlignet med konsolideringsmodellen. Med tanke på behovet for nærhet til brukerne for flere av fylkesmannens oppgaver kan for store enheter være negativt mht. å få oversikt og kunnskap om lokale forhold og mindre muligheter for direkte kontakt med innbyggerne som skal betjenes. Hensynet til tilgjengelighet kan imidlertid ivaretas gjennom alternative organisatoriske og teknologiske løsninger på de områder hvor det vurderes som viktig.

En viktig egenskap ved denne modellen vil kunne være at fylkesmannen får en inndeling (innenfor det angitte intervallet) som i større grad enn i dag samsvarer med inndelingen til mange andre regionale statsetater. Noen statsetater er det kritisk viktig for fylkesmennene å samarbeide med. Fylkesmannen har en klar samordnings- og lederrolle i samfunnssikkerhetsarbeidet. I krisesituasjoner er det viktig med effektiv samhandling. Det kan derfor være fornuftig å bygge nye embeter etter tilnærmet samme geografiske inndeling som en annen viktig aktør i beredskapsarbeidet - politidistriktene. Også brannberedskapen bygges nå rundt disse distriktsinndelingene ved at det utpekes en regionbrannsjef innenfor yttergrensen av de nye politidistriktene. DSB har vedtatt felles nødalarm-regioner (110) tilsvarende politidistriktets grense. Videre er denne grensen felles med politiets operasjonssentral (112). Dette er samvirkepartnere innenfor beredskap som har stor betydning for fylkesmannen.

En regionmodell kan legge til rette for og gi muligheter for en styrking av fylkesmannens horisontale samordningsrolle, men vil samtidig kunne være mer utfordrende for rollen som bindeledd mellom stat og kommune. Aktiv samordning forutsetter både lokalkunnskap og relasjonsbygging, og større regioner vil både gi større avstander og mange nye personer som skal samhandle. Større geografiske enheter kan imidlertid kombineres med økt bruk av tekniske

(ikt, videomøter etc.) og organisatoriske løsninger (utlokaliserte kontorer) for å redusere avstandsulemper.

Regionmodellen for fylkesmannen vil være den av modellene som vil være best tilpasset en ny regionstruktur med om lag ti folkevalgte regioner, og den vil i størst grad muliggjøre et sammenfall mellom de to nye strukturene. Et strukturelt sammenfall vil legge grunnlag for et godt samspill mellom regionalt folkevalgt nivå og fylkesmannen bl.a. omkring regional planlegging, kontakt med kommunene og fellesprosjekter.

Landsdelsmodellen

Denne modellen tar utgangspunkt i at fylkesmannen får en landsdelsorganisering. Intervallet strekker seg her fra en inndeling i fire regioner etter mønster av Helseregionene til sju regioner slik eksempelvis Arbeidstilsynets regioner er inndelt. Den konvensjonelle inndelingen av landet i landsdeler er imidlertid i fem regioner (Østlandet, Sørlandet, Vestlandet, Midt-Norge og Nord-Norge). Hele 12 regionale statsetater er inndelt i fem regioner, selv om grensedragningene for disse fem regionen varierer betydelig mellom statsetatene. Landsdelsmodellen vil gjennomgående gi store regioner, enten befolkningsmessig (Østlandet) eller i utstrekning (Nord-Norge og Vestlandet). Landsdelsmodellen vil innebære store interne avstander, romme flere sentre/bymessige tyngdepunkter og til dels heterogene identiteter. En landsdelsmodell for fylkesmannen vil innebære et radikalt brudd med den fylkesmannsinstitusjonen vi har i dag.

To konkrete inndelingsalternativ er eksemplifisert for denne modellen. Et alternativ med fem embeter vil gi et innbyggergrunnlag som variere fra drøyt 298 000 til 2,6 mill. Det største embetet (Østlandet) vil da ha 50 prosent av landets befolkning, mens det minste embetet (Sørlandet) vil ha drøyt 5 prosent. Antall kommuner (med dagens kommunetall) vil variere fra 30 til 142. I alternativet med sju embeter blir asymmetrien mellom største og minste embete redusert. Her vil innbyggergrunnlaget variere fra drøyt 298 000 (5 prosent) til 1,5 mill. (29 prosent), mens antall kommuner vil variere fra 30 til 87.

Landsdelsmodellen vil legge til rette for oppbygging av sterke kompetansemiljøer. Modellen gir særlig gode forutsetninger for å bygge opp spesialisert kompetanse. Innspillene fra fagdepartementene/direktoratene tyder imidlertid ikke på at landsdelsorganisering er hensiktsmessig eller ønskelig vurdert i et kompetanseperspektiv. Et delvis unntak er helsemyndighetene som påpeker at en inndeling i 10-12 embeter vil være hensiktsmessig for alle kommunerettede oppgaver, men at tilsyn med spesialisthelsetjenestene stiller så store krav til bred og sammensatt kompetanse at erfaringen tilsier at tilsyn med spesialisthelsetjenesten bør legges til fire eller fem fylkesmenn.

Alle øvrige fagmyndigheter påpeker at så store embeter sannsynligvis vil ha ulemper for oppgaveløsningen. Det påpekes at en inndeling med 4-6 embeter vil gi store utfordringer med å ha god nok lokalkunnskap og kjennskap til kommuner, næring og andre samarbeidspartnere som er viktige for oppgaveløsningen. Videre påpekes det at så store embeter vil stille betydelige krav til koordinering internt og at omfanget av oppgaver og ansvarsområder blir så store at det kan bli vanskelig å arbeide effektivt. For å motvirke betydelige avstandsulemper vil landsdelsmodellen i enda sterkere grad enn regionmodellen stille krav til kompenserende tiltak i form av tekniske (ikt, videomøter etc.) og organisatoriske løsninger (utlokaliserte filialkontorer).

I utgangspunktet kan potensialet for innsparing ved innføring av landsdelsregioner være stort gjennom reduksjon av lederstillinger og administrative stillinger. Landsdelsembeter vil kunne gi både faglige og administrative stordriftsfordeler, men på den annen side vil modellen innebære betydelig økte koordineringskostnader. Koordineringskostnader øker gjerne mer enn

proporsjonalt med økning av organisasjonsstørrelsen. Behov for å opprette strukturer under regionnivået kan også innebære at det administrative innsparingspotensialet i realiteten er begrenset.

En vesentlig ulempe med landsdelsmodellen er den store fysisk avstanden som vil oppstå mellom embetets hovedsete og regionens kommuner og innbyggere. Det er vanskelig å tenke seg en slik struktur uten en geografisk områdeforvaltning i landsdelens delregioner. Antallet kommuner hvert embete skal følge opp vil variere, men kan bli fordoblet og i noen tilfeller tredoblet sammenlignet med dagens situasjon. Det kan føre til mindre direkte kontakt og kjennskap mellom kommuner og embeter, noe som gjør det vanskeligere å se behov lokalt og gjør prioritering og utviklingsoppgaver vanskeligere.

En så omfattende reduksjon av antall embeter vil reise spørsmål om fylkesmannen rolle som bindeledd mot kommunene kan videreføres, avhengig av antall kommuner etter kommunereformen. Så store avstander til kommunenes politiske og administrative ledelse vil gi andre og nye utfordringer mht kommunekunnskap, dialog og samordningsfunksjonen. Modellen kan innebære en vesentlig endring av fylkesmannens oppgaveporteføljе overfor kommunene.

Med en landsdelsinndeling vil fylkesmannen komme opp på samme geografiske nivå som flertallet av øvrige regionale statsetater og det kan isolert sett bidra til å styrke, forenkle og effektivisere samhandling og samordning. Flere statlige etater som fylkesmannen jevnlig har samhandling med er organisert innenfor det intervallet som landsdelsmodellen representerer, feks regionale helseforetak, Statens vegvesen, NVE, Kystverket m.fl. Samtidig vil en landsdelsmodell bryte med tanken om fylkesmannen som et innbygger- og kommunenært forvaltningsorgan. Det skal i den forbindelse påpekes at den tverrsektorielle samordningen gjennom fylkesmannen i de fleste sammenhenger har kommunene som målgruppe.

En landsdelsmodell vil innebære færre embeter enn måltallet om ca. 10 regioner som er satt for det folkevalgte regionale nivået. Selv om det også i dag er tilfeller hvor ett embete omfatter to fylkeskommuner er det grunn til å anta at en såpass ulik struktur vil ha negative følger for samhandling og samordning med folkevalgt regionalt nivå.

Samlet vurdering

De tre modellene svarer ulikt på de hensyn og prinsipper som er lagt til grunn for fylkesmannsstrukturen. Gjennomgangen av de viktigste egenskapene ved modellene peker i retning av at valget i realiteten står mellom konsolideringsmodellen og regionmodellen. Selv om landsdelsmodellen også kan ha positive egenskaper mht. oppbygging av spesialisert fagkompetanse, funksjonalitet og tverrsektoriell samordning i regional stat, vil den samtidig kunne være uhensiktsmessig for fylkesmannens rolle som bindeledd mellom stat og kommune og radikalt bryte med embetets karakter av å være et innbygger- og kommunenært forvaltningsorgan.

Konsolideringsmodellens fremste egenskaper er at den innebærer kontinuitet og er den av modellene som i utgangspunktet best ivaretar nærhetsdimensjonen overfor kommuner, næringsliv og innbyggere. Konsolideringsmodellen tar ut potensialet som ligger i å slå sammen embetene i dagens tvillingfylker (Agderfylkene og Trøndelagsfylkene) og f.eks. noen av dagens befolkningsrike fylker på Østlandet som preges av korte avstander. Konsolideringsmodellen vil utgjøre den beste tilpasningen til dagens kommunestruktur.

Konsolideringsmodellen vil ikke gi endrede forutsetninger for å møte de utfordringer med å rekruttere spesialisert kompetanse eller redusere den sårbarheten som flere embeter påpeker de

har på enkelte fagområder. Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre de geografiske forutsetninger som i dag gjelder for å ivareta samordningsbehov mot andre regionale statsetater og styrker heller ikke embetenes kapasitet for å bli tilført nye oppgaver i vesentlig grad.

En fremtidig struktur for fylkesmannen skal være fremtidsrettet og ha bærekraft i møte med nye og endrede oppgaver. Den skal også være robust sett i relasjon til en endret kommunestruktur i et langsiktig perspektiv. I en samlet vurdering utpeker regionmodellen seg som den av modellene som best forener de viktigste hensynene som en inndeling av fylkesmannen skal ivareta. Den legger strukturelle forutsetninger for økt faglig bærekraft, funksjonalitet, stordriftsfordeler, samordning i regional stat og harmonisering med folkevalgt regionalt nivå. Modellen kan også representere en robust løsning for de endringer i kommunestrukturen som kan komme på lenger sikt. Regionmodellen innebærer ikke en radikal omlegging slik som landsdelsmodellen, men også den vil representere en betydelig reform av embetenes inndeling og organisasjon.

Regionmodellen er oppgitt innenfor et intervall som strekker seg fra 8 – 13. Et valg i den ene eller andre ytterdelen av dette intervallet vil gi embeter med temmelig ulike egenskaper og med flytende overganger til hhv. konsolideringsmodellen og landsdelsmodellen. Gitt at det vil være mange relativt små kommuner også i tiden framover og gitt Stortingets nylige vedtak om 12 politidistrikter taler dette for en inndeling i øvre sjikt av intervallet. En inndeling i nedre del av intervallet vil i deler av landet kunne innebære en struktur som gir vesentlige utfordringer for dialogen og samhandlingen med kommunene.

Stortinget har støttet regjeringens forslag til en regionreform med mål om rundt ti nye folkevalgte regioner. Stortinget vektlegger i den sammenheng at inndeling av regional stat skal gjennomgås i lys av den nye folkevalgte strukturen, for å sikre godt samspill og samhandling i forvaltningen. Sett i lys av dette, er det regionmodellen som legger det beste utgangspunktet for god sammenheng mellom de to strukturene.

En viktig egenskap ved regionmodellen både sammenlignet med dagens struktur og med en landsdelsmodell er at den gir forutsetninger for embeter med et relativt balansert befolkningsgrunnlag samlet sett, likevel med geografiske variasjoner. På grunn av den store befolkningskonsentrasjonen i hovedstadsområdet vil et embete som omfatter dette området uansett bli vesentlig større enn øvrige embeter i alle modeller. Inndelingen og organiseringen av fylkesmannsembetene i hovedstadsområdet vil derfor måtte behandles særskilt ved utforming av den endelige strukturen. Geografisk funksjonalitet og komplekse samordningsbehov er her sentrale faktorer. På samme måte vil også den nordligste delen av landet kunne kreve særskilte løsninger i lys av geografiske og beredskapsfaglige hensyn, herunder spørsmålet om statens tilstedeværelse kan sikres gjennom særlige organisatoriske tiltak innenfor et nytt og større embete.

Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske konsekvenser av en reform av fylkesmannsstrukturen må vurderes både på kort og lengre sikt. På kort sikt må selve omstillings- og gjennomføringsfasen forventes å utløse et økt ressursbehov, dels for å etablere felles ordninger på det administrative området dels for å bygge en felles organisasjonskultur i de nye embetene, og dekke eventuelle omstillingskostnader for medarbeidere som blir berørt av omstillingen. På lengre sikt kan en sammenslutning av embeter legge til rette for effektivisering og muligheter for å høste stordriftsfordeler.

På det administrative området kan det være potensielle innsparinger i hhv ledelse, administrasjon og husleie. Muligheten for å redusere antall lederfunksjoner er knyttet til

stillinger som vil ivaretas av én stillingsinnehaver i et nytt embete. Det kan gjelde stillingen som fylkesmann, assisterende fylkesmann, fagdirektører, administrasjonsleder, arkivleder m.fl. En sammenslutning av dagens embeter til større enheter vil innebære større og mer komplekse organisasjoner. Det kan tenkes å påvirke mellomlederstrukturen i embetene.

En reduksjon i antall embeter kan legge til rette for innsparinger i administrative støttefunksjoner (arkiv, teknisk drift, økonomi og IKT) når dublerte oppgaver faller bort og det etableres felles løsninger. En reduksjon av antall embeter kan også få konskvenser for lokaliteter og husleieutgifter. På sikt vil færre embeter innebære færre lokalieteter, men samtidig behov for større lokaler. Husleieutgiftene vil også være betinget av eiendomsmarkedet på stedet hvor samlokalisering finner sted. I en periode etter sammenslutninger av embeter må det påregnes en periode med tomgangsleie flere steder pga. langvarige husleiekontrakter.

Når den nye strukturen for fylkesmannen er endelig fastsatt og hvilke embeter som skal slås sammen er bestemt, anbefaler prosjektgruppen at det foretas en nøye gjennomgang av hver enkelt sammenslåing. Alle embetene som utgjør et nytt embete beskrives sammen med en beskrivelse av det nye embete. Videre beregnes hvilke effektivitetsgevinster og stordriftsfordeler som kan hentes ut over tid, med en tidsramme som fastsettes samtidig. Prosjektgruppen anbefaler også at den nye embetsledelsen får et tydelig krav om å sikre gevinstrealisering ved å ta ut både økonomiske og faglige synergier innen den på forhånd fastsatt tidsrammen.

Når to eventuelt. tre embeter blir slått sammen til ett vil en hel rekke administrative funksjoner internt i embetene berøres. Av viktige tilpasninger kan nevnes:

- Opprettelse av felles lønns- og regnskapssystemer
- Tilpasninger på IKT området
- Avviking av gammelt arkiv og etablering av nytt.
- Det må etableres nytt organisasjonsnummer

Sammenslåing av fylkesmannsembeter vil ha personalmessige konsekvenser bl.a. ved at medarbeidere kan få nytt arbeidssted og eventuelt også nye arbeidsoppgaver. Endringsprosessen må organiseres slik at den legger til rette for bred involvering og medvirkning for å sikre felles målforståelse, engasjement og nødvendig eierskap til resultatet. Det må foretas en gjennomgang av alle saker knyttet til personalforvaltning og rutiner for å avklare forskjeller/likheter i praktisering av slike saker i de tidligere embetene, og på den bakgrunn utarbeide nye rutiner som må tilpasses det nye embetet. De personalmessige konsekvenser som følge av omorganiseringen, skal skje innenfor gjeldende lov- og avtaleverk, herunder Kommunal- og moderniseringsdepartementets veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser.

2. Bakgrunn for utredningen

2.1 Bakgrunn og formål

Regjeringen besluttet våren 2015 at Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) skal gjennomføre en utredning av fremtidig struktur og størrelse for fylkesmannen. Målsettingen med arbeidet var at utredningen skal gi departementet et godt grunnlag for å vurdere hva som er hensiktsmessig inndeling av embetene gitt de oppgaver og roller fylkesmannen skal ivareta i forvaltningen nå og i tiden fremover. Bakgrunnen for å igangsette utredningen var at en endret kommunestruktur med færre og mer robuste kommuner åpner for å vurdere fylkesmannsembetets geografiske inndeling. Kommunene er fylkesmannens viktigste brukere og samarbeidspartnere og det er et viktig mål at stat og kommune skal fungere best mulig sammen. Endringer i kommunenes inndeling aktualiserer derfor spørsmålet om fylkesmannens inndeling. Det kan også skje justeringer i fylkesmannens oppgaveportefølje som følge av overføring av oppgaver til større og mer robuste kommuner Det kan i neste omgang få betydning for inndelingen av embetene.

Også andre reformprosesser og utviklingstrekk i forvaltningen har aktualisert behovet for en vurdering av inndelingen av fylkesmannen. Stortinget har bedt regjeringen om å gjennomgå oppgavene til det regionale folkevalgte nivået parallelt med arbeidet med å gi flere oppgaver til kommunene. Det kan innebære endringer i oppgavefordelingen mellom staten og folkevalgt regionalt nivå. Betydelige endringer i inndelingen av en rekke regionale statsetater i løpet av de siste 15-20 år har også medført endrede rammebetingelser for fylkesmannens samhandling og samarbeid med disse etatene. Reformprosessene kan innebære endrede oppgaver for embetene. Samtidig skal det understrekes at slike endringer har blitt gjennomført en rekke ganger uten at det medfører et skifte i de grunnleggende roller og funksjoner som fylkesmannen ivaretar i forvaltningen.

2.2 Mandat

KMD har i samarbeid med departementenes fylkesmannsutvalg (DFU) utarbeidet et mandat for utredningen. I henhold til mandatet skal det utredes ulike modeller for fylkesmannen struktur, avgrenset til geografisk inndeling av embetene med utgangspunkt i sannsynlige scenarier for kombinasjoner av ny kommunestruktur og ny fylkesstruktur. Av mandatet går det fram at følgende vurderinger skal gjennomføres:

- Hvordan den enkelte modell sikrer at fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner ivaretas, blant annet:
    - Hvordan fylkesmannens oppgaver som krever direkte kontakt med brukerne (kommunene, enkeltindividene og næringslivet, jf stat – næringslivssamarbeidet), kan ivaretas ved eventuell større geografisk avstand.
    - Hvordan bruk av IKT, digitalisering og nye arbeidsformer kan kompensere for eventuelle ulemper som følger av større geografisk avstand, jf. forrige kulepunkt.
- Konsekvenser av kommunereformen for de foreslåtte modellene, herunder:
    - Hvordan antall kommuner og karakteristika ved kommunesammensetning (større byområder/små kommuner, næringsstruktur, urbaniseringsgrad, geografisk omfang, infrastruktur) påvirker inndelingen av embetene.

    - Hvordan endrede krav til kompetanse som følge av ny kommunestruktur, endret oppgavefordeling og økt kompleksitet som følge av kommunesammenslåing, skal ivaretas i embetene. Dette gjelder spesielt behovet for videreutvikling av fylkesmannens kommunekompetanse. Dette må ses i sammenheng med eventuelle endringer i den rollen fylkesmannen skal ha innenfor de ulike sektorene.
    - Hvordan samordningsrollen overfor øvrig regional stat i møte med kommunene kan bli påvirket av ny kommunestruktur.
    - Hvordan veiledningsrollen overfor kommunene kan bli påvirket av ny kommunestruktur.
- Konsekvenser av regionreformen, herunder hvordan fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner blir påvirket av endret oppgavefordeling og endret rolle for det regionale folkevalgte nivået.
- Konsekvenser av (krav til) redusert statlig styring, herunder hvordan fylkesmannens rolle overfor kommunene blir påvirket (eksempelvis tilsyn).
- Eventuelle konsekvenser av pågående parallelle statlige sektorreformer for fylkesmannens samordningsrolle.
- Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser som følger av forslagene.
- Utredningen skal se hen til erfaringene fra sammenslåingen av embetene i Aust-Agder og Vest- Agder til ett nytt embete fra 1. januar 2016.

2.3 Organisering av arbeidet

Det løpende arbeidet med utredningen har vært organisert som et prosjekt med en prosjektgruppe i Statsforvaltningsavdelingen i KMD. NIVI Analyse har vært engasjert som ekstern konsulent for å bistå departementet i prosessen og har inngått i prosjektgruppen. Det ble opprettet en referansegruppe for prosjektet bestående av representanter fra alle departementene i DFU og representanter for fylkesmannsembetene. Referansegruppen har vært en viktig ressurs i arbeidet og gitt verdifulle innspill til arbeidet. Prosjektgruppen er likevel alene ansvarlig for rapporten og dens vurderinger. Referansegruppen har hatt følgende sammensetning:

- Bård Pedersen – Fylkesmannen i Troms (FMTR)
- Christl Kvam / Sigurd Tremoen – Fylkesmannen i Oppland (FMOP)
- Lars Sponheim – Fylkesmannen i Hordaland (FMHO)
- Helen Bjørnøy – Fylkesmannen i Buskerud (FMBU)
- Rigmor Brøste – Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FMMR)
- Peter Øgar – Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
- Hans Petter Gravdal – Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Wenche Østrem – Landbruks- og matdepartementet (LMD)
- Lene Lyngby – Klima og miljødepartementet (KLD)
- Nina Ruth Kristoffersen – Kunnskapsdepartementet (KD)
- Hans Robert Zuna – Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)
- Per Olav Torkildsen/Magne Markhus – Justisdepartementet (JD)
- Heidi Rusten Lohrmann/ Ulf Pedersen – Arbeids- og sosialdepartementet (ASD)

Det er i alt avholdt seks møter i referansegruppen. I forbindelse med arbeidet i referansegruppen er det gitt flere presentasjoner og vurderinger med aktualitet for arbeidet. Det omfatter presentasjoner av:

- Sammenslåingsprosessen i Agder ved organisasjonsdirektør Knut Berg, Fylkesmannen i Agder.
- Arbeidet med regionreformen ved prosjektleder Jørund K Nilsen, KMD.
- Erfaringer med avstander og kommunedialog fra embetene i Nordland, Troms og Sogn og Fjordane. Presentasjoner av fylkesmann Hill Marta Solberg (Nordland), fylkesmann Bård Pedersen (Troms) og fylkesmann Anne Karin Hamre (Sogn og Fjordane).

I tillegg har prosjektgruppen hatt møte med Statens Vegvesen for å innhente erfaringer med etatens regionorganisering. Prosjektgruppen har også avholdt flere orienteringsmøter med sentrale tillitsvalgte fra organisasjoner med ansatte hos fylkesmennene. Prosjektgruppen har presentert status og hovedelementene i utredningen for departementsrådene i fylkesmannens oppdragsdepartementer.

2.4 Avgrensing og fortolkning av mandatet

I innledningen til mandatet er det trukket opp noen viktige rammer som utredningsarbeidet skal foregå innenfor. Det er forutsatt at fylkesmannens rolle slik den er hjemlet i gjeldende instruks for fylkesmannen fastsatt ved kongelig resolusjon i 1981 vil bli forbli noenlunde uendret. Samtidig legges det vekt på at utredningen må ses lys av eventuelle endringer i fylkesmannens oppgaver som følge av pågående reformprosesser. Slike endringer *kan* innebære en dreining og endret vektlegging av fylkesmannens ulike roller. Departementet legger imidlertid til grunn at oppgaver både kan trekkes ut og legges til embetet uten at det samtidig medfører et skifte i de grunnleggende roller og funksjoner som fylkesmannen ivaretar i forvaltningen.

Kommunereformen og regionreformen fremstår kanskje som de viktigste «driverne» for å vurdere fylkesmannens inndeling, i tillegg til endringer i geografiske forutsetninger. Men også endringer som følge av statlige sektorreformer påvirker og får følger for fylkesmannen. På bakgrunn av det brede reformbildet som preger offentlig forvaltning er det etter departementets oppfatning behov for å vurdere om inndelingen av fylkesmannen er hensiktsmessig for de oppgaver fylkesmannen har i dag og skal ha i tiden fremover. Det legges til grunn at inndelingen skal være bærekraftig i et lengre tidsperspektiv.

Det er videre forutsatt at arbeidet med fylkesmannens struktur skal avgrenses til den geografiske inndelingen av embetene med utgangspunkt i sannsynlige scenarier for kombinasjoner av ny kommunestruktur og ny fylkesstruktur. I arbeidet med utredningen er drøftingen av alternativ inndeling for fylkesmannen gjort i fire steg: (1) En prinsipiell vurdering av inndelingsbehov knyttet til fylkesmannens roller og oppgavetyper (2) En gjennomgang og analyse av dagens embeter mht. geografi, ressursbruk og kompetanse. (3) En drøfting av aktuelle reformprosesser og disses betydning for inndelingen, og 4) En konkret vurdering av egenskaper og mulige konsekvenser av tre hovedscenarioer:

- Mindre endringer av dagens struktur
- Et antall mellomstore embeter
- Et antall store embeter

For hvert av alternativene er det konkretisert en geografisk inndeling (innenfor noen intervaller) og hvert av alternativene er sett i sammenheng med ulike scenarier for endringer i kommunestrukturen. Alternativene er basert på en antagelse om at store endringer i kommunestrukturen i retning av betydelig færre og større kommuner også aktualiserer større endringer i antall embeter, og motsatt; beskjedne endringer i kommunestrukturen kan tale for

mindre endringer i antall embeter. Dette har sammenheng med fylkesmannens særskilte rolle overfor kommunene.

Det er også lagt til grunn at arbeidet med utredningen ikke skal omfatte drøftinger av den interne organiseringen av embetenes fagoppgaver, utover å påpeke at ulike alternativer for fremtidig inndeling av embetene kan gi ulike muligheter mht. intern organisering. Imidlertid, kan det for de administrative støttefunksjonene være naturlig å drøfte om disse kan organiseres på en annerledes og mer effektiv måte i de ulike modellene. Modellene må også ses i lys av muligheten for oppgavespesialisering mellom embetene og utvidet samarbeid med andre regionale statsetater.

Endret inndeling for fylkesmannen vil innebære at to eller flere embeter slås sammen, eventuelt også kombinert med justeringer i dagens grensedragninger. Det innebærer også at de nye enhetene vil omfatte to eller flere byer/steder som i dag utgjør hovedsete for fylkesmannen. Spørsmålet om fremtidig *lokalisering* av fylkesmannen vil derfor raskt komme opp som en del av denne diskusjonen. Konkrete forslag til lokalisering av fylkesmannen i nye fylker/regioner er ikke en del av mandatet for utredningen. Det er likevel naturlig at arbeidet omfatter en generell drøfting av vesentlige hensyn som bør avveies i spørsmålet om lokalisering.

En inndelingsreform for fylkesmannen vil ha store konsekvenser for de ansatte ved embetene. Godt samspill med de ansatte og de ansattes organisasjoner vil være avgjørende for et godt resultat i en eventuell omstillingsprosess. Erfaring viser at et suksesskriterium for å lykkes med store omstillingsprosesser er involvering av de tillitsvalgte så tidlig som mulig. Det er derfor lagt opp til flere møtepunkter med tillitsvalgte fra de ansattes organisasjoner også i utredningsfasen av arbeidet. Videre sørges det for god informasjon ut til de ansatte ved at kapittelutkast og eventuelt andre dokumenter/presentasjoner som har blitt presentert i referansegruppen legges ut på FM-nett kort tid etter møtene. KMD er opptatt av at lov- og avtaleverket følges og at arbeidsgiveransvaret ivaretas på en god måte i eventuelle omstillingsprosesser. Kompetansen hos embetsledelsen og administrasjonssjefene i embetene vil bli styrket i en omstillingskonferanse.

Endret inndeling for fylkesmannen kan aktualisere spørsmålet om grensesnittet og oppgavefordelingen mellom direktorater og embeter, dvs. mellom statens sentrale forvaltning og statens regionale forvaltning. Større embeter kan, i kraft av styrket kompetanse og kapasitet, bli aktuelle for oppgaver som i dag er plassert i direktoratene eller i regionale ledd av direktoratene. Slike egenskaper ved modellene vil drøftes på generelt grunnlag, jf. mandatets andre kulepunkt. En slik drøfting kan peke på hvor samordningspotensialene er store, hvilken type statlige oppgaver som kan egne seg for samordning gjennom fylkesmannen og mulige konsekvenser det vil ha for strukturvalg.

I løpet av det siste tiåret har det skjedd gjennomgripende endringer i organiseringen av og oppgavene til regionale statsorganer i hhv. Danmark, Finland og Sverige. Dette er reformprosesser det kan høstes lærdom av og utredningsarbeidet vil derfor omfatte en kortfattet gjennomgang av disse reformprosessene selv om mandatet ikke stiller krav om at dette skal være en del av utredningen.

3. Hensyn og prinsipper for inndelingen

I dette kapitlet drøftes på prinsipielt grunnlag spesifikke inndelingshensyn for fylkesmannen. Drøftingen skjer med utgangspunkt i en beskrivelse av de bærende elementer i fylkesmannens rolle i dag og i tiden fremover. Det legges særlig vekt på fylkesmannens rolle som tverrsektoriell samordner og bindeledd mellom stat og kommune. Deretter gjennomføres en gjennomgang av inndelingsbehov gitt de oppgavetyper embetet ivaretar. Drøftingen munner ut i overordnet mål og forslag til prinsipper for fylkesmannens framtidige geografiske inndeling. Det drøftes også viktige lokaliseringshensyn for fylkesmannens organisasjon. Innledningsvis gis en kort historisk fremstilling av fylkesmannsinstitusjonen og koblingen til fylkesinndelingen.

3.1 Historisk bakgrunn

Fylkene har sine røtter tilbake til vikingetid og var før rikssamlingen selvstendige riker med egne småkonger. Etter rikssamlingen ble fylkene omgjort til jarledømmer med en jarl oppnevnt av kongen i hvert fylke. Den historiske inndelingen av disse fylkene omfattet langt flere enheter enn dagens fylkesinndeling. Med innføringen av eneveldet ble landet fra 1662 inndelt i fire stift- eller hovedamt (Akershus, Stavanger, Bergen og Trondheim) og i tillegg åtte underliggende amt, som stiftamtmannen førte overtilsynet med samtidig som han bestyrte sitt eget stiftamt. De nye amtmenn kom til å spille en rolle som en mer tydelig – og mer bundet – representant for den eneveldige kongemakt enn hva som hadde vært tilfellet for de tidligere jarler og lensherrer. Avslutningen av unionen med Danmark i 1814 førte ikke til noen endringer i regional- og lokalforvaltningen i Norge, og i Grunnloven ble det ikke gitt noen bestemmelser hverken om regional- eller om lokalstyringen. Flere amtmenn (og også andre embetsmenn) ansatt av danskekongen ble sittende i sine embeter etter 1814.

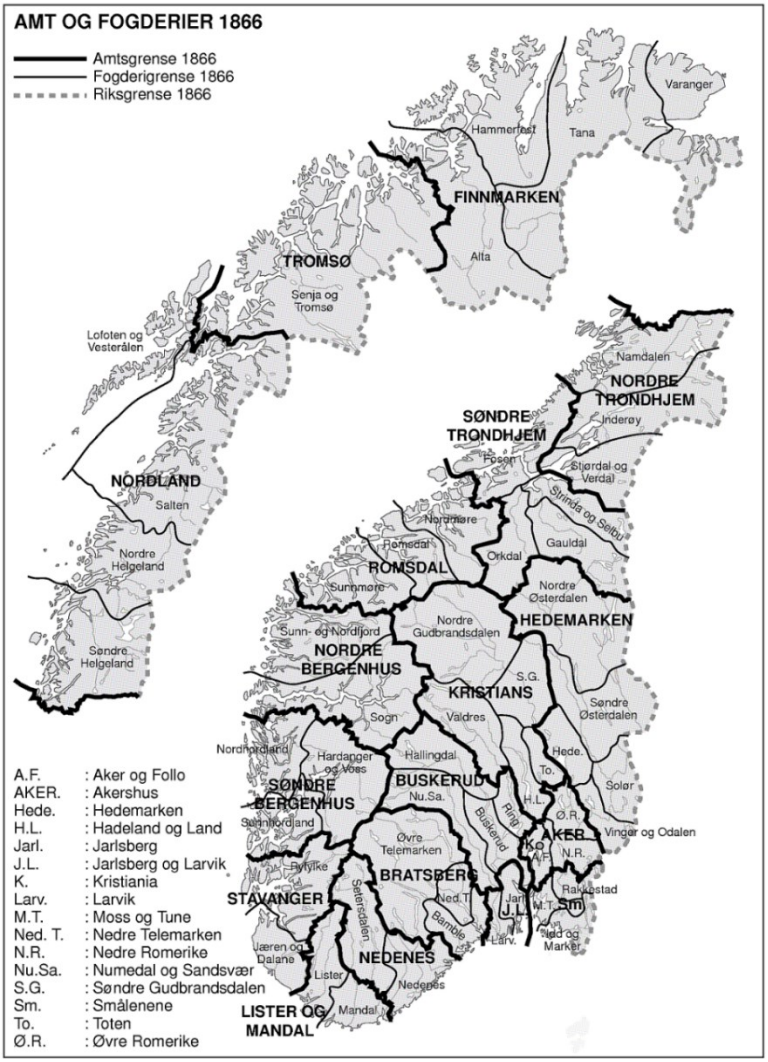
Det er grunn til å påpeke at de roller og oppgaver som amtmannen skulle ivareta fra innføringen av eneveldet har utgjort kjernen i fylkesmannens virksomhet fram til vår tid. Det tydeligste uttrykket for det er at amtmannsinstruksen fra 1685 var gyldig og forble i hovedtrekk uendret helt frem til 1981 – altså en gyldighetsperiode på nærmere 300 år. Sett i lys av de omfattende politiske, sosiale, økonomiske og kulturelle endringene som har funnet sted siden eneveldets tid, må det konstateres at fylkesmannsembetet har vært et svært stabilt element i landets politisk/administrative organisering. I en analyse av fylkesmannsembetets fremvekst og utvikling poengter Hansen m.fl.[1] følgende:

«Når man ikke foretok noen endringer i amt- eller fylkesmannsordningen henger det sammen med flere forhold. For det første var amtene eller fylkene de eneste – og dermed også viktigste – formelt organiserte lokale styringsenheter i Norge, og ivaretok dermed et behov for løsning av en rekke fellesoppgaver i de enkelte lokalsamfunn, løsninger som ofte forutsatte kunnskaper og kompetanse om lokale forhold. Amtmennene fungerte, i tråd med instruksen, også som et viktig saksbehandlende mellomledd i kommunikasjonen mellom kongen og befolkningen. I denne forstand kunne de også fungere som et redskap for lokalbefolkningen i forhold til de sentrale statsmyndigheter. For det andre fungerte amtmannsordningen som en mekanisme for nasjonal integrasjon, og hvor behovet for en slik integrasjonsmekanisme nok var minst like sterkt i tiden etter 1814 som under dansketiden. Gjennom amtmannsordningen var det mulig å ivareta visse rettsstatlige styringsprinsipper, som i sin tur beredte grunnen for en demokratiutvikling både lokalt og nasjonalt»

[1] Nordisk Administrativt Tidsskrift nr. 2/2011, 88. årgang 93 Fylkesmannens rolle i det norske styringssystemet

Innføringen av kommunalordningen ved formannskapslovene av 1837 innebar at det ble opprettet nye folkevalgte organer i bygder og byer. Amtmennene fikk nå oppgaver som tilsynsmenn for kommunene og ble dessuten også administrative ledere av amtskommunene (fylkeskommunen). Amtskommunen tok seg av de regionale oppgavene som landkommunene var for små til å løse på egen hånd. Denne ordningen besto mer eller mindre uendret fram til 1976 da lov om fylkeskommuner trådte i kraft.

Etter innføringen av formannskapslovene og innføringen av amts/fylkeskommunen ble grensene for forvaltningsområdet til de regionale folkevalgte organene (amts/fylkestingene) sammenfallende med de statlige amts/fylkesgrensene. Selve amtsinndelingen gjennomgikk flere endringer fram til 1866 da landet ble inndelt i 20 amt. Siden er fylkesinndelingen bare endret ved at Bergen og Hordaland ble slått sammen i 1972 og vi fikk dagens antall på 19 fylker.

Figur 3.1: Amtsinndelingen i 1866

Denne kortfattede historiske gjennomgangen illustrerer noen viktige poenger. For det første viser den at fylkene og inndelingen av dem opprinnelig var ment for statlige styringsformål. Etablering av en statlig representant på lokalt nivå ble tidlig ansett som nødvendig for å sikre sammenheng i politikken i hele landet. At fylkene skal utgjøre grunnenheten for inndelingen av regionale statlige virksomheter har Stortinget ved flere anledninger bekreftet som prinsipp også i nyere tid. Det har vært forutsatt at alle statsetater med behov for regional forvaltning skal følge fylkesinndelingen og at ingen inndelinger skulle gå på tvers av fylkene. Som vi kommer tilbake til i kapittel 4.8 har likevel den faktiske utviklingen de siste 20 årene vært preget av at regionale statsetater i stor utstrekning har forlatt fylkesinndelingen som inndelingsenhet.

Det andre poenget som den historiske gjennomgangen viser er at det har vært en sammenkobling mellom fylkesinndelingen, fylkesmannen, kommunene og det folkevalgte regionale nivået. At de regionale folkevalgte organene (amts/fylkestingene) skulle følge de daværende statlige amts/fylkesgrensene kan ses på som en understrekning av at det lokale og regionale selvstyret skulle skje innenfor enhetsstatens ramme. I senere års reformarbeider er sammenhengen mellom inndelingen av fylkesmannen og det folkevalgte regionale nivået fortsatt understreket, men nå med motsatt utgangspunkt. I stortingsmeldingen om forvaltningsreformen fra 2006 (St. meld. nr. 12 (2007-2007)) het det eksempelvis at fylkesmannsembetene bør «får en fremtidig inndeling som svarer til den inndeling som det nye folkevalgte regionale nivået vil få».

I april 2016 la regjeringen fram Meld. St. 22 (2015−2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*. I meldingen fremkommer det bl.a. at "regjeringen mener at landet bør deles inn i om lag ti nye folkevalgte regioner." Videre vektlegges det at "ti regioner vil styrke potensialet for samhandling og dialog mellom regionale statlige myndigheter og folkevalgte regioner". Om den videre prosess heter det at "regjeringen tar sikte på å legge frem forslag for Stortinget til ny struktur for det regionale folkevalgte nivået våren 2017, basert på fylkeskommunenes vedtak og regjeringens samlede vurderinger". Det varsles også et videre arbeid: "For å styrke samhandlingen mellom staten og regionalt folkevalgt nivå, vil regjeringen gjennomgå de statlige regiongrensene i lys av de nye grensene for folkevalgte regioner". Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag, jf. Innst. 377 S (2015−2016).

3.2 Inndelingen skal understøtte sentrale roller for fylkesmannen

Et viktig grunnlag for å vurdere inndelingen for fylkesmannen er de roller og oppgaver fylkesmannsembetet til enhver tid skal ivareta i forvaltningen og de målgrupper oppgaveløsningen retter seg mot. Inndelingen må derfor ses i lys av og understøtte embetets egenart som desentralisert og kommunenært statlig forvaltningsorgan.

Innledningsvis kan det reises spørsmål om det er behov for en statlig regional myndighet med den rollen som fylkesmannen har i forvaltningen. Alternativt kunne man tenke seg at statlige sektoretater med egne regionale ledd tok hånd om de oppgavene som er lagt til embetet. En annen løsning kunne være at oppgavene ble desentralisert til kommuner og/eller fylkeskommuner. Hovedbildet har likevel vært at oppgaver snarere har blitt tilført embetet enn at de har blitt løftet ut. Fra oppgavene knyttet til sivil beredskap ble overført til embetene i 1979 har det vært en gradvis utvidelse av oppgaveporteføljen med overføring av miljø (1982), landbruk (1993), helse (2003), utdanning (2003), vergemål (2013) og senest reindriftsforvaltningen i 2014.

Årsaken til at oppgaver legges til embetene må ses i lys av både prinsipielle egenskaper knyttet til embetet og kjennetegn ved de aktuelle oppgavene. Når det gjelder den prinsipielle siden er det særlig tre sider ved fylkesmannens rolle i forvaltningen som er sentrale:

- Fylkesmannens rolle som bindeledd mellom stat og kommune
- Fylkesmannens rolle som tverrsektoriell samordner
- Fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans

Disse funksjonene har vært grunnleggende i hele embetets historie. Dynamikken og kompleksiteten i samfunnsutviklingen stiller voksende krav til en forvaltning som evner å se sammenhenger og finne gode løsninger på tvers av ulike sektorer og forvaltningsnivåer. Det taler for at fylkesmannsembetets rolle som bindeledd og samordner ikke vil bli svekket i årene som kommer, snarere tvert om.

3.2.1 Bindeledd mellom stat og kommune

Betydningen av å ha et statlig desentralisert organ som bindeledd mellom sentral stat og kommunene må ses i sammenheng med kommunenes omfattende roller i den norske styringsmodellen. Kommunene er både politiske organer for et lokalt fellesskap og et viktig instrument for gjennomføring av lovpålagte oppgaver og nasjonal politikk. Som selvstendige politiske institusjoner innen nasjonalstatens rammer er kommunen innbyggernes lokalpolitiske redskap med frihet og ansvar til å engasjere seg i de sakene som er tjenlige for lokalsamfunnet. Kommunene utfører også betydelige oppgaver pålagt av staten. Veksten i offentlig tjenesteproduksjon og oppgaveløsning har i stor utstrekning skjedd gjennom kommunene. Den nære sammenhengen mellom kommunal oppgaveløsning og gjennomføring av nasjonal politikk understreker behovet for god samhandling mellom nivåene, både for det lokale selvstyrets funksjonsevne, og for statens evne til å få gjennomført nasjonale mål. Dette integrasjonsperspektivet på forholdet stat-kommune er grunnleggende i forståelsen av den norske velferdsmodellen. Lokaldemokratikommisjonen (2006) understreker betydningen av å videreutvikle stat-kommunerelasjonen i dette perspektivet.

Kommisjonen mener en tett og likeverdig integrasjon mellom staten og kommunene er en styrke for det norske styringssystemet, og at det må bygges videre på denne modellen. Staten har innenfor rammene av en omfattende kommunesektor en viktig rolle å spille både som lovgiver, bevilgende myndighet, kompetanseorgan, tilsynsorgan, klageorgan og dialogpartner. I denne prosessen er det viktig at det i større grad enn i dag fokuseres på å utvikle et samspill mellom forvaltningsnivåene som bygger på tillit og partnerskap.

Fylkesmannsinstitusjonen er på mange måter et organisatorisk uttrykk for dette samspillet mellom stat og kommune. Med landets geografi, kommunestruktur og spredte bosettingsmønster har det en stor verdi at staten er representert i den enkelte region, både for å formidle, forankre og følge opp nasjonal politikk, men også for å være en lyttepost for lokale synspunkter og behov, og ta de initiativ som naturlig tilligger fylkesmannen som nasjonal myndighet.

Arbeidsdelingen mellom fylkesmannen og kommunene kan variere fra politikkområde til politikkområde. Innenfor velferdstjenestene som helse, skole og sosial har kommunen et lovpålagt ansvar for yte tjenester til innbyggerne, mens staten ved fylkesmannen fører tilsyn og behandler klager. Staten følger også ofte opp med særskilte formidlings- og stimuleringstiltak og rapporteringskrav overfor kommunene; med fylkesmannen som pådriver og faglig rådgiver. Også innenfor areal, miljø- og landbruk er stat og kommune tett integrert, med kommunene

som førsteinstans og med fylkesmannen som formidler av nasjonal politikk og som kontroll-/klageinstans, for å sikre oppfølging og etterlevelse av nasjonalt vedtatte mål.

Et viktig prinsipp for utviklingen av embetene har vært at statlige oppfølgingsoppgaver (formidling, veiledning, tilsyn og kontroll) overfor kommunene på ulike områder skal legges til embetene. Tanken har vært at embetet oppgavemessig i størst mulig grad skal speile kommunenes oppgaveområder. Det bidrar til å sikre god sammenheng i gjennomføringen av nasjonal politikk på ulike sektorområder og sett fra kommunenes synsvinkel innebærer det at så vel dialogen med og oppfølgingen fra staten skjer gjennom én aktør som kjenner de ulike sidene ved den kommunale virksomhet og kommunen som organisasjon. Som generalistorgan må fylkesmannsembetet gjennom sine ulike funksjoner forholde seg til mange ulike sektorpolitikker samtidig som embetet må ha god forståelse for de forutsetninger kommunen har for sin virksomhet. En konsekvens av dette er at fylkesmannen må ha relevant kompetanse og kapasitet på så vel kommunal organisering som på de ulike kommunale sektorområder. Dels for å ivareta statlig styring og samordning i tråd med statlige rammebetingelser og løpende reformarbeid og dels for å kunne være en kompetanseressurs i den løpende rådgiving og veiledning. Samlet gir det fylkesmannen en unik kompetanse i forvaltningen som verken finnes på sentralt eller lokalt politisk/administrativt nivå.

Prinsippet om at fylkesmannen skal speile kommunenes oppgaver innebærer at jo mer omfattende ansvar som overføres til kommunene som tjenesteprodusenter og samfunnsutviklere desto mer betydningsfullt blir ansvaret for den aktør som ut fra ett bredt perspektiv skal representere staten overfor kommunene. Det igjen understreker behovet for at fylkesmannen har et tydelig oppdrag for å ivareta dette ansvaret og at virksomheten gis forutsetninger for å drives på en bærekraftig og effektiv måte. I den sammenheng er også inndelingen av fylkesmannens territorielle ansvarsområde av stor betydning.

3.2.2 Fylkesmannen som tverrsektoriell samordner

Fylkesmennenes samordningsansvar er hjemlet i fylkesmannsinstruksen. I instruksen står det at fylkesmannen skal «bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket». Samordningsoppgavene handler om mange hensyn, men statens evne til å realisere nasjonale mål på tvers av nivå og sektorer og samordning av statens forhold til kommunene, fremstår som de viktigste. Samordning er derfor et viktig element i embetets funksjon, og er nært knyttet opp til rollen som bindeledd mellom sentralmakt og lokalstyre. Det tverrsektorielle samordningsansvaret har både en vertikal dimensjon som innebærer samordning av statlig politikk og styringssignaler overfor kommunene, og en horisontal dimensjon som innebærer samordningsinitiativ rettet mot andre regionale statsetater i ulike sammenhenger. Fylkesmannens samordning skjer midlertid innenfor bestemte rammer:

- Samordningsfunksjonen skal utøves innen rammen av de styringssignaler og reguleringskrav som formidles fra de ulike statlige sektormyndigheter
- Fylkesmannen skal ta hensyn til det kommunale selvstyret i formidlingen og gjennomføringen av disse forventninger og krav.

Samordningsansvaret er utdypet i flere instrukser. KMD har gitt særlige retningslinjer for fylkesmannens samordningsfunksjon i forhold til kommunene.[2] Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks (revidert 2015) definerer på sin side fylkesmannens ansvar for å

[2] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Retningslinjer-for-fylkesmannens-samordning-av-statlig-styring-av-kommunesektoren/id2008839/

samordne, holde oversikt over og informere om arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket. Samordningsrollen på samfunnssikkerhetsområdet gjelder både innenfor forebygging og krisehåndtering.

Fylkesmannen er statens viktigste samordningsorgan på mellomnivået og det eneste regionale statsorganet med en egen fullmakt til og forventning om å ta samordningsinitiativ overfor andre statlige etater på samme nivå. Det er i den forbindelse grunn til å understreke forskjellen på hhv. fylkeskommunens og fylkesmannens samordningsrolle. Fylkeskommunens samordningsrolle er knyttet til de oppgaver som er lagt i lovs form til fylkeskommunen som regionalpolitisk organ med et tilsiktet rom for politiske prioriteringer på tvers av sektorer, samt ansvaret for regional planlegging. Gjennom regional planlegging skal ulike sektorinteresser belyses og avveies på et overordnet nivå som igjen danner rammer for kommunal planlegging. Fylkesmannens samordningsrolle dreier seg om å ivareta samordning av ulike statlige hensyn og interesser mellom ulike statlige etater. Dette er for å ivareta helhet og sammenheng i statens ulike gjøremål overfor kommuner, næringsliv og innbyggere. Det er prinsipielt grunnleggende at statlige samordningsbehov ivaretas av en statlig aktør som politisk og konstitusjonelt står i et direkte instruksjonsforhold til landets sentrale politiske organer.

Selv om oppgaveporteføljen i all hovedsak er lik (generalistprinsippet) i alle embeter er det grunn til å anta at samordningsoppgavene i praksis løses på ulikt vis på bakgrunn av strukturelle variasjoner mellom fylkene som ulikheter i størrelse, næringsstruktur, kommunestruktur, kommunestørrelse mv. Spørsmålet om inndeling har derfor betydning for utøvelsen av samordningsrollen, men denne rollen kan peke i ulike retninger med hensyn til embetenes geografiske størrelse.

3.2.3 Fylkesmannen som rettssikkerhetsinstans

Fylkesmannen har viktige oppgaver når det gjelder rettssikkerhet. Rettssikkerhetsaspektet har stor betydning for måten det arbeides på internt i organisasjonen og for måten det kommuniseres med omverdenen på. Det er et viktig siktemål at tilstrekkelige rettssikkerhetshensyn bygges inn i alle forvaltningsoppgaver fylkesmannen utfører, om det er som mellomledd mellom den sentrale statsforvaltningen og kommunene, eller ved at fylkesmannen opptrer som direkte tjenesteyter overfor innbyggerne og næringslivet i fylket.

Selv om rettssikkerhetshensyn skal prege fylkesmannens egen oppgaveløsning, er det likevel den oppfølgingen fylkesmannen utfører på statens vegne overfor kommuneforvaltningen som utgjør hovedelementene i fylkesmannens rettssikkerhetsrolle. Kommunenes omfattende oppgaver som yter av velferdstjenester utløser et behov for ivaretakelse av rettssikkerhet og likhet for enkeltindividet, samt kontroll med at tjenester oppfyller de minstemål som følger av et krav om faglig forsvarlig tjenesteyting. Fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans er derfor særlig knyttet til forholdet mellom kommunene som offentlig utøvende myndighetsorgan og tjenesteprodusent på de ene siden, og innbyggerne og næringslivet som mottakere av kommunale tjenester og vedtak på den andre siden. Fylkesmannen fører tilsyn med deler av kommunenes tjenesteproduksjon, foretar lovlighetskontroll med kommunale vedtak og behandler klager på kommunale enkeltvedtak.

3.3 Oppgavetyper og inndelingsbehov

I tillegg til at inndelingen av fylkesmannsembetene skal understøtte fylkesmannens roller i forvaltningen må inndelingen også vurderes med utgangspunkt i de konkrete oppgaver som er tillagt embetet. I det følgende er det foretatt en inndeling av oppgavene basert på målgruppene

for fylkesmannens aktiviteter. Det understrekes at inndelingen i oppgavetyper innebærer en grovmasket kategorisering som ikke fanger opp alle aspekter ved fylkesmennenes arbeidsfelt. I mange tilfeller vil det også være nær sammenheng mellom oppgavetypene. Eksempelvis vil fylkesmannens behandling av klagesaker fra innbyggerne på kommunale enkeltvedtak kunne fremstilles som en innbyggerrettet oppgave. Klagebehandlingen vil imidlertid i neste omgang være en viktig kilde til faglig veiledning overfor kommunene om forsvarligheten og lovligheten av kommunale vedtak.

3.3.1 Kommuneorienterte oppgaver

Oppfølgingen av og dialogen med kommunene er bærebjelken i embetenes virksomhet. Fylkesmannen skal behandle enkeltsaker og avgjør søknader, forvalter tilskuddsordninger og driver aktiv veiledning og informasjon overfor kommunene på en rekke områder. Fylkesmannen er videre gjennom lov pålagt en rekke oppgaver som regional tilsynsmyndighet, mekler og klageinstans for vedtak i kommunene. Oppgavene fylkesmannen utfører overfor kommunene tilsier et behov for tett kontakt og samhandling med kommunene. Inndelingen av fylkesmannen bør derfor i størst mulig grad legge til rette for at kontakten og samhandlingen med kommunene kan ivaretas på en god og effektiv måte. Lange reiseavstander kan begrense kontakthyppighet og innebære andre kontaktformer enn fysiske møter. Det tilsier at den fysiske avstanden mellom embetets lokalisering og den enkelte kommune ikke bør bli for stor. Her vil kommunikasjoner, reisetid og antall kommuner spille en stor rolle. De kommuneorienterte oppgavene krever en nærmere vurdering av hvorvidt stor geografisk avstand skal være avgjørende for fylkesmannens inndeling, herunder om hensynet til nødvendig nærhet til kommunene kan ivaretas på annen måte gjennom bruk av teknologi og interne organisasjonstiltak.

Det finnes ikke noe ideelt måltall eller fasit på hva som er det optimale antall kommuner som hvert enkelt embete skal betjene og følge opp. Antallet kommuner i hvert fylke er prisgitt utviklingen i kommunestrukturen i det enkelte fylke. I dag varierer dette en god del. Fylkesmannen i Nordland skal følge opp 44 kommuner, mens Fylkesmannen i Vestfold «bare» har 14 kommuner innenfor sine grenser. Gjennomsnittstallet for landet som helhet er drøyt 23 kommuner per embete. Dersom det legges til grunn at drøyt 23 kommuner er et ideelt antall for fylkesmannens virksomhet rettet mot kommunene vil en halvering av antall kommuner innebære om lag 8-9 embeter. En slik matematisk tilnærming har imidlertid klare begrensinger da den ikke fanger opp alle de variasjoner som gjør seg gjeldende mht. fylkenes geografi, reiseavstander og kommunikasjonsforhold, kommunenes størrelser, kommunenes utfordringsbilder etc. Slike faktorer vil i stor grad kunne påvirke det enkelte embetes ressursinnsats for å følge opp kommunene.

Spørsmålet om antall kommuner og fylkesmannens virksomhet kan belyses ut fra en kapasitetsside og en kvalitetsside. Når det gjelder kapasitet, vil mye avhenge av størrelsen på og kompetansen i kommunene. Er kommunene små, kan fylkesmannen normalt «tåle» tilsynsoppgaver og dialog med et større antall fordi virksomhetsområdet er smalere og tilsynsenhetene færre enn i de store kommunene. Samtidig kan veilednings- og kunnskapsbehovet i de minste kommunene være betydelig mer sammensatt og omfattende enn i store kommuner. På flere fagområder ivaretar fylkesmannen en funksjon som kompetansesenter/kompetansestøtte for de mindre kommunene for å løse oppgaver kommune er tillagt som førstelinjemyndighet. Det kan igjen peke i retning av at fylkesmannen må avsette større kapasitet til å følge opp små kommuner. Kompetansen i de store kommunene er oftest bedre og kommunene mindre avhengig av rådgivning og veiledning fra fylkesmannens ulike fagavdelinger. Flere saker og større kompleksitet i sakenes innhold kan imidlertid innebære at fylkesmannens oppfølging av større kommuner kan være krevende, f.eks. i plan- og utbyggingssaker.

Oppfølgingen av kommunene har uansett noen faste «enhetskostnader» i form av reisekostnader og tidsbruk for de tilsatte i embetene ved besøk i den enkelte kommune. Jo flere kommuner å følge opp jo større vil denne ressursbruken bli. Tilsvarende kan utfordringer med å samle kommunene bli større med økende antall kommuner. En viktig del av fylkesmannens relasjoner til kommunene er knyttet til ulike samordningsaktiviteter. En reduksjon i antall kommuner vil innebære at det skal samordnes mot færre enheter, men samtidig vil kompleksiteten i samordningsarbeidet kunne øke.

Kvaliteten i relasjonene mellom fylkesmann og enkeltkommuner avhenger i stor grad av hvor hyppig og tett kontaktmønsteret er. Antallet kommuner som skal betjenes av fylkesmannen er viktig for kvaliteten i relasjonene. Jo flere kommuner som skal følges opp jo færre kan treffpunktene bli. For deler av fylkesmannens embetsutøvelse kan det være et argument at kontakten ikke blir for nær eller «familiær». Som tilsynsmyndighet kan det være en fordel med noe avstand mellom tilsynsorganet og kommunene som myndigheten utøves mot. Som kontrollør er det viktig at fylkesmannen opprettholder en viss distanse til kommunene som skal kontrolleres. Dette er likevel en sannhet med modifikasjoner. For utøvelsen av tilsynsmyndigheten er det samtidig viktig med kjennskap og innsikt i lokale forhold, og rollen som veileder fordrer forholdsvis tette relasjoner. Erfaringer kan peke i retning av at en nær og tett dialog med kommunene i neste omgang øker aksepten for kontroll i de tilfeller det er nødvendig.

Kommunegrenser er i en rekke tilfeller også fylkesgrenser og mange steder har kommunene vokst sammen mht. bosettingsmønster og kommunikasjoner og de fleste kommuner påvirkes av regional integrasjon på bolig-, service- og arbeidsmarkedet. Vi finner flere eksempler på at slike sammenhørende områder krysser fylkesinndelingen og endring av kommunestrukturen i disse områdene vil også kunne få betydning for inndelingen av fylkesmannen. Dersom det blir endringer i kommunestrukturen i slike områder vil det umiddelbart reise spørsmål om i hvilket fylke den nye sammensluttede kommunen skal tilhøre – og dermed justere grensene for begge de involverte embetene.

3.3.2 Oppgaver overfor innbyggere og næringsliv

Fylkesmannen utfører også oppgaver direkte rette mot innbyggere og næringsliv. Fylkesmannen er eksempelvis tjenesteyter og myndighetsutøver overfor enkeltpersoner, bedrifter, grunneiere og rettighetshavere.

På forurensningsområdet er fylkesmannen konsesjonsmyndighet for en lang rekke virksomheter. Enkelte av disse er kommunale, men langt de fleste er private. Fylkesmannen driver også tilsyn innen forurensningsområdet. De fleste av tilsynsobjektene er private, men det er også et innslag av kommunale tilsynsobjekter (renseanlegg, avfallsanlegg). Antall konsesjonssøknader eller tilsynsobjekter påvirkes lite av antall kommuner i fylket.

Forvaltningen av arter og naturvernområder er uavhengig av kommunestrukturen. Nytt vern er i dag først og fremst knyttet til skog hvor vernet i stor grad er basert på frivillig vern, dvs. der grunneiere stiller områder til disposisjon for vern. Kontakten med grunneiere er stor i vernesaker. I behandlingen av arealplan- og dispensasjonssaker kan fylkesmannen fremme innsigelser til eller påklage kommunale vedtak. Sakene er som oftest initiert av ønsker fra innbyggere eller næringsdrivende, og kontakten med disse er naturlig nok stor. Omfanget av areal- og dispensasjonssaker vil neppe bli påvirket av kommunestrukturen, men kvaliteten i den kommunale saksbehandlingen vil antagelig bli bedre når kommunestørrelsen øker.

Kommunene er førstelinje innen landbruk, men fylkesmannen får også henvendelser fra enkeltpersoner og næringsaktører, i tillegg til at fylkesmannen jevnlig har kontakt med næringsorganisasjonene i landbruket. Fylkesmannen fatter vedtak i første instans på basis av innstilling fra kommunene for erstatningsordningene i landbruket, tilskudd til veterinære reiser og enkelte velferdsordninger. Ut over dette har fylkesmannen dialog med innbyggere og næringsliv i samband med at fylkesmannen er klageinstans for ordninger der kommunene fatter vedtak i første instans. For å nå målet om økt matproduksjon har fylkesmannen i tillegg ansvar for å mobilisere næringsaktørene med sikte på utvikling og optimalisering av ulike produksjoner i og i tilknytning til landbruket.

Også på barnevernsområdet utfører fylkesmannen oppgaver rettet mot private aktører. Fylkesmannen er tilsynsmyndighet for barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling etter Lov om barneverntjenester. Det omfatter også tilsyn med private barvernsinstitusjoner. Fylkesmannen i det fylket institusjonen ligger har ansvaret for at det blir ført tilsyn i overensstemmelse med denne forskriften.

Videre er fylkesmannen førsteinstans på noen avgrensede områder som ikke er lagt til kommunene, som for eksempel gjennom ordningen med fri rettshjelp, vergemålsoppgavene og andre sivilrettslige oppgaver. Fylkesmannen er også klagebehandler for kommunale enkeltvedtak som kan berøre enkeltindivider eller grupper av individer bl.a. i behandlingen av klagesaker på kommunale vedtak i byggesaker. Hensynet til nærhet overfor målgruppene kan også for disse oppgavene tale for at enhetene ikke bør bli for store. Dette argumentet må imidlertid ses i lys av om kontaktbehovet mellom embete og innbygger er av en slik karakter at det er nødvendig eller hensiktsmessig med personlig oppmøte. Hvis det er lite behov for personlig oppmøte, kan snarere behovet for en effektiv forvaltning av slike oppgaver tale for større enheter, bl.a. ut fra hensynet til effektiv forvaltning og rettssikkerhet, selv om dette ikke er entydig. For innbyggere og næringsliv kan det videre være viktig at fylkesmannens inndeling er basert på geografiske funksjonalitetsprinsipper, der nært sammenhørende områder betjenes av én og samme fylkesmann.

Utøvelsen av rettssikkerhetsrollen overfor enkeltindivider kan også ses i sammenheng med embetenes størrelse og geografiske inndeling. Når det gjelder klagesaksbehandling vil større embeter kunne innebære et større volum av saker som igjen vil bidra til faglig profesjonalisering og økt likebehandling. I dag samarbeider flere embeter på ulike fagområder for å sikre en mer lik praksis og forhindre uønsket forskjell i klagesaksbehandlingen og gjennomføring av blant

annet tilsyn. På den andre siden kan mindre embeter med større nærhet til så vel innbyggere som kommuner også være gunstig i et rettssikkerhetsperspektiv. For klagesaker kan terskelen for å henvende seg til fylkesmannen for å få et kommunalt enkeltvedtak vurdert og behandlet være lavere.

3.3.2 Samordningsoppgaver overfor andre regionale statsetater

Som nevnt tidligere har fylkesmannen samordningsoppgaver rettet mot kommunene, men også i andre sammenhenger og overfor andre offentlige aktører. Fylkesmannen skal bl.a. samordne statens deltagelse i regional planlegging og samordne arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket.

Fylkesmannens rolle som beredskapsmyndighet skal særlig understrekes i den sammenheng. Fylkesmannen skal samordne samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylket. Det innebærer både å ivareta en rolle som pådriver og veileder i arbeidet, men også å koordinere håndtering av større kriser og uønskede hendelser. Fylkesmannen skal videre oppnevne og lede et fylkesberedskapsråd som består av Politiet, Forsvaret, Sivilforsvaret, andre statsetater, frivillige organisasjoner, fylkeskommunen statlige og private aktører som har vesentlige beredskapsoppgaver. Fylkesberedskapsrådet er et møteforum regulert gjennom kgl.res, og det skiller dette samhandlingsorganet fra andre møtearenaer definert ut fra samarbeidsavtaler osv. Både frekvens, deltakelse, mål osv. er her beskrevet i instruks. Dette peker på et særlig behov for tett og hurtig dialog, og ikke minst harmonisering av grenser innenfor beredskap.

Rollen som tverrsektoriell samordner overfor andre statsetater, understreker behovet for en struktur som letter samhandlingen og kontakten med disse etatene. Som kjent har disse statsetatene i de aller fleste tilfeller valgt en regional struktur med regionale enheter større enn fylkene. Samordning mellom fylkesmannen og andre regionale statsetater vil underlettes med en mer felles geografisk struktur. En tilpasning av fylkesmannens geografiske ansvarsområde til de nye strukturene for regional statsforvaltning taler for større enheter. På den annen side kan samordning og godt samvirke med kommuneorienterte etater og beredskapsetater kreve at enkelte andre etaters inndeling og kontorstruktur tilpasses fylkesmannens geografiske struktur.

3.4 Effektiv forvaltningsstruktur

En effektiv utnyttelse av ressursene er en viktig forutsetning for all offentlig virksomhet. Effektivitet i fylkesmannens oppgaveløsning er nært koblet til valg av arbeidsformer, systemer og rutiner, men kan også knyttes til fylkesinndelingen, herunder antall embeter og befolkningsgrunnlag for disse. Inndelingen av embetene bør i størst mulig grad legge til rette for effektiv ressursbruk i embetene og den øvrige regionale statsforvaltning. Å tallfeste i hvilken grad variasjoner i utgifter mellom embetene påvirkes av fylkesinndelingen er vanskelig, men det er grunn til å anta at færre og større embeter gir et potensiale for bedre ressursbruk. Mulige effektiviseringsgevinster ved en endret administrativ inndeling kan knyttes til tre hovedkilder:

- **Potensielle innsparinger i ledelse og administrasjon**: I forbindelse med en rekke statlige omorganiseringer er det gjort vurderinger av potensielle effektiviseringsgevinster ved å slå sammen enheter og samle administrative funksjoner. Hver sektor har sine kjennetegn, utfordringer og kostnadsbilder. Sammenligninger kan derfor ha begrenset relevans. Likevel peker slike analyser i retning av at strukturelle endringer i kombinasjon med klare krav til effektivisering gir muligheter for økonomiske innsparinger innenfor statlig administrasjon og forvaltning. En nærmere omtale av innsparingsmuligheter på det administrative området er gitt i kap.7 om økonomiske og administrative konsekvenser. På bakgrunn av at fylkesmannsembetene økonomisk sett utgjør relativt begrensede virksomheter vil de

samlede innsparinger for offentlig sektor av reduserte administrasjonsutgifter i embetene likevel være begrenset.

- **Potensielle stordriftsfordeler og synergier på det faglige området**. Sammenslutning av embeter kan også forventes å innebære stordriftsfordeler i oppgaveløsningen på fagområdene. Det skyldes at større fagmiljøer kan gi grunnlag for spesialisering og en mer effektiv arbeidsdeling. Særlig er det grunn til å anta at «smale» fagfelt vil kunne bli mer effektivt løst innenfor rammen av større embeter med større sakstilfang. Særlig gjelder det sjeldne forekommende saker som krever Det samme kan gjøre seg gjeldende for standardiserte og regelorienterte oppgaver hvor større enheter og større volum i saker legger til rette for effektiv oppgaveløsning. Tidligere undersøkelser av saksbehandlingstider i fylkesmannsembetene på ulike sektorområder (plansaker, tilsynssaker m.fl.) viser en god del variasjon mellom embetene. Det kan isolert sett tyde på effektiviseringsmuligheter ved endret inndeling og organisering. Innsparingspotensialet ved å utløse faglige synergier kan derfor være betydelig. Samtidig skal det understrekes at en del av fylkesmannens oppgaver ikke er av en slik karakter at de legger til rette for å høste økonomiske stordriftsfordeler ved at gjennomsnittkostnadene faller med økt saksmengde.

- **Potensielle innsparingsgevinster med en mer samordnet og enhetlig regional statsforvaltning.** De største potensielle effektiviseringsgevinstene ved færre embeter ligger trolig i de muligheter det gir for styrket samvirke og samordning i regional stat. Allerede Christiansenutvalget (1992) anslo et effektiviseringspotensiale i den regionale statsforvaltningen til om lag en kvart milliard kroner årlig ved en reduksjon i antall fylker. Dette ble dels begrunnet med dokumentasjon som viste at statsetatenes driftsutgifter per innbygger falt betydelig ved økende innbyggertall, men også ved de samordningsgevinster som kunne oppnås gjennom en mer sammenfallende inndeling av statsetatene. En mer ensartet modell (samvirkemodell) for inndeling av regional stat kan medføre betydelig reduserte transaksjonskostnader knytte til samhandling og samordning statsetatene imellom. En slik modell gir også muligheter for å utvikle felles administrative løsninger på tvers av statlige etatsgrenser.

Selv om effektiviseringspotensialet knyttet til disse tre områdene kan være betydelige er det samtidig viktig å understreke at større embeter også kan medføre potensielle stordriftsulemper. Jo større og mer komplekse organisasjoner blir jo større blir behovene for samordning og koordinering internt. Store embeter kan medføre lengre og tregere kommunikasjonskanaler, mindre fleksibilitet, redusert evne til å respondere raskt på signaler og forventninger fra embetenes målgrupper. Potensielle effektiviseringsgevinster må derfor avveies mot potensielt sett økte kostnader knyttet til slike faktorer.

3.5 Inndeling av folkevalgt regionalt nivå

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har historisk sett vært knyttet til fylkesstrukturen. I tidligere reformarbeider har det vært en målsetting at den geografiske inndelingen av de to organene skal samsvare. Det er særlig tre forhold som taler for at inndelingen mellom disse myndighetene i størst mulig grad bør sammenfalle:

Felles oppfølgingsansvar overfor kommunene. Både fylkeskommunen og fylkesmannen er i dag tillagt oppgaver som innebærer oppfølging overfor kommunene. Det kan omfatte sektorområder hvor fylkeskommunen har en faglig rådgivende rolle, mens fylkesmannen er kontroll/tilsynsinstans, eller områder der de respektive organer har ansvar for å følge opp henholdsvis regionale eller nasjonale hensyn og interesser overfor kommunene. Dette gjelder

særlig spørsmål knyttet til utdanning, miljø og plan/areal, men også innenfor områder som næringsutvikling, klima (utslippsreduksjon og klimatilpasning) og folkehelse har fylkeskommunen og fylkesmannen felles oppfølgingsansvar overfor kommunene.

Begge organer skal ivareta tverrsektorielle hensyn:

Både fylkeskommunen og fylkesmannen skal ivareta tverrsektorielle hensyn i ulike sammenhenger. Manglende sammenfall mellom inndeling til fremtidig folkevalgt regionalt nivå og fylkesmannens inndeling kan skape utfordringer på politikkområder som krever nær kontakt og god samhandling mellom de to aktørene i oppgaveløsningen. Ett eksempel på et oppgavefelt som krever stor grad av koordinering mellom fylkeskommunen og fylkesmannen og andre aktører er regional planlegging. Som regional planmyndighet leder fylkeskommunen arbeidet med regional planlegging. Fylkesmannen har en rolle i å mobilisere relevante statlige interesser, bidra til å samordne statlige interesser i det regionale planarbeidet og følge opp vedtatte regionale planer. Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap er ett annet eksempel som krever et nært samarbeid mellom fylkesmannen, fylkeskommunen og andre regionale statsetater.

For at slike tverrsektorielle ansvarsområder skal bli ivaretatt har både fylkesmannen og fylkeskommunen behov for godt samspill med øvrig regional stat, og dermed for en regional inndeling som legger til rette for at denne samhandlingen kan ivaretas på en god og effektiv måte. Det er dokumentert at dagens mangfold av regionale strukturer skaper utfordringer nettopp for denne samhandlingen jf Meld St 22 (205-2016) og Produktivitetskommisjonen (NOU 2016: 3). Som del av regionreformen vil regjeringen gjennomgå statens regionale grenser i lys av den kommende strukturen for *regionalt folkevalgt nivå*, jf. kap. 6.4 i Meld. St. 22 (2015-2016). Ambisjonen er bedre sammenfall og tilrettelegging for styrket samhandling og samarbeid mellom regionalt folkevalgt nivå og regional stat. Pågående strukturprosesser bør derfor ses i nær sammenheng for å legge til rette for godt samspill med øvrig regional stat både for fylkesmannen og nye folkevalgte regioner.

Hensynet til en brukerrettet og oversiktlig forvaltningsstruktur: En avvikende inndeling mellom fylkeskommunen/folkevalgt regionalt nivå og fylkesmannen kan med rette oppfattes som et ytterligere tilskudd til den fragmentering og oppdeling av offentlig virksomhet som har preget forvaltningsutviklingen de senere tiår. Hensynet til at offentlig sektor skal fremstå enhetlig, ryddig og oversiktlig for innbyggere, organisasjons- og næringsliv er derfor også et argument for en mest mulig likartet struktur.

Selv om disse tre hensynene gir tunge argumenter for felles geografiske grenser for fylkesmannen og det folkevalgte regionale nivået, skal det likevel understrekes at harmonisering av den geografiske inndelingen ikke er overordnet alle andre vesentlige inndelingshensyn, verken for fylkesmannen eller for det folkevalgte regionale nivået. Ulikheter i institusjonenes samfunnsoppdrag, oppgaver og roller kan tilsi at inndelingsbehovene også kan trekke i ulike retninger. Mens grunnlaget for det folkevalgte regionale nivået i stor grad er knyttet til å stimulere og legge rette til for samfunnsutvikling i et større regionalt perspektiv, er fylkesmannens fundament de kommunerettede oppgavene og oppfølging av kommunenes myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Videre vil hensynet til politisk representasjon og demokratisk deltakelse fra innbyggerne være et viktig hensyn for fylkeskommunen, mens tilsvarende demokratihensyn ikke vil være viktig for fylkesmannen. Disse ulikhetene i oppgaver og roller kan tilsi at inndelingsbehovene for de to organene ikke nødvendigvis er sammenfallende i alle sammenhenger og må også vurderes på selvstendig grunnlag.

3.6 Mål og prinsipper for inndelingen

En ny inndeling for fylkesmannen skal være bærekraftig i et langt tidsperspektiv. Strukturen skal ikke bare svare på de utfordringer og endringsbehov som knytter seg til de oppgaver og roller fylkesmannen har i dag, men også være bærekraftig i møte med kommende oppgaver, viktige utfordringer i offentlig sektor og samfunnsendringer som skaper behov for endret organisering. På bakgrunn av gjennomgangen i dette kapitlet kan det knyttes følgende hovedmål til en framtidig struktur for embetene:

- Strukturen skal legge til rette for at embetets grunnleggende roller som bindeledd, samordningsorgan mellom stat og kommune og rettssikkerhetsinstans overfor innbyggerne kan videreføres og styrkes
- Strukturen skal legge til rette for at nærhetsbehov ut mot innbyggere og næringsliv kan ivaretas på en god og hensiktsmessig måte
- Strukturen skal legge til rette for en kostnadseffektiv og kompetent organisasjon
- Strukturen skal legge til rette for at samordningsbehov mot andre regionale statsetater og mot folkevalgt regionalt nivå kan ivaretas på en effektiv måte

I det følgende blir det formulert fem hovedprinsipper for fremtidig struktur for fylkesmannen. Disse inndelingsprinsippene vil nødvendigvis være av geografisk karakter, men vil likevel være begrunnet i de overordnede mål som er redegjort for over.

1. **Gi tilstrekkelig innbyggergrunnlag for faglig og økonomisk bærekraftige enheter**: Inndelingen av fylkesmannsembetene må ha et innbyggergrunnlag som legger til rette for effektiv ressursbruk og dimensjonering av fagmiljøer med tilstrekkelig kapasitet og spesialisert kompetanse som sikrer god oppgaveløsning i alle embeter.

2. **Ivareta geografisk funksjonalitet**: Inndelingen av fylkesmannsembetene må ivareta hensyn til geografisk funksjonalitet. Det vil i praksis innebære at inndelingen i størst mulig grad bør avgrenses slik at embetene ikke deler opp tettsteder, felles bolig- og arbeidsmarkedsområder, viktige interkommunale samarbeidsområder eller områder som hører sammen ut fra lokale fellesskap eller regional identitet.

3. **Sikre god tilgjengelighet for kommuner og innbyggere:** Inndelingen må ivareta hensyn til god tilgjengelighet og nærhet for embetets målgrupper. På mange områder av fylkesmannens virksomhet er ikke fysiske avstander en stor utfordring for oppgaveløsningen. På andre fagområder derimot er det klare og voksende krav til fysisk tilstedeværelse. Det gjelder bl.a. for gjennomføringen av tilsyn. Hensyn og krav til stedlighet i deler av fylkesmannens oppgaver taler for at avstanden mellom fylkesmannsembetet og hoveddelen av fylkets kommuner bør være innenfor rimelig og forsvarlig reisetid. På grunn av de store forskjellene i geografi, bosettingsmønster og kommunikasjonsmessige forhold i og mellom landsdelene vil avstandsutfordringer uansett variere mellom embetene.

4. **Styrke forutsetningene for samvirke og samordning i staten**: Inndelingen må styrke forutsetningene for at samordningsbehov mot andre regionale myndigheter kan ivaretas på en formålseffektiv måte. En mer felles geografi for utvalgte statlige virksomheter kan legge til rette for at den statlige virksomheten kan fungere mer effektivt, bli mer samordnet og handlekraftig på regionalt nivå. Særlig gjelder dette statlige regionale etater med oppgaver som i stor grad er rettet mot kommunene og beredskapsetater

5. **Størst mulig grad av felles inndeling med folkevalgt regionalt nivå**. Av hensyn til samordnings- og samarbeidsbehov med folkevalgt regionalt nivå, tverrsektoriell samordning og brukerretting bør fylkesmannen og folkevalgt regionalt nivå i størst mulig grad ha felles inndeling.

Disse inndelingsprinsippene skal fange opp viktige hensyn sett fra statens side for inndelingen av fylkesmannen. Prinsippene vil kunne trekke i ulike retninger og anbefalinger om fremtidig struktur vil nødvendigvis innebære en avveining mellom prinsippene. Eksempelvis kan hensynet til en effektiv og samordnet statsforvaltning peke i retning av større enheter, mens mange kommune- og innbyggerorienterte oppgaver kan peke i retning av at enhetene ikke bør bli for store. De er likevel presentert her uten noen innbyrdes rangordning da alle må inngå i en helhetlig vurdering av den fremtidige inndelingen for fylkesmannen. I kapittel 6 vil de ulike strukturmodellene prøves mot prinsippene og de ulike modellene vil representere ulike svar og tilpasninger til prinsippene. Valg av modell vil følgelig også innebære en prioritering mellom prinsippene.

3.7 Lokaliseringshensyn

Spørsmålet om lokalisering henger tett sammen med fremtidig inndeling. Sammenslutning av embeter vil innebære at de nye embetene vil omfatte to eller flere byer/steder som i dag huser fylkesadministrasjonen. I tillegg vil det for noen regioners vedkommende innebære at de nye regionene omfatter en rekke større byer/befolkningstette område. En ny inndeling vil også kunne aktualisere spørsmålet om det bare er eksisterende lokasjoner som er aktuelle, eller om en hvilken som helst annen lokasjon er mulig i en ny region. Fylkesmannsembetene utgjør attraktive arbeidsplasser, og det vil være stor konkurranse mellom aktuelle byer om å kunne bli hovedsete for embetet i de nye regionene.

Valg av lokalisering bør gjøres ut fra prinsipielle vurderinger og funksjonelle behov. KMDs *Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon*[3] fastsetter formål for den statlige lokaliseringspolitikken, og vurderings- og prosedyrekrav i sammenheng med lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. I det følgende gjennomgås viktige momenter som er naturlige å drøfte i forbindelse med vurderinger av framtidig lokalisering av fylkesmannsembetene i større regioner. Gjennomgangen skjer innenfor rammene av retningslinjene for lokalisering, men er tilpasset fylkesmannen som institusjon og organisasjon.

1. **Behovet for et samlet embete:** Fylkesmannsembetets tverrsektorielle organisering er begrunnet med at embetet skal fremme samordning i offentlig forvaltning. Det handler om statens evne til å realisere nasjonale mål på tvers av nivå og sektorer og ikke minst i kommunesektoren. Viktige forutsetninger for at fylkesmannen kan fremme samordning er felles lokalisering av embetets avdelinger og faglig integrert oppgaveløsning internt i embetet. En organisatorisk oppdeling av embetet og spredt geografisk lokalisering av fagavdelinger vil svekke forutsetningene for å ivareta den samordningsrollen som utgjør kjernen i fylkesmannsembete som virksomhet.

2. **Nærhet og tilgjengelighet for innbyggere:** For at embetet skal være mest mulig fysisk tilgjengelig for flest mulig, kan det tilsi en lokalisering av embetet der regionen har sitt befolkningsmessige tyngdepunkt. En slik vurdering vil være i samsvar med retningslinjene

[3] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Retningslinjer-for-lokalisering-av-statlege-arbeidsplassar-og-statleg-tenesteproduksjon/id2342592/

for lokalisering av statlige virksomhet hvor det heter at *«Jo meir avhengig verksemda er av direkte kontakt med brukarane, desto nærare brukarane må verksemda vere lokalisert».* Så må det vurderes om kontaktbehovet mellom embete og innbygger er av en slik karakter at det er nødvendig eller hensiktsmessig med fysisk møte.

3. **Nærhet til kommunene***:* Selv om fylkesmannen utfører oppgaver for innbyggerne, er kommunene fylkesmannens primære målgruppe. Svært mye av aktiviteten er knyttet opp mot oppfølging (veiledning, kontroll og tilsyn) av kommunen som myndighetsutøver og tjenesteprodusent. Dette hensynet taler for en lokalisering av embetet som legger til rette for størst mulig grad av kontakt og samhandling med kommunene i regionen og at reiseavstand/reisetid til/fra embetet ikke blir tyngre enn nødvendig for kommunene. Det kan tilsi lokalisering til den by/område som utgjør et geografisk midtpunkt eller kommunikasjonsmessig knutepunkt. Det trenger ikke sammenfalle med den by/område som er et befolkningsmessig tyngdepunkt.

4. **Nærhet til andre viktige samarbeidspartnere:** Forutsetningene for at fylkesmannen kan ivareta sine tverrsektorielle oppgaver og samarbeidsbehov med andre etater påvirkes av disse etatenes organisering, inndeling og lokalisering. I mange tilfeller vil det være nødvendig med direkte kontakt og møtepunkter. Det forutsetter at det finnes arenaer og møteplasser hvor partene kan treffes jevnlig og effektivt uten store kostnader tidsmessig og økonomisk. I henhold til retningslinjene for lokalisering av statlig virksomhet skal *«Verksemda sitt behov for nærleik til særskild infrastruktur eller spesielle typar fagmiljø, offentlege styresmakter eller anna skal dokumenterast og grunngjevast».* I spørsmålet om lokaliseringen av fylkesmannen vil det derfor måtte avklares hvilke aktører fylkesmannen står i et tett samhandlingsforhold til, og hvor disse aktørene (ansvarlig enhet) i dag er lokalisert. Her må også behovet for at aktørene er fysisk lokalisert til ett og samme sted drøftes, eller om mindre reiseavstander er akseptable.

5. **Rekruttering og kompetanse:** Fylkesmannsembetene er utpregede kunnskapsintensive virksomheter. Oppgavene som skal løses stiller store krav til høy formell faglig kompetanse hos de ansatte. Et viktig lokaliseringshensyn vil derfor være at lokaliseringsstedet har et arbeids- og kompetansemarked som legger til rette for å rekruttere og beholde kompetente medarbeidere. Kompetansetilfanget er gjerne større i sentrale områder, og dermed også mulighetene for å bygge opp og beholde robuste, spesialiserte fagmiljøer. Størrelsen på stedet og tilbudene stedet ellers har å by på er også av betydning ut fra trivselsmessige årsaker og mulighetene for at ektefelle/samboer kan få arbeid. I dag er embetene i all hovedsak lagt til de større byer/tettsteder i landet. Disse stedene er som regel preget av velfungerende arbeidsmarkeder og nærhet til UH-institusjoner som har sikret god tilgang på kompetent personale og rekruttering til embetene.

6. **Regional balanse og utvikling:** Lokaliseringen av fremtidige hovedsete for embetene må også ta hensyn til den regionale balansen i arbeidsmarkedet og dermed i fordelingen av offentlige arbeidsplasser. KMDs Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser understreker at det skal legges vekt på å legge statlige arbeidsplasser til regionale sentra der virksomheten har størst potensial for å bidra til det lokale tilbudet av arbeidsplasser. Det kan tale for å legge hovedsetet for embetet til byer med svakt innslag av offentlige kunnskapsintensive arbeidsplasser. I tillegg til at embetet representerer et betydelig antall arbeidsplasser må også betydningen av embetets lokalisering for regional utvikling understrekes. Det bør også tillegges vekt å videreutvikle godt drevne embeter med sterke

fagmiljøer for å sikre en mest mulig kompetent og bærekraftig institusjon fremover. Alle embeter ikke nødvendigvis like i så måte.

7. **Kostnadseffektivitet***:* Det er et overordnet mål at den statlige forvaltningen er kostnadseffektiv og at lokaliseringsalternativer blir vurdert mht. kostnadseffektivitet. Dette kravet gjelder naturligvis også for lokalisering av fylkesmannen og vil kunne omfatte en rekke vurderinger, eksempelvis om ett lokaliseringsalternativ i større grad enn et annet innebærer lavere husleiekostnader, reisekostnader, lønnskostnader, mv. Både løpende driftskostnader og gjennomførte investeringer i bygninger og annen infrastruktur er relevant å trekke inn i en nærmere analyse.

4. Beskrivelse og analyse av dagens fylkesmannsembeter

I dette kapitlet gis det en beskrivelse av hovedtrekk ved embetenes geografiske struktur, virksomhet og organisering. I tillegg til å gi en geografisk og institusjonell statusbeskrivelse av embetene gir kapitlet også en nærmere analyse av kompetanse og kapasitet ved embetene, forskjeller i geografiske avstander og kommunestruktur, samt mulige svakheter ved dagens fylkesinndeling (typeproblemer). Kapitlet inneholder også en analyse av administrativ inndeling og lokaliseringsmønster for en rekke statlige etater som er viktige samarbeidspartnere for fylkesmannen.

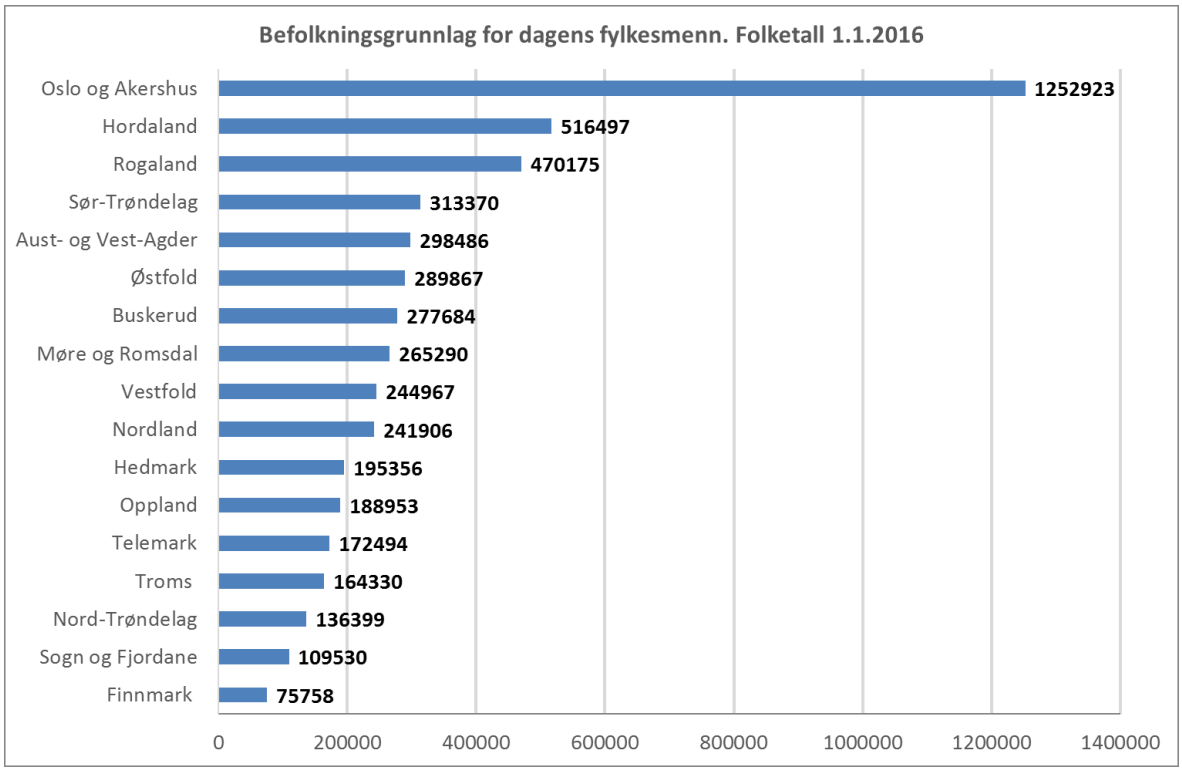
4.1 Dagens organisering og ressursbruk

4.1.1 Geografisk struktur

Norge er delt inn i 19 fylker og har for tiden 17 fylkesmenn. Akershus og Oslo har hatt felles fylkesmann i snart 100 år, mens Agderfylkene fikk felles fylkesmann fra 1.1.2016. Nøkkeltall for fylkesmennenes geografiske struktur, herunder areal, folketall og antall kommuner, framgår av tabell 4.1. nedenfor.

Landets største fylke målt i areal er Finnmark, som med nærmere 50.000 kvadratkilometer er over 20 ganger så stort som Vestfold, som ved siden av Oslo er vårt minste fylke i areal. De tre fylkene i Nord-Norge utgjør 35 prosent av arealet for hele landet og er vesentlig større enn alle våre øvrige landsdeler. Midt-Norge inkludert Trøndelag og Møre og Romsdal utgjør 17 prosent av landarealet, Vestlandet 13 prosent, Sørlandet 5 prosent, Innlandet 16 prosent og Øvrige Østlandet 13 prosent.

Også folketallet varierer betydelig, fra vel 75.000 i Finnmark til over 1,2 millioner i Oslo og Akershus. Folketallets fordeling på landsdelene er nesten motsatt av arealfordelingen. Nord-Norge har med sine 482.000 innbyggere 9 prosent av samlet folketall, mens de sentrale fylkene på Østlandet har 2,6 millioner som utgjør 50 prosent av folketallet (fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark). De tre vestlandsfylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane har nærmere 1,1 millioner innbyggere som utgjør 21 prosent av hele landet. Trøndelag har med sine to fylker 450.000 innbyggere som utgjør 9 prosent. De to innlandsfylkene Hedmark og Oppland har til sammen 384.000 innbyggere som utgjør 7 prosent, mens Agderfylkene har i underkant av 300.000 innbyggere som utgjør 6 prosent av landets innbyggertall.

Figur 4.1: Befolkningsgrunnlag for dagens fylkesmenn. Folketall pr 1.1.2016. Kilde: SSB

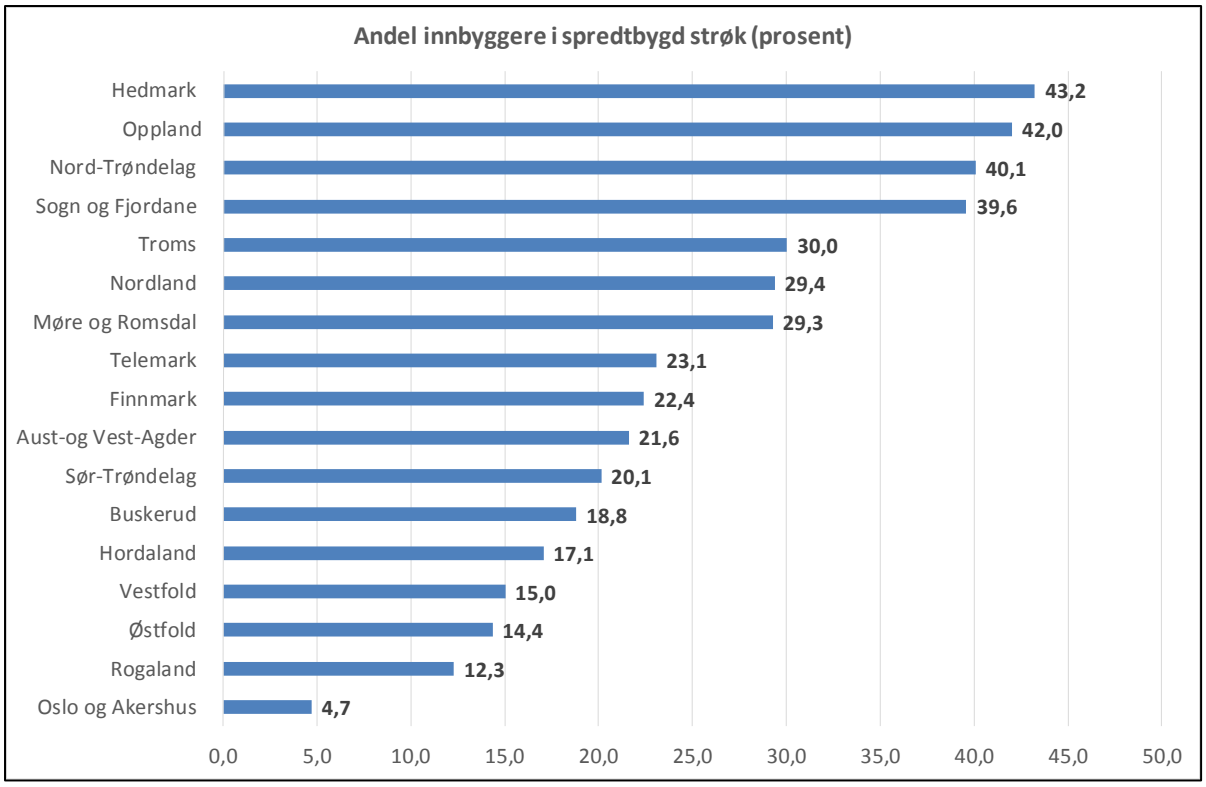
Også antall kommuner varierer betydelig, fra 14 kommuner i Vestfold til 44 i Nordland. I Oslo og Akershus er det til sammen 23 kommuner, medregnet Oslo kommune som har status som både kommune og fylkeskommune. Oslo kommuner er for øvrig delt inn i 15 bydeler med betydelig delegert oppgaveansvar, særlig innenfor helse og sosial. Nest etter Nordland er Møre og Romsdal (36 kommuner) og Hordaland (33 kommuner) våre mest kommunerike fylker.

I tabellen nedenfor er det tatt med noen ytterligere tall som beskriver forskjellene i geografisk struktur for fylkesmennene. Befolkningstetthet målt i antall innbyggere pr kvadratkilometer varierer fra 2 i Finnmark til 231 i Oslo og Akershus. Gjennomsnittlig areal pr kommunene varierer fra 159 kvadratkilometer i Vestfold til 2560 i Finnmark. En rekke av våre fylker preges av mange små kommuner i areal. Det gjelder flere av de mest sentrale og urbane fylkene, men også typiske distriktsfylker som f.eks. Møre og Romsdal. Gjennomsnittlig kommunestørrelse målt i folketall varierer fra ca. 4.000 i Finnmark til over 50.000 i Oslo og Akershus. En nærmere beskrivelse av dagens kommunestruktur følger nedenfor.

Fylkesmenn	Areal land og ferskvann (kvadratkm)	Folketall 1.1.2016	Antall kommuner	Antall innbyggere pr kvadratkm	Gj.snittlig areal pr kommune (kvadratkm)	Gj.snittlig innbyggertall pr kommune
Østfold	4181	289867	18	69	232	16104
Oslo og Akershus	5372	1252923	23	233	234	54475
Hedmark	27398	195356	22	7	1245	8880
Oppland	25192	188953	26	8	969	7267
Buskerud	14911	277684	21	19	710	13223
Vestfold	2225	244967	14	110	159	17498
Telemark	15296	172494	18	11	850	9583
Aust-og Vest-Agder	16434	298486	30	18	548	9950
Rogaland	9377	470175	26	50	361	18084
Hordaland	15437	516497	33	33	468	15651
Sogn og Fjordane	18619	109530	26	6	716	4213
Møre og Romsdal	15100	265290	36	18	419	7369
Sør-Trøndelag	18840	313370	25	17	754	12535
Nord-Trøndelag	22415	136399	23	6	975	5930
Nordland	38481	241906	44	6	875	5498
Troms	25863	164330	24	6	1078	6847
Finnmark	48631	75758	19	2	2560	3987
Hele landet	323772	5213985	428	16	756	12125

Tabell 4.1 Geografiske nøkkeltall for fylkesmennene. Kilde: NIVI/SSB

Bak disse hovedtallene skjuler det seg store forskjeller i bosettingsmønsteret mellom fylkene. Av figuren nedenfor fremgår andelen av innbyggerne som bor i såkalte spredtbygde strøk dvs. utenfor de områder som SSB definerer som tettsteder. Som det fremgår er det fylkene Hedmark, Oppland, Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane som har høyest andel innbyggere i spredtbygde strøk. Finnmark preges av mye punktbosetting og ligger midt på treet, mens Oslo og Akershus, Rogaland, Østfold og Vestfold er blant våre mest urbane fylker. I dag bor 19 prosent av landets innbyggere i spredtbygde strøk, mot 27 prosent så sent som i 1990.

Figur 4.2 Andel innbyggere i spredtbygde strøk pr 1.1.2015. Kilde: NIVI/SSB

Tabellene nedenfor gir en nærmere oversikt over kommunestrukturen internt i alle fylkene.

	Antall kommuner etter innbyggertall 1.1.2016									
Fylkesmenn	< 1.000	1-1.999	2-2.999	3-4.999	5-9.999	10-19.999	20-49.000	50-99.000	>100.000	Sum
Østfold	1	1	0	3	6	3	2	2	0	18
Oslo og Akershus	0	0	1	0	1	10	7	2	2	23
Hedmark	0	5	2	3	7	1	4	0	0	22
Oppland	0	2	5	5	9	3	2	0	0	26
Buskerud	0	2	4	5	2	2	5	1	0	21
Vestfold	0	0	1	2	4	2	5	0	0	14
Telemark	0	3	4	3	3	3	1	1	0	18
Aust-og Vest-Agder	2	7	3	2	9	4	2	1	0	30
Rogaland	3	1	2	6	1	8	3	1	1	26
Hordaland	4	3	3	6	8	5	3	0	1	33
Sogn og Fjordane	1	4	8	4	7	2	0	0	0	26
Møre og Romsdal	0	4	7	7	14	1	3	0	0	36
Sør-Trøndelag	4	1	2	7	7	3	0	0	1	25
Nord-Trøndelag	4	4	5	3	2	3	2	0	0	23
Nordland	4	17	7	4	6	4	1	1	0	44
Troms	2	7	5	5	2	1	1	1	0	24
Finnmark	2	6	5	2	1	2	1	0	0	19
Hele landet	27	67	64	67	89	57	42	10	5	428

Tabell 4.2 Dagens kommunestruktur ut fra innbyggertall 1.1.2016. Kilde: NIVI/SSB

4.1.2 Oppdragsgivere og styring

Fylkesmannen er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og Regjeringen. Embetets samfunnsoppdrag er hovedsakelig gitt gjennom Fylkesmannsinstruksen, fastsett ved kgl. res 7.8.1981, endret ved kgl. res 10.11.1988

og 6.7.1999, og Instruks for fylkesmannens og Sysselmannen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering, fastsatt ved kgl. res. 19.juni 2015.

Styringen av fylkesmannsembetene bygger på at ansvaret for virksomheten er delt mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og oppdragsdepartementene. Flere av departementene har lagt etatsstyringen av embetene til underliggende direktorater og tilsyn. Det samordnende og administrative ansvaret er lagt til KMD. Oppdragsdepartementene er direkte overordnet fylkesmannen på sine respektive fagområder og har faglig instruksjonsmyndighet overfor fylkesmannen, og fagstatsrådene har parlamentarisk ansvar for arbeidet som utføres i embetene. Fylkesmennene utfører også enkelte oppgaver for kongehuset og Stortinget.

Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for følgende elleve departementer og ti direktorater/tilsyn:

1. Kommunal- og moderniseringsdepartementet

2. Justis- og beredskapsdepartementet
   - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
   - Statens sivilrettsforvaltning

3. Klima og miljødepartementet
   - Miljødirektoratet

4. Landbruks- og matdepartementet
   - Landbruksdirektoratet

5. Helse og omsorgsdepartementet
   - Helsedirektoratet
   - Statens helsetilsyn

6. Kunnskapsdepartementet
   - Utdanningsdirektoratet

7. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
   - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
   - Barne, ungdoms- og familiedirektoratet

8. Arbeids- og sosialdepartementet
   - Arbeids- og velferdsdirektoratet

9. Samferdselsdepartementet

10. Utenriksdepartementet

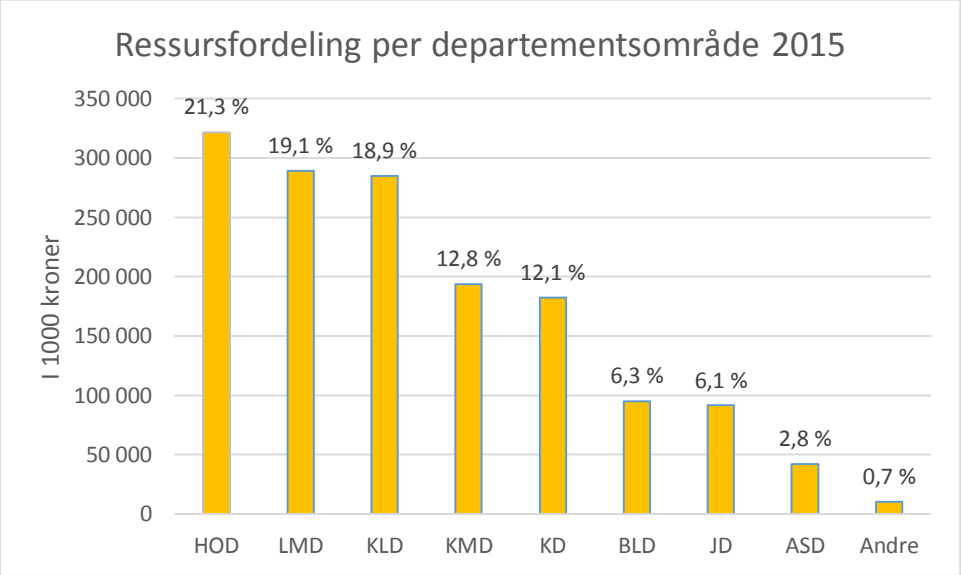
11. Kulturdepartementet

Grunnlaget for fylkesmannens arbeid ligger i de oppgavene som embetene skal løse i henhold til lover, forskrifter og særlige politiske prioriteringer i de årlige styringsdokumentene. Fylkesmannens faste og lovbestemte oppgaver beskrives i virksomhets- og økonomiinstruksen, mens tildelingsbrevet gir årlige prioriteringer og styringskrav.

4.1.3 Finansiering og økonomiske hovedtall

Fylkesmannens faste oppgaver finansieres over det felles budsjettkapitlet 525. Finansieringen skjer i hovedsak gjennom overføring av midler fra departementenes fagkapitler til kap. 525 i tråd med gjeldende finansieringsordning for fylkesmannen [4]. Det fagdepartementet som har instruksjonsmyndighet på et område har også ansvaret for ressurssituasjonen der. Dette ansvaret omfatter nye oppgaver som legges til fylkesmannen, men også endringer i eksisterende oppgaver, samt endringer i underliggende behov som for eksempel når flere klagesaker gjør at arbeidsmengden øker. Kontorer og støttefunksjoner som IKT, arkiv, personal, regnskap mv er en forutsetning for at arbeidsoppgavene kan utføres på de ulike fagområdene. Finansieringsansvaret til oppdragsgiverne omfatter således en forholdsmessig andel av administrative kostnader i fylkesmannsembetene. Når oppgaver ikke lenger skal utføres av fylkesmannsembetene, skal ressurser på tilsvarende måte tas ut fra kap. 525 om fagdepartementet ønsker det.

Figuren under viser ressursfordelingen i 2015 per departementsområde for kap. 525, post 01. Andel administrative utgifter som lønn til fylkesmann, ass. fylkesmann og administrasjonsavdelingen (arkiv, personal, økonomi, og IKT) samt utgifter til husleie, IKT, kontor, reiser m.m. er fordelt likt på alle departement etter deres relative størrelse. I kategorien "Andre" inngår Samferdselsdepartementet, Kulturdepartementet og Utenriksdepartementet.

Figur 4.3: Resursfordeling på departementsområder 2015. Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Figuren angir fordelingen på nasjonalt nivå, dvs. for embetene samlet. Som det fremgår utgjør oppgavene under Helse- og omsorgsdepartementets område det volummessige (i kroner) største arbeidsområdet, etterfulgt av oppgavene på landbruksområdet og deretter klima- og miljøområdet. Ressursfordelingen mellom departementene vil kunne variere fra år til år som følge av at det rammeoverføres midler, eventuelt trekkes ut midler, på det enkelte departementsområde som følge av endringer i oppgaver.

[4] Finansieringsordning for Fylkesmannen: Retningslinjer med utdypende kommentarer. Fornyings- og administrasjonsdepartementet 2009.

I tillegg til overføringen over kapittel 525 stiller flere fagdepartement og direktorat/tilsyn som midler til disposisjon til prosjekter av kortere varighet i regi av fylkesmannen.

Den samlede 525 rammen fordeles på de 17 embetene etter gitte kriterier i en egen budsjettfordelingsmodell. Fordelingen skal reflektere embetenes ulike utgiftsbehov på bakgrunn av variasjon i behov og utfordringer mellom fylkene. Budsjettfordelingsmodellen er basert på kriterier som innbyggertall, antall kommuner eller andre fagspesifikke kriterier oppdragsgivende fagdepartement eller direktorat anser som relevante å benytte. Siden 2010 har fordelingen vært frosset mellom embetene og fulgt en forenklet budsjettfordelingsmodell, der tildelingen har vært basert på fordelingen foregående år justert for pris- og lønnskompensasjon for det enkelte år og endringer av varige faglige oppdrag eller administrative oppgaver for embetet. I tabellen under er embetenes ressursbruk på kapittel 525.01 presentert.

Embete	Samlet bevilgning	Driftsutgifter	Lønnsandel av driftsutgifter	Husleie	Husleie (% av driftsutgifter)
Oslo og Akershus	166 437 621	165 937 144	76	36 228 218	22
Hordaland	112 026 000	109 388 742	80	19 159 503	18
Rogaland	98 032 000	97 263 259	82	15 839 334	16
Nordland	97 763 000	96 081 781	82	10 191 463	11
Sør-Trøndelag	91 300 000	90 194 859	78	13 141 180	15
Oppland	90 273 000	92 698 682	72	12 630 358	14
Hedmark	88 933 000	87 516 768	75	13 177 610	15
Møre og Romsdal	81 456 000	79 751 000	80	7 999 766	10
Sogn og Fjordane	78 633 000	77 381 174	77	12 460 902	16
Buskerud	78 122 000	77 142 000	82	11 651 475	15
Østfold	75 445 000	74 689 869	83	11 578 364	16
Troms	75 388 000	72 780 447	80	10 927 034	15
Nord Trøndelag	75 385 000	74 439 724	78	10 170 994	14
Vest-Agder	71 914 000	71 614 800	78	11 367 151	16
Vestfold	66 645 000	66 776 429	87	5 915 100	9
Telemark	64 172 000	63 772 715	81	8 644 131	14
Finnmark	58 573 000	58 262 000	80	6 019 148	10
Aust-Agder	55 349 000	55 176 000	66	5 643 497	10
Sum	1 525 846 621				

Tabell 4.3: Fordeling av ressursbruk i embetene 2015, i kr. Kilde: KMD - Korrigerte tall fra fylkesmannens årsrapporter 2015.

Den samlede bevilgningen over kap 525.01 utgjorde i 2015 totalt kr 1, 525 mrd. kroner. Den spenner fra 55,3 mill. kroner ved embetet i Aust-Agder til 166,4 mill. kroner ved embetet i Oslo og Akershus. Gjennomsnittlig er den samlede bevilgningen på 84,8 mill. kroner som er omtrent

samme nivå som Fylkesmannen i Finnmark), og medianverdien er 78,4 mill. kroner som tilsvarer omtrent Fylkesmannen i Buskerud og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Omtrent halvparten av embetenes totale tildeling gis over andre kapitler enn kap. 525.01. I 2015 utgjorde det samlede beløpet over andre budsjettkapitler kr 1,829 mrd. Totalt ble det dermed bevilget kr 3 354 mrd. kr til embetene i 2015.

4.1.4 Bemanning ved embetene

Totalt ble det utført 2461 årsverk ved embetene i 2015. Antall rapporterte årsverk varierer fra 87 i Aust-Agder til 331 i Oslo og Akershus. Gjennomsnittet er 136,5. Antall årsverk ved embetene pr 1000 innbygger gir følgende tabell:

Embete	Årsverk	Innbyggertall	Årsverk per 1000 innbygger
Oslo og Akershus	331	1252923	0,26
Rogaland	161	470175	0,34
Hordaland	184	516497	0,35
Østfold	118	289867	0,4
Buskerud	116	277684	0,41
Vestfold	115	244967	0,46
Sør-Trøndelag	147	313370	0,46
Møre og Romsdal	139	265290	0,52
Telemark	94	172494	0,54
Vest-Agder	105	182701	0,57
Hedmark	114	188953	0,6
Nordland	159	241906	0,65
Oppland	127	188953	0,67
Troms	117	164330	0,71
Aust-Agder	87	115785	0,75
Nord-Trøndelag	120	136399	0,87
Sogn og Fjordane	116	109530	1,05
Finnmark	111	75758	1,46

Tabell 4.4: Årsverk 2015 og årsverk per 1000 innbygger. Kilde: FM-nett: http://arapp.fylkesmannen.no/Samanstilling.aspx

Årsverksinnsatsen per 1000 innbygger varierer fra 0,26 årsverk i Oslo og Akershus til 1,46 årsverk i Finnmark.

Disse tallene er ikke justert mht. til årsverk knyttet til å ivareta nasjonale funksjoner/spesialfunksjoner ved enkelte embeter. Eksempelvis er ni årsverk ved embetet i Sogn og Fjordane knyttet til IKT-utviklingsoppgaver på oppdrag fra departementer og direktorater. Dette er oppgaver embetet utfører for alle embetene. Flere embeter har også arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere som ivaretar sekretariatsfunksjoner for

verneområdestyrene. Dette er en spesialfunksjon som ligger utenfor de ordinære oppgavene til embetene, men stillingene inngår likevel i tabellen under.

Antall årsverk per kommune gir følgende tabell:

Embete	Årsverk	Kommuner	Årsverk per kommune
Nordland	159	44	3,6
Møre og Romsdal	139	36	3,8
Sogn og Fjordane	116	26	4,4
Oppland	127	26	4,8
Troms	117	24	4,9
Hedmark	114	22	5,1
Telemark	94	18	5,2
Nord-Trøndelag	120	23	5,2
Buskerud	116	21	5,5
Hordaland	184	33	5,6
Sør-Trøndelag	147	25	5,8
Aust-Agder	87	15	5,8
Finnmark	111	19	5,8
Rogaland	161	26	6,2
Østfold	118	18	6,5
Vest-Agder	105	15	7
Vestfold	115	14	8
Oslo og Akershus	331	23	14,4

Tabell 4.5: Årsverk per kommune. Kilde: FM-nett: http://arapp.fylkesmannen.no/Samanstilling.aspx

Årsverksinnsatsen per kommune varierer fra 3,6 årsverk per kommune ved embetet i Nordland til 14,8 årsverk per kommune i Oslo og Akershus.

4.2 Dagens samhandlingsmønster

Fylkesmannen samarbeider tett med flere offentlige aktører. I det følgende gis det en gjennomgang av samhandlingsmønsteret med viktige samarbeidsparter. Fremstillingen baseres dels på tidligere utredningsarbeider og undersøkelser, dels på fylkesmennenes egen årsrapportering og dels på innspill som er mottatt i forbindelse med arbeidet med rapporten.

4.2.1 Samarbeid med kommunene

Kommunene er fylkesmannens viktigste målgruppe. Generelt kan fylkesmannens oppgaver og samhandling overfor kommunene knyttes til fire funksjoner: kontroll, veiledning, formidling og gjensidig læring. Disse funksjonene skal på ulike måter bidra til å sikre at kommunal virksomhet oppfyller de målsetningene som er nedfelt i særlovgivningen, og at organisering og utførelse er i samsvar med de relevante bestemmelser i lovgivningen og tilhørende forskrifter.

Måten kontakten og samhandlingen mellom fylkesmannen og kommunene foregår varierer betydelig mellom embetene. Fylkenes geografi, kommunetall og reiseavstander mv. utgjør objektive faktorer som gir ulike forutsetninger for kommunedialogen. I tillegg kan embetene ha ulik tradisjon og kultur for hvordan samarbeidet med kommunene foregår. Det er derfor krevende å gi en kortfattet fremstilling av fylkesmennenes mangfoldige samhandlingsrelasjoner som faktisk speiler dette mangfoldet.

Under er det likevel listet opp noen typiske møtearenaer mellom fylkesmannen og kommunene som også inneholder opplysninger om vanlig deltagelse. Oversikten ble opprinnelig utarbeidet av NIBR utarbeidet i forbindelse med en analyse av dialogen mellom fylkesmannen og kommunene i 2004[5], men er gjennomgått og mest mulig oppdatert i forhold til dagens situasjon. Det skal understrekes at tabellen gir oversikt over institusjonaliserte møteplasser for kommunesamhandlingen. Vel så viktig for samhandlingen er selvfølgelig den løpende dag til dag-kontakten på ulike nivåer i både fylkesmannens og kommunenes organisasjon.

[5] NIBR-rapport 2004:7 Dialogen mellom fylkesmannen og kommunene

Møteplasser hvor Fylkesmannen selv/embetsledelsen er representert (arr. av FM)		
Møteplasser	**Representanter fra embetet**	**Representanter fra kommunen**
Samordnet kommunebesøk (én kommune)	Embetsledelse, avdelingsledere	Ordfører, utvalgsledere, rådmann, økonomisjef, avdelingsledere
Regionmøte (flere kommuner)	Embetsledelse, avdelingsledere	Ordfører, utvalgsledere, rådmann
Fylkessamling	Embetsledelse, avdelingsledere	Ordfører, rådmann
Temamøter	Embetsledelse, avdelingsledere	Ordfører, rådmann
Møte med Robek-kommer	Embetsledelse, avdelingsleder, økonomirådgiver	Ordfører, politikere fra alle partier, rådmann, kommunale sektorsjefer
Individuell kontakt	Embetsledelse	Ordfører, rådmann
Møte i meklingssaker	Fylkesmannen	Ulike representanter fra kommunen
Sektorvise/avdelingsvise møteplasser (arr. av FM)		
Møteplasser	**Representanter fra embetet**	**Representanter fra kommunen**
Avdelingsvise kommunebesøk	Avdelingsleder, fagrådgiver	Ordfører, rådmann, kommunale sektorsjefer, fagrådgivere
Sektorvise regionale samlinger	Avdelingsleder, fagrådgiver	Sektorsjef, fagrådgivere, saksbehandlere
Individuell kontakt	Fagrådgivere (for det meste)	Fagrådgivere (saksbehandlere)
Kurs, saksmøter, fagmøter og temasamlinger	Varierer	Varierer
Ad-hoc møter	Varierer	
Tilsyn	Avdelingsleder, fagrådgivere	Fagrådgivere (saksbehandlere), ordfører og rådmann kan også være representert
Prosjekter	Fagrådgivere (for det meste)	
Møteplasser arrangert av andre enn fylkesmannsembetet		
Møteplasser	**Representanter fra embetet**	**Representanter fra kommunen**
Budsjettkonferanser i regi av KS	Embetsledelse, avdelingsledere	Ordfører, rådmann, økonomisjef
Regionalt planforum i regi av fylkeskommunen	Noen ganger fylkesmannen, avdelingsledere og fagrådgivere avhengig av sak	Plansjef, planmedarbeider (noen ganger ordfører)
Møter med regionråd	Fylkesmannen, assisterende fylkesmann, avdelingsledere	Ordfører, rådmann
Møter i regionale fagnettverk	Fagrådgivere (for det meste)	Fagrådgiver, saksbehandler
Møter i ulike typer strategiske organ	Fylkesmannen, assisterende fylkesmann, avdelingsledere	Ordfører, rådmann

Tabell 4.5: Arenaer for kontakt og samhandling mellom fylkesmannsembetet og kommunene. Kilde: NIBR 2004, NIVI 2015

Den første hovedkategorien dekker arenaer hvor fylkesmannen selv/hele embetsledelsen er representert. Samordnet kommunebesøk er en særlig viktig arena for å drøfte utfordringer og lære den enkelte kommune å kjenne. I praksis innebærer kommunebesøk at fylkesmannen og deler av embetet drar på heldagsbesøk til kommunene. I NIBRs undersøkelse ga de fleste caseembetene uttrykk for at de hadde som mål å rekke over alle fylkets kommuner i løpet av en valgperiode. For kommunene betyr dette at slike fylkesmannsbesøk blir gjennomført omtrent hvert fjerde år. Denne besøksfrekvensen kan imidlertid variere mellom fylkene, ikke minst

påvirket av antall kommuner i det enkelte fylke. Erfaringene viser at så vel kommunene som fylkesmannen har stor nytte av og gode erfaringer med disse møtene.

Regionvise samlinger er møter mellom fylkesmannsledelsen og kommuneledelsen i flere kommuner. Ofte vil det dreie seg om møter med fylkets regionråd hvor den enkelte delregions kommuner er representert ved ordfører, eller det kan også være møter med noen utvalgte kommuner. I slike samlinger vil ofte kommuneoverskridende spørsmål stå på dagsorden, som interkommunalt samarbeid og kommunesammenslåing. Fylkessamlinger er også vanlig i de fleste embeter, gjerne en gang eller to i løpet av året. Fylkessamlinger er vanligvis et felles møte mellom fylkesmannen og den øverste kommuneledelsen i alle kommuner i fylket . Slike møter kan ha forskjellige betegnelser, som f.eks. «januarmøtet», «kommunekonferansen» m.fl.. Deltakere på slike møter er som regel hele embetsledelsen og den øverste ledelsen i kommunene. Arenaen er i stor grad sektor- og nivåovergripende og det er gjerne formidling av overordnende styringssignaler og endringer i statlig politikk på ulike felt som er tema for møtene.

I tillegg til disse brede og formaliserte arenaene er det en rekke andre møteplasser som med jevne mellomrom kan involvere fylkesmannen/embetsledelsen. Ulike faktorer og hendelser kan være foranledningen til slike møter; blant annet nevnes iverksetting av statlige handlingsplaner, endring i lov- og regelverk, saker som trenger avklaring, samt debatt og mediesaker. Slike møter kan avholdes med en kommune, eller med flere. Det samme gjelder for møter med kommuner som står i fare for eller har havnet i Robek- registeret. I slike tilfeller går fylkesmennene inn i en omfattende dialog med kommunene for å finne en vei ut av uføret. Videre har fylkesmannen selv en meklerrolle i arealplansaker som innebærer kontakt med kommunene, og endelig kan det være flere tilfeller av individuell og direkte kontakt på øverste nivå mellom fylkesmannen og ordførere og/eller rådmenn.

Den andre hovedkategorien omfatter kontakt- og samhandlingsarenaer av sektorvis /avdelingsvis karakter. I avdelingsvise kommunebesøk møter avdelingsleder og fagmedarbeidere fra en avdeling ledelsen i den aktuelle kommune. Som oftest er både den politiske ledelse (ordfører og i enkelte tilfeller hovedutvalg) og den administrative ledelse i kommunen representert, samt aktuelle fagpersoner fra kommunen. Det forekommer også sektorvise regionale samlinger, arrangert av de ulike avdelingene i fylkesmannsembetet enkeltvis. Deltakerne er som regel mellomledere og ansatte fra den aktuelle sektoren/ avdelingen hos begge parter. Slike samlinger har vanligvis et klart sektorfaglig preg.

Individuell kontakt om fagoppgaver oppgis som en av de hyppigste og viktigste formene for kontakt og dialog mellom kommunene og embetene, særlig på saksbehandlernivå (men også på avdelingsledernivå). Denne kontakten bærer preg av å være uformell og muntlig (gjerne per telefon eller e- mail). Særlig små kommuner vektlegger betydningen av den faglige veiledningen gjennom fylkesmannens fagressurser og at det i mange tilfeller er daglig kontakt. Denne løpende kontakten med kommunene på fagnivå vil også bidra til læring i embetene om de forutsetninger og utfordringer kommunene har som tjenesteprodusenter og lokale utviklingsaktører.

Den tredje hovedkategorien for kontakt og samhandling utgjøres av møteplasser som andre aktører enn fylkesmannen har ansvar for, men hvor fylkesmannen regelmessig deltar og kommer med innspill til programmet. KS arrangerer eksempelvis årlige høstkonferanser som ofte omfatter en bolk om statsbudsjettet og aktuelle temaer innenfor ulike sektorfelt. En annen viktig arena er regionalt planforum som fylkeskommunen har ansvar for. Regionalt planforum skal bidra til klarlegging og samordning av statlige, regionale og kommunale interesser tidlig i kommunale planprosesser. Berørte etater skal delta i planforum. En undersøkelse fra 2015 viser

imidlertid at deltagelsene fra statsetatene kan være varierende, men at fylkesmannen og Statens vegvesen deltar regelmessig i alle landets planforum. Informanter fra embetene gir uttrykk for at forumet kan ha en viktig funksjon i dialogen med kommunene og bidrar til å styrke den faglige siden ved planarbeidet [6].

Som det fremgår av gjennomgangen over er det kontakt mellom fylkesmannen og kommunene i tilknytning til en rekke formaliserte møteplasser av regelmessig karakter, men det er også omfattende uformell dag til dag kontakt. Kontakten omfatter hele embetet, fra embetsledelsen med fylkesmannen i spissen til saksbehandlere i de ulike avdelingene. Tilsvarende involveres så vel kommunens politiske og administrative ledelse som saksbehandlere i de kommunale sektoretatene i samhandlingen med fylkesmannen. Det er vanskelig å konkret tallfeste kontakthyppigheten mellom embetet og kommunen. Den vil kunne variere på i tid og mellom fylker. En undersøkelse utført av IRIS i 2006 som omfattet 50 kommuner i Nordland og Vest-Agder tyder på at en enkelt kommune i løpet av et år har fra 120 til 240 kontakter mellom ett av sine ledelses- og virksomhetsområder og fylkesmannen.[7]

Det viktigste spørsmålet er kanskje likevel om kommunene opplever kontakten som tilstrekkelig for få sine behov ivaretatt. DIFIs undersøkelse fra 2010 om kommunenes oppfatninger av fylkesmannen tyder på det.[8] Her gir et klart flertall (76 prosent) av respondentene uttrykk for at de mener at det er tilstrekkelig kontakt mellom fylkesmannen og kommunen. Det gjør seg imidlertid gjeldende noen fylkesvise forskjeller. I to fylker er 95 prosent av respondentene enige i en påstand om at det er tilstrekkelig kontakt, mens tallet for de to fylkene med lavest andel enige er hhv. 51 prosent og 57 prosent. Det er heller ingen klare forskjeller mht kommunestørrelse, men tendensen er at respondentene fra de mindre kommunene (under 20 000 innbyggere) har en større andel som er uenige i påstandene enn de større kommunene.

4.2.2 Samarbeidsmønster i forhold til fylkeskommunen

Kontaktflatene mellom fylkesmannen og fylkeskommunen er dels knyttet til oppgavefelt der fylkesmannen har et oppfølgings- tilsynsansvar overfor fylkeskommunen, dels til fagområder hvor begge organer er tillagt forvaltningsmyndighet og ivaretar funksjoner overfor kommunen eller andre målgrupper og dels til felles satsinger, temaer, prosjekter mm. som berører hele fylket og som det for begge organer er naturlig å engasjere seg i.

Fylkesmannens myndighetsutøvelse overfor fylkeskommunene er i all hovedsak knyttet til tilsynet innenfor videregående opplæring og fylkeskommunen som skoleeier.

---

[6] NIVI-rapport 2015:2 Evaluering av regionalt planforum

[7] Arbeidsnotat IRIS – 2006/058: Samhandlingen mellom kommunene i Nordland og Vest-Agder og fylkeskommunene og fylkesmennene

[8] DIFI Rapport 2010:11Fylkesmannen 2010. En undersøkelse av kommunenes erfaring med og oppfatning av Fylkesmannen

Når det gjelder overlappende oppgavefelt, dvs. oppgavefelt hvor begge institusjoner gjennom lov og forskrift er tillagt roller og funksjoner, er de viktigste:

- Kommunale plansaker etter Plan- og bygningsloven
- Regional planlegging, gjennomføring og oppfølging
- Natur, friluftsliv, vilt- og fiskeforvaltning, miljødata
- Klima
- Folkehelse
- Beredskap

I den regionale planleggingen har fylkeskommunen som regional planmyndighet ansvaret for å lede arbeidet, mens fylkesmannen skal delta i både utarbeidelse og implementering av regionale planer. Fylkesmannen skal også ha en pådriver- og samordningsrolle for statlig deltagelse i planarbeidet. Plan- og bygningsloven fastsetter at fylkeskommunen skal veilede og bistå kommunene i sin planlegging, mens fylkesmannen skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Både fylkeskommunen, fylkesmannen og øvrige statlige regionale myndigheter har ansvar for å veilede kommunene innenfor de fagområder de har ansvar.

Innenfor områdene landbruk og miljø ivaretar begge organer ulike forvaltningsoppgaver. For fylkesmannen del omfatter oppgavene i stor utstrekning kontroll- og tilsynsoppgaver overfor kommunene, veiledningsoppgaver samt formidling av nasjonal politikk overfor kommunene.

Fylkeskommunene fikk gjennom forvaltningsreformen i 2010 tilført forvaltningsoppgaver på miljøvernområdet knyttet til:

- Klima, areal og samfunnsplanlegging
- Friluftsliv
- Forvaltning av høstbare viltarter
- Forvaltning av høstbare arter av innlandsfisk
- Vannregionmyndighet knyttet til vanndirektivet
- Miljødata
- Forvaltning av tilskuddsordninger

Innenfor landbruks- og matområdet fikk fylkeskommunene et medansvar for gjennomføringen av landbrukspolitikken. Dette blant annet for å styrke fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. De nye oppgavene var knyttet til:

- Verdiskaping i landbruket
- Rekruttering og kompetanseheving
- Mulighet til å gi innspill til jordbruksforhandlingene og andre landbrukspolitiske prosesser.

Folkehelsearbeidet er en del av samhandlingsreformen. Det primære ansvaret er lagt til kommunene, men fylkeskommunen har et pådriver- og koordineringsansvar og fylkesmannen en faglig rådgivningsrolle og et oppfølgingsansvar for at nasjonale føringer blir ivaretatt.

Innenfor beredskapsfeltet har fylkesmannen et pådriver- og samordningsansvar og det foregår et bredt regionalt samarbeid, som også involverer fylkeskommunen, om utarbeidelse av bl.a. fylkesROS og beredskapsplaner og annet planverk. Fylkeskommunen deltar i fylkesberedskapsrådet som ledes av fylkesmannen.

Den tredje hovedgruppen samarbeidstiltak mellom fylkesmannsembetet og fylkeskommunen utgjøres av frivillige prosjekter og utviklingstiltak. Dette kan omfatte en hel rekke tiltak som

iverksettes for å stimulere den fysiske, miljømessige, kompetansemessige, økonomiske, helsemessige, sosiale og kulturelle utviklingen i det enkelte fylke. Et eksempel hentet fra Troms er det tverrfaglige prosjektet «Sjumilssteget» rettet mot barn og unge. Sjumilssteget er et hjelpemiddel for å bedre og sikre kommunens tjenestetilbud til barn og unge. Det tar utgangspunkt i barnekonvensjonen og handler om tidlig innsats, samordning av tjenester og medbestemmelse. I dette samarbeidet inngår både fylkesmannen, fylkeskommunen og NAV fylke.

Behovet for samarbeid har i mange tilfeller nedfelt seg i egne samarbeidsavtaler eller utviklingsavtaler mellom fylkesmannen og fylkeskommunen. Disse har gjerne et overordnet preg og lister opp samarbeidsfelt og felles møtepunkter. En gjennomgang av slike avtaler viser at den øverste ledelsen hos fylkesmannen og fylkeskommunen møtes med jevne mellomrom og drøfter saker som begge parter er opptatt av. I ett fylke oppgis det at slike møter avholdes annenhver måned. I tillegg vil partene møtes i en rekke fagspesifikke arenaer som planforum, fylkesberedskapsråder, KS konferanser mv. På saksbehandlernivå er kontakten av mer løpende karakter.

Skal en slik forvaltningsløsning fungere godt, fordrer det at det utvikles gode samarbeidsrutiner og tett dialog mellom de respektive fagavdelingene i de to organene. Det samme vil gjelde på planfeltet hvor både fylkesmannen og fylkeskommunen har viktige roller i politikkformidling og veiledning overfor kommunene.

4.2.3 Samarbeidsmønster i forhold til andre regionale statsetater

Fylkesmannen samhandler med en rekke regionale statsetater i ulike sammenhenger. I kap.4.8 ter det gitt oppdatert oversikt over de regionale etatenes organisering og inndeling. Fylkesmannens relasjoner til øvrige statsetater er særlig knyttet til fylkesmannens samordningsrolle. For nærmere beskrivelse av samordningsrollens vertikale og horisontale dimensjon vises det til kap. 3.

Effekten av denne samordningen vil i stor grad være avhengig av hvordan det enkelte fylkesmannsembete fyller rollen gjennom etablering av gode arenaer for dialog, samarbeid og prosess, og av statsetatenes eget ønske om og vurdering av nytten av å delta på slike arenaer. Hvilke arenaer fylkesmannen benytter i den regionale samordningen, kan variere fra fylke til fylke, men egne regelmessige møter mellom statsetatslederne i fylket/regionene, er mest utbredt. Møtene blir benyttet til å diskuteres relevante samarbeidstiltak på områder av felles interesse og til gjensidig informasjon. Innenfor området kommunal planlegging er det etablert formelle samordningsarenaer der både fylkesmannen, statlige regionale myndigheter og fylkeskommunen deltar.

Forutsetningen for å ivareta fylkesmannens tverrsektorielle oppgaver vil påvirkes av organiseringen, inndeling og lokalisering av regionkontor til de etater fylkesmannen skal samordne/samarbeide med. Tidligere undersøkelser har dokumentert at fylkesmennene opplever voksende utfordringer med å vedlikeholde etablerte samarbeidsarenaer, som f.eks. jevnlige etatssjefsmøter for de regionale statsetatene i fylkene. Store variasjoner i inndeling og lokalisering blir framhevet som viktige årsaker til det. I kap 4.8 er det gjennomført en samsvarsanalyse av dagens inndelings- og lokaliseringsmønster som dokumenterer en svært fragmentert struktur.

Produktivitetskommisjonen, som ble opprettet for å vurdere produktivitetsutviklingen i Norge, vier fragmenteringen i regional stat oppmerksomhet i sin andre delrapport (NOU 2016:3). Kommisjonen tar til orde for at organiseringen av regional statlig forvaltning må gjennomgås med sikte på bedre samordning og et mer effektivt og ensartet mønster, jf omtale i kap.5.4.

4.2.4 Samarbeid mellom fylkesmannsembeter

De aller fleste fylkesmannsembetene har i større eller mindre utstrekning etablert samarbeid med naboembeter på ulike felt. Slike samarbeid blir etablert på embetenes egne initiativ og er også interessante i en vurdering av fremtidig inndeling av embetene. Dels kan innholdet i og omfanget av samarbeidet forteller noe om behovet for å løse enkelte oppgaver innenfor en større geografi. Dels kan embetenes geografiske orientering i samarbeidet gi en pekepinn på hvilke embeter som kan være naturlige sammenslutningskandidater. Samarbeidet har varierende innretning og innhold. En inndeling i følgende samarbeidstyper gir en grovkornet systematisering.[9]

Helhetlige og formaliserte samarbeidsavtaler mellom to eller flere embeter: Det tydeligste eksempelet på et omfattende samarbeid finner vi i samarbeidsavtalen mellom embetene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Avtalen ble inngått i juni 2013 med målsetting om å forsterke samhandlingen mellom embetene innenfor et vidt felt. Samarbeidet skal i henhold til årsrapporten fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag «bidra til effektiv, robust og fleksibel oppgaveløsning, redusere eventuell sårbarhet og kapasitetsutfordringer hos hverandre, bidra til kompetanseheving og eventuell spesialisering på enkeltområder». Et lignende samarbeid ble initiert mellom embetene i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane i 2014. Også i dette samarbeidet var formålet å se på muligheter for å fordele oppgaver mellom embetene for å utnytte ressurser mest mulig effektivt og om embetene kunne ta ansvar for å være ressursembeter for hverandre på ulike felt. De tre embetene har likevel valgt å ikke gå videre med dette arbeidet. Embetene på Agder har også hatt et omfattende samarbeid på ulike felt og dette ble intensivert som ledd i arbeidet fram mot fusjonen 01.01.2016.

Samarbeid om oppgaveløsning mellom to eller flere embeter på fagspesifikke felt: Denne kategorien innebærer også samarbeid om konkret oppgaveløsning, men på et mer avgrenset fagfelt. Det kanskje tydeligste eksempelet på slikt samarbeid er ordningen med en kontaktfylkesmann som koordinerer tilsynsvirksomheten i spesialisthelsetjenesten i hver helseregion. Rollen innebærer å ta initiativ til å organisere prosessen med planlegging og gjennomføring av tilsynet i helseregionen og i flere tilfeller innebærer det å etablere fylkesovergripende tilsynsteam. Et annet eksempel er samarbeid mellom embeter som har forvaltningsoppgaver rettet mot institusjoner eller geografiske områder som overskrider fylkesgrensene. Samarbeid om utarbeidelse av verneplaner for nasjonalparker som overskrider fylkesgrensene er ett eksempel på sistnevnte. Et annet eksempel er samarbeidet på beredskaps- og samfunnssikkerhetsområdet i Trøndelagsfylkene. De to embetene har flere ganger samarbeidet om å utarbeide felles fylkes-ROS for hele Trøndelag.
De to embetene er videre gjensidig observatører ved større øvelser, og har også avtale om å kunne delta på hverandres beredskapstilsyn med kommunene.

Faglige nettverk: Den vanligste formen for samarbeid mellom embetene utgjøres av ulike typer faglige nettverk. Disse vedlikeholdes gjennom jevnlig møter, fagkonferanser ol. med faglig rettede temaer. Den faglige variasjonen i disse nettverkene varierer betydelig og det samme gjør samarbeidsgeografien. I noen tilfeller er det etablert regionale nettverk som omfatter to til fem embeter, mens andre nettverk kan omfatte samtlige embeter. Ett eksempel på et regionalt fagnettverk er Plannettverket for Oslofjorden, der fylkesmennene i Østfold, Oslo og Akershus, Vestfold, Buskerud og Telemark deltar. Formålet med dette nettverket (og tilsvarende nettverk

[9] Fra og med 2014 har det vært et krav i økonomiregelverket at statlige virksomheter skal gi kort omtale av samarbeid med andre embeter og andre virksomheter der samarbeidet har hatt betydning for egen eller andre virksomheters resultatoppnåelse. Fremstillingen baseres på denne rapporteringen.

for landet for øvrig) er å bidra til kompetanseoverføring og erfaringsutveksling mellom fylkene og Miljødirektoratet. Et annet eksempel er samarbeidet innenfor vergemål mellom embetene i Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Nasjonale nettverk gjelder fagutvalgene for hhv økonomi, personal, sak og arkiv, kart/GIS som oppnevnes av KMD og som følger departementets retningslinjer.

Behovet for de samarbeidsordningene har konkrete og ofte sektorspesifikke begrunnelser. Begrunnelsene kan likevel samles i noen hovedpunkter:

- Effektivitet: Enkelte «smale» oppgaver kan av effektivitetshensyn tale for å bli samlet i ett eller noen embeter framfor at alle embeter skal ivareta funksjonen. Særlig gjeldet dette administrative funksjoner.
- Likartet praksis: Flere embeter ser behov for samarbeid for å sikre felles tilnærminger til prinsipielle problemstillinger og å samordne praksis i embetene på ulike områder, f.eks. i fortolkning av rettsregler.
- Læring og kompetanseutvikling: En del av samarbeidene har en kompetansebegrunnelse. Særlig de nasjonale og regionale nettverkene spiller en viktig rolle for kompetanseutvikling og kunnskapsoverføring mellom embetene.
- Avlastning: I noen tilfeller inngår ett embete avtaler med andre embeter om avlastning i situasjoner med stor arbeidsbelastning og/eller lange saksbehandlingstider

4.2.5 Samlet vurdering av samarbeidsrelasjoner og inndelingsbehov

Fylkesmannens relasjoner til ulike målgrupper vil påvirkes av endringer i dagens fylkesinndeling. På bakgrunn av gjennomgangen av de ulike relasjonene kan følgende konklusjoner trekkes om fylkesmannen samarbeidsrelasjoner og inndelingen.

- Fylkesmannens viktigste samarbeidspart og målgruppe er kommunene. Store deler av kommunedialogen er knyttet til formaliserte og fysiske møtearenaer. Geografiske avstander har derfor betydning for denne delen av kommunedialogen. Den mer løpende faglige kontakten mellom fylkesmannens fagavdelinger og kommunene skjer i større utstrekning via telefon og e-post og for slik kontakt betyr avstand mindre. Tidligere undersøkelser antyder hyppig kontakt mellom enkeltkommuner og embetet og særlig er kontaktomfanget med de mindre kommunene stort. Innholdet i denne kontakten kan selvfølgelig variere betydelig, men det er åpenbart at kapasitetsbegrensninger legger føringer for hvor mange kommuner fylkesmannen har mulighet for å følge opp.

- Fylkesmannen samarbeider tett med en rekke regionale statsetater og skal i ulike sammenhenger ivareta en samordningsfunksjon. Forutsetningen for å ivareta denne samordningsfunksjonen utfordres ved at tilnærmet alle regionale statsetater har en annen geografisk inndeling på regionalt nivå enn fylkene. For at vesentlige statlige samordningsbehov kan ivaretas taler det for en større grad av harmonisering av inndelingspraksis.

- Fylkesmannen og fylkeskommunen har nære samarbeidsrelasjoner. De er dels knyttet til fylkesmannens rolle som myndighetsutøver overfor fylkeskommunen, dels til at begge organer har ansvar, men ulike roller, innenfor de samme oppgaveområder (plan, miljø, areal, landbruk mv) og dels fordi de i samarbeid gjennomfører utviklingsprosjekter i de enkelte fylker. Samarbeidsrelasjonene kan tale for at inndelingen i størst mulig grad bør være sammenfallende mellom det nye folkevalgte regionale nivået og fylkesmennene.

- Det er etter hvert utviklet et omfattende samarbeid mellom fylkesmannsembetene. Begrunnelsene for samarbeidet er knyttet til behov for standardisering, effektivisering og økt kapasitet. Isolert sett kan det argumenteres at disse behovene peker i retning av større enheter.

4.3 Analyse kompetanse, kapasitet og oppgaveløsning

En sentral begrunnelse for mange strukturreformer i offentlig sektor er at større enheter kan legge til rette for å styrke kompetanse og kapasitet gjennom større fagmiljøer. I det følgende avsnittet rettes oppmerksomheten mot kompetanse og kapasitetssituasjon ved dagens embeter for å løse oppgavene. Er det god nok tilgang på fagkompetanse for å løse spesialiserte funksjoner og er kapasiteten tilstrekkelig for å løse oppgavene? Er det enkelte oppgaver som utpeker seg som mer sårbare mht. fagkompetanse enn andre? Varierer disse forholdene mellom embetene? Spørsmålene vil bli belyst ved en gjennomgang av tre hovedkilder:

- Fylkesmennene egen rapportering i årsrapportene for 2014 og 2015
- Kompetanse og kapasitetskartlegging gjennomført våren 2016 av KMD
- Innspill fra fagdepartementene

4.3.1 Vurderinger fra årsrapportene

Vurderingene fra årsrapportene er hentet fra årene 2014 og 2015. Årsrapporten utarbeides i overensstemmelse med de krav som stilles i tildelingsbrevet og skal gi et dekkende bilde av embetets resultater.[10] I årsrapportene skal embetene bl.a. redegjøre for samlet måloppnåelse, ressursbruk og kapasitets- og kompetansesituasjonen i embetet. Gjennomgangen av årsrapportene viser at de fleste embetene har omtalt disse forholdene, men det varierer en god del hvordan de kompetanse- og kapasitetsrelaterte vurderingene er gjort og hvor detaljerte de er. Gjennomgangen kan likevel oppsummeres i noen hovedpunkter.

God kompetanse

Embetene beskriver kompetansesituasjonen som i hovedsak god. De fleste oppgir å ha relativt stabil bemanning med en fagkompetanse som er godt tilpasset oppgavene. De fleste oppgir også at det er god søknad til ledige stillinger. Det er liten grad av variasjon mellom embetene på disse punktene. Turnover (ikke alle oppgir dette) ligger på mellom 6 til 12 prosent, som kan karakteriseres som lavt. Turnover er imidlertid en utfordring for enkelte stillingsgrupper i en del embeter, særlig gjelder det jurister.

Flere påpeker at fylkesmannsembetet er en kompetansebedrift som tiltrekker seg godt kvalifisert arbeidskraft. Fylkesmannen er en etat som kan tilby interessante og utfordrende arbeidsoppgaver og det oppleves som et konkurransefortrinn i arbeidet med å rekruttere. Enkelte embeter rapporterer likevel at de er sårbare på noen fagfelt uten at dette er representativt for alle embetene. Fagområder/fagprofesjoner som særlig nevnes er:

- Planfaglig- og juridisk kompetanse (pbl-området)
- Ingeniørfaglig/teknisk kompetanse
- Medisin (leger med erfaring fra spesialisthelsetjeneste)
- Jus, bl.a. relatert til særlovene på miljøområdet
- Spesialisert (tilsyns-)kompetanse på forurensing
- Beredskap og informasjon

I mange embeter står man også overfor et generasjonsskifte og enkelte steder uttrykkes det bekymring for et midlertidig kompetansefall når nøkkelpersoner pensjoneres eller ved generell turnover. Selv om embetene har utviklet gode rutiner for erfaringsoverføring og opplæring kan

[10] Finansdepartementet fastsatte nye krav til årsrapport i økonomiregelverket fra og med rapporteringen for 2014. Fra da av skal årsrapporter for alle underliggende virksomheter følge en fastsatt inndeling, benevnelse og rekkefølge som framgår av bestemmelser i regelverket.

det ta tid før den etatsspesifikke forståelsen av faglige utfordringer er på plass hos nye medarbeidere. Ikke minst har mange seniormedarbeidere en betydelig lokal førstehåndskunnskap (kommunekompetanse) som er vanskelig å dokumentere eller overføre til andre.

Konkurranse om kompetent arbeidskraft

En del embeter rapporterer om utfordringer med å rekruttere og beholde medarbeidere. Det skyldes ikke først og fremst manglende tilgang på kompetanse, men at konkurransen om den best kvalifiserte arbeidskraften er stor i den by/region embetet er lokalisert. Flere viser til at de konkurrerer om arbeidskraften med mange statlige, kommunale og private virksomheter og at embetet i mange tilfeller ikke lykkes i å rekruttere ønsket kompetanse. Ifølge årsrapportene fra disse embetene er den viktigste årsaken til dette manglende evne til å konkurrere på lønn, jf. følgende sitat:

Fylkesmannen har stor legitimitet på sine fagområder, men det er avgjørende at vi har driftsressurser til å rekruttere personell med utdanning og erfaring på ulike sektorområder. Her er lønnsnivået i kommunal og fylkeskommunal sektor en hindring. Fylkesmannen har pr i dag ingen mulighet til å følge lønnsbetingelsene overfor den sektoren vi er ment å skulle betjene. Fylkesmannen er avhengig av ekspertkompetanse og må kunne tilby betingelser som i større grad er konkurransedyktige enn de er i dag om vi også skal beholde medarbeidere som er blitt skolert.

Det er i liten grad sammenheng mellom embetenes størrelser og opplevde utfordringer av kompetansemessig art. Utsagn om utfordringer med å konkurrere på lønn finnes i årsrapporter både fra de minste og de største embetene.

Utfordrende kapasitetssituasjon

Om kompetansen oppgis gjennomgående å være god beskriver årsrapportene kapasiteten som mer presset på en del fagområder. Flere embeter poengterer at i en «normalsituasjon» og med alle medarbeidere på plass er det en rimelig balanse mellom bemanning og kompetanse og de oppgaver skal utføres. Utfordringen er at «normalsituasjonen» ofte avløses av perioder hvor embetene opplever at det oppstår misforhold mellom oppgavemengde og kapasitet. Det kan dels skyldes raske endringer i oppgaver utløst av eksterne forhold og dels at de kan være uforutsigbart hvordan vakanser, permisjoner og sykdom treffer de ulike avdelingene. I noen tilfeller hevdes det også at det i utgangspunktet er for få ressurser til å løse alle oppdrag gitt i embetsoppdrag og gjennom instruks. I årsrapportene for de to foregående årene er det særlig følgende fagområder som av enkeltembeter framheves som krevende kapasitetsmessig:

- Vergemål
- Samfunnssikkerhet
- Flyktninge- og innvandrerfeltet
- Tilsyn på omsorgsfeltet
- Forurensning

Raske endringer i embetenes samfunnsmessige omgivelser innebærer behov for tilpasninger i de samfunnsoppdragene embetene skal løse. I årsrapportene for 2015 framheves særlig økonomisk stagnasjon og økende arbeidsledighet, klimautfordringene og ikke minst flyktningsituasjonen som særlig viktige utfordringer for embetene framover. Disse utfordringene stiller store kapasitetsmessige krav til flere av embetenes fagavdelinger og vil, i henhold til årsrapportene, kunne kreve interne endringer i ressursfordeling og bemanning i embetet.

Stor etterspørsel etter fylkesmannens kompetanse på ulike fagfelt fra kommunen

I årsrapportene påpekes det at kompetansen i kommunene har innvirkning på fylkesmannens egen måloppnåelse. Et kompetent fagmiljø i kommunene vil bidra til at fylkesmannens veiledning har større effekt på kommunenes evne til å levere kvalitativt gode tjenester. I en situasjon hvor kompetansen derimot er mangelfull vil fylkesmannen ofte måtte bistå kommunene med grunnleggende veiledning, noe som reduserer effekten av tiltakene. Årsrapportene beskriver en situasjon hvor mange kommuner på ulike fagområder har svak og sårbar kapasitet og kompetanse til å ivareta lovpålagte oppgaver. Presset på fylkesmannen som faglig veileder og ressurs er generelt stort fra slike kommuner og økende i takt med at samfunnsutviklingen stiller stadig større krav til kommunene. Eksempelvis er fylkesmannen funksjon som kompetansesenter for kommunene på landbruksområdet sentral, bl.a. med bakgrunn i kompetanse- og kapasitetssituasjonen på dette feltet i flere kommuner.

En av målsettingene med kommunereformen er å sørge for mer kompetente og robuste fagmiljøer i kommunene for å øke kvaliteten på tjenestene. I flere av årsrapportene gis det uttrykk for at kommunereformen vil kunne bidra til at fylkesmannens veiledning overfor kommunene både får et kvalitetsløft og blir mer effektiv. Samtidig poengteres det at kommunereformen også vil utfordre fylkesmannens veiledningsrolle kompetanse- og kapasitetsmessig. For det første vil styrkede fagmiljøer i kommunene kunne stille større og andre krav til fylkesmannens veiledningsrolle enn i dag. For det andre vil kommunereformen i seg selv innebære etablering av nye systemer, relasjoner og funksjoner i de nye kommunene som vil kunne medføre behov for kontakt med og veiledning fra fylkesmannen. Kommunesammenslutninger vil eksempelvis kreve etablering av nytt planverk med alt det innebærer av prosesser, involvering og prioriteringer.

Ulike syn på konsekvensene av en strukturreform for fylkesmannens kompetanse og kapasitet

Det er et mindretall av embetene som i årsrapportene har kommentert hvilke konsekvenser endringer av fylkesmannsstrukturen vil kunne ha for embetenes kompetanse og kapasitet. Blant embeter som har kommentert dette forholdet er oppfatningene delt. Noen embeter påpeker at en strukturreform er nødvendig, både for å imøtekomme effektiviseringsbehov i statlig forvaltning og for å styrke embetenes forutsetninger for å ivareta høyspesialiserte funksjoner som f. eks tilsyn med spesialisthelsetjenesten. Andre embeter mener derimot at strukturendringer og større enheter svekker fylkesmannens funksjon som kommunenært statlig forvaltningsorgan og at etablerte samarbeidsrelasjoner kan gå tapt.

Embetene fikk også anledning til å kommentere konsekvenser av en strukturreform i KMDs spørreundersøkelse våren 2016, jf omtale i avsnitt 4.3.2.

4.3.2 Spørreundersøkelse rettet mot embetene

I forbindelse med arbeidet med utredningen har KMD gjennomført en questbackundersøkelse om kompetansen i embetene. Undersøkelsen er besvart av embetsledelsen (fylkesmannen og ass. fylkesmann i fellesskap) og avdelingslederne enkeltvis i alle embetene. Begrunnelsen for å gjennomføre denne undersøkelse har vært et behov for å supplere årsrapportenes opplysninger om kompetansesituasjonen i embetene. Et særlig viktig formål med undersøkelsen har vært å få avdekket om det er sektorer/fagområder som krever spesielle vurderinger av sårbarheter som kan relateres til embetenes størrelse/inndeling.

Undersøkelsen hadde en tredelt struktur. Første del av undersøkelsen kartla vurderinger av dagens kompetansesituasjon og bruk av ekstern kompetanse i oppgaveløsningen, andre del rettet spesielt oppmerksomheten mot tilsyns- og kontrollfunksjonene, og tredje del var viet

informantenes vurderinger av effekter av større geografiske embeter for kompetansen i embetene.

Fra undersøkelsen kan det gjengis følgende hovedfunn:

- Kompetansesituasjonen vurderes av embetsledelsen som svært god. Hele 45,4 prosent gir toppscore, mens 54, 5 prosent gir neste høyeste vurdering. Avdelingslederne fikk tilsvarende spørsmål, men da rettet mot å spesifikt vurdere avdelingens kompetanse for å ivareta avdelingens oppgaver. Også disse svarene er gjennomgående preget av positive vurderinger på alle fagområder.
- Samlet sett bekrefter spørreundersøkelsen de vurderingene som om til uttrykk i årsrapportene for 2014 og 2015. Kompetansemessig oppleves embetene godt skodd for å løse sin oppgaveportefølje og på bakgrunn av informantgruppenes vurderinger er det følgelig ikke grunnlag for å hevde at dagens embeter ikke er robuste nok enheter for å ivareta sine oppgaver på et godt faglig nivå.
- Selv om kompetansesituasjonen vurderes som god er det likevel enkelte profesjoner som utpeker seg som utfordrende, både med hensyn til å rekruttere og å beholde kompetanse. Det gjelder i særlig grad planleggere (plankompetanse), jurister og leger. For alle disse profesjonsgruppene oppgis manglende evne til å konkurrere på lønnsbetingelser som den viktigste årsaken til rekrutteringsutfordringer.
- I undersøkelsen ble det også stilt spørsmål om eventuell bruk av ekstern kompetanse i embetene. Bruk av ekstern kompetanse i ulike former og fra ulike miljøer kan være en naturlig strategi i en situasjon der embetet selv mangler faglig kompetanse eller er presset på kapasiteten. Svarene tyder imidlertid på at bruk av ekstern kompetanse i embetene er svært begrenset. Et fagområde skiller seg ut ved å benytte ekstern kompetanse noe mer enn de andre og det er miljø og klima.

4.3.3 Vurderinger fra fagdepartementene av oppgaver, kompetanse og inndeling

Som del av arbeidet med utredningen har det blitt innhentet innspill fra fagdepartementene og direktoratene med synspunkter på dagens fylkesmannsstruktur og oppgaveløsning for eget ansvarsområde. De overordnede fagmyndighetene ble også bedt om å vurdere betydningen av større embeter for eget fagområde. Det ble gitt innspill til følgende fagområder:

- Landbruk
- Helse
- Miljø og klima
- Barnehage og opplæring
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Plan
- Barn og foreldre
- Kommunal styring

I det følgende gjengis hovedpunkter i vurderingene.

Landbruk

Fylkesmannen besitter landbruksfaglig spisskompetanse som er sentral for å nå målet om økt matproduksjon og utvikling av landbruket. En effektiv forvaltning innebærer at de ansatte i landbruksavdelingene hos fylkesmannen jobber med flere typer oppgaver og en kombinasjon av ulike typer oppgaver, slik at fylkesmannen drar veksler på den samlede landbruksfaglige kompetansen i sin myndighetsutøvelse.

I vurderingen på landbruksfeltet er det lagt spesielt vekt på hensynet til geografisk avstand. Landbruk er en stedbunden næring med produksjon og aktivitet over hele landet. Kommunene er vedtaksmyndighet for de fleste av ordningene innenfor landbruksforvaltningen. Kommunene er derfor den mest sentrale brukeren av fylkesmannens veilednings- og kompetansesenterfunksjon. I tillegg til kommunen er aktører innenfor verdikjedene i jordbruk, skogbruk og reindrift viktige brukergrupper, bl.a. gjennom næringsorganisasjonene i landbruket.

Innen tilskuddsforvaltning er fylkesmannen i hovedsak klageinstans, mens kommunene har vedtaksmyndighet for de fleste ordninger innen landbruks- og matområdet. Etter LMDs vurdering har hensynet til tilgjengelighet og nærhet til brukere mindre betydning innenfor dette saksområdet enn innen andre oppgavetyper. Det påpekes at det kan være en fordel med en viss avstand til tilskuddsmottakere med hensyn til rettssikkerhet og likebehandling. Den geografiske avstanden som er i dag mellom fylkesmannen og kommunene vurderes som god nok. LMD påpeker at det er grunn til å tro at større enheter kan gi potensial for spesialisering som vil kunne effektivisere oppgaveløsningen. På den andre siden oppgir embetene at de som jobber med tilskuddsforvaltning også har andre oppgaver i landbruksavdelingene, og at det er med på å sikre kvaliteten i fylkesmannens samlede oppgaveportefølje. Isolert sett kan større enheter gi muligheter for å styrke fagmiljøene ved å organisere oppgavene mer spesialisert, men dette kan ha noen ulemper knyttet til oppgaveløsningen totalt.

Fylkesmannens kontrolloppgaver på landbruksområdet inkluderer fylkesmannens kontrollplan, forvaltningskontroll av kommuner, fylkesmannens foretakskontroll og oppfølging av kontroll. Etter LMDs vurdering er den geografiske avstanden som er i dag mellom fylkesmannen og kommunene hensiktsmessig for å ivareta kontrolloppgavene. Det påpekes samtidig at kontrollområdet rommer komplekse juridiske problemstillinger som krever spisskompetanse, og fylkesmannens kompetanse og kapasitet på området varierer fra embete til embete.

Utviklingsoppgavene er integrert i landbruksavdelingenes øvrige oppgaver. Arbeidet er preget av ulike arbeidsformer som nettverksbygging og partnerskap med andre aktører, tilskuddsforvaltning og langsiktig strategiarbeid. Hovedformålet er å bidra til å utvikle ulike produksjoner, noe som krever god kjennskap til regionale og lokale forhold, herunder potensial og utfordringer knyttet til økt verdiskaping og økt matproduksjon. Fylkesmannen skal tilpasse virkemidlene etter fylkets/regionens særtrekk, og ved større enheter vil det nødvendigvis bli større avstander til der "skoen trykker". Etter LMDs vurdering kan økt avstand derfor være en utfordring for fylkesmannens arbeid på området. En god oppgaveløsning er avhengig av fylkesmannens samlede oversikt og lokalkunnskap. Embetene har i dag i stor grad høy kompetanse innen utviklingsoppgavene, men de har i varierende grad kapasitet til å prioritere området. Det påpekes at større embeter kan gi økt kapasitet, og dermed styrke fylkesmannens innsats på området.

Fylkesmannen er veileder og klageinstans i tilknytning til de sentrale lovene på landbruksområdet med tilhørende forskrifter: konsesjonsloven, jordloven, odelsloven, skogbruksloven, lov om forpakting og lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon og planoppgaver etter plan- og bygningsloven. Vedtaksmyndigheten er i stor utstrekning lagt til kommunene. Juridisk kompetanse kan være et sårbart område i enkelte av fylkesmannens landbruksavdelinger. Større embeter vil ifølge LMD kunne bidra til å styrke den juridiske kompetansen og kapasiteten. I løpet av et år kan det være få saker på et spesifikt juridisk område i et embete. Større og færre embeter kan legge til rette for økt kompetanse og mer spesialisert juridisk kompetanse. Innenfor planområdet har mange embeter allerede samlet planarbeidet i egne enheter, og høstet positive erfaringer ved dette. Det meste av fylkesmannens veiledning

overfor kommunene foregår per epost og telefon, i tillegg til at det gjennomføres kurs og samlinger. Større embeter vil derfor ikke være til hinder for oppgaveløsningen.

Helse og omsorg

HOD har innhentet vurderinger fra Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn for deres ansvarsområder. I vurderingene for helseområdet gis det først en vurdering av oppgaver som fylkesmennene utfører for Helsedirektoratet, deretter for helsetilsynet.

Fylkesmannen forvalter tilskudd av ulike typer på helseområdet og nærhet til tilskuddsmottagere er av betydning for oppfølging og kontroll av tilskuddsmidler. *Helsedirektoratet* påpeker at det er en utfordrende oppgave for fylkesmannen allerede i dag, spesielt i de folkerike fylkene og fylkene med mange kommuner.

Beredskap og samfunnssikkerhet er oppgavefelt der fylkesmennene gjør en svært viktig jobb som Helsedirektoratet generelt er fornøyd med, spesielt gjelder dette rapportering og oppfølging under kriser. Helsedirektoratet legger til grunn at en eventuell reduksjon i antall embeter ikke skal medføre noen reduksjon av årsverksinnsatsen. Etter Helsedirektoratets oppfatning krever større embeter at den samlede årsverksinnsats er på minst like høyt nivå som i dag, for å makte å opprettholde en tilfredsstillende dialog med et stort antall kommuner og regionale beredskapsaktører. Det påpekes at det allerede i dagens situasjon gjøres strenge prioriteringer, og at embetene har problemer med å følge opp alle oppgaver på beredskapsfeltet i et ønsket omfang.

Dersom tannhelsetjenester legges på sikt til kommune, påpeker direktoratet at vil det være viktig at tannhelsefaglige kompetanse også bygges i embetene. Per i dag finnes det ikke tannhelsefaglig kompetanse i alle embeter.

Når det gjelder rettssikkerhetsrelaterte oppgaver innenfor spesialisthelsetjenesten som oppbevaring av pasientjournaler og fylkesmannens vurdering av fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt, er dette oppgaver som ikke er avhengig av lokalkunnskap eller korte eller lange avstander til tjenesten eller søkeren. Større embeter vil kunne gi faglig og økonomisk nytte ved at færre embeter ivaretar disse oppgavene.

Statens helsetilsyn har gjennom særlovgivningen det overordnede faglige tilsyn med helse- og omsorgstjenesten, barneverntjenestene og sosiale tjenester. Gjennom denne lovgivningen er fylkesmannen tillagt myndighet til å føre tilsyn med tjenestene og er da direkte underlagt Statens helsetilsyn. Fylkesmannen er klageorgan for enkeltvedtak som fattes i virksomhetene og utfører i all hovedsak det operative tilsynet som gjør at Statens helsetilsyn kan løse sitt samfunnsoppdrag.

Når det gjelder fylkesmannsembetenes ressurssituasjon og oppgaveløsning, ser Helsetilsynet utfordringer knyttet til kapasitetsutfordringer, variabel resultatoppnåelse mht. saksbehandlingstid og gjennomføring av tilsyn, harmonisering i saksbehandlingen, samt at mange embeter har små fagmiljø og lite robusthet. På denne bakgrunn er kapasitet og gjennomføringsevne i fylkesmannsembetene beskrevet som den største risikoen i Statens helsetilsyns risikovurdering. Helsetilsynet påpeker at dette er utfordringer som kan møtes med ulike tiltak, slik som organisatoriske virkemidler gjennom strukturendringer som berører embetenes størrelse og arbeidsdeling dem imellom. Helsetilsynet understreker at de samlede bevilgningene til fylkesmannsembetene må ligge stabilt også ved en ev. reduksjon av antall embeter. Dersom en inndelingsreform kombineres med betydelige reduksjoner i de økonomiske rammene vil etter Helsetilsynets oppfatning de vesentligste argumentene for å endre dagens organisering falle bort.

Etter Helsetilsynets vurdering må en vurdering av ny struktur for fylkesmannsembetene ivareta følgende hensyn:

- *Sammenheng mellom tilsynsområder*: Tilsyn med helse- og omsorgstjenester, sosial- og barnevernfeltet og andre velferdsområder bør sees i sammenheng. Det bidrar til å bygge god kompetanse som grunnlag for et godt faglig tilsyn. Tilsyns- og klageorganoppgavene bør sees i sammenheng med fylkesmannens råd- og veiledningsoppgaver på de samme fagområdene. Det er betydelige synergier mellom de ulike oppgavene og fylkesmennene har lang erfaring med å utøve de ulike rollene på en ryddig måte. Videre er det etter Helsetilsynets vurdering viktig at tilsynet med henholdsvis kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten sees i sammenheng. Det vises blant annet til samhandlingsreformen, som har satt fokus nettopp på samhandling mellom ulike nivåer i helse- og omsorgstjenesten.
- *Nærhet til tjenestene, i særdeleshet kommunene.* Fylkesmannsembetene har ved dagens organisering god kunnskap om enkeltkommuner og tjenestene i kommunene, og kan dermed også se og vurdere samhandlingsbehov mellom statlige regionaliserte tjenester og kommunenes tjenesteyting. Disse kvaliteten må i størst mulig grad videreføres i ny struktur. Også for tilsynet med spesialisthelsetjenesten har erfaringsmessig nærheten til de ulike sykehusene vært fordelaktig. Endringene i organisering av spesialisthelsetjenesten etter foretaksreformen har imidlertid gjort dette bildet mer nyansert, bl. a ved at helseforetak organiseres på tvers av fylkesgrenser og at det overordnete ansvaret er lagt til regionale helseforetak.
- *Samling av ressurser og fagkompetanse.* Oppgavene som klage- og tilsynsorgan stiller store krav til fagkompetansen i embetene. Det er behov for fagpersonell på mange ulike områder og embetene må ikke være for sårbare ved at store og spesialiserte fagområder må ivaretas av enkeltpersoner eller et fåtall medarbeidere. For små og middels store embeter har dette erfaringsmessig medført store utfordringer, i særdeleshet i forhold til tilsynet med spesialisthelsetjenesten.
- *Tilsyn med regionaliserte tjenester:* Tilsyn med de regionaliserte tjenestene stiller krav til kunnskap om og innsikt i de tjenestene. Det er viktig at disse tjenestene kan ha et ryddig og oversiktlig forhold til tilsynsmyndighetene som på sin side må besitte den nødvendige kompetansen. Det forutsetter etter Helsetilsynets erfaring og vurdering at kompetansen samles, bygges og vedlikeholdes i færre enheter enn i dag. Disse enhetene må organiseres slik at det harmonerer med den regionaliseringen som er valgt på de ulike områdene.

Sosialfeltet

ASD kan ikke se at det er grunn til å trekke fram forhold som systematisk tilsier at det er store forskjeller mellom embetene knyttet til oppgaveløsning og kompetanse, i hvert fall ikke forhold som kan analyseres uten å se det i sammenheng med forskjellene i ressurser og kapasitet mellom embetene. ASD påpeker at det er betydelige relative forskjeller i ressurser mellom embetene sett opp mot befolkning og oppgavemengde, men har ikke grunnlag for å si noe om hva som er årsakene til dette.

ASD er på generelt grunnlag positive til en reduksjon i antall embeter. Dette dels for å sikre at de ulike embetene har nødvendig og robust kompetanse på sineområde, og dels fordi departementet mener at det ikke er sentrale forhold ved oppgaveløsningen som tilsier at det er behov for såpass mange embeter som i dag. Mye av dialogen med brukere skjer uansett i praksis via andre kanaler enn personlig oppmøte, så hensynet til nærhet kan ifølge departementet ikke tillegges avgjørende vekt. Behovet for kontakt med kommunene tilsier imidlertid isolert sett at

embetene ikke bør bli for store. ASD antar imidlertid at dette er håndterbart innenfor en struktur med 10 regioner.

ASD understreker at regjeringens forslag til regionalt folkevalgt nivå bør legges til grunn i den videre utredningen av regional struktur for embetene. Departementet mener det er vanskelig å tenke seg at det kan være hensiktsmessig med en regional organisering av embetene som går på tvers av den regionalt folkevalgt nivå. Selv om en i prinsippet kan tenke seg at det er færre embeter enn folkevalgte regioner, har departementet vanskelig for å se at det vil være hensiktsmessig. Noe annet er at embetene på enkelte utvalgte områder likevel kan ha en spesialisering som gjør at noen embeter ivaretar noen oppgaver på vegne av flere embeter. Departementet kan imidlertid ikke i utgangspunktet se at det finnes slike oppgaver innenfor ASDs ansvarsområde.

Videre poengterer ASD at det er gode grunner for å redusere antall regionale strukturer i Arbeids- og velferdsetaten, men ser at det er vanskelig å få til dette med mindre det skjer endringer også i den regionale strukturen for embetene. For ASD er dette et selvstendig argument for å gjøre endringer i embetsstrukturen.

ASD har også innhentet innspill fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet påpeker i sitt innspill at embetene ivaretar rådgivningstjenester for publikum både pr. telefon og ved personlig oppmøte. I et rettighetsperspektiv, og i forbindelse med klagesaksbehandlingen, er dette viktig for den enkeltes rettssikkerhet. For den enkelte kan regelverket fremstå som komplisert og vanskelig tilgjengelig. Særlig framheves den komplekse skjønnsutøvelsen og den økonomiske «normberegningen» som vanskelig å forstå for den enkelte bruker. Problemer med å forstå avgjørelser basert på skjønn, samt opplevelsen for den enkelte bruker av å ikke nå fram i NAV-systemet, fører til at brukere tar kontakt med Fylkesmannen. Arbeids- og velferdsdirektoratet understreker at det er viktig at denne muligheten for publikum å komme i kontakt med fylkesmannen beholdes.

Arbeids- og velferdsdirektoratet ser både fordeler og ulemper med større embeter. Av fordeler mener direktoratet at færre embeter vil bidra til:

- Enklere kommunikasjon mellom fagdepartement/fagdirektorat og embetene. Færre enheter å kommunisere med vil kunne gi mer effektiv styring og kommunikasjon. Antall fagmøter og styringsmøter vil reduseres, og teknologiske løsninger gjør det mulig å kommunisere uten fysiske møter, slik at reiseavstand ikke er avgjørende.
- Enklere å etablere felles praksis.
- Sterkere fagmiljøer og økt profesjonalisering i oppgaveløsningen gitt at ressurser ikke fjernes.

Den største ulempen med en modell med vesentlig færre embeter er, etter direktoratets oppfatning, manglende geografisk nærhet til det området embetet har ansvar for. Manglende geografisk nærhet og flere kommuner å forholde seg til vil kunne medføre en svekkelse av fylkesmannens rolle og kapasitet i forhold til dagens funksjoner. Det gjelder eksempelvis oppfølging av tilskuddskommuner, bistand til fagutvikling i kommunene, dybdekunnskap om kommunene og svekket samordningsfunksjon ut mot kommunene og brukerne.

Miljø og klima

Innspillet fra KLD/Miljødirektoratet legger vekt på at god kontakt med kommunene, herunder veiledning av kommunene og det å være en kompetansebase for kommunene på klima- og miljøområdet, svært viktig for god måloppnåelse og gjennomføring av oppgavene. Avstand til kommuner, kjennskap til naturforholdene og kjennskap til industrien og bedriftene som

miljøforvaltningen skal kontrollere, er dermed viktige faktorer. På miljøområdet er det behov for tilstedeværelse og reisevirksomhet på bl.a. følgende områder:

- Nærhet til naturgrunnlaget og arealene som forvaltes er like viktig som nærhet til ulike brukergrupper.
- Besøk hos virksomhetene ved gjennomføring av forurensingstilsyn og annen direkte kontakt med virksomheter som reguleres etter forurensingsloven
- Befaringer i konfliktfylte arealforvaltningsspørsmål der fylkesmannen har en rolle
- Møter og direkte kontakt med rovviltnemder, villreinnemder, nasjonalparkstyrer, m.m. lokalisert ulike steder i landet
- Kommunekontakt og veiledning om oppgaveløsning på klima- og miljøområdet

KLD/Miljødirektoratet påpeker at de i dag opplever at de embetene som må forholde seg til mange kommuner sliter mer med å ha tid og ressurser til å ha god kontakt med kommunene enn de som har færre kommuner å forholde seg til.

Etter KLD/Miljødirektoratets oppfatning er dagens fagmiljø på klima- og miljøområdet i noen av embetene små og sårbare. Jo mindre enheter som har ansvar for miljøforvaltningen på regionnivå, jo større rolle vil enkeltpersoner spille i håndteringen av de enkelte fagområdene Det understrekes at enkeltembeter kan være sterke eller svake på spesialiserte fagområder (forurensingstilsyn, krav til næringsmiddelindustri, artsforvaltning, motorferdsel, klimatilpasning, osv.). Hovedinntrykket er likevel at embeter med store byregioner har bedre og mer jevn kompetanse enn embeter med få eller ingen større byregioner. Dette kan også skyldes at embetene med storbyregioner i større grad forholder seg til kommuner med press på arealene og har et høyt antall saker på flere saksområder. I tillegg arbeider de oftere opp mot kommuner som selv har god kompetanse på miljøområdet.

KLD/Miljødirektoratet opplever at erfaringer fra sammenslutningen av embetene i Agder har vært positive, bl.a. som følge av større fagmiljø, mer bredde i kompetansen og bredere erfaringsgrunnlag. Flere kan gå på tilsyn i virksomhetene sammen, og slik sett gjennomføre tilsyn med bedre kvalitet.

Barnehage og opplæring

Innspillet på barnehage- og opplæringsområdet er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet (Udir) og gitt tilslutning av KD. Udir understreker at god kvalitet på barnehage- og opplæring er kritisk viktig både for enkeltindivider og for å sikre en god samfunnsutvikling. Fylkesmannen er en sentral aktør i denne sammenheng og derfor er det viktig å få styrket og tilpasset embetene til dagens utfordringer. Det førende premisset for valg av modell og struktur, er at tjenestene fra fylkesmannen holder kvalitetsmessig høy standard. Den valgte strukturen må sikre at fylkesmannen løser sine oppgaver på en kvalitativt god og effektiv måte, til det beste for brukerne.

Udir poengterer at det er særlig viktig at embetene har tilstrekkelig og riktig kompetanse for å løse oppgavene. Udir har erfart over tid at det er store variasjoner i hvordan embetene arbeider og hvilke resultater som oppnås. Mange av embetene er forholdsvis små med lite kapasitet og små fagmiljøer som gjør de ekstra sårbare. Etter direktoratets oppfatning er enkelte embeter på en kritisk nedre grense når det gjelder riktig og tilstrekkelig kompetanse og kapasitet. Det oppstår store problemer for disse embetene når de får vakanser eller langtidssykemeldinger.

Udir mener det er særlig på myndighetsområdet at det er viktig og utfordrende å få bygd opp kompetanse. I små embeter er det f.eks. ikke stort nok omfang av enkelte typer klagesaker til å få bygd opp god kompetanse på alle lov- og forvaltningsområder. Fylkesmannen må også ha

kompetanse til å gjennomføre tilsyn med alle opplæringslovens bestemmelser inkludert forskrifter, behandle klagesaker etter dette regelverket og gi skoleeierne god veiledning om regelverket. Tilsvarende gjelder på barnehageområdet, hvor fylkesmannen har veiledningsansvar for hele barnehageloven med forskrifter, er klageinstans på flere områder og skal føre tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet. Fylkesmannen har også veiledningsansvaret og klagesaksbehandlingen for frittstående skoler. I tillegg er fylkesmannen tilskuddsforvalter og har oppgaver knyttet til eksamensfeltet og statistikk.

Udir påpeker at det kan være en fordel med noe avstand mellom myndighetsorganet og de som myndigheten utøves mot. Myndighetsrollen forutsetter at embetene utøver sine oppgaver uavhengig av relasjon til kommunene. En tett og nær relasjon til kommunene, som vil kunne være en fordel ved utføring av veilednings- og støttende oppgaver, kan føre til utfordringer ved utføring av myndighetsoppgaver. Det kan også skape spenninger mellom de to ulike rollene som fylkesmannen må innta ovenfor den enkelte kommune.

Udir konkluderer at større og mer sammensatte fagfellesskap er ønskelig for å sikre kvalitet i oppgaveløsningen. Direktoratet påpeker behov for å koble ulik type fagkompetanse sammen for å sikre samordning og gode helhetlige løsninger. For at embetene skal kunne forvalte alle sine roller med mangfoldet av verktøy og virkemidler, vil en sammenslåing og reduksjon av embeter være et svært godt grep etter direktoratets syn.

Barn og foreldre

BLD vektlegger i likhet med flere andre departementer at god kvalitet i oppgaveløsning stiller krav til både nærhet og kompetente fagmiljøer.

Fylkesmannen fører tilsyn med barneverninstitusjonene og tilsyn blir gjennomført ved minst to eller fire institusjonsbesøk hvert år. Med tanke på nærhet til brukerne påpeker BLD at det kan være negativt med en sammenslåing av fylkesmannsembeter hvis det medfører for store avstander. Innen barnevernet er det krav til samtaler med barn på institusjon, og dette stiller spesielle krav til nærhet. Fylkesmannen fører også tilsyn med at den kommunale barneverntjenesten utfører sine lovpålagte oppgaver. Det er ønskelig at den enkelte fylkesmann har god lokalkunnskap om barneverntjenestene i sitt fylke. Etter BLDs vurdering bør fylkesmannens ansvarsområde derfor ikke favne om flere kommuner enn at det er mulig å ha slik kunnskap, eller at man sikrer at større embeter har tilstrekkelig ressurser til å gjennomføre tilsynene på en god måte.

BLD påpeker samtidig kompetanse- og styringsmessige gevinster ved færre embeter. Ved større og færre enheter vil volumet innen de ulike saksområdene øke, slik at embetene vil få større fagmiljøer som vil være mindre sårbare og lettere kan bygge opp og holde på kompetanse. Med færre enheter vil det også bli enklere å få til enhetlig oppgavegjennomførelse. Styringen av fylkesmannsembetene vurderes også å bli enklere. Blant annet når det gjelder tilsyn vil det bli enklere å ha felles opplæring i tilsynsoppgaver med felles metodikk i gjennomføringen.

BLD påpeker at styrking av fagkompetanse henger sammen med tilstrekkelig volum i saker. Større embeter kan være én måte å oppnå det. En annen kan være å bygge opp spesialkompetanse ved enkeltembeter. Eksempelvis er fylkesmannsembetenes oppgave med godkjenning av utenlandske ekteskap lagt til ett embete. Dette embetet gjør denne oppgave for samtlige embeter og på denne måten sikres at saksbehandlere ved embetene får nok saker og kan oppretthold kompetansenivå.

Plan- og bygningsloven

Etter plan- og bygningsloven (pbl,) har fylkesmannen og fylkeskommunen et delt veiledning- og samordningsansvar knyttet til kommunal planlegging. Planleggingsoppgavene krever kunnskap om fysiske, samfunnsmessige og menneskelige forhold i kommunene. Sakene dreier seg ofte om langvarige prosesser, der lokalkunnskapen er avgjørende. Befaringer og møter er viktige. Kommunene skal i normale, større planprosesser delta på flere møter om saken, enten i fylkeskommunen, hos fylkesmannen eller i kommunen.

KMD opplever at det er store variasjoner i hvor aktivt fylkesmennene følger opp sine oppgaver etter pbl. Forutsetningene er ulike, og det er ikke nødvendigvis slik at de store løser oppgavene bedre enn de små. Evalueringer viser at det er mange ulike arbeidsformer som brukes, ofte begrunnet med ulike behov og tradisjoner. KMD understreker at det er vesentlig at en strukturreform for fylkesmannen i størst mulig grad bygger opp om det mangeårige arbeidet som er gjort for å utvikle samarbeidsklima og effektive og gode prosesser.

KMD understreker betydningen av fylkesmannen og folkevalgt regionalt nivå får felles inndeling dersom det blir større regioner. En mer enhetlig regioninndeling for de regionale statlige myndigheter med nye regioner, vil forenkle samordningen, enten den skal gjøres av fylkesmannen eller fylkeskommunen. Det vil også ligge en potensiell fordel her i at deltakelse i regionale planprosesser, vegledningsarbeidet og koordineringen av større prosjekter med mange aktører i regionen, kan effektiviseres.

Kommunal styring

Fylkesmennene utfører flere kommunerettede oppgaver på oppdrag av KMD. KMD ved gir følgende vurderinger av fylkesmannens fremtidige struktur og egne fagområder:

- Inndelingsfeltet: Færre embeter og større fagmiljø kan gjøre embetene bedre i stand til å bistå kommunene i inndelingssaker. Færre kommuner kan samtidig føre til færre saker på inndelingsfeltet, men det er også mulig at de kan bli flere grensejusteringssaker i etterkant av kommunereformen.
- Kommunalrett og forvaltningsrett: En endret struktur med større embeter har den fordel at fagkapasiteten på kommunalrett og forvaltningsrett kan bli større, bedre og mer robust. Siden embetenes arbeid på dette området blant annet handler om individuell veiledning til den enkelte kommune, vil embeter som dekker for mange kommuner være uheldig og hindre den lokalkunnskap og kontakt som embetene trenger med den enkelte kommune.
- Kommunerettet samordning: Færre embeter vil muligens kunne gi bedre og mer målrettet kommunerettet samordning, ettersom embetene vil kunne se enda flere kommuner i sammenheng. Dersom embetene får for mange kommuner å følge opp innenfor et stort geografisk område, kan samtidig innsikt i den enkelte kommunes behov og muligheter bli svekket.
- Modernisering i kommunene: Større embeter vil sannsynligvis medføre flere prosjektsøknader å vurdere for fylkesmannen. Konkurransen om skjønnsmidler vil kunne bli hardere, og dette vil kunne framtvinge bedre kvalitet og større krav til overføringsverdi til andre kommuner for de prosjektene som får tilsagn.
- Kommuneøkonomiområdet: Større embeter vil kunne gi større fagmiljøer og mindre sårbarhet. I noen tilfeller vil en trolig også oppnå mer likebehandling, selv om fylkesmennene har frihet til å tilpasse sine virkemidler ut fra lokale behov. Større embeter kan føre til mindre nærhet og kunnskap om/kjennskap til forhold i enkeltkommuner. Samlet sett antar vi at fordelene med bedre fagmiljøer og mindre sårbarhet mer enn oppveier ulempene med lokalkunnskap.

Samfunnssikkerhet og beredskap og vergemål

JD ser fordeler med færre embeter på samfunnssikkerhetsområdet og knytter det til bedrede forutsetninger for samordning og styrket kompetanse. Etter JDs oppfatning bør ny inndeling samsvare mest mulig med nye politidistrikter. Heller ikke i sammenheng med ny organisering av brann- og redningsvesenet ser departementet betenkeligheter med færre embeter. JD ser imidlertid at for store avstander for tilsyn og veiledning mot kommunene kan skape utfordringer også på samfunnssikkerhets- og beredskapsfeltet.

JD har også innhentet vurderinger fra Statens Sivilrettsforvaltning (SRF) på fagområdene fri rettshjelp og vergemål. SRF understreker at det er hensiktsmessig at fagområdene vergemål og rettshjelp også bør inngå i fylkesmannsembetenes fremtidige oppgaveportefølje. Dette er sentrale oppgaver innenfor rettssikkerhetsområdet, som SRF anser bør forbli på statlig nivå.

Etter SRFs vurdering vil færre fylkesmannsembeter som dekker større geografiske områder og et større antall personer enn de gjør i dag, bidra til å sikre større grad av rettslikhet i saker om fri rettshjelp. Dersom det etableres større fylkesmannsembeter, vil antakelig samhandlingen mellom de ulike embetene også kunne bli noe forenklet. SRF anser at en sammenslåing av fylkesmannsembeter kan få enkelte negative konsekvenser på vergemålsområdet. Fylkesmannsembetene har på vergemålsområdet førstelinjeoppgaver som krever kontakt med verger og representanter. Slik sett skiller dette området seg noe fra mange av de andre ansvarsområdene til fylkesmennene. Blant annet skal fylkesmennene i henhold til vergemålsloven ha samtale med den som er begjært satt under vergemål før vedtak treffes.. Videre skal fylkesmannen som lokal vergemålsmyndighet føre tilsyn med vergene i sitt område, samt gi vergene nødvendig opplæring, veiledning og bistand. Denne type arbeid innebærer etter SRFs vurdering at det er en fordel at de geografiske enhetene ikke er for store.

Oppsummering av fagmyndighetenes vurderinger

Innspillene fra henholdsvis fagdepartementer og direktorater kan oppsummeres i noen hovedpunkter.

- Mange av fagdepartementene peker på at embetene på enkeltområder har en sårbar kompetanse. Oppdragsdepartementene/direktoratene fremstår som mer kritiske til deler av kompetansesituasjonen ved embetene enn det embetene selv gir uttrykk for.
- Det er både faglige og administrative stordriftsfordeler å hente ut ved større enheter, men dersom embetene blir for store vil det også være transaksjonskostnader knyttet til behovet for intern samordning og økt kontrollspenn.
- En del av oppgaveporteføljen på mange av fagområdene er avhengig av en viss nærhet mellom embetet og de ulike brukergruppene. Både antallet kommuner og geografisk avstand vil ha betydning for oppgaveløsning og tjenesteproduksjon.
- Større enheter kan gi rom for mer spesialisering enn i dag, samt bidra positivt i rekrutteringsøyemed, men kan også medføre at man mister noen av fordelene ved dagens integrerte oppgaveløsning.
- En mer felles inndeling av regional stat som samtidig i størst mulig grad speiler inndelingen av det folkevalgte regionale nivået vil forenkle samhandling og samordning i offentlig sektor.

4.4 Regional avstandsanalyse

Generelt kan det antas at fylkesmannens oppgaveløsning og mulighet for å holde god kontakt med kommunene påvirkes av kommunestrukturen og interne reiseavstander. For å beskrive forskjeller i avstander og tilgjengelighet til kommunene nærmere, er det gjennomført en regional avstandsanalyse for alle landets fylker. Analysen bygger på egne data fra SSB som måler reiseavstand mellom alle landets rådhus. Beregningene gjelder landverts og sjøverts kommunikasjon slik veg- og fergenett var utbygd i 2015. Bruk av fly inngår ikke i analysene.

Innenfor hvert fylke er det beregnet en gjennomsnittlig reiseavstand fra Statens hus (fylkesmannens lokalisering) til rådhusene i fylket. Kommunene er gruppert i ulike avstandssoner og det er beregnet lengste og korteste reiseavstand til aktuelle kommuner. Avstanden til rådhusene vurderes som et relevant avstandsmål bl.a. ved tilsyn, rådgivning og veiledning. Besøk til tilsynsobjekter som skoler og sykehjem kan innebære andre reisebehov. Det antas likevel at avstanden fra Statens hus til det administrative sentrum i kommunene (rådhuset) er en god indikator på geografiske avstandsforskjeller mellom fylkene.

I beregningene er det antatt at Statens hus har samme lokalisering som rådhuset i vertskommunen. Avstander ved båttransport er beregnet etter SSBs regler. I beregningene inngår ikke optimalisering av reiseruter.

Av tabell 4.6 fremgår beregnede reiseavstander målt i kilometer fra Statens hus til rådhusene i fylkets kommuner. I tabellene er fylkene rangert etter økende gjennomsnittlig reiseavstand. Tall for Aust- og Vest-Agder er beregnet hver for seg i lys av at endelig lokalisering for det nye fylkesmannsembetet ikke er bestemt.

Tallene dokumenterer at dagens fylkesinndeling og dagens fylkesmannsstruktur innebærer svært store forskjeller i interne reiseavstander. Gjennomsnittlige beregnet reiseavstand til rådhusene varierer fra under 30 kilometer i Vestfold til over 300 kilometer i Nordland og Finnmark. Det er grunn til å merke seg at Nordland kommer ut som landets mest krevende fylke ut fra interne reiseavstander og antall kommuner med stor avstand fra Statens hus. Det er også svært lange avstander i Finnmark, med bl.a. størst beregnet maksimalavstand på 66 mil, men reisebehovet er likevel betydelig større i Nordland som følge av at fylket har over dobbelt så mange kommuner som Finnmark (44 mot 19).

Tallmaterialet gir grunnlag for å gruppere fylkene i tre grupper ut fra følgende avstandskriterier:

1. Fylker med gjennomgående korte interne reiseavstander der et flertall av kommunene i fylket kan nås innenfor en reisetid på inntil 60 minutter (én vei). Her inngår følgende åtte fylker: Vestfold, Oslo, Akershus, Østfold, Vest-Agder, Telemark, Aust-Agder og Buskerud. De åtte fylkene dekkes i dag av seks fylkesmenn.
2. Fylker med betydelige reiseavstander der et flertall av kommunene krever en reisetid på 1-2 timer eller mer (én vei). Her inngår følgende åtte fylker: Rogaland, Sør-Trøndelag, Hordaland, Nord-Trøndelag, Oppland, Hedmark, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane. De åtte fylkene dekkes i dag av like mange fylkesmenn.
3. Fylker med svært store reiseavstander der et flertall av kommunene krever reisetider på mer enn 2 timer (én vei): Her inngår tre fylker som alle har egen fylkesmann: Nordland, Troms og Finnmark.

Som del av analysen er det også beregnet rekkevidde målt i antall kommuner som kan nås fra alle Statens hus uavhengig av dagens fylkesgrenser. Beregningen er gjort innenfor hhv. 1 og 2 timers reisetid, se tabell nedenfor. Beregningen gir som resultat at flere av fylkesmennene på Østlandet kan nå et betydelig antall kommuner utenfor eget fylke innenfor 1 times reisetid. Det gjelder særlig Fylkesmannen i Buskerud, Oslo og Akershus og Østfold. Tilsvarende er ikke tilfelle for fylkesmennene på Vestlandet og i Midt-Norge, hvor økt rekkevidde utenfor eget fylke forutsetter inntil 2 timers reisetid for å nå et betydelig antall kommuner. I Nord-Norge gir beregningen ingen endring i rekkevidde fordi flertallet av kommunene allerede ligger utenfor to timers reisetid med gjeldende fylkesinndeling.

Fylke	Gjennomsnittlig reiseavstand til rådhusene i fylket (km)	Største avstand til rådhus (km)	Minste avstand til rådhus (km)	Antall rådhus innenfor 30 km	Antall rådhus innenfor 30-60 km	Antall rådhus innenfor 60-120 km	Antall rådhus utenfor 120 km	Antall kommuner
Vestfold	29	60	5	9	5	0	0	14
Oslo og Akershus	37	77	13	9	12	2	0	23
Østfold	48	106	4	5	8	5	0	18
Vest-Agder	66	143	10	4	3	7	1	15
Aust-Agder	71	200	12	4	6	3	2	15
Telemark	72	137	9	5	5	4	4	18
Rogaland	72	183	8	8	6	8	4	26
Buskerud	82	200	6	6	6	3	6	21
Hordaland	85	194	16	6	6	13	8	33
Sør-Trøndelag	89	162	19	5	2	13	5	25
Oppland	97	183	20	3	4	12	7	26
Nord-Trøndelag	98	215	21	2	5	9	7	23
Møre og Romsdal	99	199	22	3	5	17	11	36
Hedmark	108	240	12	5	3	6	8	22
Sogn og Fjordane	125	230	23	2	3	7	14	26
Troms	172	300	61	1	0	5	18	24
Finnmark	307	662	51	1	1	2	15	19
Nordland	315	568	55	1	1	4	38	44

Tabell 4.6 Beregnet reiseavstand målt i kilometer fra Statens hus til rådhusene i kommunene. 2015. Kilde: NIVI/SSB

Fylke	Antall kommuner i eget fylke	Antall rådhus inennfor 60 min i eget fylke	Antall rådhus innenfor 60 min uavhengig av fylkesgrense	Økt rekkevidde innenfor 60 min	Antall rådhus innenfor 120 min i eget fylke	Antall rådhus innenfor 120 min uavhengig av fylkesgrense	Økt rekkevidde innenfor 120 min
Buskerud	21	12	40	28	17	91	74
Oslo og Akershus	23	22	43	21	23	93	70
Østfold	18	16	31	15	18	77	59
Vest-Agder	15	9	16	7	14	31	17
Telemark	18	10	17	7	18	53	35
Hedmark	22	9	14	5	15	51	36
Vestfold	14	14	18	4	14	77	63
Aust-Agder	15	9	12	3	13	35	22
Oppland	26	9	11	2	20	35	15
Sør-Trøndelag	25	8	9	1	21	33	12
Hordaland	33	12	12	0	23	24	1
Rogaland	26	11	11	0	22	26	4
Møre og Romsdal	36	8	8	0	22	22	0
Nord-Trøndelag	23	7	7	0	18	28	10
Sogn og Fjordane	26	5	5	0	15	17	2
Finnmark	19	4	4	0	4	4	0
Nordland	44	2	2	0	7	7	0
Troms	24	2	2	0	6	6	0

Tabell 4.7 Beregnet reisetid fra Statens hus til kommuner innenfor og utenfor eget fylke. 2015. Kilde: NIVI/SSB

4.5 Samsvarsanalyse for regional statsforvaltning

NIVI Analyse har nylig gjennomført en kartlegging av administrative inndelinger for 38 statsetater med regionale ledd, jf. oversikt i tabellen nedenfor. Gjennomgangen viser at de 38 statsetatene har valgt 36 forskjellige administrative inndelinger. De fleste etater har valgt betydelig større enheter enn fylkene og det er bare tre av etatene som har nøyaktig samme administrative inndeling, nemlig Vegvesenet, Bufetat og Skatteetaten (fem regioner). Fylkesmannen er for tiden eneste statsetat som har en inndeling i 17 enheter.

Virksomhet/etat	Antall etater	Antall regioner	Antall regionkontor	Lokale kontor
Hovedredningssentraler	1	2	2	
Værvarslingsregioner	1	3	3	
Helseregioner, Statped	2	4	8	
Vegvesenet, Bufetat, Skattetaten, Kystverket, Eltilsynet, Kriminalomsorgen, Lånekassen, Mattilsynet, NVE, Statsbygg, Jordsk.dømmer, Justervesenet	12	5	60	288 skattekontor , 20 vegavdelinger, 77 trafikkstasjoner, 34 jordskifteretter
IMDI, UDI, Toll, DFØ, Husbanken, Lagdømmer, Jernbaneverket	7	6	42	66 tingretter
Arbeidstilsynet, Fiskeridirektoratet, Sjøfartsdirektoratet	3	7	21	
Statsarkivet	1	8	8	
Forbrukerrådet, Statsadvokatembeter	2	10	20	
Heimevernet, Bispedømmer	2	11	22	107 prostier
Politiet, Kartverket, Fylkesnemnda for sosiale saker	3	12	36	354 politi- og lensmannskontor
Innovasjon Norge	1	15	15	
Fylkesmannen	1	17	17	
NAV	1	19	19	456 NAV ktr
Sivilforsvaret	1	20	20	
Sum	38 statsetater	36 ulike inndelinger	293 regionale kontor	Mer enn 1400 lokale kontor

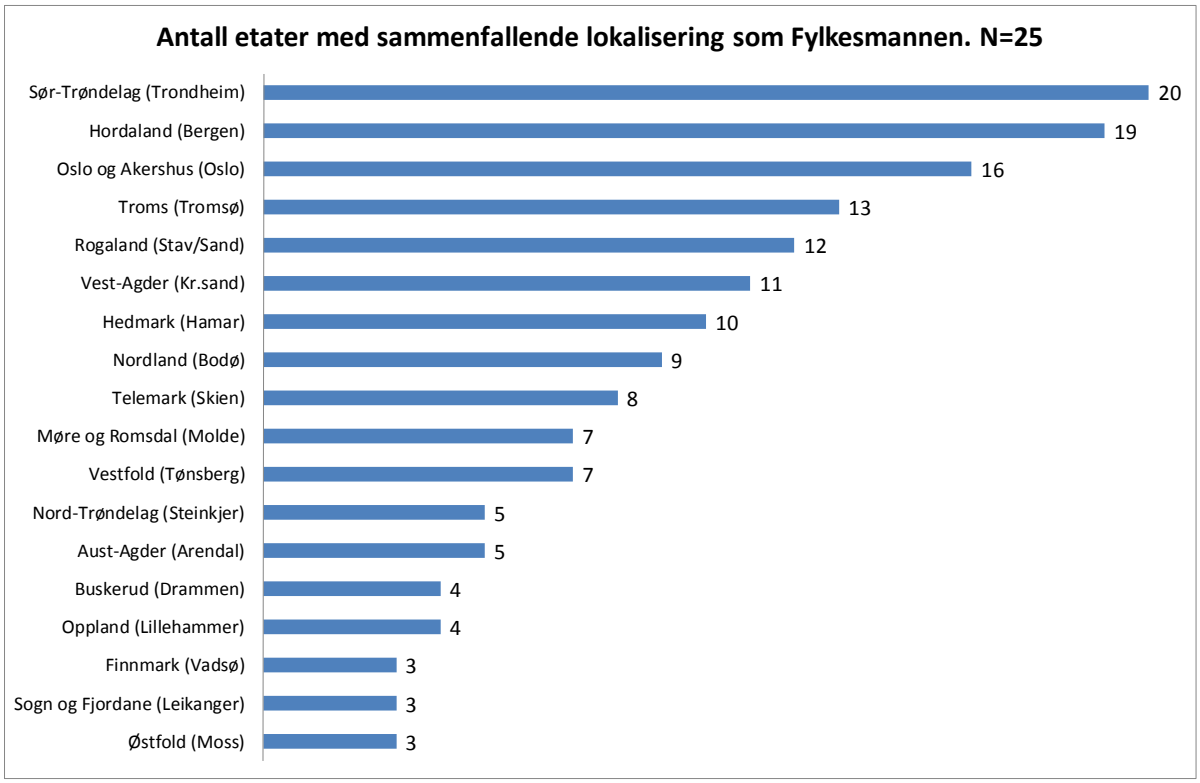
Tabell 4.8 Administrative inndelinger for 38 regionale statsetater pr. 1.1.2016[11]. Kilde: NIVI

Som grunnlag for en nærmere vurdering av behov for samvirke og evt. en mer formell samordning mellom fylkesmannen og andre viktige regionale statsetater, har sekretariatet gjort en nærmere analyse av lokaliseringsmønster for 25 utvalgte statsetater. Blant etatene inngår dels kommuneorienterte etater som IMDI, UDI og Bufetat, dels beredskapsetater som politi, sivilforsvar, NVE og Mattilsynet, og dels en del andre etater som kan være viktig for fylkesmannen som Tolletaten, Skatteetaten, Fiskeridirektoratet etc. Målet med analysen er å finne ut i hvilken grad det er samsvar i lokaliseringen av de ulike etatene for de ulike fylkesmannsembetene.

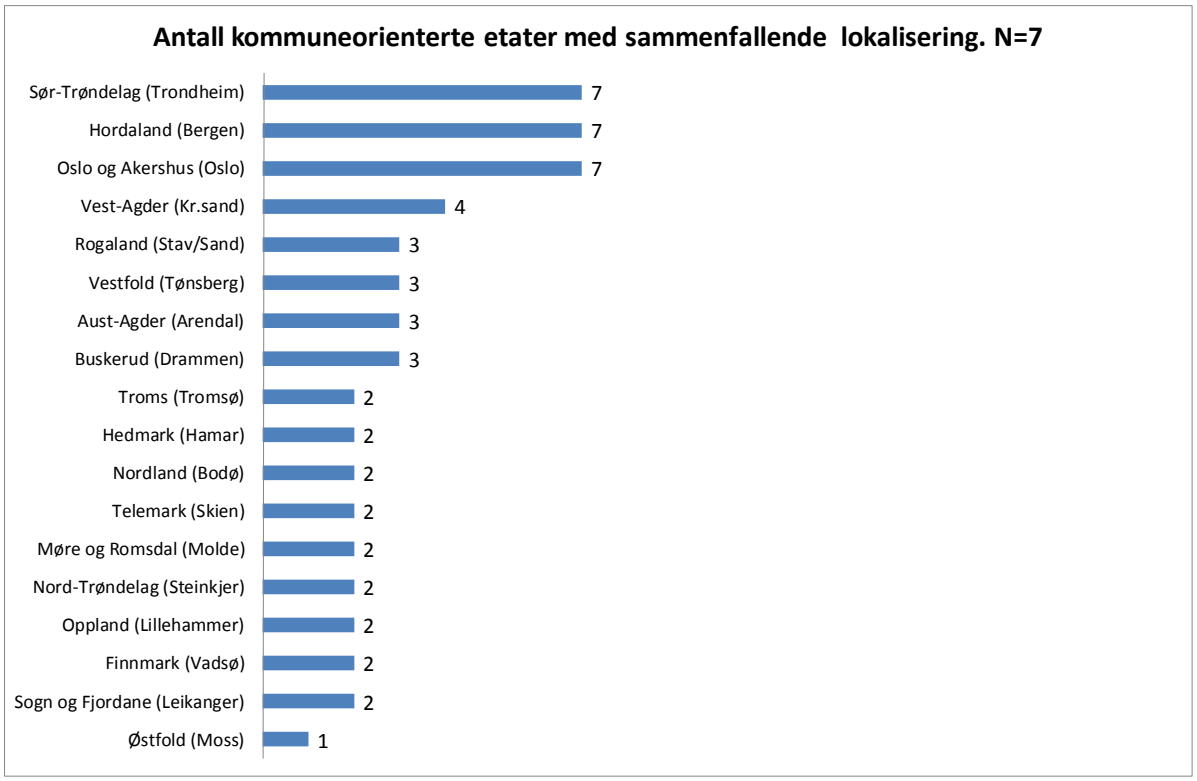
Kartleggingen gir grunnlag for følgende konklusjoner:

- Lokaliseringsmønsteret for de 25 etatene framstår som svært spredt og dårlig tilpasset hensynet til samordning og effektivt samvirke mellom statsetatene. De 25 etatene har i dag regionkontor spredt på 53 forskjellige steder i landet.
- Store avvik i lokaliseringsmønster gjelder både kommuneorienterte etater, viktige beredskapsetater og flere andre statlige etater hvor administrative samordningshensyn kan gjøre seg gjeldende
- Graden av samlokalisering av statsetater i samme by er best i Sør-Trøndelag (Trondheim) og Hordaland (Bergen), dårligst i Østfold (Moss), Sogn og Fjordane (Leikanger) og Finnmark (Vadsø)

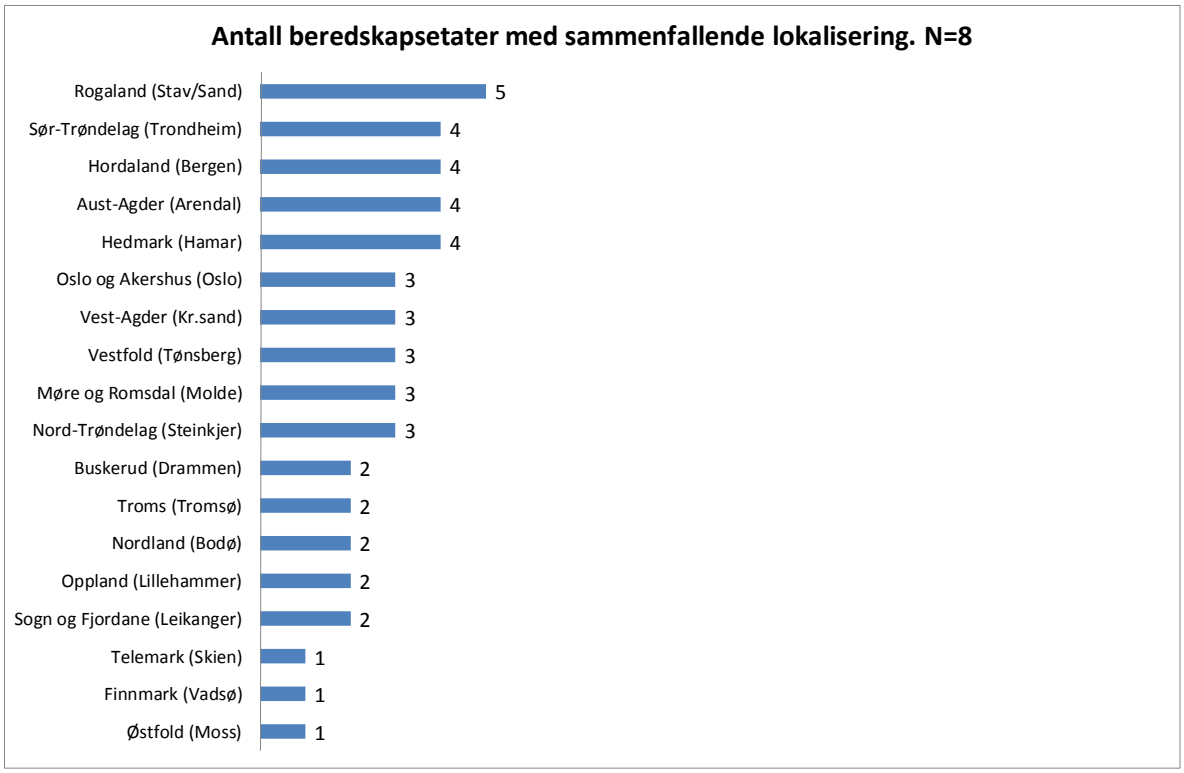
[11] Fiskeridirektoratet har vedtatt ny regionstruktur fra 1.1.2016 med overgang til fem regioner og til sammen 20 lokale kontorsteder langs kysten. Det vil også skje visse endringer i grensene for statsadvokatembetene som følge av nye politidistrikter.

Figur 4.6 Antall regionale statsetater som har sammenfallende lokalisering med fylkesmannen (samme by). Registering for 25 utvalgte etater. Stavanger/Sandnes er regnet som ett byområde. Kilde: NIVI

Figur 4.7 Antall kommuneorienterte statsetater som har sammenfallende lokalisering med Fylkesmannen (samme by). Registering for syv utvalgte etater inkl. Fylkesmannen. Stavanger/Sandnes er regnet som ett byområde. Kilde: NIVI

Figur 4.8 Antall beredskapsetater som har sammenfallende lokalisering med fylkesmannen (samme by). Registering for åtte utvalgte etater inkl. fylkesmannen. Stavanger/Sandnes er regnet som ett byområde. Kilde: NIVI

Nr	Statlig etat (antall regioner	Østf.	Osl. Ak.	Hed.	Opp.	Busk.	Vestf.	Tel.	A.Agd.	V.Agd.	Rog.	Hord.	S&F	M&R	S.Trø.	N.Trø.	Nor.	Tro.	Fin.
1	Fylkesmannnen (18)	Moss	Oslo	Hamar	Lilleham.	Dram.	Tønsb.	Skien	Arendal	Kr.sand	Stav.	Bergen	Leikang.	Molde	Tr.heim	Steinkj.	Bodø	Tromsø	Vadsø
2	IMDI (6)	Oslo	Oslo	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	Oslo	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Narvik	Narvik	Narvik
3	UDI (6)	Gjøvik	Oslo	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Narvik	Narvik	Narvik
4	Bufetat (5)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Alta	Alta	Alta
5	Husbanken (6)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Arendal Dram.	Arendal Dram.	Arendal Dram.	Arendal Dram.	Arendal Dram.	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Bodø	Bodø Ham.fest	Ham.fest
6	Kriminalomsorgen(5)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Sandnes	Sandnes	Sandnes	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim
7	NAV fylkesforvaltning (19)	Sarpsb.	Oslo	Hamar	Lilleham.	Dram.	Tønsb.	Skien	Arendal	Kr.sand	Stav.	Bergen	Leikang.	Molde	Tr.heim	Steinkj.	Bodø	Tromsø	Vadsø
8	Sentralenheten for fylkesnemndene (12)	Moss	Oslo	Lilleham.	Lilleham.	Dram.	Dram.	Skien	Kr.sand	Kr.sand	Stav.	Bergen	Bergen	Molde	Tr.heim	Tr.heim	Bodø	Tromsø	Tromsø
9	Kartverket (12)	Oslo	Oslo	Hamar	Hamar	Oslo	Skien	Skien	Kr.sand	Kr.sand	Stav.	Bergen	Bergen	Molde	Tr.heim	Steinkj.	Bodø	Tromsø	Vadsø
10	Arbeidstilsynet (7)	Moss	Oslo Moss	Hamar	Hamar	Hamar	Skien	Skien	Skien	Skien	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Finnsnes	Finnsnes	Finnsnes
11	Skatteetaten (5)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Skien	Skien	Skien	Skien	Skien	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tromsø	Tromsø	Tromsø
12	Tolletaten (6)	Fredst.	Oslo	Fredst.	Fredst.	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Bergen	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tromsø	Tromsø
13	Lagdømmer (6)	Oslo	Oslo Hamar	Hamar	Hamar	Oslo	Skien	Skien	Skien	Skien	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tromsø	Tromsø	Tromsø
14	Statsavokatembeter (10)	Oslo	Oslo	Hamar	Hamar	Skien	Skien	Skien	Kr.sand	Kr.sand	Stav.	Bergen	Bergen	Molde	Tr.heim	Tr.heim	Bodø	Tromsø	Tromsø
15	Bispedømmer (11)	Fredst.	Oslo Fredst.	Hamar	Hamar	Tønsb.	Tønsb.	Kr.sand	Kr.sand	Kr.sand	Stav.	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Bodø	Tromsø	Tromsø
16	Statped (4)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tromsø	Tromsø	Tromsø
17	Statsbygg (5)	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Porsgr.	Porsgr.	Porsgr.	Porsgr.	Porsgr.	Bergen	Bergen	Bergen	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tromsø Tr.heim	Tromsø	Tromsø
18	Politi (12)	Ski	Oslo Ski	Hamar	Hamar	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Kr.sand	Kr.sand	Stav.	Bergen	Bergen	Ålesund	Tr.heim	Tr.heim	Bodø	Tromsø	Kirkenes
19	Mattilsynet (5)	Ås	Ås	Brum.dal	Brum.dal	Brum.dal	Brum.dal	Brum.dal	Sandnes	Sandnes	Sandnes	Sandnes	Sandnes	Steinkj.	Steinkj.	Steinkj.	Sortland	Sortland	Sortland
20	Statens vegvesen (5)	Lilleham.	Lilleham.	Lilleham.	Lilleham.	Arendal	Arendal	Arendal	Arendal	Arendal	Leikang.	Leikang.	Leikang.	Molde	Molde	Molde	Bodø	Bodø	Bodø
21	Sivilforsvaret (20)	Sarpsb.	Oslo	Hamar	Rena	Dram.	Stavern	Porsgr.	Arendal	Kr.sand	Sandnes	Bergen	Sogndal	Molde	Tr.heim	Steinkj.	Bodø Harstad	Harstad Tromsø	Ham.fest Kirkenes
22	Heimevernet (11)	Rygge	Oslo	Elverum	Elverum	Kongsb.	Rygge	Kongsb.	Sandnes	Sandnes	Sandnes	Bergen Åndalsn.	Bergen Åndalsn.	Åndalsn.	Værnes	Værnes	Mosjøen Narvik	Narvik	Lakselv
23	NVE (5)	Hamar	Hamar	Hamar	Hamar	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Tønsb.	Førde	Førde	Førde	Førde Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim	Tr.heim Narvik	Narvik	Narvik
24	Kystverket (5)	Arendal	Arendal			Arendal	Arendal	Arendal	Arendal	Arendal	Hauges.	Hauges.	Hauges.	Ålesund	Ålesund	Ålesund	Kabelvåg	Hon.våg	Hon.våg
25	Fiskeridirektoratet (5)	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Egers.	Måløy	Måløy	Fos.våg	Fos.våg	Fos.våg	Bodø	Tromsø	Tromsø	Tromsø

Tabell 4.9 Lokalisering av regionkontor for fylkesmannen og øvrig regional statsforvaltning. Status pr 1.1.2016. Kilde: NIVI

5. Utviklingstrekk og reformer

Utgangspunktet for denne utredningen er kommunereformens målsetting om at færre og større kommuner åpner for å vurdere hvor stort geografisk område og antall kommuner et fylkesmannsembete skal håndtere. I det følgende kapitlet drøftes sammenhengen mellom fylkesmannens inndeling og pågående reformarbeid og andre utviklingstrekk i forvaltningen. På hvilken måte kan ulike utfall av disse reformprosessene legge føringer og påvirke strukturen for fylkesmannen? I tillegg til kommunereformen rettes oppmerksomheten mot regionreformen og andre sektorreformer i regional stat. Kapitlet gir også en oversikt over hovedtrekk i de nordiske reformprosessene på statlig regionalt nivå.

5.1 Behovet for reformer i offentlig forvaltning

Offentlig sektor vil bli utfordret på flere områder de neste årene; vesentlig lavere oljeinntekter og nedbemanning i oljesektoren, utsikter til kraftig økning i immigrasjonen til Norge, lavere produktivitet og langsiktige konsekvenser av "eldrebølgen". Et redusert finanspolitisk handlingsrom gjør det stadig viktigere at forvaltningen er omstillingsdyktig og bruker ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov. Produktivitetskommisjonen legger til grunn at strammere budsjetter vil kreve hardere prioriteringer og mer «kreativ destruksjon» i offentlig sektor. De pågående strukturreformer i både kommunal og statlig sektor må ses mot denne bakgrunnen.

Rasjonelle og effektive strukturer er en forutsetning for å opprettholde og videreutvikle kompetanse og kapasitet i offentlige organer i tiden fremover.

5.2 Kommunereformen

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunestrukturreform og alle landets kommuner skal avklare fremtidig inndeling. Reformen ble satt i gang i 2014 og det er forutsatt et tidsløp med varighet frem til 2020. Alle kommuner fikk frist til 1. juli 2016 med å gjøre vedtak om sammenslåing. Departementet la opp til to ulike løp: Kommuner som gjorde kommunestyrevedtak høsten 2015 ble vedtatt sammenslått gjennom kgl. res. i løpet av våren 2016. Disse blir nye kommuner innen 1.1.2018.

1. juli 2016 gikk fristen for de øvrige kommunene for å gjøre vedtak ut. Mange kommuner ser at de vil stå sterkere sammen og har fattet vedtak om å bygge ny kommune. Vedtakene som er gjort så langt viser at det vil bli gjennomført flere kommunesammenslåinger i kommunereformen nå enn det er blitt gjort siden 1967. Kommunenes vedtak oversendes fylkesmennene som skal komme med sine tilrådninger innen 1. oktober. Regjeringen har også lagt til rette for at kommuner som trenger noe mer tid kan bruke høsten 2016 på å komme i mål, og fortsatt være en del av reformen. På bakgrunn av målene for reformen, de lokale prosessene, og fylkesmennenes tilrådninger, vil regjeringen legge frem et samlet forslag til kommunestruktur for Stortinget våren 2017. Øvrige kommuner blir behandlet i en samlet proposisjon til Stortinget om kommunestruktur våren 2017. Etter at Stortinget har behandlet proposisjonen, starter arbeidet med å bygge nye kommuner som formelt vil være nye kommuner innen 1.1.2020.

Kommunereformen og utsiktene til en endret kommunestruktur med større og mer robuste kommuner var et viktig utgangspunkt for å vurdere fylkesmannsstrukturen. Det vil være en heterogen kommunestruktur i Norge også etter kommunereformen med en kombinasjon av

mange små, men også et betydelig antall store kommuner. Den statlige oppfølgingen av kommunene vil også fremover stille krav til et kompetent og effektivt embete som kan føre dialog med og følge opp kommuner med ulike forutsetninger. En videre utvikling der kommunene tilføres stadig nye oppgaver med voksende krav til fagkompetanse og kapasitet vil løpende aktualisere spørsmålet om kommunesammenslåinger også i årene som kommer. En ny inndeling for fylkesmannen må derfor være bærekraftig i et langsiktig perspektiv. Den må være robust for de endringer som vil komme i kommunestrukturen og for nye oppgaver og roller for fylkesmannen i oppfølgingen av kommunene.

5.3 Regionreformen

Ved Stortingets behandling av oppgavemeldingen (Meld. St. 14 (2014−2015) *Kommunereformen - nye oppgaver til større kommuner*) ga et flertall støtte til regjeringens forslag om utvikling av fylkeskommunene gjennom oppgaver og ansvar som støtter opp om rollen som samfunnsutvikler. Flertallet sa også at nye oppgaver til regionalt folkevalgt nivå forutsetter færre fylkeskommuner/regioner av en viss størrelse. Kommunal- og moderniseringsministeren inviterte i juli 2015 fylkeskommunene til å innlede drøftinger av sammenslåingsalternativer og avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabofylker. I regjeringens stortingsmelding om nye folkevalgte regioner (Meld. St. 22 (2015−2016)) ber departementet om at fylkeskommunene fullfører disse drøftingene og fatter vedtak innen 1. desember 2016. Det tas sikte på å legge fram en proposisjon med forslag til ny regional struktur våren 2017, der det samtidig redegjøres for hvilke oppgaver og ansvar større regioner skal ha. Regjeringen har mål om om lag ti nye folkevalgte regioner. Stortinget har sluttet seg til dette, jf. Innst. 377 S (2015−2016). Fylkestingene i Nord- og Sør-Trøndelag vedtok den 27. april 2016 å søke Stortinget om sammenslåing av de to fylkene med virkning fra 1. januar 2018.

Målet om større regioner henger sammen med målet om å utvikle regionalt folkevalgt nivås samfunnsutviklerrolle. Regjeringen mener større regioner har bedre mulighet til å se ulike samfunnsstrukturer, aktører og tiltak i sammenheng, og at større regioner dermed bedre kan bidra til samordning mellom ulike statlige prioriteringer og tiltak i regionen. Som del av dette ønsker regjeringen å styrke regional planlegging ved å gjøre den mer forpliktende for kommuner, regionene selv og staten. Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag til regionreform (Innst. 377 S (2015−2016)). Komiteens flertall (Ap, H, Frp, Krf, V) mener at den regionale statsforvaltningen og de nye regionene må spille mer på lag og at staten regionalt er avgjørende for utvikling av den enkelte region. Dette flertallet *"støtter regjeringens forslag om å gjennomgå de statlige regiongrensene i lys av de nye grensene for folkevalgte regioner"* og mener at *"regjeringen må vurdere regioninndelingen av statlige etater i lys av det nye regionale folkevalgte nivået."* Flertallet mener dette vil styrke samhandlingen mellom staten og regionalt folkevalgt nivå.

Spørsmålet som kan stilles er om fylkesmannens inndeling skal følge det folkevalgte regionale nivået uansett, eller om inndelingen av fylkesmannen bør vurderes uavhengig av hva som blir resultatet av den prosessen som fylkeskommunene nå er invitert til å gjennomføre. Det er ingen formelle føringer som krever at regionalt folkevalgt nivå og fylkesmannen har lik geografisk inndeling. Samtidig er det åpenbart at samhandlingen mellom de to instansene underlettes av felles geografisk inndeling. Sett fra innbyggernes, kommunenes og næringslivets synsvinkel er det utvilsomt også enklere og mer oversiktlig at disse to myndigheter har felles geografi.

Oppgavene til det fremtidige folkevalgte regionale nivået vil få betydning for graden av samhandlingsbehov med fylkesmannen. I regjeringens stortingsmelding (Meld. St. 22 (2015-2016)) legges det til grunn at oppgavene som skal overføres skal bidra til å styrke det

folkevalgte regionale nivåets rolle som samfunnsutvikler. Det gjelder bl.a. oppgaver knyttet til regional samferdsel, ressursforvaltning, regional planlegging og næringsutvikling. Den tjenesteytende og innbyggerrettede rollen til det folkevalgte regionale nivåer er ikke på samme måte understreket.

På den andre siden vil overføring av nye oppgaver og roller til folkevalgt regionalt kunne innebære enda tettere samhandlingsbehov med fylkesmannen enn i dag. Et sentralt forslag i Meld. St. 22 (2015 – 2016) er å styrke den regionale planleggingen. Mer forpliktende planlegging vil innebære behov for en svært tett dialog og samarbeid mellom region og fylkesmann, både fordi regional plan vil kunne legge føringer for fylkesmannens aktiviteter og fordi fylkesmannen skal samordne øvrige deler av regional stat og deres deltakelse og oppfølging av i regional planlegging. Det taler for godt sammenfall mellom folkevalgte regioner og embetene. I tillegg til styrkingen av regional planlegging er det også foreslått overført oppgaver til nye folkevalgte regioner som vil innebære samarbeidsbehov med fylkesmannen. Det gjelder bl.a. friluftslivsoppgavene som i dag er lagt til fylkesmannen samt fylkesmannens ansvar for statlig eide og sikrede friluftsområder.

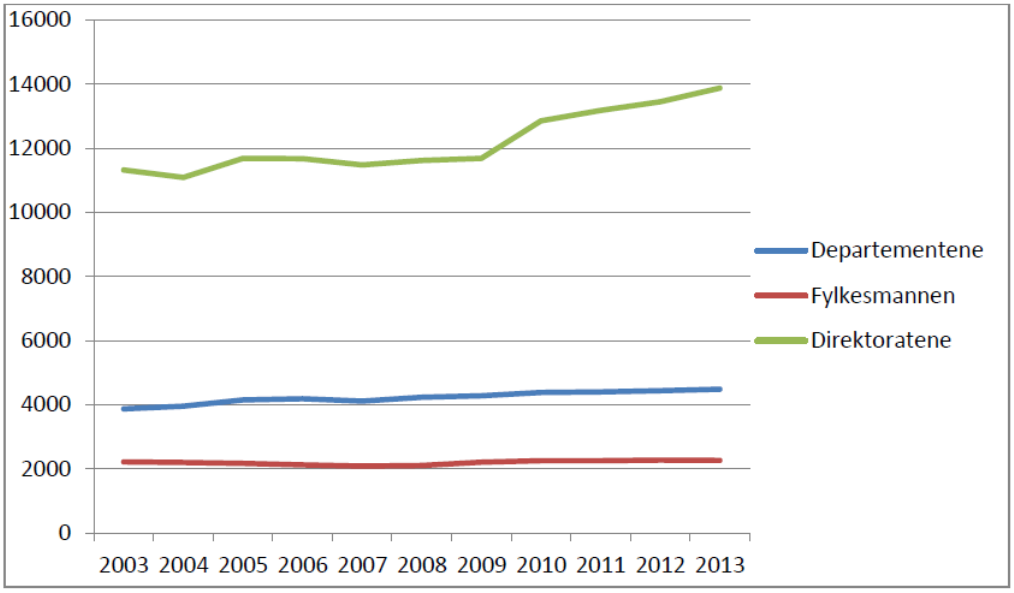
Gjennomføring av regionreformen forutsetter om lag ti nye folkevalgte regioner. Avhengig av hvordan den faktiske inndelingen blir for folkevalgt regionalt nivå, vil det måtte vurderes i hvilken grad ny fylkesmannsstruktur kan sammenfalle med denne inndelingen. På den ene siden bør et fylkesmannsembete i prinsippet kunne omslutte flere fylker. Dette har vært situasjonen i Oslo og Akershus fra 1920 og for Agderfylkene fra 1.1.2016. På den andre siden kan enkelte regioner som går i retning av å være store landsdelsregioner, reise spørsmålet om det kan være flere fylkesmannsembeter innen samme folkevalgte region. Behovet for nærhet til og tilgjengelighet for kommuner og innbygger kan i slike tilfeller tale for en mer finmasket struktur for fylkesmannen. På den andre siden er det er klare ulemper med en slik løsning. I regionale planprosesser vil det for eksempel måtte involveres flere fylkesmannsembeter og nabokommuner innen samme region vil også få føringer fra ulike embeter inn i sine respektive kommuneplanprosesser.

5.4 Statlige sektorreformer

Statlige sektorreformer kan få konsekvenser for fylkesmannsembetene på flere vis. Dels berører reformene den samlede oppgave- og ressursfordelingen internt i staten, dvs. mellom statens organer på ulike nivåer, herunder fylkesmannen. Dels kan sektorreformer endre forutsetninger for samhandling og samordning mellom fylkesmannen og andre regionale statsorganer. Og dels kan sektorreformer innebære at oppgaver flyttes ut av eller legges til embetene.

Vekst i direktoratene

Det er gjennomført betydelige endringer i statlig organisering både på sentralt og regionalt nivå de siste tiårene. Et særlig framtredende trekk ved forvaltningsutviklingen har vært den sterke veksten av tilsatte i sentralenhetene i direktoratene, det vil si direktoratene uten deres ytre, regionale apparat. Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi) har kartlagt utviklingen i direktoratene. Kartleggingen viser at det er færre direktorater nå enn for 20 år siden, men at tallet på årsverk har økt betydelig. I perioden 1992 til 2015 har antall direktorater falt fra 81 (1992) til 60 (2015), mens antall ansatte i direktoratene har økt fra omtrent 9 200 (1994) til omtrent 15 800 (2015), som er en vekst på om lag 70 %, i denne perioden.

Figur 5.1: Årsverksutvikling i departementene, direktoratene og fylkesmannsembetene 2003 - 2013. Kilde: Difi Rapport 2013:11 Merverdi eller unødig omvei

Figur 5.1 viser årsverksutviklingen i hhv. departementene, direktoratene og fylkesmannsembetene. Den viser en økning i antall årsverk for alle tre nivåer, men de siste årene er veksten i direktoratene klart sterkere enn i departementene og i fylkesmannsembetene. Den sterke veksten i sysselsettingen i direktoratene er langt på vei en konsekvens av stadig økende politiske ambisjoner på ulike sektorområder. Oppfølging av handlingsplaner, tiltak og lovvedtak krever økt bemanning, både i direktoratene og i departementene.

Også fylkesmennene berøres av utviklingen av direktoratene. For det første innebærer veksten i direktoratene også vekst i oppgaver, krav og forventninger til embetene. Fylkesmannen med sine fagavdelinger er i mange tilfeller adressater for direktoratenes ambisjoner på ulike sektorområder, ikke minst i rollen som gjennomfører av nasjonal politikk overfor kommunene. For det andre kan det reises spørsmål om ansvars- og ressursfordelingen mellom statens sentrale og regionale ledd er optimal, eller om det er gevinster å hente ved å legge oppgaver og ressurser til regional stat med sin nærhet til kommuner, innbyggere og næringsliv.

Inndeling av regional stat og fylkesmannens tverrsektorielle samordningsansvar

Fylkesmannen samhandler med en rekke regionale statsetater i ulike sammenhenger. Særlig gjelder det i samordningen av ulike statlige interesser, forventninger og krav overfor kommunene[12]. Fylkesmannen har videre en horisontal samordningsrolle overfor andre statsetater. Et eksempel på det er oppgaven med å samordne arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket, herunder å utarbeide overordnede ROS analyser for fylket med tiltaksdel som forplikter mange regionale statsetater.

Forutsetningen for å ivareta fylkesmannens tverrsektorielle oppgaver vil påvirkes av organiseringen og inndelingen til de etater fylkesmannen skal samordne/samarbeide med. I løpet av de siste 20 år er det gjennomført en hel rekke endringer av organisatorisk art i ulike statlige sektorer. Endringstakten er fortsatt høy og stadig fremmes det forslag til reformer i statlige sektorer som også innebærer nye statlige regioninndelinger, jf. de senere års arbeid med

[12] Jf Rundskriv nr: H-2143 Retningslinjer for fylkesmannens samordning av statlig styring av kommunesektoren

strukturreformer for politidistriktene, påtalemyndighet, høyere utdanning, 110 nødsentraler m.fl. Endringsforslagene er primært begrunnet ut fra sektorens særegne behov, og resulterer ofte i separate inndelinger. Gjennomgående velges det større enheter enn fylkene.

For fylkesmannen, og den særskilte samordningsrollen embetet ivaretar kan konsekvensene av den uensartede inndelingen være at det blir praktisk vanskeligere å gjennomføre samordningstiltak. En nylig gjennomført undersøkelse dokumenterer at fylkesmennene opplever voksende utfordringer med å vedlikeholde etablerte samarbeidsarenaer som følge av den uensartede strukturen. Statsetater etablert i store regioner deltar i avtakende grad i samordningsaktiviteter på fylkesnivå som f.eks. jevnlige etatssjefsmøter for de regionale statsetatene i fylkene - både av kapasitetshensyn og fordi arenaen kan oppleves som mindre relevant. Fylkesmannens behov for samarbeid og samordning med andre statsetater kan derfor tale før større enheter enn dagens fylker. Regjeringen har i Meld. St. 22 (2015-2016) varslet at den vil gjennomgå statens regionale grenser i lys av den kommende regionstrukturen. Ambisjonen er bedre sammenfall og tilrettelegging for styrket samhandling og samarbeid. Det tilsier at fylkesmannen og nye regioner også bør sammenfalle best mulig.

Endrede oppgaver

Statlige sektorreformer kan også berøre oppgaver og funksjoner som i dag er lagt til embetene – enten i form av at oppgaver omorganiseres eller trekkes ut av embetene eller at eksisterende oppgaver utvides og eller at det tilføres nye oppgaver. Fire aktuelle eksempler er knyttet til:

- Organiseringen av tilsynet med spesialisthelsetjenesten
- Strukturreform i barnevernet
- Utredning om organiseringen av kunnskapssektoren
- Produktivitetskommisjonen

NOU 2015: 11 *Med åpne kort* drøfter hvordan samfunnet følger opp alvorlige hendelser og mistanke om lovbrudd i helse- og omsorgstjenestene. Utvalget peker på at det i dag er utfordringer med lang saksbehandlingstid og store forskjeller i kompetanse og normering mellom fylkesmannsembetene, noe som er uheldig med tanke på likebehandling. Utvalget mener derfor at det er behov for endringer i organiseringen av tilsynsmyndighetene for å styrke kontrollen med pasient- og brukersikkerheten i tjenestene og for å kunne følge opp alvorlige hendelser raskere. Utvalget foreslår en omorganisering til fire–fem regionale tilsynsenheter og skisserer to ulike modeller for hvordan dette kan gjøres. Med den ene modellen vil regionale enheter direkte underlagt Helsetilsynet være førsteinstans i alle tilsynssaker og ha myndighet til å vedta administrative reaksjoner mot virksomheter og helsepersonell. Med den andre modellen deles tilsynsoppgavene mellom fylkesmennene i hvert enkelt fylke og regionale enheter lagt til noen av fylkesmennene.

Regjeringen har satt i gang et arbeid med en kvalitets- og strukturreform for barnevernet. Det legges blant annet opp til at kommunene skal gis et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet, gjennom overføring av oppgaver fra stat til kommune. Endringer i barnevernet skal bidra til mer tilpassede tjenestetilbud for utsatte barn og familier, sterkere vekt på forebygging og tverretatlig samarbeid i kommunene og bedre oppfølging av barn som er i tiltak. Forslag til endringer er sendt på høring, og det tas sikte på å legge frem en proposisjon for Stortinget våren 2017. Strukturelle endringer vil kunne påvirke Fylkesmannens tilsyns- og veiledningsoppgaver på barnevernsområdet. Ved overføring av oppgaver fra Buf-etat til kommunene, vil fylkesmannen forholde seg til flere tilsynsobjekter. Overføring av oppgaver til

kommunene vil også innebære at fylkesmannens lovfestede veiledningsplikt vil bli tilsvarende utvidet.

Kunnskapsdepartementet satte i april 2015 ned en gruppe for å vurdere organiseringen av de sentraladministrative oppgavene til departementet og underliggende virksomheter. Gruppen fikk i mandat å vurdere arbeidsdelingen mellom departementet og underliggende virksomheter og organiseringen av de sentraladministrative oppgavene utenfor departementet. På bakgrunn av vurderingene skulle gruppen gi anbefalinger om framtidig organisering. Gruppens rapport var på høring fram til april 2016. Gruppen påpeker at Utdanningsdirektoratet ikke har kapasitet til å drive omfattende barnehage- og skoleutvikling på nært hold. Fylkesmennene sitter nærmere skoler, barnehager og deres eiere og har større mulighet til å drive veiledning og utviklingsarbeid som treffer de lokale utfordringene. Det anbefales derfor å styrke fylkesmannens rolle i arbeidet med å veilede, gi råd og bidra til utvikling av skoler, barnehager og deres eiere. Det kan skje ved å delegere oppgaver og ansvar fra Utdanningsdirektoratet.

Produktivitetskommisjonen ble oppnevnt av Regjeringen i 2014 for å fremme forslag som kan styrke produktivitet og vekstevne i norsk økonomi. Kommisjonen avleverte sin sluttrapport februar 2016 og gir i denne en bred analyse av behovet for omstilling og å øke produktiviteten i ulike samfunnssektorer. I sluttrapporten påpeker kommisjonen at offentlig organisering på regionnivået er svært mangfoldig, og koordineringen med fylkesmenn og fylkeskommuner er komplisert. Kommisjonen anbefaler at organiseringen av regional statlig forvaltning gjennomgås med sikte på bedre samordning og et mer effektivt og ensartet mønster. Sammenslåing av statlige etater, slik at det blir færre statlige sektororganer, påpekes som en mulighet. I følge kommisjonen er tiden moden for en reform i fylkesstrukturen med færre og større regioner. Som ledd i en slik reformprosess må regional statlig forvaltning gjennomgås med sikte på bedre samordning og et mer effektivt og ensartet mønster i organiseringen. Kommisjonen legger vekt på at fylkesmannens samordningsrolle må styrkes.

5.5 Endringer i statlig styring av kommunene og fylkesmannens rolle

Endringer i den statlige styringen av kommunene kan også få følger for fylkesmennenes oppgaver og organisering. Fylkesmannen er sektormyndighet på vegne av flere departementer og som sektormyndighet ivaretar fylkesmannen både en iverksettende rolle en faglig rolle og en myndighetsrolle. Sektormyndighetsoppgavene er gitt gjennom særlovgivningen og i tildelingsbrev og embetsoppdrag. Særlig ivaretagelsen av tilsyns-, kontroll og klageoppgavene innebærer en styringsrolle overfor kommunene.

Regjeringen har satt i gang et arbeid med en generell gjennomgang av den statlige styringen av kommunene, med sikte på redusert detaljstyring av større kommuner, jf. Meld. St. 14 (2014-2015). Regjeringen legger grunn at større kommuner vil gi grunnlag for redusert omfang av tilsyn med kommunene. Det legges til grunn at større kommuner med mer robuste fagmiljøer vil ha gode forutsetninger for å ha en god egenkontroll, noe som på sikt kan føre til bedre etterlevelse av lovverket og dermed redusere behovet for statlig tilsyn. En endring og reduksjon av den statlig styring på ulike sektorområder vil kunne innebære endringer i fylkesmannens rolle overfor kommunene. Resultatet av gjennomgangen skal presenteres i en egen proposisjon før påske 2017. I arbeidet vil bl.a. innlemming av øremerkede tilskudd, tilsynsformer og tilsynsomfang vurderes.

Det er likevel ikke åpenbart hvilke konsekvenser en slik endring vil ha for spørsmålet om inndelingen av embetene. På generelt grunnlag kan det hevdes at dersom fylkesmannen «kommuneoppdrag» nedtones og fylkesmannen i tydeligere grad skal fremstå som rettssikkerhetsinstans (klagebehandling) overfor innbyggerne kan hensyn til likebehandling tilsi en mer sentralisert og «harmonisert» behandling av slike sakstyper som igjen kan tale for at embetene ikke blir for mange.

5.6 Nordiske reformprosesser

I Finland, Danmark og Sverige er det i løpet av de siste 10-15 år gjennomført betydelige endringer i landenes regional- og lokalforvaltninger. Reformaktiviteten har også omfattet organiseringen av regional stat. I Sverige og Finland har endringer i den statlige regionale organiseringen delvis skjedd uavhengig av reformer i kommuneforvaltningen, mens i Danmark har det vært en tett kobling mellom kommunereform og endringer av det regionale nivået.

Finland

Den finske lokalforvaltningen består i dag (2016) av 317 kommuner. Enkelte av kommunens tjenester utføres i samarbeid med andre kommuner i samkommuner, særlig innenfor helse og sykehus. Finland har ikke et direkte valgt regionalt nivå, men hver kommune ligger i et av landets 18 (+ Åland) landskap, og hvert landskap har sitt *landskapsforbund* som fungerer som en samkommune. Hvert landskap ledes av et *landskapsforbund* som fungerer som en samkommune for kommunene i landskapet. Landskapsforbundene tar hånd om medlemskommunenes felles interesser. De har bl.a. ansvar for regional utvikling og landskapsplanlegging for kommunene.

Det har vært et markant trekk ved den finske administrative oppbygning at staten har vært rikt representert regionalt og lokalt med ulike organer. Inntil 2010 har den regionale administrative inndelingen dels bestått av statlige län og landskapsinndeling. De historiske landskapene utgjøres av områder som er basert på en viss grad av felles kulturelle og historiske kjennetegn. Et annet fremtredende trekk har vært at den geografiske inndeling av den statlige regionalforvaltning har variert etter oppgaver og sektorer.

I løpet av de siste 15-20 årene har imidlertid den regionale statsforvaltningen gjennomgått store endringer. I 1997 ble antall statlige län redusert fra tolv til seks. Samtidig ble det innført en ny kommunalrettslig enhet som også heter landskap. I dag er det som nevnt i alt 19 slike landskap og de nye landskapene er i stor grad en underinndeling av de historiske landskapene. I 2010 ble det så gjennomført en større reform i den regionale statsforvaltningen ved at virksomheten til seks ulike regionale statsetater ble samlet i to nye regionale embetsverk, henholdsvis *Regionförvaltningsverket* og *Närings-, trafik-, och miljöcentraler* (NTM-sentraler*)*. Reformen innebar bl.a. at Länsstyrelsene og embetet som landshøvding ble avviklet.

Regionförvaltningsverket er inndelt i seks regionale enheter og NTM-sentralene er inndelt i 15 regionale enheter. Begge myndigheters inndeling har de tradisjonelle landskapsgrensene som yttergrense, men rommer i begge tilfeller flere landskap. Totalt 1 350 årsverk er sysselsatt i Regionforvaltningsverket. Oppgavene omfatter bl.a. tilsyn innenfor en rekke sektorområder, kontroll og konsesjonsoppgaver, samordning, oppfølging og kontroll av beredskapsarbeidet samt enkelte politioppgaver

NTM-sentralene har ansvar for regional utvikling og virksomheten omfatter ca 4300 årsverk. Disse myndighetene har ansvar for følgende tre hovedområder:

- Konsesjons- og overvåkningsoppgaver i samsvar med miljøvernlovgivningen og vann- og forurensingslovgivningen.
- Planlegging av veier og trafikk inkludert kollektivtrafikk
- Stimulere til næringsutvikling, arbeidsmarkedsspørsmål, energi og energiproduksjon samt forvaltning av EU fondsmidler og regionale utviklingsmidler.

I Finland er de statlige forvaltningsorganenes regionale inndeling nå regulert i loven om landskapsinndelingen. Den slår fast at de statlige etatenes regionale inndeling skal følge landskapsinndelingen slik at de regionale enhetene utgjør ett eller flere landskap. Unntak til denne regelen kan bare godkjennes i helt spesielle tilfeller.

I tillegg til Regionforvaltningsverket og NTM-sentralene er det flere statlige myndigheter som har regionale enheter/avdelinger. Men disse betraktes mer som interne avdelingsenheter under sentrale myndigheter enn som egentlige regionale myndigheter med struktur og oppgaver fastsatt i lovgivningen, slik som er tilfelle for de to ovennevnte regionale myndighetene.

I løpet av det siste tiåret er det gjennomført to strukturreformer i kommuneinndelingen. Først en reform som ble iverksatt i 2009 da 67 kommuner ble slått sammen og fra 2013 en ny runde der alle kommuner gjennom iverksettelsen av en kommunestrukturlov er pålagt å utrede sammenslutning. Det er et mål at ny kommunestruktur skal være gjennomført i perioden 2015 – 2017.

Parallelt med arbeidet med kommunestrukturen har den finske regjering også igangsatt en reform for å etablere et direkte folkevalgt regionalt nivå. Reformen vil innebære at det opprettes 18 direkte folkevalgte organer på landskapsnivå. De tidligere landskapsforbundene, som har vært samkommuner for regional utvikling og planlegging, blir dermed erstattet med et direkte folkevalgt regionalt organ med et bredere oppgaveansvar. I tillegg til at de nye organene landskapene skal overta landskapsforbundenes oppgaver foreslås det også at de overtar de statlige NTM-sentralenes oppgaver og får et bredt ansvar for sosial- og helsetjenestene, herunder sykehusene. Regjeringens forslag innebærer også endringer i den regionale statsforvaltningen. NTM-sentrale foreslås lagt ned når brorparten av oppgavene overføres til de nye landskapene, mens de seks Regionalforvaltningsverkene omdannes til å bli én nasjonal myndighet og organisasjon med regionale avdelingskontorer. Regjeringens forslag til reform skal behandles av den finske Riksdagen november 2016.

Danmark

Med strukturreformen som ble gjennomført i 2007 ble antall kommuner redusert fra 270 til 98 og de 14 amtskommunene ble avviklet til fordel for følgende fem folkevalgte regioner: Region Nordjylland, Region Midtjylland, Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden. Regjeringen fattet vedtak om inndelingen av de fem regionene. Regionene har et smalere oppgaveansvar enn forgjengerne amtskommunene og ansvaret for den spesialiserte helsetjenesten er den klart viktigste. I tillegg har regionene ansvar for regionale utviklingsprogram, kollektivtrafikk samt enkelte miljøoppgaver.

Som ledd i strukturreformen ble også de 14 statsamtene (samt Københavns Overpræsidium) avløst av 5 regionale statsforvaltninger med en inndeling lik regionene. Hver av de fem statsforvaltningene skulle ledes av en direktør med et helhetlig ansvar for statsforvaltningens virksomhet. Samtidig ble bestemmelsene om statsamtmenn opphevet og betegnelsen fjernet fra offentlig forvaltning. Statsamtmannen hadde hatt rollen som leder av tilsynsrådet som etter kommuneloven førte legalitetskontroll med kommunenes virksomhet. Statsamtmannen var

også formann for sosialnemnda som behandlet klager på amtskommunenes og kommunenes vedtak etter sosiallovgivningen. Disse funksjonene ble overført til de nye statsforvaltningsenhetene.

Den 1. juli 2013 ble det så gjennomført en ny reform ved at Statsforvaltningen ble etablert med en ny struktur. De tidligere fem regionale enhetene ble lagt sammen til én samlet enhet under navnet «Statsforvaltningen», ledet av en felles direktør og med i alt ni avdelinger rundt om i landet. Målet med reformen var å effektivisere oppgaveløsningen og bidra til en mer enhetlig saksbehandling. De tidligere fem regionale forvaltningene var organisert som selvstendige forvaltningsmyndigheter, noe som la begrensinger på mulighetene for avlastning ved at en myndighet kunne ivareta myndighetsoppgaver for en annen i situasjoner ved opphopning, og for effektivisering gjennom etablering av felles løsninger på det administrative området.

Statsforvaltningen fører i dag tilsyn med at kommuner og regioner overholder den lovgivning som særlig gjelder for offentlige myndigheter, som kommuneloven, regionloven, forvaltningsloven og offentlighetsloven. De volummessig største oppgavene er likevel knyttet til behandlingen sivilrettslige saker som er av vesentlig betydning for individet (familierett, vergemål, adopsjon mm.). Oppgaven som klageinstans etter sosiallovgivningen ble som en del av reformen overført til et felles ankeorgan (Ankestyrelsen). I den grad den enkelte sak krever personlig oppmøte kan innbyggerne fritt velge hvilket kontor de skal henvende seg til.

I tillegg til «Statsforvaltningen» er det også i Danmark noen statlige etater med regionale eller lokale avdelingskontorer. Det omfatter bl.a. skatteetaten der skatteinndrivingen ble statliggjort i forbindelse med strukturreformen. Da ble det etablert en struktur med 30 statlige skattesentra, men her er det også vedtatt en reform som innebærer en reduksjon av antall kontorer til 20 innen 2020. Ellers er politiet inndelt i 12 politikretser (i tillegg til Færøyene og Grønland). Alle politikretsene har døgnbetjente politistasjoner (hovedstasjoner) og understasjoner med mer begrenset åpningstid. Arbeidstilsynet er inndelt i tre tilsynssentre (øst, vest, nord) og i tillegg et eget tilsynssenter som dekker Grønland. På veisiden har Veidirektoratet ansvaret for statsveinettet, som består av motorveier, en rekke hovedlandsveier og mange av landets bruer – i alt cirka 3.800 km vei. Statsveinettet utgjør kun ca. fem prosent av det samlede offentlige veinettet. Veidirektoratets oppgaver omfatter planlegging, anlegg og drift og trafikkavvikling. Direktoratet har en øst-vest inndeling for ivaretagelsen av flere funksjoner.

Sverige

Sverige har hatt en konsolidert kommuneinndeling siden 1950-tallet da antall kommuner ble kraftig redusert til dagens antall på 290. På regionalt nivå har det imidlertid pågått en kontinuerlig debatt om forvaltningsutvikling, inndeling og oppgavefordeling. Denne debatten har berørt både den statlige regionalforvaltningen og det folkevalgte regionale nivået. Senest i 2012 ble det lagt fram et forslag til en bred reform av inndelingen, oppgavene og rollene til länsstyrelsen, samt forslag til en endret inndeling for regionale statsetater som skulle innebære at en rekke etater skal følge en felles statlig regional inndeling bestående av 7 regioner.

Sverige er inndelt i 21 län og i hvert av disse finnes en länsstyrelse. Länsstyrelsen er en regional statlig myndighet som har som oppgave å sikre at de nasjonale mål innenfor ulike områder for gjennomslag regionalt og lokalt. Länsstyrelsen ledes av en *landshövding* som er utpekt av regjeringen.

Länsstyrelsene har ansvar for oppfølging av offentlig virksomhet. Oppgavene strekker seg fra detaljert regelkontroll til oppfølging av offentlige myndigheters innsats på ulike politikkområder. I samspillet med kommunene har länsstyrelsenes rolle endret seg fra en tradisjonell myndighetsrolle med vekt på kontroll og tilsyn til en mer kunnskapsbasert

veiledningsrolle. Länsstyrelsen har et bredt virksomhetsfelt: sivilforsvar og redningstjeneste, sosialomsorg, kommunikasjoner, matvarekontroll, dyrebeskyttelse og allmenne veterinære spørsmål, landbruk, fiske, likestilling, regionaløkonomi og næringsutvikling, natur- og miljøvern, regional planlegging m.m..

I tillegg til länsstyrelsen består den regionale statsforvaltningen av en rekke myndighetsorganer. Av disse har også politiet inntil nylig fulgt länsinndelingen for sin regionale organisasjon. Fra og med 1. januar 2015 er imidlertid politiet inndelt i sju politiregioner. i hvert län finnes det også en forvaltningsdomstol (länsretten) som behandler klager på kommunale beslutninger. Alle de øvrige statsetatene har en inndeling som består av mellom 4 og 10 regionale enheter. Noen etater har forlatt en regional organisering av oppgaven til fordel for organisering etter mer sektor-funksjonelle kriterier. Arbeidsformidlingen har eksempelvis ikke et eget regionalt nivå (tidligere var det 21 länsarbeidsnemnder), men er inndelt i 10 markedsområder som omfatter 55 arbeidsmarkedsområder og 320 arbeidsformidlinger. Det er en ambisjon at arbeidsformidlingen skal være representert i alle deler av landet, men per i dag er det ikke arbeidsformidlinger i alle landets kommuner.

Utbyggingen av de svenske velferdsordningene i etterkrigstiden var i stor grad sektorpreget, og et stort antall frittstående regionale organ og verk kan betraktes som en arv fra denne perioden. Hovedfokuset for reformvirksomheten i regional statsforvaltning har på den bakgrunn vært å skape en mer enhetlig forvaltningsstruktur. Det har først og fremst skjedd ved å integrere frittstående etater i länsstyrelsen.

Utfordringer knyttet til en uhensiktsmessig inndeling av länene, har særlig vært påtrengende i den vestlige og sydlige delen av Sverige. Her gikk länsgrense i stor utstrekning på tvers av sammenhengende bo-, tjeneste- og arbeidsmarkedsregioner. På slutten av nitti-tallet ble det etablert to store regioner gjennom sammenslåing av en rekke län. I vest Sverige ble Västra Götalands län dannet i 1998 gjennom sammenslåing av tre län (Skaraborgs län, Älvsborgs län og Göteborgs- og Bohus län). Västra Götalands län omfatter 49 kommuner med 1,5 mill. innbyggere. Året etter ble det opprettet regionalpolitiske styringsorganer med direkte valg til en regional forsamling og egen beskatningsrett. I sør Sverige ble Skåne län dannet i 1997 gjennom en sammenslåing av to tidligere län (Kristianstads län og Malmöhus län). Skåne län omfatter 33 kommuner og 1,1 mill. innbyggere. Også her opprettet et regionalpolitisk styringsorgan basert på direkte valg. For begge regioners vedkommende har statlige virksomheter som tidligere hadde inndeling etter de gamle länsgrensene, endret sin inndeling i pakt med de nye regiongrensene.

Som nevnt ble det i 2012 gjennomført en omfattende utredning av behovet for en mer enhetlig inndeling av regionale statsorganer.[13] Sentrale forslag i denne utredningen var å:

- Slå fast prinsippet om at statlige regionale myndigheter med behov for samhandling skal ha samme geografiske inndeling.
- Redusere antall länsstyrelser fra 21 til 11. Forslaget innebar likevel ikke endring av antall län. En länsstyrelse skulle mao. kunne omfatte flere län.
- Innføre en felles statlig regional inndeling med sju regioner for følgende myndigheter: Trafikkverket, Kartverket, Politi, Sikkerhetspolitiet, Arbeidsmiljøverket, Skoleinspeksjonen og helse- og omsorgsinspeksjonen.

Den borgerlige regjeringen valgte likevel ikke å gå videre med forslagene fra utredningen og länsstyrelsene er fortsatt 21 i antallet. Det ble vist til at en reduksjon av antall enheter ville

[13] SOU 2012:81 Statens regionala förvaltning, förslag till en angelägen reform

kunne ha negativ innvirkning på länsstyrelsenes lokalkunnskap og kontakt med kommunene. Heller ikke forslaget om å etablere en lik inndeling for regionale statsetater med store samhandlingsbehov ble fulgt opp. Her var regjeringens vurdering at dette måtte vurderes i hvert enkelt tilfelle og skje ut fra den enkelte myndighets behov og forutsetninger.

Etter regjeringsskiftet i Sverige 2014 har spørsmålet om en reform av det regionale nivået på nytt blitt aktualisert. Det er oppnevnt en inndelingskomite med mandat til å foreslå en ny inndeling av län og landsting i Sverige. I direktivet for komiteen legges vekt på å se inndelingen av det folkevalgte regionale nivået (landstingene) og länsstyrelsen i sammenheng. Det legges vekt på at både dagens landsting og mange av länsstyrelsene på sikt vil være for små til å håndtere de oppgaver de i dag er tillagt. Inndelingskomiteen fremmet i mars 2016 en delutredning med et foreløpig forslag om en fremtidig regional inndeling av Sverige bestående av seks regioner. Komiteen skal ferdigstille sitt arbeid innen august 2017.

Oppsummering
Den statlige regionalforvaltningen i de nordiske land har en del fellestrekk, men også en rekke forskjeller når det gjelder ansvarsområder og organiseringen. I reformutviklingen de senere år, synes særlig følgende momenter å tre fram:

- I alle land, men mindre fremtredende i Danmark, har det vært en målsetting i større grad å samle og samordne en fragmentert regional statsforvaltning. Måten dette har skjedd på har vært å samle regionale enheter i statlige tverrsektorielle organer som Länsstyrelsen i Sverige og Regionalforvaltningsverket i Finland. I Danmark er statsamtsorganisasjonen omorganisert og «direktoratisert» ved at de fem statsforvaltningsenhetene nå inngår som avdelingskontorer i en felles struktur underlagt en felles ledelse/direktør. En lignende nasjonal struktur kan bli aktuelt for det finske Regionalforvaltningsverket som utgjør.
- Som i Norge har det i Sverige vært fremmet faglige tilrådinger om å samle og harmonisere inndelingen av de regionale statsetatene i enda sterkere grad uten at det har fått gjennomslag i faktisk politikk. Sektorhensyn veier fortsatt tyngst i valg av organisering, herunder inndeling. I Sverige er det på nytt oppnevnt et utredningsutvalg som skal fremme forslag til endringer i den regionale inndelingen.
- De nordiske parallellene til fylkesmannen har i løpet av det siste tiåret forsvunnet fra forvaltningen i Danmark (amtmannen) og Finland (landshövdingen). I Danmark har de regionale stasforvaltningskontorene en avgrenset rolle knyttet til legalitetskontroll, tilsyn og sivilrettslige saker. I Sverige har Länsstyrelsen under ledelse av landshövdingen på samme måte som Fylkesmannen i Norge en sentral rolle i gjennomføring av nasjonal politikk I Danmark har en mer konsekvent desentralisering av oppgaver til kommunene kombinert med reform i kommunestrukturen langt på vei ført til en funksjonstømming av det regionale nivået, både med hensyn til statlig og folkevalgt regionalt nivå.
- Det kan konstateres at landenes ulikheter geografi og utstrekning i areal har ulik betydning for den regionale statsforvaltningens utforming. I Finland og Sverige er behovet for en statlig representasjon regionalt åpenbart større enn i Danmark og medfører en betydelig statlig tilstedeværelse på regionalt nivå.

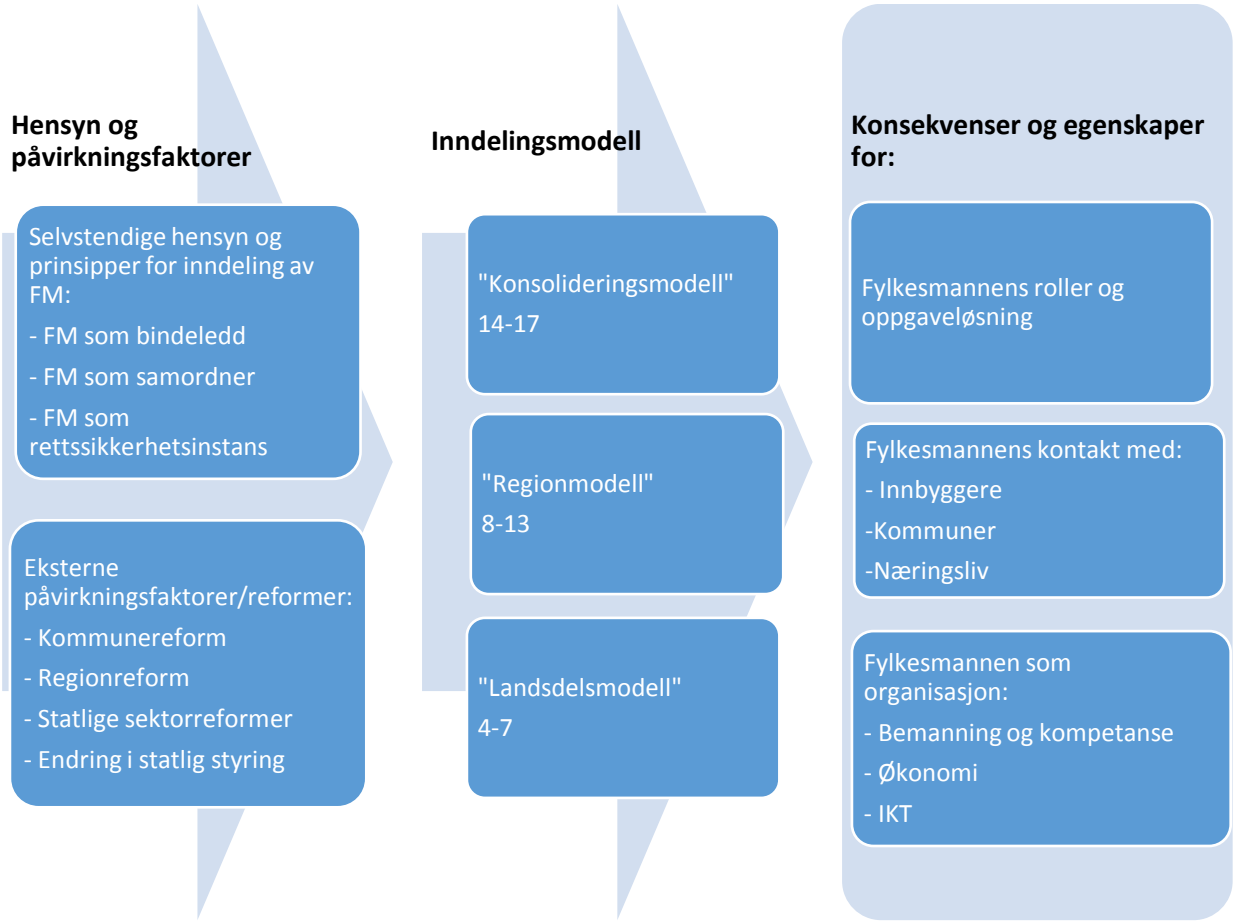
6. Tre hovedmodeller for framtidig inndeling

I dette kapitlet skisseres tre hovedmodeller for framtidig inndeling av embetene. Beskrivelsen er scenariobasert i den forstand at modellene ikke utgjør konkrete inndelingsforslag, men representerer mulige hovedløsninger med ulike egenskaper for å møte eksisterende og framtidige utfordringer og behov. Scenariopreget understrekes ved at antall embeter i hver hovedmodell angis som et intervall. Følgende modeller drøftes

- *Konsolideringsmodell som innebærer mindre endringer av dagens struktur (14-17)*
- *Regionmodell som innebærer et antall mellomstore embeter (8-13)*
- *Landsdelsmodell som innebærer et antall store embeter på landsdelsnivå (4-7)*

6.1 Analytisk ramme

Beskrivelsen og drøftingen av modellene i dette kapitlet foretas i lys av de hensyn og prinsipper for fylkesmannens inndeling som ble drøftet i kapittel 3, beskrivelsene og analysene av dagens embeter i kapittel 4, samt gjennomgangen av aktuelle reformprosesser i foregående kapittel. Hver av modellene vil bli vurdert med hensyn til konsekvenser for fylkesmannens oppgaveløsning, relasjoner til ulike målgrupper og fylkesmannsembetet som organisasjon og virksomhet. Den analytiske rammen for modellgjennomgangen består av følgende hovedkomponenter:

Figur 6.1: Analytisk ramme for modelldrøfting

Til hver av modellene er det skissert to tenkte inndelingsalternativer med opplysninger om innbyggergrunnlag, areal og antall kommuner. Alternativene representerer derfor ikke konkrete forslag til ny fylkesmannsstruktur. Opplysningene er basert på innbyggertall og kommunetall pr 1.1.2016. Det innebærer at kommunetallet ikke reflekterer kommunesammenslutninger som er vedtatt, men som ennå ikke er iverksatt.

Det er to viktige føringer for modelldrøftingene som skal nevnes innledningsvis. Den første er at beskrivelsen av modellene er basert på at territorieprinsippet og generalistprinsippet videreføres også i organiseringen av embeter med endret geografisk inndeling. Territorieprinsippet innebærer at kompetansen og virkeområdet til fylkesmannen er avgrenset til å gjelde eget geografisk ansvarsområde. Generalistprinsippet innebærer at embetet har en bredt sammensatt oppgaveportefølje og at alle embeter er delegert den samme forvaltningsmyndigheten fra sentralt nivå. Rollen som generalistorgan legger dermed begrensinger i hvilken utstrekning og for hvilke oppgaver (støttefunksjoner vs utadrettede oppgaver) det bør åpnes for differensiert oppgavefordeling mellom embetene, eksempelvis ved at ett embete utfører oppgaver for noen eller alle de andre embetene.

En annen viktig føring ble lagt gjennom regjeringens melding om regionreformen (Meld. St. 22 (2015–2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*). I meldingen signaliserer regjeringen at landet bør deles inn i størrelsesorden ti folkevalgte regioner. Som omtalt skal i kapittel 5 tar regjeringen sikte på å legge frem forslag for Stortinget til ny struktur for det regionale folkevalgte nivået våren 2017. Forslaget vil basere seg på fylkeskommunenes vedtak og regjeringens samlede vurderinger for en ny regionstruktur.

6.2 Konsolideringsmodellen

6.2.1 Beskrivelse

Konsolideringsmodellen innebærer som navnet tilsier en tilpasning og justering av dagens inndeling med en sammenslutning av fylkesmannsembeter der geografiske og funksjonelle hensyn kan tale særlig sterkt for det. Konsolideringsmodellen innebærer langt på vei et såkalt 0-alternativ med hensyn til egenskaper, dvs. modellen endrer ikke i vesentlig grad forutsetningene for fylkesmannens virksomhet slik de er i dag.

Når det gjelder konkrete inndelingsendringer vil dette alternativet i første rekke gjelde en sammenslutning av tvillingfylkene i Agder og Trøndelag. Som kjent ble fylkesmannsembetene i Agder slått sammen fra 1.1.2016, mens 25.5.2016 ble embetene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag vedtatt sammenslått med virkning fra 1.1.2018. Det innebærer at 0-alternativet gir en struktur med 16 embeter.

Nr	Fylke	Innbyggertall 1. kv.2016	Areal i km2	Antall kommuner
1	Finnmark	75758	48631	19
2	Sogn og Fjordane	109530	18619	26
3	Troms	164330	25863	24
4	Telemark	172494	15296	18
5	Oppland	188953	25192	26
6	Hedmark	195356	27398	22
7	Nordland	241906	38481	44
8	Vestfold	244967	2225	14
9	Møre og Romsdal	265290	15100	36
10	Buskerud	277684	14911	21
11	Østfold	289867	4181	18
12	Aust- og Vest-Agder	298486	16434	30
13	Sør- og Nord-Trøndelag	449769	41255	48
14	Rogaland	470175	9377	26
15	Hordaland	516497	15437	33
16	Oslo og Akershus	1252923	5372	23
	Sum	5213985	323772	428

Tabell 6.1: 0-alternativ med 16 embeter. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og skal iverksettes kommende år.

En sammenslutning av embetene i Sør- Trøndelag og Nord-Trøndelag vil med dagens kommunestruktur innebære at det nye embetet i Trøndelag overtar for Nordland som embetet med flest kommuner å følge opp, i alt 48 kommuner.

Innenfor konsolideringsalternativet kan man også se for seg en moderat sammenslutning av befolkningstunge fylker på Østlandet preget av relativt små avstander. En sammenslutning av Vestfold, Buskerud og Telemark kunne eksempelvis gi en struktur med til sammen 14 embeter.

Nr	Fylke	Innbyggertall 1. kv.2016	Areal i km2	Antall kommuner
1	Finnmark	75758	48631	19
2	Sogn og Fjordane	109530	18619	26
3	Troms	164330	25863	24
4	Oppland	188953	25192	26
5	Hedmark	195356	27398	22
6	Nordland	241906	38481	44
7	Møre og Romsdal	265290	15100	36
8	Østfold	289867	4181	18
9	Aust- og Vest-Agder	298486	16434	30
10	Sør- og Nord-Trøndelag	449769	41255	48
11	Rogaland	470175	9377	26
12	Hordaland	516497	15437	33
13	Buskerud, Vestfold og Telemark	695145	32432	53
14	Oslo og Akershus	1252923	5372	23
	Sum	5213985	323772	428

Tabell 6.2 Alternativ med 14 embeter. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og skal iverksettes kommende år.

For de berørte embeter vil dette medføre en betydelig omstilling og endrede forutsetninger for oppgaveløsningen. En sammenslutning av Vestfold, Buskerud og Telemark ville bli landets nest største embete mht. folketall og få et betydelig antall kommuner å følge opp.

6.2.2 Modellen vurdert mot prinsippene

Hvilke egenskaper har så konsolideringsmodellen målt opp mot prinsippene for fremtidig inndeling av fylkesmannen, jf kapittel 3.5?

Innbyggergrunnlag for faglig og økonomisk bærekraftige enheter

Krav til tilstrekkelig innbyggergrunnlag for å ivareta ulike typer oppgaver på en effektiv og kvalitativ god måte er et vanlig kriterium for strukturvurderinger i både statlig og kommunal sektor. Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre innbyggergrunnlaget og dermed størrelsen på kompetansemiljøene for embetene. Spennet mellom Oslo og Akershus befolkning på 1.2 millioner til Finnmarks befolkning på 74 000 vil bestå og det gjennomsnittlige befolkningsgrunnlag per embete vil ligge på mellom 325 000 til 375 000. Kompetansegjennomgangen i kapittel 4 tegnet et tvetydig bilde av dagens kompetansesituasjon. Fylkesmennenes årsrapporter og den gjennomførte spørreundersøkelsen tyder ikke på at embetenes størrelse i dag utgjør en vesentlig begrensing for å ha gode kompetansemiljøer på de fleste av fylkesmannens oppgaver. Situasjonsbeskrivelsen er noe mer kritisk fra fagdepartementenes/direktoratenes side. Det er imidlertid på det rene at konsolideringsmodellen ikke vil gi endrede forutsetninger for å møte de utfordringer en del embeter oppgir å ha med å rekruttere spesialisert kompetanse innenfor bl.a. helse, juss og plan. Modellen vil heller ikke redusere den sårbarheten som flere embeter påpeker de har på enkelte fagområder, eller styrke embetenes kapasitet for å bli tilført og håndtere nye oppgaver.

Konsolideringsmodellen vil ikke endre dagens strukturelle forutsetninger for å høste effektivitetsgevinster i fylkesmannens administrasjon.

Geografisk funksjonalitet

Med et felles embete mellom Agder fylkene og eventuelt ett felles embete for Trøndelagsfylkene vil konsolideringsmodellen løse de grenseutfordringer som har eksistert spesifikt mellom disse fylkene. Fylkesgrensen mellom Vest-Agder og Aust-Agder og fylkesgrensen mellom Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag skjærer begge gjennom felles bolig-, arbeid og serviseområder i tilknytning til hhv. Kristiansand og Trondheim. Med et fra før felles embete for Oslo og Akershus kan det hevdes at konsolideringsmodellen for fylkesmannsembetenes del langt på veg løser de største funksjonalitetsutfordringene som fylkesgrensene skaper knyttet til våre byregioner. En eventuell sammenslutning av embetene i Oppland og Hedmark kan på sikt innebære ytterligere funksjonelle gevinster i de sentrale delene av Mjøsregionen. Forutsatt at øvrige grenser består vil det imidlertid fortsatt være områder av landet hvor fylkesgrensen skaper utfordringer mht. at den deler opp geografisk sammenhørende områder. Fylkesgrensen mellom Hordaland og Rogaland og fylkesgrensen mellom Nordland og Troms er eksempler på det.

Nærhet og tilgjengelighet overfor kommuner og innbyggere

Fysisk nærhet til embetets ulike målgrupper er viktig i et tilgjengelighetsperspektiv. Konsolideringsmodellen er den av de tre hovedmodellene som i utgangspunktet best ivaretar nærhets- og tilgjengelighetsbehov ved embetenes virksomhet. For de aller fleste embeter vil avstandsdimensjonene være uforandret fra i dag, men for de embeter som eventuelt skulle bli sammensluttet innenfor denne modellen vil situasjonen naturlig nok bli vesentlig endret. Her vil også valg av lokaliseringssted og eventuell bruk av en desentralisert kontorstruktur naturlig nok ha mye å si.

For oppfølgingen av og dialogen med kommunene kan antallet kommuner ha vel så stor betydning som den geografiske avstanden. I dag varierer antall kommuner per embete fra 14 i Vestfold til 44 i Nordland med et gjennomsnitt på 23.

Styrke forutsetningene for samvirke og samordning i staten

Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre de geografiske forutsetninger som i dag gjelder for å ivareta samordningsbehov mot andre regionale statsetater. Som nevnt er det, utover fylkesmannstrukturen og NAV, i dag lite sammenfall mellom fylkesinndelingen og statlige etaters regioninndeling. Denne asymmetrien vil bli videreført i denne modellen.

Tilpasning til inndeling av folkevalgt regionalt nivå

Om lag ti nye folkevalgte regioner kombinert med konsolideringsmodellen for fylkesmannen vil innebære en økende fragmentering mellom folkevalgt regionalt nivå og fylkesmannen sammenlignet med dagens situasjon. Det vil også innebære en ny forvaltningsmessig situasjon ved at folkevalgte regioner kan ha flere fylkesmannsembeter innenfor sine grenser. Som nevnt, vil dette stride med målet om en enhetlig og forutsigbar statsforvaltning. Flere fylkesmannsembeter vil måtte involveres i regionale planprosesser, nabokommuner innen samme region vil måtte forholde seg til ulike fylkesmenn. Det samme gjelder næringsliv og innbyggerne i regionen. Dette må anses som en lite ønskelig situasjon.

Modellen vil ikke møte Stortingets nylige påpekte behov for bedre samsvar mellom regional stat internt og de folkevalgte regionene. I den sammenheng vises til Innst. 377 S (2015−2016) der det heter at: "*Komiteen viser til at meldingen peker på at manglende sammenfall mellom fylkesinndelingen og statens regionale inndeling skaper utfordringer for samhandling og samordning av innsats som bygger opp om samfunnsutviklingen i en region.*"

6.3 Regionmodellen

6.3.1 Beskrivelse

Regionmodellen vil i større grad enn konsolideringsmodellen innebære et skifte i geografisk og organisatorisk forstand. Med opp mot en halvering av antall embeter vil mange embeter bli betydelig større både mht. befolkning og areal, og sannsynligvis få et større antall kommuner å forholde seg til. Regionmodellen vil trolig likevel innebære at noen embeter ikke berøres. Først et alternativ som innebære ned mot 8 enheter ville kunne innebære at tilnærmet alle embetene ble berørt (eventuelt med unntak av Finnmark).

Regionmodellen vil gi en gjennomsnittlig befolkning per embete på mellom 400 000 (ved 13 embeter) og 650 000 innbyggere (ved 8 embeter). Modellen kan legge til rette for en inndeling med et mindre sprik når det gjelder embetenes innbyggergrunnlag enn i dag, illustrert i tabell 6.3. Det vil selvfølgelig være avhengig av antall embeter i denne modellen og hvilke embeter som faktisk blir slått sammen. Arealmessig vil derimot forskjellene mellom embetene kunne bli større enn i dag. Ett eksempel på en konkret inndeling innenfor denne modellen framgår av tabell 6.3 nedenfor.

Nr		Innbyggertall 1. kv.2016	Areal i km2	Antall kommuner
1	Troms og Finnmark	240088	74494	43
2	Nordland	241906	38481	44
3	Møre og Romsdal	265290	15100	36
4	Aust- og Vest-Agder	298486	16434	30
5	Hedmark og Oppland	384309	52590	48
6	Sør- og Nord-Trøndelag	449769	41255	48
7	Rogaland	470175	9377	26
8	Hordaland og Sogn og Fjordane	626027	34056	59
9	Buskerud, Vestfold og Telemark	695145	32432	53
10	Oslo, Akershus og Østfold	1542790	9553	41
		5213985	323772	428

Tabell 6.3 Geografiske kjennetegn ved regionmodellen eksemplifisert med 10 embeter. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og skal iverksettes kommende år.

Et annet alternativ innenfor denne modellen kunne være å velge samme struktur som er gjort for politidistriktsinndelingen. Som det fremgår av tabellen under ville en slik løsning også innebære flytting av flere kommuner i forhold til dagens fylkesgrenser. Slike tilpasninger vil være naturlig å vurdere i forbindelse med fastsettelse av fremtidig inndeling av embetene, selv om alle tilpasninger som er gjort i politidistriktsinndelingen neppe vil være rasjonelle for fylkesmannen. Særlig gjelder det en oppdeling av Oslo og Akershus.

Nr	Fylker	Innbyggertall 1. kv. 2016	Antall kommuner
1	Finnmark	75758	19
2	Troms	164330	24
3	Nordland med grensejustering	240441	43
4	Møre og Romsdal	265290	36
5	Aust- og Vest-Agder	298486	30
6	Hedmark og Oppland med grensejustering	377680	47
7	Sør- og Nord-Trøndelag med grensejustering	451234	49
8	Rogaland med grensejustering	503868	29
9	Hordaland og Sogn og Fjordane med grensejustering	592334	56
10	Buskerud, Vestfold og Telemark med grensejustering	701774	54
11	Østfold og Akershus med grensejustering	701946	38
12	Oslo med grensejustering	840844	3
	Sum	5213985	428

Tabell 6.4 Geografiske kjennetegn ved regionmodell med 12 fylkesmannsembeter lik vedtatt politidistriktsinndeling. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og iverksettes kommende år.

6.3.2 Modellen vurdert mot prinsippene

Innbyggergrunnlag for faglig og økonomisk bærekraftige enheter

En halvering av antall embeter vil kunne legge til rette for en styrking av fagmiljøer og mulig mer rasjonell bruk av spesialiserte ressurser. Modellen gir god utnyttelse av sannsynlige økonomiske stordriftsfordeler. Med større enheter vil virksomhetsvolumet øke og legge til rette for at medarbeidere i større grad kan spesialisere seg. Større fagmiljøer og et større virksomhetsvolum antas også å styrke muligheten for rekruttering og opprettholdelse av kompetanse. Større fagavdelinger kan også legge til rette for økt robusthet for å håndtere variasjoner og topper i saksmengde samt fravær av personale.

Muligheten for å bygge opp sterkere fagmiljøer ved færre embeter hviler på en forutsetning om at de samlede bevilgningene til fylkesmannsembetenes fagoppgaver opprettholdes også ved en ev. reduksjon av antall embeter. Dersom det samtidig foretas betydelige reduksjoner i de økonomiske rammene kan det innvendes at de vesentligste argumentene for styrket fagmiljøer faller bort. Dersom stillinger rasjonaliseres bort vil det også minske kapasiteten siden embetet får flere kommuner å forholde seg til, samtidig som sammenslåtte kommuner med flere oppgaver vil øke kompleksiteten i oppfølgingen.

Som nevnt ble fagdepartementene/direktoratene bedt om å gi innspill om konsekvenser av større geografiske enheter for egne oppgaver. Konkret ble de bedt om å vurdere fordeler og ulemper av en regionmodell med rundt 10-12 embeter og en modell basert på landsdelene, dvs. 4-6 embeter. I samtlige innspill blir regionmodellen framhevet som bedre egnet enn landsdelsmodellen for å ivareta fylkesmannens oppgaver. Vurderingene tar gjerne utgangspunkt i en avveining mellom hensynet til oppbygging av sterk fagkompetanse på den ene siden og hensynet til nærhet og kjennskap til målgruppene på den andre. Denne avveiningen er særlig uttalt for tilsynsoppgavene. Det påpekes at god tjenestefaglig og tilsynsfaglig kompetanse er en forutsetning for godt tilsyn. Denne kompetansen bygges og vedlikeholdes

best i sterke fagmiljøer som er av en viss størrelse, og som har god og løpende kontakt med og kunnskap om de tjenestene det skal føres tilsyn med og ses i en helhet med veiledning og rådgivningsoppgaver. Samtidig har tilsyn en klar stedlig komponent. Gitt at det fortsatt vil være mange og relativt små kommuner også i tiden framover må reduksjonen i antall embeter være begrenset hvis fylkesmannen skal kunne opprettholde dagens relasjon og rolle overfor kommunene.

Regionmodellen kan aktualisere spørsmålet om grensesnittet og oppgavefordelingen mellom direktorater og embeter, dvs. mellom statens sentrale forvaltning og statens regionale forvaltning. Større embeter kan, i kraft av styrket kompetanse og kapasitet, bli aktuelle for oppgaver som i dag er plassert i direktoratene eller i regionale ledd av direktoratene

Geografisk funksjonalitet

Regionmodellen vil kunne innebære nye geografiske enheter som reduserer/opphever mange av de funksjonalitetsutfordringer dagens fylkesgrenser skaper, jf omtale under konsolideringsmodellen. Men også innenfor denne modellen vil det kunne være felles bo-, arbeids- og serviceregioner som blir delt av fremtidige regiongrenser.

Nærhet og tilgjengelighet overfor kommuner og innbyggere

Sammenlignet med konsolideringsmodellen vil regionmodellen innebære større fysisk avstand til kommuner og innbyggere. Antall kommuner per embete vil øke og som tabellene over viser vil antallet kommuner for de mest kommunerike fylkene kunne nærme seg 60 mot 44 (Nordland) i dag. Spørsmålet om antall kommuner det enkelte fylkesmannsembete får vil bestemmes av resultatet av kommunereformen. Her vil både den samlede reduksjonen i antall kommuner og hvor i landet sammenslutningene skjer spille inn. For embeter med et stort antall kommuner som brukere, slik som Nordland med 44 kommuner, vil en utvidelse av embetet uten samtidig reduksjon i antallet kommuner, kunne føre til svekket oppgaveløsning og tjenesteproduksjon på fagområdene. Tilsvarende kan kommunesammenslåinger føre til at det blir for få kommuner innenfor embetets grenser til at dagens fylkesmannsstruktur er hensiktsmessig, jf Vestfold.

I utgangspunktet kan det hevdes at regionmodellen vil være tilpasset en betydelig reduksjon i antall kommuner. En samtidig og proporsjonal reduksjon i antall embeter og kommuner ville kunne innebære en balanse mellom aktørene på et høyere geografisk nivå og kun innebære mindre endringer i antallet kommuner den enkelte fylkesmann skal følge opp fra dagens antall. De geografiske avstandene mellom embetenes lokalisering og kommunene vil imidlertid øke.

Også for innbyggere og næringsliv vil avstanden til embetet øke sammenlignet med konsolideringsmodellen. Med tanke på behovet for nærhet til brukerne for flere av fylkesmannens oppgaver kan for store enheter være negativt mht. å få oversikt og kunnskap om lokale forhold og mindre muligheter for direkte kontakt med innbyggerne som skal betjenes. Hensynet til tilgjengelighet kan imidlertid ivaretas gjennom alternative organisatoriske og teknologiske løsninger på de områder hvor det vurderes som viktig.

Styrke forutsetningene for samvirke og samordning i staten

En viktig egenskap ved denne modellen vil kunne være at fylkesmannen får en inndeling (innenfor det angitte intervallet) som i større grad enn i dag samsvarer med inndelingen til mange andre regionale statsetater. Noen statsetater er det kritisk viktig for fylkesmennene å samarbeide med. Fylkesmannen har en klar samordnings- og lederrolle i samfunnssikkerhetsarbeidet og i krisesituasjoner er det viktig med effektiv samhandling. Det kan derfor være fornuftig å bygge nye embeter etter tilnærmet samme geografiske inndeling

som en annen viktig aktør i beredskapsarbeidet - politidistriktene. Også brannberedskapen bygges nå rundt disse distriktsinndelingene ved at det utpekes en regionbrannsjef innenfor yttergrensen av de nye politidistriktene. DSB har vedtatt felles nødalarm-regioner (110) tilsvarende politidistriktets grense. Videre er denne grensen felles med politiets operasjonssentral (112). Dette er samvirkepartnere innenfor beredskap som har høy verdi for fylkesmannen.

En mulighet som dette alternativet åpner for er at det innføres en felles regional standardinndeling bestående av 10-12 enheter i regional stat. Denne inndelingen vil gjelde for de etatene som i dag samhandler tettest med kommunene og ville i tillegg til fylkesmannen og Politiet kunne omfatte NAV, IMDI, BUF-etat og eventuelt andre statsetater som kommunene har mye samarbeid med. En slik organisering kan i så fall aktualisere en justering av gjennomførte inndelingsreformer i regional stat.

En regionmodell kan legge til rette for og gi muligheter for en styrking av fylkesmannens horisontale samordningsrolle, men vil samtidig kunne være mer utfordrende for rollen som bindeledd mellom stat og kommune. Aktiv samordning forutsetter både lokalkunnskap og relasjonsbygging, og større regioner vil både gi større avstander og mange nye personer som skal samhandle. Større geografiske enheter kan imidlertid kombineres med økt bruk av tekniske (ikt, videomøter etc) og organisatoriske løsninger (utlokaliserte filialkontorer) for å redusere avstandsulemper.

Tilpasning til inndeling av folkevalgt regionalt nivå

Regionmodellen for fylkesmannen vil være den av modellene som vil være best tilpasset regjeringens måltall på om lag ti nye folkevalgte regioner. Fordelene med en sammenfallende inndeling av hhv. fylkesmannen og det folkevalgte regionale nivået er nærmere omtalt i kapittel 3.4 og kan her oppsummeres i følgende punkter:

- Behov for samarbeid og kontakt i oppgaver rettet mot kommunene.
- Felles geografi for å håndtere tverrsektorielle oppgaver på en effektiv måte, herunder i arbeidet med regional planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap.
- Hensynet til oversiktlige og brukervennlige forvaltningsstrukturer.

Modellen vil ivareta Stortingets påpekte behov for bedre samsvar mellom regional stat og regionalt folkevalgt nivå, jf. Innst. 377 S (2015−2016).

6.4 Landsdelsmodellen

Denne modellen tar utgangspunkt i at fylkesmannen får en landsdelsorganisering. Intervallet strekker seg her fra en inndeling i fire regioner etter mønster av Helseregionene til sju regioner slik eksempelvis Arbeidstilsynets regioner er inndelt. Den konvensjonelle inndelingen av landet i landsdeler er imidlertid i fem regioner (Østlandet, Sørlandet, Vestlandet, Midt-Norge og Nord-Norge). Hele 12 regionale statsetater er inndelt i fem regioner, selv om grensedragningene for disse fem regionen varierer betydelig mellom statsetatene. Landsdelsmodellen vil gjennomgående gi store regioner, enten befolkningsmessig (Østlandet) eller i utstrekning (Nord-Norge og Vestlandet). Landsdelsmodellen vil innebære store interne avstander, romme flere sentre/bymessige tyngdepunkter og til dels heterogene identiteter. En landsdelsmodell for fylkesmannen vil innebære et radikalt brudd med den fylkesmannsinstitusjonen vi har i dag.

To konkrete inndelingsalternativ innenfor denne modellen er eksemplifisert i tabell 6.5 og 6.6 nedenfor. I alternativet med fem embeter vil innbyggergrunnlaget variere fra drøyt 298 000 til

2, 6 mill. Det største embetet (Østlandet) vil da ha 50 prosent av landets befolkning, mens det minste embetet (Sørlandet) vil ha drøyt 5 prosent. Antall kommuner vil variere 30 til 142. I alternativet med sju embeter blir asymmetrien mellom største og minste embete redusert. Her vil innbyggergrunnlaget variere fra drøyt 298 000 (5 prosent) til 1,5 mill. (29 prosent), mens antall kommuner vil variere fra 30 til 87

Nr	Fylker	Innbyggere	Areal i km2	Antall kommuner
1	Sørlandet (Aust- og Vest-Agder)	298486	16434	30
2	Nord-Norge (Nordland, Troms, Finnmark)	481994	112976	87
3	Midt-Norge (Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag)	715059	56355	84
4	Vestlandet (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane)	1096202	43433	85
5	Østlandet (Telemark, Vestfold, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Akershus, Østfold)	2622244	94575	142
	Sum	5213985	323773	428

Tabell 6.5 Geografiske kjennetegn ved landsdelsmodellen eksemplifisert med 5 embeter. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og skal iverksettes kommende år

Nr	Fylker	Innbyggertall 1. kv. 2016	Areal i km2	Antall kommuner
1	Sørlandet (Aust- og Vest-Agder)	298486	16434	30
2	Innlandet (Hedmark og Oppland)	384309	52590	48
3	Nord-Norge (Nordland, Troms, Finnmark)	481994	112976	87
4	Vestre Viken (Buskerud, Vestfold, Telemark)	695145	32432	53
5	Midt-Norge (Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag)	715059	56355	84
6	Vestlandet (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane)	1096202	43433	85
7	Oslo, Akershus og Østfold	1542790	9553	41
	Sum	5213985	323773	428

Tabell 6.6 Geografiske kjennetegn ved landsdelsmodellen eksemplifisert med 7 embeter. Kommunetallet er basert på gjeldende kommunestruktur per 2016 og reflekterer ikke de kommunesammenslutninger som er vedtatt og skal iverksettes kommende år

Innbyggergrunnlag for faglig og økonomisk bærekraftige enheter

Som for konsolideringsmodellen vil landsdelsmodellen legge til rette for oppbygging sterke kompetansemiljøer. Modellen gir særlig gode forutsetninger for å bygge opp spesialisert kompetanse. Innspillene fra fagdepartementene/direktoratene tyder imidlertid ikke på at landsdelsorganisering er hensiktsmessig eller ønskelig vurdert i et kompetanseperspektiv. Et delvis unntak er helsemyndighetene som påpeker at en inndeling i 10-12 embeter vil være hensiktsmessig for alle kommunerettede oppgaver, men at tilsyn med spesialisthelsetjenestene stiller så store krav til bred og sammensatt kompetanse at erfaringen tilsier at tilsyn med spesialisthelsetjenesten bør legges til fire eller fem fylkesmenn.

Alle øvrige fagmyndigheter påpeker at så store embeter sannsynligvis vil ha ulemper for oppgaveløsningen. Det påpekes at en inndeling med 4-6 embeter vil gi store utfordringer med å ha god nok lokalkunnskap og kjennskap til kommuner, næring og andre samarbeidspartnere som er viktige for oppgaveløsningen. Videre påpekes det at så store embeter vil stille betydelige krav til koordinering internt og at omfanget av oppgaver og ansvarsområder blir så store at det kan bli vanskelig å arbeide effektivt. For å motvirke betydelige avstandsulemper vil landsdelsmodellen i enda sterkere grad enn regionmodellen stille krav til kompenserende tiltak i form av tekniske (ikt, videomøter etc.) og organisatoriske løsninger (utlokaliserte filialkontorer), jf. omtale under.

I utgangspunktet kan potensialet for innsparing ved innføring av landsdelsregioner være stort gjennom reduksjon av lederstillinger og administrative stillinger. Landsdelsembeter vil kunne gi både faglige og administrative stordriftsfordeler, men på den annen side vil modellen innebære økte koordineringskostnader. Koordineringskostnader øker gjerne mer enn proporsjonalt med økning av organisasjonsstørrelsen. Behov for å opprette strukturer under regionnivået kan også innebære at det administrative innsparingspotensialet i realiteten er begrenset.

Geografisk funksjonalitet

Landsdelsmodellen vil bestå av så store enheter at dagens utfordringer knyttet til fylkesgrensene og embetets oppgaver vil forsvinne. Eventuelle funksjonalitetsutfordringer vil være knyttet til landsdelsgrensene og eventuelle felles bo-, arbeids- og serviceregioner som blir delt av disse grensene.

Nærhet og tilgjengelighet overfor kommuner og innbyggere

Den største ulempen med landsdelsmodellen er den store fysisk avstanden som vil oppstå mellom embetets hovedsete og regionens kommuner og innbyggere. Det er vanskelig å tenke seg en slik struktur uten en geografisk områdeforvaltning i landsdelens delregioner. Antallet kommuner hvert embete skal følge opp vil variere, men som det fremgår av tabellene over kan antallet bli fordoblet og i noen tilfeller tredoblet sammenlignet med dagens situasjon. Det kan føre til mindre direkte kontakt og kjennskap mellom kommuner og embeter, noe som gjør det vanskeligere å se behov lokalt og gjør prioritering og utviklingsoppgaver vanskeligere.

En så omfattende reduksjon av antall embeter vil reise spørsmål om fylkesmannen rolle som bindeledd mot kommunene kan videreføres, avhengig av antall kommuner etter kommunereformen. Så store avstander til kommunenes politiske og administrative ledelse vil gi andre og nye utfordringer mht. kommunekunnskap, dialog og samordningsfunksjonen. Kapasitet i forhold til kommunedialog og tilsyn vil bli mer svært krevende, - jfr. avstand til rådhus. Modellen kan innebære en vesentlig endring av fylkesmannens oppgaveportefølje overfor kommunene.

Styrke forutsetningene for samvirke og samordning i staten

Med en landsdelsinndeling vil fylkesmannen komme opp på samme geografiske nivå som flertallet av øvrige regionale statsetater og det kan isolert sett bidra til å styrke, forenkle og effektivisere samhandling og samordning. Flere statlige etater som fylkesmannen jevnlig har samhandling med er organisert innenfor det intervallet som landsdelsmodellen representerer, feks regionale helseforetak, Statens vegvesen, NVE, Kystverket m.fl. Samtidig vil en landsdelsmodell bryte med tanken om fylkesmannen som et innbygger- og kommunenært forvaltningsorgan. Det skal i den forbindelse påpekes at den tverrsektorielle samordningen gjennom fylkesmannen i de fleste sammenhenger har kommunene som målgruppe.

Tilpasning til inndeling av folkevalgt regionalt nivå

En landsdelsorganisering av fylkesmannen vil i utgangspunktet være lite tilpasset regjeringens måltall om 10 regioner. Modellen vil medføre at et fylkesmannsembete vil kunne omfavne to eller flere folkevalgte regioner. Dette kan gi utfordringer for godt samspill mellom fylkesmannen og regionalt folkevalgt nivå bl.a. i regionale planprosesser, noe som er dagens situasjon overfor mange andre deler av regional stat. Fylkesmannen vil i dette tilfellet måtte følge opp to eller flere regionale planmyndigheter og deres planprosesser – noe som kan være krevende mht både kapasitet og nærhet til regionene.

Dersom resultatet av fylkeskommunenes pågående drøftinger av fylkessammenslåinger skulle innebære landsdelsregioner kan det likevel aktualisere en landsdelsfylkesmann. I så fall må det grundig vurderes om fordelene med å ha en sammenfallende inndeling mellom folkevalgt regionalt nivå og fylkesmannen på dette geografiske nivået, oppveier ulempene modellen vil innebære for fylkesmannens ulike typer oppgaver rettet mot innbyggere, kommuner og næringsliv.

6.5 Kompenserende tiltak for å motvirke avstandsulemper

Landsdelsmodellen og i noen grad også regionmodellen vil kunne innebære betydelig større geografiske avstander fra embetets lokalisering til virksomhetens målgrupper enn i dag. Modeller basert på stedlig representasjon av fylkesmannen flere steder i regionen og økt bruk av digitale kommunikasjonsformer kan være svar på slike avstandsutfordringer.

For fylkesmannen kan det tenkes ulike alternativer for en distribuert/utlokalisert forvaltningsmodell, alt avhengig av hvilke prinsipper man velger å legge til grunn for å dele opp virksomheten innenfor rammen av en større region. Noen kan være aktuelle i en overgangsperiode fram til en felles samlokalisert organisasjon blir realisert. Andre kan være et nødvendig virkemiddel for å sikre et balansert tilstedeværende embete i en større region. I dag er det flere eksempler på embeter hvor bestemte deler av embetets virksomhet er lokalisert til andre steder i fylket enn lokaliseringen av hovedsetet. I Sogn og Fjordane er eksempelvis hele landbruksavdelingen lokalisert til Førde, mens hovedsetet for embetet er i Leikanger. I Nordland har landbruks- og reindriftsavdelingen seksjonskontorer i både Fauske og Mosjøen, mens den øvrige delen av landbruks- og reindriftsavdelingen er lokalisert ved embetets hovedkontor i Bodø. Det er lignende eksempler ved andre embeter.

Selv om distribuerte forvaltningsmodeller kan bidra til å redusere avstandsulemper kan det være betydelige utfordringer ved slike modeller. Delt/spredt lokalisering kan innebære betydelige kostnader knyttet til løpende samordning og kan representere en fare for dobbeltarbeid. Det kan i neste omgang innebære at potensielle effektiviseringsgevinster ved større embeter i mindre grad kan realiseres (reisekostnader påvirkes av distribuerte forvaltningsenheter, husleieutgifter av antall lokasjoner osv.). Videre kan delt lokalisering hindre rasjonell bruk og utvikling av kompetanse, samt utfordringer knyttet til fjernledelse. Innspill fra embeter som har slike løsninger i dag viser delte erfaringer, men generelt advares det mot å basere inndelingen av fremtidige embeter på distribuerte forvaltningsmodeller.

Bruk av ulike typer teknologiske kommunikasjonsløsninger (e-post, telefonkonferanser, videokonferanser mv). bidrar til å redusere avstandsulemper på en effektiv måte. En rekke tjenester som tidligere krevde personlig oppmøte er nå digitalisert og tilgjengelig på nett. Behov for møter og kontakt mellom kommuner og fylkesmannsembetet kan i stor grad ivaretas gjennom gode rutiner for bruk av eksempelvis videokonferanser. Fordelene med elektroniske møteformer er mange, bl.a. reduserte kostnader, miljøgevinster, tidsbesparelser mv. Likevel kan det innvendes at IKT løsninger ikke i alle tilfeller oppveier behovet for personlig kontakt

og fysiske møter. For fylkesmannen er det vesentlig å kunne og kjenne sine kommuner. Elektronisk kommunikasjon vil ikke være tilstrekkelig for å opparbeide og vedlikeholde denne kunnskapen og kjennskapen.

7. Samlet vurdering av modellene

De tre modellene svarer ulikt på de hensyn og prinsipper som ble gjennomgått i kapittel 3. Gjennomgangen av de viktigste egenskapene ved modellene peker i retning av at valget i realiteten står mellom konsolideringsmodellen og regionmodellen. Selv om landsdelsmodellen også kan ha positive egenskaper mht. oppbygging av spesialisert fagkompetanse, funksjonalitet og tverrsektoriell samordning i regional stat, vil den samtidig kunne være uhensiktsmessig for fylkesmannens rolle som bindeledd mellom stat og kommune og radikalt bryte med embetets karakter av å være et innbygger- og kommunenært forvaltningsorgan.

Regionmodellen innebærer ikke en radikal omlegging slik som landsdelsmodellen, men også den vil representere en betydelig reform av embetenes inndeling og organisasjon. Som tidligere nevnt er en sentral forutsetning for regionmodellen en endret kommunestruktur. Status for kommunereformen pr. 1.7.16 kan isolert tale for at også denne modellen har noe mindre aktualitet i dag. Når modellen likevel vurderes som aktuell, henger det dels sammen med at modellen vil representere en robust løsning for de endringer i kommunestrukturen som vil komme både fram mot sommeren 2017 og på noe lenger sikt. Dels henger det også sammen med modellens kvaliteter i forhold til å realisere andre mål med fylkesmannens inndeling. Det dreier seg om økt faglig bærekraft, funksjonalitet, stordriftsfordeler, samordning i regional stat og harmonisering med folkevalgt regionalt nivå.

Konsolideringsmodellens fremste egenskaper er at den innebærer kontinuitet og er den av modellene som i utgangspunktet best ivaretar nærhetsdimensjonen overfor kommuner, næringsliv og innbyggere. Konsolideringsmodellen tar ut potensialet som ligger i å slå sammen embetene i dagens tvillingfylker (Agderfylkene og Trøndelagsfylkene) og f.eks. noen av dagens befolkningsrike fylker på Østlandet som preges av korte avstander. Konsolideringsmodellen vil trolig utgjøre den beste tilpasningen til de foreløpig endringene i kommunestruktur pr. 1.7.16.

Konsolideringsmodellen vil likevel ikke gi endrede forutsetninger for å møte de utfordringer med å rekruttere spesialisert kompetanse eller redusere den sårbarheten som flere embeter påpeker de har på enkelte fagområder. Konsolideringsmodellen vil i liten grad endre de geografiske forutsetninger som i dag gjelder for å ivareta samordningsbehov mot andre regionale statsetater og styrker heller ikke embetenes kapasitet for å bli tilført nye oppgaver i vesentlig grad. Den vil heller ikke i tilstrekkelig grad kunne møte endringer i kommunestrukturen på noe lengre sikt - og den vil ikke være harmonisert med nytt folkevalgt regionalt nivå.

En ny inndeling av fylkesmannen skal være fremtidsrettet og ha bærekraft i møte med nye og endrede oppgaver. I en samlet vurdering utpeker regionmodellen seg som den av modellene som best forener de viktigste hensynene som en inndeling av fylkesmannen skal ivareta. Den legger strukturelle forutsetninger for styrket samordning i regional stat, og den gir grunnlag for styrking og utvikling av fylkesmannens fagkompetanse. Den vil også være robust sett i relasjon til en endret kommunestruktur i et langsiktig perspektiv.

Det er likevel viktige forutsetninger og forhold som må drøftes og avklares i en nærmere konkretisering av regionmodellen og endelig tilråding av inndeling.

Regionmodellen er oppgitt innenfor et intervall som strekker seg fra 8 – 13. Et valg i den ene eller andre ytterdelen av dette intervallet vil gi embeter med temmelig ulike egenskaper og med

flytende overganger til hhv. konsolideringsmodellen og landsdelsmodellen. Gitt at det vil være mange relativt små kommuner også i tiden framover og gitt Stortingets nylige vedtak om 12 politidistrikter taler dette for en inndeling i øvre sjikt av intervallet. En inndeling i nedre del av intervallet vil i deler av landet kunne innebære en struktur som gir vesentlige utfordringer for dialogen og samhandlingen med kommunene.

Stortinget har støttet regjeringens forslag til en regionreform med mål om rundt ti nye folkevalgte regioner. Stortinget vektlegger i den sammenheng at inndeling av regional stat skal gjennomgås i lys av den nye folkevalgte strukturen, for å sikre godt samspill og samhandling i forvaltningen. Sett i lys av dette, er det regionmodellen som legger det beste utgangspunktet for god sammenheng mellom de to strukturene.

En viktig egenskap ved regionmodellen både sammenlignet med dagens struktur og med en landsdelsmodell er at den gir forutsetninger for embeter med et relativt balansert befolkningsgrunnlag samlet sett, likevel med geografiske variasjoner. På grunn av den store befolkningskonsentrasjonen i hovedstadsområdet vil et embete som omfatter dette området uansett bli vesentlig større enn øvrige embeter i alle modeller.

Inndelingen og organiseringen av fylkesmannsembetene i hovedstadsområdet vil derfor måtte behandles særskilt ved utforming av den endelige strukturen. Geografisk funksjonalitet og komplekse samordningsbehov er her sentrale faktorer. På samme måte vil også den nordligste delen av landet kunne kreve særskilte løsninger i lys av geografiske og beredskapsfaglige hensyn, herunder spørsmålet om statens tilstedeværelse kan sikres gjennom særlige organisatoriske tiltak innenfor et nytt og større embete.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammenslåing av fylkesmannsembeter er en omfattende prosess som vil få konsekvenser både for fylkesmannens virksomhet, de ansatte ved fylkesmannsembetet og for fylkesmannens samarbeidsparter. Alle tre modellene for ny struktur innebærer sammenslutninger av embeter selv om langt flere embeter berøres i regionmodellen og landsdelsmodellen enn i konsolideringsmodellen. De samlede konsekvensene av modellene vil derfor være større jo flere embeter som berøres av reformen. Selv om embetene varierer mht. viktige kjennetegn (organisasjonens størrelse, innbyggertall, geografisk nedslagsfelt mv.) vil de økonomiske og administrative konsekvensene i stor grad være like på tvers av embetene som berøres av sammenslåing. Det gis derfor en samlet omtale av økonomiske og administrative konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser av en reform av fylkesmannsstrukturen må vurderes både på kort og lengre sikt.

På kort sikt må selve omstillings- og gjennomføringsfasen forventes å utløse et økt ressursbehov, dels for å etablere felles ordninger på det administrative området dels for å bygge en felles organisasjonskultur i de nye embetene, og dekke eventuelle omstillingskostnader for medarbeidere som blir berørt av omstillingen. Med utgangspunkt i erfaringene fra sammenslutningen av embetene i Aust-Agder og Vest-Agder må det påregnes en «pukkeleffekt» knyttet til følgende kostnadsposter:

- Klargjøring og avlevering av arkiv
- Etablere nytt organisasjonsnummer
- Personalforvaltning, herunder møter med ansatte i regi av embetet og fagavdelinger
- Omlegging av IKT-systemer
- Utarbeidelse av nye systemer innen lønn- og regnskap i samarbeid med DFØ
- Eventuelle prosessveiledere

I Agder utgjorde kostnadene for å dekke disse aktivitetene om lag 6 mill. kr., men dette tallet vil kunne variere avhengig av størrelsen på embetene som skal sluttes sammen.

På lengre sikt kan en sammenslutning av embeter legge til rette for effektivisering og muligheter for å høste stordriftsfordeler. På det administrative området kan det være potensielle innsparinger i hhv ledelse, administrasjon og husleie.

Muligheten for å redusere antall lederfunksjoner er knyttet til stillinger som vil ivaretas av én stillingsinnehaver i et nytt embete. Det kan gjelde stillingen som fylkesmann, assisterende fylkesmann, fagdirektører, administrasjonsleder, arkivleder m.fl. Eventuelle innsparinger som følge av reduksjoner i antall lederstillinger vil imidlertid måtte tas ut over tid og som resultat av pensjonering og naturlig avgang. En sammenslutning av dagens embeter til større enheter vil innebære større og mer komplekse organisasjoner. Det kan tenkes å påvirke mellomlederstrukturen i embetene. I Agder fikk det nye embetet fagavdelinger med om lag dobbelt så mange medarbeidere som fagavdelingene i de tidligere embetene. Det medførte et stort kontrollspenn for ledelsen i de nye avdelingene og det ble valgt en organisering av de enkelte avdelingene i faggrupper med en egen faggruppeleder.

En reduksjon i antall embeter kan legge til rette for innsparinger i administrative støttefunksjoner (arkiv, teknisk drift, økonomi og IKT) når dublerte oppgaver faller bort og det etableres felles løsninger. En reduksjon av antall embeter kan også få konskvenser for lokaliteter og husleieutgifter. På sikt vil færre embeter innebære færre lokaliteter, men samtidig

behov for større lokaler. Husleieutgiftene vil også være betinget av eiendomsmarkedet på stedet hvor samlokalisering finner sted. En geografisk distribuert struktur med avdelingskontorer lokalisert flere steder i regionen kan innebære økte kostnader til lokaler. Dersom eksisterende lokaliteter skal benyttes til å huse ett sammenslått embete kan det være nødvendig med midlertidig lokalisering frem til utbygginger eller ombygginger er gjennomført.
I en periode etter sammenslutninger av embeter må det påregnes tomgangsleie flere steder pga. langvarige husleiekontrakter man ikke kommer ut av.

Når den nye strukturen for fylkesmannen er endelig fastsatt og hvilke embeter som skal slås sammen er bestemt, anbefaler prosjektet at det foretas en nøye gjennomgang av hver enkelt sammenslåing. Alle embetene som utgjør et nytt embete beskrives sammen med en beskrivelse av det nye embete. Videre beregnes hvilke effektivitetsgevinster og stordriftsfordeler som kan hentes ut over tid, med en tidsramme som fastsettes samtidig. Prosjektet anbefaler også at den nye embetsledelsen får et tydelig krav om å sikre gevinstrealisering ved å ta ut både økonomiske og faglige synergier innen den på forhånd fastsatt tidsrammen.

Administrative konsekvenser

Personalmessige forhold

Sammenslåing av fylkesmannsembeter vil ha personalmessige konsekvenser bl.a. ved at medarbeidere kan få nytt arbeidssted og eventuelt også nye arbeidsoppgaver. Endringsprosessen må organiseres slik at den legger til rette for bred involvering og medvirkning for å sikre felles målforståelse, engasjement og nødvendig eierskap til resultatet. Det må foretas en gjennomgang av alle saker knyttet til personalforvaltning og rutiner for å avklare forskjeller/likheter i praktisering av slike saker i de tidligere embetene, og på den bakgrunn utarbeide nye rutiner som må tilpasses det nye embetet. De personalmessige konsekvenser som følge av omorganiseringen, skal skje innenfor gjeldende lov- og avtaleverk, herunder Kommunal- og moderniseringsdepartementets veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser[14].

Administrative funksjoner

Når to eventuelt. tre embeter blir slått sammen til ett vil en hel rekke administrative funksjoner internt i embetene berøres. Av viktige tilpasninger kan nevnes:

- Opprettelse av felles lønns- og regnskapssystemer
- Tilpasninger på IKT området i tråd med sentral IKT-strategi, risikoanalyser og embetsoppdraget. Det er mange forskjellige fagsystemer fordelt på fagavdelingene i embetene i dag. Ved en sammenslåing må nye fagavdelinger i embetene, i samarbeid med overordnet departement/direktorat, sørge for at nødvendige tilpasninger blir utført.
- Avvikling av gammelt arkiv og etablering av nytt. I henhold til arkivloven med forskrifter skal alt arkivmateriale klargjøres for avlevering ved avvikling av en statlig virksomhet. For det nye embetet må det opprettes nytt felles arkiv og ny felles arkivbase.
- Det må etableres nytt organisasjonsnummer, enten ved at det opprettes nytt eller ved at tidligere organisasjonsnummer for ett av de tidligere embetene beholdes som nytt felles organisasjonsnummer.

Konsekvenser for departementets finansierings- og styringsløsninger

[14] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/personalpolitikk-ved-omstillingsprosesse/id713133/

Færre fylkesmannsembeter vil videre innebære at budsjettfordelingsmodellen for embetene må gjennomgås. Både endret inndeling for embetene, men også endringer i kommunestrukturen vil endre forutsetningene dagens modell bygger på. Dels blir det færre fordelingsenheter og dels vil endringer i kommune- og innbyggertall, som begge er viktige kostnadsnøkler, påvirke fordelingen. En revidering av budsjettfordelingsmodellen vil kreve et omfattende arbeid for KMD som administrativt ansvarlig for fylkesmannsembetene og forutsette bred medvirkning fra oppdragsgivende fagdepartementer. I tillegg til endringer i budsjettfordelingen må det også foretas eventuelle tilpasninger i dagens styringsdialog og styringsdokumenter som gjelder for fylkesmannsembetene.

Konsekvenser for andre offentlige organer

Endret inndeling av embetene vil kunne kreve endringer i innarbeidede samarbeids- og samhandlingsrelasjoner med andre offentlige organer, herunder med andre regionale statsetater, fylkeskommuner og kommuner. Det kan omfatte endringer i etablerte møtearenaer, samarbeidsavtaler mv. For nærmere omtale av konsekvenser for kommuner og fylkeskommuner av ulike inndelingsalternativer vises det til kapittel 6.

– Må endre oss i takt med samfunnet

– Lensmannskontora vart oppretta i ei tid med heilt andre kommunikasjonar enn vi har i dag. I tillegg har vi skjerpa krav til arbeidstid og vi har skjerpa krav til tryggleik for mannskapa. Dertil kjem at vi har eit heilt anna kriminalitetsbildet enn berre for nokre ti-år sidan – mellom anna stor mobilitet. I sum gjer desse faktorane at vi må gjere endringar i kontorstrukturen for lensmannskontorar, sa politimeister Ingar Bøen då han måndag møtte ordførarar og rådmenn frå Sunnmøre.

Dette var det tredje og siste møtet med politiske og administrative leiarar i kommunane i heile fylket og Bøen gjentok bodskapen om at han ynskjer sterk medverkand frå kommunane i arbeidet med i skape ei betre polititenste i politidistriktet.

– Vi ynskjer kommunal medverknad for å forstå kva utfordringar dei ulike delane av politistriktet har. Dette skal skje gjennom ei styringsgruppe der alle berørte kommunar er invitert til å delta, sa politimeisteren.

Det første møtet i gruppa vert 22. juni og allereie 15. oktober må det leggast fram premissar som gjer det mogleg for politimeisteren å trekke sine konklusjonar.

Bøen gjekk i si innleiinga om nærpolitireforma langt i å vedgå at polititenesta ikkje har vore god nok mange stadar. At terskelen for å rykke ut i samband med hendingar i distrikta har vorte altfor høg. Tankegangen kan sjå ut til å ha vorte at ein ikkje kan tømme byen for politi.

– Eg er ikkje uroleg for dei store hendingane – til dømes på sokkelen. Når det verkeleg røyner på fungerer godt politiet. Mi bekymring handlar om korleis vil skal greie å gje utkantane ein beredskap som er god nok, sa han.

Politimeisteren viste til at kommunane også har vorte nøydde til å gjere strukturelle grep i sine tenester.

– Vi har ikkje unngått å legge merke til at det har vorte færre skular dei siste åra. På same måten må vi gjere det. Vi må få ei betre polititeneste igjen for pengane og det håper eg at kommunane kan vere med oss finne fram til.

Kommunerepresentantane frå Sunnmøre var særleg interesserte i den prosessen som no skal innleiast.

Politimeisteren streka under at dei både skal vere med å påverke tenestestrukturen gjennom styringsgruppa, men dei skal også få uttale seg konkret til det framlegget han lage innan 15. oktober. Dessutan vil dei få ein ny sjanse til å klage på den endelege avgjerda til politidirektøren som kjem 1.februar 2017.

Herøyordførar Arnulf Goksøyr (H) runda av møtet mellom politimeisteren og sunnmørskommunane med fylgjande spissformulering:

– Eg er glad for å kunne konstatere at vi har fått ein politimesister som er på lag med folket. Din manglande arroganse vil du tene stort på, sa han vendt til Bøen.

Arbeidstilsynet

07.07.2016 DERES DATO | 2016/22737 DERES REFERANSE

VÅR SAKSBEHANDLER
ANNE MARIT KJELBERGNES,
TLF. 95164428

Kopi:
Runsju
Berlyn
Sclteï
Verneombud
HVO

VOLDA KOMMUNE
2014/1251 KTA Rayhel
7 JUL 2016
Emne 2
Fco

VOLDA KOMMUNE
Stormyra 2
6100 VOLDA

Tilsyn - VOLDA KOMMUNE BRANNVESENET

Vi viser til tilsynet hos virksomheten den 13.06.2016.

Hensikten med tilsynet

Hensikten med tilsynet er å bidra til at virksomheten jobber systematisk for å unngå at arbeidstakere utsettes for helseskadelig eksponering av støv, gass og brannrøyk. Brannfolk og feiere kan bli eksponert for helseskadelig støv, gass og brannrøyk i ulike arbeidsrelaterte situasjoner. Eksponeringen kan medføre risiko for ulike krefttyper og for luftveislidelser. Risikoen kan reduseres ved at det iverksettes hensiktsmessige og nødvendige tiltak. Det ble satt fokus på:

- skifte av arbeidstøy samt håndtering og oppbevaring av forurenset branntøy og brannslanger.
- renhold av pusteapparat og utrykningskjøretøy.
- bruk, renhold, oppbevaring og vedlikehold av personlig verneutstyr.
- tilrettelegging for blant annet dusj, vaske- og tørkemuligheter.
- informasjon til og opplæring av feiere og brannfolk.
- bedriftshelsetjenestens bistand i det forebyggende arbeidet, eksempelvis risikovurderinger og helseundersøkelser

Oppsummering av tilsynet

Kontrollen ble utført på/ved:
Prestegata 333
6100 VOLDA

Til stede fra virksomheten: Roy Inge Heltne (brannsjef), Harald Vassbotn (verneombud brann/eiendom) og Rune Totland (teknisk sjef).
Til stede fra Arbeidstilsynet: Anne Marit Kjelbergnes (senioringeniør).

Volda brannvesen består av 55 personer fordelt på brannstasjonen i Volda (20 + 3 i reserve) og 8 på hver av de fire branndepo. Det er ca 7 branner hvert år, derav 1 stor brann. Det har vært en nedgang i trafikkulykker, men antall hendelser uten at en eksponeres for brannrøyk har økt.

Bedriftshelsetjensten benyttes til de lovpålagte helseundersøkelsene , men vil delta på informøte til høsten der sanering er et tema. Ny feierbil med tett vegg mellom rein og urein sone er anskaffet,

Volda brannvesen har hatt en god gjennomgang av farene tilknyttet kjemisk påvirkning fra brannrøyk/gasser og sot og det er utarbeidet en handlingsplan for helse, miljø og tryggleik. Det er utarbeidet prosedyrer på en rekke områder.

Det gis to pålegg:

- opprette register over arbeidstakere som kan eller kan bli eksponert for kreftframkallende kjemikalier
- ferdigstille ombyggingen av brannstasjonen for å sikre et skille mellom reine og ureine soner (forurenset område)

Litt info om helsefare knyttet til brann- og feiervesen:

I 2006 kom en vitenskapelig analyse blant 110 000 brannpersonell i 32 land. Forskerne er sikre på at brannfolk har økt hyppighet av ulike kreftformer sammenlignet med andre yrkesgrupper i befolkningen. Bare etter fem år i yrket er det dobbelt så høy risiko for å utvikle en eller annen form for kreft. Størst er risikoen for å utvikle blodkreft (leukemi) eller kreft i prostata og testiklene. Dette på tross av at brannfolk har bedre fysikk og er mer trent enn mange andre yrkesgrupper. Verneklærne som benyttes er utformet slik at de kan lufte ut varme og forurensninger, noe som er nødvendig ved hardt fysisk arbeid. Utluftingen fører imidlertid til at giftige stoffer slippes inn i arbeidstøyet og blir tatt opp i huden.

Brannmenn utsetter seg også i kortere perioder for ekstremt hard fysisk belastning og termiske påkjenninger som øker oksygenopptaket og dermed innånding av helsefarlige kjemikalier. Kjemikalier trenger også raskere inn i varm og svett hud enn i hud som er tørr eller sval.

Da brannrøyken inneholder mange kjemiske komponenter og kombinasjoner av disse, er det heller ikke mulig å fastslå hvilken dose eller hvor lenge man kan utsettes for ukjente branngasspartikler før det kan være skadelig.

Det er fastslått at mange av kjemikaliene er svært giftige og kreftframkallende. Blandingen av ulike stoffer som tas opp i kroppen risikrere å bli enda mere skadelig enn summen av de ulike stoffene, man får en synergisk effekt, en så kalt coctaileffekt. Kjemikalier i branngasser som er konstatert kreftfremkallende er benzen, dioxiner, formaldehyd, polyaromatiske hydrogenkarboner (PAH) og vinylklorid. En del av disse stoffene tas lett opp gjennom huden.

En del av de skadelige stoffene som dannes i branngasser lukter og synes, mens andre er helt usynlige og luktfrie. Det er derfor ofte umulig for arbeidstakerne å vite om de skal beskytte seg eller ikke. Arbeidstakerne må derfor alltid være beskyttet, da det er umulig å vite om luften de puster inn er farlig eller ikke.

Opptak av kjemikalier skjer via åndedrettet og huden samt via munnen. Opptak via hud eller munn skjer også der brannmenn tar på huden med forurensede hender eller med hansker som har

vært i kontakt med brannrester, eksempler ved snusing. Huden er også blottet i mange situasjoner, for eksempel ved etterkontroll, ved brannslokking av lyng eller skogbrann der røykdykkerutstyr er vanskelig å bruke. Det er viktig at personlig verneutstyr som åndedrettsvern og hansker benyttes ved alle arbeidsoperasjoner der arbeidstakerne kan eksponeres for støv/gass eller røyk, også når en kler av seg på brannstedet, ved håndtering og vask av utstyr og arbeidstøy på stasjonen og ved rengjøring av kjøretøy (her benyttes det ofte avfettingsmidler som sprayes på kjøretøyet før vask)

Brannkonstabler må gis muligheter til å beskytte seg mot forurensninger fra brannrøyk i alle arbeidsoperasjoner, og arbeidsgiver må legge til rette for at arbeidstakerne har tilstrekkelig vern fra alarmen går til arbeidet er avsluttet og en forlater brannstasjonen. Dette stiller krav til gode rutiner i forbindelse med slokkearbeidet, etterslokking, transport tilbake til brannstasjonen samt rengjøring og kontroll av utstyr, personlig rengjøring mm. De fysiske forholdene må også være lagt til rette slik at arbeidstakerne ikke eksponeres for helsefarlige kjemikalier. For at dette skal kunne gjennomføres stilles det også krav om vaskemaskiner som utfører tilfredsstillende vask av arbeidstøy (branntøy og underbekledning), egnede muligheter til vask av utstyr og personlig verneutstyr som benyttes på brannstedet samt garderobeforhold og personalrom der en har muligheter til å oppbevare rent tøy, vaske seg og ta en dusj. Det er viktig å ha fokus på, og legge til rette for skille mellom det som betraktes som rent og det som er forurenset, både i forhold til kjøretøy, transportveier (reine og ureine soner) og håndtering av klær, utstyr som brannslanger og verktøy på brannstasjonen.

Det er viktig at alle arbeidstakerne får kunnskap om og forståelse for de etablerte rutinene for å unngå unødig eksponering.

Feiere har et meget belastende og risikofylt arbeid. Klatring i stiger med mye utstyr, fare for fall ved arbeid i høyden, store fysiske belastninger, og fare for å utvikle lungesykdom (KOLS) og kreft på lang sikt er eksempler på risikoforhold som denne yrkesgruppen er utsatt for. Feierne er ofte mer eksponert for helsefarlige kjemikalier enn mange brannfolk, da de har mange feiinger pr dag, ofte gjennom store deler av året.

Vi registrerte følgende forbedringsområde:

I prosedyrene/instruksen som er utarbeidet for feier er det lagt opp til at det kan dusjes etter jobb ved behov og vask av arbeidstøy etter behov . Etter feiing vil klærne være tilsmusset (filteret på masken er en indikator på dette) og da er det viktig at arbeidstøyet blir vasket hver dag, slik at en ikke tar på seg forurenset tøy neste dag når en setter seg inn i bilen. Det er likeledes viktig at det dusjes etter endt dag der det er blitt foretatt feiing, slik at hud og hår blir rengjort og at en ikke tar med seg sotpartikler inn i sin egen heim.

I prosedyren som er utarbeidet for brannfolk er det også lagt opp til at personer som er påvirka av mye brannrøyk bør dusje før en forlater stasjonen. Arbeidstilsynet er at den formening at det skal dusjes etter innsats der en har vært eksponert for brannrøyk/gasser og at dette er en forebyggende tiltak som arbeidsgiver plikter å pålegge arbeidstakerne.

Varsel om pålegg

Dette er et varsel om at vi vurderer å gi pålegg til virksomheten. Hvis dere mener at beskrivelsen ikke er korrekt eller har kommentarer til de pålegg og frister som er varslet, ber vi om skriftlig tilbakemelding senest **31.08.2016**. Dere vil deretter motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Pålegg - Registerføring - arbeidstakere som kan eksponeres for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier

Arbeidsgiver skal føre register over arbeidstakere som er eller kan bli eksponert for kjemikalier klassifisert som kreftfremkallende eller mutagene.

Vilkår:

For å kunne vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen fristen ha mottatt:

- Skriftlig bekreftelse på at det er opprettet register

Hjemmel: arbeidsmiljøloven § 4-5 sjette ledd og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 31-1 første ledd bokstav a , andre ledd og tredje ledd, 31-5 og 31-6

Dersom vi gir pålegg, vil vi sette fristen til: **30.11.2016**

Begrunnelse:

Arbeidsgiver skal sørge for at det føres register over arbeidstakere som er eller kan bli eksponert for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier klassifisert som Carc. 1A, Carc. 1B, Muta. 1A eller Muta. 1B etter forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP). Registeret skal inneholde navn, fødselsnummer, stilling og arbeidssted og opplysninger om hvilke farlige kjemiske stoffer arbeidstakeren eksponeres for, hvordan og i hvilke konsentrasjoner eksponeringen forekommer, og tidspunkt og varighet for eksponeringen. Registeret skal bare inneholde disse opplysningene. Registeret, eller deler av det, skal ikke tilintetgjøres uten tillatelse fra Arbeidstilsynet. Registeret skal være tilgjengelig for Arbeidstilsynet og verne- og helsepersonale, verneombud, medlemmer av arbeidsmiljøutvalg og andre personer med særlig oppgave å ivareta sikkerhet og helse på arbeidsplassen. Arbeidstaker som er oppført i register, skal gjøres kjent med dette og ha adgang til opplysningene som gjelder egen person. Opplysninger om den enkelte arbeidstaker skal oppbevares i minst 60 år etter at eksponeringen er avsluttet. Dette følger av arbeidsmiljøloven § 4-5 sjette ledd, jf. forskrift om utførelse av arbeid §§ 31-1 første ledd bokstav a, andre og tredje ledd, 31-5 og 31-6.

Registeret skal ikke inneholde flere opplysninger enn de som er nevnt i forskriften, spesielt ikke opplysninger av personlig karakter, slik som medisinske opplysninger. Det er ikke konsesjonsplikt for slike registre, se personopplysningsloven § 33 femte ledd. Registeret skal likevel meldes til Datatilsynet dersom det føres elektronisk, se personopplysningsloven § 31.

«Kan bli eksponert for» innebærer at når arbeidet utføres på en slik måte at man ikke kan utelukke at eksponering kan forekomme, skal arbeidstakeren inngå i registeret. Arbeidstakere som i sitt arbeid kan bli eksponert ved vedlikehold og renhold, må også inngå i vurderingene.

Det er farepotensialet til stoffene som ligger til grunn for kravet i regelverket. Av kravet følger derfor også at iverksatte tiltak og bruk av personlig verneutstyr ikke skal tillegges vekt ved vurdering av om arbeidstakere skal registreres, selv når konsekvent og riktig bruk av hensiktsmessig verneutstyr vil kunne gi tilfredsstillende beskyttelse. I registeret skal det, hvis mulig, fremgå en beskrivelse av konsentrasjonen av kjemikalier i arbeidsatmosfæren og om arbeidstakeren har benyttet verneutstyr.

Vurderingen av om arbeidstakere skal inngå i registeret, skal skje løpende på grunnlag av kartlegging og risikovurdering av alle kjemikalier som brukes, dannes eller finnes i arbeidsatmosfæren (kjemiske forurensninger), med vurdering av om arbeidstakerne kan eksponeres for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier.

Det kan gå lang tid fra den første eksponeringen til helseskade utvikles. Det skal være mulig i hele arbeidstakerens levetid å finne frem til opplysninger om faren for eksponering for kjemikalier i de angitte faregruppene i arbeidet.

Under tilsynet kom det fram at arbeidstakere er eller kan bli eksponert for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier som inngår i de angitte gruppene Carc. 1A, Carc. 1B, Muta. 1A eller Muta. 1B, og at arbeidsgiver ikke fører register over arbeidstakere.

Pålegg - Ferdigstillelse av ombyggingen ved brannstasjonen i Volda

Volda kommune må gjennomføre tiltak som sikrer at arbeidslokalene ved brannstasjonen blir utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplasser, inkl. personalrom tilfredstiller kravene i forskrift om utforming og innretting av arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 2-1 første og andre ledd, 2-14, 3-4, 3-6 og 3-7, jf arbeidsmiljøloven § 3-1 (2 c) og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid § 5 andre ledd nr 6.

Vilkår:

For at pålegget skal vurderes som oppfylt må følgende dokumentasjon oversendes:
Dokumentasjon som viser at påpekte forhold er utbedret innen 31.12.2017

Hjemmel: arbeidsmiljøloven § 3-1 første ledd og andre ledd bokstav c, forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) §§ 2-14 , 2-1 første ledd og andre ledd, 3-4 , 3-6 og 3-7 og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nr. 6

Dersom vi gir pålegg, vil vi sette fristen til: **31.12.2017**

Begrunnelse:

Arbeidsplassforskriften § 2 – 14 stiller krav om at arbeidslokaler skal være utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplasser, personalrom mv får tilfredsstillende klima med hensyn til temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet og sjenerende lukt, og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer mv. Videre har arbeidsplassforskriften § 2-1 krav om at arbeidslokaler og atkomsten til lokaler skal være utformet og innredet med sikte på den virksomhet og de arbeidsplassene som finnes i lokalet og ha en tilfredsstillende velferdsmessig standard. Kapittel 3 har bestemmelser om bla. personalrom.

Ny stasjon ble tatt i bruk for 1,5 år siden og er utstyrt med allmennventilasjon og eksosavsug. Vaskemaskin for vask av brannbekledning er anskaffet. Det gjenstår fortsatt en del bygningsmessige forhold som må på plass for at bygget kan ferdigstilles og for at en kan oppnå et fysisk skille mellom rein og urein sone. Den ureine garderoben har ikke direkte tilknytning til dusj og det mangler også toalett tilknyttet garderoben. Det er ingen garderobe for kvinner.

Arbeidslokalene tilfredsstiller ikke kravene i forskrift om utforming og innretting av arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 2-1, 3-4, 3-6 og 3-7. Dette er ikke akseptabelt og det varsles nå pålegg om at de bygningsmessige forholdene må ferdigstilles.

Informasjon til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet, jf. arbeidsmiljøloven §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd. Vi har sendt en egen kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, skal arbeidsgiveren gi kopien til representanten for de ansatte.

Har dere behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no og www.regelhjelp.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler, oppgi referansenummer 2016/22737.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tore Jeppe Sørhaug
tilsynsleder
(sign.)

Anne Marit Kjelbergnes
senioringeniør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Virksomhetens verneombud
VOLDA KOMMUNE BRANNVESENET, Stormyra 2, 6100 VOLDA
VOLDA KOMMUNE KOMMUNALTEKNISK AVDELING, Stormyra 2, 6100 VOLDA
Volda kommune v/ hovedverneombud, Stormyra 2, 6100 VOLDA
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Postboks 2520, 6404 MOLDE

Hei!

Det er gjort vedtak i kommunestyra i Hornindal og Volda om samanslåing av desse to kommunane. Slik eg ser det vil ei ny kommune samansett av Volda og Hornindal kunne halde fast ved det interkommunale samarbeidet som er inngått mellom Volda og Ørsta saman med Nav. Dette må sjølvsagt avklarast politisk. Det ligg i intensjonavtalen mellom Volda og Hornindal at det skal vere representasjon knytt til m.a Nav i dei tidlegare kommunane.

Når det gjeld framdrift for utlysing av lokale så tek Volda kommune til orientering informasjonen om at dette vert utsett til etter ferien. Vi ber om at premissene for utlysinga vert drøfta i partnerskapen i forkant. I etableringsprosessen var det kjent at kontrakten i eksisterande lokale går ut i november 2017, og at det ved utlysing vart drøfta at det kunne gjerast både i Volda og Ørsta.

Mvh

Rune Sjurgard

Fra: Eli Grøtta
Sendt: 14. juni 2016 09:20
Til: (DG) NAV Ørsta 1520
Kopi: Knut Åmås; Wenche Solheim; Rune Sjurgard; Veland, Stein Atle; Haram, Ørjan; Flisnes, Ørjan
Emne: Lokala, NAV Ørsta/Volda

Hei!

Det vert ikkje lagt ut anbod etter nye lokaler før etter ferien. Dette skuldast både kapasitetsomsyn hos NAV M&R, men også førebels noko usikkerheit m.o.t. kommunereforma. Vi kunne i dag høyre at det er stemning i Volda for å slå seg saman med Hornindal, medan Hornindal er delt mellom Stryn og Volda. Om det skulle verte ei ny kommune bestående av Volda og Hornindal, er det ikkje sikkert dette får noko stor praktisk betydning for NAV-kontoret. Men – litt skal jo på plass likevel.. Og så er det jo dette med om det vert tvangs-samanslåing av kommuner, og evt. korleis dette vil verte.

Ein del tilhøve heng litt i lufta, og at det er spanande tider i vente er i alle fall heilt sikkert!

Dette som ei førebels orientering.

Mvh. Eli Helene Grøtta
NAV-leiar, NAV Ørsta/Volda
Telefon: 55 55 33 33/90 67 55 99
E-post: eli.grotta@nav.no

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Deres ref: **Vår ref:** 15/10752-15 **Dato:** 06.07.2016

Oversending av rapport frå tilsyn/etterkontroll av Volda mottak og Volda mottak, avdeling for einslege mindreårige

Sender med dette rapporter frå tilsyn/etterkontroll av Volda mottak og Volda mottak avdeling for einslege mindreårige som ble gjennomført 25. og 26. mai i år.
Som det kommer fram av tilsynsrapporten ble det gitt 4 pålegg til Volda mottak og 2 pålegg til Volda mottak, avdeling for einslege mindreårige om retting av forhold der Utlendingsdirektoratets krav til mottaksdrift ikkje er oppfylt.

UDI ynskjer å takke for den grundige tilbakemeldinga frå Volda kommune. Desse tilbakemeldingane ble tatt opp i tilsynsmøta med både mottaket og avdelinga for einslege mindreårige. Vårt inntrykk er at mottaka er godt drevet og har et godt samarbeid med samarbeidspartar og vertskommune.

Med helsing

Rune Vordahl
regiondirektør

Birgitte Hopstad
Rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.

Kopi:

LINK AS

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate of Immigration

Regionkontor Midt-Norge
Statens Hus Prinsensgate 1
Postboks 4749 Sluppen
NO-7468 TRONDHEIM

rkm@udi.no, +47 73104000
Organisasjonsnummer 974760746
Saksbehandler: Birgitte Hopstad
www.udi.no

Volda mottak

Vedlegg: Tilsynsrapport Volda mottak 2016
Tilsynsrapport Volda mottak, avdeling for enslige mindreårige 2016

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Regionkontor Midt-Norge
Statens Hus Prinsensgate 1
Postboks 4749 Sluppen
NO-7468 TRONDHEIM

rkm@udi.no, +47 73104000
Organisasjonsnummer 974760746
Saksbehandler: Birgitte Hopstad
www.udi.no

UDI

Tilsyn/ etterkontroll

For Volda statlige mottak

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Rapport fra tilsyn/etterkontroll for Volda statlige mottak

Tilsyn/etterkontroll er en gjennomgang av driften av et mottak for å kontrollere at den er i samsvar med det tilbudet som er tildelt kontrakt og med det regelverket som gjelder for drift av mottak.

UDI

Rapport, region Midt-Norge, mai 2016

Mottaksinformasjon

Mottaksnavn: Volda statlige mottak for asylsøkere

Driftsoperatør: Link AS

Mottaksnummer: 1517

Antall plasser: Ordinær avdeling: 150 (128 faste + 32 stykkprisplasser)

Kontraktsinformasjon: Varighet 15.11.2014 – 14.11.2017
Opsjon 1 utløst 01.10.2015

I drift siden 15.11.2008.

Rapporten er basert på

- Kontrakt mellom UDI og Link AS gjeldende fra 15.11.2014
- Tilbud fra Link AS om drift av mottak, herunder reviderte tilbud
- Referat fra forhandlinger mellom UDI og Link AS
- Årsplan 2016
- Årsrapport 2015
- Budsjett 2016
- Regnskap 2015
- Egenerklæring registrert 01.03.2016
- Tilbakemeldinger fra Volda kommune
- Tilbakemelding fra samarbeidsrådet
- Møte med samarbeidsrådet 25.05.2016
- Tilbakemelding fra IOM
- Tilbakemelding fra IMDi region midt

UDI

- Øvrig dokumentasjon
- Meldt tilsynsmøte 25.06.2016 med følgende til stede:

  Fra UDI: Sigvald Wasa og Birgitte Hopstad.

  Fra Driftsoperatør: Katrine Rennan.

  Fra mottak: Andrè Eiksund (mottaksleder) og øvrig ansatte.

Kort oppsummering

Tilsynet på Volda mottak hadde fokus på følgende temaer:

- Organisatoriske, administrative og økonomiske forhold (RS 2011-003, 2008-035 (utvalgte punkter), 2008-044)
- Sikkerhet og trygghet, lokalsamfunnsarbeid, herunder beboermedvirkning og informasjonsarbeid (RS 2008-031 (utvalgte punkter), RS 2008-054, RS 2008-034, RS 2009-041)
- Returarbeid og bosettingsforberedende arbeid (RS 2012-019 og RS 2009-040)
- Gjennomgang av pålegg fra fjorårets tilsyn/etterkontroll

Tilbakemeldinger:

- Kommunen skriver i sin tilbakemelding til UDI at de har godt samarbeid med mottakets ansatte og at mottaket fungerer godt i lokalsamfunnet
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) melder at de er godt fornøyd med det bosettingsforberedende arbeidet ved Volda mottak

Pålegg etter tilsyn/etterkontroll

RS 2009-041 Krav til informasjonsarbeid i ordinære statlige mottak

2 pålegg:

Ved stikkprøvekontroll i System for elektronisk samhandling mellom UDI og asylmottakene (Sesam) ble det avdekket manglende registrering av deltagelse i informasjonsprogrammet (jamfør pkt.3.2 i RS 2009-041).

Pålegg: Mottaket må utarbeide rutiner som sikrer korrekt og løpende registrering av deltagelse i informasjonsprogrammet.

Frist 04.07.2016

I tilsynsmøtet fremkom det at enkeltbeboere har fått fritak fra deltakelse i informasjonsprogrammet uten godkjenning fra UDI (jamfør pkt.3.2 g i RS 2009-041).

Pålegg: Mottaket må søke godkjenning fra UDI ved fritak fra deltakelse i informasjonsprogrammet og utarbeide rutiner for dette.

Frist 04.07.2016

RS 2010-084 Krav til bemanning og kompetanse i statlige mottak

1 pålegg:

I tilsynsmøtet fremkom det at personalet ikke har hatt tilstrekkelig ekstern veiledning i 2015 (jamfør punkt 4 j i RS 2010-084).

Pålegg: Mottaket må sørge for gjennomføring av veiledning på minimum 20 timer fordelt over minst fire sesjoner pr. år.

Frist: 04.07.2016

Gjennomgang av tilbud

1 pålegg:

I tilbud fra Link AS om drift av Volda mottak tilbys det sju årsverk, samt ett årsverk ved utløsning av opsjonstrinn, utløst 01.10.2015, totalt 8 årsverk (jamfør innlevert budsjett i tilbud med DOFFIN-referanse 2014-716188). På tidspunktet for gjennomføringen av tilsynet/etterkontrollen bekrefter mottaksleder at de leverer 7,30 årsverk.

Pålegg: Mottaket må øke bemanningen tilsvarende spesifikasjoner i tilbudet.

Frist: 04.07.2016

Konklusjon av tilsyn/etterkontroll

Det er gitt 4 pålegg om retting av mangler på de områdene som er kontrollert. Det er gitt frister for retting av manglene, jf. driftsavtalens pkt 14.2. Uavhengig av ilagte pålegg og retting av disse, vil UDI vurdere alle funn i forhold til driftsavtalens pkt. 14, herunder eventuelle sanksjoner dersom det avdekkes kontraktsmessig mislighold i henhold til dette punkt.

Utlendingsdirektoratet

14.06.2016

Rune Vordahl

regiondirektør

Birgitte Hopstad

rådgiver

UDI

UDI

Tilsyn/ etterkontroll

For Volda statlige mottak for enslige mindreårige

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Rapport fra tilsyn/etterkontroll for Volda mottak for enslige mindreårige

Tilsyn/etterkontroll er en gjennomgang av driften av et mottak for å kontrollere at den er i samsvar med det tilbudet som er tildelt kontrakt og med det regelverket som gjelder for drift av mottak.

UDI

Rapport, regionkontor Midt-Norge, mai 2016

Mottaksinformasjon

Mottaksnavn: Volda mottak for enslige mindreårige asylsøkere

Driftsoperatør: Link AS

Mottaksnummer: 1556

Antall plasser: Avdeling for enslig mindreårige: 40 (32 + 8) plasser

Kontraktsinformasjon: Varighet 01.01.2016 – 31.12.2018

I drift siden 23.10.2015.

Rapporten er basert på

- Kontrakt mellom UDI og Link AS gjeldende fra 01.01.2016.
- Tilbud fra Link AS om drift av mottak, herunder reviderte tilbud
- Referat fra forhandlinger mellom UDI og Link AS
- Årsplan 2016
- Årsrapport for driftsperioden i 2015
- Budsjett 2016
- Regnskap 2015
- Egenerklæring registrert 01.03.2016
- Tilbakemeldinger fra Volda kommune
- Tilbakemelding fra samarbeidsrådet
- Møte med samarbeidsrådet 26.05.2016
- Tilbakemelding fra IOM
- Tilbakemelding fra IMDi regional enhet
- Logg for oppfølging av nyetablerte mottak

UDI

- Meldt tilsynsmøte 26.05.2016 med følgende til stede:

  Fra UDI: Camilla Røtne og Birgitte Hopstad.

  Fra Driftsoperatør: Katrine Rennan

  Fra mottak: Trude Flusund (mottaksleder) og øvrig ansatte (under relevante punkter)

Kort oppsummering

Tilsynet på Volda mottak for enslige mindreårige hadde fokus på følgende temaer:

- Organisatoriske, administrative og økonomiske forhold (RS 2011-003, RS 2008-035 (utvalgte punkter), RS 2008-044)
- Sikkerhet og trygghet, lokalsamfunnsarbeid, herunder beboermedvirkning og informasjonsarbeid (RS 2008-031 (utvalgte punkter), RS 2008-054, RS 2008-034, RS 2009-041)
- Bemanning og kompetanse (RS 2010-084)
- Omsorgsarbeid (RS 2011-034)
- Etiske retningslinjer, krav til bruk av tolk og språkassistenter og krav til individuell kartlegging og tiltaksplan (RS 2008-032, RS 2008-029, RS 2012-018).

Pålegg etter tilsyn/etterkontroll

RS 2008-035 Reglement for økonomiske ytelser til beboere i statlig mottak

1 pålegg:

En gjennomgang av fem personmapper for beboere ved mottaket viste at fem mapper hadde papirer som ikke skal ligge i personmapper (jamfør pkt. 2 og 2.1 i RS 2008-0035V5).

Pålegg: Personmapper skal ikke inneholde andre dokumenter enn det som er spesifisert i RS 2008-0035V5 pkt. 2 og 2.1. Mottaket må utarbeide rutiner for gjennomgang av personmapper for å sikre at dette overholdes.

Frist: 04.07.2016

RS 2011-034 Krav til omsorgsarbeid for enslige mindreårige i mottak

1 pålegg:

I møte med samarbeidsrådet fremkom det at beboerne ikke har tilstrekkelig kommunikasjon med sine særkontakter (jamfør pkt. 2.3 i RS 2011-034).

Pålegg: Mottaket må legge til rette for at særkontaktene er tilgjengelig for kontakt med de ungdommene de har særlig ansvar for.

Frist: 04.07.2016

Konklusjon av tilsyn/etterkontroll

Det er gitt 2 pålegg om retting av mangler på de områdene som er kontrollert. Det er gitt frister for retting av manglene, jf. driftsavtalens pkt. 14.2. Uavhengig av ilagte pålegg og retting av disse, vil UDI vurdere alle funn i forhold til driftsavtalens pkt. 14, herunder eventuelle sanksjoner dersom det avdekkes kontraktsmessig mislighold i henhold til dette punkt.

UDI

Utlendingsdirektoratet

14.06.2016

Rune Vordahl

regiondirektør

Birgitte Hopstad

rådgiver

UDI

Til Volda kommune

Dokumentet **15/10752-15 Oversending av rapport frå tilsyn/etterkontroll av Volda mottak og Volda mottak, avdeling for einslege mindreårige** i saken **Volda mottak - Kontraktsoppfølging 2016** er sendt av **Utlendingsdirektoratet**. Se vedlagte dokument.

Spørsmål vedrørende denne e-posten kan sendes til udi@udi.no

Vennlig hilsen **Utlendingsdirektoratet**

Dette er en systemgenerert e-post, og skal ikke besvares.

FORSVARSSJEFEN

Vår saksbehandler
Oblt Otto-Gøran Tøndel, otondel@mil.no
+4751 34 39 01, 0534 3951
HV/HV-08/HV-08000/G-5/9 Reg

Vår dato 2016-06-10

Vår referanse 2016/023166-002/FORSVARET/ 099

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til
Landets kommuner

Kopi til
Forsvarsdepartementet
Forsvarsstaben

Invitasjon til Nasjonal veterankonferanse 2016

1 Invitasjon

1.1 Hensikt

Hensikten med en Nasjonalveterankonferanse er å rette fokus mot Regjeringens veteranpolitikk i lys av Regjeringens oppfølgingsplan «I tjeneste for Norge». Denne planen er et samarbeid mellom sju departementer, og retter fokus mot det tverrsektorielle samfunnsansvar for oppfølging av personell som har tjenestegjort for Norge utenlands. I tillegg vil en veterankonferanse kunne bidra til å skape en arena for informasjons- og meningsutveksling om nasjonalt og regionalt veteranarbeid. Konferansen vil også være et meget godt egnet forum for nettverksbygging på tvers av etater og organisasjoner.

1.2 Tema på årets konferanse

Hovedtemaet for årets konferanse er «*kompetanse*». Personell som har vært ute i internasjonal tjeneste innehar en unik og verdifull kompetanse som vil kunne være viktig for arbeidslivet i Norge, og som har et potensial til å bli utnyttet i enda større grad i det offentlige og private næringsliv.

Sentrale aktører fra departementer, etater, kommuner og private aktører vil bidra med innlegg. I tillegg vil veteraner presentere sine historier og refleksjoner om det å tjenestegjøre i utlandet på vegne av Norge.

Som en del av konferansen inviteres også alle deltagere til Forsvarssjefens festmiddag hvor også årets veteranpris vil bli utdelt

Vedlagt er rammeprogram for konferansen vedl[1] Detaljert program vil bli tilsendt den enkelte deltaker etter tildelt plass på konferansen.

1.3 Målgruppe

Målgruppen for konferansen er politisk og administrativ ledelse i landets kommuner, beslutningstakere og nøkkelpersoner fra relevante regionale/lokale etater, samt privat næringsliv. I tillegg vil også Forsvarets sjefer og eget fagpersonell innen ivaretakelse av veteraner være en naturlig del av målgruppen.

Alle departementer som er involvert i Regjeringens oppfølgingsplan vil være representert på politisk nivå.

[1] Rammeprogram NVK 2016

Postadresse
Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse

Sivil telefon/telefaks
/

Militær telefon/telefaks
99/0500 3699

Epost/ Internett
forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer
NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

2 Invitasjon av landets kommuner

Landets ordførere og kommuner har et ansvar og en meget viktig rolle i Regjeringens oppfølgingsplan «*I tjeneste for Norge*» og regjeringens målsetting om utvikling av lokale handlings-/veteranplaner.

Tettere og en mer effektiv samhandling i sivil sektor er et bærende element denne planen og konferansen vil kunne bidra til å gi en utvidet forståelse av hva det vil si å gjøre tjeneste i internasjonale operasjoner. I tillegg vil konferansen kunne bidra til faglig påfyll og erfaringsutveksling innen temaet «*kompetanse*» og forhåpentligvis inspirasjon til det videre arbeidet med utviklingen av lokale og regionale planer.

Konferansen har i utgangspunktet en planramme for antall deltakere på 450 personer.

Ved innmelding av flere deltakere fra den enkelte kommune kan det bli behov for å prioritere disse internt. Dette gjøres ved å fylle inn navnene i prioritert rekkefølge på vedlagte XL-fil[2]

Bekreftet plass vil bli tilsendt den enkelte etter påmeldingsfristen.

3 Administrativ informasjon

Konferansen er lagt til konferansehotellet Clarion Hotel Energy i Stavanger. Deltagelsen på selve konferansen dekkes av Forsvaret, men den enkelte deltaker må selv dekke kostnader forbundet med reise og overnatting. Forsvaret har forhåndsbestilt rom på hotellet og vil fordele disse på grunnlag av innsendt påmeldingskjema og tildelt plass på konferansen.

4 Kontaktpersoner og påmelding

Spørsmål om den *faglige delen* av konferansen kan rettes til **Oblt. Otto Tøndel** på:

- telefon: 51 34 39 51 / mobil: 91 19 61 16
- e-post: nvk2016@oslo.mil.no

Spørsmål om *påmeldingen* kan rettes til **Lt. Firas Brahimi** på:

- telefon: 51 34 39 52/mobil: 92 20 39 78
- e-post: nvk2016@oslo.mil.no

Påmeldingene sendes til epost:

- nvk2016@oslo.mil.no innen utgangen av **Torsdag 1. september 2016**.

Vi anmoder om at den enkelte adressat sender inn sin påmelding samlet og elektronisk på vedlagte XL-fil[2] .

Jeg ønsker med dette hjertelig velkommen til Stavanger i oktober for noen inspirerende dager rundt et viktig felles tema.

Haakon Bruun-Hanssen
Admiral
Forsvarssjef

[2] Påmeldingsskjema

Eg ber om at du set opp dette som referatsak for formannskapet.

Mvh

Rune

Fra: V-Postmottak
Sendt: 16. juni 2016 15:02
Til: Jørgen Amdam; Rune Sjurgard
Emne: VS: Invitasjon til Nasjonal veterankonferanse 2016

Fra: 2016, Veterankonferansen [mailto:nvk2016@oslo.mil.no]
Sendt: 16. juni 2016 14:33
Emne: Invitasjon til Nasjonal veterankonferanse 2016

Invitasjon til Nasjonal veterankonferanse 2016

Forsvarsjefen inviterer med dette til nasjonal veterankonferanse i Stavanger

Konferansen avholdes på Clarion Hotel Energy 18-19 oktober 2016.

Vedlagt er invitasjon til konferansen, rammeprogram og påmeldingsliste.

Vi håper du eller noen fra din organisasjon har anledning til å delta på konferansen.
https://forsvaret.no/veterankonferansen